

Holy Bible

Aionian Edition®

Nkangala Bible

Holy Bible Aionian Edition ®

Nkangala Bible
Language: Nkangala
Angola, Zambia

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 9/10/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
The Word for the World International, 2024

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Nkangala at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Nkangala at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoa Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
- 09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Mateu	1
Mako	30
Luka	48
Iuano	80
Vilinga	103
Loma	134
1 Kolinte	148
2 Kolinte	161
Ngalata	169
Efeso	173
Filipu	178
Kolose	181
1 Tesalonika	184
2 Tesalonika	187
1 Timateo	189
2 Timateo	193
Tito	196

APPENDIX

- Reader's Guide
- Glossary
- Maps
- Destiny
- Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Yesu uahandekele nguendi, "Tate vakonekele! Omuo kuvatantekeya cije civali nakulinga."

Kaha masualale valipangezelele vuzalo vuendi na kuta nkela.

Luka 23:34

Mateu

1 Livulu lia vakukuluila va Yesu Kilstu, muna Ndaviti, muna Avilahama. **2** Avilahama uapuile ishe ya Isake, kaha Isake uapuile ishe ya Yakomba, kaha Yakomba uapuile ishe ya Yunda na vamunaina, **3** kaha Yunda uapuile ishe ya Peleze na Zela vaje vaina vapiule Tamale, kaha Pelez uapuile ishe ya Hezelone, kaha Hezelone uapuile ishe ya Lama, **4** kaha Lama uapuile ishe ya Aminandave, kaha Aminandave uapuile ishe ya Naheshone, kaha Naheshone uapuile ishe ya Salemone, **5** kaha Salemone uapuile ishe ya Mbouasi uje vaina vapiule Luhave, kaha Mbouasi uapuile ishe ya Ovende uje vaina vapiule Lute, kaha Ovende uapuile ishe ya Njesi, **6** kaha Njesi uapuile ishe ya muene Ndaviti. Kaha Ndaviti uapuile ishe ya Solomoni uje vaina vapiule te mpuevo ya Uliya, **7** kaha Solomoni uapuile ishe ya Lehouvouame, kaha Lehouvouame uapuile ishe ya Aviya, kaha Aviya uapuile ishe ya Asa, **8** kaha Asa uapuile ishe ya Njosefati, kaha Njosefati uapuile ishe ya Njeholame, kaha Njeholame uapuile ishe ya Uziya, **9** kaha Uziya uapuile ishe ya Yotame, kaha Yotame uapuile ishe ya Ahaze, kaha Ahaze uapuile ishe ya Hezekiya, **10** kaha Hezekiya uapuile ishe ya Manase, kaha Manase uapuile ishe ya Amoni, kaha Amoni uapuile ishe ya Yosiya, **11** kaha Yosiya uapuile ishe ya Yehoyakine na vamunaina, ha ntsimbu ije vavatualele ku vunzinda mu lifuti lia Mbambilone. **12** Kaha kuhuma hakuvatuala ku Mbambilone, Yehoyakine uapuile ishe ya Sheyaletiye, kaha Sheyaletiye uapuile ishe ya Zelumbambele, **13** kaha Zelumbambele uapuile ishe ya Aviyunde, kaha Aviyunde uapuile ishe ya Eliakime, kaha Eliakime uapuile ishe ya Azole, **14** kaha Azole uapuile ishe ya Zandoke, kaha Zandoke uapuile ishe ya Akime, kaha Akime uapuile ishe ya Eliunde, **15** kaha Eliunde uapuile ishe ya Eliazale, kaha Eliazale uapuile ishe ya Matane, kaha Matane uapuile ishe ya Yakomba, **16** kaha Yakomba uapuile ishe ya Yosefa uje uapuile yala lia Maliya uje uasemene Yesu, uje ivatumbula Kilistu. **17** Kaha honi vikota vioshe kuhuma kuli Avilahama nakutuala kuli Ndaviti viapuile likumi na viuana, kaha kuhuma kuli Ndaviti kutuala noho vavatualele ku Mbambilone viapuile vikota likumi na viuana, kaha kuhuma hakuvatuala ku Mbambilone kuneha noho kuli Kilistu viapuile vikota likumi na viuana. **18** Honi kusemuka ca Yesu Kilistu cezile mucifua eci. Omo vaina Maliya vamulamene kuli Yosefa, kaha te kanda valimoneho vamumuene nguavo akemita lizimo lia nzili yaku Cimbembesi

Uakulela. **19** Kaha Yosefa uje uamulamene hakupua ua vusunga, katondele kumuvuisa shuamua kaha uasinganiekele kuviana vulo muvushueke. **20** Vuno honi te acili nakusinganieka eci, taleni, kangelo ua Muene uasholokele kuli ikeye mu cilota nakuhandeka nguendi, "Yosefa, muna Ndaviti keti uteue kuambata Maliya mpueyove, omuo eci kuimita cali naco cinapu caku Cimbembesi Uakulela. **21** Akasema muana ua yala, kaha ukamuluka lizina liendi Yesu, omuo ikeye akovola vantu vendi ku vipi viavo." **22** Vioshe evi vialingiuile mukushulisia vije viahandekele Muene kuhitila muli kananguizi ua Njambi nguendi, **23** "Taleni, mpuevo uje kanda alimone na yala akemita kaha akasema muana ua yala, kaha lizina liendi vakamatumbula Manuuele" (kulumbununa Njambi ali netu.) **24** Omo Yosefa uahindukile mutulo, ualingile ngue muje muamushikile kangelo ua Muene. Uambatele mpueyendi, **25** vuno honi kalimuene nendi kuvanga noho hasemenene muana ua yala, kaha uamulukile lizina liendi Yesu.

2 Honi omo Yesu uasemukile mu Mbetelehema ku Yundeya mu matangua a muene Helonde, taleni vaka mana vahumine ku ngangela vezile ku Yelusalema, **2** vehuile nguavo, "Ali kuli ou nasemuka muene ua Vayunda? Tunamono ntanga tanga yendi mu ngangela, kaha tuneja nakumulemesa." **3** Omo muene Helonde uevuile eci, ualiniengele cikuma, hamo navoshe vaje vakele nendi mu Yelusalema. **4** Kaha uakunguluile vakuluntu voshe va tusasendote na valongisi va mezi a lishiko, kaha uavehuile kuje Kilistu napande kusemukila. **5** Vamulekele nguavo, "Mu Mbetelehema ku Yundeya," omuo omu mukemo muvavisonikelele kuli kananguizi ua Njambi, **6** "Nove Mbetelehema, mu nganda ya Yundeya, keti usinganieke nguove u uamundende hhakati kavaka kuyula vamu Yundeya, omuo kuli yove kukahuma muka kuyula uje akatuamenena vantu vange va Isaleli." **7** Amba honi Helonde usasanene vaka mana muvushueke, uavehuisisile ntsimbu muka ije ntanga ntanga yasholokele. **8** Kaha uavatumine ku Mbetelehema uavalekele nguendi, "Yeni mukatondesese cikuma ha kanike ou, kaha omo muamuana, muije muakunjileke linga nange naua njije nakumulemesa." **9** Omo vevuile vije via handekele muene kaha vaile, kaha taleni, ntanga ntanga ivamuene mu ngangela yakele kulutue luavo noho yezile nakutulila ha cihela cije hakele muana. **10** Omo vamuene ije ntanga ntanga, vavuahellele cikuma na nzolela yakama. **11** Kaha omo vakovelele mu njivo vamuene muana na vaina Maliya, kaha

vatsikamene ha mavuli avo nakumulemesa. Ambahoni mbunda yendi, na viakulia viendi viapuile vambimba vafukule mu viambatelo viavo via vufuko nakumuhana na vuci. 5 Vantu vezile kuli ikeye kuhuma ku mavuana a seho a ngolinde na mazi a kunika luengo Yelusalema na ku Yundeya yoshe, na ku vihela vioshe luacili a fulankininsense na miila. 12 Kaha hanima viakulihata na ndonga ya Yundai. 6 Valitavelele yakuvanangula mu cilota linga keti vahiluke kuli vipi viavo kaha uavambuitikile mu ndonga ya Helonde, vahilukile ku cifuti cavo na ngila yeka. Yundai. 7 Vuno honi omo uamuene Vafaliseo 13 Honi omo vaile, kaha taleni, kangelo ua Muene na Vasanduki vavengi valinakuija mukuvambuitika, uasholokele kuli Yosefa mu cilota kaha uahandekele kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Yeni vana nguendi, "Hinduka ambata muana na vaina, kaha vamanoka iya naminangula linga muteue ku vutenu teuela ku Ingito, kaha yakakale kuje noho njikakuleka, ovu vuli nakujia? 8 Imeni vushuka vuje vumuesa ngeci omuo Helonde alinakutonda muana linga a mutsihe." muatenguluka. 9 Kaha keti musinganieke ngueni 14 Ambahoni uahindukile nakuambata muana na muhasa kuhandeka kuli yeni vavenia ngueni, 'Tuli na vaina ha vutsiki vuje vene nakuya ku Ingito. 15 Vakele Avilahama tatetu', omuo njimileka nguange, Njambi kuje noho Helonde uatsile. Cije capuile kushulisia asa kupuisa aua mavue kupua vana va Avilahama. vije viahandekele Muene kuhitila muli kananguizi ua 10 Cipue hano vene ngimbu inalivuahesela laja kuteta Njambi nguendi, "Njasanene munange uje uakele mu miti kuputukila ku mizi, nankuma muti uoshe uje Ingito." 16 Ambahoni Helonde omo uamuene nguendi kuuimi vushuka vuacili vakauteta nakuumbila mu vaka mana vanamukuisa, uanienguele cikuma, kaha tuhia. 11 Yange njimimbuitika na mema linga cipue uashikile linga vatsihe vanike voshe vava mala mu cimueso ngeci munatenguluka, vuno honi ou ejia Mbetelehema na mu vihela viakulihatako voshe munima yange anjipulakanu ku nzili, kunjafuillilile vaje vakele na miaka ivali na vaje vakele muintsi cipue kuambata vinkaku viendi, ikeye akamimbuitika lia miaka ivali yakusemuka, kuya ku ntsimbu ije na Cimbembesi Uakulela na tuhia. 12 Lisehua liendi yalongesele ku vaka mana. 17 Ambahoni vialishulisile lili mu livoko liendi, kaha akakomba ku lijunguilo liendi, vije viahandekele kananguizi ua Njambi Njelemyia kaha akakungululu tiliku mu cishete cendi, vuno honi nguendi: 18 "Vovuile Lizi mu Lama lizi lia kulila na mujungu akautsimika na tuhia tuakuhona kuhua." 13 kulinienga cikuma, Lakele alilila muomu ya vana vendi, Ambahoni Yesu uahumine ku Ngaliyea nakuya ku katavele kumuzembeleka, muomu voshe vatsile." ndonga ya Yundai linga vakamumbuitika kuli luano. 19 Vuno honi omo Helonde uatsile, taleni, kangelo 14 Vuno honi luano uatondele kumuwindika kaha ua Muene uasholokele mu cilota kuli Yosefa mu uahandekele nguendi, "Yange capande kunjimbuitika Ingito, ua handekele nguendi, 20 "Hinduka ambata kuli yove, nkuma naua yove uija kuli yange?" 15 Vuno muana na vaina linga myue ku cihela ca Isaleli, honi Yesu uamukumbuluile nguendi, "Cilingue ngoco muomu vaje vasinganiekele kutsiha muana vanatsi." vene hano, cacili kuli yetu kushulisia vije vioshe 21 Kaha uahindukile nakuambata muana na vaina Njambi atonda kuli yetu." Ambahoni luano uatavele. 16 nakuya ku cihela ca Isaleli. 22 Vuno honi omo Hanima yakumbuitika Yesu, kaha hajevene uahumine uevuile ngeci Alekelau nasuana Yundeya mu cihela mu mema, kaha taleni, melu ashokolokele kaha ca ishe Helonde, kaha uateuele kuya kuje. Kaha uamuene Cimbembesi ca Njambi cishuluka ngue honi hakumunangula mu cilota, kaha uaile ku cihela liveme nakumutonkama. 17 Kaha lizi liahumine muilu ca Ngaliyea. 23 Kaha uaile nakukala mu mbonge ngualio, "Ou ikeye Munange injazanga, muli ikeye ivasana Nazaleta, linga vije vivahandekele tunanguizi njivuahelela."

va Njambi vilishulisise nguavio, "Vaka mutumbula Kanazaleta."

4 Ambahoni Yesu vamutualele kuli Cimbembesi mu mpambo linga vakamueseke kuli Liyavolo.

3 Mu matangua aje kuezile luano muka kumbuitika, 2 Ualiuminine kulia ha matangua makumi auana uakele nakuambulula mu mpambo ya Yundeya, 2 vutsiki na mutania, kaha hanima yakuliumina kulia nguendi "Tengulukeni, muomu yamuene vua muilu uevuile njala. 3 Kaha muka kumueseka uezile kuli vuli muyehi." 3 Omuo ou ikeye ivahandekele kuli ikeye nakuhandeka nguendi, "Nga u Muna Njambi, Kananguizi ua Njambi Isaya, omo uahandekele shika aua mavue linga ahimpuke mbolo." 4 Vuno nguendi, "Lizi lia umo ali nakutambeka mu mpambo honi Yesu uamukumbuluile nguendi, "Vanacisoneka ngualio, Vuahesenii ngila ya Muene kaha sungameseni nguavo, 'Muntu kasa kuyoya na mbolo lika kuahi, ngila yendi.' 4 Honi luano uazalele vuzalo vuakupanga vuno honi na mezi oshe aje Njambi ahandeka." ha maka a kamelu kaha ualikutile muiva ua cilambu mu 5 Ambahoni Liyavolo uamutualele mu nganda

yakulela, uamuhamakele helu lia kashongua ka Njivo kushinia, na vaka tulepa, kaha voshe uavakanguisile. ya Njambi. 6 Kaha uahandekele kuli ikeye nguendi, 25 Kaha vivunga viakama via vantu kuhuminina mu "Nga u Muna Njambi," "liumbile ha mavu. Muomu Ngalileya, namu Ndekapolisi na ku Yelusalema, na vanacisoneka nguavo, "Akashika tungelo vendi ku Yundea, na musinia lia ndonga ya Yndau, hali yove, kaha vakakukavuila na mavoko avo, viamukavele.

linga vilatio viove keti vikansunsuke ku mavue." 7 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Vanacisoneka naua nguavo, 'Keti ueseke Muene Njambi yove.'" 8 Kaha naua Liyavolo uamutualele ku munkinda ualaha cikuma, uamumuesele vumuene vuoshe vua hanu ha mavu na vumpau vuavuo. 9 Kaha uahandekele kuli Yesu nguendi, "Vioshe evi njikakuanhavio, nga ukatsikama ha mavu na kunjilemesa." 10 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Huma kuli yange Satana! Omuo vanacisoneka nguavo, 'Ukalemesa Muene Njambi yove na kumupangela ikeye lika!" 11 Ambahoni Liyavolo uamusezele, kaha tungelo vezile nakumukuasa. 12 Omo Yesu uevuile nguendi luano vanamukutu, kaha uaile ku Ngalileya. 13 Kaha hakuhuma mu Nazaleta uaile nakukakala mu Kapenauma kuyehi na mema a kalunga a Ngalileya, mu nginga ya Zembuloni na Nafetali, 14 linga cije cahandekele kananguizi ua Njambi Isaya cilishulisise nguendi: 15 "Cihela ca Zembuloni na cihela ca Nafetali, vije viakala mu ngila yakuya ku mema a kalunga, kulutue lua Yundai, Ngalileya, lifuti lia vaje keti Vayunda. 16 Vantu vaje vakala mu milima vanamono ceke cakama. Kaha na vaje vakala mu cihela na mu cimbembe ca kutsa, ceke cinavatuila." 17 Kuhuma ha ntisimbu ije Yesu uaputukile kuambulula nguendi, "Tengulukeni ku vipi vieni, omuo vumuene vua muilu vuli tuyehi." 18 Omo Yesu uakele nakuenda kucikulo ca cisali ca Ngalileya, uamuene vamunainaaval, Simoni uje ivatumbula Petulu namunaina Anduleo, vatele manda avo mu cisali, omuo vapuile vakakuta vantsi. 19 Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Njikaveni, kaha njikampuisa vakakuta vantu." 20 Kaha hajevene vasezele manda avo nakumukava. 21 Omo uakele nakutualelelaho kuya kaha naua uamuene muntu mukuavo na munaina, Tiango muna Zembendeo na munaina luano mu vuato hamo na ishavo Zembendeo vakele nakutungulula manda avo, kaha uavasanene. 22 Kaha hajevene vasezele vuato na ishavo, kaha vamukavele. 23 Yesu uahitanganene mu Ngalileya muoshe, nakulongesa muvi njivo viavo via malombelo, na kuambulula muzimbu uacili ua vumuene nakukanguisa mishongo yoshe ya vantu yakuliseza sezna vakakuvavalala. 24 Kutsimana cendi cevuikile naku Siliya kuoshe, kaha vamunehellele vaka kuvalava voshe, na vaka mishongo yakuli sezna kuvuva kuvalava, na vaka mahamba, na vaka

5 Omo Yesu hakumona vivunga via vantu, kaha ualondole cindende ha munkinda, kaha omo uatumamene ha mavu vandongisi vendi vezile kuli ikeye, 2 kaha uaputukile kuvalongesa nakuhandeka nguendi, 3 "Vakukuisula vaje vanapu vihutu mu Cimbembesi, muomu vumuene vua muilu vunapu vuavo." 4 "Vakukuisula vaje valinakulila, muomu vaka vazembeleka!" 5 "Vakukuisula vaje valikehesa, muomu vakasuana mavu!" 6 "Vakukuisula vaje vevua njala na mpuila muomu ya vusunga, muafua vakakuta!" 7 "Vakukuisula vaje vali na cikeketima, muomu navo vakavevuila cikeketima!" 8 "Vakukuisula vaje na lele mu mitima, muomu vakamona Njambi!" 9 "Vakukuisula vaje vakakulinga ciyulo, muomu vakavasana vana va Njambi!" 10 "Vakukuisula vaje vavalinakupakesa muomu ya vusunga, muafua vumuene vua muilu vunapu vuavo!" 11 "Munapu vakukuisula omo vantu vamishaula nakumipakesa nakuhandeka viuma vioshe via vipi via makuli hali yeni muomu yange." 12 Joleleni nakuvuahelela muomu vuana vueni vukapua vuakama cikuma muilu, muafua omu mukemo vantu vayandesele tunanguizi va Njambi vaje vakeleko tele kanda yeni. 13 "Yeni munapu muongua uaha mavu, vuno honi nga muongua unashamuka, kaha vatihoni kutovala cauo cikahiluka? Ku ukapu naseho naua ku cuma coshe kuvanga lika vaumbile kuti kaha na vantu vakauiatangela." 14 "Yeni mu ceke ca vaka mavu. Nganda yakutungila ha munkinda kuyasa kulishueka." 15 Nankuma naumo uahi asa kushuameka ndeya naku ihaka muintsi lia muhela, vuno honi aihaka ha citumbiko, kaha itiula ceke kuli voshe vaje vali mu njivo. 16 Mucifua cimo vene eceleni ceke ceni citue ku vantu, linga vamone vipangi vieni viacili, kaha vakahana vumpau kuli Ishueni uje ali muilu. 17 Keti musinganieke ngueni njineja nakumanusula Lishiko lia Mosesa, cipue vilongesa via tunanguizi va Njambi, kunjezile nakuvimanusula vuno honi nakuvishulisisa. 18 Muavusunga njimileka nguange kuvanga lili na mavu vinahiti, nacimo cahi cikahita keti cipue cisona, cipue citoma kuhuma ku Lishiko, kuvanga noho viuma vioshe vanavimanusula. 19 Nankuma uoshe uje kononoka cipue koma kakandende kaku mashiko aua kaha acilongesa na vakuavo naua linga vacilinge kaha vakamutumbula uamundende mu vumuene vua muilu, vuno honi uoshe uje aniunga na kulongesa mashiko

ua vakamutumbula uakama mu vumuene vua muilu. 'houe' omuo coshe cakupulakan eci cihuminina kuli 20 Nankuma njimileka nguange, nga vusunga vueni citozi. 38 "Muevuile muje vahandekele nguavo, 'Lisho kuvupulakan vusunga vua valongisi va mezi a lishiko ku lisho, kaha lizo ku lizo.' 39 Vuno honi njihandeka lia Mosesa na Vafaliseo, kaha kumuka kovela mu kuli yeni nguange keti muhiluisile vupi ku muntu uje vumuene vua muilu. 21 "Muevuile muje muvalekele akupihisila. Vuno honi nga muntu akupupa ku litama vantu va kunsenkulu nguavo, 'Keti mukatsihe, kaha iove lia cilio, mutengulusile naua ku litama likuavo. 40 uoshe uje atsiha mukuavo vaka musompesa.'" 22 Kaha nga muntu atonda kukusompea ngeci akunieke Vuno honi njimileka nguange uoshe uje anienguela cikovelo cove, muhane naua na kazaku kove. 41 Kaha munaina vanapande kumusompa, kaha uoshe uje atuka munaina vaka musompa ku nzango, kaha na uoshe uje ahandeka mukuavo nguendi yove cilema, 23 vakamutualu mu ngehena ya tuhia. (Geenna g1067) 24 Kaha uoshe uje akulomba muhane, uoshe uje uoshe uje atsiha mukuavo vaka musompesa." 25 "Lisambuese vuasi vuasi ikeye akatuisa litangua liendi kuli vaka vupi na nauje yunapihisila oku muli nakuya hamo ku nzango, kuli vaka vacili, kaha akanokesa kalunga kuli vaka kuteua yunapihisila akakutuala kuli lihako, kaha lihako 45 linga mpue vana va Ishueni uje ali muilu. Omuo ukalambuile vuana vuove. 26 Muavusunga njikuleka nguange, mukauana? Nkuma omu keti mukemo muvakalingila kukahumumo kuvanga noho ukamanusula kufueta vaka kutambula lisimu ndi? 47 Kaha nga mulihinduisa kambongo ka mamanusulo ku mulonga uove. 27 lika na vamuano, kaha mualisezela haka na "Muevuile muje vacihandekele nguavo, 'Keti mulinge vakuensi? Nkuma omu keti mukemo muvakalingila na vupangala.' 28 Vuno honi njimileka nguange, uoshe vaje keti Vayunda ndi? 48 Nankuma yeni munapande uje atala mpuevo ntoma na lishungu lia lipi na lingi kupua vaka kusungama, ngue muje Ishueni ua muilu laja nendi vupangala mu mutima uendi. 29 Nga lisho uapua uakusungama."

iove liaku cilio likusevuisa kulinga vupi, licokovolemo uliumbile kuti! Muomu cacili kuli yove cilio cove cimo ca muvila cinonge kupulakan kumbila muvila uove uoshe mu ngehena. (Geenna g1067) 30 Kaha nga livoko iove lia cilio likusevuisa kulinga vupi, livatule, kaha liumbile kuti! Muomu cacili kuli yove cilio cove cimo ca muvila cinonge kupulakan kumbila muvila uove uoshe mu ngehena. (Geenna g1067) 31 "Kaha naua vacihandekele nguavo, 'Uoshe uje akondola mpuevo yendi, napande kumuhana mukanda uakutsiha vulo.' 32 Vuno honi yange njimileka nguange, uoshe uje akondola mpuevo yendi, kuakuhona mulonga ua vupangala, amupusa ngue nalingi vupangala, kaha na uje uoshe akamuambata akapua lika lipangala. 33 "Naua muevuile muje valekele vakukuluila kunsenkulu nguavo, 'Keti upokole cisingo cove, vuno honi linga vije visualisingile ku mesho a Muene.' 34 Vuno honi njihandeka kuli yeni nguange keti mukalisingeho, cipue na lilu, omuo liapua litanda lia Njambi, 35 cipue na mavu, omuo apua ha cituamo ca vialiatelo vuendi, cipue na Yelusalema, omuo yapua nganda ya Muene uakama. 36 Kaha naua keti ulisinge na mutue uove, omuo kuuasa kutokesa cirkambu cimo cipue kucizivalesa. 37 Kuhandeka ceni kupue 'Eyo' cipue

6 "Zangameni linga keti mulinge vucili vueni ku mesho a vantu, ngeci vamimone, nga mucilinga eci kaha kuvakamihana vuana kuli Ishueni ua muilu. 2 "Kaha nga uhana uje nahonoua, keti usike tolombita, ngue muje muvakalingila vaka civembulu mu vinjivo via malombelo na mu vitapalo, linga vavashangazale ku vantu. Muavusunga njimileka nguange, vanatambula laja vuana vuavo. 3 Vuno honi omo ukuasa vaje vanahonua, keti utavese livoko iove lia cimoshue lizivuke vije livoko iove liacilio vililinakulinga, 4 linga kukuasa ceni kuli vaje vanahonua cipue ca vushueke, kaha Ishueni uje amona vije vili mu vushueke akamihana vuana. 5 "Kaha omo mulombela, keti mulombele ngue vaka civembulu, muomu vakevo vazanga kuimana nakulombela mu vinjivo via malombelo na mu vitapalo, linga vantu vavamone. Muavusunga njimileka nguange, vanatambula laja vuana vuavo. 6 Vuno honi omo ulombela, ya mu mullili uove, shoka ku cikolo kaha lombela kuli Iso uje ali mu vushueke. Kaha Iso uje amona via mu vushueke akahuhanu vuana. 7 "Kaha omo mulombela, keti muhandeke cikuma ngue muje muvakalingila vaje keti Vayunda, muomu vakasinganieka nguavo

vakavevua omuo ya mezi avo akuhona seho. 8 vikevio ku viekupanga cipue kilitongela vuzalo. 29 Keti mupue ngue vakevo, muomu Ishueni azivuka Vuno honi njimileka nguange, cipue Solomoni mu laja vije vimutonda kanda mumulombe. 9 Lombeleni vumpau vuendi vuoshe, kazaleleho vuzalo vuacili ngeni, "Tatetu uli muilu, Valemese lizina liove, 10 ngue vua vinsani evi. 30 Kaha nga Njambi azika muila Vumuene vuove vuije, Cizango cove vacilinge hano ua mu lihia uje ukalako lelo lika, imene vaumbila ha mavu, ngue muje vacilinga muilu. 11 Tuhanle lelo mu tuhia, nkuma kasa kumizika muacili ndi? Yeni kulia cetu caha litangua na litangua, 12 Tukonekele vantu va lutsilielo lua lundende! 31 "Nankuma keti ku milonga yetu, ngue muje yetu tukakonekela vaka mulinienge ngeni, 'Tukalia vika?' Cipue 'Tukanua kutuvulamuina. 13 Keti ututuamenene ku vieseko vika?' Cipue 'Tukazala vika?' 32 Omuo viuma vioshe viakama, vuno honi tuohiele ku citozi!" 14 "Omuo evi vakavitondo vaje keti Vayunda. Vuno honi yeni nga mukonekela vantu vaje vanamipihihsila, kaha neni Ishueni ua muilu azivuka ngeni, munitonda vioshe. naua vakamikonekela kuli Ishueni ua muilu. 15 Vuno 33 Vuno honi tondenihai vumuene vuendi na vusunga honi nga kumukonekela vantu vaje vamipihihsila, neni vuendi, kaha viuma vioshe evi akamihanavio. 34 naua Ishueni kakamikonekela ku milonga yeni. 16 Nankuma keti mulinienge via imene, omuo imene "Kaha omo muliumina kulia, keti mulimuese ngue likalinienga likelio vavenia. Muomu litangua na litangu muazeye, ngue muje muvakalingila vaka civembulu lili na tuyando tualio tuakupuamo."

7 "Keti musompe vakueni, linga neni keti vamisompe. 2 Muomu kusompa cije musompa naco vakueni, cikeco civakamisompa naco, kaha seteko ije museteka nayo vakueni, ikeyo ivaka miseteka nayo. 3 Vika umuena cishoni cili ha lisho lia muanoko, vuno honi ku umono mukambo uje uli mu lisho liove? 4 Cipue vika uhandeka kuli muanoko ngenove, 'Teua njikuhumise cishoni cili mu lisho liove,' vuno honi yove ulina mukambo mu lisho liove? 5 Yove muka civembulu! Hakulivanga humisa tahi mukambo uje uli mu lisho liove, ambahoni umone muacili hakuhumise cishoni cije cili mu lisho lia muanoko. 6 "Keti muhane vije via kulela ku tutali, muomu vaka mitengulukila nakumiluisa. Keti mumbile vusanga vueni kulutue lia vangulu, muomu vaka vuliatangela na viliato viovo. 7 "Lombeni, kaha muka tambula, tondenihai, kaha mukauana, toteni ha cikolo, kaha vaka mishokoluelu. 8 Muomu uoshe uje alomba atambula, kaha uoshe uje atonda auana, kaha uoshe uje atota vaka mushokoluelu cikolo. 9 Nkuma iya hhakati keni nga munendi amulomba mbolo, kaha ikeye amuhana livue? 10 Cipue nga amulomba intsi, kaha ikeye amuhana linoka? 11 Kaha nga yeni vaka vupi, muzivuka kuhana mavuana acili kuli vana veni, kaha cikafua vati honi kuli Ishueni uje ali muilu uje akahana viuma viacili kuli vaje vamulomba! 12 "Kaha vioshe vije mutonda ngeni vakueni vamilingilevio, neni naua valingilenivio, omuo eli likelio Lishiko lia Mosesa na vilongesa via tunanguizi va Njambi. 13 "Koveleni mu cikolo ca cindende, omuo cikolo cakama na ngila yaco yapua yayasi ije ituala kukunonga, kaha na vaje vakovelamo vapua vavengi. 14 Vuno honi cikolo ca cindende na ngila yaco yapua ya ikalu, ije ituala ku muono, kaha na vaje vaiuana vapua vavandende. 15

"Zangameni na tunanguizi va makuli, vaje veja kuli masualale va Loma uezile kuli ikeye mukumulomba yeni mu vuzalo ngue vamponga, vuno honi mukati vukuasi 6 kaha uahandekele nguendi "Muene, kavo vanapu tungunga vamu musenge. 16 Muka ngamba yange nakosa mu njivo ali nakuvavala vazivukila ku vushuka vuavo. Nkuma vushuka vua kalepa, kaha alinakuvua cikuma kuvavala." 7 viniu vaka vutomona ku muti ua vimbimbo, cipue Kaha Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Njija vushuka vua mukuyu ku shaku ije ili na mambimbo nakumukanguisa." 8 Vuno honi uje mukuluntu ndi? 17 Mucifua cimo vene muti uoshe uacili ukemi ua masualale uamukumbuluile nguendi, "Muene, vushuka vuacili, vuno honi muti ua upi ukemi vushuka kucanjinparede yove kukovela mu njivo yange, vua vupi. 18 Muti uacili kuuasa kuima vushuka vua vuno honi handeka lika lizi, kaha ngamba yange vupi, kaha naua muti ua upi kuuasa kuima vushuka akakanguka. 9 Muomu nange naua nji yala uje ali vuacili. 19 Muti uoshe uje kuumi vushuka vuacili muintsi lia nzili yakama, kaha na masualale naua vali vaka uteta naku umbila mu tuhia. 20 Nankuma muka muintsi liange, kaha njihandeka kuli umo nguange, vazivukila ku vushuka vuavo. 21 "Keti mutu uoshe 'Ya,' kaha aya, kaha kuli mukuavo naua nguange 'Ija,' uje ahandeka kuli yange nguendi, 'Muene, Muene,' kaha ejia, kuli ndungo yange nguange, 'Linga eci,' kaha akakovela mu vumuene vua muilu, vuno honi kuvanga acilinga." 22 Omo Yesu uevuile vije viahandekele, lika uje alinga cizango ca Tate uje hali muilu. 22 Ha ualikomokelele cikuma, kaha uahandekele kuli vaje litangua lije vavengi vakahandeka kuli yange nguavo, vakele naku mukava nguendi, "Muavusunga njimileka 'Muene, Muene! Nkuma kutuahandekele vunanguizi nguange, cipue mu Isaleli kunjauanene lutsilieko mu lizina liove, nakuhumisa mahamba mu lizina luangacije. 11 Njimileka nguange vavengi vakeja, liove, kaha tualingile viuma viavingi viakukomouesa vakahuma mu ngangela na mu kangombe kayambi, mu lizina liove?" 23 Ambahoni njikahandeka kuli kaha vakatumama ku ciuano hamo na Avilahama, vakevo nguange, 'Kunjamatantekeyele, humeni kuli na Isake, na Yakomba, mu vumuene vua muilu, 12 yange, yeni vaka kulinga via vipi!' 24 "Kaha mutu vuno honi vana va vumuene vakavombila mu milima uoshe uje evua aua mezi ange naku akavangeya hambanza, kuje kukakala kulila na kulishumanga napu ngue uje yala uakuzangama uje uatungile njivo ku mazo avo." 13 Kaha Yesu uahandekele kuli yendi ha livu. 25 Kaha kalunga uanokele, na livazi uje mukuluntu ua masualale nguendi, "Ya, cilingiue liezile, kaha mpunzi yezile nakuningangesa ije njivo. ngoco kuli yove ngue muje munatsiliela." Kaha Vuno honi kuyaule, muomu luvula luayo valutungilie ngamba yendi uakangukile ha ntsimbu ije vene. ha livue. 26 "Vuno honi uoshe uje evua aua mezi 14 Kaha omo Yesu uakovelele mu njivo ya Petulu, ange, kaha ka akavangeya, napu ngue uje yala ua uuanene vainamueno ya Petulu vanakosa vakele cilema uje uatungilie njivo yendi ha museke seke, 27 nakuvavala lisika sika. 15 Kaha uamukuatele ku Kaha kalunga uanokele, na livazi liezile, kaha mpunzi livoko liendi, kaha lisika sika liamuhumine, kaha yapekumukile nakuningangesa ije njivo, kaha yauile, uahindukile nakuputuka kumupangela. 16 Kaha kaha kuua cayo capuile cacipi cikuma!" 28 Kaha omo kucingezi cije vene vamunehelole vantu vavengi vaje Yesu uamanusuale kuhandeka viuma evi, vivunga via vakele na mahamba, kaha uahumisile vimbembesi vantu vialikomokelele ha kulongesa cendi. 29 Muomu na lizi, kaha uakanguisile vakakuvavala voshe. uavalongesele ngue uje alina nzili yakama keti ngue 17 Eci capuile linga vilishulisse vije viahandekele valongisi vavo va mezi mashiko.

8 Omo Yesu uasikumukile kuhuma ha munkinda, vivunga viakama viamukavele, 2 kaha taleni, muka mbumba uezile kuli ikeye nakumutsikamina nakuhandeka nguendi, "Muene nga utonda uasa kunjilelesa." 3 Kaha Yesu uoluele livoko liendi nakumuata nakuhandeka nguendi, "Njitonda, lela." Kaha hajevene uje yala uakangukile ku mbumba yendi. 4 Kaha Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Keti ukalekeko cipue umo, vuno honi ya ukalimuese kuli kasasendote, kaha ukahane vuana vuje vuashikile Mosesa, linga cipue vukaleho ku vantu." 5 Omo Yesu uakovelele mu Kapenauma, mukuluntu ua

masualale va Loma uezile kuli ikeye mukumulomba yeni mu vuzalo ngue vamponga, vuno honi mukati vukuasi 6 kaha uahandekele nguendi "Muene, kavo vanapu tungunga vamu musenge. 16 Muka ngamba yange nakosa mu njivo ali nakuvavala vazivukila ku vushuka vuavo. Nkuma vushuka vua kalepa, kaha alinakuvua cikuma kuvavala." 7 viniu vaka vutomona ku muti ua vimbimbo, cipue Kaha Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Njija vushuka vua mukuyu ku shaku ije ili na mambimbo nakumukanguisa." 8 Vuno honi uje mukuluntu ndi? 17 Mucifua cimo vene muti uoshe uacili ukemi ua masualale uamukumbuluile nguendi, "Muene, vushuka vuacili, vuno honi muti ua upi ukemi vushuka kucanjinparede yove kukovela mu njivo yange, vua vupi. 18 Muti uacili kuuasa kuima vushuka vua vuno honi handeka lika lizi, kaha ngamba yange vupi, kaha naua muti ua upi kuuasa kuima vushuka akakanguka. 9 Muomu nange naua nji yala uje ali vuacili. 19 Muti uoshe uje kuumi vushuka vuacili muintsi lia nzili yakama, kaha na masualale naua vali vaka uteta naku umbila mu tuhia. 20 Nankuma muka muintsi liange, kaha njihandeka kuli umo nguange, vazivukila ku vushuka vuavo. 21 "Keti mutu uoshe 'Ya,' kaha aya, kaha kuli mukuavo naua nguange 'Ija,' uje ahandeka kuli yange nguendi, 'Muene, Muene,' kaha ejia, kuli ndungo yange nguange, 'Linga eci,' kaha akakovela mu vumuene vua muilu, vuno honi kuvanga acilinga." 22 Omo Yesu uevuile vije viahandekele, lika uje alinga cizango ca Tate uje hali muilu. 22 Ha ualikomokelele cikuma, kaha uahandekele kuli vaje litangua lije vavengi vakahandeka kuli yange nguavo, vakele naku mukava nguendi, "Muavusunga njimileka 'Muene, Muene! Nkuma kutuahandekele vunanguizi nguange, cipue mu Isaleli kunjauanene lutsilieko mu lizina liove, nakuhumisa mahamba mu lizina luangacije. 11 Njimileka nguange vavengi vakeja, liove, kaha tualingile viuma viavingi viakukomouesa vakahuma mu ngangela na mu kangombe kayambi, mu lizina liove?" 23 Ambahoni njikahandeka kuli kaha vakatumama ku ciuano hamo na Avilahama, vakevo nguange, 'Kunjamatantekeyele, humeni kuli na Isake, na Yakomba, mu vumuene vua muilu, 12 yange, yeni vaka kulinga via vipi!' 24 "Kaha mutu vuno honi vana va vumuene vakavombila mu milima uoshe uje evua aua mezi ange naku akavangeya hambanza, kuje kukakala kulila na kulishumanga napu ngue uje yala uakuzangama uje uatungile njivo ku mazo avo." 13 Kaha Yesu uahandekele kuli yendi ha livu. 25 Kaha kalunga uanokele, na livazi uje mukuluntu ua masualale nguendi, "Ya, cilingiue liezile, kaha mpunzi yezile nakuningangesa ije njivo. ngoco kuli yove ngue muje munatsiliela." Kaha Vuno honi kuyaule, muomu luvula luayo valutungilie ngamba yendi uakangukile ha ntsimbu ije vene. ha livue. 26 "Vuno honi uoshe uje evua aua mezi 14 Kaha omo Yesu uakovelele mu njivo ya Petulu, ange, kaha ka akavangeya, napu ngue uje yala ua uuanene vainamueno ya Petulu vanakosa vakele cilema uje uatungilie njivo yendi ha museke seke, 27 nakuvavala lisika sika. 15 Kaha uamukuatele ku Kaha kalunga uanokele, na livazi liezile, kaha mpunzi livoko liendi, kaha lisika sika liamuhumine, kaha yapekumukile nakuningangesa ije njivo, kaha yauile, uahindukile nakuputuka kumupangela. 16 Kaha kaha kuua cayo capuile cacipi cikuma!" 28 Kaha omo kucingezi cije vene vamunehelole vantu vavengi vaje Yesu uamanusuale kuhandeka viuma evi, vivunga via vakele na mahamba, kaha uahumisile vimbembesi vantu vialikomokelele ha kulongesa cendi. 29 Muomu na lizi, kaha uakanguisile vakakuvavala voshe. uavalongesele ngue uje alina nzili yakama keti ngue 17 Eci capuile linga vilishulisse vije viahandekele valongisi vavo va mezi mashiko.

uakovelele mu vuato, vandongisi vendi vamukavele. nguendi, "Katuka, ambata muhela uove, kaha ya 24 Kaha taleni, kuakatukile mankimba akama cikuma kuimbo!" 7 Kaha uakatukile, nakuya kuimbo. 8 ha cisali, kaha vuato vuakele nakuninganga na Omo civunga vacimuene, vakele na liova, kaha mankimba, vuno honi Yesu te nakosa. 25 Kaha vashangazalele Njambi, uje uahanene nzili yakama vaile nakumuhindula nakuhandeka nguavo, "Tuovole cikuma ku vantu. 9 Omo Yesu uahumine kuje ku Muene, tuli nakunonga." 26 Kaha uahandekeli cihela, uamuene yala ivatumbula nguavo Mateu kuli vakevo nguendi, "Vika muteua, yeni vamala uatumamene mu njivo ya kutambuila lisimo. Kaha va lutsilielo lualundende?" Ambahoni uakatukile uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Njikave." Kaha nakutenukila mpunzi na mankimba, kaha aholokele uakatukile nakumukava. 10 Omo uatumamene ku kuluu. 27 Kaha vandongisi vendi valikomokele mesa mu njivo, kaha vavengi vaka kutambula lisimo cikuma nakuhandeka nguavo, "Muntu uacifua muka na vaka vupi vezile nakutumama hamo na Yesu na ou, uje cipue mpunzi na mankimba vimuononoka!" 28 vandongisi vendi. 11 Kaha omo Vafaliseo vacimuene, Omo Yesu uahetele musinia lia cisali ku cihela ca vahandekeli kuli vandongisi vendi nguavo, "Vika Ngandalena, ualiuanene na vamala vavali vaje vakele mulongisi ueni alinakulia na vaka kutambula lisimo na mahamba tele vahuminina ha vihilo. Kaha omuo na vaka vupi?" 12 Vuno honi omo uavevuile, ya vutenu vuavo naumo uahi uasele kuhita ngila ije. uahandekeli nguendi, "Vakangule kuvekusetela 29 Kaha vatambekeli nguavo, "Utonda kulinga vika cimbanda, vuno honi kuvanga lika vaka kuvavala. netu yove Muna Njambi? Uneja nakutuhana kashitiku 13 Yemuye mukalilongese vika eci cilumbunuka, oku kanda ntsimbu yetu iheteho ndi?" 30 Kuyehi navo 'Njishunguiya cikeketima, keti cikombelo.' Muomu kuakele vutanga vua vangulu vavengi vaje vakele kunjezile mukusana vaka vusunga, vuno honi vaka nakulia. 31 Kaha mahamba amulombele nguauo, "Nga vupi." 14 Kaha vandongisi va luano muka kumbuitika utuhumisa, tutavese linga tukakovele mu vutanga vezile kuli ikeye nakuhandeka nguavo, "Vika yetu na vua vangulu." 32 Kaha Yesu uahandekeli kuli Vafaliseo tukaliumina kulia, vuno honi vandongisi vove vakevo nguendi, "Yeni." Kaha aje mahamba ahumine kuvekuliumina kulia?" 15 Kaha Yesu uahandekeli nakukakovelu mu vutanga vua vangulu. Hajevene kuli vakevo nguendi, "Nkuma vangenzi vaje vali ku vuje vutanga vua vangulu vuoshe vuasikumukile ciuano ca vulo vanapande kulila oku liavenia vulo nakushatukila mu cisali. Kaha vuakanongelelemo mu acili navo ndi? Matangua akeja omo uje liavenia vulo mema. 33 Vaje vantu vaje vakele nakuniunga vangulu vakamuambata hali vakevo ambahoni vakaliumine vashatukilile mu nganda nakukambulula vije vioshe kulia. 16 "Naumo uahi asa kutongela citope ca ntanga vanuene navije vialingiuile kuli vaje vamala vaka yaiha ha kazaku kalaja, omuo cije citope cacicha mahamba. 34 Kaha taleni, vantu voshe vahumine cikatavula kaje kazaku kaha mukasala mbengua mu nganda vezile nakuliuanu na Yesu, kaha omo vamumuene, vamulombele ngeci ahume mu cihela cavo.

9 Omo Yesu uakovelele mu vuato, uajavukikile musinia, kaha uayile kuimbo liendi. 2 Kaha hajevene vamunehelilele muka kalepa uako se ha muhela uendi. Kaha omo Yesu uamuene lutsilielo luavo, uahandekeli kuli uje muka kalepa nguendi, "Simpa, munange, vupi vuove vana vusambuesa." 3 Kaha vamo valongisi va Lishiko valihandekesele umo na mukuavo nguavo, "Ou yala alinakushaula Njambi!" 4 Vuno honi Yesu hakutantekeya viyongola viavo uahandekeli nguendi, "Vika muli nakuyonguela viuma via vipi mu mitima yeni? 5 Nkuma cacasi cika kuhandeka nguange, vupi vuove vanavusambuesa, cipue kuhandeka nguange katuka uende? 6 Ngeci mutantekeye ngueni Muna Muntu hali na nzili yakama cikuma hano ha mavu yakusambuesa vupi." Kaha uahandekeli kuli uje muka kalepa

17 Naumo uahi asa kuhaka viniu via viha mu vinjenge via vilambu via laja, nga mulinga ngoco kaha vije vinjenge via vilambu vikatavuka, kaha vije viniu vikahitila muangoco na vije vilambu kaha vikapihia, vuno honi viniu via viha vaka vihaka mu vinjenge via vilambu via viha kaha mukulinga ngoco vioshe vivali vikakala muacili." 18 Te Yesu acilinakuhandeka navo, taleni muka kuyula ua Vayunda uezile kuli ikeye nakumutiskamena, uahandekeli nguendi, "Munange ua mumbanda natsi hano vene, vuno honi ija nakumusaleka livoko liove, kaha akayoya." 19 Kaha Yesu uakatukile nakumukava hamo na vandongisi vendi. 20 Kaha taleni, mpuevo uje uayandele ku mushongo ua kuhita maninga ha miaka yakupua likumi na ivali uezile munima yendi kaha uamukuatele ku mukunduilo ua kazaku kendi, 21 omuo uahandekeli kuli ikeye vavenia nguendi, "Nga njikuata lika ku kazaku kendi kaha njikanguka." 22 Omo Yesu uatengulukile uamumuene kaha uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Simpa,

munange ua mpuevo, lutsilielo luove luakukanguisa." Tiango muna Zembendeo, na munaina luano. 3 Filipu Kaha hajevene uje mpuevo uakangukile. 23 Kaha na Mbatolomeo, Tomasi na Mateu muka kutambula omo Yesu uakovelele mu njivo ya uje mukuluntu lisimu, na Tiango muna Alufeya, na Tandeo, 4 ua masualale, uamuene vaje vakakuimba miaso Simoni uaku Kanana, na Yunda Sakaliote uje uendele yaha viakutsa na civunga cakele nakulila, 24 Kaha Yesu vungungu. 5 Kaha Yesu uatumine likumi na uahandekele nguendi, "Tuhukeni! Omuo ou kanike vavali, uavashikile nguendi, "Keti moye kuli vaje uampuevo katsile vuno honi nakosa lika." Kaha keti Vayunda, kaha keti mukovele mu mbonge ya vamujolele. 25 Vuno honi omo civunga catuhukile Samaliya. 6 Vuno honi yeni ku vampanga vaje hambanza, uakovelele mukati kaha uakuatele uje vazimbala va mu njivo ya Isaleli. 7 Kaha oku muli kanike ku livoko nakumuhindula, kaha uje kanike nakuya ambululen iugueni, 'Vumuene vua muilu uahindukile. 26 Kaha muzimbu ou ularshanduokelele vuli muyehi.' 8 Kanguiseni vaka kuvavala, hinduleni mu mbonge yoshe ije. 27 Kaha omo Yesu uahumine vaka kutsa, kanguiseni vaka mbumba, muhumise kuje, tupuputua vavali vamukavele, vatambekele mahamba. Muatambuile kuakuhona kufueta, kaha nguavo, "Tuivuleko cikeketima Mluna Ndaviti," 28 Omo haneni kuakuhona kufuetesa. 9 Keti muambate uakovelele mu njivo, vaje tupuputua vavali vezile kuli Ngolinde cipue Siliva cipue vunengu mu vinkombe ikeye, kaha Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, vieni, 10 keti muambate lipakumuna ha vungezi vueni "Mutsiliela ngueni njasa kucilinga eci ndi?" Kaha cipue vikovelo vivali cipue virkaku, cipue mbueti, omo vamukumbuluile nguavo, "Eyo Muene." 29 Ambahoni muka kupanga napande kutambula kulia. 11 "Kaha uakuatele ha mesho avo nakuhandeka nguendi, nganda cipue limbo lioshe mukovela, tondeni muntu "Kuya ku lutsilielo lueni cilingue ngocovene kuli yeni." iya uje napande ku mitambula muacili, kaha tumameni 30 Kaha mesho avo emukile, kaha Yesu uavashikile nendi noho mukahumamo. 12 Omo mukovela mu nguendi, "Keti mukalekeko muntu cipue umo." 31 Vuno njivo, menekeni vaje muuanamo. 13 Kaha nga muje honi vaile nakushanduola lutsimo luendi mu mbonge mu njivo vanamitambula vuino, ciyulo ceni cikale navo, muoshe muje. 32 Omo vaje vamala vakele nakuya, vuno honi nga kuvamitambuile vuino, kaha ciyulo ceni kaha kuakele vamo vantu vanehelelele Yesu yala ua cimihilukile. 14 Kaha nga kuli umo uje kamitambula kaveveve uje uakele na lihamba. 33 Kaha omo lije cipue kuvuilia ku mezi eni, kaha totomoneni likungu lihamba valihumisile, uje yala ua kaveveve uaputukile ku viliato vieni, omo muhumu muje mu njivo cipue kuhandeka, kaha vivunga via valikomokelele cikuma muje mu nganda. 15 Muavusunga njimileka nguange, nakuhandeka nguavio, "Nacimo cahi cakufua ngue ha litangua lia kusompa Njambi akahana kashitiku eci ciuamona muno mu Isaleli." 34 Vuno honi cikuma ku cihela cije kupulakana Sondoma na Vafaliseo vahandekele nguavo, "Akahumisa mahamba Ngomola. 16 "Taleni, njimituma ngue vampanga hakati na nzili ya muene ua mahamba." 35 Kaha ka tungunga, kaha zangameni ngue linoka kaha Yesu uendanganene mu vimbonge vioshe na mu ononokeni ngue mavembe. 17 Zangameni ku vantu, membo oshe, uakele nakulongesa mu vinjivo viavo omuo vakamituala ku vinzango, na kumpupanga mu via malombelo nakuambulula muzimbu uacili ua vinjivo viavo via malombelo. 18 Kaha vakamituala ku vumuene, uakanguisile mishongo yoshe na mavezi vanguvulu na kuli vimiene omuo yange, linga cikapue oshe. 36 Omo uamuene vivunga via vantu kaha vukaleho kuli vakevo na kuli vaje keti Vayunda. uavivuillile ngozi, omuo vakele nakulinienga nakuhona 19 Omo vamituala, keti mulishoshomuene mumuka viakulinga ngue vampanga vaje vakuhona kaniungi. handekela cipue vimukahandeka, ha hola ije. 20 Omuo 37 Kaha uahandekele kuli vandongisi vendi nguendi, keti yeni mukahandeka, vuno honi Cimbembesi ca "Viakuteja vinapu viavingi vuno honi vaka kupanga Ishueni cikahandeka muli yeni. 21 "Muanaye akatala vavandende. 38 Nankuma lombeleni kuli Muene ua munaina mukutsa, kaha ishe na munendi, kaha vaka kuteja linga atume vaka kupanga kviakuteja vandi."

10 Kaha Yesu uasanene vandongisi vendi likumi na vavali, kaha uavahanene nzili yakama ha vimbembesi viakujuala, nakuvihumisa, nakukanguisa mishongo yoshe na vaka kuvavala. 2 Mazina a tunganda likumi na vavali aua, uakulivanga Simoni uje ivatumbula nguavo Petulu, na munaina Anduleo, na

8
22 Kaha vakamizinda voshe omuo ya lizina liange. Vuno honi uje akakateya na kumamanusilo akovoka. 23 Omo vamiyandesa mu mbonge imo, teueleni mukuavo, muavusunga njimileka nguange kumukendangana mu vimbonge vioshe ya Isaleli ntsimbu kanda muna muntu eja. 24 "Ndongisi kasa kupulakana mulongisi uendi, cipue ngamba kupulakana muene yendi. 25 Capande ngeci ndongisi kupua ngue mulongisi

uendi, na ngamba kupua ngue muene yendi. Nga mukuavo naua?" 4 Kaha Yesu uavakumbuluile vanatumbula muene ua njivo nguavo Mbelezembulu, nguendi, "Yemuye mukaleke luano vije munevu, kaha cikapua vati ku vaka njivo yendi. 26 "Kaha navije munamono, 5 tupuputua vamona na vilema keti mukale na liova navo, omuo kukuesi civanafuiki venda, vaka mbumba vanajele na tuveveve vevua, cikahona kucifukula, cipue cakushueka cikahona vatsi vasanguka, kaha na vihutu vali nakuvambuluila kucitantekeya. 27 Vinjimileka mu milima mu vihandeke muzimbu uacili. 6 Nakuisuliua uje katsutsuka omuo mu ceke, kaha vije vimuvua vayeveta vihandekeleni yange." 7 Omo vakele nakuya, Yesu uaputukile helu lia njivo. 28 Kaha keti muteue vaje vatsiha muvila kuhandeka ku civunga via luano nguendi, "Vika muiale mukumona mu mpambo? Muaile mukumona asa kunongesa muono na muvila mu ngehena. (Geenna lihongo litepuzoka na mpunzi ndi? 8 Indi vika honi g1067) 29 Nkuma keti tumpiasa vavalı vakavalandesa muaililile kuje? Muaile mukumona mutu nazala ha muuaya uaya umo ndi? Vuno honi naumo uavo vuzalo vuasenga ndi? Taleni, vaje vazala vuzalo uahi akau ha mavu kuakuhona cizango ca Ishueni. vuasenga vakala mu mapela a muene. 9 Vika muaililile 30 Vuno honi yeni cipue vinkambu via ku mutue ueni kuje? Muaile mukumona kananguizi ndi? Eyo, vanavitanda. 31 Keti muteue, nankuma yeni muli njimileka nguange muakamuene viavingi kupulakana naseho yakama kupulakana tumpiasa wavengi. 32 kananguizi. 10 Ou ikeye vene uje ivasonekele nguavo, "Uoshe uje akanjihandeka hakati ka vantu, nange 'Tala njikatuma kanganda kange kulutue luove, uje naua njikamuhandeka kuli Tate uje hali muilu, 33 akavuahesa ngila yove. 11 Muavusunga njimileka vuno honi uoshe uje akanjiviana ku mesho a vantu, nguange, hhakati ka vaje vanasemuka ku mpuevo nange naua njikamuviana ku mesho a Tate uje naumo uahi uakama nahumuho kupulakana luano hali muilu. 34 "Keti musinganieke ngueni njinanehe muka kumbuitika, vuno honi uoshe uje alikehesa mu ciyulo ha mavu, kunjezile nakuneha ciyulo, vuno honi vumuene vua muilu napu uakama kupulakana ikeye. mukuale. 35 Njineja nakulinga muana aluise ishe, kaha 12 Kuhuma ku matangua a luano muka kumbuitika muana uampuevo aluisa vaina, vaina mueno aluise kuheta kulelo lino, vumuene vua muilu tunayanda vanayemueno, 36 Kaha vitozi va mutu vakapua cikuma kaha vantu vakukalua mitima vanavuambata vavushoko vendi. 37 "Uoshe uje azanga ishe cipue ina nampindangan. 13 Omuo voshe tunanguizi va Njambi cikuma kupulakana yange kaha kanjipandele, kaha na valongisi va mashiko vahandekeli tunanguizi noho uoshe uje azanga munendi ua yala cipue uampuevo luano, 14 kaha nga mutonda kucitava, luano ikeye cikuma kupulakana yange kaha kanjipandele, 38 Eliya uje akeja. 15 Uoshe uje hali na matuitui evue. kaha uoshe uje kambata cilindakano cendi nakuhona 16 "Vuno honi vika njasa kusetekesa na vantu valelo? kunjikava kaha kanjipandele. 39 Kaha uoshe uje Njivasetekesa ngue vanike vaje vanatumama ku cihela atonda muono uendi akauzimbalesa, kaha na uoshe ca kulandesela oku valisana muvakehela nguavo, uje a zimbalesa muono uendi omuo yange akau uana. 17 'Tuamiohieselele miaso, vuno honi kumuakinine, 40 "Uoshe uje amitambula natambula yange, kaha tuamimbilile miaso ya ha kutsa vuno honi kumualilile.' uoshe uje anjitambula natambula uje uanxitumine. 41 18 Omuo luano uezile kuakuhona kulia cipue kunua, Kaha uoshe uje akatambula kananguizi omuo ikeye kaha vahandekeli nguavo, 'Ali na lihamba!' 19 Kaha kananguizi akatambula vuana vua kananguizi, kaha omo Muna Muntu uezile oku alia na kunua, kaha uoshe uje akatambula yala ua vusunga omuo ikeye vahandeka nguavo, 'Mutalenii uamutupu na cipenda, napu yala ua vusunga akatambula vuana vua yala ua kavusamba ua vaka kutambula lisimu na vaka vupi!' vusunga. 42 Kaha uoshe uje ahana kuli umo uava Vuno honi mana a Njambi vanaashulisa na vilinga vanike vavandende cipue nganja ya mema akutontola viendi." 20 Kaha Yesu uaputukile kutenuka mu omuo napu ndongisi, muavusunga njihandeka kuli vinganda muje mualingile cikuma vikomoueso viendi, yeni nguange kakazimbalesaho vuana vuendi."

11 Omo Yesu uamanusuile kushika vandongisi vendi likumi na vavalı, uahumine kuje kaha uaile nakulongesa nakuambulula mu vinganda viavo. 2 Honi omo luano te hali mu kamenga uevuile vije vialingile Kilstu, kaha uatumine vandongisi vendi na mezi aua nguendi 3 yemuye mukahandeke kuli ikeye nguendi, "Yove uje hali nakuija indi tuvandamene

ngehena. Omuo nga vikomoueso vije vialinguile kuli yove ngue vialinguililile mu Sondoma, nganda ije hanga kuicili na lelo lino. (Hades g86) 24 Vuno honi njimileka nguange, ha litangua lia kusompa Njambi akevuila cikeketima lifuti lia Sondoma kupulakana yove." 25 Kaha ha ntsimbu ije Yesu uahandekeli yala uoluele livoko liendi, kaha liolokele kupua hamo nguendi, "Njitsantsela kuli yove Tate, Muene ua nalikuavo. 14 Vuno honi Vafaliseo vatuhukilemo kaha muilu na mavu, omuo unashueke evi viuma kuli vaka vakatumbile vutumbe muje vati vasa kutsihila Yesu. 15 mana na vaka kulinlongesa, kaha unavisholola ku Vuno honi Yesu uatantekeyele vutumbe vuavo, kaha vanike vavandende. 26 Eyo Tate, omuo mukemo uahumineko. Kaha vavengi vamukavele, kaha voshe muuatondele linga cilingiue. 27 "Viuma vioshe Tate uavakanguisile. 16 Kaha uavashikile nguendi keti nanjihanavio, kaha naumo uahi atantekeya Muana vamutsimanese. 17 Eci capuile linga vilishulisise vije kuvanga lika Ishe, kaha naua naumo uahi atantekeya viahandekeli kananguizi ua Njambi Isaya nguendi, Ishe kuvanga lika Muana na kuli vaje Muana ahangula 18 "Taleni ngamba yange injinahangula, uje injazanga linga avashololueye. 28 "Ijeni kuli yange yeni voshe kaha muli ikeye muono uange uvuahelela. Njikhaka vaje vanahono nakuambata viteli viakulema, kaha Cimbembesi cange hali ikeye, Kaha akahandeka njikamihana kuhuima. 29 Litukeni mutiyo uange, vusunga kuli vaje keti Vayunda. 19 Kakakalaho na kaha lilongesen kuli yange omuo yange njapua vimpata cipue kilila, kaha na umo uahi akevua uakulikehesa nakulihana, kaha mukauana kuhuima lizi liendi mu vitapalo. 20 Kakapokolaho lihongo mu miono yeni. 30 Omuo mutiyo uange uapua ua liakuhenga Kakazimihoh tuhia tujcili nakutuhuisa uasi, kaha na citeli cange capua ca cehu."

12 Ha ntsimbu ije Yesu uahitile mu mehia a tiliku ha litangua lia Sapalalo. Vandongisi vendi vatsile njala, kaha vaputukile kutomona mitue ya tiliku nakulia. 2 Vuno honi omo Vafaliseo vacimuene vahandekeli kuli Yesu nguavo, "Tala vandongisi vove valinakulinga vije lishiko kulitavesa kulinga ha litangua lia Sapalalo." 3 Kaha Yesu uavakumbuluile nguendi, "Nkuma kumuatandele vije Ndaviti ualingile na vaje vakele navo omo vatsile njala, 4 muje muakovelele mu njivo ya Njambi nakulua mbolo ije ivalambuile kuli Njambi, cije kucapuile lishiko kuli ikeye ku ilia cipue vaje vakele navo, vuno honi kuvanga lika tusasendote ndi? 5 Cipue nkuma kumuatandele mu lishiko vati muje ha litangua lia Sapalalo tusasendote mu Njivo ya Njambi muvapokuele mashiko a ha litangua lia Sapalalo, vuno honi kuakele na mulonga ndi? 6 Njimileka nguange, cuma cakama kupulakana njivo ya Njambi cino cili kuno. 7 Kaha nga muatantekeya vika evi vilumbununa, 'Njatonda cikeketima, keti nkombelo,' ngue kumuahisile vaje kuvesi na mulonga. 8 Omuo Muna Muntu ikeye Muene ua litangua lia Sapalalo." 9 Yesu uahumine ku cihela cije kaha uaile nakukakovela mu njivo ya malombelo. 10 Kaha hajevene kuakele yala uakusekua livoko, kaha vehuile Yesu nguavo, "Nkuma lishiko litavesa kukanguisa ha litangua lia Sapalalo ndi?" Vatondele linga vamuvgangeleyeho. 11 Kaha Yesu uahandekeli kuli vakevo nguendi, "Nga umo halieni hali na mpanga kaha auila mu cina ha litangua lia sapalalo,

nkuma kumuasa kumuhumisamo ndi? 12 Nkuma mutu kapuile uaseho cikuma kupulakana mpanga! Nankuma, cinapande kuya ku lishiko kulinga cacili ha litangua lia Sapalalo." 13 Ambahoni uahandekeli kuli uje yala nguendi, "Olola livoko liove." Kaha uje yove." 25 Kaha ha ntsimbu ije Yesu uahandekeli yala uoluele livoko liendi, kaha liolokele kupua hamo nguendi, "Njitsantsela kuli yove Tate, Muene ua nalikuavo. 14 Vuno honi Vafaliseo vatuhukilemo kaha muilu na mavu, omuo unashueke evi viuma kuli vaka vakatumbile vutumbe muje vati vasa kutsihila Yesu. 15 mana na vaka kulinlongesa, kaha unavisholola ku Vuno honi Yesu uatantekeyele vutumbe vuavo, kaha vanike vavandende. 26 Eyo Tate, omuo mukemo uahumineko. Kaha vavengi vamukavele, kaha voshe muuatondele linga cilingiue. 27 "Viuma vioshe Tate uavakanguisile. 16 Kaha uavashikile nguendi keti nanjihanavio, kaha naumo uahi atantekeya Muana vamutsimanese. 17 Eci capuile linga vilishulisise vije kuvanga lika Ishe, kaha naua naumo uahi atantekeya viahandekeli kananguizi ua Njambi Isaya nguendi, Ishe kuvanga lika Muana na kuli vaje Muana ahangula 18 "Taleni ngamba yange injinahangula, uje injazanga linga avashololueye. 28 "Ijeni kuli yange yeni voshe kaha muli ikeye muono uange uvuahelela. Njikhaka vaje vanahono nakuambata viteli viakulema, kaha Cimbembesi cange hali ikeye, Kaha akahandeka njikamihana kuhuima. 29 Litukeni mutiyo uange, vusunga kuli vaje keti Vayunda. 19 Kakakalaho na kaha lilongesen kuli yange omuo yange njapua vimpata cipue kilila, kaha na umo uahi akevua uakulikehesa nakulihana, kaha mukauana kuhuima lizi liendi mu vitapalo. 20 Kakapokolaho lihongo mu miono yeni. 30 Omuo mutiyo uange uapua ua liakuhenga Kakazimihoh tuhia tujcili nakutuhuisa uasi, kaha na citeli cange capua ca cehu." 21 Kaha mu lizina liendi mukemo vakatsiliela vaje keti Vayunda. 22 Ambahoni vantu vamo vanehelele Yesu yala uje ua kapuputua nakuhona kuhandeka uje uakele na lhamba kaha uamukanguisile, kaha uje yala ua kaveveve uaputukile kuhandeka nakumona. 23 Kaha vantu voshe valikomokelele cikuma nakuhandeka nguavo, "Nkuma ou keti ikeye muna Ndaviti ndi?" 24 Vuno honi omo Vafaliseo vaviuvuile vahandekeli nguavo, "Kuvanga lika na nzili ya Mbelezembulu muene ua mahamba, ikeyo ou yala yalinakuhumisa nayo mahamba." 25 Yesu uatantekeyele visinganieka viavo kaha uahandekeli kuli vakevo nguendi, "Yumuene vuoshe vuje vukalitepe hhakati nakuliluisa vukalipihisa, naimo yahi nganda cipue njivo vije vililuisa vikevio vavenia vikemana. 26 Kaha nga satana ahumisa mukuavo satana, kaha nalitepe hhakati ikeye vavenia, kaha vatihoni yumuene vuendi vukakola? 27 Kaha nga njikahumisa mahamba na nzili ya Mbelezembulu, nkuma na nzili yeya vana veni vaka ahumisa? Nankuma vakevo vakamisompa. 28 Vuno honi nga njikaliкуasesa Cimbembesi ua Njambi mukuhumisa mahamba, kaha yumuene vua Njambi vuneja hali yeni. 29 "Cipue vatihoni mutu asa kukovela mu njivo ya yala uanzili nakuambata viuma viendi, nkuma keti tahi akuta uje yala uanzili ndi? Ambahoni apukule njivo yendi. 30 "Uje kesi nange anjiluisa, uje kalipandakana nange ashandola. 31 Nankuma njimileka nguange, vupi vuoshe nakushaula cosne ca vantu vakavikonekela, vuno honi kushaula Cimbembesi kuvaka cikonekela. 32 Kaha uoshe uje

ahandeka lizi lia kulusa Muna Muntu vakamukonekela, Vuno honi uoshe uje ahandeka viakuluisa Cimbembesi Uakulela kuvaka mukonekela cipue mu miaka ino cipue mu miaka ije ilinakuija. (aiōn g165) 33 "Kukala na vushuka vuacili kuvanga muti uao upua ua cili, cipue kukala na muti ua upi na vushuka vuao vupua vua upi, omuo muti vakautantekeya kuvushuka vuauo. 34 Yeni vana vamanoka, muasa kuhandeka vati viacili omo yeni muapua mu vaka vupi? Omuo vije viashula ku mutima vikevio kanua kakahandeka. 35 Yala uacili akahumisa vuima viacili vije viakatulika mu citulikilo cendi ca cili, kaha yala ua mupi akahumisa viuma via vipi mu citulikilo cendi ca cipi. 36 "Njimileka nguange, ha litangua lia kusompa vantu vaka vasompa kuya ku mezi avo aje avakahandeka akuhona seho, 37 omuo kuya ku mezi ove mukemo muvaka kusompa kaha kuya ku mezi ove akeo avakahuhsa nao." 38 Ambahoni vamo valongisi va mezi na Vafaliseo vahandekela kuli ikeye nguavo, "Mulongisi tutonda yove linga utulingileko cimueso." 39 Vuno honi uavakumbuluile nguendi, "Vantu vavupi na vupangala vantsimbu ino vakevo vatonda cimueso, vuno honi nacimo cahi cimueso civakahana kuvanga lika cimueso ca kananguizi ua Njambi Yona. 40 Omuo Yona uakele muzimo lia intsi ha matangua atatu na matsiki atatu, mucifua cimo vene na Muna Muntu akakala mu vukalo vua vatsi ha matangua atatu na matsiki atatu. 41 Vantu vaku Ninive vakemana ha litangua lia kusompa na vantu vantsimbu ino kaha vaka vahisa, omuo vatengulukile ha kuambulula ca Yona, kaha taleni cuma cakama cikuma kupulakana Yona cino cili kuno. 42 Muene ua mpuevo uaku Shemba akemana ha litangua lia kusompa na vantu vantsimbu ino nakuvahisa, omuo uahumine kuntsongo ya cifuti kuija nakuvuilila mana a Solomoni, kaha taleni umo uakama kupulakana Solomoni uno hali kuno. 43 "Omo cimbembesi cacipi cihuma muli muntu, cikahiti mu vindinda kutonda kuakuhuimina, vuno honi kucekuuana cipue hamo. 44 Ambahoni cihandeka nguaco 'Njihilukila ku njivo yange kuje njahuminine.' Kaha omo cihiluka ciuana ije njivo mupulungua, muakukomba nakuivuhesha muje muinapande kukelamo. 45 Ambahoni ciya nakuambata vikuavo vimbembsi vitanu na vival vije via vipi cikuma kupulakana cikeco, kaha vakovelamo nakukakalamo, kaha cifua ca uje yala ca mamanusuilo cikapua cacipi kupulakana caha kulivanga. Omu mukemo vene mu vakafua na vantu vantsimbu ino." 46 Tele Yesu acili nakuhandeka ku vantu, taleni vaina na vamunaina vemanene hambarza, vatondele linga vahandekela nendi. 47 Kaha umo ua vantu vaje kuje uamulekele

nguendi, "Tala, vanoko na vamuanoko vanemana hambarza vatonda kuhandeka nove." 48 Vuno honi Yesu uamukumbuluile nguendi, "Iya vanana, kaha iya naua vamuanetu?" 49 Kaha uoluele livoko liendi kuli vandongisi vendi nakuhandeka nguendi, "Ava vakevo vanana na vamuanetu! 50 Omuo uoshe uje alinga cizango ca Tate ua muilu ikeye napu muanetu ua yala na uampuevo na nana."

13 Ha Litangua lije vene, Yesu uahumine mu njivo kaha uaile nakukatumama ku mukulo ua cisali. 2 Kaha vivunga viakama viezile kuli ikeye nakumuzengeleka, nankuma uakovelele mu vuato nakukatumama, kaha civunga coshe cemanene ha ntunda. 3 Kaha uavalekele viuma viavingi mukulikuasesa visimo nguendi, "Muka kukuva uaile nakukuva. 4 Kaha omo uakele nakukuva vimbuto vimo viauillilile ku mukulo ua ngila, kaha tuzila vezile nakuvilia. 5 Kaha vimbuto vikuavo viauillilile ha mavue aje kuhakele livu lialingi, kaha hajevene viasokele, omuo kuhakele livu lia lingi. 6 Vuno honi omo litangua liatuhukile kaha vije vimbuto viajujamene, kaha omuo mizi yavio kuyakovelele cikuma mu livu, kaha vije vimbuto viomine. 7 Vimbuto vikuavo viauillilile hhakati ka mingonga, kaha ije mingonga yakolele nakuvitua. 8 Vimbuto vikuavo viauillilile ha mavu acili kaha viemine muacili, vimo vimbuto vihita, vimo viemine vimbuto makumi atanu na limo, kaha vikuavo naua viemine vimbuto makumi atatu kupulakana vije vivakunine. 9 Uoshe uje hali na matuitui ovue." 10 Ambahoni vandongisi vezile kuli Yesu nakuhandeka nguavo, "Vika honi ukahandekela navo mu visimo?" 11 Kaha uavakumbuluile nguendi, "Yeni vanamihana kutantekeya vushueke vua vumuene vua muilu, vuno honi kuli vakevo kuvavahanenuevo. 12 Omuo uoshe uje alinavio vakamuvuezelako vikuavo naua, kaha akakala na viavingi, vuno honi uje kesi cipue nacimo, cipue cije cali naco vakamuniekaco. 13 Eci cikeco canehesa linga njihandeke navo mu visimo omuo vakevo vamona, vuno honi kuvamonesesa, kaha vovua, vuno honi kuvevuisisa. 14 Cilivene kuli vakevo vinalishulisisa vije viahandekela kananguizi ua Njambi Isaya nguendi, "Cilivene mukevua vuno honi kumukevuisisa, kaha cilivene mukamona vuno honi kumukamonesesa. 15 Omuo mitima yava vantu inahono mana, kaha na matuitui avo anaziki, kaha na mesho avo vana azimi, keti ngoconi mesho avo akamona kaha na matuitui avo akevua, kaha na mitima yavo ikevuisisa, nakutengulukila kuli yange linga njivakanguise." 16 "Vuno honi anakuisulia mesho eni omuo amona, na matuitui eni, omuo

ovua. 17 Muavusunga njihandeka kuli yeni nguange, nua cisimo cikuavo nguendi, "Vumuene vua muilu tunanguizi va Njambi va Njambi vavengi na vantu vuapua ngue cimbaluila cije mpuevo uambatele va vusunga, vatondele kumona cikuma evi vimuli nakucishingasanena ha lilonga haje hakele vinganja nakumona, vuno honi kuvavimuene, nakuivua vije vitatu via vunga vua tiliku kuvanga noho vioshe vimulinakuivua, vuno honi kuvaviuvuile. 18 "Ambahoni viafutunukile." 34 Vioshe evi Yesu uavihandekele ku ivuivileni cisimo ca uje muka kukuva. 19 Omuo uoshe vivunga mu visimo, cilivene nacimo cahi cahandekele uje ovua lizi lia vumuene kaha kaliuvuisisa, kaha uje kuli vakevo kuakuhona kulikuasesa cisimo. 35 Eci muka vupi eja nakuambata vije vivanakuvu mu mutima capuile kushulisisa vije viahandekele kananguizi ua uendi, eyi ikeyo mbuto ije ivakuvile ku mukulo uangila. Njambi nguendi, "Njikafukula kanua kange mu visimo. 20 Kaha mbuto ije ivakuvile ha mavue, ou ikeye uje Njikhahande vioshe vije vialishueka hume ha luvula ovua lizi kaha hajevene alitambula nanzolela, 21 lua mavu." 36 Ambahoni Yesu uasezele civunga vuno honi kuliesi na mizi muli ikeye, kaha likala nakuya mu njivo kaha vandongisi vendi vezile kuli lika muka ntsimbu kandende. Kaha omo tuyando ikeye nakuhandeka nguavo, "Tulumbunuine cisimo cipue mapakeso vija omuo ya lizi, kaha hajevene ca shaku ya mu lihia." 37 Kaha uavakumbuluile kalikavangyea. 22 Kaha vimbuto vije vivakuvile ha mingonga, ou ikeye uje ovua lizi, vuno honi omo ha kuzanga via ha mavu nakuzanga vufuko vua mavu kaha vikatua lije lizi, kaha kulikemi vushuka. (aiōn g165) 23 Kaha ije mbuto ivakuvile ha mavu acili, ou ikeye uje ovua lizi nakulivuisisa, ikeye cilivene akema vushuka vavuungi vuakupua vimo vimbuto vihita, vimo, vikuavo viemine makumi atanu na limo, kaha vikuavo naua viemine makumi atatu kupulakanava vije vivakuvile." 24 Kaha Yesu uavatelele cisimo cikuavo naua nguendi, "Vumuene vua muilu tuhasa kuvuesekesa ngue yala uje uakuvile mbuto yacili, mu lihia liendi, 25 vuno honi tele vantu vanakosa, citozi cendi uezile nakukuba shaku muje mu lihia lia tiliku, kaha uaile. 26 Omo ije tiliku yakolele nakuhaka naku manusu ililo a mavu. (aiōn g165) 41 Muna Muntu akatuma tungelo vendi, kaha vaka kunguluila hamo vije vikanehesa vupi navaje vakalingi vupi mu vumuene vuendi, 42 nakuvombila mu litende lia tuhia, Ambahoni vaka vusunga vakaviakuma ngue litangua mu vumuene vua Ishavo, uoshe uje hali na matuitui vinona ambahoni naikeyo ije shaku yasholokele. ovue. 44 "Vumuene vua muilu vunapu ngue vufuko 27 Kaha vaje vangamba vendi vezile kuli ikeye vuakushueka mu lihia, vuje omo muntu avuuananakumuleka nguavo, 'Muene nkuma kuuakunine lika kaha avushueka naua ambahoni hakuvuahellela mbuto yacili mu lihia liove ndi? Kaha cineja vati honi cendi aya nakukalandesa vioshe vije alinavio kaha linga mukale naua na shaku?' 28 Kaha uahandekele alanda lije lihia. 45 "Naua vumuene vua muilu kuli vakevo nguendi, 'Kuli citozi uje nalingi eci.' Kaha vunapu ngue muntu uje muka kulandesa uje atonda vaje vangamba vendi vahandekele kuli ikeye nguavo, vusanga vuacili, 46 uje omo auana vusanga vumo 'Nkuma utonda linga tuye tukaitukulemo ndi?' 29 Vuno vua seho yakama, kaha aya nakukalandesa vioshe honi uavakumbuluile nguendi, 'Kuahil!' Omuo muje vije alinavio kaha akavulanda. 47 "Naua vumuene mu mukaitukulamo ije shaku hamo mukatkuila kumo vua muilu vunapu ngue vuanda vua kuta vatsi vuje na tiliku. 30 Vieceleni vioshe linga vikole kuvanga vuvanate mu cisali kaha vutsiha muyati uoshe ua noho ha ntsimbu yakuteja, kaha ha ntsimbu yakuteja vatsi, 48 omo vuashulile vamala vavukokelele hanjikaleka vaka kuteja nguange, 'Tukulenimo tahi shaku ntunda kaha vatumamene nakuhangulamo vatsi muikute mikuta, kaha itsimikeni, vuno honi kungululeni vacili nakuvahaka mu mitonga yavo vuno honi tiliku nakuihaka mu cishete cange.'" 31 Kaha Yesu vombilile vaje vakupihi. 49 Nankuma omu mukemo uavatelele cisimo cikuavo naua nguendi, "Vumuene mucikafua naku manusu ilo a mavu. Tungelo vakeja nakutepesa vaka vupi ku vaka vusunga, (aiōn ije muntu uambatele nakukuna mu lihia liendi. 32 g165) 50 nakuvombila mu litende lia tuhia, kuje vantu Yapua yaindende cikuma ku vimbuto vioshe, vuno vakalila nakulishumanga ku mazo avo. 51 "Yesu honi omo ikola ikapu ciputa cakama na kukola kupua uavehuile nguendi, nkuma munoviuvuisisa viuma muti, nankuma tuzila va muilu vakeja nakutungila vioshe evi ndi?" Kaha vamukumbuluile nguavo, "Eyo." mashua ha mitango yauo." 33 Kaha Yesu uavatelele 52 Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Nankuma

uoshe mulongisi ua mashiko uje ivalongesele via uamuene civunga cakama, kaha uavovuililile ngozi, vumuene vua muilu napu ngue uje vavenia njivo, kaha uavakanguisile ku mishongo yavo. 15 Omo uje ahumisa vufuko vuendi vua laja novu vua vuha capuile cinguezi, vandongisi va Yesu vezile kuli mu citulikilo cendi.” 53 Kaha omo Yesu uamanusule ikeye nakuhandeka nguavo, “Cino cinapu cihela kuta vije visimo, uahumineko kuje, 54 nakuya ca kuholoka, kaha litangua honi liatoko, kaha leka ku cifuti cendi nakukavalongesa mu njivo yavo vivunga linga vaye ku membo linga vakalilandele ya malombelo, kaha vaje voshe vamuviile vali viakulia vakevo vavenia.” 16 Kaha Yesu uahandekeli komokelele cikuma nakuhandeka nguavo, “Nkuma nguendi, “Kuvapandele kuya, vahaneni vimo valie.” kuli ou yala kuanauna mana aura na vikomoueso evi? 17 Kaha vahandekeli kuli ikeye nguavo, “Tuli lika 55 Nkuma ou keti ikeye muna uje muka kushonga na vimbolo vitanu na vatsi vaval.” 18 Kaha Yesu ndi? Nkuma vaina keti Maliya? Nkuma vamunaina uahandekeli nguendi, “Vineheni kuno kuli yange.” 19 keti Tiango, na Yosefa, na Simoni na Yunda ndi? Kaha uashikile vivunga linga vatumame ha muila, kaha 56 Nkuma vashongo vendi voshe va vampuevo uambatele vimbolo vitanu na vatsi vaval kaha uatalele keti ava tuli hamo navo ndi? Nkuma kuli honi ou kuilu, kaha uavikuisule, nakutavuo zola vimbolo yala nauana vioshe evi?” 57 Kaha vamuvianene. nakuvihana kuli vandongisi vendi, kaha vandongisi Vuno honi Yesu uahandekeli kuli vakevo nguendi, vendi vavihanene ku vivunga. 20 Kaha voshe valile “Kananguizi ua Njambi kuvekumusingimika mu cifuti nakukuta. Kaha vakunguilile mitonga ya vimbazuviila cendi cipue muimbo liendi kuvanga lika kueka.” 58 ya kushula ya kupua likumi na ivali. 21 Kaha vaje Kaha kalingilileko vikomoueso kuje omuo ya kuhona valile vapuile ngue makulukazi atanu a vamala, kutsiliela cavo.

14 Ha ntsimbu ije muene Helonde omo uevuile lutsimo lua Yesu, 2 kaha uahandekele kuli vangamba vendi nguendi, "Ou ikeye luano muka kumbuitika, vanamusangula ku vatsi, mukemo evi vinzili vili nakupanga muli ikeye." 3 Omuo Helonde uakualete luano nakumukuta nakumuhaka mu kamenga, omuo ya mulonga ua Helondiya mpuevo ya munaina Filipu, 4 omuo luano uahandekele kuli ikeye nguendi, "Kuya ku lishiko yove kuuapandele kumuambata." 5 Cipue vene uatondele kumutsiha, vuno honi kamutsihile uateuele vantu, omuo vamuivuile nguavo uapuile kananguizi ua Njambi.

6 Omo litangua lia kuanuka kusemuka ca Helonde liahetele, muna Helondiya uampuevo uakinine hhakati ka civunga ca vantu kaha uavuahesele Helonde, 7 kaha uamukulahesele nakulisinga kumuhana vioshe viatondele kulomba. 8 Omuo vaina vamusindiiye, kaha ualombele nguendi, "Njihane mutue ua luano muka kumbuitika ha lilonga." 9 Vuno honi muene uovuile vusiuia, vuno honi omuo hakulisinga cendi na hali vangezi vendi, kaha uashikile linga vamuhaneuo, 10 uatumine kukateta mutue ua luano mu kamenga. 11 Kaha mutue uendi vaunehela ha lilonga nakuuhana kuli muana mpuevo, kaha uauhanene vaina. 12 Kaha vandongisi va luano vezile nakuambata muvila uendi nakuutsinda, kaha vaile nakulekesa Yesu. 13 Honi omo Yesu uovuile eci, uahumine kuje mu vuato kaha uaile kumutambela ua likaliendi. Vuno honi omo vivunga vievuile eci, viamukavele ha mavu kuhuma ku vimbonge. 14 Omuo Yesu uaille ha ntunda Yesu ualekele Vandongisi vendi linga Vakovele mu vuato vaye kulutue luendi musinia tele ikeye acila na kuleka vivunga linga vaye. 23 Kaha hanima ya kuleka vivunga linga vaye, uaille helu lia munkinda lika liendi mukulombela. Uakele kuje likaliendi noho cinguezi, 24 vuno honi ha ntsimbu ije vuato vuakele hhakati ka cisali kaha vuakele nakulininganga na mankimba omuo mpunzi yakele nakuvuluisa. 25 Kaha ku vandemba Yesu uezile kuli vakevo, oku alinakuenta helu lia cisali. 26 Vuno honi omo vandongisi vendi vamumuene hali nakuenda ha cisali, vovuile liova cikuma kaha vahandekele nguavo, "Ndumba ya muntu!" Kaha vatambekele naliava. 27 Kaha hajevene Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Simpeni keti muiteue yange vene." 28 Kaha Petulu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Muene, nga yove, njileke njije kuli yove nange njende ha mema." 29 Kaha Yesu uahandekele nguendi, "Ija." Kaha Petulu uahumine mu vuato nakuenda ha mema kuya kuli Yesu, 30 vuno honi omo uamuene mpunzi uateuele, kaha uaputukile kuvombela kaha uatambekele nguendi, "Muene njovole." 31 Hajevene Yesu uoluele livoko liendi, nakumukuata kaha uahandekele nguendi, "Muntu ua lutsilielo lualundende, vika ku utsiliela?" 32 Kaha omo vakovelele mu vuato mpunzi yahuile. 33 Kaha vaje vakele mu vuato vamulemesele nguavo, "Muavusunga u Muna Njambi." 34 Kaha omo Yesu na vandongisi vendi vajavukilile musinia, vezile ku cihela ca Ngenesaleta. 35 Kaha omo vantu vakumutambela uje vamutantekeyele, vatumine voshe vaku cihela cije nakumunehela vaka kuivavalua voshe. 36 Vamulomhele

linga vakuate cipue ku mukunduilo ua kazaku kendi, kaha voshe vaje vakuateleko vakangukile.

15 Ambahoni Vafaliseo vamo na valongisi va lishiko vezile kuli Yesu kuhuminina ku Yelusalema kaha vahandekele nguavo, **2** "Vikahoni vandongisi vove kuvekuononoka cisemua ca vakuluntu? Omuo kuvekutana ku mavoko avo omo valia." **3** Kaha Yesu uavakumbuluile nguendi, "Nkuma neni kumuekuononoka lishiko lia Njambi omuo ya cisemua ceni ndi? **4** Omuo Njambi uashikile nguendi, 'Singimika isho na noko,' kaha 'uoshe uje ashaura ishe cipue ina, cilivene atse.' **5** Vuno honi yeni mukahandeka nguemi nga uoshe uje aleka ishe cipue ina nguendi, 'Vije vimunapandele kuhana kuli yange vanavihana Njambi,' **6** kaha muntu ou kononokele ishe. Nankuma, omuo ya cisemua ceni, munaseze lizi lia Njambi. **7** Yeni vaka civembu! Nkuma Isaya uahandekele via vusunga hali yeni, omuo uahandekele vunanguizi nguendi, **8** "Ava vantu vanjisingimika na tunua tuavo, vuno honi mitima yavo ili kulahako nange. **9** Vakanjilemesa lika muangoco, vakalongesa mashiko a vantu lika!" **10** Kaha Yesu uasanene vantu linga veje kuli ikeye kaha uavalekele nguendi, "Ivueni kaha ivuisiseni. **11** Keti coshe cije cikakovela mu kanua ka muntu cikalingisa muntu linga keti apue uakulela, vuno honi vije vikahumu mu kanua ka muntu vikevio vikalingisa muntu linga apue uakuhona kulela." **12** Ambahoni vandongisi vezile kuli Yesu nakuhandeka nguavo, "Nkuma uatantekeya nguove Vafaliseo vapihilile ku mitima omo vevuile mezi aua ndi?" **13** Kaha Yesu uavakumbuluile nguendi, "Muti uoshe uje Tate ua muilu kakunine vakau tukula. **14** Veceleni lika, vanapu vantuamena va tupuputra, kaha nga kapuputra atuamenena kapuputra mukuavo, voshe vakaula mu cina." **15** Vuno honi Petulu uahandekele kuli Yesu nguendi, "Tulumbuine eci cisimo." **16** Kaha uahandekele kuli ikeye nguendi, "Nkuma nove naua hanga kanda ucinonganone eci ndi? **17** Nkuma ku umono nguove coshe cije cikovela mu kanua cikahiti muzimo nakuhitilila ndi? **18** Vuno honi vije vioshe vikahumu mu kanua vikahumu ku mutima, kaha evi vikevio vikalingisa muntu kupua uakuhona kulela. **19** Omuo ku mutima kukeko kukahuminina visinganieka via vipi via kutsiha, vupangala, vukoyi, kuiva, vukaleho vua makuli, na vungumba. **20** Evi vikevio vikalingisa muntu linga apue uakuhona kulela, vuno honi kulia cakuhona kutana ku mavoko kucekulingisa muntu linga apue uakuhona kulela." **21** Kaha Yesu uahumine kuje nakuya ku cihela ca Tile na ku Sindone. **22** Kaha taleni, mpuevo ua

ku Kanana uje uahuminine ku cihela kuje vene ualilile nguendi, "Njivuileko cikeketima Muene, Muna Ndaviti, munange uampuevo ali na lihamba lia lipi cikuma." **23** Vuno honi Yesu kamukumbuluile cipue lizi limo, kaha vandongisi vendi vezile nakumulambelela nguavo, "Mulekese linga aye omuo hali nakutupangela kalua." **24** Kaha Yesu uavakumbuluile nguendi, "Vanjitumine lika ku vampanga vakuzimbala vaku Isaleli." **25** Vuno honi uje mpuevo uezile nakutsikama kuli ikeye nguendi, "Muene njikuase." **26** Kaha Yesu uamukumbuluile nguendi, "Keti cacili kumbila mbolo ya vanike ku tutali." **27** Kaha uje mpuevo uamukumbuluile nguendi, "Eyo Muene, vuno honi cipue vene tutali vakali vishaniu vije vikau ku mesa ya muene uavo." **28** Kaha Yesu uamukumbuluile nguendi, "Nanaa ove mpuevo lutsilielo liove luakama cikuma. Cilingiue kuya muje mu utondela." Kaha hajevene munendi uampuevo uakangukile. **29** Kaha Yesu uahumine kuje kaha uahitile kuyehi na cisali ca Ngalileya. Kaha uaile kumukulo ua munkinda nakukatuma. **30** Kaha civunga cakama cezile kuli ikeye, vamunehellele vilema, visualonda, tupuputra na tuveveve, na vakuavo veka naua, kaha vavanehele ku viliato viendi, kaha uavakanguisile. **31** Nankuma cije civunga calikomokelele cikuma, omo vanuene vaje tuveveve vahandeka, na visualonda vanapu vanutuntu, na vilema venda, na tupuputra vamona, kaha vahanene vumpau kuli Njambi ua Isaleli. **32** Ambahoni Yesu uasanene vandongisi vendi nakuvaleka nguendi, "Njilinakuivuila ngozi eci civunga, omuo vanakala nange ha matangua atatu, kaha kuvalileho cipue cimo, kaha kunjitondo linga njiveceli vaye na njala, hamo valezumukila mu ngila." **33** Kaha vandongisi vahandekele kuli ikeye nguavo, "Kuli honi tuasa kuuana mbolo muno mu ndinda ya kulisa civunga cakama eci?" **34** Kaha Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Muli na mikasha ingahi?" Vamukumbuluile nguavo, "Itanu na ivali, na vatsi vavandende." **35** Kaha Yesu uashikile cije civunga linga vatumame ha mavu, **36** kaha uambatele ije mikasha itanu na ivali na vatsi, kaha hanima yahuhanas citsantsela, uavipazuile nakuvihana kuli vandongisi, kaha vandongisi vavihanene kuli vije vivunga. **37** Kaha voshe valile nakukuta. Kaha vandongisi vakunguilile mitonga ya kushula ya kupua itanu na ivali ya vije vimbazuvuila viasaleleho. **38** Kaha vaje valile vapuile makulakazi auana a vamala, kuakuhona vampievo na vanike. **39** Kaha uecelele cije civunga linga vaye, kaha uakovelele mu vuato nakuya ku cihela ca Mangandane.

16 Kaha Vafaliseo na Vasanduki vezile kuli Yesu kulumbunuina vandongisi vendi nguendi, njapande nakumueseka, vamuuihuile linga avamuese kuya ku Yelusalema naku kayanda viuma viavingi cimueso cakuhuminina kuilu. **2** Kaha uavakumbuluile kuli vakuluntu na kuli vakuluntu vatusasendote na nguendi, "Omo nga cinguezi, mukahandeka ngueni, kuli valongisi va mashiko, kaha vakanjitsiha, vuno 'Kukaca vuino, omuo lili livenga.' **3** Kaha kucimene honi hanima ya matangua atatu njikasanguka. **22** muhandeka ngueni, 'Lelo kukakala mashuela, omuo lili livenga na kuteuesa.' Muatanterkeya kulumbununa cifua ca lili, vuno honi kumuhasa kulumbununa vimueso via vi ntsimbu. **4** Vantu vantsimbu ino va vupi cimueso civakahana kuvanga lika cimueso ca citsutsukiso kuli yange, omuo kuukundama kuli Yona." kaha uavasezele nakuya. **5** Omo vandongisi Njambi, vuno honi ku vantu." **24** Ambahoni Yesu vahetele musinia, vasuvile kuambata mbolo. **6** Kaha ualekele vandongisi vendi nguendi, "Nga uoshe uje Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Linuingeni atonda kunjikava, napande kuliniana ikeye vavenia kaha zangameni ku cimbaluila ca Vafaliseo na nakuambata cilindakano cendi na kunjikava. **25** Vasanduki." **7** Kaha vakele nakuhandeka hhakati Omuo uoshe uje atonda kuniunga muono uendi kavo vavenia nguavo, "Kutuezile na mbolo." **8** Kaha akauzimbalesa, vuno honi uoshe uje azimbalesa Yesu, hakutantekeya eci, uahandekele nguendi, muono vuendi omo yange akauuana. **26** Kaha "Yeni valutsilieo lualundende, vika muli nakuhandeka cikakuasa vika kuli muntu, nga alikunguillila viuma hhakati keni vavenia ngueni kumuesi na mbolo? **9** via ha mavu vioshe nakuzimbalesa muono uendi? Nkuma kanda muvuisise ndi? Nkuma kumuanuka mikasha itanu ya vimbolo, ya vantu makulukazi atanu, kaha mitonga ingahi muakunguluile? **10** Cipue auana, nkuma mitonga ingahi muakunguluile? **11** Nkuma vika kumuvuisisa ngueni kunjahandekeli neni via mbolo? Zangameni ku cimbaluila ca Vafaliseo na Vasanduki." **12** Kaha vevuisisile nguavo nkuma kavalekele kuzangama ku cimbaluila cakupangesa mbolo, vuno honi ha vilongesa via Vafaliseo na Vasanduki. **13** Omo Yesu uahetele ku mbonge ya Sesaliya Filipu, kaha uehuile vandongisi vendi nguendi, "Vantu vahandeka nguavo Muna Muntu ikeye iya?" **14** Vamukumbuluile nguavo, "Vamo nguavo luano muka kumbuitika, vamo nguavo Eliya, vamo nguavo Njelemiya cipue umo ua tunanguizi va Njambi." **15** Kaha Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Vuno honi yeni ngueni Yange iya?" **16** Simoni Petulu uamukumbuluile nguendi, "Yove Kilistu, Muna Njambi uakuyoya." **17** Yesu uamukumbuluile nguendi, "Uakuiluia Simoni muna Yona! Omuo keti vuntu vuasholuele evi kuli yove, vuno honi Tate uje hali muilu. **18** Kaha njikuleka nguange yove Petulu, ha live eli njikatunga cikungulukilo cange, kaha nzili ya kutsa ku ikachiana. (*Hades g86*) **19** Njikakuhana masapi a vumuene vua muilu, kaha coshe cije civakahindika hano hamavu na muilu vakacivindika, kaha coshe cije civakatavesa hano ha mavu na muilu vakacitavesa." **20** Ambahoni uashikile vandongisi vendi linga keti valekeko muntu umo nguavo ikeye Kilistu. **21** Kuhuma ha ntsimbu ije Yesu uaputukile kulumbunuina vandongisi vendi nguendi, njapande nakumueseka, vamuuihuile linga avamuese kuya ku Yelusalema naku kayanda viuma viavingi cimueso cakuhuminina kuilu. **22** Kaha Petulu uamuambatele nakumutuala kualikaliavo na kuputuka kumutenukilu nguendi, "Njambi vindika, Muene! Eci kucikalingiu kuli yove!" **23** Vuno honi Yesu uatengulukile nakuhandeka kuli Petulu na vupangala vatonda cimueso, vuno honi kukuesi nguendi, "Huma kuli yange yove Satana! Yove unapu cimueso civakahana kuvanga lika cimueso ca citsutsukiso kuli yange, omuo kuukundama kuli Yona." kaha uavasezele nakuya. **24** Ambahoni Yesu vahetele musinia, vasuvile kuambata mbolo. **25** Kaha vika muntu viakahana linga ahingisemo muono uendi? **26** Omuo Muna Muntu akeja na tungelo vendi mu vumpau vua Ishe, kaha akafueta muntu na muntu uoshe kuya ku vilinga viendi. **27** Muavusunga njimileka nguange kuli vamo hano vaje ku vakatsi kuvanga noho vanamono Muna muntu neja mu vumuene vuendi.

17 Hanima ya matangua atanu na limo Yesu uambatele Petulu na Tiango na munaina Iuano, kaha vahile hamo ku munkinda ualaha kua likaliavo lika. **2** Kaha Yesu ulahimpule ha mesho avo, kaha na cihanga cendi caviakumine ngue litangua kaha na vuzalo vuendi vuatokele too ngue ceke. **3** Kaha taleni, ambahoni kuasholokele Mosesa na Eliya vaje vakele na kuhandeka nendi. **4** Kaha Petulu uahandekele kuli Yesu nguendi, "Muene, cacili yetu kukala kuno, nga utonda njikatunga vimbalaka vitatu kuno, imo yove kaha ikuavo ya Mosesa na ikuavo ya Eliyi." **5** Tele acili nakuhandeka, kaha hajevene lishelua liakuviaikuma liavafuikile, kaha muje mulishelua muahumine lizi ngualio. "Ou ikeye munange injazanga, uje muli ikeye njivuahelela, muivuulileni." **6** Omo vandongisi vevuile evi, vavulumanene ha mavu, kaha vovuile liova cikuma. **7** Vuno honi Yesu uezile nakuvakuata kaha uahandekele nguendi, "Katukeni keti muteue." **8** Kaha omo vemukile mesho avo, kuvamuene ueka vuno honi Yesu lika. **9** Kaha omo vasikumukile kuhuma ha munkinda, Yesu uavashikile nguendi, "Keti valekeko muntu hali uoshe cije cimona, kuvanga noho Muna Muntu vanamusangula ku

vatsi." 10 Vandongisi vamuhiile nguavo, "Nkuma uaya, kaha yakayambate nakuvahanayo, linga ikapue vika valongisi va lishiko vahandeka nguavo Eliya lisimu liange nove."

18 Ha ntsimbu ije vandongisi vezile kuli Yesu nakuhandeka nguavo, "Iya uakama cikuma mu vumuene vua muilu?" 2 Kaha Yesu uasanene kanike nakumuhaka hhakati kavo, 3 kaha uahandekele nguendi, "Muavusunga njihandeka kuli yeni nguange, kuvanga mutenguluke kupua ngue ava vanike, keti ngoconi kumukakovela mu vumuene vua muilu. 4 Uoshe uje alikehesa ikeye vavenia ngue ou kanike, ikeye napu uakama mu vumuene vua muilu. 5 Uoshe uje atambula kanike ou mu lizina liange na tambula yange. 6 "Vuno honi uoshe uje alingisa ava vanike vavandende vaje vatsiliela muli yange kulinga vupi, cacili kuli ikeye kumukutilila livue liakulolela vunga mu ntsingo yendi kaha nakumukokela ha seta ya cisali. 7 Cisingo ha mavu omuo ya vieseko vije vituala ku vupi! Omuo cilivene vieseko evi vija, vuno honi cisingo kuli muntu uje vieseko evi vizila! 8 "Kaha nga livoko liev cipue mukono uove vikulingisa linga ulinge vupi, vitete nakuvumbila kuti, cacili kuli yove kukovela mu muono oku ucisualonda cipue cilema kupulakana na mavoko avali cipue mikono ivali nakukumbila mu tuhia tua miaka yoshe ya yaye. (aiōnios g166) 9 Kaha nga lisho liev likulingisa linga ulinge vupi, kaha licokovolemo nakulumbila kuti, cacili kuli yove kukovela mu muono na lisho limo kupulakana na mesho avali aje akanehesa linga vakakumbile mungehena ya tuhia. (Geenna g1067) 10 "Taleni keti musembulule ava vanike vavandende, omuo njimileka nguange muilu muli tungelo vaje ntsimbu yoshe vakamono cihanga ca Tate uje hali muilu. 11 Omuo Muna Muntu uezile nakuovola vaje vanazimbala. 12 "Vika musinganieka? Nga yala hali na vampanga cihita, kaha umo uavo nazimbala, nkuma kaseze vaje makumi atanu na auana na vatanu na vauana ha munkinda nakuya mukutonda uje nazimbala ndi? 13 Kaha nga amuuana, muavusunga njimileka nguange akavuahellele cikuma omuo yendi kupulakana vaje makumi atanu na auana na vatanu na vauana vaje kuvarimbale. 14 Mucifua cimo vene Tate ua muilu katondo ngeci umo uava vanike vavandende vanonge. 15 "Nga mukueni na kupihisila, ya uye ukamuleke vije via nakupihisila, muvuvali vueni lika. Nga akiuvuilila kaha uamuovola. 16 Vuno honi nga ka kuiuvilila, kaha ambatako umo cipue vavalil linga mezi oshe akapue navukaleho vua vantu vavalil cipue vatatu. 17 Nga aviana kuvevullila, kaha lekesako cikungulukilo, kaha nga naua aviana kuiuvilila cipue ku cikungulukilo, mupuise ngue vaje keti Vayunda na vaka kutambula mukanua kendi ukuanamo mbongo ya muuaya

lisimu. 18 "Muavusunga njimileka nguange, coshe cije civakavindika hano hamavu na muilu naua vakacivindika, kaha coshe cije civakatavesa hano Yundeya musinia lia ndonga ya Yundau. 2 Kaha hamavu na muilu naua vakacitavesa. 19 "Kaha naua civunga cakama ca mukavele, kaha ua vakanguisile njimileka nguange, nga muvuvali vueni mulitavasana kuje. 3 Vafaliseo vamo vezile kuli ikeye nakumueseka, hano ha mavu ha cuma mukalomba, vakamilingilaco mukumuihula nguavo, "Nkuma capua lishiko yala kuli Tate ua muilu. 20 Omuo kuje kunakungulukila kukondola mpuevo yendi ha mulonga uli uoshe vavalu cipue vatatu mu lizina liange, kuje vene nange indi?" 4 Nankuma Yesu uavakumbuluile nguendi, naua njili hhakati kavo." 21 Ambahoni Petulu uezile "Kumuatandele nguavo uje uavatangele ku maputukilo kuli Yesu Nakuhandeka nguendi, "Muene, nkuma ua vatangele yala na mpuevo." 5 Uahandekeli lungahi njasa kukonekela muanetu nga na njipihisila? nguendi, "Omuo hacifua eci yala akaseza vaishe Nkuma lualuingi vintsimbu vitanu na vivali ndi?" 22 na vaina na kulipandakana hamo na mpuevo Yesu uamukumbuluile nguendi, "Njikulekesa nguange yendi, kaha vavalu va kapua muvila umo lika." 6 keti luakupua vintsimbu vitanu na vivali, vuno honi Kaha kuvasu vavalu vuno honi vapua muvila umo luakupua makumi atanu na avali na vintsimbu vitanu na lika. Kaha cije Njambi napandakana hamo keti vivali." 23 Nankuma vumuene vua muilu tuvuesejesa vakacihangunune. 7 Kaha Vafaliseo vahandekeli kuli na muene uje uatomdele kufueta vangamba vendi. 24 ikeye nguavo, "Nkuma vikahoni Mosesa uashikile umo Omo uaputukile linga avafuete, kaha vamunehelle yala kuhana mukanda uakukondola kuli mpueyendi yala uje uakele na mukuli kuli ikeye ua vimbazuvila nakumusheka?" 8 Kaha Yesu uahandekeli kuli via ngolinde viakupua makulukazi likumi. 25 Kaha vakevo nguendi, "Omuo yakukaluua ca mitima yeni omo uje yala uahonouele kumufueta, uje muene uendi Mosesa uamitavesele linga mukondole vampuevo uashikile linga vamulandese hamo na mpueyendi, veni, vuno honi kumaputukilo kucapuile ngoco. 9 Kaha na vana vendi na vioshe vije viakèle navio linga njihandeka kuli yeni nguange, uoshe akondola mpuevo afuete. 26 "Kaha uje ngamba uatsikamene ha mavuli yendi, kuakuhona kulinga vupangala, nakuambata endi ku mesho endi nakumulomba nguendi, 'Muene mpuevo ueka, kaha alinga vupangala.' 10 Vandongisi acinjivandameneko tahi, kaha njikakufueta vioshe!" vahandekeli kuli ikeye nguavo, "Nga mukemo 27 Kaha uje muene uevuiilile ngozi uje ngamba kaha ngoco hali yala na mpuevo yendi, nkuma cacili uamuecelele nakumukonekela mukuli uendi. 28 "Vuno kuhona kuambata." 11 Vuno honi uahandekeli kuli honi uje vene ngamba omo uaile ualuanene na vakevo nguendi, "Keti muntu uoshe atambula evi umo uavakuavo vangamba uje uakele na mukuli vihandeka, kuvanga lika kuli vaje vavanavihana. uendi uakupua cihiha ca vimbongo via muuayauaya. 12 Omuo kuli vamo vaje kuvasa kuambata omuo Kaha uamukuatele ha milivu Nakuhandeka nguendi, vasemukile muje vene, kaha kuvali vamo vaje kuvasa 'Njifuete mukuli uange.' 29 Kaha uje mukuavo kuambata omuo vantu vanavalingimo, kaha naua ngamba uauiilile ha mavu nakumulambelela nguendi, kuvali vamo vaje kuvambata omuo vanalingi vakevo 'Acinjivandameneko tahi, kaha njikakufueta.' 30 Vuno vavenia ngoco vene omuo ya vumuene vua muilu. honi uavianene kaha uamutualele mu kamenga noho Kaha uoshe uje atambula evi, avitambule." 13 hakafuetela uje mukuli uendi. 31 Omo vakuavo Ambahoni vanehelle vanike vavandende kuli Yesu vangamba vamuene vije vialingiule, kuvevuile muacili, linga avasaleke mavoko endi nakulambelela. Vuno kaha vaille nakuambulula kuli muene uavo vije honi vandongisi vatenukilile vaje vantu vavanehele. vioshe vialingiule. 32 Ambahoni uje muene uendi 14 Vuno honi Yesu uahandekeli nguendi, "Eceleni uamusanene Nakuhandeka kuli ikeye nguendi, 'Yove vanike vavandende veje kuli yange, keti muvavindike, ngamba uamupi! Njakukonekelele uje mukuli uoshe omuo vumuene vua muilu vunapu vuavo." 15 Kaha omuo uanjilambelele. 33 Kaha vika honi yove uavasalekele mavoko endi kaha uaille. 16 Kaha taleni, kuuamuvuileko cikeketima mukueni ngamba, ngue umu muntu uezile kuli Yesu Nakumuihula nguendi, muje munjakuivuillile cikeketima yange?" 34 Kaha "Mulongisi, cuma muka cacili njapande kulinga, linga na vutenu uje muene yendi uamutualele ku vaka njikakale na muono uayaye?" (aiōnios g166) 17 Yesu kamenga linga vamuzangamese kuvanga noho uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Vika unjihuila vije akafueta mukuli uoshe uje uakele nauo." 35 "Omu via cili?" Kuli lika umu ikeye uacili. Vuno honi nga mukemo vene na Tate ua muilu akalinga yeni voshe, utonda kukovela mu vuyoye, niunga mashiko. 18 nga kumukakonekela vamuanoko kuhuminina ku Uje muntu uamuihuile nguendi, "Vika?" Kaha Yesu uamukumbuluile nguendi, "Keti ukatsihe, keti ukalinge mitima yeni."

vupangala, keti ukeve, keti ukahane vukaleho vua kaha uakauanene naua veka vanemana ngoco, kaha makuli, **19** singimika isho na noko, kaha zanga uahandekele kuli vasevo nguendi, 'Nkuma vika honi mukueni ngue muje muualizangela yove vavenia.' munemanena lika kuno ngoco ha litangua lioshe **20** Kaha uje mukuenje uamuuhile nguendi, "Vioshe liamatuntu?" **7** Kaha vahandekele kuli ikeye nguavo, evi njaviniungu." Vika naua vikuavo vinjasa kulinga? 'Omuo naumo uahi natulania.' Kaha uahandekele **21** Kaha Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Nga kuli vasevo nguendi, 'Yemuye mu lihia nen.' **8** "Kaha utonda kupua uakusungama, ya linga ukalandese omo cinguezi cahetele, uje vavenia lihia uahandekele viuli navio kaha uvihane ku vihutu, kaha ukakala na kuli muka kutuamenena vaka kupanga nguendi, vufuko muilu, kaha ija, njikave." **22** Omo uje mukuenje 'Sana vaka kupanga linga uvafuete fueto yavo, uevuile evi uaile navusiua, omuo uakele na vufuko putukila na vaje vakukotokela kaha manusuila na vua vuingi cikuma. **23** Kaha Yesu uahandekele kuli vaje vakulivanga.' **9** Kaha omo vaje vavalaniene vandongisi vendi nguendi, "Muavusunga njihandeka ha ntsimbu ya mucitanu ya mutania ua cinguezi kuli yeni nguange, cikapua ca cikalu kuli muka kufuka vezile, umo na umo uavo uatambuile fueto ya ha kukovela mu Vumuene vua muilu. **24** Njimileka litangua limo. **10** Honi omo vaje valivangele vezile, naua nguange, ca casi kamel kuhita mu lisho vasinganiekele nguavo hamo vakatambula viavingi, lia nguya, kupulakana muka kufuka kukovela mu vuno honi umo na umo uavo navo uatambuile vumuene vua Njambi." **25** Omo vandongisi vovuile eci, fueto ya ha litangua limo. **11** Kaha omo vatambuile valikomokelele cikuma, nakuhandeka nguavo, "Kaha vaputukile kulinieneta kuli uje vavenia lihia **12** iya honi akovoka?" **26** Vuno honi Yesu uavatalele nguavo, 'Ava vakukotokela vanapanga lika hola nakuhandeka kuli vasevo nguendi, "Eci cacikal ku imo, kaha unavapuisa hamo netu vaje vanapanga vantu vuno honi kuli Njambi vioshe viapua viaviasi." **27** litangua lioshe mukatania.' **13** Vuno honi vavenia Kaha Petulu uahandekele nguendi, "Tuaseze vioshe lihia uakumbuluile umo uavo nguendi, 'Kavusamba, nakukukava. Vika honi tukakala navio?' **28** Yesu kunjakulingile mua mupi, nkuma kutualitavasanene uavakumbuluile nguendi, "Muavusunga njimileka kupangela fueto ya ha litangua limo ndi?" **14** Ambata nguange, mu mavu a maha, omo Muna Muntu vije vinakupande kaha ya, njinhangula kuhana akatumama ha litanda liendi lia vumpau, yeni vaje vaje vakukotokela eci ngue muje munjinahanena muanjikavele mukatumama ha matanda makumi na yove. **15** Nkuma kunjasa kulinga muje munjitondela avali, mukusompa miyati likumi na ivali ya Isaleli. **29** Uoshe uje naseza vinjivo viendi, cipue vamunaina vavamala, cipue vamunaina vavampuevo, cipue vaishe, cipue vaina, cipue vana vendi cipue vihela, omuo ya lizina liange, akatambula cihiha ku vioshe nakusuana muono ua yaye. (aiōnios g166) **30** Vuno honi vavengi vaje vakulivanga vakapua vakumanusuila, kaha vakumanusuila vakapua vakulivanga."

20 "Omuo vumuene vua muilu vunapu ngue vavenia njivo uje cimene mene uaile nakulania vaka kupanga mu lihia liendi lia viniu. **2** Hanima yakulitavasana na vaka kupanga ha fueto ya ha litangua, kaha uavatumine mu lihia liendi lia viniu. **3** Kaha ha ntsimbu ya muciuana ku cimene omo uaileko uamuene vamo vanemana ngoco ku cihela cakulandesela, **4** kaha uahandekele kuli vasevo nguendi, 'Neni naua yemuye mukapange mu lihia lia viniu, kaha njikamifueta fueto ije inapandemo. Kaha vaille.' **5** Kaha uaileko naua ku ntsimbu ya likumi na vivali ya mutania na ntsimbu ya likumi na vitanu na vivali ku mutania uacinguezi, kaha uatumineko vakuavo naua. **6** Kaha ku ntsimbu ya mu citanu ya cinguezi uaile naua ku cihela ca kulandesela

kaha uakauanene naua veka vanemana ngoco, kaha makuli, **19** singimika isho na noko, kaha zanga uahandekele kuli vasevo nguendi, 'Nkuma vika honi mukueni ngue muje muualizangela yove vavenia.' munemanena lika kuno ngoco ha litangua lioshe **20** Kaha uje mukuenje uamuuhile nguendi, "Vioshe liamatuntu?" **7** Kaha vahandekele kuli ikeye nguavo, evi njaviniungu." Vika naua vikuavo vinjasa kulinga? 'Omuo naumo uahi natulania.' Kaha uahandekele **21** Kaha Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Nga kuli vasevo nguendi, 'Yemuye mu lihia nen.' **8** "Kaha utonda kupua uakusungama, ya linga ukalandese omo cinguezi cahetele, uje vavenia lihia uahandekele viuli navio kaha uvihane ku vihutu, kaha ukakala na kuli muka kutuamenena vaka kupanga nguendi, vufuko muilu, kaha ija, njikave." **22** Omo uje mukuenje 'Sana vaka kupanga linga uvafuete fueto ya ha kukovela mu Vumuene vua muilu. **24** Njimileka litangua limo. **10** Honi omo vaje valivangele vezile, naua nguange, ca casi kamel kuhita mu lisho vasinganiekele nguavo hamo vakatambula viavingi, lia nguya, kupulakana muka kufuka kukovela mu vuno honi umo na umo uavo navo uatambuile vumuene vua Njambi." **25** Omo vandongisi vovuile eci, fueto ya ha litangua limo. **11** Kaha omo vatambuile valikomokelele cikuma, nakuhandeka nguavo, "Kaha vaputukile kulinieneta kuli uje vavenia lihia **12** iya honi akovoka?" **26** Vuno honi Yesu uavatalele nguavo, 'Ava vakukotokela vanapanga lika hola nakuhandeka kuli vasevo nguendi, "Eci cacikal ku imo, kaha unavapuisa hamo netu vaje vanapanga vantu vuno honi kuli Njambi vioshe viapua viaviasi." **27** litangua lioshe mukatania.' **13** Vuno honi vavenia Kaha Petulu uahandekele nguendi, "Tuaseze vioshe lihia uakumbuluile umo uavo nguendi, 'Kavusamba, nakukukava. Vika honi tukakala navio?' **28** Yesu kunjakulingile mua mupi, nkuma kutualitavasanene uavakumbuluile nguendi, "Muavusunga njimileka kupangela fueto ya ha litangua limo ndi?" **14** Ambata nguange, mu mavu a maha, omo Muna Muntu vije vinakupande kaha ya, njinhangula kuhana akatumama ha litanda liendi lia vumpau, yeni vaje vaje vakukotokela eci ngue muje munjinahanena muanjikavele mukatumama ha matanda makumi na yove. **15** Nkuma kunjasa kulinga muje munjitondela avali, mukusompa miyati likumi na ivali ya Isaleli. **29** Uoshe uje naseza vinjivo viendi, cipue vamunaina vavamala, cipue vamunaina vavampuevo, cipue vaishe, cipue vaina, cipue vana vendi cipue vihela, omuo ya lizina liange, akatambula cihiha ku vioshe nakusuana muono ua yaye. (aiōnios g166) **30** Vuno honi vavengi vaje vakulivanga vakapua vakumanusuila, kaha vakumanusuila vakapua vakulivanga."

nguavo "Tuasa." 23 Yesu uahandekele kuli vakevo vatambekele cikuma nguavo, "Hosana kuli Muna nguendi, "Mukanuina mu nganja yange, vuno honi Ndaviti! Njambi amukuisule ou eja mu lizina lia Muene! kutumama ku livoko liange liacilio na lia cimoshueni, Lemeseni Njambi!" 10 Kaha omo uakovelele mu keti yange njili nanzili yakucitavesa, vuno honi cinapu Yelusalema, nganda yoshe ya lijajelelele vahandekele cavaje Tate navuahesele laja." 24 Kaha omo vaje nguavo, "Iya ou?" 11 Kaha vivunga via vantu likumi vacuvuile, vanienguelele vaje vamunaina vahandekele nguavo, "Ou ikeye kananguizi ua vaval. 25 Vuno honi Yesu uavasananene nakuhandeka Njambi Yesu uaku Nazaleta yamu Ngalileya." 12 nguendi, "Mutantekya ngueni vaka kuyula va Kaha Yesu uakovelele mu mbalanda ya njivo ya vaje keti Vayunda vali nanzili hali vakevo, kaha na Njambi nakusheka voshe vaje vakele nakulandesa vantuama vavo vali na nzili yakama hali vakevo. 26 na vaje vakele nakulanda mu njivo ya Njambi, kaha Kucikafu muje hali yeni. Vuno honi uoshe uje akapua uafulumikile vimesa via vaje vakele nakulandulula uakama hali yeni akapua ngamba yeni, 27 Kaha vimbongo na vitumamo via vaje vakele nakulandesa uoshe akapua uakulivanga hali yeni akapua ngamba mavembe. 13 Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, yeni, 28 cipue Muna Muntu kezile mukumuovola "Vacisoneka nguavo, njivo yange vakaitumbula njivo vuno honi mukuovola, nakuhana muono uendi ngue ya malombelo, vuno honi yeni muaiupsa cihela fueto mukuovola vavengi." 29 Kaha omo Yesu na ca vez." 14 Kaha tupuputua na vilema vezile kuli vandongisi vendi vahumine ku Yeliko, civunga cakama ikeye mu njivo ya Njambi, kaha uavakanguisile. 15 camukavele. 30 Kaha taleni, vamala vatupuputua Vuno honi omo vakuluntu vatusasendote na valongisi vavali vatumamene ku mukulo ua tapalo, kaha va mezi omo vamuene viuma viacili vije vialingile, omo vevuile nguavo Yesu alinakuhita, vatambekele na vanike vavandende vatambekele mu njivo ya nguavo, "Tuvuileko cikeketima Muna Ndaviti." 31 Njambi nguavo, "Hosana Muna Ndaviti," Nankuma Kaha cije civunga cavatenukilile nguavo vaholoke vanienguele cikuma, 16 kaha vahandekele kuli ikeye kuluu, vuno honi vatambakanene cikuma honi nguavo, nguavo, "Uli nakuvua evi vivalinakuhandeka ava "Muene, tuvuileko cikeketima, Muna Ndaviti!" 32 Kaha ndi?" Kaha Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, Yesu uemanene nakuvasana nguendi, "Vika mutonda "Eyo, nkuma kumuatandele nguavo, 'Mu tunua tua linga njimilingile?" 33 Vahandekele kuli ikeye nguavo, vanike na vaje vali nakujamua mukemo mukahumu "Muene tutonda kumona." 34 Kaha Yesu hakuvevuila kulemesa ca vusunga ndi?" 17 Kaha Yesu uavasezele, cikeketima uakuatete ha mesho avo, kaha hajevene vaputukile kumona kaha vamukavele.

21 Kaha omo Yesu na vandongisi vendi vahetete kuyehi na Yelusalema, vaile ku Mbetalanje ku munkinda ua Oliveta, ambahoni Yesu uatumine vandongisi vavali, 2 nakuhandekele kuli vakevo nguendi, "Yeni ku limbo lije lia litala nen, kaha hajevene mukauana cimulu vanamukutu na munendi, kaha vazituleni munjinehelevo. 3 Nga muntu umo akahandeka cimo kuli yeni, mukahandeke ngueni, 'Muene hali nakuvatonda, kaha akavahilusa mu vuasi vuasi.'" 4 Evi vialingiule linga vilishulisiye vije vahandekele kananguizi ua Njambi nguendi, 5 "Leka muana ua mpuevo ua Siyonu nguove, Tala, muene yove hali nakuija kuli yove Uje uakulikehesa kaha nalondo ha cimulu, na hali muna cimulu." 6 Kaha vandongisi vaile nakukalinga muje muavashikililemo Yesu, 7 ambahoni vanehele uje cimulu na munendi, kaha vajalele tuzaku tuavo ha miongo ya vimulu, kaha Yesu uatumameneho. 8 Vuingi vua vivunga vajalele tuzaku tuavo mu ngila, kaha vakuavo naua vatetele mitango ya miti vajalele mu ngila. 9 Kaha cije civunga caile halutue liendi na vaje vamukavangeyele

vatambekele cikuma nguavo, "Nzili muka yakama ulinakulinga nayo viuma evi, iya uakuhanene eyi nzili yakama?" 24 Kaha Yesu uavakumbuluile njihihula, "Nange naua njimihula Ndaviti! Njambi amukuisule ou eja mu lizina lia Muene! Lemeseni Njambi!" 10 Kaha omo uakovelele mu keti yange njili nanzili yakucitavesa, vuno honi cinapu Yelusalema, nganda yoshe ya lijajelelele vahandekele cavaje Tate navuahesele laja." 25 Kaha omo vaje nguavo, "Ou ikeye kananguizi ua vaval. 26 na vaje vakele nakulanda mu njivo ya Njambi, kaha Kucikafu muje hali yeni. Vuno honi uoshe uje akapua uafulumikile vimesa via vaje vakele nakulandulula uakama hali yeni akapua ngamba yeni, 27 Kaha vimbongo na vitumamo via vaje vakele nakulandesa uoshe akapua uakulivanga hali yeni akapua ngamba mavembe. 13 Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, yeni, 28 cipue Muna Muntu kezile mukumuovola "Vacisoneka nguavo, njivo yange vakaitumbula njivo vuno honi mukuovola, nakuhana muono uendi ngue ya malombelo, vuno honi yeni muaiupsa cihela fueto mukuovola vavengi." 29 Kaha omo Yesu na ca vez." 14 Kaha tupuputua na vilema vezile kuli vandongisi vendi vahumine ku Yeliko, civunga cakama ikeye mu njivo ya Njambi, kaha uavakanguisile. 15 camukavele. 30 Kaha taleni, vamala vatupuputua Vuno honi omo vakuluntu vatusasendote na valongisi vavali vatumamene ku mukulo ua tapalo, kaha va mezi omo vamuene viuma viacili vije vialingile, omo vevuile nguavo Yesu alinakuhita, vatambekele na vanike vavandende vatambekele mu njivo ya nguavo, "Tuvuileko cikeketima Muna Ndaviti." 31 Njambi nguavo, "Hosana Muna Ndaviti," Nankuma Kaha cije civunga cavatenukilile nguavo vaholoke vanienguele cikuma, 16 kaha vahandekele kuli ikeye kuluu, vuno honi vatambakanene cikuma honi nguavo, nguavo, "Uli nakuvua evi vivalinakuhandeka ava "Muene, tuvuileko cikeketima, Muna Ndaviti!" 32 Kaha ndi?" Kaha Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, Yesu uemanene nakuvasana nguendi, "Vika mutonda "Eyo, nkuma kumuatandele nguavo, 'Mu tunua tua linga njimilingile?" 33 Vahandekele kuli ikeye nguavo, vanike na vaje vali nakujamua mukemo mukahumu "Muene tutonda kumona." 34 Kaha Yesu hakuvevuila kulemesa ca vusunga ndi?" 17 Kaha Yesu uavasezele, uahumine mu nganda nakuya ku Mbeteniya kukeko kuakakosele. 18 Cimenemene omo Yesu uakele nakuhiluka ku nganda ya Yelusalema, uevuile njala. 19 Kaha omo uamuene muti ua mukuyu ku mukulo ua ngila, uaileko kaha uuaneneko nacimo cahi kuvanga maputa lika. Kaha uahandekele kuli ukeuo nguendi, "Keti ukeme vushuka naua!" Kaha hajevene uje muti ua mukuyu uomine. (aiōn g165) 20 Omo vandongisi vacimuene valikomokelele cikuma, kaha vahandekele nguavo, "Nkuma vati honi ahavene ou muti ua mukuyu unomo?" 21 Kaha Yesu uavakumbuluile njihihula, "Muavusunga njimileka nguange, nga muli na lutsilielo nakuhona kulikanouela, kumukalingi lika evi vinalingia ku muti ua mukuyu, vuno honi cipue nga mukahandeka kuli ou munkinda ngueni, 'Katuka linga ukalumbile mu mema a kalunga, kaha cikalingiua.' 22 Nga muli na lutsilielo, vioshe vimukalomba muli lombelo mukavitambula." 23 Kaha omo Yesu uakovelele mu mbalanda ya njivo ya Njambi, tele acili nakulongesa, vakuluntu va tusasendote na vakuluntu vezile kuli ikeye nakuhandeka nguavo, "Nzili muka yakama ulinakulinga nayo viuma evi, iya uakuhanene eyi nzili yakama?" 24 Kaha Yesu uavakumbuluile njihihula, "Nange naua njimihula

cihula kaha nga munjikumbulula, kaha nange naua lihia lia mikolovozi ua viniu akeja, nkuma akalinga vika njikamileka nzili yakama injikalingi nayo evi vuima. 25 kuli vaje vaka kupanga?" 41 Vahandekele kuli ikeye Nkuma kumbuitika ca luano cahumine kuli? Cahumine nguavo, "Akatsiha vaje vantu va vapi kaha vakatsa kuilu indi cahumine ku vantu?" Kaha valikananganene mua mupi, kaha akahana lije lihia lia mikolovozi umo na mukuavo nguavo, "Nga tuhandeka nguetu ua viniu kuvaka kupanga veka vaje vakamuhana cahumine muilu, kaha akahandeka kuli yetu nguendi, vushuka mu ntsimbu yavo." 42 Yesu uahandekele kuli 'Nkuma vika honi kumua mutsilielele?' 26 Vuno vakevo nguendi, "Nkuma kumuatandele mu visoneka honi nga tuhandeka nguetu, 'Cahumine ku vantu,' nguavio, "Livue lije vene vaka kutunga vavianene, kaha tuteua civunga ca vantu, omo voshe vatsilielele likelio linapu nsina ya mu mbango. Eci cikeco calingile nguavo luano uapuile kananguizi ua Njambi." 27 Kaha Muene, kaha ciapu cakukomouesa kuli yetu." 43 vakumbuluile Yesu nguavo, "Kututantekeya," Kaha Nankuma njimileka nguange, "Vumuene vua Njambi uahandekele kuli vakevo nguendi, Kaha nange naua vaka miniekavuo nakuvuhana ku vantu vaje vema kunjimilekesa kuje kunjikahumisa eyi nzili yakama vushuka vuauo." 44 Kaha muntu uoshe uje auila ha injili nakulinga nayo viuma evi. 28 "Nkuma yeni vika livue eli likamutetanga vipindi pindi, vuno honi nga muhandekaho? Kuakele yala uje uakele na vanaaval uoshe uje likauila, likamutsena. 45 Omo vakuluntu va vamala, kaha uaile kuli uakulivanga nakuhandeka vatusasendote na Vafaliseo vovuile visimo viendi, kuli ikeye nguendi, 'Lelo ya ukapange mu lihia vatantekeyele nguavo hali nakuhandeka vakevo. lia mikolovozi.' 29 Kaha uamukumbuluile nguendi, 46 Vuno honi omo vesekela kumukuta, vateuele 'Kunjiko' vuno honi muka ntsimbu lika uatengulukile civunga ca vantu, omuo vatantekeyele nguavo ikeye nakuya. 30 Kaha uaile kuli uamucivali nakukahandeka kananguizi ua Njambi.

viakulifua, kaha uamukumbuluile nguendi 'Njiya muene,' vuno honi kaile. 31 Nkuma hali ava vaval iya ualingile cizango ca ishe?" Vamukumbuluile nguavo, "Uakulivanga." Kaha Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, muavusunga njihandeka kuli yeni nguange, vaka kutambula lisimu na vikoyi vakovela mu vamuene vua Njambi yeni kanda. 32 Omo luano uezile kuli yeni mu ngila ya vusunga, kaha kumuamutsilielele, vuno honi vaka kutambula lisimu na vikoyi vamutsilielele, vuno honi cipue vene muacimuene, vuno honi kumuatengulukile nakumutsilila. 33 Kaha Yesu uahandekele naua nguendi, "Ivuilleni cisimo cikuavo, Kuakele liavienia njivo uje uakunine lihia lia mikolovozi, kaha uazenguisileko cipatanga, kaha uahindile cina ca kukamuinamo viniu, kaha uatungile kaposhi nakusezelako vaka kupanga, kaha uaile ku cifuti ceka. 34 Omo ntsimbu ya kuteja vushuka yakele tuyehi, uatumine vangamba vendi kuli vaka kupanga, linga vakambate vushuka vuendi, 35 kaha vaje vaka kupanga vakuatele vangamba vendi kaha vapupileho umo, nakutsihaho umo, kaha nauashaho umo mavue. 36 Kaha naua uatumine vangamba veka, kupulakanva kulivanga, kaha navakevo vene vavalingile cifua cimo. 37 Kuhuma haje uatumine munendi kuli vakevo nguendi, 'Vakamusingimika munange.' 38 Vuno honi vaje vaka kupanga omo vamuene uje muana, valihandekese umo na mukuavo nguavo, 'Ou ikeye muna uje vavenia lihia, tuyeni tumutsihe kaha tukasuana lihia liendi.' 39 Kaha vamukuatele nakumumbila hambanza ya lihia lia mikolovozi, nakumutsiha. 40 "Nankuma omo liavienia

22 Kaha naua Yesu uahandekele kuli vakevo mu visimo nguendi, 2 "Vumuene vua muilu vunapu kusetekesa ngue muene uje ualingile ciuano ca vulo vua munendi ua yala, 3 kaha uatumine vangamba vendi mukusana vaje valaniene ku ciuano ca vulu, vuno honi kuvezileko. 4 Kaha uatumine vangamba vakuavo naua nguendi, 'Lekeni vaje vavanalanias, Taleni njavuahesa laja viakulia viange, vangombe vange na vimuna vange vakuhindala vanavatsihi, kaha viuma vioshe vinavuaha laja, ijeni ku ciuano ca vulo!' 5 Vuno honi kuvhakeleko mana, vaile kuavo, umo ku lihia liendi, mukuavo kumingoso yendi, 6 vakuavo vakuatele vaje vangamba vendi nakuvayandesa mua mupi, kaha va vatsihile. 7 Kaha muene uanienguele cikuma, kaha uatumine masualale vendi nakukavanongesa vaje vatsihile vangamba vendi nakukatsimika vinganda viavo. 8 Kaha uahandekele kuli vangamba vendi nguendi, 'Ciiano ca vulo cavuaha laja, vuno honi vaje valaniene kuvezile. 9 Nankuma yemuye mu vimbango via vitapalo, kaha mukalanie voshe vaje vamukauana veje ku ciuano ca vulo' 10 Kaha vaje vangamba vaile mu vitapalo nakukungulula voshe vaje vavauanene, voshe vacili na vaje va vapi, kaha jye njivo ya ciuano ca vulo yashulile na vangezi. 11 "Vuno honi omo muene uezile nakukovela mukumona vaje vangezi, uamuene ngeci yala umo kazalele vuzalo via ha vulo, 12 kaha uahandekele kuli ikeye nguendi, 'Kavusamba uakovela vati muno kuakuhona kuzala vuzalo vua ha vulo?' Kaha uahonouele

viakuhandeka. 13 Ambahoni muene uahandekele Vafaliseo vevuile nguavo naholuesa Vasanduki, kaha kuli vaje vaka kukuasa vangezi nguendi, 'Mukuteni valikunguluile hamo lika. 35 Kaha umo uavo, uje ku mavoko na ku mikono, mutualeni hambanza uapuile muka kuimanena mashiko, uamuuhile cihula mu milima, kuje vantu vaka lila na kulishumanga cakumueseka nguendi, 36 "Mulongisi, nkuma lishiko ku mazo avo." 14 "Omuo vavengi vanavalania, muka liakama ku mashiko oshe?" 37 "Kaha Yesu vuno honi vavandende lika vavanahangula." 15 uahandekele kuli ikeye nguendi, 'Ukazanga Muene Ambahoni Vafaliseo vaile nakutumba vutumbe ngeci Njambi yove na mutima uove uoshe, na muono vakamuseke navihandeka viendi. 16 Kaha vatumine uove uoshe, na mana ove oshe.' 38 Eli likelio lishiko vandongisi vavo kuli ikeye hamo na Helonde nguavo, liakama lia kulivanga. 39 Kaha lia mucivali eli, 'Zanga "Mulongisi tutantekeya nguetu u yala uavusunga mukueni ngue muje muualizangela yove vavenia.' 40 kaha ukalongesa vingila via Njambi mu vusunga, Ha mashiko aua avali hakeho hanemana mashiko cakuhona kuteua muntu hali uoshe, omuo kuuekutala oshe na tunanguizi va Njambi." 41 Honi omo Vafaliseo muntu muafilamo. 17 Tuleke vika usinganieka? valikunguluile hamo, Yesu uavehuile cihula, 42 Nkuma cinapu lishiko kufueta lisimu kuli Sezale, uahandekele nguendi, "Vika musinganieka hali Kilistu? indi kuahi?" 18 Vuno honi Yesu uatantekeyele laja Uapua Muna iya?" Vamukumbuluile nguavo, "Muna vupi vuavo kaha uahandekele nguendi, "Yeni vaka Ndaviti." 43 Kaha Yesu uavehuile nguendi, "Capuile vati civembulu, vika honi munjesekela? 19 Njimueseni honi, nkuma Ndaviti" vamulongesele kuli Cimbembesi, vimbongo via lisimu." Kaha vamunehellele mbongo linga amusane Muene, omo uahandekele nguendi, ya muuaya uaya. 20 Kaha Yesu uahandekele kuli 44 "Muene uahandekele kuli Muene yange nguendi, vakevo nguendi, "Cihanga ceya eci?" "Kaha lizina Tumama ku livoko liange lia cilio, noho nijkahaka lieya vanasonekaho?" 21 Vahandekele nguavo, vitozi vove muintsi lia viliato viove? 45 Nga Ndaviti "Via Sezale." Ambahoni uahandekele kuli vakevo amusana nguendi Muene, nkuma akapua vati naua nguendi, "Haneni viuma via Sezale kuli Sezale, kaha munendi?" 46 Kaha naumo uahi uasele kumutava lizi, haneni viuma via Njambi kuli Njambi." 22 Omo vovuile nankuma kuhuma ha litangua lije vene naumo uahi eci valikomokelele cikuma kaha vamusezele vaile. 47 Uesekele kumuihula cihula naua.

23 Ha litangua lije vene Vasanduki vezile kuli Yesu, vaje vakatsiliela nguavo kuesi kusanguka kuvatsi. Kaha vamuuhile cihula nguavo, 24 Mulongisi, Mosesa uahandekele nguendi, "Nga yala atsa kuakuhona kuseza vana, kaha uje muanaye napande kuambata uje ntluue, linga asemeneko vana vaje vanapandele kusemenako muanaye. 25 Ambahoni vapuile vatanu na vavalu vamuanaye, kaha uakulivanga uambatele, kaha uatsile, kaha kasezele vana kaha uasezele uje mpueyendi kuli muanaye. 26 Cuma cakulifua calinguile kuli uamucivali na kuli uamucitatatu, nakuli uje uamu citanu na vavalu. 27 Kumamanuisilo uje mpuevo uatsile. 28 Kaha mukusanguka, nankuma, akapua mpuevo yeya ha vantu ava vatanu na vavalu? Omuo voshe vamuambatele." 29 Vuno honi Yesu uavakumbuluile nguendi, "Yeni muapihisa, omuo kumutantekeya visoneka cipue nzili ya Njambi. 30 Omuo mukusanguka ku vatsi kukukakala kuambata cipue kushombuesa, vuno honi vakapua ngue tungelo va muliu. 31 Kaha ngue ha kusanguka kuvatsi, nkuma kumuatandele vije vahandekele Njambi kuli yeni nguendi, 32 'Yangi Njambi ua Avilahama, na Njambi ua Isake, na Njambi ya Yakomba.' Keti Njambi ua vaka kutsa, vuno honi Njambi ua vaka kuyoya." 33 Kaha omo vivunga via vantu vovuile eci, valikomokelele cikuma ha kulongesa cendi. 34 Vuno honi omo

23 Ambahoni Yesu uahandekele ku civunga na kuli vandongisi vendi nguendi, 2 "Valongisi va lishiko na Vafaliseo vatumama ha cituamo ca Mosesa, 3 kaha lingeni nakutala vioshe vije vamileka, vuno honi keti vije vivalinga, omuo vakambilula vije kuvekulinga. 4 Vakakutu viteli via kulema vije viavikalu kuviambara, nakuvituka ha vitsili via vantu, vuno honi vakevo kuvekujundulako cipue na munie uavo ha kuvekujundula. 5 Vioshe vije vivakalingi, vakavilinga linga vantu vavamone, omuo vakakutilya mikanda ya visoneka ha maholo avo na ha mavoko avo, na vulaha vua tundombe tua tuzaku tuavo, 6 kaha vakevo vazanga cihela ca vulemu ku viuano na vitumamo viacili mu vinjivo via malombelo, 7 nakuvameneka nakasingimiko ku vihela via kulandesela, nakuvasana nguavo 'Mulongisi' ku vantu. 8 Vuno honi yeni keti vamisane mulongisi, omuo muli lika na mulongisi umo lika, kaha yeni voshe muva vusamba. 9 Kaha keti mukasaneho muntu hali uoshe 'Tate' hano ha mavu, omuo muli lika na Ishueni umo, uje hali muliu. 10 Naua keti vakamisane muene, omuo muli lika na muene umo, ikeye Kilistu. 11 Uoshe uje uakama hhakati keni akapua ngamba yeni. 12 Uoshe uje alijundula ikeye vavenia vaka mukehesa, kaha uoshe uje alikehesa ikeye vavenia vaka mujundula. 13

"Vuno honi tuyando kuli yeni, valongisi va mashiko na vene mumuli nakusholoka, hambanza musholoka Vafaliseo, yeni vaka civembulu! Omuo mukashoko ngue vaka Yusunga ku vantu, vuno honi mukati vikolo via vumuene sua muilu ku vantu, omuo neni keni munashulu na civembulu na vupi. 29 "Cisingo vavenia kumue kukovelamo, cipue kutavesa vaje kuli yeni valongisi va lishiko na Vafaliseo, yeni vatonda linga vakovele. 14 Cisingo kuli yeni, valongisi vaka civembulu! Omuo tunanguizi va Njambi va Njambi nakupesapesa yeni mukapihisa vinjivo via vantulue mukulimuesa ha viakumunga via vaka Yusunga, 30 nakuhandeka kulombela malombelo alaha. Nankuma mukatambula cihiro cakama. 15 "Cisingo kuli yeni, valongisi va mashiko na Vafaliseo, yeni vaka civembulu! Omuo yeni mukendangana ku mema a kalunga naku ntunda linga mutengululeko mutu umo, kaha omo natenguluka, mukamupuisa luvali kupua muana ua ngeheha ngue yeni. (Geenna g1067) 16 "Cisingo kuli yeni vantuama vatupuputa, yeni vaje mukahandeka ngueni, 'Nga umo alisinga na njivo ya Njambi, kaha cinapu cangoco, vuno honi nga umo alisinga na ngolinde ya njivo ya Njambi, kaha vanamukutu nacisingo cendi.' 17 Yeni tupuputa va vilema! Nkuma cika cakama, ngolinde indi njivo ya Njambi ije ilingisa ngolinde linga ipue yakulela? 18 Kaha mukahandeka ngueni, 'Nga umo alisinga na mutula, kaha cinapu vantu voshe vaje vakuhona mulonga, kuhuma ku cangoco, vuno honi nga umo alisinga na vuana vuje vuli ha mutula, kaha vanamukutu nacisingo cendi.' 19 Yeni vantu vatupuputa! Nkuma cika cakama, vuana indi mutula uje ulingisa vuana linga vupue vuakulela? 20 Nankuma uoshe uje alisinga na mutula, nalisingi ino. 21 kaha uoshe uje alisinga na litanda lia Njambi na uoshe uje uatumamaho. 22 kaha uoshe uje alisinga na lili, nalisingi na viuma vije mukatovesa mu visapa sapa via minte na ndilu na kumine, nakuyengula viuma viaseho via lishiko, via Yusunga na cikeketima na lutsilielo, vije vimuapandele kulinga cakuhona kuyengula vikuavo. 24 Yeni vantuama vatupuputa, mukahumisa mbulumbulu mu viakunua vieni nakuminisa kamel! 25 "Cisingo kuli yeni, valongisi va lishiko na Vafaliseo, yeni vaka civembulu! Omuo yeni mukakushu nganja na lilonga hambanza yavio, vuno honi mukati kavio muashulu nalizangamena nakulizanga yeni vavenia. 26 Yeni Vafaliseo vatupuputa! Cakulivanga tahi kusheni mukati ka nganja na lilonga, kaha na helu liavio hakatoka. 27 "Cisingo kuli yeni valongisi va lishiko na Vafaliseo, yeni vaka civembulu! Omuo yeni munapu ngue vilo vije vivanakushu kaha vinatoko too, vije hambanza liavio vimoneka muacili, vuno honi mukati kavio munashulu na vitsihia via vantu vakutsa na via mazilo vioshe. 28 Omu mukemo neni ngueni, 'Nga tuayoyele mu matangua aje a vataitetu, ngue kutualingile vije vivalingile vakevo viakumuania maninga a tunanguizi va Njambi va Njambi.' 31 Nankuma mulina vukaleho hali yeni vavenia, ngueni mu vana va vaje vatsihile tunanguizi va Njambi va Njambi. 32 Nkumanzi shulisensi seteko ya va ishuensi. 33 Yeni manoka, yeni vana va manoka, nkuma mukateua vati cihiro ca ngeheha? (Geenna g1067) 34 Nankuma njimitumina tunanguizi va Njambi va Njambi na vaka mana na valongisi va lishiko, vamo mukavapupa mu vinjivo vieni via malombelo, vaje vamukatsihia na kushukika ha cilindakano, kaha nakuwapakesa huma mu mbonge na kuya mbonge 35 Kaha mukatambula kashitiku ka kutsiha maninga aura Yusunga Avele kuya ku maninga a Zakaliya muna Mbelekiya, uje imuatsihilile mukati ka njivo ya Njambi na mutula. 36 Muavusunga njimileka vanguange, cihiro coshe cikeja hali vantu va ntsimbu indi mutula uje ulingisa vuana linga vupue vuakulela? 37 "Yove Yelusalema, Yelusalema, mukakutsiha vanguange, cihiro coshe cikeja hali vantu va ntsimbu naugao na vioshe vije viliho, 21 kaha uoshe uje alisinga tunanguizi va Njambi va Njambi nakuasha mavue na njivo ya Njambi, nalisingi nayo na uoshe uje vaje va vanatumu kuli yove! Nkuma vintsimbu uakalamo, 22 kaha uoshe uje alisinga na lili, nalisingi vingahi njakunguluile vana vove hamolika ngue cali na litanda lia Njambi na uoshe uje uatumamaho. 23 muakavutamena vana vendi mu mambava endi, kaha "Cisingo kuli yeni, valongisi va lishiko na Vafaliseo, yene vaka civembulu! Omuo yeni mukahana cavulikumi, yove kuuatondelemo! 38 Tala, njivo yove vanaiseze ca viuma vije mukatovesa mu visapa sapa via minte kaha ili mupulungua. 39 Kaha njikuleka nguange, na viuma vije mukatovesa mu visapa sapa via minte ku ukajimonoho naua, kuvanga noho ukahandeka na viuma vije mukatovesa mu visapa sapa via minte nguove 'Nakuisuliua uje eja mu lizina lia Muene.'"

24 Yesu uahumine mu njivo na kuya, kaha vandongisi vendi vezile kuli ikeye nakumumuesa vinjivo via Njambi. **2** Vuno honi uavakumbuluile nguendi, "Munamono viuma vioshe evi, indi kuahi? Muavusunga nijihandeka kuli yeni nguange, kukuesi cipue liveu limo likasala halikuavo, lije kuvakombila ha mavu." **3** Kaha omo Yesu uatumamene ha munkinda ua Oliveta, vandongisi vendi vezile kuli ikeye muvusueke nakuhandeka nguavo, "Tuleke ntsimbu muka eci cikalingika, kaha cimueso muka cikalingiu hakuija cove na ha ntsimbu ya kuhua ca mavu?" (aiōn g165) **4** Kaha Yesu uavakumbuluile nguendi, "Zangameni linga keti umo akamikuise. **5** Omuo wavengi vakeja mu lizina liange, nguavo, "Yange Kilistu!" kaha vakakuisa wavengi. **6** Kaha

mukevua vinzita nakalua ka vinzita, keti mukakomoke, ya melu ikaninganga. 30 Ambahoni kukasholoka omuo evi viapande kulingiua, vuno honi eci keti cikeco cimueso ca Muna Muntu muilu, kaha miyati yoshe ya kukotoka ca mavu. 7 Omuo lifuti likatengulukila lifuti hamavu ikalila, kaha vakamona Muna Muntu ejá mu likuavo, vumuene vukatengulukila vumuene vukuavo, mashuela amuili na nzili na vumpau vuakama. 31 ku kakala njala ya liangangala na mandunduma Kaha akatuma tungelo vendi na mutambi ua lipenga, ku mitambela ya kuliseza sezä. 8 Evi vinapu ngue kaha akakungulula vantu vendi vahanguile kuhuma kuputuka ca mushongo uakusema. 9 "Ambahoni ku vimpunzi viuana, kuhuma ku mamanusuilo a muilu vakamituala mukuyanda, nakumitsiha, kaha vaka nakukuavo." 32 "Lilongesen cilongesa ca muti ua mafuti voshe vaka mizinda omuo ya lizina liange. 10 mukuyu, omuo mintango yao ishoshela nakuhaka Kaha ambahoni wavengi lutsilielo luavo lukahua, kaha maputa, kaha muatantekeya ngeni ntondue ili vakalienda vungungu umo na mukuavo na kulizinda tuyehi. 33 Kaha omo mumona viuma vioshe evi, kaha umo na mukuavo. 11 Kaha tunanguizi va Njambi va mutantekeye ngeni ntsimbu ili tuyehi, ku vikolo. 34 makuli wavengi vakeja na kukuisa wavengi. 12 Omuo Muavusunga njimileka nguange, vantu va ntsimbu kulivuezelela ca vupi cinapu cakama, kaha cizango ino kuvakatsi kuvanga vuima vioshe evi vinalingiua. ca vantu wavengi cikatontola. 13 Vuno honi uoshe uje 35 Melu na mavu vioshe vikahita, vuno honi mezi akakateya nankuma manusuilo a kovoka. 14 Kaha ange kuuakahu." 36 "Vuno honi ha litangua lije cipue muzimbu uacili ou ua vumuene vaka uambulula ha hola naumo uahi atantekeya, cipue vene tungelo va mavu oshe, kupua ngue vukaleho ku mafuti oshe, muilu, cipue Muana, vuno honi kuvanga lika Tate. ambahoni mamanusuilo akeja. 15 "Nankuma omo 37 Ngue mucafule ku matangua a Noua, mukemo mukamona cimueso ca shuama cije cahandekelé vene mucikafua hakuija ca Muna Muntu. 38 Omuo kananguizi Ndaniele cinemana mu cihela ca kulela," ngue mu matangua aje tele livazi kanda lije vantu (Yove uli na kutanda uvuisisa muvinalumbunukila!) valile na kunua, kuambata na kushombesa, kutuala 16 Kaha eceleni vaje vali mu Yundeya vateuele ku na ha litangua Noua uakovelele mu vuato, 39 Kaha minkinda, 17 uoshe uje hali helu lia njivo keti ashuluke kuvantantekeyele noho livazi liezile nakuvanongesa ha mavu, linga ambate vije vili mu njivo yendi, 18 kaha voshe, kaha mukemo mu cikafua akuija kua Muna uoshe hali mu lihia keti ahiluke kunima nakuambata Mutu. 40 Kaha vamala vavalí vakapua mulihia, kaha cikoveló cendi. 19 Caluvinda kuli vaje vali navana na umo vakamuambata umo vakamuseza. 41 Kaha kuli vaje vajamuesa mu matangua aje! 20 Lombeleni vampievo vavalí vaktatua mucini cimo, kaha umo va linga keti cikalingike mu cisika cipue ha litangua lia kamuambata, mukuavo vakamuseza. 42 Zangameni sapalalo. 21 Omuo honi ha matangua aje kukakala omuo kumutantekeya litangua lije Muene yeni akeja. tuyando, tuje kutuakeleko hume kuputuka ca lifuti 43 Vuno honi tantekeyeni eci, nga liavenia njivo kuheta na lelo, kuahi, kaha ku cikakalako naua. 22 akatantekeya ntsimbu muka ya vutsiki muizi akeja, Kaha nga aje matangua kauakehesele nga na muntu kaha nga akavandamena, nakumona ngeni njivo uahi akovoka, vuno honi omuo ya vantu vendi vaje yendi kuvaituvu. 44 Nankuma není naua munapande vahanguile, matangua aje vaka akehesa. 23 "Vuno kulivuahesela, omuo Muna Muntu akeja ha hola ije honi, nga umo ahandeka kuli yeni ngeni, 'Talení kumutantekeya.' 45 "Iya honi ngamba ua kulonua Kilistu uno!" cipue 'Uje ali kuje!' keti mucitsiliele." 24 na mana uje muene uendi uamuuhakele kuendesa Omuo Vakilistu va makuli na tunanguizi va Njambi vakuavo vangamba nakuvahana viakulia ha ntsimbu va makuli vakasholoka nakulinga vitantekeyeso na ya kupuamo? 46 Nakuisulua uje ngamba omo muene vikomouesa, linga vamizimbalese, nga casiuá nakuli uendi omo ahiluka amuiana hali nakulinga mujevene. vaje vavanahangula. 25 Vuno honi njamileke ntsimbu 47 Muavusunga njimileka nguange, akamupuisa kupua kanda ihete. 26 "Cipue nga vahandeka kuli yeni mukuluntu ua vufuko vuendi vioshe. 48 Vuno honi ngeni, 'Talení ali mu mpambo,' keti tuyehi, cipue nga uje ngamba uendi uamuuhakele kuendesa omuo vahandeka ngeni, 'Talení, ali mu mulili ua vavenia ngeni, 'Muene uange neshuala kuhiluka,' mukati!' keti mucitsiliele. 27 Omuo ngue mulengi 49 kaha aputuka kupupa vangamba vakuavo, na ukahuma ku ngangela nakatua ceke kuheta na ku kulia na kunua na vaka kupenda, 50 muene ua uje kangombe ka yambi, eci cikapua kuija ca Muna Muntu. ngamba akeja ha litangua olio ka muvandamenene 28 "Kuoshe kuje kuli civimbi kukeko kualikunguluila na hola ije katantekeya, 51 kaha akamuhana kashitiko makovi. 29 "Hanima ya tuyando hamatangua aje na kumuhaka hamo nava kacivembulu, vantu vaje litangua likalava, kaha ngonde kuikatu ceke, na vakalila na kulishumanga ku mazo." vintanga ntanga vikaua kuhuma kuilu, kaha nzili

25 "Ha ntsimbu ije vumuene sua muilu vaka via ngolinde, kaha naua njapangelaho makulukazi vuesekesa ngue vambanda likumi vaje atanu a vimbazuvuila via ngolinde eka naua." 21 vambatele vindeya viavo nakuya linga vakaliuane na "Muene uendi uahandekeli kuli ikeye nguendi, liavienia vulo. 2 Vuno honi ava vatanu vapuile viheve, 'Ualingi muacili, ngamba uacili uakukonkama! Unapu kaha vatanu vapuile vamana. 3 Omo vaje vambanda uakunkokama a viuma via vindende, njikakupuisa vakuheva vambatele vindeya viavo, kuvambatele na mukuluntu uaviuma viavingi. Kovela mukuvuahellele mazi eka naua, 4 vuno honi vaje vamana vambatele ca muene yove." 22 "Kaha na uje uatambuile mazi mu vintsazi na mu vindeya viavo. 5 Kaha omo makulukazi avali a vimbazuvuila via ngolinde uje liavienia vulo uakotokelele kuija, kaha voshe vaje uezile kuli ikeye nguendi, 'Muene uanjhanene vambanda vanengukile na kuya mutulo.' 6 "Vuno honi makulukazi avali a vimbazuvuila via ngolinde, hano mukati ka vutsiki vevuile mutambi nguavo, 'Taleni njapangelaho makulukazi avali a vimbazuvuila via liavienia vulo uje hali nakuija! Tuhukeni linga muliuane ngolinde eka naua." 23 "Muene uendi uahandekeli nendi." 7 Kaha voshe vaje vambanda vahindukile kuli ikeye nguendi, 'Ualingi muacili, ngamba uacili nakushukumisa vindeya viavo. 8 Kaha vaje vakuheva uakunkokama! Unapu uakunkokama a viuma via vahandekeli kuli vamana nguavo, 'Tuhaneniko amo vindende, njikakupuisa mukuluntu uaviuma viavingi. mazi eni, omuo vindeya vietu vitonda kuzima.' 9 Vuno Kovela mukuvuahellele ca muene yove." 24 "Kaha honi vaje vambanda vamana vakumbuluile nguavo, na uje uatambuile likulukazi limo, lia ngolinde 'Kutupuisamo kulipangelaou yetu nenii, yemuye kuli uezile, uahandekeli kuli muene uendi nguendi, vakakulandesa linga mukalilandele yeni vavenia.' 10 'Muene njakutantekeye nguange uapua u muntu Kaha tele vanayi mukulanda, liavienia vulo uezile, uamukalu cikuma, ukateja vije kuuakovile, kaha kaha vaje valivaheselele vaile nendi ku ciuano ca ukakungulula vije kuuashanduile, 25 kaha njevuile vulo, kaha vashokele ku cikolo." 11 "Hanimi honi liova, kaha njaike nakushitika ngolinde yove mu vaje vambanda vaviheve vezile vahandekeli nguavo, livu. Viuma viove evi." 26 Vuno honi muene uendi 'Muene, muene, tushokolueleko.' 12 Vuno honi uamukumbuluile nguendi, "Yove ngamba uamupi uavakumbuluile nguendi, 'Muavusunga njihandeka ua cilenda! Uatantekeye nguove njikateye kuje kuli yeni nguange, kunjimitantekeya.'" 13 Nankuma kunjakuvile, kaha njikakungulula vije kunjashanduile? zangameni, omuo kumutantekeya litangua cipue hola. 27 Ambahoni uasinganiekele kutulikisa vimbongo 14 "Kaha naua Yesu uavalekele nguendi, vumuene viange kuli vakakutulika vimbongo, kaha nga hakuja vua muilu vukafua ngue yala omo aya mu vungenzi cange ngue njatambuile vije viapuile viange na kaha asana vangamba vendi, nakuvasezelu vupite kakondueso kayo. 28 'Mutambuleni vimbongo vuendi. 15 Kuli umo uahanene makulukazi atanu a vije vili kuli ikeye, kaha vianeni kuli uje hali na vimbazuvuila via ngolinde, kuli mukuavo makulukazi makulukazi avimbongo likumi. 29 Omuo uje alinavio avali a vimbazuvuila via ngolinde, kuli mukuavo vakamuvuezelelako, kaha akakala na viavingi, vuno likulukazi limo lia vimbazuvuila via ngolinde, kuya honi uje kesi navio, cipue vene vije via vindende kuvipangi viavo kaha uaile. 16 Kaha uje uatambuile vialinavio vakamuniekavio. 30 Nakushekela ngamba makulukazi atanu a vimbazuvuila via ngolinde uaile uje kesi nacimo ha mbaza ya milima, kuje vantu hajevene uakavilanduluile, kaha uakapangeleleho vakalila na kulishumanga mazo avo.' 31 "Omo naua makulukazi atanu a vimbazuvuila via ngolinde. Muna Muntu akeja mu vumpau vuendi, hamo na 17 Kaha naua na uje mukuavo uatambuile makulukazi tungelo vendi voshe, kaha akatumama halitanda avali a vimbazuvuila via ngolinde, uapangeleleho liendi lia vumpau. 32 Kuli ikeye miyati yoshe ya naua makulukazi avali a vimbazuvuila via ngolinde. vantu ikalikungulula, kaha akavatepesa umu ku 18 Vuno honi uje ngamba uatambuile likulukazi limo mukuavo ngue kaniungi muakatepesa vampanga lia vimbazuvuila via ngolinde uaile, nakukahinda ku vampedbe, 33 Kaha akahaka vampanga ku cina nakushitikamo vimbongo via muene uendi." livoko liendi lia cilio, vuno honi vampedbe ku livoko 19 "Omo kuetile matangua amengi muene ua vaje liendi lia cimoshue. 34 Ambahoni Muene akahandeka vangamba uehilukile kaha uatandele navo vije kuli vaje vali ku livoko liendi lia cilio nguendi, 'Ijeni, vimbazuvuila via ngolinde. 20 Kaha uje uatambuile yenii vanakuisilua kuli Tate suaneni vumuene vuje makulukazi atanu a vimbazuvuila via ngolinde vuanamivaheselele kuhuma ha luvula lua mavu. 35 uezile, kaha uaneheleleho naua makulukazi atanu a Omuo njakele na njala muanjhanene viakulia, kaha vimbazuvuila via ngolinde, nakuhandeka nguendi, omo njakele na mpuila muanjhanene mema akunua, 'Muene uanjhanene makulukazi atanu a vimbazuvuila kaha omo njakele njimungezi muanjitanbuile, 36

njakele mitotototo muacizikile, njakele nakuvavalala kaha muanjimenekelele, njakele mu kamenga kaha honi Yesu uatantekeyele vioshe evi, uahandekeli muezile mukunjimona.' 37 Ambahoni vaka vusunga kuli vakevo nguendi, 'Nkuma vika muli nakushupila vakamukumbulula nguavo, 'Muene, kuli tuakumuene ou mpuevo? Omuo na lingi cuma ca cili kuli yange. uli na njala kaha tuakulisile, cipue unevu mpuila kaha 11 Omuo yeni ntsimbu yoshe muakala na vihu, tuakunisile? 38 Kaha kuli tuakumuene umungezi kaha vuno honi ntsimbu yoshe yeni kumukakala nange. tuakutambuile cipue mutotototo kaha tuakuzikile? 39 12 Ha kunjitala aua mazi a muvila uange na cilingi Kaha kuli tuakumuene uli nakuvavalala cipue uli mu kunjivuhesela kunjitsinda. 13 Muavusunga njimileka kamenga kaha tuezile nakukumona?' 40 Kaha muene nguange, kuoshe kuje ku vakambulula muzimbu akavakumbulula nguendi, 'Muavusunga njimileka vange, mua cilingile kuli yange.' 41 Ambahoni uacili ha mavu uoshe, evi vianalingi ou mpuevo akahandeka kuli voshe vaje vali ku livoko liendi vakanivandeka mukumuvulukilaho.' 14 Kaha umo vaka vandongi likumi na vavalu uje ivatumbuile lia cimoshue nguendi, 'Humeni kuli yange, yeni vaka kusingiu! Yeni mu tuhia tua miaka yoshe tuje tuvanavuahesela liyavolo na tungelo vendi. (aiōnios makumi atatu a vimbongo via siliva. 16 Kaha g166) 42 Omuo njakele na njala kumuanjihanene kuhuma ha ntsimbu ije uatondesesele ngila ya via kulia, njakele na mpuila kumuanjihanene mema kuendelamo Yesu vungunu. 17 Ha litangua lia akunua, 43 njakele njimungezi kaha kumuanjituambuile, kulivanga lia mbolo ya kuhona cimbaluila vandongisi njakele mitotototo kaha kumuanjizikile, njavavalele vezile kuli Yesu nakuhandeka nguavo, 'Kuli utonda nakukala mukamenga kaha kumuacimenekele.' 44 yetu nguove tukuvuahesele linga ukalileko paseka?" Ambahoni navakevo vakakumbulula nguavo, 'Muene 18 Uahandekeli nguendi, "Yeni mu nganda kuli yala kuli tuakumuene uli na njala, cipue uli na mpuila, cipue umungezi, cipue mutotototo, cipue uvavala, cipue mu kamenga, kaha kutuakukuasale?' 45 Ambahoni umu, kaha mukahandeka kuli ikeye ngueni, 'Mulongisi akavakumbulula nguendi, 'Muavusunga njimileka vange.' 19 Kaha vaje vandongisi valingile ngue nguange, ngue muje kumuacilingile kuli umo uava ciuano ca paseka mu njivo yove hamo na vandongisi vavandende, kumuacilingile kuli yange' 46 Kaha muje Yesu uavalekele, kaha vavuahesele ciuano ca vakaya mukashitiko ka miaka yoshe, vuno honi vaka paseka. 20 Omo vetele ku cinguezi, Yesu uatumamene vusunga vakakovela mu muono ua yaye." (aiōnios g166)

26 Omo Yesu uamanusuile kuhandeka vuima vioshe evi, uahandekeli kuli vandongisi vendi nguendi, 2 "Mutantekya ngueni omo munima ya matangua avali paseka ili na kuija, kaha Muna Muntu vaka muhana linga vakamushukike facilindakano." 3 Ambahoni vakuluntu vatusasendote na vakuluntu va vantu valikunguluile mu lipela lia kasasendote uakama, uje ivatumbuile nguavo Kayafase, 4 kaha vatumbile vutumbi hamo linga vakute Yesu mu vushueke nakumutsiha. 5 Vuno honi vahandekeli nguavo, "Keti a ciuano, hamo vantu vakaneha mpindangano." 6 Kaha omo Yesu uakele ku Mbeteniya mu njivo ya Simoni yala uje uakele na mbumba, 7 Omo Yesu te uakele nakulia kumesa, mpuevo umo uezile kuli ikeye na ntsazi ya mazi andando yakama hakunika luengo luacili, kaha uahetilile ha mutue ua Yesu. 8 Vuno honi omo vandongisi vacimuene vanienguele ciukuma nakuhandeka nguavo, "Nkuma vika apihisila mazi? 9 Omuo mazi aua vapandele kuualandesa na

ndando yakama, nakuana vimbongo vihuto." 10 Vuno honi Yesu uatantekeyele vioshe evi, uahandekeli muezile mukunjimona." 37 Ambahoni vaka vusunga kuli vakevo nguendi, "Nkuma vika muli nakushupila vakamukumbulula nguavo, 'Muene, kuli tuakumuene ou mpuevo? Omuo na lingi cuma ca cili kuli yange. uli na njala kaha tuakulisile, cipue umevu mpuila kaha 11 Omuo yeni ntsimbu yoshe muakala na vihu, tuakunisile? 38 Kaha kuli tuakumuene umungezi kaha vuno honi ntsimbu yoshe yeni kumukakala nange. tuakutambuile cipue mutotototo kaha tuakuzikile? 39 12 Ha kunjitala aua mazi a muvila uange na cilingi Kaha kuli tuakumuene uli nakuvavalala cipue uli mu kunjivuhesela kunjitsinda. 13 Muavusunga njimileka kamenga kaha tuezile nakukumona?' 40 Kaha muene nguange, kuoshe kuje ku vakambulula muzimbu akavakumbulula nguendi, 'Muavusunga njimileka vange, mua cilingile kuli yange.' 41 Ambahoni uacili ha mavu uoshe, evi vianalingi ou mpuevo akahandeka kuli voshe vaje vali ku livoko liendi vakanivandeka mukumuvulukilaho.' 14 Kaha umo vaka vandongi likumi na vavalu uje ivatumbuile lia cimoshue nguendi, 'Humeni kuli yange, yeni vaka kusingiu! Yeni mu nganda kuli yala akunua, 43 njakele njimungezi kaha kumuanjituambuile, kulivanga lia mbolo ya kuhona cimbaluila vandongisi njakele mitotototo kaha kumuanjizikile, njavavalele vezile kuli Yesu nakuhandeka nguavo, 'Kuli utonda nakukala mukamenga kaha kumuacimenekele.' 44 yetu nguove tukuvuahesele linga ukalileko paseka?" Ambahoni navakevo vakakumbulula nguavo, 'Muene 18 Uahandekeli nguendi, "Yeni mu nganda kuli yala kuli tuakumuene uli na njala, cipue uli na mpuila, cipue umungezi, cipue mutotototo, cipue uvavala, cipue mu kamenga, kaha kutuakukuasale?' 45 Ambahoni umu, kaha mukahandeka kuli ikeye ngueni, 'Mulongisi akavakumbulula nguendi, 'Muavusunga njimileka vange.' 19 Kaha vaje vandongisi valingile ngue nguange, ngue muje kumuacilingile kuli umo uava ciuano ca paseka mu njivo yove hamo na vandongisi vavandende, kumuacilingile kuli yange' 46 Kaha muje Yesu uavalekele, kaha vavuahesele ciuano ca paseka. 20 Omo vetele ku cinguezi, Yesu uatumamene kumesa na vandongisi likumi na vavalu, 21 kaha omo vakele na kulia, uahandekeli nguendi, "Muavusunga, Njihandeka ku liyeni nguange, umo ueni akanjenda vungunu." 22 Kaha vakele na vusua ciukuma, kaha vaputukile kuhandeka kuli umo na mukuavo nguavo, "Muene yange ndi?" 23 Yesu uavakumbuluile nguendi, "Uje akatanta hamo nange mu lilonga, ikeye vene akanjenda vungunu. 24 Omuo Muna Muntu akatsa ngue muje vanacisoneka hali ikeye, vuno honi tuyando hali uje yala enda vungunu Muna Muntu! Ngue capuile cacili kuli uje yala nga kasemukile." 25 Yundasa uje uamuendele vungunu uendekele nguendi, "Muene yange ndi?" Yesu uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Omo vene munahandeka." 26 Kaha honi omo vakele nakulia, Yesu ua mbatele mbolo, na ku ikuisula, kaha uaipazuile, naku ihana kuli vandongisi vendi, nguendi "Ambateni mulie ou ukeuo muvila uange." 27 Kaha uambatele nganja, kaha omo uamanusuile kusantsela uavahanene, nguendi "Nuenimo mu vavoshe, 28 omuo aua akeuo maninga ange a litavasano lihaliha, aje anamuaniena hali wavengi mukukonekela vupi. 29 Njimileka nguange, kunjikanuho naua vushuka vua

viniu kuvanga noho ha litangua lije omo njikanua honi mukakuenda vungungu uavahanene cimueso nenii vushuka vua viniu vuavuha mu vumuene uahandekele nguendi, "Uje njikatsema ikeye yala vua Tate," 30 Kaha omo vamanusuile kuimba mukakuata." 49 Kaha hajevene uezile kuli Yesu muaso, vaile ku munkinda ua Oliveta. 31 Kaha nakuhandeka nguendi, "Uahinduka vati, mulongisi!" Yesu uahandekele kuli vandongisi vendi nguendi, Kaha uamutsembele. 50 Yesu uamukumbuluile "Muva voshe mukateua omuo yange vutsiki vuno nguendi "Yove kavusamba, linga vuasi vije viunezila." vene, omuo vacisoneka nguavo, 'Njikapupa kanungi, Mukemo honi vezile nakumukuata nakumuvumbatela kaha vutanga vua vampanga vikalishandoka!" 32 cikuma. 51 Kaha taleni, umo ua vaje vakele navo Vuno honi hanima ya kunjisangula, njikaya kulutue Yesu uahumisile mukuale uendi, nakuluisa ngamba lueni ku Ngalileya." 33 Petulu uahandekele kuli ua kasasendote uakama kaha uamutetele lititui ikeye nguendi, "Cipue vene voshe vakakuteua, liendi. 52 Ambahoni Yesu uahandekele kuli ikeye yange kunjikakuteue." 34 Yesu uahandekele kuli nguendi, "Haka mukuale uove mu cindalo cauo, omuo Petulu nguendi, "Muavusunga njikuleka nguange, voshe vaje vakambata mukuale vakatsa ku mukuale. vutsiki vuno vene, ntsimbu kanda ndemba atambeke 53 Nkuma musinganieka ngueni kunjasa kulomba ukanjiviana lutatu nguove kuunjitankeya." 35 Petulu kuli Tate, kaha hajevene akanjitumina masualale va uahandekele kuli ikeye nguendi, "Cipue vene nga tungelo likumi na vavalni ndi? 54 Vuno honi kaha kutsa nove, kunjikakuviana." Kaha na vandongisi vatihoni visoneka vikalishulisisa, ngeci cikafue muje?" vakuavo voshe vahandekele ngoco vene. 36 Ambahoni 55 Ha hola ijevene Yesu uahandekele ku vivunga Yesu uaile navo kumutambela uvatumbuile nguavo nguendi, "Nkuma muneja ngue muakuluisa muhuza, Ngetesemani, kaha uahandekele kuli vandongisi na mikuale na vimbueti mukukuata yange ndi? Ha vendi nguendi, "Tumameni hano ntsimbu njicyia litangua na litangua njatumamene mu njivo ya Njambi nakulombela." 37 Kaha uaile na Petulu na vana va nakulongesa kaha kumuanjikutile. 56 Vuno honi Zembendeo vavalni, kaha hajevene uaputukile kulivua vioshe evi vinalingiu linga visoneka via tunanguizi va vusiu na kulinienga. 38 Kaha uahandekele kuli Njambi va Njambi vilishulisise." Ambahoni vandongisi vakevo nguendi, "Muono uange uli muvusiua noho vendi voshe vamusezele nakuteua. 57 Ambahoni vaje kukutsa, saleni hano, nakutalelela hamo nange." 39 vakutile Yesu vamutualele kuli Kayafase kasasendote Kaha uaile halahako cindende, uatsikamene hamavu uakama, kuje kualiku ngululile valongisi va lishiko na na kulombela nguendi, "Tate, nga casiua, ecela eyi vakuluntu. 58 Vuno honi Petulu uakele nakumukava nganja injipulakane, keti kulingiue cizango cange, halahako, halahako noho vahetele ku cipango ca vuno honi kulingiue cizango cove." 40 Kaha uehilukile kasasendote uakama, kaha omo uakovelele mukati kuli vandongisi vendi uavauanene vanakosa tulo, kaha uatumamene na vaka kuniunga linga amone vika uahandekele kuli Petulu nguendi, "Nkuma kuuasa vikaliningua. 59 Kaha honi vakuluntu va tusasendote kutalelela nange cipue hola imo lika indi? 41 Taleleni na mpunga yoshe vahanene vukaleho vua makuli hali nakulombela linga keti mukovele mu vieseko, cilivene Yesu linga vamutsihileho, 60 vuno honi kuvaaneneho cimbembesi citonda, vuno honi ntsitu inazeye." 42 cipue vumo, cipue vene nguavo kuakele vakaleho Uaile naua lua mucivali na kulombela nguendi, "Tate, vavengi va makuli. Kaha kumamanusilo vavalni vezile nga kucasiusa nganja eyi kunjipulaka kuvanga vene kulutue, 61 nakuhandeka nguavo, "Ou mukuetu njiinuine, kaha ecela cizango cove cilingiue." 43 uahandekele nguendi, 'Njasa kusiula eyi njivo ya Kaha naua uahilukile nakuana vanakosa tulo, omuo Njambi nakuitunga naua mu matangua atatu." 62 Kaha mesho avo alemene. 44 Nankuma, uavasezele naua, uje kasasendote uakama uemanene nakuhandeka uaile nakulombela luamucitatu, uahandekele mezi nguendi, "Nkuma kuuesi nacikumbululo ndi? Vikahoni acifua cimo. 45 Kaha uezile kuli vandongisi vendi ava vamala alinaku kuvangeya?" 63 Vuno honi Yesu nakuhandeka nguendi, "Nkuma hanga muacikosa na uaholokele lika kuluu. Kaha kasasendote uakama kuhuimai? Taleni, hola inahete laja, kaha Muna mutu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Njikusinga mu vanamuende vungungu nakumuhana ku mavoko lizina lia Njambi uakuyoya, tuleke nga yove Kilstu, a vaka vupi. 46 Hindukeni tuyeni, taleni muka Muna Njambi." 64 Kaha Yesu uahandekele kuli kunjenda vungungu uno hali hano." 47 Tele Yesu acili ikeye nguendi, "Omu vene munahandeka mukemo. nakuhandeka, Yundasa uezile, uje umo ua vandongisi Vuno honi njimileka nguange, kuhuma ha ntsimbu likumi na vavalni, kaha uezile na vivunga viakama vezile ino mukamona Muna Mutu natumama ku livoko na mikuale na vimbueti, kuhuminina kuli vakuluntu liacilio lia muka Nzili yoshe, kaha akeja mu mashelua va tusasendote na vakuluntu va vantu. 48 Kaha a muilu." 65 Ambahoni uje kasasendote uakama

uatavuile cikovelo cendi nakuhandeka nguendi, vimbongo via siliva makumi atatu, a ndando yendi "Nashaula Njambi. Vika naua tutondela vakaleho ije ndando ivayonguele vamo vana va Isaleli, 10 veka? Munevu honi kushaula cendi. 66 Nkuma kaha wavipangesele kulanda lihia lia muka-kushonga musompa ngueni vati?" Vamukumbuluile nguavo, vindeho, ngue muje Muene muavashikililemo." 11 "Napande kutsa." 67 Ambahoni vamujekulilie ku Kaha Yesu uemanene ku mesho a nguvulu ua Valoma, cihanga cendi nakumupupa, kaha vamo vamupupile kaha nguvulu uamuuhule nguendi, "Yove Muene vimbanda 68 nakuhandeka nguavo, "Kilstu, handeka ua Vayunda ndi?" Yesu uamukumbuluile nguendi, vunanguizi kuli yetu! Iya nakupupu?" 69 Honi Petulu "Omu munahandeka mukemo vene." 12 Vuno honi uatumamene hambanza lia cipango. Kaha ngamba omo vamuvangeleye kuli vakuluntu va tusasendote uampuevo uezile kuli ikeye nakuhandeka nguendi, na vakuluntu, kavakumbuluile. 13 Ambahoni Pilato "Nove vene uakele na Yesu uaku Ngaliley." 70 uahandekele kuli ikeye nguendi, "Nkuma kuuesi Vuno honi uavianene ku mesho avo voshe nguendi, nakuvua viuma evi vivali nakuhana vukaleho hali "Kunjitanterkeya evi uli nakuhandeka." 71 Kaha yove indi?" 14 Vuno honi kamukumbuluile cipue omo uaile hambanza lia cikolo, ngamba mukuavo kamandende, Kaha honi nguvulu ualikomokelele uampuevo uamumuene kaha uahandekele ku vantu cikuma. 15 Honi ku ciuano uje nguvulu kuya ku vaje vemanene kuje nguendi, "Ou yala uakele lishiko liavo, uapandele kuhumisila civunga umo hamo na Yesu uaku Nazaleta." 72 Kaha naua ua vinzinda uje ivatondele. 16 Kaha ha ntisimbu ije uavianene nacisingo nguendi, "Kunjimatantekeya kuakele cinzinda uje uakuhona kuivua, ivatumbuile ou yala." 73 Hanima ya kantsimbu kakandende nguavo Mbalambasa. 17 Omo valikunguilie hamo vaje vantu vemanene kuje vezile nakuhandeka kuli Pilato uahandekele kuli vakevo nguendi, "Iya mutonda Petulu nguavo, "Cilivene nove naua umo uavo, omuo linga njimihumisile Mbalambasa indi Yesu uje handekesi yove ikeyo ikujombolola." 74 Ambahoni ivatumbula nguavo Kilstu indi?" 18 Omuo Pilato Petulu uaputukile kuhandeka visingo hali ikeye uantantekeyele nguendi omo ya cipululu cavo mukemo vavenia nakulisinga nguendi, "Kunjimatantekeya ou yala." Kaha hajevene ndemba uatambekele. 75 Kaha Petulu uanukile vije viahandekele Yesu nguendi, "Kanda ndemba atambeke ukanjiviana lutatu." Kaha uaile hambanza nakulila cikuma.

27 Omo cimene cahetele vakuluntu vatusasendote voshe na vakuluntu va vantu vatumbile vutumbi vuakuluisa Yesu ngeci vamutsihe. 2 Kaha vamukutile nakumutuala kuli Pilato uje uapuile nguvulu. 3 Omo Yundasa uje uamuendele vungungu uamuene nguendi vanamuhisa, uatengulukile nakuhiluisa vije vimbongo via siliva makumi atatu kuli vakuluntu vatusasendote na vakuluntu, 4 uahandekele nguendi, "Njinalingi vupi hakuenda vungungu maninga akuhona mulonga." Kaha vamukumbuluile nguavo, "Vikahoni ovio kuli yetu? Ouo mulonga uove." 5 Kaha Yundasa uombili vije vimbongo via siliva mu njivo ya Njambi, kaha uaile nakukalishukika. 6 Vuno honi vakuluntu vatusasendote omo vambatele vije vimbongo via siliva, viahandekele nguavo, "Kuya ku lishiko kucapandele kuvihaka mu mbango, omuo vinapu vimbongo via maninga." 7 Nankuma valitavasanene linga vavilandé lihia lia uje muka kushonga vindeho, ngeci lipue lia kutsindila vangezi. 8 Nankuma, nakuheta nalelo lino lije lihia valisana nguavo lihia lia maninga. 9 Ambahoni vialishulisilile vije viahandekele kananguizi ua Njambi Yelemaya nguendi, "Kaha vambatele

vakuluntu vatusasendote na vakuluntu visindiyle vantu linga valombe Mbalambasa kaha Yesu vamutsihe. 21 Kaha nguvulu uavehuile naua nguendi, "Kuli ava vantu vaval iya mutonda linga njimihumisile?" Vahandekele nguavo, "Mbalambasa." 22 Pilato uahandekele kuli vakevo nguendi, "Ambo vika honi njikalinga nou Yesu ivatumbula Kilstu?" Kaha voshe viahandekele nguavo, "Mushukike." 23 Kaha uahandekele nguendi, "Vupi muka vuanalingi?" Vuno honi voshe vtambekele cikuma nguavo, "Vamushukike." 24 Kaha honi omo Pilato uamuene nguendi nacimo cauanaho cahi, vuno honi mpindangano ili nakuputuka, uambatele mema na kutana ku mavoko endi ha mesho acivunga, nakuhandeka nguendi, "Yange kunjesi namulonga ha maninga ou yala, limueneni yeni vavenia." 25 Kaha vantu voshe vamukumbuluile nguavo, "Maninga endi akale hali yetu na vana vetu!" 26 Kaha uavahanene Mbalambasa, kaha hakumanusula kupupa Yesu, uavahaneneye linga vamushukike. 27 Ambahoni masualale vanguvulu vambatele Yesu nakumutuala mulipela, kaha vakunguluile civunga coshe ca masualale kuli ikeye. 28 Vamushuluile, nakumuzika kazaku kakuvenga. 29 Kaha vavindile cilongo ca mambimbo vacakele kumutue uendi, kaha vamuakele

lihongo mu livoko liendi lia cilio. Vatsikamene ku mesho naua navio viashokolokele, kaha mivila yaingi ya vaje endi na kumushendumuna nguavo, "Uahinduka, vaka kulela vaje vatsile vaisanguile. 53 Kaha omo Muene ua Vayunda!" 30 Kaha vamujekuuile mate, vahumine mu vihilo hanima yakusanguka ca Yesu, kaha vambatele lihongo vamupupile ku mutue. vaile mu nganda ya kulela nakukalisholola ku vantu 31 Munima ya kumushendumuna, vamushuluile wavengi. 54 Omo uje mukuluntu ua masualale na vaje kazaku, nakumuzika vuzalo vuendi nakumutuala vakele navo vaje vakele nakuniunga Yesu, vamuene mukumushukika. 32 Omuo vakele nakuya, valiuane mandunduma na vije vialinguile, kaha vovuile liova na yala uaku Silene, lizina liendi Simoni, ou yala cikuma nakuhandeka nguavo, "Muavusunga vene vamusindiiye kuambata cilindakano ca Yesu. 33 Kaha ou uapuile Muna Njambi!" 55 Kuje vene kuakele omo vahetele ha cihela civasana nguavo Ngolongota naua na vampievo wavengi, vaje vakele nakutalela (Cije cilumbununa nguaco cihela ca cikola), 34 alahako, vaje vakavele Yesu kuhuma ku Ngalileya vamuhanene viniu linga anue, va vikumbasanene na oku tele vali nakumupangela. 56 Vamo vavo vapiule niangua, vuno honi omo uamakeleko, kavinuiue. 35 Maliya Mangandalena, na Maliya vaina ya Tiango Kaha omo vamanusile ku mushukika, valipangezele na Yosefa, na vaina ya vana va Zembendeo. 57 vuzalo vuendi hhakati kavo mukuta nkela, 36 ambahoni Omo cinguezi cahetele, kuezile yala umo ua kufuka vatumamene hamavu oku vali nakumutalela. 37 Kaha uaku Alamatiya, lizina liendi Yosefa, uje na ikeye helu lia mutue uendi vahakeleho cimueso cavije naua uapuile ndongisi ua Yesu. 58 Uahile kuli vamuhiisile navio nguavio, "Ou ikeye Yesu, Muene ua Pilato nakulomba muvila ua Yesu. Ambahoni Pilato Vayunda." 38 Honi vamushukikile na mihuza vaval, uashikile nguendi linga vamuhaneuo. 59 Kaha Yosefa umo kucilio umo kucimoshue. 39 Kaha vaje vakele uambatele muvila ua Yesu naku uzengela ha ntanga nakuhita vamushauile, nakuningangesa mitue yavo. ya iha ya liniu, 60 kaha ua ulangekele mu cihilo 40 Kaha vahandekele nguavo, "Yove uatondele kusiula caciba cendi vavenia, cije cacokuele mu livue, kaha njivo ya Njambi nakuitunga mu matangua atatu, uakokele live liakama ku cikolo ca cihilo, kaha liovole yove vavenia! Nga u Muna Njambi, huma ha uaile. 61 Maliya Mangandalena na Maliya mukuavo cilindakano." 41 Nankuma vakuluntu vatusasendote na vatumamene kuje oku vanatalesa ha cihilo. 62 va valongisi va lishiko na vakuluntu vamushendumuine Liamukuavo, hanima ya litangua liakulivuahesela lije nguavo, 42 "Uovuela vakuavo, vuno honi kasa likelio litangua lia Sapalalo, vakuluntu va tusasendote kuliovola ikeye vavenia. Ikeye Muene ua Isaleli, na Vafaliseo valikunguluilie kuli Pilato, 63 kaha ashuluke kuhuma hacilindakano, kaha tumutsiliela. 43 vahandekele nguavo, "Muene, tuanuka muje uje Uatsiliela muli Njambi, eceni Njambi amuohiele hano muka kukuisa uahandekele tele aciyoya nguendi, vene, nga amuzanga, omuo uahandekele nguendi, 'Hanima ya matangua atatu nijikasanguka naua.' 64 'Yange Muna Njambi!' 44 Kaha na mihuza vaje Nankuma shika vaje tunungi linga vaniunge muacili vavamushukikile hamo nendi vamutukile navo naua. cihilo noho ha litangua lia mucitatu. Keti ngoconi 45 Honi kuhuma mutania kutuala ha hola ya mucitatu hamo vandongisi vendi vakeja nakuiva muvila uendi, ya mutania uacinguezi kuakele milima ha mavu kaha vakaleka vantu nguove, 'Nasanguka kuvatsi,' hoshe. 46 Kaha ha hola ya mucitatu ya mutania kaha aua makuli akukotokela akapua amapi cikuma uacinguezi Yesu ualilile mukutambakanu nguendi, kupulakana aje akulivanga." 65 Pilato uahandekele "Eloi, Eloi, lema sambakatani?" Kulumbununa nguavo, kuli vakevo nguendi, "Muli na mukakuniunga ua "Njambi yange, Njambi yange, vika uanjisezela?" 47 masualale, yeni mukaniunge muacili cihilo kuya muje Kaha vamo vantu vaje vermanene kuje omo vovuile mumuaselamo." 66 Nankuma vaile nakuniunga cije eci, vahandekele nguavo, "Ou yala alinakusana cihilo, kaha vaciniungile mukuhaka kasateso ku livue Eliy." 48 Kaha umo uavo hajevene uashatukile nakuhakako muka kuniunga.

nakukambata mupelo, kaha ua umbuitikile mu viniu via kushasha naku ukutilila ku lihongo kaha uamuhanene linga anue. 49 Vuno honi vamo vahandekele nguavo, "Vandameneni, tuyeni tumone indi Eliy ej a nakumuovola." 50 Kaha Yesu ualilile nakutambakanu naua, kaha uecelele cimbembesi cendi. 51 Kaha taleni, ntanga ya mu njivo ya Njambi yatavukile hhakati, kuhuma kului nakuheta ha mavu. Kaha mavu aningangele, kaha na mavue atavukile, 52 na vihilo

28 Honi hanima ya sapalalo, ha ntsimbu yakuca ca litangua liakulivanga musondo, Maliya Mangandalena na Maliya mukuavo vaile mukumona ku cihilo. 2 Kaha taleni, kuakele mandunduma akama, omuo kangelo ua Muene uashulukile kuhuma muilu, kuija nakuhumisa livue lije liakele ku cihilo kaha uatumameneho. 3 Cifua cendi cafuile ngue muhiato, kaha vuzalo vuendi vuatokele too ngue mpemba. 4

Omuo ya liova lia kangelo, vaje vaka kuniunga ku cihilo vajajele cikuma kaha valezumukile. 5 Vuno honi uje kangelo uahandekele kuli vaje vampuevo nguendi, "Keti muvve liova, omuo njatantekeya nguange mulinakutonda Yesu, uje ivashukikile. 6 Uahimo muno, nasanguka, ngue muje muahandekele. Ijeni, taleni mu cihela muje muakosele. 7 Ambahoni yeni vuasi vuasi, mukaleke vandongisi vendi ngueni, 'Nasanguka ku vatsi, kaha taleni, nalivanga laja kuya ku Ngalileya, kuje kukeko kumukamumuena.' Taleni njamileke." 8 Kaha vaje vampuevo vahumine ku cihilo vuasi vuasi na liova na kujolelela cikuma, vashatukile na kukaleka vandongisi vendi. 9 Kaha taleni, hajevene Yesu ualiuanene navo nakuhandeka nguendi, "Tambokeni." Kaha vezile kuli ikeye nakumukuata ku viliato viendi nakumulemesa. 10 Ambahoni Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Keti muvve liova, yeni mukalekese vamuanetu vaye ku Ngalileya, kaha kuje kukeko vakanjimuena." 11 Tele vali nakuya, taleni, vamo va masualale vaile mu nganda nakuleka vakuluntu va tusasendote vioshe vije vialinguiile. 12 Kaha omo valiuane na hamolika na vakuluntu nakutumba vutumbe vuavo, vahanene vimbongo masualale 13 nakuhandeka nguavo, "Lekeni vantu ngueni, 'Vandongisi vendi vanezile vutsiki nakuiva muvila uendi tele tuli mutulo.' 14 Ngahoni eci ciheta mu matuitui a nguvulu, tukamuzika zika, linga keti mukale muvukalu." 15 Ambahoni vambatele vije vimbongo kaha valingile ngue muje vavalekesele, kaha lutsimo lua muzimbu ou luashandokelele hhakati ka Vayunda kuheta na lelo lino. 16 Honi vandongisi likumi na umo vaile ku Ngalileya, ku munkinda kuje Yesu uavalekelle. 17 Kaha omo vamumuene vamulemesel, vuno honi vamo valikanouelele. 18 Kaha Yesu uezile nakuhandeka kuli vakevo nguendi, "Nzili yoshe yakama ya muilu na ya ha mavu vanaihana kuli yange. 19 Nankuma yeni mukapuisse mafuti oshe vandongisi, mukavambuitike mu lizina lia Tate, na lia Muana, na lia Cimbembesi Uakulela, 20 valongesenkuononoka viuma vioshe vije vinjinamishiki, kaha taleni, njikakala neni kutuala ku mamanusilo a mavu." (aiōn g165)

Mako

1 Kuputuka kua muzimbu uacili ua Yesu Kilistu, Muna Njambi. **2** Ngue omuo vacisoneka kuli kananguizi ua Njambi Isaya nguavo, "Taleni, 'Njikatuma kanganda kange kulutue luove, uje akavuahesa ngila yove.' **3** 'Lizi liaumo hali nakutambeka mu mpambo, vuahesen ngila ya Muene, sungameseni ngila yendi.'" **4** Kaha luano muka kumbuitika uasholokele mu mpambo, uambuluile kumbuitika ca kutenguluka ca kusambua ku vupi. **5** Kaha vantu voshe vaile kuli ikeye, vaje vahumine mu lifuti lia Yundeya, na vantu voshe va mu Yelusalema, valitavelele viipi vuavo kaha vavambuitikile kuli ikeye mu Ndonga ya Yundai. **6** Kaha luano uazalele vuzalo vua maka a kamelu, na muiva ua cilambu mu mbunda yendi, naua uakele nakulia vambimba na vuci. **7** Kaha uambuluile nguendi, "Munima yange muli nakuija uje hali na nzili kupulakana yange, cipue miva ya vinkaku viendi kunjasa kukotama na kuizitula. **8** Njamimbuitika na mema, vuno honi ikeye akamimbuitika na Cimbembesi Uakulela." **9** Ha matangua aje, Yesu uahumine ku Nazaleta mu Ngalileya, kaha vamumbuitikile kuli luano mu Yundai. **10** Kaha omuo Yesu uahumine mu mema, hajevene uamuene melu ashokoloka, kaha Cimbembesi uashulukilile hali ikeye mucifua ca livembe. **11** Kaha lizi liahumine muilu ngualio, "U Munange injazanga, muli yove njivuahelé." **12** Hajevene Cimbembesi ua mutualele mu mpambo. **13** Kaha uakele mu mpambo matangua makumi auana, mukumueseka kuli Satana. Uakele nakuyoya na vikashama kaha tungelo vamusimpisile. **14** Hanima yakukuta luano muka kumbuitika, Yesu uaile ku Ngalileya, mukuambulula muzimbu uacili ua Njambi, **15** kaha uahandekeli nguendi, "Ntsimbu inalishulisia, vumuene vua Njambi vuli muyehi, tengulukeni, kaha tsilieleni mu muzimbu uacili." **16** Kaha omo uakele nakuhita kumukulo ua cisali ca Ngalileya, uamuene Simoni na muanaye Anduleo valinakuta manda vuavo mu cisali, omuo vapuile vakakuta vantsi. **17** Kaha Yesu uahandekeli kuli vakevo nguendi, "Njikaveni njimpipse vakakuta vantu." **18** Kaha hajevene vasezele manda avo kaha vamukavele. **19** Kaha omo uatualeleho kuenda, uamuene Tiango muna Zembendeo na luano muanaye, vaje vakele mu vuato vuavo nakutungulula manda avo. **20** Hajevene uavasanene kaha vasezele ishavo Zembendeo mu vuato hamo na vangamba vaje va vakumuine, kaha vamukavele. **21** Yesu na vandongisi vauana vaile ku Kapenauma, kaha omo liapuile lia sapalalo

uakovelele mu njivo ya malombelo na kulongesa. **22** Kaha vakomokele hakulongesa kuendi, omuo uavalongesele ngue uje hali na nzili yakama, keti ngue muvakalongesela valongisi va mashiko. **23** Hajevene mu njivo ya malombelo muakele yala uje uakele na cimbembesi cacipi, **24** kaha uatambekele nguendi, "Utonda vika kuli yetu, Yesu ua ku Nazaleta? Uneja nakutunongesa ndi? Njakutantekeya yove uje Umo Uakulela ua Njambi." **25** Kaha Yesu uamutenukilile nguendi, "Holoka kuluu, huma muli ikeye!" **26** Kaha cimbembesi cacipi ca mupindisile, nakulila na lizi liakutambeka, kaha cahumine muli ikeye. **27** Kaha vantu voshe valikomokelele, nakulihozola umo na mukuavo nguavo, "Nkuma cika eci? Cilongesa caciha! Na nzili yakama asa kushika cipue cimbembesi cacipi, kaha cimuononoka." **28** Kaha hajevene lutsimo luendi lua tsimanene kumitambela yoshe ya ku zenguluka Ngalileya. **29** Hajevene Yesu uahumine mu njivo ya malombelo, kaha uakovelele mu njivo ya Simoni na Anduleo, hamo na Tiango na luano. **30** Honi vaina mueno ya Simoni vakosele omuo vakele nakuvavalala lisikasika, kaha hajevene valekesele Yesu kuvalala cendi. **31** Kaha uezile nakumukuata ku livoko, uamuhinduile, kaha masikasika amuecelele, uaputukile kuvalapangela. **32** Kaha ku cinguezi, omo litangua lia lahukile Yesu vamunehellele voshe vaka kuvalala na vaje vakele na mahamba. **33** Kaha vantu voshe va mu nganda valikunguluile hamo ku cikolo. **34** Yesu uakanguisile vavengi vaka kuvalala mishongo yakuliseza sezä, nakuhumisa mahamba amengi, kaha katavesele mahamba kuhandeka, omuo vamutantekeyele. **35** Kaha ku cimene mene Yesu uahindukile, nakuya ku cihela calikaliendi lika nakulombela. **36** Kaha Simoni na vaje vakele nendi, vamukavele nakumutonda, **37** Vamuuanene kaha vahandekeli kuli ikeye nguavo, "Muntu uoshe alinakukutonda." **38** Kaha Yesu uahandekeli kuli vakevo nguendi, "Tuyeni ku vimborgue via kulihata, linga njikambulule muzimbu nakuje naua, omuo eci cikeco njezilile." **39** Kaha uaile muoshe mu Ngalileya, nakuambulula muzimbu uacili mu vinjivo via malombelo avo nakuhumisa mahamba. **40** Kaha uje yala uakele na mbumba uezile kuli ikeye nakumulamelela, uatsikamene nakuhandeka kuli ikeye nguendi, "Nga utonda, njipuisse uakulela." **41** Yesu hakuiua ngozi, uoluele livoko liendi na kumukuata, nakuhandeka kuli ikeye nguendi, "Njitonda, lela." **42** Kaha hajevene mbumba yamuhumine, kaha uapuile uakulela. **43** Uamunanguile cikuma, nakumuleka aye vuasi vuasi, **44** nakumuleka nguendi, "Keti uhandeke cuma cimo kuli uoshe, vuno honi ya, linga

ukalimuese yove vavenia kuli tusasendote, kaha hali nakulia na vaka vupi na vakakutambula lisimu, ukahane nkombelo ije Mosesa uashikile ha kulela vehuile vandongisi vendi nguavo, "Vika vialila na cove linga vupue vukaleho kuli vantu." 45 Vuno honi vakakutambula lisimu na vaka vupi?" 17 Kaha omo uaile nakuhandeka oku nazituka, kaha muzimbu uashanduokelele kuoshe, linga Yesu keti akovela mu "Vaje kuvavavalava kuvasa kutonda cimbanda, vuno mbonge citona muelu, vuno honi uaile ku mitambela honi kuvanga lika vaje vavavalava, kunjezile nakusana yeza ya lifuti, kaha vantu vakele nakuija kuli ikeye mu vintsimbu.

2 Hanimya ya matangua amandende, Yesu uahilukile

naua mu Kapenauma, kaha vantu vovuile nguavo Yesu nahluka kuiombo. 2 Vantu vakungulukile muvuingi, kaha kukuakele cipue mulili umo uasaleleko uahi, cipue hambanza ya cikolo, kaha uambuluile lizi kuli vakevo. 3 Vamo vamala vauana vambatele yala ua kalepa kaha vamunehela kuli Yesu. 4 Kaha omuo vahonouele kushuena kuli Yesu omuo ya civunga, kaha vatuvile mbengua ha ciluli mukemo vasoselele cije citala tala cije uje yala uakalepa ha kosele na kucineha ha mavu. 5 Kaha omuo Yesu uamuene lutsiliebo luavo, uahandekela kuli uje muka kalepa nguendi, "Munange vipi viove vanavisambuesa." 6 Nankuma vamo valongisi va lishiko vaje vatumamene kuje, vakele na kulihuozola mu mitima yavo nguavo, 7 "Vika ou yala ahandekela ngacie? Alinakushaula! Iya asa kusambuesa vipi, vuno honi Njambi lika?" 8 Hajevene Yesu mu cimbembesi uatantekeyele vivakele na kusinganieka mu mitima yavo, kaha uavehuile nguendi "Vikahoni muli na kulihuozola mu mitima yeni? 9 Cili cinapu cacasi, kuhandeka kuli muka kalepa nguove, 'Vipi viove vanavisambesa,' cipue kuhandeka nguove 'Katuka, ambata citala tala cove uye?' 10 Vuno honi njitonda nguange mutantekeye ngueni Muna Muntu hali na nzili yakama ya kusambesa vupi hano ha mavu." Uahandekela kuli uje yala ua kalepa nguendi, 11 "Njikuleka nguange, katuka, ambata citala tala cove uye kuiombo." 12 Kaha uakatukile, hajevene uambatele citala tala cendi nakuya oku vantu voshe vamumono, kaha vakomokele nakulemesa Njambi nguavo, "Kanda tumoneho cuma cakufua ngacie!" 13 Yesu uaile naua ku ngenge ya cisali, kaha civunga cakama cakungulukile kuli ikeye, kaha uaputukile kuvalongesa. 14 Kaha omuo uahitile, uamuene Levi muna Alufeya, natumama ku njivo yakutambuila lisimu, kaha Yesu uahandekela kuli ikeye nguendi, "Njikave." Kaha Levi uakatukile nakumukava. 15 Kaha omuo uatumamene ku mesa mu njivo yendi, vuingi vuavakutambula lisimu na vaka vupi vatumamene na Yesu na vandongisi vendi, omuo wavengi vamukavele. 16 Kaha valongisi va lishiko vaje vapiule Vafaliseo omo vamuene Yesu

vakakutambula lisimu na vaka vupi?" 17 Kaha omo Yesu vovuile eci, uahandekela kuli vakevo nguendi, "Vaje kuvavavalava kuvasa kutonda cimbanda, vuno honi kuvanga lika vaje vavavalava, kunjezile nakusana vaje vaka vusunga, vuno honi vaka vupi." 18 Omo vandongisi va luano na Vafaliseo valiuminina kulia, kaha vantu vamo vezile kuli Yesu nakumuihula nguavo, "Vatihoni vandongisi va luano na vandongisi va Vafaliseo valuimina kulia, vuno honi vandongisi vove kuva luimina kulia?" 19 Kaha Yesu uahandekela kuli vakevo nguendi, "Nkuma nga mungenzi neja ku ciuano ca vulo asa kuluimina kulia oku vavenia vulo hali navo ndi? Kuahi kuvasa kuluimina kulia nga vali na vavenia vulo. 20 Vuno honi matangua akeja, omo vavenia vulo vakamuhumisa kuli vakevo, ambahoni valuimine kulia. 21 "Naumo uahi asa kutongela citopeko ca ntanga yaiha ha kazaku kalaja, nga alinga ngoco, kaha citopeko cikatavula kazaku kalaja nakuseza mbengua. 22 Kaha naumo uahi ahaka viniu via viha mu vinjeke via vilambu via laja, nga alinga ngoco, kaha viniu vitavula vilambu, kaha na viniu vikahita, na vilambu naua navikevio vikapihia, vuno honi viniu viaviba viapande kukala mu vilambu viaviba." 23 Ha litangua limo lia sapalalo Yesu uahitile mu mehia a tiliku, kaha omo vakele nakuhita vandongisi vendi vaputukile kutomona mitue ya vinona. 24 Kaha Vafaliseo vahandekela kuli ikeye nguavo, "Tala, vika valingila evi vivanavindika mu lishiko ha litangua lia sapalalo?" 25 Kaha uahandekela kuli vakevo nguendi, "Kanda mutandeho vialingile Ndaviti, omo uatsile njala kaha uatondele kulia, ikeye navaje vakele navo, 26 uakovelele mu njivo ya Nambi, omo Aviyatale uapuile kasasendote uakama ha ntisimbu ije, kaha ualile mbolo ya cikombelo ca Njambi cije kucapuile lishiko kuli muntu uoshe kuvanga lika kuli tusasendote ku vilia, kaha naua uahaneneko nakuli vaje vakele navo." 27 Kaha uahandekela kuli vakevo nguendi, "Sapalalo vaipangelele omuo muntu, keti muntu ivatangelele sapalalo, 28 kaha Muna Muntu ikeye vene Muene ya sapalalo."

3 Naua Yesu uakovelele mu njivo ya malombelo, muje muakele uje yala uakusekua livoko. 2 Kaha vamutalelele linga vamone indi amukanguisa ha litangua lia sapalalo, linga vamuuaneneho mulonga. 3 Kaha uahandekela kuli uje yala uakusekua livoko nguendi, "Ija kuno." 4 Kaha uahandekela kuli vakevo nguendi, "Kuya ku lishiko lia Sapalalo, nkuma cinapu cacili kulinga muacili indi kuvulumuna, kuyoyesa

muono indi kutsiha?" Vuno honi vaholokele kuluu. 5 kuvanga akute uje yala ua nzili, ambahoni apukule Uavatalele oku te naniengua, nakulivua vusiuha njivo yendi. 28 "Cilivenne, njihandeka kuli yove nguange, kukolesa mitima yavo, kaha uahandekele kuli uje vupi vuoshe vua vantu vakavukonekela, nakushaula yala uakusekua livoko nguendi, "Olola livoko liove." 29 Kaha uahandekele kuli uje ashaula Ualioluele, kaha livoko liendi liakangukile. 6 Vafaliseo Cimbembesi Uakulela ku vakamukonekela, omuo vatuhukilemo, kaha hajevene vakele na mpunga ya nalingi vupi vuakuhona kuhua." (aiōn g165, aiōnios g166) Helonde linga vauane ngila ya kumutshilamo. 7 30 omuo vahandekele nguavo, "Alina na Cimbembesi Yesu na vandongisi vendi vahumine ku cisali, kaha caciipi." 31 Kaha vaina na vanuanaye vezile civunga cakama caku Ngalileya neci ca ku Yundeya nakuimana hambarza nakumutumina muntu linga camukavele, 8 naku Yelusalema naku Indumeya vakamusane. 32 Kaha civunga cije camuzengelekele vamo musinisa ya Yundai, vamo vahumine ku Tile te vatumama, vahandekele kuli ikeye nguavo, "Vanoko na Sindone, civunga cakama omuo covuile vije na vanuanoko vali hambarza, mu kukutonda." vialingile vezile kuli ikeye. 9 Kaha Yesu ualekele 33 Kaha uavakumbuluile nguendi, "Veya vanana vandongisi vendi linga vanuvuahesele vuato omuo ya nava muanetu?" 34 Kaha omuo uataalele vaje civunga kuteua vamutseka, 10 omuo ha kukanguisa vanuzengelekele, uahandekele nguendi, "Ava vakevo vavengi, ngeci navaje voshe vakele na mishongo vanana na vanuanetu! 35 Uoshe uje alinga cizango vanusindakanene linga varmukuate. 11 Kaha hali ca Njambi, ikeye muanetu, na ndumbuange, na hoshe omo vaje vakele na vimbembesi via vipi vanumuene, vauililie ha mavu ku mesho endi nakutambeka nguavo, "Yove Muna Njambi." 12 Kaha uavashika linga keti vamutantekeyese. 13 Kaha Yesu uaile helu lia munkinda, uasanene vaje vatondele, kaha vezile kuli ikeye. 14 Kaha uahanguile likumi na vavalii, linga vakale nendi, ngeci avatume kuya nakuambulula lizi, 15 na kupua na nzili yakama yakuhumisa mahamba. 16 Ava vakevo likumi na vavalii vaje vahanguile, Simoni uje ya lukile Petulu, 17 Tiango muna Zembendeo, na luano munainaa ya Tiango, vaje valukile Mboanengesi, nkumbu yalio ngualio, "Vana va cililimo." 18 Anduleo, na Filipu, na Mbatolomeo, na Mateu, na Tomasi, na Tiango muna Alufeya, na Tandeo, na Simoni uaku Kanana, 19 na Yundasa Sakaliote, vaje uendele Yesu vungungu. 20 Yesu na vandongisi vendi vakovelele mu njivo, kaha civunga caliuane hamo naua, kaha vahonouele kulia. 21 Kaha omo ntanga yendi youvile ha cuma eci, vaile na kumuambata omuo vanuene nguavo, "Nazaluka." 22 Kaha valongisi va lishiko vaje vasikumukile kuhuma ku Yelusalema vahandekelelanguavo, "Vali nakumupangesa kuli Mbelezembulu, muene ua mahamba ikeye namuhana nzili yakuhumisa mahamba." 23 Kaha Yesu uavasanene linga veje kuli ikeye, kaha uahandekele kuli vakevo mu visimo nguendi, "Nkuma vati Satana asa kuhumisa Satana? 24 Nga vumuene vulipanga hhakati kavuo vavenia, kaha vumuene vuje vukanonga. 25 Kaha nga njivo ilipanga hhakati ikeye vavenia, ije njivo kuikemana. 26 Kaha nga Satana aliluisa ikeye vavenia kaha alipanga, kahasa kuimana, vuno honi alinakuya ku manamanusilo. 27 Kaha naumo uahi akovela mu njivo ya yala ua nzili nakupukula vitenga viendi, cakulivanga

4 Kaha naua Yesu uaputukile kulongesa ku cikuma ca cisali. Kaha na civunga ca vantu calikunguluile kuli ikeye, kaha uakovelele nakutumama mu vuato ha cisali, kaha civunga coshe cakele ku cikuma ca cisali ha ntunda. 2 Kaha uavalongesele viavingi mu visimo, kaha mu vilongesa viendi uahandekele kuli vakevo nguendi, 3 "Ivuilileni! Muka kukuva uaile nakukuva. 4 Kaha omo uakunine, imo mbuto yauilile kumukulo ua ngila, kaha tuzila vezile nakuilia. 5 Imo mbuto yauililile ha mavue aje kuuakele na mavu amengi, kaha hajevene yasokele omuo kuhakele mavu amengi, 6 kaha omuo litangua lia tuhukile vije vimbuto via jujuamene, omuo mizi kuyakovelele cikuma mu mavu kaha yomine. 7 Ikuavo mbuto yauilile mu mingonga kaha mingonga yakolele nakuituva, kaha kuya hakele vinona. 8 Kaha vikuavo vimbuto viauillile mu mavu acili, kaha viahakele vinona viavingi, kaha viakolele nakulivuezela kuima, vimo viemine makumi atatu, vikuavo viemine makumi atanu na limo, kaha vikuavo viemine cihita." 9 Kaha Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Uoshe hali na matuitui ovue." 10 Omo uakele lika liendi, kaha vaje vakele kuyehi nendi hamo na vandongisi vendi likumi na vavalii vanuhuile via ha visimo. 11 Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Kuli yeni vaje vavanahana vushueke vua vumuene vua Njambi, vuno honi kuli vaje vali hambarza vioshe vili mu visimo, 12 nankuma linga, "Vamone vuno honi keti vamonesese, kaha linga vovue, vuno honi keti vovuisise. Omo nga valingamo vakatenguluke na kuvasambesa." 13 Kaha Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Nkuma kumuesi nakuvuisisa eci cisimo ndi? Kaha nkuma vatihoni mukevivuisisa visimo

vioshe? 14 Muka kukuva akakuva lizi. 15 Ava vakevo vantu vanalifu ngue vimbuto vije viauile kumukulo ua ngila, kuje lizi valikuva, kaha omo valivua, kaha hajevene Satana eja nakuambata lije lizi livanakuvu mili vakevo. 16 Kaha vamo vantu vanapu ngue vimbuto vije vivakuvile ha mavue, omo vevua lizi, kaha hajevene valitambula nanzolela, 17 kaha kuvesi na mizi muli vakevo, vuno honi kuvakasimbula naliuo, kaha omo tuyando cipue mapakeso vikeja omuo ya lizi, kaha hajevene vakaua. 18 Kaha vamo vanapu ngue vimbuto vije vivakuvile mu mingonga, ava vakevo vaje vevua lizi, 19 vuno honi vakevo vaniunga via mavu na kuzanga vufuko, kaha nalishungu lia viuma vieka vikovela nakutuva lizi, kaha kulimi vushuka. (aiōn g165) 20 Vuno honi vije vivakuvile mu mavu acili, vanapu vaje vevua lizi nakutambula na kuima vushuka, makumi atatu na makumi atanu na limo, na cihiha." 21 Kaha Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Nkuma muntu akanehe ndeya nakuihaka muntsi lia liendeko, cipue muntsa muhela ndi? Nkuma kaihaka ha citumbiko cayo ndi? 22 Omuo nacimo cahi cuma cakushueka, cihonoua kuija hakutoka, kaha naua nacimo cahi ca vushueke civahonoua kuneha ku ceke. 23 Nga uoshe uje hali na matuit evue." 24 Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Niungeni vimuli na kuivua, seteko muhana ikeyo vakamihana nenaua, vuno honi yen'i vakamivuezelako. 25 Uoshe hali naviaivingi vakamivuezelako, kaha uje kesi, cipue cije cali naco va kamutambulaco." 26 Kaha Yesu uahandekele nguendi, "Vumuene vua Njambi vunapu ngue muntu akuva mbuto mu mavu, 27 cipue vene akosa tulo omo ahinduka vije vimbuto vimena na kukola vutsiki na mutania, vuno honi katantekeya muvili nakukolelamo. 28 Cakulivanga mavu akahaka cishati, kaha mutue, kaha vinona ku mitue. 29 Vuno honi omo vimbuto vinahi, hajevene uavitejele na mpoko ya kutejesa omuo ntsimbu ya kuteja yahetele." 30 Kaha Yesu uahandekele nguendi, "Vumuene vua Njambi tukavusetekesa na vika, cipue cisimo muka tukalikuasesa hali vuvevuo? 31 Vunapu ngue nona ya musalata, ije omo vaikuva mu mavu, kaha ikeyo yapua yaindende cikuma ku vimbuto vioshe via ha mavu. 32 Vuno honi omo vaikuva kaha ikakola na kupua yakama kupulakana viputa vioshe, kaha ikahaka mintango yakama, negeci tuzila va muilu vapangelemo mashua mu cimbembe cayo." 33 Omuo ya visimo viavingi evi, Yesu uahandekele lizi kuli vakevo kuya nomu muvahaselele kulivuisisa. 34 Kahandekeli kuli vakevo kuakuhona cisimo, vuno honi kumukulo uakele nakulumbunuina vandongisi vendi viuma voshe. 35 Ha litangua lije, omo capuile cinguezi, Yesu

uahandekele kuli vandongisi vendi nguendi, "Tuyeni musinia lia cisali." 36 Kaha omo vasezele civunga vaille na nakukovela nendi mu vuato. Kaha na mato eka akele nendi. 37 Kaha linkimba liakama lia mpunzi liezile, kaha na mankimba aputukile kukovela mu vuato, kaha na vuato vuaputukile kushula. 38 Vuno honi Yesu uakele kuntongo uakosele tulo oku najendamena ha musato, kaha vamuhinduile nakuhandeka kuli ndi?" 39 Kaha uahindukile nakutenukila mpunzi, kaha uahandekele ku mankimba nguendi, "Ciyulo! Holoka!" Kaha mpunzi yaholokele, kaha kuakele kuholoka cakama kuluu. 40 Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Vika muteua? Kumuesi na lutsilieko ndi?" 41 Kaha vakele na liova, kaha vahandekele kuli umo na mukuavo nguovo, "Iya honi ou, cipue mpunzi na mankimba viimuivula?"

5 Yesu na vandongisi vendi vaile musinia lia cisali, ku lifuti lia Ngelasa. 2 Kaha omo uahumine mu vuato, ualiuanene na yala ha vihilo uje uakele na cimbembesi cacipi, 3 uakele nakukala ha vihilo, kaha na muntu uahi uasele kumukuta, cipue na maliengen, 4 omuo lualuingi vakele nakumukuta na tutunju na maliengen, vuno honi uakele nakuvatuzola maliengen na kupokozola tutunju mu vimbazuviila, kaha naumo uahi uakele na nzili ya ku muononuesa. 5 Vutsiki na mutania uakele ha vihilo na ha minkinda oku alila, nakulivetuesa ikeye vavenia na mavue. 6 Kaha omo uamuene Yesu kulahako, uashatukilile kuli ikeye na kumulemesa, 7 kaha ualilile na lizi liakutambeka nguendi, "Vika utonda kuli yange, Yesu, Muna Njambi ua Helu lia Vioshe? Njilomba mu lizina lia Njambi, keti unjiyandese." 8 Omuo uahandekele kuli ikeye nguendi, "Huma muli ou yala, yove cimbembesi cacipi!" 9 Kaha Yesu ua muihuile nguendi, "Yove iya?" Kaha uamukumbuluile nguendi, "Yange civunga, omuo tuvavengi." 10 Kaha vamulombele cikuma linga keti avasheke mu lifuti lije. 11 Nankuma kuakele vutanga vua vangulu vakele na kulia kuje ku munkinda, 12 kaha vije vimbembesi viavipi via mulombele nguavio, "Tushekele kuje ku vutanga vua vangulu, linga tukakovele muli vakevo." 13 Kaha uavatavesele. Kaha vije vimbembesi viavipi viamuhumine, kaha viakovelele mu vutanga vua vangulu, nankuma vangulu voshe vapusle makulukazi avali, kaha vashatukile nakukakovela mu cisali muje muvakanongelege. 14 Vaje tuniungi vateuele, kaha vaktekele vije vivamuene mu nganda na mu cifiuti. Kaha vantu vezile nakumona vije vialingikile. 15 Kaha vezile kuli Yesu, kaha vamuene uje yala uakele na

vimbembesi viavipi natumama kuje, nazala vuino naua?" 36 Vuno honi kahakeleko mangana kuli na mana acili anahiluka muli ikeye, yala uje uakele vije viva handekele, Yesu uahandekel kuli muka na vimbembesi viavingi viavipi, kaha vateuele. 16 kuyula ua mu njivo ya malombelo nguendi, "Keti Kaha vaje vacimuene vahandekel vije vialingiuile uteue, tsiliela lika." 37 Katavesele muntu uoshe kuli uje yala uakele na vimbembesi viavipi naku kumukava kuvanga lika Petulu na Tiango na luano vutanga vua vangulu. 17 Kaha vaputukile kulambelela munaina ya Tiango. 38 Omo vahetel k u njivo Yesu linga ahume mu cihela cavo. 18 Kaha omo ya muka kuyula ua njivo ya malombelo, uamuene uatondele ku kovela mu vuato, uje yala uakele na vitanga, na vantu valila nakukangoka cikuma. 39 mahamba ua lombele linga akale nendi. 19 Vuno honi Kaha omo uakovele, uahandekel kuli vakevo ua vianene, kaha uahandekel kuli ikeye nguendi, nguendi, "Vika mukangokela na kulila? Kanike katsile "Ya kuimbo kuli vavusamba vove, ukavalekese via vuno honi nakosa tulo." 40 Kaha vamujoole. Kaha nakulingila Muene, nomu muanakela nacikeketima uavatuhuisile voshe hambanza, kaha uambatele hali yove." 20 Kaha uaile na kuputuka kuambulula mu vaishe ya muana na vanaye navaje vakele navo, Ndikapolisi (kulumbununa vinganda likumi) viuma vije kaha vaile muje muakele uje kanike. 41 Uamukuatele viamulingilile Yesu. Kaha vantu voshe valikomokele. ku livoko nakuhandeka kuli ikeye nguendi, "Talita 21 Kaha omo Yesu uajavukile naua mu vuato kuya kumi." Kulumbununa, "Kanike ka mpuevo, njihandeka musinia ya cisali, civunga cakama ca vantu cakele kuli yove nguange hinduka." 42 Hajevene uje kanike nendi, kaha uakele kumukulo ya cisali. 22 Kaha umo mukuluntu uamu njivo ya malombelo, lizina liendi ikeye Njailosi, omo uamuene Yesu uauililie ku viliato viendi, 23 Ua mulambelele nguendi, "Munange ua mpuevo alinakutonda kutsa. Ija ukamusaleke mavoko ove, linga akanguke na kuyoya." 24 Kaha uaile nendi. Civunga cakama ca mukavele oku vamutseka. 25 Kaha kuakele mpuevo uakele na kuhita maninga ha miaka likumi naivali, 26 uje uayandele cikuma ku vimbanda, uapihisile viuma vioshe viakele navio, vuno honi kakangukile, vuno honi mushongo uendi uatualeleho kuya kuintsi cikuma. 27 Kaha omo uovuile lutsimo lua Yesu, uamukavele munima yendi mu civunga na kumuksata ku kazaku kendi. 28 Omuo uahandekel nguendi, "Nga njikakuata cipue lika ku kazaku kendi kaha njikakanguka." 29 Kaha hajevene aje maninga emanene, kaha uovuile mu muvila uendi nguendi nakanguka ku mushongo uendi. 30 Kaha Yesu uovuile nzili yahumine mu muli ikeye, kaha hajevene uatengulukilile ku civunga, nakuhandekel nguendi, "Iya nakuata ku kazaku kange?" 31 Kaha vandongisi vendi vahandekel kuli ikeye nguado, "Unamono civunga cili nakukutseka vuno honi uhandekel nguove, Iya nanjikuata?" 32 Kaha uatalele talele linga amone uje ualingile eci. 33 Vuno honi uje mpuevo ha kutantekeya cije calinguiuile kuli ikeye, uezile kuli Yesu na liova oku alina kujaja nakuila ku viliato viendi, na kumulekesa vusunga vuoshe. 34 Kaha uahandekel kuli ikeye nguendi, "Munange ua mpuevo, lutsiluelo luove luakukanguisa, ya mu ciyulo kaha kanguka ku mushongo uove." 35 Omo te acili nakuhandeka kuezile vantu kuhuma ku njivo ya mu kakuyula vamo vahandekel nguovo, "Munove ua mpuevo natsi. Vika uyandesela Mulongisi

6 Kaha Yesu uahumine kuje na kuya ku lifuti liendi, na vandongisi vendi vamukavele. 2 Kaha ha litangia lia sapalalo uaputukile kulongesa mu njivo ya malombelo, kaha vavengi vamuivuile valikomokele, nakuhandeka nguado, "Ou yala kulihoni kuanaiana evi vioshe? Mana muka vamuhane ikeye? Vikomouesa muka viali nakupanga na mavoko endi! 3 Nkuma ou keti ikeye muka kushonga, muna Maliya na muanaye Tiango na Yosefa na Yundasa na Simoni ndi? Kaha vandumbueni kutuesi navo hano ndi?" Kaha vakevo vamuvianene. 4 Kaha Yesu uahandekel kuli vakevo nguendi, "Kananguizi kuvamusingimika mu cifuti cendi, naku vantu vendi na mu njivo yendi vavenia." 5 Kaha kalingile vikomoueso viakama kuje, kuvanga lika kusaleka mavoko endi ku vantu vavandende vaka kuvavala na kuvakanguisa. 6 Kaha ualikomokele omuo hakuhona lutsiluelo luavo. Kaha uendanganene mu membo na kulongesa. 7 Kaha uasanene vaje likumi na vavalu uaputukile nakuvatuma vaye vali na vavalu, nakuvahana nzili yakama ha vimbembesi viavipi. 8 Uavashikile nguendi "Keti vambate cimo mu vungenzi vuavo kuvanga lika mbueti, kuakuhona mbolo, cipue njeke, cipue vimbongo mu miva yavo, 9 vuno honi muzale vinkaku keti kuzala vikovel vivali." 10 kaha mu njivo yoshe mukovela, "tumamenimo kutuala noho mukahuma mu cihela cije. 11 Kaha nga cihela coshe cije kuvamitambula na kuviana kumivuilila, omo mukahumamo, litotomoneni likungu lili

kviliato vieni linga vupue vukaleho vueni hali vasevo!" tukahuimeko cindende." Omuo vavengi vasevo na 12 Kaha vaile nakuambulula nguavo vantu vapande kuija nakuya, kaha kuvauanene cipue ntsimbu kutenguluka. 13 Kaha vahumisile mahamba vavengi, ya kulia. 32 Kaha vakovele mu vuato nakuya nakuvuavesa vantu vavengi vaka kuvalala na mazi ku cihela cakulishueka kua likaliavo. 33 Nkuma nakuvakanguisa. 14 Omo muene Helonde uevuile vavengi vavamuene oku valinakuya, kaha naua nguendi lizina lia Yesu liatsimanene cikuma. Kaha vavatantekeyele, kaha vashatukilile kuli ikeye kuhuma vamo vahandekele nguavo, "Iuano mukakumbuitika ku vinganda vioshe, kaha uavauanene kulutue na sanguka kuvatsi, mukemo eyi nzili ili nakupanga luendi. 34 Kaha omo muaile ha ntunda uamuene muli ikeye." 15 Vuno honi vamo vahandekele nguavo, civunga cakama, kaha uavoviulile ngozi, muomo "Ikeye Eliya." Veka naua nguavo, "Ikeye kananguizi, vapuile ngue vampaanga vakuhona kaniungi, kaha ngue ua vamo va vaje tunanguizi va Njambi va laja." naua uaputukile kuvalongesa viuma viavingi. 35 16 Vuno honi omo Helonde vovuile eci uahandekele Omo kuapuile cinguezi, vandongisi vendi vezile kuli nguendi, "Iuano uje njavatuile mutue nasanguka." ikeye nakuhandeka nguavo, "Cino cinapu cihela 17 Omuo Helonde uatumine linga vakuate Iuano, na ca kulishueka naua kuatoko, 36 valeke vaye na kumukuta na kumutuala mu kamenga, ualingile eci kuzenguluka mu cifuti na mu membo vazenguluke omuo ya Helondiya, mpuevo ya muanaye Filipi omuo linga vakalilandele viakulia vasevo vavena." 37 uamuambatele. 18 Omuo Iuano uahandekele kuli Vuno honi uavakumbuulile nguendi, "Vahaneri viakulia Helonde nguendi, "Keti lishiko kuambata mpuevo ya valie." Kaha vahandekele kuli ikeye nguavo, "Tuye muanove." 19 Kaha Helondiya uakele na citela nendi, nakulanda vimbolo mu vimbongo viakupua vihita vivali kaha uatondele kumutsiha vuno honi uahonouele, 20 ndinali, kaha tuvahane valie?" 38 Kaha uahandekele omuo Helonde uateuele Iuano, omuo uatatentekeyele kuli vasevo nguendi, "Muli na vimbolo vingahi? Yeni nguendi uapua ua vusunga na uakulela, kaha ua mukamone." Kaha omo vaile nakumona, vahandekele muniungile muacili. Omo vamuivuile, ualikomokelele nguavo, "Kuli vimbolo vitanu, na vantsi vaval." 39 mu mutima uendi, vuno honi cipue ngoco uamutolililile. Kaha ua vashikile nguendi, vatumame hamavu ha 21 Halitangua lije liasemukile Helonde ua uavuahesele vishoni muvivunga. 40 Kaha vatumamene hamavu viakulia vakakuyula na vakakushika vaje vahumine ku muvivunga, muvihita na mumakumi atanu. 41 Kaha Ngalileya. 22 Kaha kuezile muna Helondiya ua mpuevo Yesu uambatele vimbolo vitanu na vantsi vaval na kukina, uavuahesele Helonde na vangezi vendi, kaha uatalele kulu, na kuvivezikisa, kaha uapazule kaha muene uahandekele kuli uje mumbanda nguendi. vije vimbolo, kaha uahanene vandongisi vendi linga "Njilombe coshe cije utonda, kaha njikakuhanaco." vahane vantu, kaha uavapangelele vaje vatsi vaval 23 Kaha ua lisingile kuli ikeye nguendi, "Coshe voshe. 42 Kaha voshe valile nakukuta. 43 Vandongisi ulomba kuli yange njikakuhanana, cipue mbazuvuila va Yesu vakunguilile vimbazuvuila via vimbolo na ya vumuene vuange." 24 Kaha uaile hambanza, vatsi vije viasaleleho via kupua mitonga likumi na nakuihula vaina nguendi, "Vika njikalomba?" Kaha ivali. 44 Kaha vantu vaje valile vimbolo vavuile vaina vamukumbuulile nguavo, "Lomba mutue ua Iuano vamala makulukazi atanu. 45 Hajevene Yesu ualekele mu kakumbuitika." 25 Hajevene uezile kuli muene vandongisi vendi linga vakovele mu vuato vaye nakulomba nguendi, "Njitonda linga unjihane mutue kulutue luendi kusinia ya Mbetesainda, te ikeye acili ua Iuano mukakumbuitika ha lilonga hano vene." 26 na kushandola civunga. 46 Kaha omo uavasezele, Kaha muene uakele na vusiuu vuakama, vuno honi uaile ku munkinda nakulombela. 47 Kaha omo omuo ha kulisinga nguendi na hali vangenzi vendi, kuapuile cinguezi, vuato vakele hhakati ka cisali katondole kupokola mezi endi aje ahandekele kuli kaha uakele likaliendi ha ntunda. 48 Kaha uamuene ikeye. 27 Kaha hajevene muene uatumine lisualale uje vandongisi vendi vali mu vukalu vua mpunzi yakele mu ka kuniunga kaha ua mushikile linga anehe mutue na kuvaluisa. Kaha omo ntsimbu kanda kuce, uezile ua Iuano. Kaha uaile nakumuteta mutue mukamenga, kuli vasevo, oku hali nakuenda ha mema. Te hali na 28 kaha vanehele mutue mulilonga, nakuhana uje kuvatuvakan, 49 vuno honi omo vamumuene hali na mutue mumbanda, kaha uje mumbanda uauhanene kuenda ha cisali vasinganiekele nguavo ndumba ya vaina. 29 Omo vandongisi vendi vacuvuile, vezile muntu, kaha vatambekele cikuma, 50 Nankuma omo nakumbata muvila uendi, nakuutsinda mucihilo. 30 vamumuene, kaha vovuile liova cikuma. Vuno honi Tunganda vahilukile kuli Yesu, na kumulekesa vioshe hajevene uahandekele kuli vasevo nguendi, "Kuateni vivalingile nevi valongesele. 31 Kaha uahandekele mitima, yange, keti muteue." 51 Kaha ukovelele kuli vasevo nguendi, "Tuyeni ku cihela calikalietu, mu vuato navo kaha na mpunzi ya holokele. Kaha

valikomokelele cikuma, 52 omuo ku vovuisile via muli ikeye cije cihonoua kumulelesa, vuno honi vije vimbolo, omuo vakolesele mitima yavo. 53 viuma vije vihuma muli muntu vikevio vimupuisa Kaha omo vajavukile, vahetele ku Ngenesaleta, kaha linga keti apue uakulela." 16 Nga uoshe uje hali vakutile vuato ku cikuma. 54 Kaha omo vahumine na matuitui evuilile. 17 Kaha omo uakovelele mu mu vuato, hajevene vantu vamutantekeyele Yesu, 55 njivo, nakuseza vantu, vandongisi vendi vamuhiule ha kaha vashatukilile mu vihela vioshe kaha vaputukile cije cisimo. 18 Kaha Yesu uahandekel kuli vakevo kuneha vakakuvala ha manala avo nakuvatuala nguendi, "Nkuma neni naua," kumuesi nakuvuisisa kuli kuoshe kuva muivuulilile. 56 Kaha kuoshe kuje ndi? Nkuma kumumono ngueni, "vioshe vije vikovela kuaile, ku membo, na muvinganda cipue mu mafuti, mu muntu viakuhuma kumbanza kuviasi kuhona vakosesele vakakuvala ha manala avo kuje ku mihela yakulandesela, vamulambelele linga vaje vakakuvala vamukuate kumukundilo ua kazaku kendi, kaha voshe vaje vakuateleko vakangukile.

7 Honi omo Vafaliseo vakungulukile hamo kuli ikeye, na vamo valongisi va mashiko, vaje vahumine ku Yelusalema, 2 vamuene nguavo vamo va vandongisi vendi vali na kulia na mavoko a kuhona kulela, aje akuhona kutana. 3 (Omuo Vafaliseo na Vayunda voshe, kuve kulia kuakuhona kutana ku mavoko, mukuniunga cisemua ca vakuluntu vavo. 4 Kaha omo vahuma ku vihela via kulandesela, kuve kulia kuvanga vavalilelesa vakevo vavenia, kaha kuli visemua viavingi vikuavo vivakaniangu, nge via kukusha vinganja na vindeho na millili.) 5 Kaha Vafaliseo na valongisi va mashiko vehuile Yesu nguavo, "Vika honi vandongisi vove kuve kuyoya kuya na cisemua ca vakuluntu, vuno honi vakali na mavoko akuhona kulela?" 6 Kaha uahandekel kuli vakevo nguendi, "Isaya uahandekel muacili ha vunanguizi vuendi hali yeni vaka civembulu nguendi, ngue muje vacisoneka nguavo, "Vantu ava, vanjilemesa na tunua tuavo, vuno honi mitima yavo ili kulako nange. 7 Vanjishangazala muangoco, vilongesa viavo vinapu via vuntu! 8 "Museza lishiko lia Njambi, nakukuatelela kulinga cisemua ca vantu." 9 Kaha Yesu uahandekel kuli vakevo nguendi, "Munasembulula lishiko lia Njambi, linga muniungilemo cisemua ceni! 10 Omuo Mosesa uahandekel nguendi, 'Singimika isho na noko', kaha, 'Uoshe ahandeka via vipi hali ishe cipue vaina, cilivene napande kutsa', 11 vuno honi muhandeka ngueni, Nga muntu aleka ishe cipue vaina nguendi, "Viunanganiala kuli yange inapu Kombani" (kulumbununa, civanahana kuli Njambi), 12 Kaha ku umutavesa kulinga cili coshe kuli ishe cipue vaina, 13 eci cinapu kuteua lizi lia Njambi mu cisemua ceni cije muakuata. Kaha na viavingi vije mukalingi." 14 Kaha Yesu usanene vantu linga veje kuli ikeye naua, kaha uahandekel kuli vakevo nguendi, "Njivuuleni, muva voshe, nakuvuisisa. 15 Nacimo cahi cihuma kumbanza ya muntu cije cikovela

kumulelesa, 19 muomu ku cekukovela mu mutima uendi, vuno honi muzimo liendi, kaha na kutuvakana ndi?" (Nankuma mucifua eci Yesu natavesa viakulia vioshe kupua via kulela.) 20 Kaha Yesu uahandekel kuli vakevo nguendi, "Vije vikahumu muli muntu vikevio kuviekulelesa muntu. 21 Omuo kuhuma mukati, mu mutima ua muntu, mukahumu visinganieka via vupi, vukoyi, kuiva, kutsiha, vupangala, 22 kulisveya, nakulinga viuma vioshe via vipi, kukuisa, na mesho mesho, cipululu, vungumba, kulihalesa, na vulema. 23 Viuma vioshe evi via vipi vikahuminina mukati, kaha nakupuisa muntu kuhonoua kupua uakulela." 24 Kaha Yesu kuhuma kuje uakatukile nakuya ku cihela ca Tile na ku Sindone. Kaha uakovelele mu njivo, cakuhona muntu uoshe kutantekeya, vuno honi kasele kulishueka. 25 Vuno honi hajevene kuakele mpuevo uakele na munendi ua mpuevo uje uakele na cimbembesi cacipi, vovuile via Yesu, kaha uezile kuli ikeye nakuula ku viliato viendi. 26 Nankuma uje mpuevo uapuile Kangelengu, uasemukilile ku Fonisiya mu Siliya. Kaha ualambelele Yesu linga ahumise lihamba muli munendi. 27 Kaha Yesu uahandekel kuli ikeye nguendi, "Ekeni vanike vavandende valivange kulia, omuo keti cacili kuambata mbolo ya vanike na kuyashela tutali." 28 Vuno honi uje mpuevo uamukumbuluile nguendi, "Eyo Muene, cipue vene tutali vaje vavutama muintsi lia mesa valia vije vanasezeho vanike!" 29 Kaha Yesu uahandekel kuli ikeye nguendi, "Omuo yakuhandeka ngacije uasa kuya, lihamba linahumu muli munove." 30 Kaha uahilukile kuimbo, uuanene kanike nakosa ha muhela, na lihamba liamuhumu. 31 Kaha Yesu uahumine ku cihela ca Tile uahitile mu Sindone na kuya ku cisali ca Ngalileya, nakuheta mu cihela ca Ndikapolisi (kulumbununa vinganda likumi). 32 Kaha vantu vanehele yala kuli Yesu uje uapuile kasenda matuitui na kalaka, kaha valambelele Yesu linga a musaleke mavoko endi. 33 Kaha Yesu uamuhumisile ha civunga ca vantu nakuya nendi kua likaliavo, uakovelesele minie yendi mu matuitui endi, uajekuile, nakumukuata ha ndaka yendi, 34 kaha Yesu uatalele kuilu, kaha uasisimukile, nakuhandeka kuli ikeye

nguendi, "Efefata," kulumbununa nguavo, "shokoloka." ndi? Nkuma vati mitima yeni inakolo? 18 Muli na 35 Kaha matuitui tui endi ashokolokele, na ndaka mesho vuno honi nkuma kumumono, muli na matuitui yendi yazitukile, kaha uaputukile kuhandeka muacili. nkuma kumuvi indi? Nkuma naua ku muanuka ndi? 36 Kaha Yesu uashikile vantu linga keti valekeko cimo 19 Omo njapazuvi vimbolo vitanu via kulisa vantu umo, vuno honi cipue uavashikile ngoco ambahoni makulukazi atanu, muakunguluile mitonga ya kushula vatualeleleho kuambulula. 37 Kaha vantu vakomokele cikuma nakuhandeka nguavo, "Nalingi viuma vioshe muacili, cipue tusenda matuitui tui vovua na tuveve vahandeka."

8 Ha matangua aje, omo civunga cakama naua cakungulukile, kaha vahonouele viakulia, Yesu uasanene vandongisi vendi, kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, 2 "Njivua ngozi ha civunga eci, omuo vanakala nange honi matangua atatu, kuakuhona kulia, 3 kaha nga njivaleka nguange vaye na njala ku membo avo, vasa kulezumukila mu ngila, omuo vamo vanahumu kulahako." 4 Kaha vandongisi vendi vamukumbuluile nguavo, "Iya asa kulisa vantu ava na mbolo muno mu mpambo?" 5 Kaha Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Muli na vimbolo vingahi?" Vahandekele nguavo, "Vitanu na vivali." 6 Kaha uashikile civunga linga vatumame ha mavu, kaha uambatele vimbolo vitanu na vivali, kaha uatsatselele na kuvipazula kaha uahanene vandongisi vendi linga vahane vaje vantu, kaha vanahene civunga. 7 Kaha vakele na vantsi vavandende, kaha hanima ya kuwavezikisa, uashikile naua linga avahanevo. 8 Kaha valile, nakukuta, kaha vakungulule vije vimbazuvuila vivasezeleho, viapuile mitonga itanu na ivali yakushula. 9 Voshe vantu vapuile nge makulukazi auana. 10 Kaha uavalekele linga vaye, kaha hajevene uakovelele mu vuato na vandongisi vendi, kaha vaile ku cihela ca Ndalamana. 11 Vafaliseo vezile kuli Yesu nakuputuka kulinga nendi vimpata, vatondele ikeye linga avelingile citantekeyeso cakuhuma muilu, linga vamuveseke. 12 Kaha Yesu ualisisumuine mu Cimbembesi cendi, nakuhandeka nguendi, "Omuo vika vantu va cisemua cino vatondela citantekeyeso? Muavusunga, njihandeka kuli yeni nguange, na cimo cahi citantekeyeso cikalingiu ka cisemua cino." 13 Kaha uavasezele, uakovelele mu vuato nakuya musinia lia cisali. 14 Kaha vasuvile kuambata vimbolo, kaha vakele lika na mbolo imo lika mu vuato. 15 Kaha Yesu uavananguile nguendi, "Liniungeni, nakuzangama ku cimbaluila ca Vafaliseo na cimbaluila ca Helonde." 16 Kaha vakele nakuhandeka kuli umo na mukuavo nguavo, "Kutuesi na mbolo." 17 Kaha omo Yesu uacitantekeyele, uahandekele kuli vakevo nguendi, "Vika muhandekela ngueni kumuesi na vimbolo? Ku muatantekeyele cipue kuiuisisa

nkuma kumuvi indi? Nkuma naua ku muanuka ndi? 19 Omo njapazuvi vimbolo vitanu via kulisa vantu umo, vuno honi cipue uavashikile ngoco ambahoni makulukazi atanu, muakunguluile mitonga ya kushula ya vimbazuvuila vingahi?" Vakumbuluile nguavo "Likumi na ivali." 20 "Kaha naua omo njapazuvi vimbolo vitanu na vivali via kulisa vantu vakupua makulukazi auana, muakunguluile mitonga ya kushula ya vimbazuvuila ingahi?" Kaha vamukumbuluile nguavo, "Itanu na ivali." 21 Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Nkuma naku ntisimbu ino hanga ku muvuisisa?" 22 Kaha vaile ku Mbetesainda. Kaha vantu vamo vanehele muntu umo kuli Yesu uje uapuile kapuputua, vambelelele Yesu linga amukuate. 23 Kaha Yesu uakuatele uje yala ua kapuputua ku livoko, kaha ua muhumisile hembo, kaha omo ua mujekuila malenzi ha mesho endi kaha uamusalekele mavoko endi, kaha ua muhiuile nguendi, "Ulinakumona cimo?" 24 Kaha uje yala uatalele kuilu nakuhandeka nguendi, "Njimona vantu, vuno honi valinakumoneka ngue miti ili na kuenda." 25 Kaha naua uamusalekele mavoko endi ha mesho endi, kaha ua mutalele sui kaha uakangukile, kaha uamuene vioshe muacili. 26 Kaha uamulekele aye kuimbo liavo, uamulekele nguendi, "Keti ukovele cipue muimbo." 27 Kaha Yesu uataleleho kuya na vandongisi vendi, ku membo a Sesiliya Filipi, kaha omo vaile mu ngila Yesu uehuile vandongisi vendi nguendi, "Vantu vahandeka nguavo Yange iya?" 28 Kaha vamulekele nguavo, "Vamo vahandeka nguavo yove Iuano Muka kumbuitika, vamo naua nguavo yove Eliya, vamo nguavo yove umo ua vaje tunanguizi va Njambi." 29 Kaha uavehuile nguendi, "Vuno honi yeni munjisana ngueni yange iya?" Petulu uamukumbuile nguendi, "Yove Kilistu." 30 Kaha uavashikile nguendi keti valekeko cipue umo muntu hali ikeye. 31 Kaha uaputukile ku valongesa nguendi Muna Muntu napanda kuyanda mu viuma viavingi, nakumuviana kuli vakuluntu na kuli tusasendote vakama na kuli valongisi va mashiko, na kumutsiha, kaha hanima ya matangua atatu akasanguka naua. 32 Uavalumbunuine eci muacili kuli vakevo. Kaha Petulu uamutualele kuali kaliavo nakuputuka kumutenuila. 33 Vuno honi omo uatengulukile nakumona vandongisi vendi, uatenukile Petulu, nakuhandeka nguendi, "Hita kunima yange Satana! Omuo kuuiesi kumutambela ua Njambi, vuno honi uli kumutambela ua vantu." 34 Kaha Yesu uasanene civunga ca vantu hamo na vandongisi vendi linga veje kuli ikeye, kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Nga kuli uoshe atonda kunjikava, napande

kuliviana ikeye vavenia kaha ambate cilindakano cendi na kunjikava. 35 Omuo uoshe uje ayoyesa nguendi, "Mulongisi, njinaneha munange ua yala muono uendi akauzimbalesa, kaha uoshe azimbalesa muono uendi omuo yange na muzimbu uacili aka uyoyesa. 36 Cikuasa vika kuli muntu kuli kunguilila cifiutu coshe na kuzimbalesa muono uendi? 37 Cuma kulishumanga ku mazo kaha ominina ngoo, kaha cika muntu asa kuhingisa mu muono uendi? 38 njehuile vandongisi voive linga vacihumise, vuno honi Omuo uoshe uje anjivuila shuamua, na mezi ange vacihonouele kucihumisa." 19 Kaha uakumbuluile mu cisemua cino ca vupangala na vupi, na Muna nguendi, "Ho yeni cisemua cakuhona lutsilielo, Muntu naua akamiuvuila shuamua, omo akeja mu vumpau vua Ishe na tungelo va kulela."

9 Kaha uatualeleho kuhandeka nguendi, "Cilivene, njimileka nguange, kuli vamo vanemana hano kuvakamono kutsa kuvanga noho vanamono vumuene vua Njambi mu vuija na nzili." 2 Hanima ya matangua atanu na limo Yesu uambatele Petulu na luano na Tiango kaha vaile ku munkinda ualaha kua likaliavo, kaha Yesu uahimpukile ha mesho avo, 3 kaha na vuzalo vuendi vua viazimine, nakutoka cikuma, kaha naumo uahi ha mavu uasele ku vukusha. 4 Hhakati kavo kuasholokele Eliya na Mosesa, kaha vakele na kuhandeka na Yesu. 5 Kaha Petulu uahandekel kuli Yesu nguendi, "Muene, muacili tuli hano, tutunge vinjivo vitatu, imo yove kaha ikuavo ya Mosesa na ikuavo ya Eliya." 6 Omuo katantekeyele viakele nakuhandeka, omuo vateuele cikuma. 7 Kaha mashelua avafuikile, na lizi lia huminime mu lishelua ngualio, "Ou ikeye Munange injazanga, muvvilileni." 8 Kaha hajevene omo vatale kuvamuene cipue umo kuvanga Yesu lika. 9 Kaha omo vakele nakusikumuka kuhuma ku munkinda, uavashikile linga keti valekeko cipue umo ha viuma vije vanuene, kuvanga noho Muna Muntu akasanguka ku vatsi. 10 Kaha valiniungilile evi vimpande vakevo vavenia, nakulihuozola nguavo kusanguka ku vatsi cilumbununa vika. 11 Kaha vanuihuile nguavo, "Omuo vika valongisi va mashiko vahandeka nguavo Eliya napande kulivanga kuija?" 12 Kaha uahandekel kuli vakevo nguendi, "Eliya alivanga kuija nakuhiluisa viuma vioshe evi, nkuma vacisoneka vati hali Muna Muntu, nguavo napande kuyanda mu viuma viavingi na kumuiviana ndi? 13 Vuno honi njimileka nguange Eliya neja laja, kaha vamulingile muoshe muvatondelele, nge omuo vanacisoneke hali ikeye." 14 Kaha omo vezile kuli vandongisi vakuavo, vanuene civunga cakama cavazenguluka, kaha na valongisi va lishiko vakele nakulinga vimpata navo. 15 Kaha hajevene omo civunga coshe ca mumuene calikomokelele kaha vaile kuli ikeye nakumumeneka. 16 Kaha Yesu uavehuile nguendi, "Vika mulinakuhandeka navo?"

17 Kaha umo uavaje va civunga uamukumbuluile kuli yove, omo hali na cimbembesi ca vuveveve, 18 kaha oshe hacimu uanena cimbembesi cacipi, kaha cimuisila ha mavu, kaha a huma lifulu ku kanua na cifutu coshe na kuzimbalesa muono uendi? 19 Kaha uakumbuluile vingahi honi njinapande kuyanda nen? Munehe kuli yange!" 20 Kaha vamunehela kuli ikeye, kaha omo cimbembesi cacipi camuene Yesu, hajevene capindisile uje kanike ua yala, kaha uauililile ha mavu nakulialumuna, nakuhuma lifulu ku kanua. 21 Kaha Yesu uehuile ishe nguendi, "Ntsimbu yakupua hali uaputukile?" "Kaha uahandekel kuli ikeye, kahuputuka ku vuanike vuendi." 22 "Kaha lualuingi cimbembesi cacipi cikamuisila mu tuhia na mu mema, linga cimunongese, vuno honi nga ulingaho cimo, tuvileko ngozi nakutukuasa." 23 Kaha Yesu uahandekel kuli ikeye nguendi, "Nga uasa! Viuma vioshe vinapu via viasi kuli uje atsiliela." 24 Kaha hajevene ishe ya uje kanike uatambekele na kuhandeka nguendi, "Njitsilielia, njikuase yange uakuhona lutsilielo!" 25 Kaha omo Yesu uamuene civunga cilinakuija hamo nakushatuka, kaha uatenukilile cije cimbembesi cacipi nakuhandeka kuli cikeco nguendi, "Yove cimbembesi cavuveve navusenda matuitui, njikushika, huma muli ikeye, kaha keti ukamuhilukile naua." 26 Hanima yakutambeka nakumualumuisa muakuteuesa, kaha camuhumine, kaha uje kanike ua lezumukile, kaha wavengi vasinganiekele nguavo, "Natsi." 27 Kaha Yesu uamukuatele ku livoko na kumukatula kaha uakatukile. 28 Kaha omo uakovelele mu njivo, vandongisi vendi vanuihuile ku vushueka nguavo, "Vika honi tuahonouelele ku cihumisa?" 29 Kaha uahandekel kuli vakevo nguendi, "Cifua ca cimbembesi eci kucasa kuhuma lika kuvanga na lilombelo lika." 30 Vahumine kuje kaha vatauleleho noho vahitile mu Ngalileya. Kaha Yesu katondele muntu umo linga atantekeyele kuje kuvaya, 31 omuo uakele nakulongesa vandongisi vendi nguendi, "Muna Muntu vakamuhana mu mavoko a vantu, kaha vakamutsiha, kaha nga vanamutsihi, hanimama ya matangua atatu a kasanguka." 32 Vuno honi kuvevuisisile viahandekel, kaha vateuele kumuihula. 33 Kaha vezile ku Kapenauma, omuo uakele mu njivo uavehuile nguendi, "Vika munakala nakuhandeka mu ngila?" 34 Vuno honi vaholokele, omuo mu ngila vahandekel nguavo iya uakama cikuma. 35

Kaha uatumamene nakusana vaje likumi na vavalí, Kaha vahandekele nguavo, "Mosesa uatavesele yala kaha uahandekele kuli vasevo nguendi, "Nga uoshe kusoneka mukanda uakulukula, nakumulekesa linga atonda kupua uakulivanga, apue uakumanusuilila aye kuimbo liavo." 5 Vuno honi Yesu uahandekele ku voshe na kupua ngamba ua voshe." 36 Kaha kuli vasevo nguendi, "Hakukola ca mitima yeni uambatate kanike, nakumuhaka mukati kavo, kaha mukemo muasonekeleli eli lishiko. 6 Vuno honi hume uamuambatele mu mavoko endi, kaha uahandekele hakuputuka ca kutanga, 'Njambi uatangele yala na kuli vasevo nguendi, 37 "Uoshe uje atambula kanike mpuevo.' 7 Omuo ha cuma eci yala akaseza ishe uamundende mu lizina liange natambula yange, kaha na naye na kukali pandakana na mpuevo yendi, uoshe uje atambula yange, katambuile yange vuno 8 kaha vaje vavalí vakapua muvila umo. 9 Kaha honi uje uanxitumine." 38 Kaha luano uahandekele kuli cije Njambi napandakana, naumo uahi napande Yesu nguendi, "Mulongisi, tuamuene yala ahumisa kucizitula." 10 Kaha omo vasele mu njivo vandongisi mahamba mu lizina liove, kaha tuamuvindikile, omuo va Yesu vanuihuile naua a cimpande eci. 11 Kaha keti umo uetu." 39 Vuno honi Yesu uahandekele kuli uahandekele nguendi, "Uoshe alukulula mpuevo ikeye nguendi, "Keti mumuvindike," naumo uahi alinga yendi nakuambata ueka, alinga vupangala, 12 kaha vipangi viakukomouesa mu lizina liange uje muka nga mpuevo alukulula yaliendi nakukashomboka ntsimbu naua ase kuhandeka via vipi hali yange. 40 kuueka, kaha nalingi vupangala." 13 Kaha vasele Omo uoshe katuluisa napu uetu. 41 Cilivene njimileka nakuneha vanike kuli Yesu, linga a vakuute kaha nguange, uoshe amihana nganja ya mema akunua vandongisi vendi vavatenukilile. 14 Kaha omo omuo muli na lizina lia Kilistu, kakahonoua kuuana Yesu uacimuene ualuvalale, kaha uahandekele kuli vuana vuendi. 42 "Uoshe alingisa vanike vavandende vakevo nguendi, "Ecení vanike vavandende veje kuli vaje vanatsiliela muli yange kulinga vupi, cacili nge muntu uanga cije vanukutile live liakama liakulolela vunga mu ntsingo yendi nakumumbila mu mema a kalunga. 43 Kaha nga livoko liove likulingisa linga ulinge vupi, litete, cacili kuli yove kukovela mu muono na livoko limo kupulakana kukovela na mavoko avali aje akutuala ku ngehena, ku tuhia tukuhona kuhua. (Geenna g1067) 44 Muje mavuno amuo ke kutsa, na tuhia tuamuo kutue kuzima. 45 Kaha nga ciliato cove cikulingisa linga ulinge vupi citeteko, cacili kuli yove kukovela mu muono na vusalonda kupulakana kukovela na viliato vivali nakukumbila mu ngehena. (Geenna g1067) 46 Muje mavuno amuo ke kutsa, na tuhia tuamuo kutue kuzima. 47 Kaha nga lisho liove likulingisa linga ulinge vupi, lihumisemo, cacili kuli yove kukovela mu vumuene vua Njambi na lisho limo kupulakana na mesho avali nakukumbila mungehen, (Geenna g1067) 48 kuje mavuno vavo kuve kutsa, na tuhia kutue kuzima. 49 "Muntu uoshe vakamujelesa na muongua mu tuhia. 50 "Muongua uacili, vuno honi nga muongua uashamuka, ukapua vati naua muongua? "Pueni muongua yeni vavenia, kaha kaleni na ciyulo yeni vavenia."

10 Kaha uahumine kuje nakuya kucihela ca ku Yundeya na kutuvakana Yondao, kaha vivunga via kungulukile kuli ikeye naua, kaha naua, kuya ku kapandi kendi, uavalongesele. 2 Kaha Vafaliseo vezile nakumueseka kaha vanuihuile nguavo, "Capua lishiko yala kulukulula mpuevo yendi?" 3 Kaha uavakumbuilile nguendi, "Mosesa ua mishikile vati?" 4

Kaha vahandekele nguavo, "Mosesa uatavesele yala kaha uahandekele kuli vasevo nguendi, "Nga uoshe kusoneka mukanda uakulukula, nakumulekesa linga atonda kupua uakulivanga, apue uakumanusuilila aye kuimbo liavo." 5 Vuno honi Yesu uahandekele ku voshe na kupua ngamba ua voshe." 36 Kaha kuli vasevo nguendi, "Hakukola ca mitima yeni uambatate kanike, nakumuhaka mukati kavo, kaha mukemo muasonekeleli eli lishiko. 6 Vuno honi hume uamuambatele mu mavoko endi, kaha uahandekele hakuputuka ca kutanga, 'Njambi uatangele yala na kuli vasevo nguendi, 37 "Uoshe uje atambula kanike mpuevo.' 7 Omuo ha cuma eci yala akaseza ishe uamundende mu lizina liange natambula yange, kaha na naye na kukali pandakana na mpuevo yendi, uoshe uje atambula yange, katambuile yange vuno 8 kaha vaje vavalí vakapua muvila umo. 9 Kaha honi uje uanxitumine." 38 Kaha luano uahandekele kuli cije Njambi napandakana, naumo uahi napande Yesu nguendi, "Mulongisi, tuamuene yala ahumisa kucizitula." 10 Kaha omo vasele mu njivo vandongisi mahamba mu lizina liove, kaha tuamuvindikile, omuo va Yesu vanuihuile naua a cimpande eci. 11 Kaha keti umo uetu." 39 Vuno honi Yesu uahandekele kuli uahandekele nguendi, "Uoshe alukulula mpuevo ikeye nguendi, "Keti mumuvindike," naumo uahi alinga yendi nakuambata ueka, alinga vupangala, 12 kaha vipangi viakukomouesa mu lizina liange uje muka nga mpuevo alukulula yaliendi nakukashomboka ntsimbu naua ase kuhandeka via vipi hali yange. 40 kuueka, kaha nalingi vupangala." 13 Kaha vasele Omo uoshe katuluisa napu uetu. 41 Cilivene njimileka nakuneha vanike kuli Yesu, linga a vakuute kaha nguange, uoshe amihana nganja ya mema akunua vandongisi vendi vavatenukilile. 14 Kaha omo omuo muli na lizina lia Kilistu, kakahonoua kuuana Yesu uacimuene ualuvalale, kaha uahandekele kuli vuana vuendi. 42 "Uoshe alingisa vanike vavandende vakevo nguendi, "Ecení vanike vavandende veje kuli vaje vanatsiliela muli yange kulinga vupi, cacili nge muntu uanga cije vanukutile live liakama liakulolela vunga mu ntsingo yendi nakumumbila mu mema a kalunga. 43 Kaha nga livoko liove likulingisa linga ulinge vupi, litete, cacili kuli yove kukovela mu muono na livoko limo kupulakana kukovela na mavoko avali aje akutuala ku ngehena, ku tuhia tukuhona kuhua. (Geenna g1067) 44 Muje mavuno amuo ke kutsa, na tuhia tuamuo kutue kuzima. 45 Kaha nga ciliato cove cikulingisa linga ulinge vupi citeteko, cacili kuli yove kukovela mu muono na vusalonda kupulakana kukovela na viliato vivali nakukumbila mu ngehena. (Geenna g1067) 46 Muje mavuno amuo ke kutsa, na tuhia tuamuo kutue kuzima. 47 Kaha nga lisho liove likulingisa linga ulinge vupi, lihumisemo, cacili kuli yove kukovela mu vumuene vua Njambi na lisho limo kupulakana na mesho avali nakukumbila mungehen, (Geenna g1067) 48 kuje mavuno vavo kuve kutsa, na tuhia kutue kuzima. 49 "Muntu uoshe vakamujelesa na muongua mu tuhia. 50 "Muongua uacili, vuno honi nga muongua uashamuka, ukapua vati naua muongua? "Pueni muongua yeni vavenia, kaha kaleni na ciyulo yeni vavenia."

"Uahono cuma cimo, ya, ukalandese viuli navio, uhane vihutu, kaha ukapua na vufuko mulu, kaha ija, linga unjikave." 22 Omuo uevile evi uakotamesele cihanga cendi, kaha uaile na vusiuia, omuo uakele navufuko vuavuingi. 23 Kaha Yesu uatalele talele, kaha uahandekele kuli vandongisi vendi nguendi, "Capua cacikalú kuli vaje yakakufuka kukovela mu vumuene vua Njambi!" 24 Kaha vandongisi vendi vakomokele ha mezi endi. Vuno honi Yesu uahandekele kui vasevo naua nguendi, "Vanike, cacikalú vati kukovela mu vumuene vua Njambi! 25 Cacasi kamelukukovela mulisho lia nguya kupulakana

mukakufuka kukovela mu vumuene sua Njambi.” 26 yakama hali vakevo. 43 Vuno honi ku cikafu ngoco Kaha valikomokele cikuma, kaha vahandekel kuli hhakati keni, vuno honi uoshe atonda mukuluntu vakevo nguavo, “Iya honi vakamusambesa?” 27 Yesu hhakati keni napande kupua ndungo yeni muvoshe. uavatalele kaha uahandekel kuli vakevo nguendi, “Ku 44 Kaha naua uoshe atonda kupua ua kulivanga vantu cacikal, vononi keti kuli Njambi, omuo viuma hhakati keni napande kupua ndungo ua voshe. 45 vioshe viaviasi kuli Njambi.” 28 Petulu uaputukile Omuo Muna Muntu kezile mukumupangela vuno honi kuhandekel kuli ikeye nguendi, “Tala, tuaseze viuma mukupanga, nakuhana muono uendi linga apatule vioshe nakukukava.” 29 Yesu uahandekel nguendi, vantu vavengi.” 46 Kaha vahetel kuhela Yeliko, kaha omo “Ciliven,” njimileka nguange, “naumo uahi naseze uakele naku huma mu Yeliko na vandongisi vendi na njivo cipue vandumbueni cipue vamuanetu cipue vaina cipue vaishe cipue vanike na mavu, natuyando, omuo yange na muzimbu uacili, 30 iya kakatambula cihita muntsimbu ino, vinjivo navandum na vamuanetu na vananetu na vanike na mavu, na tuyando, na mu miaka ikeya ya muono ua yaye. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Vuno honi vavengi vaje vali kulutue va kapua kunima, kaha vakunima vakapua kulutue.” 32 Kaha njivuileko ngozi!” 49 Kaha Yesu uemanene kaha vakele nakuya mungila, kukanduka ku Yelusalema, kaha Yesu uakele na kuvatuamenena kulutue, kaha vakomokele, navaje vamukavele vovuile liova. Kaha “Kuata mutima, katuka, alinakukusana.” 50 Kaha vambatele naua vaje likumi na valavi, uaputukile uombilile vuzalo vuendi kaha uemanene nakuya kuvaleka vije vikalingua kuli ikeye. 33 Nguendi, “Talen, kuli Yesu. 51 Kaha Yesu uahandekel kuli ikeye tulinakukanduka ku Yelusalema, kaha muna Njambi vakamuhana kuli vakuluntu va tutasesondote na valongisi va mashiko kaha vakamuhisa nakumutuala kukutsa, nakumuhana kuli vaje keti vaje Vayunda, 34 kaha vakamushendumuna, na kumujekuila malanzi, nakumupupa, nakumutsiha kaha hanima ya matangua atatu akasanguka.” 35 Kaha Tiango na luano, vana va Zembendeo, vezile kuli ikeye, kaha vahandekel kuli ikeye nguavo, “Mulongisi, tutonda utilingile vioshe tutonda kuli yove.” 36 Kaha uahandekel kuli vakevo nguendi, “Vika vimutonda kuli yange kumilingila?” 37 Kaha vahandekel kuli ikeye nguendi, “Tutavesi linga tutumame, umo ku livoko liove liacilio mukuavo kulia cimoshue, mu vumpau.” 38 Vuno honi Yesu uahandekel nguendi, “Kumuatantekeyele vimuhulisa. Muhasa kunua nganja ije njinua, cipue kumimbuitika mu cimbuitikilo civanjimbuitikile naco?” 39 Kaha vahandekel kuli ikeye nguavo, “Tuhasa.” Kaha Yesu uahandekel kuli vakevo nguendi, “Nganja ije njinua nenii mukainua, na cimbuitikilo ci vananjimbuitika naco, cikeco vakamimbuitika naco, 40 vuno honi kutumama ku livoko liange lia cilio cipue lia cimuoshe keti yange kutava, vuno honi viavaje vanavuahesele.” 41 Kaha omo vaje vandongisi likumi vevuile eci, valuvalele Tiango na luano. 42 Kaha Yesu ua vasanene vaje kuli ikeye kaha uahandekel kuli ikeye nguendi, “Muatantekeya ngueni vaje vanapandele kuyula vaje keti Vayunda valiyongola nguavo vali na nzili hali vantu vavo, kaha naua vantuama vavo vali na nzili

yakama hali vakevo. 43 Vuno honi ku cikafu ngoco Kaha valikomokele cikuma, kaha vahandekel kuli ikeye nguendi, “Tala, tuaseze viuma mukupanga, nakuhana muono uendi linga apatule vioshe nakukukava.” 29 Yesu uahandekel nguendi, vantu vavengi.” 46 Kaha vahetel kuhela Yeliko, kaha omo “Ciliven,” njimileka nguange, “naumo uahi naseze uakele naku huma mu Yeliko na vandongisi vendi na njivo cipue vandumbueni cipue vamuanetu cipue vaina cipue vaishe cipue vanike na mavu, natuyando, omuo yange na muzimbu uacili, 30 iya kakatambula cihita muntsimbu ino, vinjivo navandum na vamuanetu na vananetu na vanike na mavu, na tuyando, na mu miaka ikeya ya muono ua yaye. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Vuno honi vavengi vaje vali kulutue va kapua kunima, kaha vakunima vakapua kulutue.” 32 Kaha njivuileko ngozi!” 49 Kaha Yesu uemanene kaha vakele nakuya mungila, kukanduka ku Yelusalema, kaha Yesu uakele na kuvatuamenena kulutue, kaha vakomokele, navaje vamukavele vovuile liova. Kaha “Kuata mutima, katuka, alinakukusana.” 50 Kaha vambatele naua vaje likumi na valavi, uaputukile uombilile vuzalo vuendi kaha uemanene nakuya kuvaleka vije vikalingua kuli ikeye. 33 Nguendi, “Talen, kuli Yesu. 51 Kaha Yesu uahandekel kuli ikeye tulinakukanduka ku Yelusalema, kaha muna Njambi vakamuhana kuli vakuluntu va tutasesondote na valongisi va mashiko kaha vakamuhisa nakumutuala kukutsa, nakumuhana kuli vaje keti vaje Vayunda, 34 kaha vakamushendumuna, na kumujekuila malanzi, nakumupupa, nakumutsiha kaha hanima ya matangua atatu akasanguka.” 35 Kaha Tiango na luano, vana va Zembendeo, vezile kuli ikeye, kaha vahandekel kuli ikeye nguavo, “Mulongisi, tutonda utilingile vioshe tutonda kuli yove.” 36 Kaha uahandekel kuli vakevo nguendi, “Vika vimutonda kuli yange kumilingila?” 37 Kaha vahandekel kuli ikeye nguendi, “Tutavesi linga tutumame, umo ku livoko liove liacilio mukuavo kulia cimoshue, mu vumpau.” 38 Vuno honi Yesu uahandekel nguendi, “Kumuatantekeyele vimuhulisa. Muhasa kunua nganja ije njinua, cipue kumimbuitika mu cimbuitikilo civanjimbuitikile naco?” 39 Kaha vahandekel kuli ikeye nguavo, “Tuhasa.” Kaha Yesu uahandekel kuli vakevo nguendi, “Nganja ije njinua nenii mukainua, na cimbuitikilo ci vananjimbuitika naco, cikeco vakamimbuitika naco, 40 vuno honi kutumama ku livoko liange lia cilio cipue lia cimuoshe keti yange kutava, vuno honi viavaje vanavuahesele.” 41 Kaha omo vaje vandongisi likumi vevuile eci, valuvalele Tiango na luano. 42 Kaha Yesu ua vasanene vaje kuli ikeye kaha uahandekel kuli ikeye nguendi, “Muatantekeya ngueni vaje vanapandele kuyula vaje keti Vayunda valiyongola nguavo vali na nzili hali vantu vavo, kaha naua vantuama vavo vali na nzili

civunga cakama ca vantu, Mbatimeo, uje kapuputra mukakulomba, muna Timeo, uatumamene kumukulo ua ngila. 47 Kaha omo vovuile nguavo Yesu uaku Nazaleta, uaputukile kutambeka nguendi, “Yesu Muna Ndadavit, njivuileko ngozi!” 48 Kaha vantu vavengi vamuvindikile, vamulekele nguavo aholoke, vuno honi uatambekele cikuma nguendi, “Muna Ndaviti, njivuileko ngozi!” 49 Kaha Yesu uemanene kaha vakele nakuya mungila, kukanduka ku Yelusalema, uahandekel kuli ikeye nguendi, “Musaneni.” Kaha vasanene uje kapuputra, kaha uahandekel kuli ikeye nguendi, “Kuata mutima, katuka, alinakukusana.” 50 Kaha vambatele naua vaje likumi na valavi, uaputukile uombilile vuzalo vuendi kaha uemanene nakuya kuvaleka vije vikalingua kuli ikeye. 33 Nguendi, “Talen, kuli Yesu. 51 Kaha Yesu uahandekel kuli ikeye tulinakukanduka ku Yelusalema, kaha muna Njambi nguendi, “Vika utonda kuli yange linga njikulingile?” Kaha uje yala uakapuputra uahandekel kuli ikeye nguendi, “Muene, njitonda njimone.” 52 Kaha Yesu uahandekel kuli ikeye nguendi, “Ya, lutsilielo luove uahandekel kuli ikeye nguendi, “Ya, lutsilielo luove kaha vajalele vuzalo vuavo hali uje uaputukile na kumukava.

11 Kaha omo vatondele kuheta kuyehi na Yelusalema, ku Mbetafanje na Mbeteniya, ku munkinda ua Oliveta, uatumine vandongisi vendi valavi, 2 kaha uahandekel kuli vakevo nguendi, “Yeni ku limbo lije lili ku kulutue lueni, kaha omo mu kakovelamo mukauana muna cimulu ivanakutu, uje kanda vacimulondeho laja, kaha muzitulenii mumunehe kuno. 3 Nga umo ahandeka kuli yeni nguendi, ‘Vika mulingila eci?’ handekeni ngueni, ‘Muene alina kumutonda kaha tumuhilisako naua ololo.’ 4 Kaha vaile, nakuana muna cimulu vanamukutila ku cikolo mu ngila, kaha vamuzituisse. 5 Kaha vaje vemanene kuje vahandekel kuli vakevo nguavo, “Vika mulinga kuli ou muna cimulu?” 6 Kaha vavalekele muje muavalekelele Yesu, kaha vavecelele vaile nendi. 7 Kaha vanehele uje muna cimulu kuli Yesu, kaha vajalele vuzalo vuavo hali uje muna cimulu, kaha ua tumameneho. 8 Kaha vavengi vajalele vintanga viavo mungila, vamo vajalele maputa a mintango ije vatetele kumehia avo. 9 Kaha vaje vakele kulutue navaje vakele nakukavangye munima vakele nakutambeka nguavo, “Hosana! Uakukuisula

uje eja mu lizina lia Muene! **10** Vuakukuisula vumuene “Nzili yakama muka uli na kulikuasesa hakulinga vua tatetu Ndaviti vujje vuli nakuija! Hosana ua muliu viuma evi, cipue iya uakuananene nzili yakama linga mulahako!” **11** Kaha uakovelele mu Yelusalema, ulinge evi?” **29** Yesu uahandekele kuli vasevo nguendi, nakukakovela mu njivo ya Njambi, kaha omo uatalele “Njimihula cihula, kaha munjikumbulule, kaha njimileka talele ku vioshe, kaha omo naua tele kuatoko laja, ha nzili yakama njili nakulikuasesa hakulinga evi kaha uiale ku Mbeteniya hamo na vandongisi vendi viuma. **30** Cimbuitiko ca luano cahumine muliu indi ku likumi na valali. **12** Liamukuavo, omo uahumine ku vantu? Njikumbululen.” **31** Kaha valingile vimpata Mbeteniya, kaha Yesu uatsile njala. **13** Kaha uamuene umo na mukuavo nguavo, “Nga tuhandeka nguetu, muti ua mukuyu uje uakele kulahako uje uakele ‘Cakuhuminine muliu,’ kaha ahandeka nguendi, na maputa, kaha uaileko nguendi hamo akauanako vushuka. Omo uahetele kuli ukeuo, kauaneneko vushuka vuno honi maputa lika, omuo kuyapuile ntsimbu ya vushuka. **14** Kaha uahandekele kuli ukeuo nguendi, “Naumo uahi mutu akalia vushuka kuhuma kuli yove naua.” Kaha vandongisi vendi vovuileko. (aiōn g165) **15** Kaha vhahetele ku Yelusalema nakukovelu mu Njivo ya Njambi kaha uaputukile kusheka vaje vakele na kulandesa na kulandulula mu Njivo ya Njambi, kaha uafulumikile vimesa via vaje vakele na kulandulula vimbongo na vituamo via vaje vakele na kulandesa mavembe. **16** Kaha katavesele naumo kuambata cuma mu Njivo ya Njambi. **17** Kaha uavalongesele, nakuhandeka kuli vasevo nguendi, “Nkuma ku vacisonekele nguavo, ‘Njivo yange ikapua Njivo ya malombelo ya vakamafuti oshe?’ Vuno honi muaiquisa muhela ua vezi.” **18** Kaha vakuluntu va tusasendote na valongisi va mezi a mashiko vacuvuile kaha vatondele ngila ya kumutsihilamo, omuo vamuteuele, omuo civunga coshe cakomokele ha vilongesa viendi. **19** Kaha omo cinguezi cahetete va humine mu nganda. **20** Kaha omo vahitile cimene, vamuene uje muti ua mukuyu unomu naku mizi. **21** Kaha Petulu uavulukile kaha uahandekele kuli ikeye nguendi, “Muene, tala! Uje muti ua mukuyu ua singile unomu.” **22** Kaha Yesu uavakumbuluile nguendi, “Kaleni na lutsilielo muli Njambi. **23** Cilivene njimileka nguange, uoshe ahandeka kuli ou munkinda nguendi, ‘Katuka uliumbile mu mema a kalunga,’ kaha nga kalingi vimpata mu mutima uendi, vuno honi atsiliela nguendi vioshe ahandeka vikalingika, vaka mu lingila vio. **24** Nankuma njimileka nguange, vioshe mulomba mu lilombelo, tsilieleni ngueni muavitambula laja, kaha cikapua ceni. **25** Kaha ha ntsimbu yoshe uimana nakulombela, konekela mukueni nga uli nacimo nendi, linga ishueni ali muliu akamikonekele ku milonga yeni. **26** Vuno honi nga kumukonekela, kaha na ishueni ua muliu kakamikonekela ku milonga yeni.” **27** Kaha vezile naua ku Yelusalema. Kaha omo uakele nakuenda mu njivo ya Njambi, tusasendote vakama, navalongisi va mezi a mashiko, na vakuluntu vezile kuli ikeye, **28** kaha vahandekele kuli ikeye nguavo,

12 Kaha uaputukile kuhandeka kuli vasevo mu visimo nguendio, “Yala uakunine citungu ca mikolovozi, kaha uazinguisileko cipatanga, kaha uahindile cina ca kukamuinamo viniu, kaha naua uatungile kaposhi, nakusezela vaka kupanga, kaha uiale ku lifuti lieka. **2** Kaha omo ntsimbu yakuteja yahetele, uatumine ngamba kuli vaka kupanga, linga vambate vushuka mu citungu ca mikolovozi. **3** Kaha vamukuatele na kumupupa, na kumusheka mavoko voko. **4** Kaha naua uatumine mukuavo ngamba, kaha vamuvetuesele ku mutue, nakumulinga muashuamua. **5** Kaha uatumine mukuavo, kaha naua vamutsihile, navakuavo naua vavalingile muje vene, vamo vavapupangele vamo vava tsihile. **6** Kaha kuasalele umo, muana ua yala yazangele, ha manamanuso uamutumine kuli vasevo, nakuvalekesa nguendi, ‘Vakasingimika munange.’ **7** Vuno honi vaje vaka kupanga vahandekele kuli umo na mukuavo nguavo, ‘Ou ikeye muna vavenia citungu, ijeni, tumutsihe, kaha vufuko vupua vuetu.’ **8** Kaha vamukuatele nakumutsiha, nakumumbila kusinia lia citungu.” **9** Kaha Yesu uavehuile nguendi, “Vika honi, viakalinga vavenia citungu ca mikolovozi?” Kaha vamukumbuluile nguavo, “Akeja nakutsiha vaka kupanga, nakuhana citungu ca mikolovozi ku veka.” **10** Ku muatandele evi visoneka? “Livue lije vaka kutunga vavianene likelio linapu lia seho kuli voshe, **11** eci cikeco calingile Muene, kaha cinapu cakukomokesa kuli yetu.” **12** Kaha vesekele linga vamukute, vuno honi vateuele civunga ca vantu, omuo vasinganiekele nguavo nahandeka cisimo eci kuluisa vasevo, kaha vamusezele na kuya. **13** Kaha vatumine vamo Vafaliseo na vaka mpunga ya Helonde, kuli Yesu linga vamukuate kuya nomu

muahandekela. **14** Kaha vezile nakuhandeka kuli ikeye uoshe, na mana eni oshe, na nzili yeni yoshe.' **31** nguavo, "Mulongisi, tuatantekeya nguetu uapua ua Lishiko lia mu civali eli, 'Zanga mukueni ngue muje vusunga, omuo kuesi kutala hali muntu cipue uapua muualizanga yove vavenia.' Kukuesi naua lishiko ua vulemu cipue kuahi kuuesi kulipesa ha muntu liakama cikuma lipulakana aua." **32** Kaha mulongisi ha viyongola via muntu, kuuesi kutala hacituamo ua mashiko vehuile Yesu nguendi, "Uahandeka ca muntu, kaha naua ukalongesa via vusunga via vusunga, Mulongisi, vusunga vene uapua umo lika, Njambi. Capandemo kufueta lisimu kuli Sezale, indi kaha kukuesi ueka kuvanga ikeye lika, **33** kaha ku kuahi?" **15** Tuvaefete indi, keti tuvaefete? Vuno honi muzanga na mutima uoshe, nakuvuisisa kuoshe, Yesu hakumona visinganieka via vipi, uahandekele na nzili yoshe, nakuzanga mukueni ngue omuo kuli vakevo nguendi, "Vika munjesekela? Njineheleni ualizangela yove vavenia, viapulakana na tusitu va mbongo ya muuaya uaya, njiyitale." **16** Vanehele ije cikombelo na vikombelo vikuavo naua." **34** Kaha mbongo ya muuaya uaya. Kaha uahandekele kuli omo Yesu uamuene nguendi uakumbuluile na mana, vakevo nguendi, "Cihanga ceya eci ciliho na lizina uahandekele kuli ikeye nguendi, "Kuuesi kulahako lieya liliho?" Vahandekele kuli ikeye nguavo, "Via na vumuene vua Njambi." Kuhuma haje naumo Sezale." **17** Kaha Yesu uahandekele kuli vakevo uahi naua uamuihuile cihula. **35** Kaha omo Yesu nguendi, "Haneni Kasezale viakundama kuli Kasezale, uakele nakulongesa mu njivo ya Njambi, uahandekele na kuli Njambi viakundama kuli Njambi." Kaha nguendi, "Cijavati honi linga vaka kulongesa mashiko voshe vakomokele hali ikeye. **18** Kaha Vasanduki vahandeke nguavo Kilistu muna Ndaviti? **36** Ndaviti vezile kuli ikeye, vaje vakahandeka nguavo kukuesi vavenia, vamuuvavesele na Cimbembesi Uakulela kusanguka ku vatsi, kaha vamuuhuile cihula nguavo, kaha uahandekele nguendi, "Muene uahandekele **19** "Mulongisi, Mosesa uatusonekelele nguendi, 'Nga kuli Muene yange nguendi, tumama ku livoko liange muanaye atsa kaha naseze mpuevo, vuno honi lia cilio, kuvanga noho njikhakaka vitozi veni ku viliato kasezele muana, uje yala napande kuambata uje vieni.' **37** Ndaviti vavenia amusana nguendi 'Muene,' mpuevo, linga asemeneko vana vaje vanapandele kaha cifua vati honi linga apue munendi?" Civunga kusemenako ikeye." **20** Mulizimo liavo vaupile vatanu covuillile kuli ikeye nakuvuahelela. **38** Kaha omo na vaval, uakulivanga uambatele mpuevo, kaha Yesu uakele nakulongesa uahandekele nguendi, omo uatsile kasezele vana, **21** Kaha ua mucivali "Zangameni kuli valongisi va mashiko, vaje vakai ua muambatele, kaha nendi naua uatsile, kasezele nakuenta mu tuzaku tualaha linga vavasingimike vana, na ua mucitatu naikeye naua cifua cimo, **22** mu mihiela ya kulandesela, **39** na vituamo viacili via kaha voshe kuvasezele vana. Kumamanuisilo uje mu vi njivo ya malombelo na mihiela ya kasingimiko mpue vo uatsile. **23** Hakusanguka uje mpuevo a ya ku viuano, **40** vaje vali na kupihisa vinjivo via kapua ueya? Vaje vatanu na vaval, uapuile vantuluue mukulimuesa ha kulombela malombelo mpuevo yavo." **24** Kaha Yesu uahandekele kuli alaha. Vakatambula cihiso cakama." **41** Kaha Yesu vakevo nguendi, "Nkuma ku muatantekeye ngueni uatumamene kuyehi nakuakutambuila milambu, muapihisa, omuo kumutantekeya visoneka cipue kaha uakele nakutala vantu omo vakele na kuhaka nzili ya Njambi? **25** Omo vakahinduka ku vatsi, ku vimbongo mu cikuama ca njivo ya Njambi. Vavengi vakambata cipue kushuombesa, vuno honi vakapua vakakufuka vakele nakulambuila vimbongo viavingi. ngue tungelo va muilu. **26** Kaha ha kusanguka vatsi, **42** Kaha ntuluue uakuhutua uezile, kaha ulambuile kumuatandele mu livulu lia Mosesa, hali lije liputa, tuuaya uaya tuvali tua vunengu tuatundende. **43** omo Njambi uahandekele kuli ikeye nguendi, 'Yange Kaha uasanene valongisi vendi linga veje kuli ikeye, Njambi ua Avilahama, na Njambi ua Isake, na Njambi kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Cilivena ua Yakomba"? **27** Keti Njambi uavakakutsa, vuno njimileka nguange, ou ntuluue uacihutu nalambula honi Njambi ua vakakuyoya, unapihisa." **28** Kaha viavingi kupulakana voshe vaje vanalambula mu umo ua valongisi va mashiko uahetete kaha ua cikuama. **44** Omuo voshe vanalambuile kusetekesa na vovouile valinga vimpata kuli umo na mukuavo, kaha vufuko vuavo vuavuingi, vuno honi ikeye nalambuila hakumona negei Yesu uavakumbuluile muacili, kaha kuya mukuhutua cendi kaha naua ualambuila vioshe vamuihuile nguavo, "Lishiko muka ku mashiko oshe vimbongo viakele navio, viaku moyoyesa mu vuyoye lia kulivanga?" **29** Yesu uavakumbuluile nguendi, vuendi."

"Cakulivanga eci, 'Tolilila, Yove Isaleli! Muene Njambi yetu, uapua Muene umo, **30** kaha mu kazanga Muene yen na mitima yen yoshe, na muono ueni

13 Kaha omo Yesu uahumine mu njivo ya Njambi, kaha umo uavandongisi vendi uahandekele

kuli ikeye nguendi, "Tala, Mulongisi, kuvuaha ca matangua, nga na muntu uahi akovoka, vuno honi mavue auu na kuvuaha kua vinjivo evi!" 2 Kaha Yesu omuo ya vantu vendi vaje vahanguile, uakehesele uahandekela kuli ikeye nguendi, "Uli nakumona evi ku matangua. 21 "Kaha ha ntsimbu ije nga kukakala vinjivo viakama ndi? Na limo liahi livue likasalahu umo akamileka nguendi, 'Taleni, Kilistu uno!' cipue helu lia likuavo, oshe vaka ombila kuti." 3 Kaha nguovo, 'Taleni, uje hali kuje!' keti mutsiliele. 22 omo Yesu uatumamene ha munkinda ua Oliveta Omuo kukasholoka Vakilistu va makuli na tunanguizi ha lutue lua njivo ya Njambi, Petulu na Tiango na va Njambi va makuli nakulinga vitantekeyeso na luano na Anduleo vamuhiule kualikaliavo nguovo, 4 vikomouesa linga vamizimbalese vaje vanahangula "Tuleke eci cikalingika ntsimbu muka, kaha cimueso Njambi, nga casiu na. 23 Vuno honi zangameni muka cikalingiu omo vioshe evi vikalingiu?" njamileke vuima vioshe ntsimbu kanda ihete. 24 "Vuno 5 Kaha Yesu uaputukile kuhandeka kuli vakevo honi ha matangua aje hanima ya tuyando, litangua nguendi, "Zangameni linga keti umo akamikui. 6 lika zivala, kaha ngonde kuikatu ceke, 25 na vintanga Vavengi vakeja mu lizina liange, nguovo, "Yange ntanga vikaua kuhuma kuili, na lili likaninganga. venel!" kaha vakakuisa vantu vavengi. 7 Kaha 26 Kaha vakamona Muna Muntu ejia mu mashuela, omo mukevua vinzita na kalua ka vinzita, keti na nzili yakama na vumpau. 27 Kaha akatuma mukakomoke, evi viapande kusholoka, vuno honi tungelo vendi nakukungulula vantu vendi vahanguile keti kukotoka ca mavu. 8 Omuo lifuti likatengulukila na mahunzi auana, kuhuma ku mamanusuilo a mavu lifuti likuavo, vumuene vukatengulukila vumuene nakumamanusuilo a melu. 28 "Lilongesen cilongesa vukuavo, kukakala mandunduma ku mitambela ya ca muti ua mukuyu, omuo mintango ishoshela na kuliseza sez, ku kakala njala ya liangengela. Evi kuhaka maputa, kaha muatantekeya ngueni ntondue vinapu ngue kuputuka ca mushongo uakusema. 9 ili tuyehi. 29 Kaha naua omo mumona viuma evi "Vuno honi linuingeni yenyenavenia, omuo vakamituala vilingiu, kaha mutantekeye ngueni vili tuyehi, vili ku vaka mpunga na kumisompa, kaha vakamipupa cikolo. 30 Cilivene njimileka nguange, vantu ava vali na mu vinjivo via malombelo, kaha mukemana ha kuyoya ntsimbu ino kuvakatsi kuvanga vuima vioshe mesho a vanguvulu na vimiene omuo yange, evi vinalingiu. 31 Melu na mavu vioshe vikahua, vuno linga muhane vukaleho ha mesho avo. 10 Kaha honi mezi ange kuuakah. 32 "Vuno honi ha litangua muzimbu uacili muapande ku uambuluka ku mafuti lije cipue hola naumo uahi atantekeya, cipue vene oshe. 11 Kaha omo vakamineha ku kumisompa, tungelo va mulu, cipue Muana, vuno honi Tate lika. na kumiukata keti mukateue vimukahandeka. Vuno 33 Nangukeni, taleleleni, omuo ku mutantekeya hola honi mukahandeke vije vioshe vije vakamihana ha muka akeja. 34 Cinapu ngue yala nayi mu vungenzi, ola ijevene, omuo keti yenyen muka vihandeka, vuno kaha omo ahuma hembo asezva vangamba vendi linga honi Cimbembesi Uakulela. 12 Kaha muanaye a vaniunge, umu na umu na vipangi viendi, na kushika kenda vungunu munaina naku mutuala kukutsa, muka kuniunga ku cikolo linga atalelele. 35 Nankuma kaha ishe akalinga ngoco na munendi, kaha vana taleleleni, omuo ku muatantekeyele vavenia njivo vikatengulukila visemi viavo naku vatsiha, 13 akeja, indi ku cinguezi, cipue mukati kavutsiki, cipue kaha voshe vakamizinda omuo yange. Vuno honi ha vandemba cipue ku cimene. 36 Nga ejia vuasi keti uoshe akatualelaho na kumamanusuilo akovoka. 14 akumiuanne muakosa tulo. 37 Kaha vinjimileka vikevio "Vuno honi nga mukamona cimueso ca shuama ca kukomouesa cije cikaneha kunonga cinemana kuje kucapandele kuimana." (Muka kutanda ovuisise), kaha vaje vali mu Yundeya vateuele ku minkinda, 15 uoshe uje hali helu lia njivo keti ashuluke ha mavu, cipue kukovela mu njivo yendi, linga ambate cuma, 16 kaha uoshe hali mu lihia keti ahiluke kunima nakuambata cikovelo cendi. 17 Caluvinda kuli vaje vanemita na kuli vaje vakajamuesa mu matangua aje! 18 Lombeleni linga keti cikalingike mu cisika. 19 Omuo ha matangua aje kukakala tuyando tuje kutuakeleko hume ha kutanga lifuti lije Njambi uatangele kuheta na ntsimbu ino, kaha ku tukakalako naua. 20 Kaha nga Njambi kakehesele

14 Kaha kuasalele lika matangua avali linga Paseka na ciuano ca mbolo yakuhona cimbaluila. Kaha vakuluntu va tusasendote na valongisi va mashiko vakele nakutonda ngila yavushueke ya kukuatelamo Yesu nakumutsiha. 2 Kaha vahandekela nguovo, "Kutuapandele ku cilinga ha ciuano, hamo vantu vakaneha mpindangano." 3 Kaha tele Yesu hali ku Mbeteriya mu njivo ya Simoni uje uakele na mbumba. Omo te Yesu uatumamene ku mesa na kulia, mpuevo uezile kuli ikeye na nsuua yakupanga ha livue lia kutoka ya kushula na mazi akutula nakunika na luengo luacili. Uapazuile ije nsuua kaha uetilile ku mutue ua

Yesu. 4 Vuno honi kuakele vamo vaje vahandekele nakulia, Yesu uambatele mbolo, na kuvezikisa, kaha kuli umo na mukuavo oku vaniengua nguavo, "Vika uaipazuile, naku ihana kuli vakevo, kaha uahandekele vana pihisila aua mazi? 5 Ngue aua mazi vana nguendi, "Ambateni, ou ukeuo muvila uange." 23 alandesele ha ndando ya kupulakana vihita vitatu via Kaha uambatele nganja naua, kaha muamanesele muuaya uaya ya vimbongo vije vinapande kuhana kutsatsela uavahanene, kaha voshe vanuinemo. tuhutu!" Kaha vaniengetelele cikuma hali uje mpuevo. 24 Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Aua 6 Vuno honi Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, akeuo maninga ange a litavasano, aje anahitikila "Mueceni, vika muli na kumupakesela? Nalingi cuma vavengi. 25 Muavusunga vene njimileka nguange, cacili kuli yange. 7 Omuo yeni ntsimbu yoshe muli na kunjikanuha naua neni viniu kuvanga noho ha litangua tuhutu, kaha naua ntsimbu yoshe mutonda, muhasa lije omo njikanua neni viniu via viha mu yumuene kulinga muacili kuli vakevo, vuno honi kumukakala vua Njambi." 26 Kaha omo vamanesele kuimba nange ntsimbu yoshe. 8 Nalingi muanasela, na muaso, vahuminemo nakuya ku munkinda ua Oliveta. vuavesa muvila uange mukunjivuahesela kunjitsinda. 27 Kaha Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, 9 Kaha cilivene njimileka nguange, kuoshe kuje "Muva voshe mukateua, omuo vacisoneka nguavo, kuvanambulula muzimbu uacili mu lifuti lioshe, ca 'Njikapupa kaniungi, kaha vampanga vakalishandoka.' nalingi vakacihandeka na kumuanukilaho." 10 Kaha 28 Vuno honi hanima yakunjisangula, njikaya kulutue Yundasa Sakaliote, umo ua vaje vandongisi likumi lueni ku Ngalileya." 29 Kaha Petulu uahandekele na vaval, uaile kuli vakuluntu va tusasendote linga kuli ikeye nguendi, "Cipue voshe vakateua, vuno akamuende vungungu kuli vakevo. 11 Vavuahelle honi yange kunjikateue." 30 Kaha Yesu uahandekele hakuivua vije vahandekele, kaha vamukulahesele kuli ikeye nguendi, "Muavusunga vene njikuleka kumuhana vimbongo. Kaha Yundasa uaputukile nguange, vuno vene vutsiki, ntsimbu kanda ndemba kutonda ngila yakumuendelamo vungungu. 12 Ha atambeke luvali, ukanjiviana lutatu." 31 Vuno honi litangua liakulivanga lia mbolo yakuhona cimbaluila, uavianene cikuma nguendi, "Nga kutsa nove kaha omo valingile cikombelo ca mpanga ca ha paseka, njikatsa, kunjikakuviana." Kaha voshe vahandekele vandongisi vendi vahandekele kuli ikeye nguavo, cifua cimo. 32 Kaha vezile ku cihela civasanene "Kuli utonda linga tukakuvhahesele kuje ukalila Ngetesemani, kaha Yesu uahandekele kuli vandongisi paseka?" 13 Kaha uatumine vandongisi vendi vaval, vendi nguendi, "Tumameni hano ntsimbu njilombela." kaha uavalekele nguendi, "Yeni mu nganda kaha 33 Uambatele Petulu na Tiango na Iuano kukala mukauana yala nambata nsuua ya mema kaha nendi. Kaha uaputukile kuzeya na vusiuia. 34 Kaha akeja kuli yeni, kaha mukamukave, 14 kaha muje uahandekele kuli vakevo nguendi, "Njivua vusiuia muakakovela muka handeke kuli vavenia njivo vuakama mu mutima uange, cipue ku kutsa, tumameni ngueni, 'Mulongisi nguendi, ulikuli mulili uange uje hano mutalele." 35 Uaile halahako kavundende, ua vangenzi, muje njinapandelele kulila paseka kaha uauililile ha mavu nakulombela nguendi, nga hamo na vandongisi vange?" 15 Kaha akamimuesa casiua, eyi hola imutuvakane. 36 Kaha uahandekele mulili uakama uakuvuahesa vuino uli helu ya milli nguendi, "Tate, Tate, vuima vioshe via viasi kuli ikuavo, kukeko mukavuahesa." 16 Kaha vandongisi yove, humisa eyi nganja kuli yange, vuno honi keti vendi vaputukileko nakuya kuje ku nganda, kaha nge ku cizango cange, vuno honi cizango cove vakauanene ngue muje vene muavalekeselelemo, cilingiue." 37 Kaha uahilukile uavauanene vakosa kaha vavuahesele paseka. 17 Kaha omo capuile tulo, kaha uahandekele kuli Petulu nguendi, "Simoni, cinguezi uezile na vandongisi vendi likumi na vaval. 18 unakosa? Nkuma kuuasa kutona cipue ha hola? Kaha omo vakele ku mesa na kulia, Yesu uahandekele 38 Toneni na kulombela linga keti mukovole mu nguendi, "Muavusunga vene njimileka nguange, umo vieseko, cimbembesi cili na kutonda, vuno honi ueni akanjenda vungungu, umo uje alinakulia nange." ntsitu inazeye." 39 Kaha naua uaile na kulombela, 19 Vaputukile kulinienga, nakuhandeka kuli umo na mezi a cifua cimo. 40 Kaha uahilukile ua vauanene mukuavo nguavo, "Yange ndi?" 20 Kaha uahandekele vakosa tulo, omuo mesho avo alemene, kaha ku kuli vakevo nguendi, "Umo ua vandongisi likumi na vatantekeyele mua kumukumbuillila. 41 Kaha uelukile vaval, umo uje hali nakutanta mbolo yendi mu lilonga lua mucitatu, kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, nange. 21 Omuo Muna Muntu akaya ngue muje "Hanga muakosa na kuhuima? Munapuisamo, hola muvanacisoneka hali ikeye, vuno honi luvinda hali uje inahete, Muna Muntu vana muende vungungu na yala nende vungungu Muna Muntu! Capuile muacili kumuhana mumavoko avaka vupi. 42 Indukeni, ngue uje yala kasemukile." 22 Kaha omo vakele tuyeni, taleni, vakakunjenda vungungu vali muyehi."

43 Kaha hajevene, omo te Yesu alinakuhandeka, Kaha uje kasasendote uakama uatavuile cikovelo Yundasa uezile, uje uapuile umo ua vandongisi likumi cendi, kaha uahandekele nguendi, "Nkuma vika na vaval i kaha uakele na civunga cije cambatele tutondela naua vakaleho vukuavo? 64 Munevu mikuale na vimbueti, vahumine kuli vakuluntu va muanashaula. Nkuma visinganieka vieni vika?" Kaha tusasendote na valongisi va mashiko na vakuluntu va Vamo vaputukile ku mujekuila, nakumufuika ku uahanene cimueso nguendi, "Uje umo njikatsuema mesho, nakumupupa, nakuhandeka kuli ikeye nguavo, ikeye yala mukakuata nakumutuala hamo nava "Nangula!" Kaha vaka kunuinga vamupupile vinkome. kakunuinga." 45 Kaha hajevene omo uezile, uaille kuli 66 Omo Petulu te acili mucipango umo ngamba ua ikeye kaha uahandekele nguendi, "Mulongisi!" Kaha mpuevo ua kasasendote uakama uezile kuyehi nendi. uamutsuembele. 46 Kaha vamukuatele na mavoko avo 67 Kaha omo uamuene Petulu hali nakuota tuhia, nakumukuta. 47 Vuno honi kuakele uje umo uemanene uamatalele sui, kaha uahandekele kuli ikeye nguendi, kumukulo uahumisile mukuale uendi nakuteta lituitui "Nove, vene, uakele na Yesu uaku Nazalata." 68 Vuno lia ngamba ua kasasendote uakama. 48 Kaha Yesu honi uavianene nguendi, "Kunjimutantekeya, kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Nkuma muneja kunjimutantekeya nevi uli nakuhandeka," kaha uatuhukile ngue muluisa muhuza, na mikuale na vimbueti nakuya. Kaha hajevene ndemba uatambekele. 69 mukunjikuata ndi? 49 Hatangua na tangua rjinakala Kaha uje ngamba ua mpuevo uamumuene kaha nen i mu njivo ya Njambi nakulongesa, kaha ku ualekesele vaje vemanene nendi nguendi, "Nendi muanjikuatele. Vuno honi linga visoneka vilishilisise." vene ua umo uavo!" 70 Vuno honi Petulu uavianene 50 Kaha vandongisi vendi voshe vamusezele, na naua. Ha kantsimbu kakandende lika vaje vemanene kuteua. 51 Kaha mukuenje umo uamukavele, na kuje vahandekele kuli Petulu naua nguovo, "Kuuasa cimo cahi cakele naco kuvanga lika cikovelo ca linui kuviana nguove nove umo uavo, omuo cilivene, uhuma cazalele, kaha vatondele kumukuta, 52 vuno honi ku Ngalileya." 71 Kaha Petulu uaputukile kuhandeka uasezele ije ntanga ya linui nakuteua mutoto toto. visingo hali ikeye vavenia nguendi, "Njilisinga nguange 53 Kaha vatualele Yesu kuli kasasendote uakama, kunjimutantekeya ou yala muli nakuhandeka!" 72 Kaha kaha vakuluntu va tusasendote na vakuluntu, na hajevene ndemba uatambekele lua mu civali, kaha valongisi va mezi a mashiko vakungulukilile hamo. 54 Petulu uanukile muahandekele kuli ikeye nguendi, Kaha Petulu uamukavele halahako, ku cipango ca "Ntsimbu kanda ndema atambeke luvali, ukanjiviana kasasendote uakama, kaha uatumamene na vaka kunuinga nakuota tuhia. 55 Kaha honi vakuluntu vatusasendote na mpunga yoshe vatondele vukaleho hali Yesu linga va mutsihe, vuno honi ku vavuanene vuahi. 56 Omuo wavengi vahandekele vukaleho vua makuli hali Yesu, vuno honi vukaleho vuavo ku vualitombuele. 57 Vamo vemanene nakuhandeka vukaleho vua makuli hali ikeye, nguovo, 58 "Tua muivuile ahandeka nguendi, 'njikapihisa eyi njivo ya Njambi ya kutunga na mavoko, kaha mu matangua atatu nji katunga ikuavo naua, ije keti ya kutunga na mavoko.'" 59 Kaha cipue ngoco vene vukaleho vuavo kuvua litombuele. 60 Kaha uje kasesondote uakama uemanene hhakati kavo, kaha uehuile Yesu nguendi, "Nkuma kuesi naviakuvakumbulula? Nkuma cuma muka eci vantu vali nakukuvangeya hakuhana vukaleho vua makuli hali yove?" 61 Vuno honi Yesu uaholokele kulu kaha kahanene cikumbululo. Ceka naua kasasendote uakama uamuihuile nguendi, "Nkuma yove Kilistu, Muana uakukuisulua ndi?" 62 Kaha Yesu uahandekele nguendi, "Yange vene, kaha mukamona Muna Muntu natumama ku livoko liacilio lia nzili, kaha akahuminina muilu mu mashelia." 63

15 Omo te cimene vakuluntu va tusasendote na vakuluntu, na valongisi va mezi a mashiko, na vaka mpunga voshe valiuane nenu nakukutata Yesu nakumutuala kuli Pilato. 2 Kaha Pilato uamuihuile nguendi, "Yove Muene ua Vayunda?" Kaha uamukumbuluile nguendi, "Omo vene munahandeka." 3 Kaha vakuluntu vatusasendote vamuvangeyele vuima viavingi. 4 Kaha Pilato uamuihuile naua nguendi, "Kuuesi na cikumbululo ca kuhandeka ndi? Tala vuima vali nakukuvangeya." 5 Vuno honi Yesu kamukumbuluile, kaha Pilato ualikomokelele. 6 Kaha ha ciuano uakele nakuvahumisila umo mukamenga uje vakele na kutonda vantu. 7 Kaha hhakati ka vinzinda vaje vakele mu kamenga, vaje vaka kutsiha vantu omuo ya mpindangano, hakele yala ivatumbuile nguovo Mbalambasa. 8 Kaha civunga cezile nakuputuka kulomba Pilato linga alinge ngue muje muakalingila kuli vakevo ntsimbu yoshe. 9 Kaha Pilato uavakumbuluile nguendi, "Mutonda njimihumisile Muene ua Vayunda ndi?" 10 Omuo uatantekeyele nguendi capuile kutonda

lika kua vakuluntu vatusasendote linga vatuale Yesu yapuile hola ya likumi na vivali ya mutania, kuakele kuli ikeye. 11 Vuno honi vakuluntu vatusasendote milima ha mavu hoshe kutuala ha hola ya mucitatu vashongangeyele civunga linga pilato ahumise ya mutania. 34 Kaha ha hola ya mucitatu ya mutania Mbalmabasa. 12 Kaha Pilato uahandekele kuli vakevo Yesu uasanene na lizi liakutambeka nguendi, "Eloi, naua nguendi, "Kaha njilinge vika nou yala ou Eloi, lama sambakatani?" Kulumbununa nguavo, umutumbula ngueni Muene ua Vayunda?" 13 Kaha "Njambi yange, Njambi yange, vika uanjisezela?" 35 vatambekele cikuma naua nguavo, "Mushukike." Kaha vamo vaje vakele nakuhita omo vevuile eci 14 Kaha Pilato uahandekele kuli vakevo nguendi, vahandekele nguavo, "Taleni, alinakusana Eliya." 36 "Vika, vupi muka vuanalingi?" Vuno honi vatambekele Kaha umo uambuitikile mupelo mu viniu, naua haka ku cikuma nguavo, "Mushukike." 15 Kaha omo Pilato lihongo na kumuhaninga linga anue, kaha uahandekele uatondele kuvuahelaesa civunga, uavahumisilile nguendi, "Vandameneni, tumone indi Eliya ejia Mbalmabasa. Kaha uapupile Yesu na kuvahanaye nakumushuluisa." 37 Kaha Yesu uatambekele na lizi linga vamushukike. 16 Kaha masualale vamutualele liakama, kaha uatsile. 38 Kaha ntanga ya mu njivo ya mu lipela (mu cipango ca Nguvulu). Kaha vasanene Njambi ya tavukile hhakati kuhuma kuilu nakuheta voshe masualele. 17 Kaha vamuzikile ntanga kuintsi. 39 Kaha mukuluntu ua masualale omo uevuile ya vunengu, nakuzenga cilongo ca vimbimbo te alinakulila kaha uezile nakumona muje muatsililile nakumuzika. 18 Kaha vaputukile kumurmeneka kaha uahandekele nguendi, "Cilivene ou yala uapuile nguavo, "Haaa, Muene ua Vayunda!" 19 Kaha Muna Njambi!" 40 Kuakele vampievo vamo naua vaje vamupupile ku mutue na lihongo, nakumujekuila, vakele nakutalelala kulahako, hhakati kavo kuakele kaha vatsikamene nakumulemesa. 20 Kaha hanima Maliya Mandalena, na Maliya vaina ya Tiango shongo ya kumushendumuna, vamushuluile ije ntanga ya Yosefa na Salome, 41 vaje omo te hali mu ya vunengu, nakumuzika vuzalo vuendi. Kaha Ngalileya vamukavele nakumukuusa kaha naua na vamutualele nakumushukika. 21 Kaha valiuane na vampievo vavengi vezile nendi ku Yelusalema. 42 yala umo ua lizina lia Simoni uaku Silene, uje uezile Kaha omo cinguezi cahetele, naua liapuile litangua mu lifuti uapuile ishe ya Elekizanda na Lufuse, kaha lia kulinuahesela, litangua lije ntsimbu kanda sapalalo vamusindiyiye linga ambate cilindakano. 22 Kaha ihete, 43 kaha Yosefa uaku Alamatiya, uasingimikile vamutualele ku cihela vatumbuile nguavo Ngolongota vaka mpunga, kaha naua uavandamenene kuija (kulumbununa nguavo cihela ca cikola). 23 Kaha kuje ca yamuene vua Njambi, uasimpile nakuya kuli vamuhanene viniu viakupandakanana miila, vuno honi Pilato nakulomba muvila ua Yesu. 44 Kaha Pilato Yesu kavinuine. 24 Kaha vamushukikile ha cilindakano, ualikomokelele indi ngi Yesu natsi laja, kaha uasanene nakulipangezela vuzalo vuendi hhakati kavo, na kuta mukuluntu ua masualale nakumuihula ndi Yesu natsi nkela linga vauane muntu na muntu ambataho cika. 25 laja. 45 Kaha omo uovuile kuli mukuluntu ua masualale Kaha yapuile hola ya mu citatu na viuana ku cimene, nguendi natsi laja, uahanene muvila kuli Yosefa. 46 omo vamushukikile. 26 Kaha vasonekeleho canukiso Kaha ualandele ntanga ya liniu, nakuneha muvila ha ca kumuvangeya nguavo, "Muene ua Vayunda." 27 mavu, kaha uamuzengelele muje mu ntanga ya liniu Kaha vashukikile vezi vavali hamo na Yesu umo ku nakuutsinda mu cihilo cije ca kucokola mu livue, kaha livoko lia cilio mukuavo ku livoko lia cimoshue. 28 Mu uasindumuininiko livue ku cikolo ca cihilo. 47 Maliya ngila eyi vene visoneka viapuilemo vije vihandeka Mandalena na Maliya vaina ya Yosefa vamuene kuje nguavo, "Vamushukikile hamo na vaka vupi." 29 Kaha vaje vakele nakuhita vamushauli, na kuningangesa mitue yavo, na kuhandeka nguavo, "Aha! Yove uasa kupihisa njivo ya Njambi na kuitunga naua mu matangua atatu, 30 liyoyese yove vavenia, kaha shuluka ha cilindakano!" 31 Kaha naua cifua cimovene vakuluntu vatusasendote na valongisi va mezi a mashiko vamushendumuine, na kuhandeka nguavo, "Uayoyesele vakuavo vuno honi kasa kulyoyesa ikeye vavenia, 32 eceleni ou Kilistu, Muene ua Isaleli linga ashuluke ha cilindakano linga tumumone nakutsiliela." Vaje vavamushukikile hamo nendi navakevo naua vamutengulukilile nakumushaula. 33 Kaha omo

16 Kaha omo sapalalo yahitile, Maliya Mandalena, na Maliya vaina ya Tiango, na Salome, kaha valandele nkundu linga vakavuavese Yesu. 2 Kaha omo capuile cimene mene ca litangua liakulivanga ha calumingu vaile ku cihilo omo litangua liatuhukile. 3 Kaha vahandekele kuli umo na mukuavo nguavo, "Iya honi akasa kukatuhumisila lije livue liakulema lije lili ku cikolo ca cihilo?" 4 Kaha vatalele kuilu, vamuene lije livue valihumisako, liapuile liakama. 5 Kaha vakovelele mu cihilo, kaha vamuene yala natumama ku cilio, nazala kazaku ka kutoka kalaha,

kaha valikomokelele. **6** Kaha uahandekele kuli vakevo nguavo, "Keti muli komokele, mulinakutonda Yesu ua Nazaleta, uje vashukikile. Nasanguka, uahimo, mu cihela muvamutsindile. **7** Vuno honi yeni, mukaleke vandongisi vendi na Petulu ngueni alivanga kulutue lueni ku Ngalileya, kuje mu kamumona, nge omo muamilekelele." **8** Kaha vahuminemo nakuteua, nakujaja nakulikomokela, kaha na cimo cahi civahandekele kuli muntu uoshe, omuo vovuile liova. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Honi omo Yesu uasangukile ha litangua liakulivanga cimene ca calumingu, ualisholuele ha kulivanga kuli Maliya Mandalena, uje yahumisile mahamba vatanu na vaval. **10** Kaha uaile nakuleka vaje vakele navo, vakele na vusuia na kulila. **11** Vuno honi cipue omo vovuile nguavo hali nakuyoya kaha na ikeye uamumuene, vuno honi kuvamutsilielele. **12** Hanima yeci ualisholuele mucifua ceka naua kuli vamo vantu vaval, omo vakele nakuenda muli lifuti. **13** Kaha vahilukile nakuleka voshe, vuno honi kuvavatsilielele. **14** Hanima yevi Yesu ualisholuele kuli vandongisi vendi likumi na umo omo vatumanene ku mesa, kaha uavatenukilile omuo hakuhona lutsilielo na kukola ca mitima yavo, omuo kuvavatsilielele vaje vamumuene te nasanguka. **15** Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Yeni mu lifuti lioshe nakuambulula muzimbu uacili kuli muntu voshe. **16** Uoshe uje atsilila nakumumbuitika akovoka, vuno honi uje katsiliela vakamuhisa. **17** Kaha vitantekeyeso vikakala na vaje vakatsiliela mu lizina liange, vakahumisa mahamba kaha vakahandeka na mu vindaka vieka, **18** vakakuata manoka, kaha cipue vakanua cuma ca kutsiha ku cikavavulumuna, vakasaleka mavoko avo hali vaka kuvavala, kaha vakakanguka." **19** Kaha hanima yakuhandeka navo, Muene Yesu vamutualele muilu, nakutumama ku livoko lia cilio lia Njambi. **20** Kaha vaile nakuambulula kuoshe, kaha Muene uapangele navo nakushulisa mezi a vitantekeyeso vije vivalingile. Ameni.

Luka

1 Vantu vavengi vanesekele kusoneka vukaleho vua viuma vije vialishulislile hhakati ketu. **2** Vantu vamo vanuene vukaleho vua viuma evi hume hambangelo. Vapangelele Njambi mukulekesa vantu Muzimbu uendi. Vantu ava vahanene vimpande vije viapangahalele kuli yetu. **3** Nankuma, nange njinayongola nguange njapande kukusonenavio yove mukuluntu Telefilo muvialikavelele, omuo njinavuvisisa vioshe hume havia putukilile. **4** Njapanga evi linga utantekeye vusunga vuacili vua viuma vije vivakulongesele. **5** Ha matangua a Helonde, muene ua Nganda ya Yundeya, kuakele kasasendote lizina liendi Zakaliya, ua kumuyati ua tusasendote va Aviya. Lizina lia mpuevo yendi liapuile Elizaveta, nendi naua uapuile uaku ntanga ya Alone. **6** Voshe vapiule vaka vusunga ku mesho a Njambi, vendele muacili na kuononoka Mashiko oshe a Muene Njambi. **7** Vuno honi vakevo kuvakele na muana omuo Elizaveta uapuile ntsimpi, kaha voshe vavalí vapiule vakulukazi. **8** Ha litangua limo Zakaliya uakele nakupanga vipangi viendi via vusasendote mu njivo ya Muene Njambi, omuo yapuile ntsimbu yendi yahete ya kupanga. **9** Ngue kucilikä civakavele tusasendote, Zakaliya vamuhanguile hakuta nkela linga akovele Kumutambele Uakulela cikuma mu njivo ya Muene Njambi nakutsimika insense ha mutula. **10** Ha ntsimbu Zakaliya uakele na kutsimika insense, civunga ca vantu vakele hambarza na kulombela, **11** kaha kuamusholokele kangelo ka Muene Njambi, uemanene kucilio ca mutula ukutsimikila insense. **12** Omo Zakaliya uamumuene uaniangumukile, kaha uovuile liova. **13** Vuno honi Kangelo uahandekel kuli ikeye nguendi, "Keti uvue liova Zakaliya! Njambi novu lilombelo liove. Mpuevo yove Elizaveta akakusemena muana ua yala, kaha ukamuluka lizina liendi luano. **14** Ukavuahelela na kujolela, kaha vavengi vakalisamba ha kusemuka cendi! **15** Ou muana akapua uakama ku mesho a Muene Njambi. Kakanu viniu cipue viuma viakushasha vije vipendesa. Hume kanda asemuke na ha kusemuka cendi Cimbembesi ca Kulela cika mutuamenena. **16** Kaha akahiluisila vantu vavengi va Isaleli kuli Muene Njambi yavo. **17** Akaya kulutue lua Muene, ngue ku nzili na cifua ca vilinga via Eliya kananguizi ua Njambi. Akahiluisa vaishavo na vana vavo hamolika. Akatengulula vaka kuhona kuononoka na kuvahiluisila naua kungila yakuyongola ngue vaka vusunga. Akavuahesela vualumo vantu linga vavandamene Muene." **18** Kaha

Zakaliya uehuile kangelo nguendi, "Njikantantekeya vatihoni nga cuma eci mucikapua? Omuo yange njinakolo laja, kaha naua mpuevo yange nakolo laja." **19** Kaha kangelo uamukumbuluile nguendi, "Yange Ngambiliyele njinemana ku mesho a Njambi. Nanjitu mu kuhandeka nove nakukunehela muzimbu ou uacili. **20** Tolilila honi ukapua u kaveveve omuo kuua kulahelele mezi ange, aje akapua a vusunga omo ntsimbu yauo iakaheta. Ukaholoka kuluu noho litangua lije likulaheso liange kuli yove likapua lia vusunga." **21** Vantu vavandamena Zakaliya hambarza kaha valikomokelele cikuma omo uasimbuile cikuma mu Njivo ya Muene Njambi. **22** Omo Zakaliya uattuhukilemo kasele kuhandeka kuli vakevo. Kaha hakuhona kuhandeka lizi limo, uapangesele vitantekeyeso na mavoko endi, kaha vantu vakele hambarza vatantekeyele nguavo namono cimona mu Njivo ya Muene Njambi. **23** Zakaliya omo uamanesele vipangi viendi mu Njivo ya Muene Njambi, kaha uahlukile kunjivo yendi. **24** Munima yevi mpuevo yendi Elizaveta uakele na lizimo, uakele mu njivo vingonde vitanu. **25** Kaha Elizaveta uahandekel nguendi, "Hakukotoka Muene Njambi nanjimuesa kavumbi, nanjihumisa shuamua ku mesho a vantu." **26** Omo Elizaveta uakele na vingonde vitanu na imo via lizimo, Njambi uatumine kangelo Ngambiliyele aye ku Nazaleta mu nganda ya Ngalileya. **27** Kangelo uakele na lizi kuli muana mpuevo umo kanda alimone na yala lizina liendi Maliya. Uje uapuile uakulama kuli yala lizina liendi Yosefa, uaku ntanga ya muene Ndaviti. **28** Kaha kangelo uezile kuli Maliya uamumenekele na kuhandekel nguendi, "Muene hali nove, kaha nakukuisula cikuma!" **29** Maliya uakele na citanga ha lizi lije liahandekel kangelo, uasinganiekele mu mutima uendi nguendi, "Majui aua analumbunka vika?" **30** Kaha kangelo uahandekel kuli ikeye nguendi, "Keti uvue liova Maliya, omuo unaufana kavumbi kuli Njambi. **31** Tala, ukakala na lizimo, kaha ukasema muana ua yala, ukamuluka lizina liendi Yesu. **32** Ou muana akapua uakama, kaha vakamutumbula Muna Njambi ua helu lia vioshe. Kaha Muene Njambi akamupuisa muene, ngue muapuile kukuyendi Ndaviti. **33** Kaha akapua muene ua miyati ya Yakomba kumiaka yoshe, na vumuene vuendi kuvukahu!" (aiōn g165) **34** Kaha Maliya uahandekel kuli kangelo nguendi, "Eci cikapua vati? Omuo yange njimua mpuevo uje kanda alimone na yala." **35** Kaha kangelo uamukumbuluile nguendi, "Cimbembesi ca Kulela cikeja hali yove, na nzili ya Njambi Uakuhiiana ikakufuika. Nankuma, ha cuma eci uje muana Uakulela vakamutumbula Muna Njambi. **36** Tala! Munanoko

Elizaveta na ikeye nemita muana ua yala muvukuluntu
vahandekele nguavo, "houe! Mulukeni luano." 61
vuendi. Kaha ino inapu ngonde ya mucitanu na imo
Vamukumbuluile nguavo, "Kukuesi kavushoko kove
ya lizimo liendi cipue vene vamutumbuile nguavo
ivaluka lizina eli!" 62 Kaha vaniatele ishe na kulinga
ntsimpli. 37 Omuo cuma nacimo cahi cahona Njambi
vitantekeyeso na mavoko avo ku muihula nguavo,
kulinga." 38 Kaha Maliya uakumbuluile kangelo "Lizina muka utonda kuluka munove?" 63 Kaha
nguendi, "Yange njinapu njingamba ya Muene Njambi,
Zakaliya ualombele citale asonekeho, omo vaccinehele
cilingiue kuli yange ngue munahandekela." Kaha
uasonekeleho nguendi, "Lizina liendi luano." Kaha
munima yevi kangelo uamusezele. 39 Hanima ya
voshe vali komokelele cikuma! 64 Ha ntsimbu ijevene
matangua amandende, Maliya ualivuaheselele na
kuya ku mbonge ya mu minkinda ya mu nganda
ya Yundeya. 40 Omo uahete kaha uakovelele
ya Zakaliya, kaha uahinduisile Elizaveta.
41 Omo Elizaveta uovuile kuhinduisa ca Maliya,
kaha kakeke uaniangumukile muzimo liendi. Kaha
Elizaveta uashulile na Cimbembesi ca Kulela,
kaha uahandekele na lizi liakama nguendi, "Yove
uakukuisula hhakati ka vampuevo voshe, nakuisuliuia
muana uje iukasema!" 43 Omuo vikahoni cuma
cakama eci cilingiua kuli yange, ngeci vaina ya
Muene yange veje kuli yange? 44 Tala! Omo vene
njovuile lizi liakuhinduisa kuove, haje vene kakeke
muzimo liange uaniangumukile na kujolela. 45 Yove
uuakukuisula omuo uakutsiliela ngeci lizi lia Muene
Njambi kuli yove likapua lia vusunga! 46 Maliya
uhandekele nguendi, "Mutima uange ushangazala
vukama vua Muene Njambi, 47 Muono uange
unavauahela omuo Njambi Muyoyesi uange, 48 Omuo
nanuka yange ngamba yendi uamundende! Kuhuma
hano nakuya kulutue, vantu voshe vakanjtumbula
nguavo njimukakuvezika, 49 Omuo Njambi muka
nzili yoshe nanjingila viakama. Lizina liendi lia
kulela. 50 Ikeye akamuesa cikeketima kuli voshe
vamusingimika, kuhuma kucisemua cimo kutuala
uahelu lia vioshe. Kaha ukatuama kulutue lua Muene
ku cisemua cikuavo. 51 Ikeye nolola livoko liendi
lia nzili, nashandula vaka viyongola via kulihalesa.
52 Nahumisa vamiene vakama ha matanda avo,
kaha nahaka vaje vavandende kuvukama. 53 Nalisia
vaje vali na njala na viakulia viacili, kaha vaka
kufuka navasheke mavoko voko. 54 Ikeye naniungu
likulaheso lije lia lingile na vakuluntu vetu, kaha neja
nakukuasa ngamba yendi Isaleli. 55 Nanuka kumuesa
cikeketima kuli Avilahama naku vikota viendi vioshe ku
miaka yoshe!" (aiōn g165) 56 Kaha Maliya uasikamene
na Elizaveta vingote vitatu, kaha uahilukile kuimbo
liavo. 57 Ntsimbu ya Elizaveta yakutota yahete kaha
uapapele muana uayala. 58 Vandambo na vavushoko
vendi vovuile muje Muene Njambi muanamumuesa
ngozi yakama, kaha voshe vavuahellele hamo
nendi. 59 Kaha ha litangua lia mucitanu na atatu,
vezile nakutuhula muana ku mukanda, vatondele
kumuhindula ishe Zakaliya. 60 Vuno honi vaina
yahandekele nguavo, "houe! Mulukeni luano." 61
Vamukumbuluile nguavo, "Kukuesi kavushoko kove
ivaluka lizina eli!" 62 Kaha vaniatele ishe na kulinga
vitantekeyeso na mavoko avo ku muihula nguavo,
kulinga." 63 Kaha uasonekeleho nguendi, "Lizina liendi luano." Kaha
munima yevi kangelo uamusezele. 39 Hanima ya
voshe vali komokelele cikuma! 64 Ha ntsimbu ijevene
Zakaliya uasele kuhandeka naua, kaha uaputukile
kushangazala Njambi. 65 Vandambo voshe vasele na
liova, kaha muzimbu ua uatsimanene ku mutambela
uoshe ua minkinda mu nganda ya Yundeya. 66
Voshe vaje vovuile muzimbu ou vasinganiekeliho,
kaha vallhozuele nguavo, "Ou kanike akafua vati?"
Elizaveta uashulile na Cimbembesi ca Kulela, 42 Omuo casholokele muacili ngeci nzili ya Muene
Njambi yakele hali ikeye. 67 Ishe ya luano, Zakaliya,
uashulile na Cimbembesi ca kulela, kaha uahandekele
vimprande vije Njambi uamusholuelele nguendi,
68 "Kalemeso kuli Muene Njambi ya Isaleli! Neja
nakukuasa vantu vendi na kuvapatula. 69 Natuhana
muyoyesi ua nzili, mutekulu ua ngamba yendi Ndaviti.
70 Uakulahesele laja muli tunanguizi va Njambi
vendi va kulela (aiōn g165) 71 linga vakatuamene
ku nzili ya vitozi vetu voshe vaje vatuzinda. 72
Ualingile eci kumuesa cikeketima kuli vakukuluila
vetu na kushulisilila litavasano liendi lia kulela. 73
Eci cikeco cisingo cije ca lisingsile na cisemi cetu
Avilahama. 74 Uakulahesele kutuohielo ku mavoko
avitozi vetu, linga tukamupangele cakuhona liova,
75 linga tupue vakulela na vaka vusunga ku mesho
muku vuahesa ngila yendi, 77 nakuleka vantu vendi
endi ku matangua oshe a muono uetu. 76 "Kaha
yove munange, vakakutumbula kananguizi ka Njambi
uhelu lia vioshe. Kaha ukatuama kulutue lua Muene
ku cisemua cikuavo. 78 Omuo Njambi yetu uakala na cikeketima cakama
akatumenekela ngue litangua lituhuka kuhuminina
kuilu. 79 Akatuita ceke kuli voshe vaje vanatumama
mu milima na mucimbembe ca kutsa, nakutuamenena
mikono yetu mu ngila ya ciyulo." 80 Luano uakolele
mu muvila na mu Cimbembesi. Uakele mu mpambo
noho litangua liendi lia kulisholola lia hete ku vantu va
Isaleli.

2 Capuile ngacije ha ntsimbu ije, kuli Sezale
Angushitu kua humine lizi lia kushika, linga
vasonekese voshe vantu mu vumuene vua Maloma.
2 Eci kusoneka cije ca katete civa lingile omo Kiliniu
uapuile nguvulu ua Silia. 3 Kaha voshe vaile ku
membo avo, va kavasonekeleko. 4 Kaha Yosefa
uahumine ku mbonge ya Nazaleta mu nganda ya

9

Ngalileya, uaile ku mbonge ya Mbeteherema mu vanapande kukombelela nkombelo ya tute vavalii Yundeya ku limbo lia semukilile Muene Ndaviti, cipue vana va mavembe vavali, eci cikeco civalingile muomu uapuile muka muyati ua Ndaviti. 5 Uaile Yosefa na Maliya. 25 Kaha honi kuakele yala umo mu nakumusoneka hamo na Maliya uje ya lamene ikeye, Yelusalema lizina liendi Simoni. Uapuile muka vusunga uje uakele na lizimo. 6 Capuile ngacije omo vakele kaha naua uazangele Njambi, uavandamanene kuje matangua endi a kutota a hete. 7 Kaha uapapele kuovoka kua Isaleli. Cimbembesi cakulela cakele hali munendi ua ntuataua ua yala, kaha ua muzengelele ikeye, 26 Kaha vavisholuele kuli ikeye kuli Cimbembesi ha ntanga, kaha uamu hakele mu cikasa ca kulila uakulela kakatsi kuakuhona kumono Kilistu Muene. vangombe muomu kukuakele cihela cavo cakukala. 8 27 Simoni ha kumutuamenena kuli Cimbembesi ca Ku mutambela uje vene kuakele tuniungi mucana, kulela, uakovelele mu Njivo ya Muene Njambi. Omo vakelenakuniuka vampanga vavo vutsiki. 9 Kangelo visemi vanehele kakeke Yesu mu Njivo ya Muene ua Muene uasholokele kuli vakevo, kaha vumpau Njambi va mulinge ngue ku Lishiko vatumbikile lia vua Muene vuatuile ceke hhakati kavo. Vovuile liova Mosesa. 28 Simoni uatambuile kakeke mu mavoko liakama cikuma. 10 Kangelo uahandekele kuli vakevo endi, uatsatselele kuli Njambi na kuhandeka nguendi, nguendi, "Keti muvve liova! Omo njinaneha Muzimbu 29 "Vuavuno Muene Njambi unaniungu likulaheso Uacili kuli yeni, uje ukaneha kujoleta cakama kuli vantu liove kuli yange, vuavuno tava yange ngamba yove voshe. 11 Vutsiki vunovene mu mbonge ya Ndaviti njije nakukala nove mu ciyulo, 30 omuo mesho munasemuka Muyoyesi ueni, ikeye Kilistu Muene! 12 ange anamono Muyoyesi iunatumu. 31 Vantu voshe Kaha eci cikapua cizivukiso ceni, mukauana kakeke vakamono kuamena cije ciunavuahesa. 32 Cikapua vanamuzengela ha vintanga vana mulangeka mu ceke cakusholola kuli vaje keti Vayunda, nakuneha cikasa caku lila vangombe." 13 Hajevene kuasholokele vumpau kuli vantu vove va Isaleli." 33 Ishe na vaina vali civunga cakama ca masualale ca tungelo va muilu komokelele hali vije via handekele Simoni hali Yesu. vemanehe hamo na kangelo uje uanehele muzimbu, 34 Kaha Simoni uavakuisuile na kuhandeka kuli Maliya vembile na kulemesa Njambi nguavo, 14 "Vumpau vanaye nguendi, "Tala! kakeke ou vamuuhanguile kuli Njambi ua muilu, ciyulo cikale hano ha mavu kuli kuli Njambi mukunongesa na kuamena vavengi mu vantu vaje valema!" 15 Omo tungelo vahilukile muilu Isaleli. Akapua cimueso ca kuhuma kuli Njambi, cije kuhuma kuli tuniungi, kaha tuniungi valihandekesele vantu vavengi vaka muluisa. 35 Cimueso cije vantu umo na mukuavo nguavo, "Tuyeni honi ku Mbeteherema vavengi cikamuesa viyongola viavo via kushueka. linga tuka mone eci cuma cinalinguako, cije cana Kaha yove Maliya vusiuva vukatuvu mutima uove ngue tusholuela Muene." 16 Nankuma, vaile hajevene vuasi mukuale uakuhomona." 36 Kuakele umo kananguizi vuasi vakuanene Maliya na Yosefa na kakeke vana uamukuluntu ua mpuevo ua ntuluue, lizina liendi Ana mulangeka mucikasa caku lila vangombe. 17 Omo muna Fanuele uaku muyati ua Ashele. Uashombokele tuniungi vamumuene, vambuluile mezi aje avalekele ha miaka itanu na ivali, 37 kaha honi uapuile ntuluue. kangelo hali kakeke. 18 Kaha voshe vaje vovuile Uakele na miaka makumi atanu na atatu na miaka valikomokelele ha viuma vije vivahandekele tuniungi. iuana. Ikeye kahumine mu njivo ya Muene Njambi, 19 Vuno honi Maliya uaniungile mezi oshe aje naku mutania na vutsiki uakele nakulemesa Njambi ha uayongola mu mutima uendi. 20 Kaha tuniungi kuliumina kulia na kulombela. 38 Ha ntsimbu ijevene vahilukile na kushangazala na kulemesa Njambi ha uahete kuli Maliya na Yosefa uahanene cikandeleta viuma vioshe voviule, na vije varmuene. Viuma vioshe kuli Njambi. uahandekele hali uje muana kuli voshe vialinguile ngue vene muje muavalekele kangelo. vaje vavandamenene Njambi mukupatula Yelusalema. 21 Omo kunahiti matangua atanu na atatu, omo 39 Omo Yosefa na Maliya vamanesele vioshe ngue ntsimbu yahete yakutuhula kakeke ku mukanda, kaha ku Lishiko lia muene Njambi, vahilukile kuimbo liavo vamulukile lizina liendi Yesu, lizina lije lia mulukile ku Nazaleta mu Ngalileya. 40 Kaha muana uakolele kangelo ntsimbu kanda amuimite. 22 Kaha omo uakele na nzili. Uakolele mu mana, kaha vikuisulo via matangua apuilemo akulilelesa, Yosefa na Maliya Njambi viakele hali ikeye. 41 Ha muaka na muaka valingile ngue ku Lishiko lia Mosesa. Nankuma, visemi va Yesu vakele nakuya ku Yelusalema ku vataualele kanike ku Yelusalema linga vaka mukundike Ciuano ca Paseka. 42 Omo Yesu uakele na miaka kuli Muene Njambi, 23 ngue muvanasoneka mu Lishiko likumi na ivali, kaha vaile nendi ku Yelusalema ku cilika lia Muene Njambi, "Muana uoshe ua ntuataua ua yala ca ciuano ngue ntsimbu yoshe. 43 Omo matangua vaka mukundike kuli Muene Njambi." 24 Mu Lishiko aje a ciuano ahuiile, kaha vaputukile kuya kuimbo, lia Muene Njambi naua liandeka ngualio visemi vuno honi Yesu uasalele munima mu Yelusalema.

Visemi vendi kuvatantekeyele, **44** vayonguele nguavo lingeni viuma vije vimuesa ngeci munatenguluka ku hamo hali ha cendo, nankuma vendele vungezi vua vupi vueni. Keti mu lihandekese mu mitima yeni litangua limo, kaha vaputukile kumutonda hhakati ngueni 'Tuli na cisemi cetu Avilahama.' Mua vusunga kava vushoko vuavo nava vusamba vavo, **45** vuno njimileka nguange Njambi asa kutengulula mavue honi kuva muuanene. Nankuma, vahilukile naua ku aua naku uapuisa vatekulu va Avilahama! **9** Ngimbu Yelusalema na kumutonda. **46** Kaha ha litangua vanaihaka laja kumizi ya muti, muti uoshe kuuimi lia mu citatu vamuuanene mu Njivo ya Muene vushuka vua cili vaka uteta nakuumbila mu tuhia." **10** Njambi, natumama hhakati ka valongisi va mashiko Vantu vamuihuile nguavo, "Kaha honi tulinga vati?" a Njambi, na kuvovuiliila naku vehozola vihuila. **47** **11** Uavakumbuluile nguendi, "Ou hali na vikovelio Kaha voshe vaje vovoile vali komokelele cikuma vivali ahaneko cimo uje kesi naco, kaha nou alina via mangana endi nakukumbulula cendi. **48** Visemi kulia ahaneko vakuavo." **12** Vaka kutambula lisimo vendi omo vamuue vamikomokelele, kaha vaina vezile linga avambuitike, kaha vamuihuile nguavo, vahandekeli kuli ikeye nguavo, "Munange, vika "Mulongisi, yetu tunapande kulinga vika?" **13** Kaha unatulingilamo? Tala! Isto nange tunaliniengele uavalekelele nguendi, "Keti mukatambule kupulakana na kukutonda cikuma ngeci tukuuane." **49** Kaha omo muvemika." **14** Masualale vamo naua vamuihuile Yesu uavakumbuluile nguendi, "Vika munanitondela? nguavo, "Netu naua tunapande kulinga vika?" Kaha Nkuma kumuatantekeyele ngueni njinapande kukala uavalekelele nguendi, "Keti muka pukule viuma via mu njivo ya tate ndi?" **50** Vuno honi vakevo vakueni, cipue kuvangela, simpeni na fueto yeni." **15** kuvatantekeyele kulumbunuka cakukumbulula cendi. Vantu vakele nalikulahelo lia kuvandamina ngeci tukuuane." **51** Kaha Yesu uaile navo ku Nazaleta, kaha kuje uatualeleho kuvononoka. Vaina vaniungile vioshe evi mu mutima uavo. **52** Kaha Yesu uakolele mu muvila, na mu mana, uuanene kavumbi kakama kuli Njambi na vantu.

3 Evi vioshe vialingiuile omo Sezale Timbeliase te hanga aciyula ha miaka likumi na itanu mu vumuene vua Loma. Ha ntsimbu ije Pontiyu Pilato uapuile nguvulu uamu Yundeya, na Helonde uasuanene mu Ngalileya, munaina Filipu uasuanene mu nganda ya Ituleya na nganda ya Talakoniti, Lisaniya uasuanene mu nganda ya Ambilene, **2** na Anase na Kayafase vapusle Tusasendote Vakama. Ha ntsimbu ijevene Njambi uahandekeli kuli luano muna Zakaliya omo uakele mu mpambo. **3** Kaha luano uaile ku cihela na cihela ca Ndonga ya Yundai na kuambulula nguendi, "Tengulukeni ku vupi vueni vamibuitike, kaha Njambi akamisambesa ku vupi vueni." **4** Ngue muvana soneka mu livulu lia Isaya kananguizi ua Njambi nguavo, "lizi lia umo atambeka mu mpambo nguendi, 'Vuahesen tapalo ya Muene Njambi, sungameseni ngila yendi linga akuhitilemo! **5** Vimbongo vioshe vanapande ku viofuela, minkinda yoshe yakama neyi yaindende vaka viniekumuna, na vingila via kuhenga vanapande kuviolola visungame, na vingila via kuzika vanapande kuvilambesa. **6** Vantu voshe vakamona kuamena ca Njambi." **7** Kaha luano ualekele vije vivunga via vantu vezile kuli ikeye nakuvambuitika nguendi, "Eni manoka! Iya honi naminangula linga muteue vukalu vua Njambi vuje vuli nakuija? **8** Nga mutonda kuteua kuvukalu vua Njambi

munai Nangai, 26 Nangai uapuile muna Maate, mu Visoneka nguavo, 'Muntu kasa kuyoya na mbolo Maate uapuile muna Matatiya, Matatiya uapuile lika kuahi.'" 5 Kaha Satana ualondesele Yesu helu lia muna Semehine, Semehine uapuile muna Yoseke, munkinda ualah, kaha uamumueselete muka ntsimbu Yoseke uapuile muna Yonda, 27 Yonda uapuile muna kakandene vumuene vuoshe vuahano ha mavu. Youanane, Youanane uapuile muna Lehesa, Lehesa 6 Kaha Satana uahandekel kuli ikeye nguendi, uapuile muna Zelumbambele, Zelumbambele uapuile "Njikakuhana vumuene ovu na vufuko vuoshe vilimo, muna Sheyaletiyele, Sheyaletiyele uapuile muna Neli. omuo vanjihanavio, kaha njikavihana kuli uoshe uje 28 Neli uapuile muna Meleki, Meleki uapuile muna initonda. 7 Nga unjilemesa, kaha vioshe evi vikapua Andi, Andi uapuile muna Kosame, Kosame uapuile viove." 8 Yesu uahandekel kuli ikeye nguendi, muna Elemandame, Elemandame uapuile muna "Vanavisioneka mu Visoneke nguavo, 'Ukalemesa Ele, 29 Ele uapuile muna Yoshiua, Yoshiua uapuile Muene Njambi yove, ikeye lika iukapangela!" 9 Kaha muna Ezazale, Ezazale uapuile muna Yolime, Yolime Satana uamutualele ku Yelusalema, uamuahakele ha uapuile muna Matata, Matata uapuile muna Levi, 30 kashongua ka njivo ya Muene Njambi, uahandekel Levi uapuile muna Simioni, Simioni uapuile muna kuli ikeye nguendi, "Nga u Muna Njambi, liumbile ha Yunda, Yunda uapuile muna Yosefa, Yosefa uapuile mavu kuhuma kuno kuilu, 10 omuo vanavisioneka muna Njoname, Njoname uapuile muna Eliakime, 31 mu Visoneka nguavo, 'Njambi akashika tungelo Eliakime uapuile muna Meleya, Meleya uapuile muna vendi na kukuniunga.' 11 Kaha vanavisioneka mu Mena, Mena uapuile muna Matata, Matata uapuile Visoneka naua nguavo, 'Vakakukuata, linga viliato muna Natane, Natane uapuile muna Ndaviti, 32 Ndaviti viove keti vikatsutsuke ku livue.'" 12 Vuno honi Yesu uapuile muna Njesi, Njesi uapuile muna Ovende, uahandekel kuli ikeye nguendi, "Vanavisioneka mu Ovende uapuile muna Mbouasi, Mbouasi uapuile Visoneka nguavo, 'Keti ueseke Muene Njambi yove.'" muna Salemone, Salemone uapuile muna Naheshoni, 13 Omo Satana uamanesele kueseka Yesu mu vingila 33 Nashone uapuile muna Aminandave, Aminandave vioshe, kaha uamusezele noho hakauana ntsimbu uapuile muna Andemine, Andamine uapuile muna ikuavo. 14 Kaha Yesu uahilukile ku Ngalileya, na nzili Aleni, Aleni uapuile muna Izeloni, Izeloni uapuile ya Cimbembesi ca kulela yakele muli ikeye. Kaha muna Peleze, Peleze uapuile muna Yunda, 34 Yunda muzimbu uendi uatsimanene mu nganda yoshe ya uapuile muna Yakomba, Yakomba uapuile muna Ngalileya. 15 Yesu uavalongesele mu vinjivo viavo via Isake, Iseke uapuile muna Avilahama, Avilahama malombelo, kaha voshe vamushangazalele. 16 Yesu uapuile muna Tela, Tela uapuile muna Nahole, 35 uaile ku Nazaleta, kuje kuakolele, kaha uakovelele Nahole ua puile muna Selunge, Selunge uapuile mu njivo ya malombelo ha litangua lia Sapalalo ngue muna Leu, Leu uapuile muna Pelenge, Pelenge ku cilika cendi. Kaha uemanene na kutanda Visoneka. uapuile muna Hevele, Hevele uapuile muna Shela, 36 17 Vamuhanene livulu lia sonekele Isaya Kananguizi Shela uapuile muna Kainane, Kainane uapuile muna ua Njambi. Kaha uazengunuine lije livulu liakuzenga, Alepakeshande, Alepakeshande uapuile muna Shemi, uuanene ha mutambela uje uatondele kutanda. Shemi uapuile muna Noua, Noua uapuile muna Kaha uatandele nguendi, 18 "Cimbembesi ca Muene Lameki 37 Lameki uapuile muna Matusela, Matusela Njambi cili muli yange, omuo nanjihangula kuambulula uapuile muna Enoki, uapuile muna Njalende, Njalende Muzimbu ua Cili kuli vihutu. Nanjitumu kuambulula uapuile muna Maalalele, Maalalele uapuile muna linga vinzinda vaka vapatule, nakuambulula linga Kenane 38 Kenane uapuile muna Enoshe, Enoshe tupuputua vakamone, nakunjituma kupatula vaje uapuile muna Sete, Sete uapuile muna Andama, vaval nakuyandesa, 19 nakunjituma kuambulula ngeci Andama uapuile muna Njambi.

4 Yesu hakushula na Cimbembesi ca kulela, uahumine ku Ndonga ya Yundau, kaha Cimbembesi camtuamenenene mu mpambo, 2 kuje Satana uakamuesekel matangua makumi auana. Ha ntsimbu ije yoshe Yesu kalile nacimo cahi, omo matangua aje ahuile, kaha uovuile njala. 3 Kaha Satana uahandekel kuli ikeye nguendi, "Nga u Muna Njambi shika livue eli linga lilihimpule mbolo." 4 Vuno honi Yesu uamukumbuluile nguendi, "Vanavisioneka ntsimbu inahete ya kavumbi ka Muene Njambi ku vantu vendi." 20 Yesu uazengele lije livulu, ualihanene naua kuli muka kuniunga, kaha uatumamene. Vantu voshe vakele muje mu njivo ya malombelo vamutalele ntooma, 21 kaha uahandekel kuli vakevo nguendi, "Visoneka evi lelo vinapuisamo ku mesho eni, ngue omo munovu vanakele nakulitanda." 22 Kaha voshe vamushangazalele, valikomokelele ku mezi endi acili aje ahandekel, vahandekel nguavo, "Ou ikeye uje muna Yosefa ndi?" 23 Kaha uahandekel kuli vakevo nguendi, "Mua vusunga mukanjitelia

cisimo eci ngueni, 'Ove cimbanda likanguise yove kutambeka nguavio, "Yove u Muna Njambil!" Vuno vavenia!' Cimukalumbununa cikapua ngueni, 'Yove honi ikeye uashikile vimbembesi via kujuala ngeci linga viuma vioshe muno muimbo liove, vijevene keti vihandeka nacimo cahi naua, omuo vikevio vituovuile vialingile mu Capenama.' **24** Mua vusunga viamutantekeyele nguavio ikeye Kilistu. **42** Omo njimileka, naumo uahi kananguizi ua Njambi ivakatava kuacele Yesu uatuhukile, nakuya kuali kaliendi lika. muimbo liendi. **25** Vuno honi muavusunga njimileka Vantu vaputukile kumutondezeka, omo vamuuanene mu lifuti lietu lia Isaleli muakele vantuluue wavengi vatondele kumuvindika ngeci keti ahume kuli vakevo. ha matangua a Eliya kananguizi ua Njambi, omo **43** Vuno honi uahandekele kuli vakevo nguendi, kalunga kanokele miaka itatu na vingonde vitanu na "Njapande kuambulula Muzimbu Viacili via vumuene imo naua honi kuakele njala mu lifuti lioshe. **26** Eliya kuvamutumine kuli voshe, vuno honi kuli ntuluue vua Njambi mu vimbonge vieka naua, omuo evi uje keti Kayunda uje uakele mu limbo lia Zelefani vikevo via njitumine kulinga Njambi." **44** Uakele na kuambulula mu vinjivo via malombelo via Njambi kuyehi na mbonge ya Sindone. **27** Kuakele vantu vioshe viamu Yundeya.

5 Litangua limo Yesu uemanene ha ntunda ya cisali ca Ngenesaleta te vantu vakele nakulisindika kuya kuli ikeye linga vovue lizi lia Njambi. **2** Kaha uamuene mato avali vanaatutika ku mukulo ua cisali. Vaka kuta vatsi vahumine mu mato na kukusha manda avo. **3** Yesu uakovele mu vuato vumo, vakele vua Simoni, kaha uamulombele ngeci avusindikile alahako kamandende na hantunda. Yesu uatumamene mu vuato, kaha ualongesele cije civunga. **4** Omo Yesu uamanesele kuhandeka, kaha uahandekele kuli Simoni nguendi, "Sindikila vuato haje ha mema a kulova, kaha yove na vakueni teni manda eni linga mujevele vantsi." **5** Simoni uamukumbuluile nguendi, "Muene, tunapanga cikuma vutsiki vuoshe vuno honi nakamo tunakuata kahi. Vuno honi omuo ukahandeka ngoco, kaha tuta manda." **6** Kaha omo vate manda vakuate vatsi vavengi cikuma, kaha manda aputukile kutavuka. **7** Nankuma, vaniatele vavusamba vavo vakele mu vuato vukuavo veje vaku vakuase. Vezile vashulisile mato oshe na vatsi mukemo vaputukile kuvombela. **8** Omo Simoni Petulu uamuene vije vialingiule, uatsikamene ha mavuli ku mesho a Yesu na kuhandeka nguendi, "Muene, huma kuli yange, omuo yange njimuka vupi!" **9** Simoni na vakuavo vali komokelele cikuma ha kumona vatsi vavengi vava kuatele. **10** Simoni uakele navavusamba vendi vaval mazina avo apuile Yakomba na luano vana va Zembendeo, nava kevo naua vali komokelele cikuma. Yesu uahandekele kuli Simoni nguendi, "Keti uzive liova, hume hano ukata vantu." **11** Vatutikile mato avo ku ntunda, vasezele vioshe, kaha vakavele Yesu. **12** Litangua limo Yesu uakele mu mbonge imo muje muakele yala umo uakele nakuyanda na mushongo ua mbumba. Omo uamuene Yesu, uaule nacihanga cendi ha mavu amulambelele nguendi, "Muene, nga utonda, uasa kunjikanguisa!" **13** Yesu uolele livoko liendi uamukuate uahandekele

nguendi, "Njitonda, kanguka!" Hajevene uakangukile. na valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa vaje 14 Yesu uamushikile nguendi, "Keti ulekeko muntu vakundamene ku mpunga yavo valiniengelele kuli umo cuma eci kuahi, vuno honi ya ukalisholole kuli vandongisi va Yesu. Vehuile nguavo, "Vikahoni mulia kasasendote linga vantu voshe vatantekeye nguavo na kunua hamo na vaka kutambula lisimu na vaka vakukangula, ambahoni ukakombelele nkombelo ije vupi?" 31 Yesu uavakumbuluile nguendi, "Vakangule yashikile Mosesa." 15 Vuno honi muzimbu uahali kuvekutonda cimbanda kuahi, kuvanga vaka kuvavala Yesu uakele nakushanduokela kuoshe, kaha vivunga lika. 32 Ngoco vene yange kunjezile mukusana via vantu vezile nakumuuvuila na kuvakanguisa ku vantu vaje vanalimono vakevo vavenia nguavo vaka mishongo yavo. 16 Vuno honi Yesu kakengi uakele vusunga linga vatenguluke, vuno honi vantu vaje vaka nakuvaseza nakuya kuali kaliendi lika na kulombela. vupi." 33 Vantu vamo vahandekele kuli Yesu nguavo, 17 Litangua limo omo Yesu uakele nakulongesa, "Vandongisi va luano vakalikela kulia vintsimbu Vafaliseo vamo na valongisi va mezi a Lishiko lia viavingi na kulombela, na vandongisi va Vafaliseo Mosesa vatumamene kuje, vahumine mu membo naua vakalingi cuma cimo, vuno honi vandongisi a ku Ngalileya na ku Yundeya na ku mbonge vove vakali na kunua ntsimbu yoshe." 34 Kaha Yesu yakama ya Yelusalema. Nzili ya Muene Njambi yakele uavakumbuluile nguendi, "Nkuma yeni mutalelela hali Yesu mukukanguisa vantu. 18 Kaha vamala vangenzi ku ciuano ca vulo linga vaye na njala ndi? vamo vanehele yala muka kalepa vamulangeka ha Muavusunga vene kuahi! Omo vavenia vulo acili citalatala, vesekele kumukovelesa mu njivo linga navo kuvapandele kulinga ngacije. 35 Vuno honi vamulangeke ku lutue lua Yesu. 19 Omuo civunga litangua likeja omo vakahumisa vavenia vulo hhakati ca vantu, kuvauanene ngila yaku mukovelesela kavo, ambahoni vakalikela kulia." 36 Yesu uavatelele mukati. Nankuma, vamutualele helu lia njivo, vatuvile naua cisimo eci nguendi, "Kuuasa kutavula cikamba mbengua mu mateya, kaha vamusoselele na citalatala ku kazaku kakaha na kucitongela ha kazaku ka cendi ha mavu mukati ka civunga kulutue lua Yesu. 20 laja. Nga ulingamo, kaha utavula kazaku kakaha, Omo Yesu uavamuene lutsilieko luavo, uahandekele cikamba cacihha kucilitombola na ntanga yalaja. 37 kuli uje yala nguendi, "Kavusamba kange, vipi viove Naua vene kuvekulongela viniu viavihia mu vinjeke vana visambesa." 21 Valongisi va mezi a Lishiko via vilambu vialaja. Nga ulingamo vije vinjeke via lia Mosesa na Vafaliseo vaputukile kusinganieka vilambu vitavuka kaha viniu vihitikila muangoco. 38 nguavo, "Iya ou yala alinakushaula Njambi? Njambi Vuno honi viniu viavihia vaka vilongela mu vinjeke via lika ikeye muka kusambuesa vupi!" 22 Yesu uazivukile vilambu viavihia. 39 Kuuasa kunua viniu viavihia omo viyongola viavo, kaha uahandekele kuli vakevo unanu laja viniu vialaja. Uhandeka nguove, 'Viniu nguendi, "Vikahoni mulina kuyonguela viuma via vialaja viacili."

6 Ha litangua limo lia Sapalalo Yesu na vandongisi vendi vakele nakuhita mu mehia a tiliku. Vandongisi vendi vaputukile kushutuzola mitue ya tiliku, vaitsenene mu mavoko avo, kaha valile vinona. 2 Kaha Vafaliseo vamo vakele kuje vavehuile nguavo, "Omo vika mulinakulingila evi kuvekulinga ha litangua lia Sapalalo kuya mu Lishiko lia Mosesa?" 3 Yesu uavakumbuluile nguendi, "Nkuma kanda mutande vije vialingile Ndaviti na vaje vakele hamo nendi omo vazivile njala ndi? 4 Uakovelele mu njivo ya Muene Njambi, kasasendote uamuhanene lisesa lia kunona ije mbolo ivakombelele kuli Njambi, ualile, na kuhanako naua vantu vendi. Mbolo ije kuyapandele ku ilia kuli muntu uoshe kuvanga tusasendote lika." 5 Kaha Yesu uamanesele nguendi, "Muna Muntu ikeye Muene ua Litangua lia Sapalalo." 6 Ha litangua lia Sapalalo likuavo Yesu uakovelele mu njivo ya malombelo, kaha ualongesele. Muakele yala umo uakusekua livoko lia cilio. 7 Kaha valongisi va mezi

a Lishiko lia Mosesa na Vafaliseo vamo vatondele Njambi va Njambi. 24 "Vuno honi tuyando kuli yeri kashuilo hali Yesu linga vamu uaneneho mulonga, munafuku laja, omuo muatambula laja kuyoya kuacili!" nankuma, vamutalele ntoma muyehi yehi linga 25 "Tuyando tueni yeri munakuta vuavuno, omuo vamone nga ikeye akanguisa uje muntu ha litangua mukaziva njala!" "Tuyando tueni yeri muli nakujolela, lia Sapalalo. 8 Vuno honi Yesu uazivukile viyongola omuo muka pihilila na kulila! 26 "Tuyando tueni omuo viavo, kaha uahandekele kuli uje yala uakusekua vantu voshe vali nakumishangazala, omuo vakuluntu livoko nguendi, "Katuka uije hano hhakati." Kaha vavo valingile ngacije kuli tunanguizi va Njambi va uje yala uakatukile uemanene mukati. 9 Nankuma, makuli. 27 "Vuno honi njimileka yeri vaka kunjitolilila Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Njimihula nguange, zangeni vitozi veni, lingeni muacili kuli nguange, cuma muka vanatutavesa ha Lishiko lietu vaje vamizinda, 28 vezikiseni vaje vamisinga, kaha kucilinga ha litangua lia Sapalalo? Kupanga viacili lombeleleni vaje vali nakumiyandesa. 29 Nga muntu indi kupanga viavipi? Kuamena muono ua muntu indi akupupa ku litama limo, kaha mutenguluile akupupe ku kuunongesa?" 10 Uatalele kuli vakevo voshe noku litama likuavo naua, nga muntu akunieka kazaku kove, noku, kaha uahandekele kuli uje yala nguendi, "Olola muhane naua na cikovelo cove. 30 Muntu uje amilomba livoko liove." Uoluele livoko liendi, kaha liakangukile. muhaneni cuma cije canamilombo, omo muntu ambata 11 Ha cuma eci valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa cuma cove, kaha keti ucihule naua. 31 Viuma vioshe na Vafaliseo vakele na matoto, kaha valihandekesele vimutonda ngeci vakueni vamilingilevio, mukemuo hhakati kavo vivapandele kulinga kuli Yesu. 12 Ha vene, nenii naua valingilenavio. 32 "Nga muzanga lika ntsimbu ije Yesu ualondele ku munkinda na kulombela, vaje vamizanga, vikahoni mutambuila vishangalo? kaha uakele nakulombela vutsiki vuoshe kuli Njambi. Cipue vaka vipi vakazanga vaka kuvasanga! 33 13 Omo litangua liatuhukile, kaha uasanene vandongisi Nga mulinga lika muacili kuli vaje vakamilingi vendi linga veje kuli ikeye, kaha uahanguileho likumi muacili, vikahoni mutambuila vishangalo? Cipue vaka na vavalii hhakati kavo, vaje vatumbuile tunganda. 14 vupi mukemuo muvakalingi! 34 Nga mukumuuisa Aua akeuo mazina avo: Simoni uje yalukile Petulu lika vaje muavandamena ngueni vamihiluisila, na munaina Anduleo, Yakomba na Iuano, Filipu na vikahoni mutambuila vishangalo? Cipue vaka vupi Mbatolomeo, 15 Mateu na Tomasi, Yakomba muna naua vakalikumuusa, linga vatambule ngue muje Alufuya, na Simoni (uje ivatumbuile "Zelote.") 16 muvanahana. 35 Vuno honi zangeni vitozi veni, kaha Yundasa muna Yakomba, na Yundasa Sakalote uje lingeni muacili kuli vakevo, vakumuiseni vuno honi keti uamuendele vungunu. 17 Yesu na vandongisi vendi muvandamene ngueni mukavitambula naua. Kaha vahumine ku munkinda kaha vemanene ku mutambela cikandeleta ceni cikapua cakama, mukapua vana va uaku jalamanena. Na civunga ceka cakama ca Njambi ua Helu lia Helu. Omuo ikeye akevuila ngozi vandongisi vakele kuje nakumuvandamena. Naua vaje kuvekumukandelela na vaje vaka vupi. 36 Pueni civunga cakama ca vantu cahumine ku Yundeya vaka cikeketima ngue Ishueni aupua muka cikeketima. kuoshe na ku Yelusalema, naku vimbonge via ku 37 "Keti muhise, kuteua nenii vakamihisa, keti mupaye, cikuma ca Tile na ku Sindone. 18 Vezile nakumuvuilia kuteua nenii vakampaya, sambeseni, kaha nenii na kuvakanguisa ku mishongo yavo. Voshe vaje vakamisambesa. 38 Haneni, kaha nenii vakamihana. vakele nakuyanda na vimbembesi via kujuala vezile, Cikapua nge muka kulandesa uje akuhana seteko kaha uavakanguisile. 19 Kaha civunga coshe ca ya vinona, akaizindangeya nakui niekumuna kaha vantu vesekele kumukambeka mavoko, omuo nzili akashullisaho cikuma noho ishulisa muvimbango via yahumine kuli ikeye na kuvakanguisa voshe. 20 Yesu cisetekelo na kumuananga kaha honi akakuanhavio uatalele vandongisi vendi, kaha uahandekele nguendi, vioshe. Seteko ije museteka nayo vakueni, ikeye naua "Muavezika yeri vaka kuhutua, omuo Vumuene vua vakamiseteka nayo." 39 Kaha Yesu uavatelele cisimo Njambi vunapu vuenil!" 21 "Muavezika yeri muli eci nguendi, "Kapuputua umo kasa kutuamenena na njala vuavuno, omuo mukakuta!" "Muavezika kapuputua mukuavo, nga alingamo voshe vavali yeri mulinakulila vuavuno, omuo mukajolele!" 22 vakauila mucina. 40 Kukuesi ndongisi atuvakan "Muavezika omuo vantu vamizinda na kumiviana na mulongisi uendi vuno honi ndongisi uoshe, omo kumishaula na kumitumbula nguavo muva vapi, vioshe namanesa kulilongesa cendi, ikeye naua akapua hamo evi omuo mukavangye Muna Muntu!" 23 Joleleni na mulongisi uendi. 41 "Vikahoni umona kacishoni kali omo eci cilingiuia, kineni na kujolela, omuo Njambi ha lisho lia mukueni, vuno honi ku uyongola mukambo namivuahesela cikandeleta ceni cakama muliu. Omuo uli mulisho liove? 42 Vatihoni uhandeka na mukueni vakuluntu vavo valingile ngacije kuli tunanguizi va nguove, 'Mukuetu, teua njikuhumise kacishoni kali

ha lisho liove,' omo yove uli na mukambo mu lisho mu Isaleli luahimo." 10 Omo vaje vamala vavatumine liove? Ove muka civembulu! Ha kulivanga humisa vahilukile ku njivo ya uje mukuluntu vaka uanene mukambo uli mu lisho liove, kaha umone muacili uje ngamba nakanguka. 11 Munima yevi Yesu uaile hakuhumisa kacishoni kali ha lisho lia mukueni. 43 ku mbonge ya Naine, vandongisi vendi na civunga "Muti uacili kuuasa kuima vushuka vuavupi, cipue cakama vamukavele. 12 Omo ikeye uahete kuyehi muti uaupi kuuasa kuima vushuka vuacili. 44 Muti na cikolo ca mbonge, kaha vantu vatuhuile civimbi uoshe vauzivukila ku vushuka vuauo, omuo kuuasa ha mbanza, uje yala uatsile uapuile muana umolika kuhela vushuka vua mukuyu na mikolovozi ya viini uaumo ntuluue, kaha civunga cakama cahumine ku muti ua mambimbo. 45 Muntu uacili ikeye muka muje mu limbo cakele hamo nauje ntuluue. 13 kusholola viuma via viacili via ku mutima uendi, muntu Omo Muene Yesu uamumuene, kaha uamuviuilile ua mupi akasholola viuma viavipi via ku mutima cikeketima, kaha uahandekele kuli ikeye nguendi, uendi omuo kanua kakahandeka vije viashula mu "Keti ulile." 14 Ambahoni Yesu uaile uakuate mutima. 46 "Vika munjitumbula ngueni, 'Muene, ku citala tala, kaha vaje tufunde vemanene. Yesu Muene', vuno honi kumulingi vinjimileka? 47 Njimileka uahandekele nguendi, "Ove kankalava, njikuleka cifua cendi uoshe uje ejia kuli yange na kuvuilia nguange, hinduka!" 15 Kaha uje yala uatsile mezi ange na kuuononoka. 48 Napu ngue yala uasangukile uatumamene na kuputuka kuhandeka, uakutungila njivo yendi, uahindile nakulovesa luvula kaha Yesu uamuanhene kuli vaina. 16 Vantu ha live. Livazi liezile liapupile kuje ku njivo, vuno voshe vovuile liova, kaha vashangazale Njambi, honi kuyaningangele, omuo luvula luajie njivo luakele vahandekele nguavo, "Kananguizi ua Njambi uakama ha live. 49 Vuno honi uoshe aziva mezi ange neja kuli yetu na Njambi neja nakuovola vantu vendi!" kuakuhona kuuononoka napu ngue yala uatungile 17 Kaha lutsimo olu lua Yesu luashandokelele mu njivo yendi kuakuhona kuhinda luvula. Omo livazi Yundeya muoshe na ku vinganda vioshe via kulihata. liapupile kuje ku njivo, kaha yasiukile hajevene, kuua 18 Omo vandongisi va luano vamulekele viuma vioshe kuayo kuapuile kuakupi cikuma!" evi, kaha uasaneneko vandongisi vendi vaval. 19

7 Omo Yesu uamanesele kuhandeka viuma vioshe evi ku vantu, kaha uaile ku Kapenama. 2 Mu mbonge ije muakele mukuluntu ua masualale va Loma uje uakele na ngamba yendi uaseho cikuma kuli ikeye. Uje muntu uavavalele uatondele kutsa. 3 Omo uje mukuluntu uovoile lutsimo lua Yesu, uatumine vamo vakuluntu va Vayunda kuli ikeye nakumulomba eje mukukanguisa ngamba yendi. 4 Vezile kuli Yesu vamulambelelele cikuma nguavo, "Ou yala napande kumukuasa. 5 Ikeye uazanga vantu vetu, naua uatutungilile njivo ya malombelo yetu." 6 Yesu uaile navo, vuno honi omo uahete kuyehi na njivo, uje mukuluntu ua masualale uatumine vavusamba vendi kuli Yesu nakumuleka nguavo, "Muene, keti ukaluuisse mutima uove omuo kucanjipandele yove ukakovele mu njivo yange. 7 Ngecivene nange naua kucanjipandele kuheta kuli yove. Handeka lika lizi, kaha ngamba yange akanganguka. 8 Njitantereye eci omuo nange njili muitsi lia nzili yakama, na masualale vali muitsi liange, njishika umo nguange, 'Ya!' kaha aya, kaha naua njishika mukuavo nguange, 'Ija!' kaha ejia. Njihandeka kuli ngamba yange nguange, 'Linga evi!' kaha acilinga." 9 Yesu ualikomokelele omo uovoile evi, kaha uatengulukilile kuli cije civunga camukavele, uahandekele nguendi, "Njimileka nguange, nakumo kuahi kunjinauana lutsilieloliakama ngue eli, cipue

Uavatumine kuli Muene Yesu nakumuihula nguavo, "Yove vene uija? Indi tuvandameneko ueka naua." 20 Omo vamala vezile kuli Yesu vahandekele nguavo, "Luano muka kumbuitika natutumu kuli yove nakuihula nga yove uje ejia indi tucivandameneko ueka naua." 21 Ha ntsimbu ijevene Yesu uakanguisile vantu vavengi ku kuvalava kuavo, naku mishongo yavo nakuhumisa mahamba na kumuesa tupuputra vavengi. 22 Kaha uatavele vandongisi va luano nguendi, "Yemuye mukahandeke kuli luano vimunamono nevi vimunevu. Tupuputra vamona, vilema venda, vaka mbumba vanalele, tusinda matuitui vaziva, vatsi vasanguka, kaha muzimbu uacili vauambulula kuli tuhutu. 23 Vanavezika vaje kuvakecela lutsilielo luavo muli yange." 24 Omo vandongisi va luano vahilukile, kaha Yesu ualekele cije civunga hali luano nguendi, "Omo muaile kuli luano mu mpambo muatondele kukamona muntu ua vati? Indi muaile mukumona yala uakufua ngue vishoni via laha viakutepuzoka na mpunzi? 25 Muaile nakumona vika honi? Muntu nazala vuzalo vuasenga ndi? Vantu vakakuzala muacili na kukala muasenga vakakala mu mihela ya muene. 26 Njilekeni muatondele kukamona vikahoni? Muatondele kukamona kananguizi ua Njambi ndi? Eyo, ikeye vene naua ikeye kananguizi ua Njambi uakama. 27 Ou ikeye luano uje visoneka vihandeka nguavio, 'Njikatuma kanganda kange kulutue luove.

Akavuahesa ngila yove.' 28 Njimileka nguange, ku kuli mpuevo na kuhandekele kuli Simoni nguendi, vantu voshe vaje vanakeleko, naumo uahi napulaka "Uamumono ou mpuevo? Njakovelele mu njivo yove, luano. Vuno honi uje uamundende kumaneselela kuanjanjhanene mema akutana ku viliato viange, mu vumuene vua Njambi ikeye napulakana luano." vuno honi najulisa viliato viange na misozi yendi na 29 Vantu voshe hamo na vaka kutambula lisimu kunjhunda na vinkambu viendi. 45 Unahonouele vononokele vusunga vua Njambi, kaha vavambuitikile cipue kunjitsuumba, vuno honi kuhuma ntsimbu kuli luano. 30 Vuno honi Vafaliseo na valongisi va njakovelele muno mu njivo yove kecelele kutsuumba Mashiko a Mosesa vavianene vilinga via Njambi hali viliato viange. 46 Kuanjantambuile mukunjitila mazi ku vakevo, mukemo kuva vambuitikile kuli luano. 31 Yesu mutue uange, vuno honi ikeye nanjitala mazi aluengo uahandekelinguendi, "Kuliveya njasa kusetekesa kuviliato viange. 47 Njimileka, vanamukonekela vupi vantu va matangua ano? Vanapu ngue vika? 32 vuavuingi mukemo uakala nacizangango cikuma, Vakevo vanapu ngue vanike vanatumama kumuhela vuno honi uje vanakonekela muvundende, uazanga uakulandesela viuma, kaha valitambakanamo na via vindende." 48 Kaha Yesu uahandekeliku uje mukuavo, 'Tunamimbilile miaso ya vushombola, mpuevo nguendi, "Vipi vuove vana vanavikonekela." vuno honi kumuakinine! Tuamimbilile miaso ya 49 Kaha vaje vakele nendi ku mesa vaputukile vusiu vuno honi kumua lili!" 33 Omo luano muka kusinganieka nguavo, "Iya ou, asa kukonekela vipi?" kumbutika uezile, kalile mbolo cipue kunua viniu, 50 Kaha uahandekeliku mpuevo nguendi, "Lutsilieku kaha muahandekelingueni, 'Ali na mahamba!' 34 luove lua kusambuesa. Ya mu ciyulo."

Kaha omo Muna Muntu uezile, ikeye ualile nakunua, kaha muahandekelingueni, 'Talenou yala! Uapua mukamutupu na kupenda, kaha kavusamba ua vaka kutambula lisimu na vaka vupi!' 35 Ngoco vene mana vana amuesa kupua acili kuvuyoye vua vaje vauakava." 36 Litangua limo umo ua Vafaliseo ualizanga lia Simon ualaniene Yesu kulia nendi, kaha uakovelele mu njivo Yakafaliseo nakutumama ku mesa. 37 Kuakele mpuevo ua mu mbonge ije, uapuile muka vupi. Omo uovuile nguendi Yesu hali na kulia mu njivo ya Kafaliseo, uanehele kantsazi kacili ka mazi aluengo luacili. 38 Kaha uemanene kunima ya viliato via Yesu, na kulila kaha uaputukile kujulisa viliato via Yesu na misozi yendi, kaha uavihundile navi nkambu viendi naku tsuumba ku viliato viendi, kaha uamuitilile mazi kumikono. 39 Omo Kafaliseo uje uamananene uamuene eci, uahandekeliku ikeye vavenia nguendi, "Nga ou yala uapuile kananguizi, nge natantekeya nacifua muka cou mpuevo na mukuta. Nge natantekeya nguendi uapua muka vupi." 40 Yesu uamulekele nguendi, "njili na cuma cimo njitonda kukuleka." Kaha uatavele nguendi, "Cikahoni Mulongisi?" 41 Yesu uamutililile nguendi, "Kuakele vamala vavali vakumuine vimbongo kuli muka kukumuisa. Umo uakumuine vimbongo via Siliva viakupua vihita vitanu, mukuavo naua uakumuine vimbongo via Siliva makumi atanu. 42 Omo vahonouele kuvihilusa, uava konekelele voshe vavali. Hakati kavo iya uje akamuzanga cikuma?" 43 Simoni uamukumbuluile nguendi, "Njasinganieka nguange uje yakonekelele cikuma." Kaha Yesu uahandekeliku ikeye nguendi, "Una yulu muacili." 44 Tala ou mpuevo, kaha lisikanieke yove vavenia. Kaha uatengulukilile

8 Hanima yevi, Yesu uakele nakuendangana mu vimbonge na mu membo, nakuambulula muzimbu uacili ua vumuene vua Njambi. Vavandongisi vendilikumi na vavali vaile hamo 2 Navampuevo vamo vaile hamo nendi. Yesu uahumisile mahamba muli vakevo na kuvakanguisa ku mishongo yavo. Umo uavo uapuile Maliya mangandalena muli ikeye uahumisile mahamba atanu na avali. 3 Mukuavo uapuile Njuana mpuevo ya Kuza, mukuluntu uakulama vitenga via mu njivo ya Helonde, Mukuavo uapuile Susana na vakuavo vavengi. Ava vampievo vakele nakukuusa Yesu na vandongisi vendi navukuasi vua vimbongo viavo. 4 Litangua limo vantu vavengi vezile nakukunguluka amo. Vahumine kuvi mbonge via vingi via kuli sezaseza kua kuivuilla Yesu. Uavatelele cisimo eci: 5 Muka kulima uaile na kukuna vimbuto viendi. Omo uakele nakukuna vimbuto viendi, imo yauililile kumukulo ua ngila kaha vantu valiatangeleleho na tuzila vailile. 6 Imo yauililile ha mavue kaha omo yamenene, yomine omuo kuya uanene mema. 7 Imo ya vimbuto yauililile ha mingonga, ha kukola kuayo vaituvile ku mingonga. 8 Vikuavo vimbuto via uililile ha mavu a vuilo, mbuto imo lika ya tuihuile chitha cavimbuto. Kaha Yesu uamanesele kuhandeka nguendi, "Uje uoshe hali na matuitui, azive!" 9 Vandongisi via Yesu Klistu vanuihuile nguavo, Yesu, eci cisimo cilumbununa vika? 10 Uavakumbuluile nguendi, "Njambi namihangula linga mutantekeye vushueka vua vumuene vuendi, vuno honi kuli vamo njihandeka mu visimo linga, 'Cipue vamona, vuno honi kuvamonesesa, cipue vovua vuno honi kuvovuisisa.'" 11 "Eci cikeco cilumbununa ca cisimo: mbuto ikeyo

lizi lia Njambi. **12** Vimbuto vije via uililile kumukulo uatambakanene nguendi, "Utonda kulinga vika kuli ua ngila vili ngue vantu vevua lizi lia Njambi. Kaha yange, Yesu Muna Njambi Uakuhania? Njikulomba satana eja na kuambata lizi mu mitima yavo, linga keti unjiyandese!" **29** Uje yala uahandekele evi omuo keti vakulahele na kuyoyesiu. **13** Vimbuto viauilibile Yesu uahandekele kuli lije lihamba linga lihume muli ha mavu a mavue vinapu ngue vantu vaje vatambula uje yala. Vintsimbu viavingi viakele nakumuyandesa. lizi nakuvuuhalelele omo valivua, vuno honi kuvesi na Vantu vakele na kumukuta na malienge ku mavoko mizi. Ha ntsimbu ya vieseko vahilukila munima. **14** na ku mikono naku muniunga, vuno honi uakele Vimbuto viauilibile ha mingonga vinapu ngue vantu nakuvatula kaha lihamba liakele nakumutuala mu vaje vevua lizi lia Njambi, vuno honi kulinenga, musenge. **30** Yesu uamuihuile nguendi, "Lizina vufuko na senga via vuyoye via vatuvi. Kaha liove yove iya?" Kaha uamukumbuluile nguendi, kuviaakolele na kuima vushuka. **15** Vuno honi vimbuto "Tuvavengi," omuo mahamba wavengi vakovelele muli vije via uililile ha mavu acili vinapu ngue vantu vacili ikeye. **31** Kaha mahamba vamulombele kushuakumo vaje vali na mitima yacili, vovua lizi lia Njambi na nguavo keti avatuale mu cina ca kuhona cimbaluila. kuliniunga na kukolesa ngo noho vema vushuka. (*Abyssos g12*) **32** Kuakele vangulu wavengi vakele **16** "Naumo uahi a shuameka ndeya na kuishueka na kulia kumukulo ua munkinda. Kaha mahamba muintsi lia liendeko cipue kuyaka muintsi lia muhela. valombele Yesu nguavio vika kovele muli vaje vangulu, Vuno honi vahaka helu lia citumbiko linga uoshe kaha uavitavesele. **33** Omo mahamba ahumine muli akovela amone ceke. **17** Vioshe vije vanashueke uje yala, aile muli vaje vangulu, kaha vaje vangulu hano vikajomboloka na vioshe vije via kushueka hano vahumine ha munkinda vashatukilile mu cisali na vakavitanterkeya, na kuvineha ha ceke. **18** Mukemo kunonga. **34** Omo vaje vaka kuniunga vangulu muapande kuivuilia muacili kuivilongesa viange. Vaje vamuene vije vialingiuile, vashatukile naku kambulula vali navimo vakatambula viavingi vuno honi voshe mu mbonge na mu membo akulihata. **35** Kaha kuvesi nacimo vakavanieka cipue vije viavindende vantu vaile na kumona ovio vialingiuile. Omo vahete vivasinganieka nguavo valinavio." **19** Kaha vaina ya kuli Yesu, vamuene uje yala yahumisile mahamba Yesu na vamananaye vezile kuli ikeye na kumumona, natumama ku viliato via Yesu, nazala na visinganieka vuno honi vahonouele kushuena kuli ikeye omuo viendi viakele muacili, kaha vateuele. **36** Vaje va ya vantu vuingi. **20** Umo ua vantu vaje vakele vimuene valekele vantu muje uje yala uakele na kuje uamulekele nguendi, "Vanoko na vamanoko mahamba muamu kanguisile. **37** Kaha vantu voshe vanemana hambanza, vatonda ku kumona." **21** Yesu vamu mbonge ya Ngalasa na vakumihela yakulihata uamukumbuluile nguendi, "Vanana na vamanetu vaje valombele Yesu nguavo, ahume kuli vakevo omuo vaziva mezi a Njambi na kuakavangeya." **22** Litangua vateuele cikuma. Kaha Yesu uakovelele mu vuato limo Yesu uakovelele mu vuato na vandongisi vendi na kulivuahesela linga aye. **38** Uje yala ya humisile kaha uahandekele nguendi, "Tuyeni musinia lia cisali." mahamba ualombele Yesu nguendi, "Njikukave!" Vuno Kaha vaputukile kuya. **23** Omo vakele nakujavuka honi Yesu uavianene ua handekele nguendi, **39** "Hiluka Yesu uaile mutulo. Linkimba liaputukile mu cisali, kuimbo ukavalele viakama viana kulingila Njambi." ngeci na vuato vuaputukile kushula na mema, kaha Kaha uje yala uaile na kuleka vantu mu mbonge vije vakele muvukalu. **24** Vandongisi vaile nakumuhindula, Yesu namu lingilavio. **40** Omo Yesu uahlukile ku nguavo, "Muene, Muene, tuli nakunonga!" Uahindukile Ngalileya, vantu wavengi vamutambuile, omuo voshe kaha uashikile mpunzi na markimba, kaha vioshe vakele naku muvandamena. **41** Kaha yala umo uezile vialikelele na kuholoka. **25** Uavehuile nguendi, kuli Yesu. Lizina liendi Njailusi mukuluntu ua njivo ya "Lutsilie loueni luli kuli?" Mu liova na mukukomoka malombelo. Uauile ku viliato via Yesu na kumulomba valihuezele umo na mukuavo nguavo, "Iya ou? Ashika nguendi, aye ku njivo yendi, **42** omuo munendi umo mpunzi na mema, kaha vimuononoka." **26** Yesu na lika ua miaka likumi na ivali, uatondele kutsa. Yesu vandongisi viendi vajavukilile ku cihela kuje vantu va uaile hamo nendi. Omo vakele nakuya civunga ca Ngalasene vakele nakuyoya, cije cakele musinia lia vantu vakele nakusindakana Yesu. **43** Mu civunga cisali kuhuma ku Ngalileya. **27** Omo Yesu uahete ha cije vene muakele mpuevo uakele na mushongo ntunda, ular uanene na yala uje uakele na lihamba uakuhita maninga ha miaka likumi na ivali vuno uamuje mbonge. Ntsimbu yailaha ou yala kakele honi naumo uahi uamukanguisile. **44** Uezile munima nakuzala vuzalo cipue kukala hembo, vuno honi ya Yesu kaha uakuate ku mukunduilo ua vuzalo uakele nakukala lika ku vihilo. **28** Omo uamuene vuendi, kaha hajevene kuhita maninga kuemanene. Yesu ualilile cikuma na kuuila ku mikono yendi, kaha **45** Yesu uehuile nguendi, "Iya nanjikuata?" Omo voshe

vavianene Petulu uahandekele nguendi, "Muene nguavo, "Umo ua tunanguizi va Njambi veka va vantu va kuzengeleka kaha naua vakusindakana." Njambi valaja nasanguka naua." 9 Kaha Helonde 46 Vuno honi Yesu uahandekele nguendi, "Umo uahandekele nguendi, "Iuano nijamutapele mutue, nanjikuata, omuo njatantekeya nguange nzili yahumu vuno honi iya honi ou yala injili nakuvua viendi?" Kaha muli Yange." 47 Kaha uje mpuevo ha kumona uatondele cikuma kumumona Yesu. 10 Tunganda nge vanamutantekeya. Uezile nakujaja na kuuila ku va Yesu vahilukile vamulekele vioshe vije vivalingile. viliato via Yesu. Kaha ku mesho a civunga ca vantu Kaha uaile hamo navo uavatualele kualikaliavo uahandekele omuo vika uakuatelle Yesu nomu muana lika ku mbonge ivatumbuile Mbetesaina. 11 Omo kangukila mu vuasi. 48 Kaha Yesu uahandekele civunga ca vantu vovuile evi, kaha vamukavele. kuli ikeye nguendi, "Munange, lutsilielo luove lua Uavatambuile na kuvalongesa via Vumuene vua Kukuangisa. Ya na ciyulo." 49 Tele Yesu uakele Njambi na kukanguisa vaje vakele nakuvavalna. nakuhandeka, umo uezile kuhuma ku njivo ya Njailusi, 12 Omo kuapuile cinguezi, vandongisi vaje likumi Uahandekele nguendi, "Munove ua mpuevo natsi keti na vavalive zile kuli ikeye vahandekele nguavo, uyandese mulongisi naua." 50 Ha kuivua eci, Yesu "Shandola vivunga evi linga vaye ku membo na ku uahandekele kuli Njailusi nguendi, "keti uzive liova, mehia au amuyehi vaka liuaneneko viakulua vakevo kulahela lika, akayoya naua." 51 Omo Yesu uahete vavenia noku kuakukosa, omuo muno munapu mu ku njivo ya Njailusi, katavesele muntu kukovela nendi musenge uangoco." 13 Vuno honi Yesu uahandekele kuvanga Petulu, na Iuano, na Yakomba, na vaishe kuli vakevo nguendi, "Yeni vene vahaneni viakulua na vaina vauje mumbanda. 52 Ha ntsimbu ije, vantu linga valie." Kaha vamukumbuluile nguavo, "Kutuesi voshe vakele nakulinienga na kulila. Kaha Yesu na viakulua vieka kuvanga vimbolo vitanu na vatsi uahandekele nguendi, "Eceleni kulila, katsile vuno vavali. Nkuma yove utonda tuye na kulanda viakulua honi nakosa tulo." 53 Vamujoole, omuo vatantekyele via civunga coshe eci ndi?" 14 Kuakele vamala nguavo natsi. 54 Kaha Yesu uaile kuje kumuhela vakupua makulukazi atanu kuakuhona vampievo kuakele uje mumbanda kaha uamukuate ku livoko na vanike kuje. Yesu uahandekele kuli vandongisi na kumusana nguendi, "Kanike, hinduka!" 55 Muono vendi nguendi, "Lekeni vantu vatumame ha mavu mu uendi uahilukile kaha ha ntsimbu ijevene uemanene. vimunga, munga na munga mukale vantu makumi Kaha Yesu ualekele visemi linga vamuhanne viakulua atanu." 15 Vandongisi valingile ngacije na vantu voshe alie. 56 Visemi vendi vali komokelele, kaha Yesu vatumamene ha mavu. 16 Kaha Yesu uatambuile vije vimbolo vitanu na vatsi vavali, uatalele muilu, kaha uatsatsele kuli Njambi, kaha uavipazuile, uavihanene kuli vandongisi vendi linga vavipangezele vivunga via vantu. 17 Voshe valile, vakutile, kaha vandongisi vakunguluile vimbazuvuila vije viasaleleho, vashulisile mitonga likumi na ivali. 18 Litangua limo omo Yesu uakele nakulombela kualikaliendi lika, vandongisi vendi vakele kuyehi nendi. Kaha uavehuile nguendi, "Vantu vali nakunjitumbula nguavo yange iya?" 19 Vamukumbuluile nguavo, "Vamo vali nakuhandeka nguavo yove Iuano Muka kumbuitika, veka naua nguavo yove Eliya, vakuavo naua nguavo yove umo ua tunanguizi va Njambi va Njambi valaja uje nasanguka." 20 Kaha Yesu uavehuile nguendi, "Yeni honi munjitumbula ngueni yange iya?" Petulu uakumbuluileko nguendi, "Yove Kilistu ua Njambi." 21 Ambahoni Yesu uavashikile nguendi keti valekeko muntu umo cuma eci. 22 Kaha uahandekele naua kuli vakevo nguendi, "Muna Muntu napande kuyanda cikuma, vakuluntu na vakuluntu va vasasendote, na valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa vaka muviana. Kaha vakamutualu ku kutsa, vuno honi munima ya matangua atatu, akasanguka." 23 Kaha

9 Yesu uasanene vandongisi likumi na vavali veje kuli ikeye, kaha uavahanene nzili yakama ya kuhumisa mahamba voshe na kukanguisa mishongo. 2 Kaha uavatamine kuya na kuambulula Vumuene vua Njambi na kukanguisa vaka kuvalava. 3 Uavalekele nguendi, "Keti muambate cuma cimo ha vungenzi vueni, cipue mbueti, cipue cola, cipue viakulua, cipue vimbongo, cipue vikovelio vavali. 4 Kuoshe kuje kuvaka mitambula muacili, tumameni ku njivo ijevene noho mukahuma mu mbonge ije. 5 Kuoshe kuje vaka viana kumitambula, kaha humeni mu mbonge ije, kaha totomoneni likungu ku viliati vieni. Eci cikapua cinangulo ku vantu vamuje mu mbonge nge Njambi akavasompesa." 6 Kaha vandongisi vaile, vahitanganene mu membo oshe na kuambulula Muzimbu Uacili na kukanguisa vantu uoshe. 7 Omo Helonde, muka kusuana mu Ngaliyea, uovoile viuma vioshe vialingiule, kaha uakele na citanga, omuo vantu vamo vakele nakuhandeka nguavo, "Iuano muka kumbuitika nasanguka ku vatsi." 8 Kaha vamo nguavo, kananguizi ua Njambi Eliya nasholoka, vamo

Yesu uahandekele naua kuli vantu voshe vaje vakele kujeneka kutsiliela na vantu vaka vupi! Lungahi honi kuje nguendi, "Nga muntu atonda kunjikava, napande njikakala nen? Lungahi honi mukeseka kusimpa kuliviana ikeye vavenia, ambate cilindakan cendi ha kuange?" Kaha uahandekele kuli uje yala nguendi, litangua na litangua, kaha anjikavangeye. 24 Omuo "Neha kuno munove." 42 Omo kanike uakele nakuija, muntu uje uoshe atonda kuniunga muono uendi kaha lihamba liamu uisilile ha mavu na kumushiniisa auzimbalesa, vuno honi muntu uje voshe azimbalesa cikuma. Kaha Yesu uashikile lije lihamba, uje kanike muono uendi omuo lizina liange akauuana. 25 Nga ka yala uakangukile kaha uamuhanene kuli ishe. 43 muntu afuka mavu oshe, vuno honi alinongesa Kaha vantu voshe vali komokelele ha nzili yakama ya ikeye vavenia na kuzimbalesa muono uendi vika Njambi. Tele vantu voshe vakele nakulikomokela ha akauanaho? 26 Nga muntu anjuvuila shuamua na vioshe vije Yesu uapangele, kaha uahandekele kuli vilongesa viange, kaha Muna Muntu naua nendi vandongisi vendi nguendi, 44 "Ivuilileni keti musuve akamiuvuila shuamua omo akeja mu vumpau vuendi evi njimileka! Muna Muntu vuavuno amuhana ku nzili na mu vumpau vua Ishe na mu vumpau vua tungelo ya vantu." 45 Vuno honi vandongisi kuvatantekeyele vakulela. 27 Mua vusunga njimileka nguange, kuli mucalumbunukile cuma eci. Vavashuekelele linga vamo kuno, vaje kuvakatsi kuvanga vanamono keti vacitantekeye, vovuile liova liakumuuhula vije Vumuene vua Njambi." 28 Munima ya matangua atanu viahandekele. 46 Kuaputukile vimpata hhakati ka na atatu omo uahandekele viuma evi, Yesu uaile vandongisi linga iya honi uakama kupulakana hhakati hamo na Petulu, na Iuano, na Yakomba ku munkinda kavo. 47 Yesu uatantekeyele viyongola via mu mitima nakulombela. 29 Ntsimbu uakele nakulombela, yavo, nankuma, uasanene kanike uamundende, cihanga cendi cahimbukile, kaha vuzalo vuendi uamuimikile kunionga yendi, 48 kaha uahandekele vuatokele too ngue ceke. 30 Hajevene vamala vaval i kuli vakevo nguendi, "Uoshe atambula kanike ou mu vasholokele vaputukile kuhandeka nendi, vaupile lizina liange, kaha natambula yange vene, uoshe Mosesa na Eliya. 31 Vakele mu misha ya muilu. uje anjitambula, natambula naua uje uanjitumine. Vakele nakuhandeka na Yesu ha kuija kua kutsa cendi Omuo uoshe uje napu uamundende hhakati keni mu Yelusalema muje muakashulisiilamo vutumbe muvavoshe, ikeye napu uakama kupulakana." 49 vua Njambi. 32 Petulu na vaje vakele navo vakele Iuano uahandekele nguendi, "Muene, tuamuene yala mu tulo, vuno honi omo vahindukile vanuene misha umo uakele nakuhumisa mahamba mu lizina liove, ya Yesu na vamala vaval vaje vemanene navo. 33 kaha tuamulekele linga alikele, omuo ikeye keti uamu Omo Mosesa na Eliya vatonde kuya, kaha Petulu munga yetu." 50 Yesu uahandekele nguendi, "Keti uahandekele kuli Yesu nguendi, "Muene, cacili kuli mumuvindike, omuo uoshe uje kamiluisa ikeye hali yetu nga tukala kuno! Tutunga vintsingi vitatu, imo hamo nen." 51 Omo matangua ashuenene kuyehi yove, imo ya Mosesa na imo ya Eliya." Kazivukile linga Yesu vamutuale muilu, uatenguluile viyongola vije viakele nakuhandeka. 34 Ntsimbu Petulu uakele viendi, nakuya ku Yelusalema. 52 Uatumine vamo nakuhandeka, lishelua liezile na kuvaufika, kaha va vandongisi vendi kulutue, kaha vaile na kukovela vandongisi vazivile liova omo lishelua liavafukile. mu limbo lia muka Samaliya linga vaka muvuhesele 35 Kaha lizi liahumine mu lishelua liahandekele kuli vualomo kuakuhetela. 53 Vuno honi vantu vakele kuje vakevo ngualio, "Ou ikeye Munange injinahangula, kuva mutambuile, omuo vungenzi vuendi vakele muivuulileni!" 36 Omo lizi liaholokele, Yesu uakele vuakuya ku Yelusalema. 54 Omo vandongisi vendi halikalendi lika. Kaha vandongisi vaholokele kului ha Yakomba na Iuano vanuene evi, vahandekele nguavo, viuma vioshe evi, kaha ha ntsimbu ije kuvalekeleko "Muene, utonda linga tusane tuhia tua muilu tuije muntu umo viuma vije vivamuene. 37 Omo kuacele na kuvanongesa?" 55 Vuno honi Yesu uatengulukile Yesu na vandongisi vendi vatatu vashulukile ku kuli vakevo na kuvalindika. 56 Kaha vaile ku limbo munkinda, civunga cakama caluanene na Yesu. likuavo. 57 Omo Yesu na vandongisi vendi vakele 38 Yala umo ua haje ha civunga uatambakanene nakuya mu ngila, yala umo uahandekele kuli Yesu nguendi, "Mulongisi, njikulomba tala munange, omuo nguendi, "Njikakukava kuoshe kuuya." 58 Yesu ikeye lika umolika. 39 Evi vikevio vikalingika lihamba uahandekele kuli ikeye nguendi, "Vambarje vali na nga limu uana, kaha atambeka na kushinia na vina, na tuzila vali na mashua, vuno honi Muna Muntu kututumuna lifulu ku kanua, umuvetuesa cikuma kaha kesi naha ha kusatela mutue uendi." 59 Kaha Yesu kuumuecela vuasi. 40 Njalambelelele vandongisi uahandekele kuli yala mukuavo nguendi, "Njikave." vove nguange varmuhumise vuno honi kuvasete." Vuno honi uje yala uahandekele nguendi, "Muene, 41 Kaha Yesu uakumbuluile nguendi, "Yeni vaka ha kulivanga njitave njihiluke njikatsinde tahi tate."

60 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Seza vaka kutsa valitsinde vakevo vavenia. Yove ya na kuambulula via Vumuene vua Njambi." 61 Yala mukuavo uahandekeli nguendi, "Njikakukava Muene, vuno honi ha kulivanga njitave njiye njikasalese tahi vavushoko vuange." 62 Yesu uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Nga umo naputuka kulima na vangombe kaha atala kunima vipangi viendi kuvikapu viaseho. Mucifua cimo vene nga umo anjikava kaha atenguluka kunima kuvipangi viendi vialaja kakapu uaseho kupanga vipangi mu Vumuene vua Njambi."

10 Hanima yevi Muene Yesu uahanguile vandongisi

makumi atanu na avali vakuavo. Kaha uavatumine kulutue luendi vaval na vaval vaye mu vimbonge namu vihela kuje vavenia uatondele kuya. 2 Tele kanda vaye uahandekeli kuli vakevo nguendi, "Kuteja kuakama, vuno honi vaka kuteja vavandende. Kaha ihulen Muene ua kuteja atume vaka kuteja mu lihia liendi. 3 Yeni! Njimituma kupua ngue vampaanga mukati ka tungunga. 4 Keti muambate vikuama cipue vingonga cipue vinkaku, kaha keti mumeneke muntu uoshe mu ngila. 5 Ntsimbu yoshe nga mukovela mu njivo, cakulivanga handekeni ngueni, 'Ciyulo cikale mu njivo ino.' 6 Nga muli muntu uayulo mu njivo ije, ciyulo ceni cikakala hali vakevo, nga keti ngoco kaha cikamihilukila. 7 Tumameni mu njivo ije, nueni na kulia vioshe vamihana, omuo muka kupanga napande kutambula fueto yendi. Keti muendangane ku njivo na njivo. 8 Nga mukovela mu mbonge na vantu vamo vamitambula, lieni vivana miuahesela. 9 Kanguiseni vaka kuvalava valimo, kaha handekeni kuli vakevo ngueni, 'Vumuene vua Njambi vuneja tuyehi nen.' 10 Vuno honi nga mukovela mu mbonge ku vamitambula, kaha yeni mu vingila muhandeke ngueni, 11 'Cipue likungu lia mu mbonge yeni lili kumikono yetu tulitotomona linga limilemuse. Vuno honi tantekeyeni eci: Vumuene vua Njambi vuneja.' 12 Njimileka, ha litangua lia Cisompelo vukalu vua vantu vamu Sondoma vukapua nahongan kupulakana vantu vamu mbonge ije! 13 "Tuyando kuli yeni vantu vamu Kolazini! Tuyando kuli yeni naua vantu vamu Mbetesainda! Nga evi vikomoueso vivalingile mu vimbonge vieni, nge njavipangele mu vinganda via vaje keti Vayunda va mu Tile na Sindone vakevo vaje vantu nge vatengulukile laja ha kuzala vijeke naku likuita muto. 14 Ha litangua lia Cisompelo, vukalu vua vantu vamu Tile na Sindone vukapuako nahongan kupulakana vueni. 15 Yeni Vantu va mu Kapenama mutonda vaka mijundule kuheta na kuilu ndi? Houe, vaka mineha ha mavu nakuya mu Ngehenen!" (Hadēs)

g86) 16 Yesu ualekele vandongisi vendi nguendi, "Ou evuilila yeni novuivila yange, omuo ou aviana yeni naviana naua yange, kaha nou aviana yange naviana naua nauje ua njitumine." 17 Vaje makumi atanu na avali vahilukile nakuvuahelela, na kuhandeka nguovo, "Muene mu lizina lieve na mahamba a tuvvililile omo tuakele nakuuahumisa!" 18 Kaha Yesu uahandekeli kuli vakevo nguendi, "Eyo! Njamuene Satana auu kuilu ngue muhiato. 19 Taleni, njamihana nzili ya kuliata manoka na manieue, na nzili yoshe ya citozi, kaha na cimo cahi cika mivetuesa. 20 Cipue ngocovene, keti muvuahelole hali eci lika, ngueni na mahamba amivuivilile, vuno honi vuahelole cikuma ngueni mazina eni vana asoneka muilu." 21 Nntsimbu ijevene Yesu ua vuahelolele mu Cimbembesi ca Kulela kaha uahandekeli nguendi, "Njikusatsela Tate, Muene ua muilu na mavu, omuo unashueka viuma evi ku vaka mana na vaka kuzangama kaha uavisholola ku vanike vavandende, cili Tate, eci cikeca kuvuaheselele naco. 22 "Tate nanjhiana viuma vioshe. Naumo uahi atantekeya Muana kuvanga Ishe cipue naumo uahi atantekeya Ishe kuvanga Muana. Na Muana akasholola Ishe kuli vaje vatonda." 23 Kaha uatengulukile kuli vandongisi vendi na kuhandeka kuli vakevo ku mukulo nguendi, "Avezika aje mesho amona vije vimu mona! 24 Njimileka nguangue vavengi tunanguizi va Njambi va Njambi na vamiene vazangele kumona vimumona, vuno honi kuva vimuene, naua vatondele kuivua vimuli na kuivua, vuno honi kuva vivuile." 25 Hajevene mulongisi ua mashiko uemanene kueseka Yesu nguendi, "Mulongisi," "Njilinge vati njikakale na muono ua yaye?" (aiōnios g166) 26 Yesu uamuihuile nguendi, "Vika vanasoneka mu Lishiko lia Mosesa? Vika ukatandamo?" 27 Uamukumbuluile nguendi, "Zanga Muene Njambi yove na mutima uove uoshe, na muono uove uoshe, na nzili yove yoshe, na visinganieka viove vioshe, kaha zanga mukueni ngue omo nalivanga yove vavenia." 28 Kaha Yesu uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Uahandeka muacili, linga eci, kaha ukakala muono ua yaye." 29 Vuno honi uje mulongisi uatondele kulimuesa ikeye vavenia, uehuile Yesu nguendi, "Mukuetu ikeye iya?" 30 Yesu uamukumbuluile mu cisimo nguendi, "Litangua limo kuakele yala umo uahumine ku Yelusalema nakuya ku Yeliko, kaha ua liuanene na vezi. Vamuivilile vuzalo vuendi, na kumuveta na kuteua, na kumuseza na lezumuka. 31 Kaha capuile nge cakukasumuka, kasasendote uaile mu ngila ijevene, kaha omo uamuene ou yala, uamuongolokel kumukulo. 32 Na Kalevi naua omo uahete kucihela cije uamumuene nendi naua kaha

uamuongolokele. **33** Kaha ka Samaliya umo uakele 'Keti unjitanganese njapata laja ku njivo kaha yange nakuhita mu ngila ije, omo uahete kucihela cije na vana vange tuakoso laja, Kunjasa kuhinduka kuakosele uje yala kaha ua momuene, kaha ua na kukuhanan cimo naua.' **8** Njimileka nguange, muivuile cikeketima. **34** Uashuenene kuyehi na cipue ngocovene kakahinduka na kukuhanan viakulia kumuzenga ha vimbando, kaha uamuhakeleho mazi omuo uapua kavusamba kove, vuno honi akahinduka na viniu. Kaha uamuhakele ha Cimulu cendi na na kukuhanan vioshe vije viutonda omuo akaziva kumutuala ku njivo ya vangenzi, naku kamuniungilako. shuamua kuakuhona kukuhanan. **9** Kaha njimileka **35** Hakuna ca litangua uambate vimbongo viamu nguange, lombeni, kaha vakamihana, tondeni kaha uayauaya vivali na kuhana muka kuniunga njivo mukauana, toteni kaha vaka mishokoliela. **10** Uoshe ya vangenzi, kaha uahandekele kuli ikeye nguendi, uje alomba akatambula, kaha uoshe uje atonda 'Umuniunge muacili,' kaha omo njikahiluka nya akauana, kaha kuli uje atota vaka mushokoliela. **11** kukufueta vioshe vije viulinakulikusesa." **36** Hanima Iya ishe hhakati keni, nga munendi amulomba itsi, yevi Yesu uehuile uje mulongisi ua mezi a mashiko a kaha ikeye amuhana linoka? **12** Cipue nga amulomba Mosesa nguendi, "Iya hhakati ka vantu ava vatatu mayaki amuhana linieue? **13** Nga yeni, vaka vupi uje uapuile ngue mukuavo ou yala, uje uauililie mu mutantekeya kuhana viacili kuli vana veni, kaha mavoko a vez?" **37** Kaha uahandekele nguendi, honi Ishueni ua muilu akahanavene Cimbembesi ca "Uje uamumuesele ngozi." Kaha hanima yevi Yesu Kulela kuli vaje vamulomba!" **14** Litangua limo Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Eyo, ya ukalinge uakele nakuhumisa lihamba lije vialingikile muntu ngoco." **38** Omo Yesu na vandongisi vendi vaile kupua kaveveve. Omo lije lihamba liahumine kaha uje mu ngila, vahete hembo haje hakele mpuevo ua yala uaputukile kuhandeka. Omo vantu vamuene evi lizina lia Mata ikeye uamutambuile mu njivo yendi. valikomokelele. **15** Vuno honi vamo vavo vahandekele **39** Uakele na munaina Maliya, ou ua tumamene ku nguavo, "Nahumisa lihamba mu nzili ya Mbelezembulu viliato via Yesu na kuivuilia viakele na kuhandeka. **40** mukuluntu ua mahamba." **16** Kaha vamo vatondele Vuno honi Mata uakele nakulinga vipangi viavingi, kumueseka, lingahoni vamulombele linga apange kaha uezile kuli Yesu na kumuihula nguendi, "Muene, cikomoueso cije cimuesa nge Njambi ikeye namutumu. kuumono munanana na njecelela vipangi vioshe **17** Vuno honi Yesu ua tantekeyele vili mu mitima yavo, likaliange? Muleke anjikuaseko." **41** Vuno honi Yesu kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Nga vantu uamukumbulile nguendi, "Mata, Mata, yove ua vamuene vumo valiluisa hhakati kavo vamuene lijukila na kunienguela vipangi viavingi. **42** Vuno vuje vukahua. Nga vantu vanjivo imo valiluisa hhakati honi cuma cimo citondeka. Maliya na hangula cuma kavo kaha ije njivo ikaua. **18** Nga vamuene vua cacili, oco ku cikahumisila kuli ikeye."

Satana vuli navimunga vililuisa vikevio vavenia, kaha vamuene vuendi vukakola vatihoni? Njinehula eci omuo yeni muhandeka ngueni, njikahumisa mahamba mu nzili ya Mbelezembulu. **19** Honi nga njihumisa mahamba mu nzili ya Mbelezembulu, kaha vandongisi veni vaka likuasesa nzili yeya omo muvakahumisa mahamba? Eci cikeco vandongisi veni vaka mihsa. **20** Nga njihumisa mahamba mu nzili ya Njambi, kaha vamuene vua Njambi vuneja kuli yeni. **21** "Omo nga yala ua nzili nalivuahesela laja vitua viendi aniunga njivo yendi, kaha vupite vuendi vuoshe vukaniungiuva muacili. **22** Nga uje hali na nzili ya kupulakana eje nakuluisa mukuavo na kumuhiana kaha akambata vitua vioshe via uje via kulahelele. Kaha akalipangezelna na vakuavo vije vioshe vianambata. **23** "Kaha uoshe uje kesi kumutambela uange, muavusunga ikeye anjiluisa, kaha uoshe uje kakunguluka nange akashandola. **24** "Omo lihamba lihuma muli muntu, kaha liendakana mu mpambo kutalezekwa muhela uakuhuimina. Nga kuliasa kuuana muhela kaha lilihandedesa likelio

vavenia ngualio, 'Njihiluka kuli muntu kuje njahumine.' ngueni tunapande kuviana, kaha mukapua vakulela

25 Kaha omo lihiluka liuana muhela uje uakulela kuli Njambi cipue kuakuhona kutana ku mavoko eni. vanauhaka muacili.

26 Kaha liya na kuneha vatanu na **42** "Tuyando kuli yeni Vafaliseo! Yeni mukahana kuli vavalu mahamba veka vakupihia cikuma kupulakana Njambi camulikumi ha viuma mukatepesa kuvia kulia likelio kaha vakovelamo na kukalamo. Kaha kupihia ngue minte, na luku, na visapa-sapa vikuavo, vuno kua muntu uje kuakukotokela kupulakana kuje kua honi kumuekulinga muacili vantu naua kumuzanglele kuli vanga!"

27 Omo Yesu uakele nakuhandeka Njambi. Evi munapande kuvililinga kuakuhona kulikela vije, mpuevo umo uamuje mu civunga uje uakele kuli vije vikuavo.

43 "Tuyando tueni, Vafaliseo! Yeni nakuivuilila evi uatambakanene cikuma na kuhandeka muazanga kutumama ha vituamo viacili mu vinjivo nguendi, "Uakukuisula uje mpuevo uakusemene via malombelo, kaha muzanga vantu kumikandelela na kukulela!"

28 Vuno honi Yesu uamukumbuluile na kumihana kasingimiko mu mihela yakulandesela. nguendi, "Vakukuisula cikuma vaje vovua lizi lia **44** Tuyando tueni, omuo yeni muapua ngue vihilo vije Njambi naku likaval!"

29 Omo civunga ca vantu viakuhona kumoneka. Vantu vakendeho nakupua calivuezelele, Yesu uahandekeli nguendi, "Vantu vaka vupi kuakuhona kutantekeya."

45 Kaha umo ua vavapi va matangua ano vatonda lika cikomoueso valongisi va mezi a mashiko a Mosesa uahandekeli vuno honi kuvacimono, kuvanga lika cikomoueso kuli Yesu nguendi, "Mulongisi, omo uli na kuhandeka ca Yona.

30 Ngue Yona aupuile cimueso ca vantu evi, uli nakushaula yetu naua."

46 Kaha uahandekeli vamu Nanive, kaha Muna Muntu akapua cimueso ca kuli vakevo nguendi, "Tuyando tueni, yeni naua vantu va matangua ano.

31 Muene uampuevo uaku valongisi va mezi a mashiko a Mosesa! Omuo Sheva akemana nakuluisa vantu va matangua ano mukatuika vantu vituika via kulema vuno honi yeni ha litangua lia cisompelo na kuvalisa. Uahuminine vavenia kumuekukulako cipue na munie umo kulahako kuakuivua mana a Solomoni. Kaha honi kukuasa vaje vajundula vije viteli.

47 Tuyando tueni, taleni! Umo uakupulakana Solomoni hali kuno, vuno omuo mukavuahesa ha vihilo via tunanguizi va honi muviana kumuivuila.

32 Vantu vaku Nanive Njambi va Njambi vaje vavatsihile vakukulula veni. vaka katuka nakuluisa vantu vamatangua ano ha **48** Nkuma yeni mulinavukaleho vuje mutava vije litangua lia cisompelo naku valisa. Vantu vaku vivalingile vaje vakukulula veni. Vatsihile tunanguizi Nanive vatengulukile ku vilinga viavo via vipi omo va Njambi va Njambi na yeni muatungile vihilo viavo. vovuile kuambulula kua Yona. Taleni honi!

49 Uakama cikuma kupulakana Yona halikuno vuno honi muviana 'Njikavatumina tunanguizi va Njambi va Njambi na kumuivuila! **33** "Naumo uahi asa kushuameka ndeya tunganda kaha vakatsihaho vamo vavo na vamo yendi naku ishueka cipue kuifuika na liendeko vuno naua muka vayandesa cikuma."

50 Nkuma vantu va honi ihaka haci tumbiko, kaha linga uoshe uje akovela ntsimbu ino vaka vazangamesa ha kutsiha tunanguizi mu njivo amone ceke.

34 Mesho ove akeuo ceke ca va Njambi va Njambi voshe hume hakutanga kua muvila uove. Nga mesho ove amona muacili kaha lifuti,

51 hume hakutsha Avele nakuheta ha kutsiha muvila uoshe ukashula na ceke, vuno honi nga mesho Zakaliya uje vatsihilile mukati ka mutula ha Muhela ove avavala kaha muvila uoshe ukapua na milima. Uakulela. Njimileka nguange, vantu va ntsimbu ino **35** Kaha tantekeya muacili nguove ceke cili muli vaka vazangamesa voshe hali evi.

52 "Tuyando yove keti cipue milima." **36** Nga muvila uove uoshe tueni, valongisi va mezi a mashiko a Mosesa! Omuo uashulu na ceke, kua kuhona kapenga kamilima, kaha munanieke vantu sapi yakushokoluesa ku cikolo ca ukashula na ceke ngue muje ndeya muikaneha misha mangana, vuno honi yeni vavenia kumue kukovelamo, hali yove."

37 Omo Yesu uamanesele kuhandeka, cipue vaje veseka kukovelamo kumue kuvatavesa!" Kafaliseo umo uamulaniene linga akalie nendi. Kaha **53** Omo Yesu uamanesele kuhandeka evi, uahumine Yesu uakovelele na kutumama nakulia hamo nendi. kucihera kuje. Valongisi va mezi a Lishiko lia **38** Kafaliseo ualikomokelele omo uamuene Yesu Mosesa na Vafaliseo vaputukile kumuluisa cikuma katanene ku mavoko endi mukulia.

39 Kaha Yesu na kumuihula vihula viavingi vakumunienguesa.

54 uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Taleni yeni Vafaliseo Vavandamenene indi nga ahandeka via vipi linga muka lelesa hambanza na lilonga helu, vuno honi vavuile vakele na kuliliatangela umo na mukuavo, mukati keni muashulu na lizangamena na vupi.

40 Yeni vilema! Kumutantekeya ngueni, Njambi uatangele helu lieni, ikeye naua uatangele mukati ndi?

41 Haneni ku tuhutu muumuzivukila mu mitima yeni

12 Ha ntsimbu ije vene vivunga viakama via vantu vavengi viakungulukile hamo, vavuile vavengi mukemuo vakele na kuliliatangela umo na mukuavo,

Yesu uaputukile kuhandeka kuli vandongisi vendi muono uove vauambata. Kaha vije viuma viuna nguendi, "Liniungeni ku cimbaluila ca Vafaliseo, cije livuahesela vikapua vieya?" 21 "Omu mukemuo cikeco civembulu cavo. 2 Keti mupue ngue vakevo mucikapua kuli muntu uje, vikakala navaje vakalitulikila omuo nacimo cahi ca kufuika ku cikafukuliuia, cipue vufuko vakevo vavenia vuno honi kuva fukile ku ca kushueka kuci kajomboloka. 3 Viunahandeka mesho a Njambi." 22 Kaha Yesu uahandekele mu milima vaka viziva mu mutania, nevi uayevetela kuli vandongisi vendi nguendi, "Nankuma njimileka kumuhela vaka vihandeka hambanza." 4 "Njimileka nguange, keti mulinienge ha vuyoye vueni vimukalia, vavusamba keti muteue atsiha muvila kaha kuhumaho cipue via muvila ueni vimukazala. 23 Omuo vuyoye kasa naua kulinga cuma cimo. 5 Vuno honi njimileka vunapu vuaseho kupulakana viakulia, na muvila uje imunapande kuteua. Muteue uje nga namanesa kupulakana vuzalo. 24 Singaniekeni makololo kuve kutsiha muvila, hanga hali na nzili yaku miumbila mu kulima cipue kuteja, kuvakele na cishete cipue ngehena. Eyo, njimileka muteueni." (Geenna g1067) 6 muakutulikila viakulia, vuno honi Njambi alina kuvalisa. "Singaniekeni tumpiasi, kutuesi naseho cipue tutanu Yeni muvaseho cikuma kupulakana tuzila. 25 Iya vatulanda ha vimbingo vivali. Vuno honi naumo hhakati keni mu kulinenga asa kuhakelako cipue uahi uavo vakamusuva kuli Njambi. 7 Vuno honi ka ntsimbu kakandende ku vuyoye vuendi? 26 Nga cipue vinkambu viaku mutue uove vana vitanda. Keti kumuasa kulinga eci cuma cacindende, kaha vika muteue, muli naseho yakama cikuma kupulakana muliniengela ha vioshe? 27 Singaniekeni vintermo tumpiasi vavengi. 8 "Njimileka nguange uoshe muvikakolela: Kuvie kupanga cipue kulizika. Vuno uje ahandeka hacivunga nguendi uakundama kuli honi njimileka nguange, cipue vene muene Solomoni yange, na Muna Muntu naua aka muhandeka ku mu vufuko vuendi vuoshe kazalele ngue vuzalo ngue tungelo va Njambi. 9 Vuno honi uoshe uje anjiviana vua evi. 28 Nga omu mukemo Njambi akazikilamo hakati ka civunga ca vantu, nange njikamuviana vishoni via musenge, vije vikalako lika lelo kaha ku tungelo va Njambi. 10 "Uoshe ashaula Muna imene vavintsimika mu tuhia, yeni akamizika cikuma, Muntu vaka musambesa, vuno honi uoshe atuka keti mukale nalikulahelo lialindende ngacije." 29 Cimbembesi Uakulela ku vaka musambesa. 11 "Omo "Keti mutualeleleho kulinenga hali vimu kalia cipue vakamituala mu vinjivo via malombelo kuli vaka vimu kanua. 30 Vaka lifuti vakevo vakanondo evi kuyula na vaka nzili mukumieseka, keti mukalinienge vioshe viuma. Vuno honi yeni Ishueni azivuka nguendi mu mukaliluila yeni vavenia, kuli vimukahandeka na muvitonda. 31 Vuno honi tondeni tahi vumuene vua muje mu mukavakumbuiluila, 12 omuo Cimbembesi Njambi, kaha navioshe evi vaka mihanavio naua." 32 Uakulela cikamilongesa ha ntsimbu ije vimuapande "Keti muvve liova yeni mpunga yaindende, Ishueni kukahandeka." 13 Muntu umo uakele muje mu civunga navuahelela kumihana vumuene. 33 Landesen iyu uehuile Yesu nguendi, "Mulongisi, leka muanetu linga vueni nakuvuhana vimbongo kuli tuhutu. Livuaheseleni tulipangele vitenga vije tate uatuszelelele." 14 Vuno vikuama vieni vavenia vije kuvikapihia, vukevuo honi Yesu uamukumbuluile nguendi, "Kavusamba, vufuko vua muilu vuje kuvuekuhua cipue vezi kuvasa iya nanjihangula kupua muka kuyula cipue muka kuvushuena na tuntembulu kuvasa kuvupihisa. 34 kuimanena hhakati keni?" 15 Kaha uahandekele Oko kuli vufuko vuove, kukeko kukakala mutima kuli vakevo nguendi, "Liniungeni! Zangameni ku uove." 35 "Livuaheseleleni vipangi na vindeya vieni miyati ya lizangamena lioshe: vuyoye vua muntu vishuame. 36 Pueni ngue vangamba vavandamena kuvuesi mu vufuko vuendi." 16 Kaha uavatelele Muene uavo ahuma ku cilika cavulo. Omo nge eja cisimo eci nguendi, "Kuakele muntu umo uakufuka nakutota ku cikolo ohovene kaha va mushokuelela. mu lihia liendi muakele viakuteja viavingi. 17 Kaha 37 Vanavezika vaje vangamba omo Muene uavo uasinganiekele ikeye vavenia nguendi, 'Njikalinga akavauana vatona na kulivuahesela nge eja. Njimileka vati, omuo kunjesi na vishete viakama via kutulikila muavusunga, Muene uavo akalizitika muiva uendi viakuteja viange?" 18 Kaha naua uahandekele na kuvalania vatumame ku mesa na kuvalana nguendi, 'Njikalinga eci, njikasiula vishete viange na viakulia.' 38 Vavezika vangamba vaje nga Muene kutunga viakama, muje mukemo njikahaka vimbuto uavo eja avauana vanalivuahesela vualuno cipue eje viange na viuma viange vioshe. 19 Kaha njikahandeka hhakati ka vutsiki cipue akasholoka hanima. 39 Naua ku muono uange nguange, Muono, uli na viuma Yesu ualekele vandongisi vendi nguendi tantekeyeni viavingi unalitumbikila ha miaka yaingi, huima, lia, naua eci, "Nga vavenia njivo akatantekeya ntsimbu ije na kuvuahelela." 20 Vuno honi Njambi uahandekele muizi akeja, nge kekuseza njivo yendi vaituve. 40 kuli ikeye nguendi, 'Yove cilema! Vutsiki vuno vene Neni naua muapande kuli vuahesela, omuo Muna

Muntu akeja ha ntsimbu kumua livuaheselele." 41 ua kamenga kaha akakutuala mu kamenga. 59 Petulu uehuile nguendi, "Muene, uli nakutulekesa Njimileka yeni nguange kumukahumumo kuvanga eci cisimo yetu lika indi na voshe?" 42 Muene uamukumbuluile nguendi, "Kuakele ngamba ua mana na lutsilieko. Muene uendi uamuhakele kuendesa vakuavo vangamba nakukahana viakulia ha ntsimbu yatelamo. 43 Uakukuisula uje ngamba omo Muene uendi ahiluka amuuana hali laja kuvipangi. 44 Njimileka muavusunga, Muene uendi akamupuisa kupua mukuluntu ua vufuko vuendi vioshe. 45 Vuno honi vije vikaliningika nga uje ngamba halihandekesa ikeye vavenia nguendi, 'Muene uange nakotokela ha kuhiluka,' kaha akaputuka kupupa vangamba vakuavo, va vamala nava va vampievo na kulia na kunua na kupenda? 46 Nga Muene ua uje ngamba akahiluka ha litangua olio kamuvandamene na ola ije katantekeyele, akamutetanga vimpindi na kumuhaka hamo nava kakuhona kutava. 47 "Nga ngamba uje atantekeya viatonda Muene uendi, vuno honi kuvivuahesa kuahi cipue kalingi viatonda Muene uendi vaka mupupa na vimbanda viavingi. 48 Vuno honi uje katantekeya Muene uendi viatonda, kaha alinga viuma viafuila kashitiku vaka mupupa vimbanda viavindende. Kuli uoshe vanahana viavingi, viavingi naua vakatonda, kuli uje vanatulikisile viavingi, viavingi cikuma vakamuihula. 49 "Njezile nakuneha tuhia ha mavu, njatondo nge tunakuata laja! 50 Ha kulganga njapandele kuhita mu cimbuitikilo ca tuyando tuatuingi, njinazeye kuvanga cinahiti! 51 Muasinganieka ngueni njinezile mukuneha ciyulo ha mavu? Houe, njimileka vuno honi njinanehe kulitepa. 52 Kuhuma hano ntanga ya vantu vatanu vakalitepa, vatatu valiluisa na vavali kaha vavali valiluisa na vatanu. 53 Vakalipanga, vaishe valuisa vana va vamala, na va vamala kuluisa vaishavo, vaina kuluisa vana vavo va vampievo kaha na vana va vampievo kuluisa vainavo, vaina mueno kuluisa vaniotomueno yavo, vaina mueno kuluisa vaniotomueno yavo." 54 Yesu uahandekele ku civunga nguendi, "Nga mumona lishelia lihuminina kuli katokela litangua, vuasi vuasi muhandeka ngueni, 'Ikanoka', kaha inoka. 55 Kaha nga muvua mpunzi ihuminina mu mbuela, muhandekemu ngueni, 'Kukayukuma', kaha mukemo vene. 56 Yeni vaka civembulu! Muatantekeya kulumbununa cifuca ma vavu cipue ca melu, vuno honi vika kumutantekeyela kulumbununa viuma vije Njambi alina kulinga ha vintsimbu vino tulimo? 57 "Vika muhonoua kuli yula yeni vavenia hakulinga viuma viacili? 58 Nga uya na citozi cove kunzango, eseka cikuma kulinwasana nendi mu ngila. Nga kuahi akakutuala kuli mukula kuyula, kaha muka kuyula akakutuala kuli mukuluntu

13 Ha ntsimbu ije kuakele vantu vamo valekele Yesu via Vangalileya vaje Pilato uatsihile te valinakulinga vinkombelo viavo kuli Njambi. 2 Yesu uavehuile nguendi, "Omuo Vangalileya vaje vavatsihile mu ngila ije vene, kaha yeni muayongola ngueni vapuile vaka vupi kupulakana Vangalileya voshe ndi? 3 Njimileka nguange, kuahi! Vuno honi nga kumutenguluka mukanonga ngue vakevo naua. 4 Singaniekeni vaje vantu likumi na vatanu na vatatu vaje vatsile omo kaposhi ka mu Siloame kavaulilile. Musinganieka ngueni vapuile vaka vupi kupulakana voshe vaje vakele mu Yelusalema ndi? 5 Njimileka nguange, kuahi! Vuno honi kuvanga mutenguluke keti ngoconi mukanonga ngue vakevo naua." 6 Kaha Yesu uavatele cisimo eci, "Kuakele yala umo uakunine muti ua mukuyu mu lilia liendi. Kaha uiale nakumonako vushuka vuno honi kavuananeko. 7 Kaha uahandekele kuli ndimi yendi nguendi, 'Tala, mu miaka itatu njinakele nakuija nakutondako vushuka oku ku muti ua mukuyu, hanga nakamo kanjinauanako kahi. Uteke! Vikahoni utualelelaho kushamuisa livu eli?' 8 Vuno honi uje ndimi uamukumbuluile nguendi, 'Muene, acitaleleleniko muaka umo naua, njakahindako kuuzengeleka nakuhakako vuilo. 9 Nga ukema vushuka mungolosika, kaha muacili, vuno honi nga kuukemi, ambahoni njikauteka.' 10 Ha litangua limo lia Sapalalo Yesu uakele nakulongesa mu njivo ya malombelo. 11 Kaha kuakele mpuevo muje uakele na lihamba lije liamu vavalese miaka likumi na itanu na itatu. Kaha ikeye uakotamene kasele kuhetuka kuahi. 12 Omo Yesu uamumuene, uamananene nakuhandeka kuli ikeye nguendi, "Mpuevo, njikukangula ku kuvavala kuove." 13 Kaha Yesu uakambekele mavoko endi hali ikeye, hajevene uolokele na kuputuka kushangazala Njambi. 14 Vuno honi mukuluntu ua mu njivo ya malombelo uanienguele omuo Yesu uakanguisile muntu ha litangua lia Sapalalo, uakele na kuhandeka ku vantu nguendi, "Kuli matangua atanu na limo aje tunapande kupanga vipangi. Ijeni mu matangua aje linga vamikanguise, keti ha litangua lia Sapalalo, kuahi." 15 Vuno honi Muene Yesu uamukumbuluile nguendi, "Eni vaka civembulu! Nkuma yeni kumue kuzitula vangombe yeni cipue vimulu ceni nakumutualia ku mema ha litangua lia Sapalalo ndi? 16 Taleni ou Mpuevo! Ikeye mukuluntu ua Avilahama uje yakutile Satana miaka likumi na itanu na itatu. Nkuma

kuvapandele kumuzitula ha litangua lia Sapalalo mavue kuli vaje vavakutumina! Vintsimbu viavingi ndi?" 17 Kukumbulula nguendi kuazivisile vitozi vendi niatondele kukungulula vantu vove hamolika ngue cali voshe shuamua, kaha vantu voshe vajolelelele ha viuma viakukomokesa viacili vije vialingile. 18 Kaha Yesu uavehuile nguendi, "Vumuene vua Njambi vunapu ngue vika? Njivuesekesa na vika? 19 Vunapu ngue muje, muntu anona kanona kamo kambuto ya musalata nakukakuna mu lihia citungu. Kaha kakakola kapua muti uakama, kaha tuzila veja vakutungila mashua avo ku mintango yauo." 20 Kaha naua Yesu uavehuile nguendi, "Vumuene vua Njambi njivuesekesa na vika? 21 Vunapu ngue cimbaluila cije mpuevo uanonele na kuutsingasana na vunga vua vuingi vua tiliku mu lilonga, noho mukasha uoshe uafutunukile." 22 Yesu uahitile mu Ginganda na mu membo, ualongesele vantu oku hali mu vungenzi vuakuya ku Yelusalema. 23 Kaha umo uamuuhile nguendi, "Muene, nkuma vavandende lika vakovoka ndi?" Yesu uamukumbuluile nguendi, 24 "Licikinineni mukovele mu cikolo ca cindende, muavusunga omuo vavengi vakatonda ku kovelamo vuno honi kuvakasa. 25 Omo vavenia njivo akemana na kushoka lipito, kaha mukemana hambanza na kutota ha lipito ngueni, 'Muene, tushokoluleko!' Kaha akamikumbulula nguendi, 'Kunjitanterkeya oku kumuhuma.' 26 Kaha mukaputuka kuhandeka ngueni, 'Tualile na kunua nove, kaha ualongesele mu nganda yetu.' 27 Vuno honi akahandeka naua nguendi, 'Kunjitanterkeya oku muhuma. Humeni kuli yange, yenyi voshe vaka kulinga viavip!' 28 Mukalila na kulishumanga ku mazo omo mukamona Avilahama, na Isake na Yakomba na tunanguizi va Njambi va Njambi voshe mu Vumuene vua Njambi, vuno honi yenyi vakamumbila hambanza. 29 Vantu vakahuma mu ngangela na mu kangombe ka yambi, ku kunto na mu mbuela, vakatumama ku ciuano mu Vumuene vua Njambi. 30 Cilivene vaka kukotokela vakapua vaka kulivanga, kaha vaka kulivanga vakapua vakevo vaka kukotokela." 31 Ha ntsimbu ijevene kuezile Vafaliseo vamo kuli Yesu na ku handeka nguavo, "Unapande kuhuma kuno uye kueka, omuo Helonde atonda kukutsiha." 32 Yesu uavakumbuluile nguendi, "Yeni mukamuleke ouo mbanje ngueni, 'Njicili nakuhumisa mahamba na kukanguisa vantu kumavezi avo ku litangua lialelo na imene, kaha ha litangua lia mucitatu ambahoni njikamanesa vipangi viange.' 33 Cipue ngoco njinapandele kuenda lelo na imene na imenuauuze, omuo keti cacili kuli kananguizi ua Njambi kutsila kueka vuno honi kuvanga mu Yelusalema. 34 Yelusalema, Yelusalema, yove mu kakutsiha tunanguizi va Njambi va Njambi naua kuvanga noho ntsimbu ikeja omo ukahandeka nguove, 'Uakuvezika ou ejia mulizina lia Muene.'"

14 Ha ntsimbu imo omo Yesu uaile ku njivo ya mukuluntu ua Vafaliseo na kulia via kulia ha litangua lia Sapalalo, voshe vaje vakele mu njivo vakele na kumatalela tuyehi. 2 Ha lutue luendi hakele yala uakele nauavala kuzimba mikono uezile kuli Yesu. 3 Yesu uehuisles Vafaliseo na valongisi va mezi a mashiko a Mosesa nguendi, "Cinapu cacili kuli Lishiko lietu ku kanguisa vantu ha litangua lia Sapalalo, indi kuahi?" 4 Vuno honi vaholokele. Kaha Yesu uamuambate uje yala nauavala na kumukanguisa, nakumuecela aye. 5 Kaha uahandekeli kuli vakevo nguendi, "Nga hhakati keni hali umo hali na muana cipue ngombe uje nauila mulisima, kumuasa ku muhumisamo ha litangua lia Sapalalo ndi?" 6 Kaha vahonouele kumukumbulula eci. 7 Omo Yesu uamuene vangenzi vanahangula vihela via vituamo viakama, uavatelele cisimo nguendi, 8 "Omo nga vanakulaniako ku cilika cavulo, keti ukatumame ha cituamo ca kasingimiko, omuo hamo kuli umo ua kasingimiko kupulakan yove ivanalania. 9 Kaha uje uamlaniene muvavoshe a kahandeka kuli yove nguendi, 'Njimilomba mutumameko kuje linga ou yala atumameko ha cihela ceni.' Kaha mushuamua ukambata cituamo ca cindende kumaneselela. 10 Vuno honi nga vanakulania, ya ukatumame ha cituamo ca cindende ca kumaneselela, nga vavenia cilika akeja, akahandeka kuli yove nguendi, 'Kavusamba, tumama ku cituamo ca kasingimiko,' kaha uka tumama na kasingimiko kuli yoshe ukatumama navo ku mesa. 11 Kaha voshe vaka lijundula vakevo vavenia va kavaneha ha mavu, kaha voshe vakalikehesa vakevo vavenia vakajundula." 12 Kaha Yesu uahandekeli kuli uje uamlaniene nguendi, "Nga uhana viakulia ha ciuano, keti lika ulanie vavusamba cipue va ndumbuevo cipue vavushoko vove cipue vakufuka vamua lihata navo, hamo vakamisana navakevo naua, kaha cikamuesa ngue vali nakumifuetu. 13 Vuno honi nga uana viakulia ha ciuano, lania vihutu, na visualonda, na vilema na tupuputura. 14 Nga ulinga muje ukapua uakuvezika, omuo kuvakasa kukueta, kaha vaka kukueta ha kusanguka ca vaka vusunga." 15 Umo mungenzi ivalaniene kukulia omo uovuile eci, uahandekeli kuli Yesu nguendi,

"uakukuisula uje akatumama ku ciuano mu vumuene
vua Njambil!" 16 Kaha Yesu uahandekele kuli ikeye
nguendi, "Kuakele muntu umo uje ualingile ciuano
cakama kaha ualaniene vantu vavengi. 17 Ha ntsimbu
ya ciuano uatumine vangamba kuli vaje valaniene
nguendi, 'Ijeni, omuo vioshe vinavua honi.' 18
Kaha umo na umo uakele nakuhandeka nguendi
nazenzama. Uakulivanga ua handekele nguendi,
'Njinalanda lihia, kaha njitonda nijikalmone, tambula
kulomba kuange.' 19 Mukuavo uahandekele nguendi,
'Njinalanda vangombe likumi, kaha njili nakuya na
kuveseka, tambula kulomba kuange.' 20 Mukuavo
naua uahandekele nguendi, 'Njinambata mpuevo
vene, kaha kunjasa kuija.' 21 Kaha uje ngamba
uahilukile na kuambulula kuli Muene yendi. Kaha
vavenia njivo uanienguele kaha uahandekele kuli
ngamba yendi nguendi, 'Ya hano vene muvingila na
mu vitapalo via mbonge unehe vihutu, na visualonda,
na tupputua na vilema.' 22 Omo ngamba yendi
uahilukile uahandekele nguendi, 'Muene, viunashikile
via lingiua, vuno honi kuhucili muhela.' 23 Kaha
Muene uahandekele kuli ngamba yendi nguendi, 'Ya
mu vingila via mumikulo na mu vitapalo via mumikulo,
usindiyi vantu veje vakovele mu njivo yange linga
ishule. 24 Kaha njikuleka nguange naumo uahi kuli
vaje vanjinalaniene a kevua ku viakulia viange!"
25 Litangua limo omo vantu vavengi vaile na Yesu,
kaha ualulukile na kuhandeka kuli vakevo nguendi,
26 "Uoshe uje eja kuli yange vuno honi kazindi va
ishe na vaina, mpuevo yendi na vana vendi, na
vandumbuendi na vamuanaye va vampuevo, ciliven,
cipue ukeuo muono uendi, kasa kupua ndongisi
uange. 27 Uoshe uje kambata cilindakano cendi
na kunjikava kasa kupua ndongisi uange. 28 Nga
utonda kutunga njivo yakama, kaha utumama ha
mavu na kumona vije vitondeka, kumona nga uasa
kuimanusula. 29 Vuno honi nga uaputuka kuhinda
luvula kaha uonoua kuimanesa, voshe vakaimona
kaha vakakujola 30 na kuhandeka nguovo, 'Uje
mukuetu uaputukile kutunga vuno honi nahonoua.' 31
Cipue muene, nga aya ku nzita na kulua na mukuavo
muene, kaha utumama ha mavu na kumona nga asa
kulua na vantu va kupua makulukazi likumi na uje
mukuavo eja na vantu vakupua makulukazi makumi
aval. 32 Nga kasa, kaha omo mukuavo acili kulahako,
akatumako vantu vakahandeke via ciyulo. 33 Mucifua
cimo vene," "naumo uahi hali yeni apua ndongisi
uange nga kaseze vioshe vianafuku. 34 "Muongua
uapua uacili, vuno honi nga uashamuka kaha kutovala
caco cihiluka vati? 35 Kuukapu uacili ku mavu cipue
ku vuilo, vaka umbila kuti. Uoshe hali na matuitui,
napande kuivua evi!"

15 Litangua limo omo vaka kutambula lisimu na
vaka vupi vezile na kuivulila Yesu, 2 kaha
Vafaliseo na valongisi va mezi a mashiko a Mosesa
vakele nakuningozola na kuhandeka nguovo, "Ou
yala linakutambula vaka vupi na kulia navo." 3 Kaha
Yesu uava telele cisimo eci nguendi, 4 "Iya hali yeni
nga hali na Vampanga cihita kaha azimbalesaho
umo, nkuma kaseze vaje makumi atanu na auana na
vatanu na vauana mu musenge na kuya nakutonda
uje nazimbala kuvanga noho na muuana? 5 Nga
namuana, avuahelela na kumuhaka ha vitsili viendi,
6 omo ha kuya kuiombo, kaha akasana vavusamba
vendi nava va lihata navo kaha akahandeka nguendi,
'Vuaheleleni hamo nange omuo njinuana mpanga
uange uje uazimbale.' 7 Njimileka nguange, mucifua
cimo vene kukapua kuvuahelela kuakama muli hali
muka vupi umo nga natenguluka kupulakana vaje
makumi atanu na auana na vatanu na vauana vantu
vaje kuvatondo kutenguluka." 8 Yesu uataualeleleho
kuleka vantu cisimo eci nguendi, "Nga mpuevo
umo ali na vimbongo via mu uayauaya likumi, nga
hazimbala imo, nkuma kashuameka ndeya yendi,
nakukomba mu njivo na kutonda vuino kuvanga
noho hakaiuanena? 9 Nga aiuana, kaha asana
vavusamba vendi nava valihata navo na kuvaleka
nguendi, 'Vuaheleleni hamo nange omuo njinuana
mbongo yange ije njazimbalesele.' 10 Njimileka
nguange, mucifua cimo vene, muli kuvuahelela
hakati katungelo va Njambi hali umo muka vupi uje
atenguluka." 11 Yesu uataualeleleho kuhandeka
nguendi, "Kuakele yala uakele navana va vamala
vaval. 12 Ua kanike uahandekele kuli ishe nguendi,
'Tate, njihaneko mutambela ua vufuko vuange,' kaha
ishavo uavapangelele vufuko vuendi hakati kavo vana
vendi vaval. 13 Kukuhaitile ntsimbu yailaha kuhuma
haje, ua kanike ua mbate vioshe uakele navio na
kuya ku lifuti lilahako na kupihisa viuma viendi vioshe
kusenga. 14 Muamanusuile kupihisa viuma viendi
vioshe, kaha kuakele njala mu lifuti lioshe, kaha
uaputukile kutsa njala na vuhutu. 15 Kaha uaile na
kutonda vipangi kuli muntu umo uamu lifuti lije kaha
ua mutualele ku lihia naku lisa vangulu. 16 Uatondele
kulia vije vakele na kulia vangulu, vuno honi naumo
uahi uamuhaneneko cimo ca kulia. 17 Omo mana
ahilukile muli ikeye, uahandekele kuli ikeye vavenia
nguendi, 'Vaka kupanga va vatate vali na viakulua
viavingi, yange kuno njili nakutsa njala! 18 Njikuta
vungenzi njihiluke kuli tate kaha njikahandeka kuli

ikeye nguange, "Tate, njapihisila Njambi nove, **19** viavo! Omo vipangi viange vikahua.' **5** Kaha uasanene kunjapandele naua kunjisana munove, njipuise kupua vantu vaje vakele na mikuli kuli muene uendi. umo uava Vaka kupanga vove." **20** Kaha uakatukile Uehuile uakulivanga nguendi, 'Vungahi uakonguele nakuya kuli ishe. "Omo uakele nakuendela kulako, ishe kuli muene uange?" **6** Kaha uamukumbuluile nguendi, ua mumuene kaha ua muivuillile cikeketima kaha ishe 'Vihita vitanu na vitatu via mingomo ya mazi a uamushatukilile, uamuvumbatele na kumutsuumba. olive.' Kaha uje muka kutulika uahandekele naua **21** Muana uahandekele kuli ikeye nguendi, 'Tate nguendi, 'Livulu liove eli lije limuesa makongo ove, njapihisila Njambi nove. Kunjapandele naua kunjisana tumama ha mavu sonekamo viseteko via vihita munove.' **22** Vuno honi ishe uahandekele kuli viuana via mingomo.' **7** Kaha uehuile mukuavo vangamba vendi nguendi, 'Zambulen! Neheni cikovelo ua mucivali nguendi, 'Uakonguele cingahi?' Kaha cacili mumuzike nakumuzika kanzeya ku munie uamukumbuluile nguendi, 'Cihita cimolika ca masaka uendi na vinkaku ku viliato yendi. **23** Neheni muna a tiliku,' kaha uamulekele nguendi, 'Ambata livulu ngombe uakuhindala mumutsihe, kaha tulieni na liove eli sonekamo makumi atanu na atatu a masaka kuvuahelela, **24** omuo munange ou uatsile vuno honi nahinduka naua, uazimbalele vuno honi nauaniua.' Kaha vaputukile kulia na kuvuahelela. **25** "Ha ntsimbu ijevene, muana ua mukuluntu uakele mulihia. Omo uezile hayehi na njivo, uovuile miaso na vakakukina. **26** Kaha uasanene umo ua vangamba na kumuuhula vika 'vili nakulingika.' **27** Uamukumbuluile nguendi, 'Ndumbove neja kaha isho natsihi muana ngombe uakuhindala omuo nahluka oku alimuacili.' **28** Muana ua mukuluntu ua nienguele na kuviana kukovela mu njivo. Kaha ishe uatuhukile na kumulambelela akovele mu njivo. **29** Vuno honi uakumbuluile ishe nguendi, 'Tala! Ha miaka yoshe njinakupangela ngue ndungo kaha kunjashauile mashiko ove. Vuno honi kuanjihaneko cipue mutsihila muana ngombe uakuhindala!' **31** Ishe uahandekele kuli ikeye nguendi, 'Munange, ntsimbu yoshe unakele nange, kaha uje na pihsa vufuko vuove na vukoyi kaha neja kuimbo, kaha una mutsihila muana ngombe uakuhindala!' **32** Vuno honi tuapande vioshe vijilinavio vinapu viove. **33** Vuno honi tuapande vioshe evi, kaha vashendumuine Yesu. **15** Kaha kuvuahelela na kujolela, omuo shongoyove ou uatsile kaha nayoyo naua, uazimbalele vuno honi nauaniua."

16 Kaha Yesu uahandekele kuli vandongisi vendi nguendi, "Kuakele yala umo ua kufuka uje uakele na muka kutulika vufuko vuendi. Muka kufuka uje vanulekele nguavo muka kutulika vitenga viove hali nakupihisa vimbongo viove. **2** Kaha uamusanene na kuhandeka nguendi, 'Vika evi njili nakuivua hali yove? Njihane vukaleho vua viuma vioshe muje munatilikilamo vufuko vuange, omuo kukapu naua muka kutulika uange.' **3** Muka kutulika ualihandekesele ikeye vavenia nguendi, 'Nga muene uange anjihumisa vipangi, njilinga vatihoni? Kunjesi na nzili yakuhinda vina, nganjihuma vipangi kuno, kaha naua njili na shuamua yakulomba. **4** Kaha honi njatantekeya vinjikalinga linga vantu vakanjitambule mu vinjivo

ua mucivali nguendi, 'Uakonguele cingahi?' Kaha cacili mumuzike nakumuzika kanzeya ku munie uamukumbuluile nguendi, 'Cihita cimolika ca masaka uendi na vinkaku ku viliato yendi. **23** Neheni muna a tiliku,' kaha uamulekele nguendi, 'Ambata livulu ngombe uakuhindala mumutsihe, kaha tulieni na liove eli sonekamo makumi atanu na atatu a masaka kuvuahelela, **24** omuo munange ou uatsile vuno honi nahinduka naua, uazimbalele vuno honi nauaniua.' Kaha vaputukile kulia na kuvuahelela. **25** "Ha ntsimbu ijevene, muana ua mukuluntu uakele mulihia. Omo uezile hayehi na njivo, uovuile miaso na vakakukina. **26** Kaha uasanene umo ua vangamba na kumuuhula vika 'vili nakulingika.' **27** Uamukumbuluile nguendi, 'Ndumbove neja kaha isho natsihi muana ngombe uakuhindala omuo nahluka oku alimuacili.' **28** Muana ua mukuluntu ua nienguele na kuviana kukovela mu njivo. Kaha ishe uatuhukile na kumulambelela akovele mu njivo. **29** Vuno honi uakumbuluile ishe nguendi, 'Tala! Ha miaka yoshe njinakupangela ngue mavu, iya honi akutsiliela na vufuko vua vusunga? **12** Kaha nga kuuakele na vusunga ha vitenga via muntu, iya akakuhana vufuko vije vuakupande? **13** "Uahi na vavusamba vange. **30** Vuno honi omo ou munove ngamba asa kupangela vamiene vavali omuo uje nahluka, uje na pihsa vufuko vuove na vukoyi kaha ngamba akazindaho umo naku zangaho mukuavo, neja kuimbo, kaha una mutsihila muana ngombe cipue halihanako kuli umo na kushaula mukuavo. uakuhindala!" **31** Ishe uahandekele kuli ikeye nguendi, 'Kuuasa kupangela Njambi na vimbongo.' **14** Vafaliseo 'Munange, ntsimbu yoshe unakele nange, kaha vaje vapusle vaka kuzanga vimbongo, omo vovuile vioshe njilinavio vinapu viove. **32** Vuno honi tuapande vioshe evi, kaha vashendumuine Yesu. **15** Kaha kuvuahelela na kujolela, omuo shongoyove ou uatsile uahandekele kuli vakevo nguendi, "Yeni vaje vaka limuesa kupua vaka vusunga ku vantu, vuno honi Njambi atantekeya mitima yeni, omuo coshe cije vashhangazala hakati ka vantu, ku mesho a Njambi cinapu ca ngoco ngoco. **16** "Lishiko lia Mosesa na tunanguizi va Njambi va Njambi vatuamenene vantu noho luano muka kumbuitika uezile. Kuhuma oho naha ntsimbu ino muzimbu uacili ua vumuene vua Njambi vauambulula. Muntu uoshe alinakueseka cikuma kukovela omu mu vumuene. **17** Vuno honi cacasi melu na mavu kuhita kupulakana ka lizi kakande kamu mukanda ua Lishiko lia Mosesa kuhua. **18** "Uoshe akondola mpuevo yendi na kuambata ueka nalingi vupangala, kaha uoshe ambata mpuevo uakukondola kuli yala liendi alinga vupangala. **19** "Kuakele yala umo uakufuka uje uakele nakuya vuzalo vua vunengu vuandando yakutula, uakele na ciuano

ca kulia cakama halitangua na tangua. **20** Kuakele Kaha Muene Yesu uahandekele nguendi, "Nga muli yala uacihutu lizina liendi Lazalu uje ivakele nakuneha nalutsilielo lualundende ngue mbuto ya musalata, nge ku cikolo ca muka kufuka, uje uakele na vimbantu muasa kuhandeka ku muti ou uakama ua mizi yaingi muvila uoshe. **21** Lazalu uakele nakuvandamena ngueni, 'Tukuka uka shimbame ha mema a kalunga!' kulia viakele na kuua ku mesa ya uje yala uakufuka, Kaha ukeuo ukamiononoka. **7** "Nga ulina ngamba na tutali vakele nakuija na kuliisa ha vimbantu muka kulima cipue muka kuniunga vampanga uasa viendi. **22** Uje yala uacihutu uatsile kaha tungelo kuhandeka kuli ikeye nga ahuminina ku mehia nguove, vanuambate kukakala na Avilahama. Kaha na uje 'Ija hano vene uakutumame na kulia?' **8** Houe! yala uakufuka naikeye uatsile kaha vamutsindile. Ukahandeka kuli ikeye nguove, 'Vuahesa viakulua **23** Uakele mu ngehena na kuyanda. Uatalele kuilu kaha uamuene Avilahama kulahako hali na Lazalu ku mukulo uendi. (*Hades g86*) **24** Kaha uasanene nguendi, 'Tate Avilahama, njivivileko cikeketima tuma Lazalu ambuitike munie uendi mu mema anjitonuese ha ndaka yange, omuo njili na kuvua kuvavala muno mu tuhia.' **25** Vuno honi Avilahama uamukumbuluile nguendi, 'Munange, anuka ha ntsimbu yove uakele vietu.' **11** Yesu hakuya ku Yelusalema uahitile mukati nakuyoya uakele nakutambula viuma viove via cili, ka Samhaliya na Ngalileya. **12** Kaha uakovelele na ntsimbu ya Lazalu uatambuile via vipi, vuno honi muimbo muje vamala vambumba likumi vanuanene, hali nakuyoya muacili yove uli na kuyanda. **26** Kaha vemanene kulahako. **13** Vatambakanene cikuma naua mukati kove netu hali cina cakama, ngeci uoshe na kuhandeka nguavo, "Yesu, Muene tuvuileko atonda kujavuka kuhuma kuli yetu kuija oko keti ase, cikeketima!" **14** Omo Yesu uavamuene, uahandekeli kaha naumo uahi asa kujavuka kuhuma oko kuija kuli vakevo nguendi, "Yeni mukalimuese yeni vavenia kuno kutuli." **27** Kaha yala ua kufuka uahandekeli kuli tusasendote." Omo vakele nakuya vavalesele. nguendi, 'Honi, tate, njilomba yove utume Lazalu **15** Kaha umo uavo omo uamuene nguendi nakanguka, ku njivo ya tate, **28** omuo njili na vandumbuange uahilukile na kushangazala Njambi na lizi liakama, vatanu. Ecela Lazalu aye nakuvanangula linga keti **16** Uauile na cihanga cendi ku viliati ya Yesu vakeje naua kuno kuchihela ca tuyando.' **29** Kaha na kumutsatsela. Ikeye uapuile Kasamaliya. **17** Avilahama uakumbuluile nguendi, 'Vali na visoneka Kaha Yesu uahandekeli nguendi, "Kuvapuile likumi via Mosesa na tunanguizi va Njambi va Njambi, vanakanguka? Ava vatanu na vauana vali kulihoni? vanapande kuvovuilia.' **30** Uje yala ua kufuka **18** Vikahoni cipue umo kuija nakuhana cisantsela kuli uahandekeli nguendi, 'houe, tate Avilahama, vuno Njambi kuvanga lika ou keti kayunda?" **19** Kaha Yesu honi nga umo akasanguka kuvatsi aya kuli vakevo uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Katuka uye, lutsilielo kaha vakanenguluka.' **31** Avilahama uamukumbuluile liove lua kukanguisa." **20** Kaha Yesu vamuuihule nguendi, 'Nga kuvevuiila ku visoneka via Mosesa na tunanguizi va Njambi va Njambi, kaha cipue muntu uakuhuma ku vatsi ku vakatava."

17 Yesu uahandekeli kuli vandongisi vendi nguendi, "Viaseko via vupi mua vusunga vihita, vuno honi tuyando kuli uje avineha! **2** Cacili kuli ikeye nga vaka mukutilila livue liakama muntsingo na kumumbila mu cisali, kuhona akovelese umu ua vanike vavandende mu vupi. **3** Zangameni ku vije muli nakulinga. Nga mukueni alinga vupi munangule nga halitavela mukonekele. **4** Kaha nga muntu umu vene akupihisila lutanu na luvali ha litangua limo, kaha ejia kuli yove lutanu na luvali na kuhandeka nguendi, 'njatenguluka,' unapande kumukonekela." **5** Kaha tunganda vahandekeli kuli Muene Yesu nguavo, "Vuezelela lutsilielo luetu!" **6**

Kaha Muene Yesu uahandekeli nguendi, "Nga muli yala uacihutu lizina liendi Lazalu uje ivakele nakuneha nalutsilielo lualundende ngue mbuto ya musalata, nge ku cikolo ca muka kufuka, uje uakele na vimbantu muasa kuhandeka ku muti ou uakama ua mizi yaingi muvila uoshe. **21** Lazalu uakele nakuvandamena ngueni, 'Tukuka uka shimbame ha mema a kalunga!' Kulia viakele na kuua ku mesa ya uje yala uakufuka, Kaha ukeuo ukamiononoka. **7** "Nga ulina ngamba na tutali vakele nakuija na kuliisa ha vimbantu muka kulima cipue muka kuniunga vampanga uasa viendi. **22** Uje yala uacihutu uatsile kaha tungelo kuhandeka kuli ikeye nga ahuminina ku mehia nguove, vanuambate kukakala na Avilahama. Kaha na uje 'Ija hano vene uakutumame na kulia?' **8** Houe! yala uakufuka naikeye uatsile kaha vamutsindile. Ukahandeka kuli ikeye nguove, 'Vuahesa viakulua **23** Uakele mu ngehena na kuyanda. Uatalele kuilu kaha uamuene Avilahama kulahako hali na Lazalu ku mukulo uendi. (*Hades g86*) **24** Kaha uasanene nguendi, 'Tate Avilahama, njivivileko cikeketima tuma Lazalu ambuitike munie uendi mu mema anjitonuese ha ndaka yange, omuo njili na kuvua kuvavala muno mu tuhia.' **25** Vuno honi Avilahama uamukumbuluile nguendi, 'Munange, anuka ha ntsimbu yove uakele vietu.' **11** Yesu hakuya ku Yelusalema uahitile mukati nakuyoya uakele nakutambula viuma viove via cili, ka Samhaliya na Ngalileya. **12** Kaha uakovelele na ntsimbu ya Lazalu uatambuile via vipi, vuno honi muimbo muje vamala vambumba likumi vanuanene, hali nakuyoya muacili yove uli na kuyanda. **26** Kaha vemanene kulahako. **13** Vatambakanene cikuma naua mukati kove netu hali cina cakama, ngeci uoshe na kuhandeka nguavo, "Yesu, Muene tuvuileko atonda kujavuka kuhuma kuli yetu kuijaoko keti ase, cikeketima!" **14** Omo Yesu uavamuene, uahandekeli kaha naumo uahi asa kujavuka kuhumaoko kuija kuli vakevo nguendi, "Yeni mukalimuese yeni vavenia kuno kutuli." **27** Kaha yala ua kufuka uahandekeli kuli tusasendote." Omo vakele nakuya vavalesele. nguendi, 'Honi, tate, njilomba yove utume Lazalu **15** Kaha umo uavo omo uamuene nguendi nakanguka, ku njivo ya tate, **28** omuo njili na vandumbuange uahilukile na kushangazala Njambi na lizi liakama, vatanu. Ecela Lazalu aye nakuvanangula linga keti **16** Uauile na cihanga cendi ku viliati ya Yesu vakeje naua kuno kuchihela ca tuyando.' **29** Kaha na kumutsatsela. Ikeye uapuile Kasamaliya. **17** Avilahama uakumbuluile nguendi, 'Vali na visoneka Kaha Yesu uahandekeli nguendi, "Kuvapuile likumi via Mosesa na tunanguizi va Njambi va Njambi, vanakanguka? Ava vatanu na vauana vali kulihoni? vanapande kuvovuilia.' **30** Uje yala ua kufuka **18** Vikahoni cipue umo kuija nakuhana cisantsela kuli uahandekeli nguendi, 'houe, tate Avilahama, vuno Njambi kuvanga lika ou keti kayunda?" **19** Kaha Yesu honi nga umo akasanguka kuvatsi aya kuli vakevo uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Katuka uye, lutsilielo kaha vakanenguluka.' **31** Avilahama uamukumbuluile liove lua kukanguisa." **20** Kaha Yesu vamuuihule nguendi, 'Nga kuvevuiila ku visoneka via Mosesa na tunanguizi va Njambi va Njambi, kaha cipue muntu uakuhuma ku vatsi ku vakatava."

Nge mucapuile ku matangua a Noua mukemovene vuavo vavenia nakushaula vakuavo, **10** Uahandekele mucikapuilaamo naku matangua a Muna Muntu. **27** nguendi, "Vamala vavali vayile ku njivo ya Njambi Vantu vakele nakulia na kunua, na kuliambata na nakulomba, umo Kafaliseo, mukuavo muka kutambula kushombuesa, noho Noua uakovelele mu vuato. Kaha lisimu. **11** Kafaliseo uemanene na kulomba nguendi, livazi liezile nakuvanongesa voshe. **28** Nge mucapuile 'Njikutsantsela Njambi, yange kunjafuile ngue vakuetu ku matangua a Lote: vantu voshe vanuine, valile, vantsintsia, vaka kuhona vusunga, vaka vupangala. valandesele na kulandulula, vakunine na kutunga, **29** Yange kunjafuile ngue uje muka kutambula lisimu vuno honi ha litangua lije Lote uahumine mu Sondoma, nemana kuje. **12** Njikaliumina kulia ha matangua tuhia na mavue vianokele ngue mema a kuhuma avali mu simano, njikahana cimo kulikumi ca vioshe muilu, kaha via vanongesele voshe. **30** Cikapua ngue vinjikauana.' **13** Vuno honi uje muka kutambula lisimu mujevene ha litangua liakasholoka Muna Muntu. **31** uemanene ku lahako, kaha kasele cipue kutala kuilu, "Ha litangua lijevene, uoshe uje yala hali helu lia njivo vuno honi ualivete ha ntulo na kuhandeka nguendi, keti akovele mu njivo na kuambata viuma viendi, 'Njambi, civuile cikeketima yange muka vupi.' **14** naua na uje hali mu lihia liendi keti ahiluke ku njivo Njimileka," nguange, "uje muka kutambula lisimu yendi. **32** Singaniekeni hali mpuevo ya Lote. **33** Voshe uaile kuimbo liendi mu vusunga kupulakanu uje vaje vatonda kuniunga muono uavo vavenia vaka Kafaliseo, voshe vaje valijundula vakevo vavenia vaka uzimbalesa, vuno honi vaje vazimbalesa muono uavo vakehesa, vuno honi voshe vaje valikehesa vakevo vakau uana. **34** Njimileka, ha vutsiki vuje kukakala vavenia vakava jundula." **15** Vantu vanehelelele vantu vavali ha muhela umo, umo vakamuambata ou Yesu vanike vavandende linga avasaleke mavoko, mukuavo vakamuseza. **35** Kaha kukakala vampievo kaha omo vandongisi vendi vacimuene, vesekele vavali vali mukutua hamo mucini cimo, mukuavo kuvindika vaje vantu. **16** Vuno honi Yesu uasanene vaka muambata na mukuavo vakamuseza." **36** vanike vavandende veje kuli ikeye, uahandekele [Vamala vavali vakapanga mu lihia, umo vakaya nendi mukuavo vakamuseza.] **37** Kaha vandongisi vendi mukuavo vakamuseza. **17** Mua Kaha Yesu uavatavele nguendi, "Kuoshe kuje kuli vamuuihuile vnuovo, "Kulihoni kuvikalingika, Muene?" vantu ngue ava vanike vavandende. **18** Mua Kaha Yesu uavatavele nguendi, "Kuoshe kuje kuli civimbi kukeko kukanlikunguluila makuvi."

18 Yesu ualekele vandongisi vendi cisimo eci kuvalongesa nguendi, vapande kulombela ntsimbu yoshe cakuhona kuecela. **2** Uahandekele nguendi, "Mu mbonge imo muakele muka kuyula uje kateuele Njambi cipue kusingimika vantu. **3** Kaha naua mu mbonge ijevene muakele ntuluue uje uakele nakuija kuli ikeye vintsimbu viavingi na kuhandeka nguendi, 'njihaneko kapandi kange ha vitozi vange!' **4** Ha ntsimbu yaindende uje muka kuyula uavianene, hajevene uahandekele kuli ikeye vavenia nguendi, 'Cipue kunjiteue Njambi cipue kusingimika vantu, **5** vuno honi ou ntuluue nanjishupu cikuma, njapande kumuhana kapandi kendi, omuo nga atualelelaho kuija kaha aka njihonesa!'" **6** Kaha Muene Yesu uahandekele nguendi, "Ivuilileri vije viahandeka uje muka kuyula uakuhona vusunga! **7** Nkuma Njambi kasa kuyula mu vusunga ku vantu vendi vaje valinakulilila kuli ikeye vutsiki na mutania? Nkuma ngueni akasimbula mukuvakuasa ndi? **8** Njimileka nguange, hajevene akavahana kapandi kavo. Vuno honi omo Muna Muntu akeja, akauanaho vantu vali nalutsilielo hano ha mavu ndi?" **9** Yesu uate cisimo eci naua kuli vantu vaje vaka kutsiliela vusunga

limo umo mukuluntu ua Vayunda uehuile Yesu nguendi, "Mulongisi uacili, vika njinapande kulinga linga njikauane muono uakuhona kuua?" (aiōnios g166) **19** Yesu uamukumbuluile nguendi, "Vika unjituloila nguove uacili?" Naumo uahi "uacili kuvanga Njamba lika. **20** Uatantekeya mashiko a Njambi nguauo, 'Keti ulinge vupangala, keti utsihe, keti uiive, keti uvangeye mukueni vukaleho vua makuli, singimika isho na noko.'" **21** Kaha uje yala uakumbuluile Yesu nguendi, "Mashiko oshe aua njaononoka laja hume kuvuanike vuange." **22** Kaha omo Yesu uevuite evi, uahandekele kuli ikeye nguendi, "Kunasupila cuma cimo ciunapande ku linga. Ya ukalandese vioshe viulinavio kaha ukahane vimbongo vioshe kuli tuhutu, kaha ukakala na vufuko muilu, kaha uiye, uakunjikave." **23** Vuno honi uje yala omo uevuite evi, kaha uanienguele, omuo ikeye uakele navufuko vua vuungi. **24** Omo Yesu uamuene nguendi naniengua, kaha uahandekele nguendi, "cinapu cacikalu kuli vaka kufuka kukovela mu vumuene vua Njambi! **25** Cacikalu kuli kamelu kukovela mu lisho lia nguya vuno honi cacikalu cikuma kuma muntu muka kufuka kukovela mu vumuene vua Njambi." **26** Kaha vaje vantu vovuile,

vamuhiule nguavo, "Iya honi akovoka?" 27 Kaha Yesu kulutue lia civunga, ualondele ku muti ua linongo uavakumbuluile nguendi, "Kuli viuma vije vantu kuvasa linga amone Yesu uje uahitilile mu ngila ijevene. 5 kulinga vuno honi Njambi asa kulinga coshe." 28 Kaha Omo Yesu uahete ha mutambela uje, uatalele kuilu, Petulu uahandekeli nguendi, "Tala! Yetu tunaseza kaha uahandekeli kuli Sangeo nguendi, "shuluka vioshe vituli navio, nakukukava." 29 Kaha Yesu vuasi Sangeo, omuo lelo njapande kuija ku njivo uahandekeli kuli vasevo nguendi, "Eyo, mua vusunga yove." 6 Sangeo uashulukile vuasi na kumutambula njimileka uoshe uje naseza njivo yendi, cipue mpuevo na kuvuahelela cikuma. 7 Vantu voshe vaje vanuene yendi, cipue munaina, cipue visemi vendi, cipue vana vialingiuile vaninguile nguavo, "Ou Yala nai kupua vendi, omuo yumuene vua Njambi, 30 akatambula mungezi ku njivo ya muka vupi!" 8 Kaha Sangeo viavingi cikuma mu muono ou na muono ua yaye uemanene na kuhandeka kuli Muene Yesu nguendi, mu miaka ije ikeja kulutue." (aiōn g165, aiōnios g166) "Muene ivuilia njihana mutambela ua vufuko vuange 31 Yesu uatualele vandongisi vendi likumi na vavali kuli tuhutu, nga njambate cimo kuli umo mu ngila ya kuavo lika, kaha uahandekeli kuli vasevo nguendi, makuli, kaha njika mufueta vintsimbu viuana." 9 Yesu "Evuileni! Tulinakuya mu Yelusalema kuje viuma uahandekeli nguendi, "Kuovoka ku neja mu njivo vioshe vije vivasonekele kuli tunanguizi va Njambi muno lelo, omuo yala ou nalimuesa kupua muana ua va Njambi hali Muna Muntu linga vika lishulisise. 32 vusunga ua Avilahama. 10 Mua vusunga Muna Muntu Muna Muntu vakamuhana ku mavoko a Maloma vaje uezile nakutonda na kuovola vaje vana zimbala." vaka mushendumuna na kumutuka na kumujekuila 11 Tele vantu vakele nakuivuilia vije Yesu uakele malenzi. 33 Vaka muveta, kaha vaka mutsiha, vuno nakuhandeka, uavatele cisimo omuo uakele kuyehi na honi munima ya matangua atatu akasanguka." 34 Yelusalema, kaha vasinganiekele nge vumuene vua Vuno honi vandongisi vendi kuvovuisisile nacimo Njambi hajevene vuavuno vusholoka. 12 Kaha Yesu cahi ha viuma evi, omuo kulumbunuka kua mezi uahandekeli nguendi, "Kuakele muntu uaku vumuene aua vavashuekeleleuo linga keti vatantekeye vije uje uaile ku lifuti lia kulahako linga vakamupuise via handekeli Yesu kuli vasevo. 35 Omo Yesu muene, hanima yevi uasinganiekele kuhiluka linga uahete kuyehi na Yeliko, kuakele yala umo ua akuendese vantu vendi. 13 Tele kanda aye, uasanene kapuputua uakele kumukulo ua ngila nakulomba. vangamba vendi likumi kaha uahanene umo na umo 36 Kaha omo uevuile civunga ca vantu cili nakuita, mbongo ya ngolinde na kuvaleka nguendi, 'Landululeni kaha uehuile nguendi "Vika vili nakulingika?" 37 noho njikeja.' 14 Vuno honi vantu vamu lifuti Kaha vamulekele nguavo, "Yesu uaku Nazaleta hali liendi vamuzindile cikuma, kaha vatumine tunganda nakuhita." 38 Kaha uatambakanene nguendi, "Yesu! vamukave munima yendi na kukahandeka nguavo, 'Ou Muna Ndavit! Njivuileko cikeketima!' 39 Kaha vantu yala kutumutondo linga apue Muene yetu kuahi.' 15 vaje vakele kulutue lia civunga, vamulekele linga "Omo uje yala uahilukile, hanima ya kumuhaka kupua aholoke. Vuno honi ikeye uatambakanene cikuma muene, uashikile vaje vangamba vahanene vimbongo nguendi, "Ove Muna Ndavit! Njivuileko cikeketima!" 40 linga veje kuli ikeye linga atantekeya cingahi vana Yesu uemanene nakushika nguendi, "Muneheni kuno". landuluilaho. 16 Kaha uakulivanga uezile nakuhandeka Omo uje yala uashuenene kuyehi, Yesu uamuhulisile nguendi, 'Muene, mbongo imolika ije iuanjihanene nguendi, 41 "Vika utonda linga njikulingile?" Kaha yasemuininahoni vimbongo likumi vikuavo.' 17 Kaha uamukumbuluile nguendi, "Muene njitonda linga uahandekeli kuli ikeye nguendi, 'Unalingi muacili njimone naua.' 42 Kaha Yesu uahandekeli kuli ikeye cikuma, ngamba uacili! Kaha muene uahandekeli nguendi, "Mona! Lutsilielo luove luna kukanguisa." 43 kuli ikeye nguendi, omuo unakala nalutsilielo mu Kaha hajevene uaputukile kumona, uakavele Yesu, viuma viavindende, njikakuhana nzili yakama ya na kushangazala Njambi. Omo vantu vacimuene, kutuamenena vimbonge likumi.' 18 Kaha uamucivali kaha voshe vashangazalale Njambi.

19 Hanima yevi Yesu kukovela mu Yetiko na kuputuka kuhitanganamo. 2 Muakele yala umo mu mbonge ije, uje uapuile mukuluntu ua vaka kutambula lisimo lizina liendi Sangeo, uje uapuile muka kufuka. 3 Uatondele kumona Yesu, vuno honi kasele kumumona omuo uapuile uamuhi, kaha naua kuakele civunga cakama. 4 Kaha uashatukilile

naua uezile uahandekeli nguendi, 'Muene, mbongo yove imolika ije iuanjihanene yasemuinina vimbongo vitanu.' 19 Kaha naua muene uahandekeli kuli ikeye nguendi, 'Njikakupuisa muka kutuamenena vimbonge vitanu.' 20 Kaha mukuavo ngamba uezile uahandekeli nguendi, 'Muene, mbongo yove eyi, hanga njaitulilikilile akantanga kakandende. 21 Njakutinine, omuo yove aupua muntu uavutenu. Ukambata cije keti cove na kuteja vije kuuakovile.' 22 Kaha muene uahandekeli

kuli ikeye nguendi, 'Yove ngamba uamupi! Njikakuhsa mesho ove! 43 Ntsimbu ikeja hali yove, omo vitozi na mezi akuhuma mu kanua kove! Utantekeye vove vaka kutungila cimpaka, nakukuhaka mukati nguove yange nji yala uavutenu, nijkambata vije keti kavo, na kukushetuilamo mukati ku mitambela yoshe. viange na kuteja vije kunjakuvile? 23 Vikahoni kuua 44 Kaha vakevo vakakunongesa hamo na vantu vove yakele kuli vaka kusekasana mbongo yange? Omo vaje vali mu vivumbe viove, kuvakaseze livue limo mu yange njineja nge njinuanua mbongo yange hamo na muhela ualio, omuo yove kuuatantekeyele ntsimbu kakondueso kayo.' 24 Kaha muene uahandekele kuli omo Njambi uezile nakukuovola." 45 Yesu uakovelele vaje vemanene kumukulo nguendi, 'Muniekeni oyo mu njivo ya Njambi, na kuputuka kushekamo voshe mbongo, muihane kuli uje hali na vimbongo likumi.' vaje vakele na kulandesa, 46 uahandekele kuli 25 Vuno honi vakevo vahandekele kuli ikeye nguavo, vakevo nguendi, "Vanasoneka mu visoneka nguavio, 'Muene, hali laja na vimbongo likumi!' 26 Kaha 'Njivo yange ikapua njivo ya Malombelo', vuno honi ikeye uavatavele nguendi, 'Muavusunga njimileka yeni muaipisa muhela ua vizil' 47 Yesu uakele nguange, uje hali naco, vakamuhakelako viavingi, nakulongesa mu njivo ya Njambi ha litangua na vuno honi uje kesi navio, cipue vene vije via vindende litangua. Vakuluntu va tusasendote na valongisi va viali navio vakamuniekavio. 27 Kaha honi ku vitozi mezi a Lishiko lia Mosesa na vantuama va vantu vange, vaje kuvatondele linga yange njipue muene vatondele kumutsiha, 48 vuno honi kuvaanenе uavo, vaneheni kuno nakuvatsihila ha mesho ange." ngila yaku cilingila, omuo vantu voshe vakele naku 28 Omo Yesu uamanesele kuhandeka evi, kaha muvuilila linga keti vasezeho cipue lizi limo.

uaile kulutue luavo nakuya ku Yelusalema. 29 Omo Yesu uahete kuyehi na Mbeteftenje na Mbeteniya ku munkinda ua Oliveta, kaha uatumine vandongisi vavalu kulutue, 30 Uavalekele nguendi, "Yeni ku limbo lije lili kulutue lueni, omo mukakovelamo mukauana muna cimulu vanamuktu, uje kanda muntu alondeho. Kaha muzitleni mumunehe kuno." 31 Nga mutu umo amihula nguendi vika mumuzituila, mulekeni ngueni Muene amutonda. 32 Kaha vaje vatumine vaile vakauanene muje muahandekelle Muene. 33 Tele vali nakuzitula uje muna cimulu, kaha vavenia cimulu uavehuile nguendi, "Vika mumuzituila ou muna cimulu?" 34 Kaha vamutavele nguavo, "Muene hali nakumutonda." 35 Kaha vatualele uje muna cimulu kuli Yesu. Kaha vajalele tuzaku tuavo ha muongo ua cimulu, kaha valondeseleho Yesu. 36 Omo uakele nakuya ha cimulu, vantu vajalele tuzaku tuavo mu ngila kulutue lua Yesu. 37 Omo Yesu uahete kuyehi na Yelusalema, kucikulo ca munkinda ua Oliveta, kaha civunga cacingi ca vandongisi vendi vaputukile kuvuahelela na kulemesa Njambi na mezi akama ha vikomoueso vioshe viakama vivamuene vije Yesu ualingile, 38 nguavo "Uakukuisula muene uje akeja mu lizina lia Muene Njambi! Ciyulo cikale muilu na vumpau kuli Njambi!" 39 Kaha Vafaliseo vamo vaje vakele mu civunga vahandekelle kuli Yesu nguavo, "Mulongisi, shika vandongisi vove vaholoke" 40 Yesu uavatavele nguendi, "Njimileka nguange, nga ava valikela kulemesa kaha aua mavue akaputuka kutambakana." 41 Omo Yesu uahete kuyehi na kumona Yelusalema, uailililile, 42 uahandekelle nguendi, "Nga uatanantekeyele lika lelo nguove vika vitondeka linga kukale ciyulo! Vuno honi vuavuno vacishuekesa ku

20 Litangua limo Yesu uakele nakulongesa mu njivo ya Njambi na kuambulula muzimbu uacili ku vantu, kaha vakuluntu va tusasendote na valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa, hamo na vakuluntu vezile. 2 Kaha vahandekelle kuli ikeye nguavo, "Tuleke, nzili muka ukalikuasesa nayo kulinga viuma evi? Iya nakuhana nzili eyi?" 3 Yesu uavakumbuluile nguendi, "Nange naua njimihula cihula cimo. Njilekeni, 4 nzili ya likuasesele luano muka kumbuitika ya humine kuli Njambi indi kuli vantu?" 5 Vaputukile vimpata hhakati kavo nguavo, "Vika tuhandeka? Nga tuhandeka nguetu, 'ya humine kuli Njambi,' kaha akatuihula nguendi, 'Vikahoni kumua mukulahelole luano?' 6 Vuno honi nga tuhandeka nguetu, 'Ihuminina ku vantu,' Kaha civunga coshe ca vantu vakatutsiha mukutuasha mavue, omuo vovuisisile nguavo luano uapiule Kananguizi ua Njambi." 7 Kaha vakumbuluile Yesu nguavo, "Kututantekeya kuje kuya humine." 8 Kaha Yesu uahandekelle nguendi, "Nange naua kunjimileka kuihuminina nzili injili nakulikuasesa kulinga viuma evi." 9 Kaha Yesu uaputukile kuleka vantu cisimo eci nguendi, "Kuakele yala umo uakele na citungu ca mikolovozi ya vushuka vua viniu, kaha uacikumuusile kuli vandimi vamo, kaha uaile vungezi vuendi ha ntsimbu yalah. 10 Omo ntsimbu ya kuteja vushuka yahete, uatumine ngamba uendi kuli vaje vandimi, muku katambulako mutambela uendi kuli vije vanateje. Vuno honi vaje vandimi vapupile uje ngamba, na kumuhiluisa mavoko voko. 11 Kaha uje vavenia citungu uatumineko naua ngamba mukuavo, vuno honi vaje vandimi vamupupile na kumulinga mua mupi, kaha uamuhiluisle mavoko voko. 12

Uatumineko naua ngamba uamu citatu, kaha vaje vakase kukala na vana va uje natsi.' **29** Kuakele vandimi vamu vulumuine naua nakumumbila hambaza vanuanaye vatanu na vaval, kaha uje uamukuluntu lia citungu. **30** Kaha honi vavenia citungu uahandekeli uambate mpuevo, uatsile kuakuhona vana. **31** Kaha nguendi, 'Njilinga vati? Njikatuma munange injazanga, uje ua mucivali uambate uje mpuevo naua uatsile hamo vaka musingimika!' **32** Vuno honi omo vandimi kuakuhona vana **33** kaha mucitatu naua. Cuma cimo vamuemuene, kaha valihandekesele hhakati kavo cafuile mujevene kuli voshe vatanu na vaval, voshe nguavo, 'Ou ikeye muna uje vavenia citungu. Ijeni vatsile kuakuhona vana. **34** **34** Kaha kukumanusuila uje tumutsihe, kaha tukafungulula vufuko vuendi!' **35** mpuevo uatsile. **36** Nankuma, ha litangua lije omo Nkuma, vamumbilile hambaza lia citungu, kaha vatsi vaka sanguka, uje mpuevo akapua ueya hhakati vamutshihe." Yesu uavehuile nguendi, "Vika akalinga kavaje voshe vamuambate vatanu na vaval?" **37** Yesu uavatalele nakuvehula nguendi, "Visoneka kava kambata cipue kushomboka. (aiōn g165) **38** viliumbunuka vika omo vihandeka nguavo, 'Livue Vakevo vakapua ngue tungelo kuvakasa naua kutsa lije livavianene vaka kutunga ngue kuliesi na seho omuo vanapu vana va Njambi, omuo vanasanguka likelio vuavuno linapu liaseho kupulaka mavue kuvatsi. **39** Mosesa nahana vukaleho linga vatsi vaka oshe?' **40** Kaha uoshe uje akauiha ha livue lije sanguka. Mu visoneka vije vihandeka via lifo liakele akapokoka, vuno honi nga lije livue lika uila hali nakuuem Mosesa ahandeka hali Muene Njambi muntu umo, likamusaniuna." **41** Kaha valongisi va ikeye vene 'Njambi ya Avilahama, Njambi ya Isake, na mezi a Lishiko lia Mosesa na tusasendote vayonguele Njamba ya Yakomba.' **42** Ikeye uapua Njambi ua vaka kukuata Yesu haje vene, omuo vatanterkeyele nguavo kuyoya, keti ua vaka kutsa kuahi, omuo ku mesho a cisimo eci nacitela vakevo, vuno honi vateuele Njambi voshe vantu vendi vayoya." **43** Kaha vamo vantu. **44** Nankuma, vataatele ntsimbu ya cili. Kaha valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa vahandekeli vahanene lizika kanua kuli vantu vamo valipuse nge nguavo, "Mulongisi, uakumbulula muacili!" **45** Kuhuma vaka vusunga, kaha va vatamine kuli Yesu linga ha ntsimbu ije kuvasete naua kuihula Yesu vihula vakamueseke na vihula linga vamuhane ku mavoko a vieka. **46** Yesu uavehuile nguendi, "Vatihoni vali Nguvulu ua Maloma. **47** Kaha vaje vavatamine vehuile nakuhandeka nguavo, Kilistu akapua ua ku ntanga ya Yesu nguavo, "Mulongisi tuatanterkeya nguetu yove muene Ndaviti? **48** Ndaviti vavenia nahandeka mu ukahandeka vusunga na kulongesa vusunga naua livulu lia miaso nguendi, 'Muene Njambi uahandekeli kuue kutala hali muntu cipue uapua ua vulemu, cipue kuli Muene uange nguendi, Tumama ku livoko keti ua vulemu vuno honi ntsimbu yoshe ukalongesa liange lia cilio, **49** noho njikapuisa vitozi vove ngue vantu vusunga muje muatondela Njambi vayoyemo. cituamo caku viliato viove.' **50** Ndaviti ikeye vavenia **51** Tuleke, nkuma Lishiko lietu litutavesa kufueta uamatumbuile nguendi, 'Muene,' vatihoni Kilistu apua lisimo kuli Sezale indi kuahi?" **52** Vuno honi Yesu mutekulu lia Ndaviti?" **53** Kaha omo civunga ca vantu uatantekyela kuzangama kuavo, kaha uahandekeli vakele nakuvuilia, kaha Yesu uakele nakuhandeka kuli vakevo nguendi, **54** "Njimueseni mbongo ya kuli vandongisi vendi nguendi, **55** "Zangameni kuli siliva. Cihanga ceya na lizina lieya vililo?" Kaha valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa, vaje vazanga vamukumbuile nguavo "via Sezale!" **56** Kaha Yesu kuenda na vikovelo viavo via laha viandando na uahandekeli kuli vakevo nguendi, "Muacili, haneni kutsetsela na kasingimiko mumihela yakulandesela kuli Sezale vije viapande kuli Sezale, kaha haneni kuli na kuhangula vituamo viacili mu vinjivo via Njambi via Njambi vije viapande kuli Njambi." **57** Kaha kuvasete malombelo na mihela ya vantu va vulemu ku viuano. kumu uanenaho mulonga ha mezi aua ku mesho a **58** Vakevo vakakuisi vantuluue na kuvevila vinjivo vantu. Valikomokelele ku kukumbulula cendi kaha viavo, kaha vashueka vilinga viavo na malombelo vaholokele kuluu. **59** Kaha Vasanduki vamo, vaje alaha! Kaha nakuzangamesa kuavo kukapu kuakama vakulahela nguavo vantu kuvakasanguka ku vatsi, cikuma!" vezile kuli Yesu nakumuihula nguavo, **60** "Mulongisi, Mosesa uatusonekelele Lishiko eli nguendi, 'Nga yala atsa, kaha aseza mpuevo yendi vuno honi kesi na vana, kaha munaina ambate uje ntluue linga

21 Litangua limo omo Yesu uakele nakatalazeka, uamuene vaka kufuka vali nakuhana mulambu uavo mu njivo ya Njambi, **2** kaha naua uamuene

ntuluue umo ua cihutu uahanene tumbongo tuvali. 3 Kaha Yesu uahandekeli nguendi, "Mua vusunga mbonge naku mehia vapande keti vakovelemo mu njimileka nguange, ou ntuluue ua cihutu nahana mbonge. 22 Aua akeuo matangua akuzangamesa, viavingi kupulakana voshe vaje vantu vakufuka, 4 vivahandekeli mu visoneka linga vilishulisise. 23 njahandeka evi omuo veka vanakala nakulambuila Luvinda ku vampuevo vaje vakakala na mazimo via kusalaho ku vufuko vuavo, vuno honi ou mpuevo na vampuevo vaje vaka jamuesa ha ntsimbu ije! nalambuila vioshe vianakele navio via kulikuasa Tuyando tuakama tukeja ha lifuti eli, na vukalu vua navio." 5 Vamo va vandongisi va Yesu vakele Njambi vukeja hali vantu ava. 24 Kaha vamo vaka nakuhandeka ha njivo ya Njambi, ha vucili vua mavue vatsiha na mukuale, kaha vakuavo vakavatuala ku aje vaitungisile, na vuana vuje vakele nakuhana vunzinda ku mafuti eka, kaha vaje keti Vayunda vaka mukuiuahesa, kaha Yesu uahandekeli nguendi, 6 pihisa Yelusalema noho ntsimbu yavo ikaheta. 25 "Maneni njimileka ha viuma vioshe evi munamono. "Kaha viuma via kukomouesa vikapangiua ku litangua Ntsimbu ikaheta omo vitozi veni vaka humisa livue naku ngonde naku vingongonosi. Vantu voshe vaha lioshe lia njivo mu muhela uhadio, kaha mavue oshe a mavu vakevua liova lia kuohia kua mema a kalunga ka siuka." 7 Vandongisi va Yesu vamuuihuile nguavo, na kukuma kua mankimba kaha kuvakatantekeya "Mulongisi, muaka muka evi viuma vikaliningika?" Na vivakalinga. 26 Vantu vaka lezimuka kuliova omo cimueso muka tukatantekeya naco nguetu ntsimbu vakatatela vije vikasholoka hano ha mavu oshe, inahete ya viuma vioshe evi vilingue. 8 Yesu omuo viuma vioshe via muilu vikalininganga. 27 uahandekeli kuli vakevo nguendi, "Zangameni keti Kaha vakamona Muna Muntu akeja mu mashuelua vamkuiuse. Vantu wavengi vakeja mu lizina liange na nzili na vumpau vuakama. 28 Omo viuma evi na kuhandeka nguavo, 'Yange vene ikeyel! Kaha vikaputuka kupangiua, katukeni nanzili na kutala naua nguavo, 'Ntsimbu inahete vuavuno!' Vuno honi kuilu, omuo kuohela kueni kuli hayehi." 29 Kaha keti mukava kavangeye. 9 Omo mukevua vizita na Yesu uavatelele cisimo eci nguendi, "Singaniekeni kultingulukila, keti mukateue, viuma evi vinapande ha muti ua mukuyu na miti yeka yoshe. 30 Omo kulingika tahi, vuno honi kuvilumbunuka nge kuhua mumona mafo auo aputuka kuzovelela, muapande kua mavu kunahete." 10 Kaha Yesu uahandekeli kutantekeye ngueni ntondue ili muyehi. 31 Kaha naua nguendi, "lifuti likalua nzita na lifuti likuavo, kaha mucifua aci vene, omo mukamona viuma evi vipangiua vumuene vulalua na vumuene vukuavo. 11 Kukala mutantantekeye ngueni vumuene vua Njambi vuli mandundumua, na njala yakama, na mishongo ya muyehi. 32 "Muavusunga njimileka, viuma vioshe kultambuisa kuoshe, kukakala viuma viakuteuesa na evi vikapangiua oku vantu voshe va ntsimbu ino vitantekyeso viaku komouesa vikahuminina muilu. 12 vaciyoa. 33 Melu na mavu vikahita, vuno honi mezi Omo ntsimbu kanda viuma evi visholoke. Vakamikuata ange kuakahiti. 34 "Zangameni! Keti mushoshomue na kumiyanadesa, vakamituala kivi njivo via malombelo cikuma mitima yeni ha ciuano viakulia na kunua na avo naku kamyula naku mihaka mutumenga, kaha kulinenga ha viuma vije via lifuti. Nga muvilinga vakamituala ku vimiene naku vanguvulu mukuniese ka litangua lije lika miniangumuna ngue mukapiluka omuo lizina liange. 13 Ikapua ntsimbu yacili kuli yeni muheto. 35 Litangua lije likeja ku vantu voshe vali hano ya kuambulula Muzimbu ua Cili. 14 Nankuma, vihakeni ha mavu. 36 Livuaheseleni na kulombela ntsimbu mu mitima yeni keti muvisinganiekele vualumo ngueni yoshe linga mukakale na nzili yakuuhiana vioshe vije vika tukahandeka, 15 omuo njikamihana mana vikapangiua na kuimana ku mesho a Muna Muntu." akutantekeye vije vimukahandeka linga vitozi veni 37 Yesu uakale na kulongesa mu njivo ya Njambi ha kuvakasa kumihsa cipue kuviana vimukahandeka. 16 matangua aje, kaha kuheta ku ntsimbu ya cinguezi, Cipue visemi vieni, na vamuano, na vavushoko uakele nakuhumamo na kuya ku munkinda ua Oliveta veni na vavusamba veni vakamienda vungungu. kukakalako vutsiki vuoshe. 38 Kucimenemene coshe Kaha vamo hhakati keni vaka vatsiha. 17 Kaha voshe vantu voshe vakele nakuya mu njivo ya Njambi na vakamizinda omuo lizina liange. 18 Vuno honi cipue kumuivuilila.

cinkambu cimo ca kumutue ueni ku cikazimbala. 19 Takameseni, kaha mukohielia miono yeni. 20 "Omo mukamona Yelusalema vana izengeleka ku civunga ca masualale, tantekyeni ngueni kunonga kuayo kuli muyehi. 21 Nankuma, vaje vali mu Yundeya vapande kuteuela ku minkinda, kaha vaje vali mu mbonge

22 Omo ntsimbu yahete kuyehi ya ciuano ca kulia mbola ya kuhona cimbaluila, civasana nguavo Ciuano ca Paseka. 2 Kaha vakuluntu vatusasendote na valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa vatondele ngila ya vushueke ya kutsilamo

Yesu omuo vakele na liova lia vantu. 3 Kaha vimpata hhakati ka vandongisi va Yesu nguavo, iya Satana uakovelele muli Yundasa ivasana Sakaliote, umo hhakati kavo napu uakama kupulakana. 25 umo uavaje likumi na vavalu ua vandongisi. 4 Kaha Yesu uandekel kuli vakevo nguendi, "Vamiene Kaha Yundasa uaile na kukahande kuli vakuluntu va vaje keti Vayunda vali na nzili ha vantu vavo. vatusasendote na vaka kuniunga Njivo ya Njambi, Kaha vaje vaka kushika vavatumbula vakuasi va uavamuesela ngila yakuendela Yesu vungungu. 5 vantu." 26 Vuno honi ei keti ikeyo ngila hhakati keni, Kaha vakevo vavuahellele cikuma, valitaivatumbuile vuno honi uoshe uje uakama hhakati keni napande nendi kumuhana vimbongo. 6 Yundasa uatavele, kupua uamundende, kaha ntuama yeni napande kaha uatalazekele ngila imo ya kuendelamo Yesu kupua ngue ngamba. 27 Iya uakama kupulakana? vungungu kua kuhona vantu kutantekeya. 7 Litangua Uje natumama kukulia cipue uje hamuhana viakulia? liete ha ntsimbu ya ciuano ca mbolo ya kuhona Nguetu uje natumama kukulia ikeye uakama ndi? cimbaluila, omo vatsihile vana va vampanga vakulia Vuno honi yange njili hakati keni nguange muka ha Ciuano a Paseka. 8 Yesu uatumine Petulu na kuhana viakulia. 28 Yeni munakala nange mu tuyando Iuano nguendi "Yemuye muka vuahesele vualumo tuange tuoshe. 29 Nge mua nanjihanena Tate nzili mutu kalila Ciuanca Paseka." 9 Kaha vamuhiule ya kuyula, neni naua njikamihana nzili yakuyula. 30 nguavo, "Kuli ku utonda linga tuka civuaheloseko?" Linga yeni mukalie na kunua mu vumuene vuange, 10 Kaha uavakumbuluile nguendi, "Omo mukakovela kaha mukatumama ku vituamo vua vumuene na mu mbonge, muka uana muntu nambata njava ya kuyula miyati likumi na ivali ya Isaleli. 31 Simoni, kutekuila mema. Mukaveni noho akaheta mu njivo ya Simoni! Ivuilila, Satana atonda linga amieseko yeni kakovela. 11 Handeken kuli vavenia njivo ngueni, mu vavoshe, ku hangununa vacili ku vavapi nge 'Mulongisi natutumu kukuihula nguendi, cilikuli cihela muka kulima muaka hangununa tiliku ku mujungu. cituakulila yange na vandongisi vange Ciuanca 32 Vuno honi yange njakulombelela linga lutsilielo Paseka?' 12 Kaha akamimuesa cihela cakama helu luove keti luhue. Kaha omo ukatenguluka na kuhiluka lia njivo, vanauvuahesa vualumo, kuje mukauahese kuli yange, unapande kukolesa vamananoko. 33 Kaha viakulia." 13 Kaha vaile vauanene viuma vioshe nge Simoni Petulu uamukumbuluile nguendi, "Muene, muavalekelele Yesu, vavuahesele viakulia via Ciuanca njalivuahesela laja kuya mu kamenga nove na kukatsa ca Paseka. 14 Kaha omo ntsimbu ya hete Yesu nove!" 34 Kaha Yesu uamukumbuluile nguendi, uatumamene ku mesa hamo na tunganda vendi. 15 "Muavusunga, Petulu" njikuleka nguange, "vutsiki Kaha uahandekel kuli vakevo nguendi, "Njatondele vuno vene kanda ndemba atambeke, ukanjiviana cikuma kulia eci Ciuanca Paseka hamo neni ntsimbu lutatu." 35 Yesu uehuile vandongisi vendi nguendi, kanda njiyande, 16 omuo njimileka nguange, kuhuma "Muje njamatumine cakuhona cikuama, ngonga cipue lelo kunjikacili naua kuvanga noho calishulisia vinkaku muahonoueleko cuma cimo ndi?" Kaha muacili mu Vumuene vua Njambi." 17 Kaha Yesu vamukumbuluile nguendo, "houe!" 36 Kaha Yesu uanonele hambanza ya viniu, kaha uahandekel kuli uahandekel kuli vakevo nguendi, "Vuno honi" ntsimbu Njambi, na kuhandeka kuli vandongisi vendi nguendi, ino, "Ou hali na cikuama cipue ngonga napande "Ambateni hambanza eyi mulishumuine hhakati keni. kuambata, kaha uoshe nahonoua mukuale napande 18 Njimileka nguange, kuhuma lelo kunjikanu naua Kulandesa kazaku kendi alande mukuale. 37 Muomu neni viniu kuvanga noho vumuene vua Njambi vuneja." vanacisoneka nguavo, 'Vamutandelele kumo na 19 Kaha uambate naua mbolo uakandelele kuli vaka kushaula Lishiko.' Kaha njimileka nguange Njambi, kaha uaitavuile uava haneneyo nguendi, "Ei eci cinapande kulishulisia hali yange. Eyo vioshe inapu muvila uange uvahanaha ha yeni. Lingelingeni vije vivanasoneka hali yange vili nakulishulisia." eci mukunjivuluka yange." 20 Omo vamanesele 38 Kaha vandongisi vahandekel nguendo, "Muene kulia uambate kambanza uahandekel nguendi, tala! Kuli mikuale ivali ei!" Kaha uavakumbuluile "Eyi kambanza inapu litavasano lihaliba lia Njambi nguendi, "Mukemo vene!" 39 Kaha Yesu uahumine livanakutu na maninga ange aje ahitikila hali yeni. 21 mu mbonge, kaha uaile ku munkinda ua Oliveta "Vuno honi taleni! Ou anjenda vungungu hali hamo nge muakele nakulingilamo. Kaha vandongisi vendi nange kuno ku mesa! 22 Muna Muntu akatsa nge vamukavale. 40 Omo uahete kuje uavalekelele nguendi, muje muasinganiekelemo Njambi, vuno honi tuyando "Lombeleni linga keti mukovele muvieseko." 41 Kaha tuendi uje akamuenda vungungu!" 23 Kaha vandongisi uahumine kavundende kuli vakevo kaha uatsikamene vendi vaputukile kulihozola hhakati kavo nguavo, na kulombela, 42 nguendi, "Tate nga mutonda iya honi akalinga cuma eci. 24 Kaha kuaputukile hambanza eyi ya tuyando ihite kulahako nange. Keti

nge ku cizango cange kuahi, vuno honi cizango cove Petulu uavulukile vije via mulekele Yesu nguendi, cilingue. 43 Kangelo uahumine kuilu uasholokele kuli "Ntsimbu kanda ndemba atambenge vutsiki vunovene ikeye na kumusimpisa. 44 Omuo ha tuyando tuakama ukanjiviana lutatu" 62 Kaha Petulu uatuhukile ua lombelele cikuma, kaha ntuima yendi yapuile ngue hambanza na kulila cikuma. 63 Vamala vaje vaniungile mambase a maninga anduekelele ha mavu." 45 Yesu vamushendumuine na kumupupa. 64 Vamukitile Kaha omo uakatukile kuhuma ku kulombela, uaire tanga ha mesho, kaha vahandekile kuli ikeye nguavo, kuli vandongisi vendi uavauanene vanakosa tulo, "Nga ukanganuizi, tuleke! Iya na kupupu?" 65 omuo vazeyele na vusiua. 46 Kaha uahandekile kuli Vahandekile viuma viavingi via kumushaula. 66 Kaha vakevo nguendi, "Vikahoni muakosela? Hindukeni omo kuacele vakuluntu voshe va vantu valianene mu lombele, linga keti mukovela muvieseko." 47 hamolika. Vakuluntu va tusasendote, na valongisi Kaha te Yesu uakele nakuhandeka navo, hajevene va mezi a Lishiko lia Mosesa voshe kuvakele, civunga ca vantu cahete. Yundasa Sakaliote uje kaha vanehele Yesu ku mpunga yavo. 67 Kaha uava likumi na vavali uatuamene kulutue luovo. Kaha vamuuihuile nguavo, "Tuleke, yove Kilistu ndi?" Kaha uashuenene kuli Yesu na kumuntuemba. 48 Kaha Yesu uavakumbuluile nguendi, "Cipue nga njimileka Yesu uahandekile kuli ikeye nguendi, "Yundasa nguange yange, kumukanjikulahela." 68 Kaha naua nkumani yove uenda Muna Muntu vungungu na nga njimihula cihula, kumukasa kunjitava. 69 Vuno honi kumutsuemba ndi?" 49 Kaha omo vandongisi vaje hume lelo nakutuala kulutue Muna Muntu akatumama vakele hamo na Yesu vamuene vije viapangikile ku livoko lia cilio lia Njambi muka nzili yoshe. 70 Kaha vahandekile nguavo, "Muene tulikuasese mikuale voshe vamuuihuile nguavo, "Nkuma yove u Muna ndi?" 50 Kaha umo ua vandongisi va Yesu uavatuile Njambi ndi?" Ikeye uavakumbuluile nguendi, "Mumu lituitui lia ngamba ua kasasendote uakama. 51 Vuno honi Yesu uamu vianesele nguendi, "Ecela" kaha uakuate lituitui lia uje yala nakulihiluisilako naua. 52 Kaha Yesu uahandekile kuli vaje vakuluntu va tusasendote na vamo vakuluntu va vaka kuniunga njivo ya Njambi na vakuluntu vaje vezile na kumukuata nguendi, "Nkumani muneja namikuale na vimbueti ngue njimuizi ndi?" 53 Njinakele neni mu njivo ya Njambi ha matangua oshe vikahoni kumuanjikuate. Vuno honi eyi ikeyo ntsimbu yeni yakuipanga, omo nzili ya milima ili nakuhiana." 54 Vakuate Yesu kaha vamutualele ku njivo ya Kasasendote uakama, kaha Petulu uamukavele munima uakele kulahako. 55 Vamo vavuekele tuhia mukati ka cipango vatummamene nakuota, kaha Petulu uatumamene navo. 56 Omo ngamba umo uampuevo uamuene Petulu natumama kuje ku tuhia, uamatulele ntoma, kaha uahandekile nguendi, "Yala ou naua uakele hamo na Yesu." 57 Vuno honi Petulu uavianene nguendi, "Yove mpuevo yange kunjimutantekeya!" 58 Kaha omo kuahitile ka ntsimbu kakandende, yala ueka naua uamuene Petulu, kaha uahandekile nguendi, "Nove naua ua umo vendi" Vuno honi Petulu uamukumbuluile nguendi, "Yala, kuahi, keti yange!" 59 Omo kuahitile ola lika, kaha yala mukuavo naua uahandekile nanzili nguendi, "Ou yala cilivene uakele hamo na Yesu, nendi naua Kangalileya!" 60 Vuno honi Petulu uamukumbuluile nguendi, "Yove yala yange kunjimutantekeya evi ulinakuhandeka!" Hajevene te acili nakuhandeka kaha ndemba uatambekele. 61 Kaha Yesu uatengulukile uatalele kuli Petulu, kaha

62 Kaha Petulu uavulukile vije via mulekele Yesu nguendi, kumuvangyea nguavo, "Tuauana ou yala aleka vantu yetu linga valuise Fulumende yetu, alina kuvavindika kufueta lisimu kuli Sezale na kulihandeka ikeye vavenia nguendi ikeye Kilistu Muene uetu." 3 Kaha Pilato uamuhulisile nguendi, "Yove Muene ua Vayunda ndi?" Yesu uamukumbuluile nguendi, "Munahandeka mukemo vene." 4 Kaha Pilato uahandekile ku tusasendote vakama na civunga nguendi, "Yange kunjauanene mulonga kuli ou muntu." 5 Vuno honi vakevo vahandekile na nzili nguavo, "Ikeye alinakulinga mpindakano ku vantu na vilongesa viendi linga valuise Yundeya yoshe. Uaputukilile mu Ngalileya, kaha hano vene nejakuno." 6 Omo Nguvulu Pilato uevuile eci, kaha ueuile nguendi, "Nkuma ou yala ka Ngalileya ndi?" 7 Omo Pilato uantantekeyele nge Yesu uahumine ku nganda ije yakelé nakuyula Muene Helonde naua mukemo muakele, kaha uamutumine kuli Muene Helonde, uje uakele mu Yelusalema ha ntsimbu ije. 8 Muene Helonde uavuahellele cikuma omo uamuene Yesu, omuo uovuile viendi na laja uakele nakutonda cikuma kumumona. Uakele nalishungu lia kumona Yesu alinga vikomouesa. 9 Kaha Muene Helonde ueuile Yesu vihula viavingi, vuno honi Yesu katavele cipue lizi limo. 10 Kaha vakuluntu va tusasendote na valongisi va mezi

a Lishiko lia Mosesa vaile kulutue nakuvanguya Yesu vaje kuvasemene tukeke na vaje kuvalelele.' 30 muakama. 11 Kaha Muene Helonde na masualale Ikapua ntsimbu ije vantu vakahandeka ku minkinda vendi vamushendumuine naku mupanga mua mupi, nguavo, 'Tuuileni! Naku malundu nguavo, tufuikeni!' kaha vamuzikile mukanjo uandando, kaha Helonde 31 Nga valinga viuma evi ku muti uakutontola, kaha vamuhiilusile kuli Pilato. 12 Kaha ha litangua lije vene honi cikafua vati ku muti uakuma?" 32 Kaha naua Helonde na Pilato valikuate vusamba, te kanda lievi kuakele mihuza vavalii va vamala vavatualele hamo vaupile muntu na citozi cendi. 13 Pilato uasanene na Yesu na kuwashukika. 33 Omo vahete kumuhela hamo vakuluntu va tusasendote na vantuama na vatumbuile nguavo, "Cikola," kaha vashukikile Yesu vantu, 14 Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, ha cilindakano na vaje mihuza vavalii umo ku livoko "Muanehe ou yala kuli yange na kuhandeka ngueni lia cilio mukuavo ku livoko lia cimoshue. 34 Yesu alinakulekesa vantu linga valuise Fulumende. Ivuilileni, uahandekele nguendi, "Tate vakonekele! Omuo yange njamuihuile ku mesho eni, kaha kunjauanene kuvantantekeya cije civali nakulinga." Kaha masualale mulonga ua cuma cimo cacipi cimunamuvanguya. valipangezelele vuzalo vuendi na kuta nkela. 35 15 Cipue Helonde kuanene mulonga muli ikeye Kaha vantu vemanene kuje nakutalela te vantuama mukemo namuhilisa kuli yetu. Ou yala kukuesi cuma va Vayunda vamushendumuine nguavo, "Uovuele canalangi linga va muuaneneho mulonga ua kutsa. 16 vakuavo, nendi aliovole ikeye vavenia nga ikeye Njikamupupa lika kaha njikamuecela linga aye." 17 Kilistu uje ya nahangula Njambi!" 36 Kaha masualale Kuakele cilika cavo cije Pilato uatondele kuhumisila vamushendumuine naua vezile hayehi kuli ikeye vantu cinzinda umo mu kamenga uje ivatondele ha vamuhanene viniu via kushasha. 37 Vahandekele kuli ntsimbu ya Ciuano ca Paseka. 18 Kaha civunga ikeye nguavo, "Liovole yove vavenia nga u Muene ua coshe ca vantu ca tambakanene nguavo, "mutsihi!" Vayunda!" 38 Helu lia cilindakano cendi hakele mezi Tuzituite Mbalambasa. 19 (Mbalambasa vamuhamakele aua nguavo, "Ou ikeye Muene ua Vayunda." 39 Kaha mu kamenga omuo uakele nakuluisa Fulumende mu muhuza umo ivamushukikile hamo nendi uahandekele mbonge na kuntsiha vantu.) 20 Vuno honi Pilato lizi lia kumushaula nguendi, "Nkumanli keti yove Kilistu uatondele kuecela Yesu, kaha uahandekele naua ndi? Liovole yove vavenia netu naua utuovolo!" 40 ku civunga. 21 Vuno honi vakele nakutambeka Kaha uje mukuavo muhuza uamatenukilile nguendi, nguavo, "Mushukike ha cilindakano! Mushukike ha "Nkuma yove kuuteue Njambi ndi? Yove unambata cilindakano!" 22 Kaha Pilato uahandekele naua cihiiso ngue ikeye. 41 Cihiiso cetu cinatupande, omuo lila mucitatu nguendi, "Vupi muka vuanapanga? tunambata fueto ya vilinga vuetu, vuno honi yala Yange kunjauanene cuma cimo ca kumutsihila! ou kesi na vupi." 42 Kaha uahandekele kuli Yesu Njimupupa lika na kumuecela aye." 23 Vuno nguendi, "Yesu njivuluke omo ukeja mu vumuene honi vantu vatualeleho kutambeka nguavo Yesu vuove." 43 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Mua vamushukike ha cilindakano, kaha hakutambeka vusunga njikuleka nguange lelo vene ukakala hamo nguavo uavahaneneye. 24 Nankuma, Pilato uatete cije nange mu vumuene vua milu." 44 Omo ntsimbu cimpande, ngue muvalombele vakevo. 25 Kaha Pilato yapuile hhakati ka litangua, kaha litangua liazivalele uecelele Mbalambasa muntu ivatondele, uje uakele kuakekele milima mu lifitu lioshe ije yakeleko noho ha mu kamenga ha mulonga ua kuluise Fulumende ola ya citatu ya cinguezi. 45 Kaha ntanga ije yakele na kutsiha vantu. Kaha uavahanene Yesu linga mu njivo ya Njambi yatavukile hhakati kuhuma kuilu vamulinge muje mvatondelele vavenia. 26 Kaha na mavu. 46 Kaha Yesu uatambekele na lizi liakama masualale vatualele Yesu mukumushukika te vali nguendi, "Tate! Njihaka muono uange mu mavoko nakuya valuanene na yala umo ua lizina lia Simoni ove." Hanima yakuhandeka mezi aua uatsile. 47 Omo uaku Silene, uje uezile mu mbonge kuhuma ku mukuluntu ua masualale uamuene vije via lingiule, mehia. Kaha vamukuate nakumutuika cilindakano ca ualemesele Njambi nakuhandeka nguendi, "Mua Yesu kaha vamulekele linga akave Yesu munima. 27 vusunga yala ou uapuile muka vusunga." 48 Omo Civunga cakama ca vantu ca mukavele, hhakati kavo vantu vaje vakungulukilile kuje ku muhela vamuene hakele vampuevo vaje vakele nakulilila ikeye cikuma. viuma vije valingiule, kaha vahilukile ku vinjivo viavo 28 Yesu uatengulukile kuli vakevo nakuhandeka vali pupangele ha vintulo viavo mu vusiua. 49 Kaha nguendi, "Yeni vampuevo vamu Yelusalema! Keti voshe vaje vantanentekeyele Yesu ha mutuntu uendi mulile yange vuno honi lilieni yeni vavenia na vana hamo na vampuevo vaje vamukavele kuhuma ku veni. 29 Kaha matangua alina kuija omo vantu Ngailieya vemanenene kulahako nakutala viuma evi. vakahandeka nguavo, 'Vanakuisulua vaje vantsimpi, 50 Kuakele yala umo lizina liendi Yosefa uaku mbonge

ya Alamatiya mu nganda ya Yunda. Uapuile yala kuvamutantekeyele. 17 Yesu uahandekele kuli vakevo uacili ua kasingimiko, 51 uje uakele nakutalelela nguendi, "Vimpande muka muli nakuhandeka oku kuija kua vumuene vua Njambi. Cipue vene uapuile muenda?" Vemanene kaha vihangga viavo viasolokele umo uamu mpunga, katavele ku vutumbe vuavo vua mu vusiuia. 18 Kaha umo uavo lizina liendi Kolopase, kuluisa Yesu na vililinga viavo. 52 Uaile kuli Pilato uamukumbuluile nguendi, "Yove lika mungezi muno nakulomba muvila ua Yesu. 53 Uahumisile muvila ua mu Yelusalema uje katantekeya vinapangika ha Yesu ha cilindakano, kaha uauzengelele ha ntanga ya matangua ano." 19 Kaha uavehuile nguendi, "Viuma liniu, kaha ualangekele muvila ua Yesu mu cihilo cije muka?" Vamatavele nguavo, "Via Yesu uaku Nazaleta. civa cokuele mu livue lije kanda vantsindemo muntu Yala ou uapuile kananguizi ka Njambi na vantu kuyehi na munkinda uaundende. 54 Liapuile litangua voshe vamutavele kupua muka nzili mu viuma lia mucitanu cinguezi omo litangua lia Sapalalo kanda vioshe uahandekele na vije via lingile na Njambi lihete. 55 Vampuevo vaje vakavele Yesu kuhuma ku uamu kulahelele. 20 Kaha tusasendote vakama na Ngalileya vaile hamo na Yosefa, vakamuene cihilo vakakuyula vamuhanene kuli Nguvulu ua Maloma cije na kumona muje muvalangekelelemo muvila ua linga vamutsihe, kaha vamushukikile ha cilindakano. Yesu. 56 Kaha vaile ku vinjivo viavo nakukavuahesa 21 Tuakele na likulahelo nguetu ikeye akapatula mukundu na mazi aluengo luacili linga vaka vuahese Isale! Kaha lelo linapu litangua lia mucitatu kuhuma muvila ua Yesu. Kaha ha litangua lia Sapalalo haje vialinguile viuma evi. 22 Vampuevo vamo vahuimine kuya ku Lishiko lia Mosesa.

24 Omo kuacele lia calumingo vampuevo vaile ku cihilo, vambate mazi avavuahesele. 2 Kaha vauanene livue liakama vana lihumisa ku cikolo ca cihilo. 3 Kaha vakovelelemo vuno honi kuanenemo muvila ua Muene Yesu. 4 Vemanene kuje te valikomokela, kaha hajevene kuasholokele vamala vavalu mu vuzalo vuakuviakuma kuli vakevo. 5 Vaje vampuevo vovuile liova cikuma kaha vakotamene ha mavu, vaje vamala vavehuile nguavo, "Vika mutondela muka muono ku vantsi? 6 Uahiko kuno nasanguka laja. Vulukeni muje muahandekele kuli yeni tele ali ku Ngalileya. 7 'Muna Muntu vaka muhana mu mavako a vantu vavupi, kaha vaka mushukika, a kasanguka hanima ya matangua atatu.'" 8 Kaha vampuevo vavulukile mezi endi. 9 Kaha vahumine kuje ku cihilo vakalekele viuma vioshe vivamuene kuli vaje likumi na umo lia vandongisi na vakuavo voshe. 10 Vaje vampuevo vapuile Maliya Mangandalena, na Njuana, na Maliya vaina ya Yakomba na vampuevo vakuavo valekele evi viuma kuli tunganda va Yesu. 11 Vuno honi tunganda vasinganiekele nge vije vivahandekele vampuevo keti viaseho kaha kuva vakulahelele. 12 Vuno honi Petulu uakatukile na kushatukila ku cihilo, uakotamenenemo kaha uamu enemo lika vintanga na ceka cahi. Kaha uahilukile kuimbo na kulikomokela ha viuma vije via linguiule. 13 Ha litangua lijevene vandongisi vavalu va Yesu vendele kuya ku limbo lije liivatumbuile nguavo Emausi, ntunda yakele matambo likumi na imo kuhuma ku Yelusalema. 14 Vakele nakuhandeka ha viuma vioshe vije vialinguile. 15 Tele vacili nakuhandeka na kulyiongola, Yesu uezile hayehi navo nakuenda navo. 16 Vamumuene vuno honi

hhakati ketu vatukomokesele, vamenekelle ku cihilo cimenemene, 23 vuno honi kuvakauanene muvila uendi. Kaha vahilukile nguavo vakamuene cimona ca tungelo vaje vavalekele nguavo hali nakuyoya. 24 Kaha vamo hakati ketu vaileko ku cihilo, kaha vakauanene nge muje muvahandekele vaje vampuevo, vuno honi kuvamumuene." 25 Kaha Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Yeni vilema, vaka kusimbula kutsiliela vije vioshe vivahandekele tunanguizi va Njambi va Njambi! 26 Nkumanli Kilistu kapande kuyanda ha viuma evi nakukovela mu vumpau vuendi ndi?" 27 Kaha Yesu uaputukile kuvalumbuinina vioshe viuma vije vahandekele mu visoneka hali ikeye, kuputuka na mavulu a Mosesa na kutuala ku visoneka via tunanguizi va Njambi va Njambi voshe. 28 Kaha omo vahete kuyehi na limbo kuje vakele nakuya, Yesu ualingile ngue atuvakana kamandende kuya kulutue, 29 Vuno honi vamulombele na kuhandeka nguavo, "Tumama netu omuo cinguezi na litangua liatoko." Kaha uaile na kukala navo. 30 Uatumamene navo mukulia kaha uambatele mbolo naku ikuisula uaipazule na kuvalahana. 31 Kaha mesho avo ashokolokele vatantekeyele nguavo nkumanli ikeye, vuno honi ualavukile ku mesho avo. 32 Kaha valihandekesele umu na mukuavo nguavo, "Nkumanli mukemo mitima yetu youvile kuvuahelela cikuma omo uakele nakuhandeka netu mu ngila na kutulumbunuina viuma viamu visoneka." 33 Vakatukile ha ntsimbu ijevene vahilukile ku Yelusalema, vauanene vandongisi likumi na umo vanalikungulula na vaje vakuavo veka naua. 34 Vahandekele nguavo, "Mua vusunga vene Muene Yesu nasanguka! Nalisholola kuli Simoni!" 35 Kaha vaje vavalu vambuluile vije vialinguile mu ngila, nomu vatantekeyele nguavo nkuma ikeye Muene

Yesu omo uatavuile mbolo. **36** Tele ntsimbu vaje vavalí vakele nakuvaleka viuma evi, vuasi vuasi Yesu vavenia uemanene hakati kavo uahandekele nguendi, "Ciyulo cikale není." **37** Kaha vovuile liova cikuma, omuo vasikaniekele nguavo vanamono ndumba ya muntu. **38** Vuno honi uahandekele kuli vakevo nguendi, "Vikahoni munalijujukila? Omo vika muli na vimpata mu mitima yení? **39** Táleni mavoko ange na mu viliato viange. Táleni yange vene. Njikuateni, kaha mutantekeya omuo nduma ya muntu kakele na ntsitu na vitsiha ngue evi muomonu njili navio." **40** Uahandekele evi na kuvamuesa mavoko na viliato viendi. **41** Cipue ngoco kuva kulahelele omuo vavuahelele cikuma na kulikomokela kaha Yesu uavehuile nguendi, "Muli na viakulia linga njilie ndi?" **42** Kaha vamuhanene mbazuvuila ya intsi uakuoca. **43** Kaha uitambuile na kulia ha mesho avo. **44** Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Evi vikevio viuma vije njamilekele omo njakele není nguange viuma vioshe vije vasonekele hali yange mu Lishiko lia Mosesa, na visoneka via tunanguizi va Njambi va Njambi na mu miaso viapande kulishulisia." **45** Kaha uashokoluele mana avo linga vovuisise visoneka **46** na kuhandeka kuli vakevo nguendi, "Visoneka viahandeka nguavio, Kilstu napande kuyanda kaha akasanguka hanima ya matangua atatu." **47** Visoneka viahandeka naua nguavio linga kualuluka na lukonekelo lua vipi vaka viambulula mu lizina liendi ku mafuti oshe, kuputukila mu Yelusalema. **48** Yeni munapu muvakaleho ha viuma evi. **49** Kaha yange njikatuma Cimbembesi Cakulele kuli yení cije cakulahesele Tate. Muapande kuvandamena mu mbonge noho mukatambula nzili ei kuhuminina muilu. **50** Kaha uahumine navo mu mbonge uavatualele kuyehi na Mbeteniya kuje uajunduile mavoko endi naku vakuísula. **51** Tele hali nakuvakuísula, ualisezele navo nakumutuala muilu. **52** Vamushangazalele kaha vahilukile mu Yelusalema na kuvuahelela cikuma. **53** Kaha vakele ntsimbu yoshe mu njivo ya Njambi na kusantsela Njambi.

luano

1 Hambangelo kuakele Lizi, kaha Lizi liakele hamo na Njambi, kaha Lizi liapuile vene Njambi. **2** Hume hambangelo, lizi liakele hamo na Njambi. **3** Muli ikeye Njambi uatangele viuma vioshe, kukuesi cuma civatangele kuakuhona ikeye. **4** Muli ikeye muakele muono, kaha muono uapuile ceke ca vantu voshe. **5** Ceke catuile mu milima, kaha na milima kuyasеле kucihiана. **6** Kuakele yala ivatumine kuli Njambi, lizina liendi liapuile luano. **7** Uezile ngue mukaleho, mukuhandeka vukaleho vua ceke, linga voshe vatsiliele kuhitila muli ikeye. **8** Ikeye kapuile ceke, vuno honi uezile nakuambulula vukaleho vua ceke. **9** Ceke ca vusunga cije cikatuila hali muntu uoshe cezile ha mavu. **10** Lizi liakele ha mavu, kaha na mavu va atangele kuhitila muli ikeye, vuno honi cipue ngoco vene mavu ka amutantekeyele. **11** Uezile ku lifuti liendi, vuno honi vantu vendi kuvamutambuile. **12** Vuno honi kuli voshe vaje vamutambuile, vaje vatsiliele mu lizina liendi, uavahanene nzili yakupua vana va Njambi, **13** vaje vasemukile keti ku maninga cipue ku mashungu a yala, cipue ku cizango ca kusemuka ku yala, vuno honi Njambi ikeye vavenia uapuile Ishavo. **14** Kaha lizi liahimpukile muntu nakukala hhakati ketu, uashulile na kavumbi na vusunga, tunamono vumpau vuendi, vumpau vuje hakupua Muana umolika ua Ishe. **15** Luano uahandekele vukaleho hali ikeye nakutambeka nguendi, "Ou ikeye uje injahandekele nguange, 'Ou eja munima yange napu uakama kupulakana yange, omuo ikeye uakeleko te kanda yange!'" **16** Hakushula cendi, yetu voshe tunatambula kavumbi ha kavumbi. **17** Omuo lishiko cilivene valihanene kuhitila muli Mosesa, vuno honi kavumbi na vusunga viezile kuhitila muli Yesu Kilistu. **18** Naumo uahi uamonaho Njambi, kuvanga lika Muana uje umolika, uje ali kuyehi na mutima ua Ishe, uje ikeye namutantekeyesa. **19** Ovu vuvevuo vukaleho vuhanene luano omo Vayunda vatumine tusasendote na Valevi kuhuma ku Yelusalema mukumuihula nguavo, "Yove iya?" **20** luano uahandekele vukaleho, kavianene kuvakumbulula, vuno honi uahandekele kuli vakevo nguendi, "Keti yange Kilistu." **21** Vamuhiule nguavo, "Honi yove iya? Yove Eliya ndi?" Vuno honi luano uavakumbuluile nguendi, "Houe, keti yange!" Vamuhiule naua nguavo, "Yove kananguizi ua Njambi ndi?" luano uavakumbuluile nguendi, "Houe keti yange." **22** Kaha vamuhiule nguavo, "Indi yove iya honi? Tuleke linga tukaleke vaje vanatutumu kuli yove. Ulitumbula nguove yove iya?"

23 luano uavakumbuluile nguendi, "Yange lizi liaumo atambeka mu mpambo nguendi, 'Sungameseni ngila ya MUENE,' ngue muahandekele kananguizi ua Njambi Isaya." **24** Honi omo vavatumine kuli Vafaliseo, **25** vehuile luano nguavo, "Vikahoni ulinakumbuitikila nga keti yove Kilistu, cipue Eliya, cipue kananguizi ua Njambi?" **26** luano uavakumbuluile nguendi, "Yange njimbuitika na mema, vuno honi hhakati keni hanemana umo uje kumutantekeya. **27** Ikeye umo uje eja munima yange, yange kunjafuiliile cipue kuzitula miva yaha vinkaku viendi." **28** Vioshe evi vialinguiliile mu Mbeteniya musinia lia ndonga ya Yundai kuje kuakele nakumbuitikila luano. **29** Liamukuavo luano uamuene Yesu alinakuija kuli ikeye, kaha uahandekele nguendi, "Taleni, Muna Mpanga ua Njambi uje akambata vupi vua vaka mavu! **30** Ou ikeye uje ijahandekele nguange, 'Munima yange mujeja yala uakama kupulakana yange omuo ikeye uakeleko hambangelo yange tele kanda njisemuke.' **31** Yange kunjamutantekeyele nguange ikeye, vuno honi njezile nakumbuitika na mema linga vaka Isaleli vamutantekeye." **32** luano uambuluile vukaleho ovu nguendi, "Njamuene Cimbembesi cishuluka kuhuma muili ngue livembe, na kutonkama hali ikeye. **33** Yange kunyatantekeyele nguange ikeye, vuno honi uje uanjitumine kumbuitika na mema ikeye uahandekele kuli yange nguendi, 'Hali uje ukamona Cimbembesi cikashulukila nakumutonkama ikeye vene akambuitika na Cimbembesi Uakulela.' **34** Yange vene vavenia njacimono nakuhandeka vukaleho nguange ou ikeye vene Muna Njambi." **35** Liamukuavo naua luano uemanene na vandongisi vendi vaval, **36** omo uamuene Yesu uakele nakuhita, uahandekele nguendi, "Taleni! Uje Muna Mpanga ua Njambi!" **37** Vaje vandongisi vaval vovuile luano ahandeka evi, kaha vakavele Yesu. **38** Omo Yesu uatengulukile, kaha uavamuene valinakumukava, kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Muli nakutonda vika?" Vamukumbuluile nguavo, "Lambi" (Eli lizi lilumbunka "Mulongisi"). "Uakala kuli?" **39** Uahandekele kuli vakevo nguendi, "Ijeni mumone." Viezile nakumona kuje kuakele nakukala, vakele nendi litangua lije. Omuo capuile mutania ua cinguezi ua hola ya likumi na vitanu na imo. **40** Umo ua vaje vaval vovuile luano ahandeka nakumukava uapuile Anduleo, munaina ya Simoni Petulu. **41** Hajevene Anduleo uuanene munaina Simoni, kaha uamulekele nguendi, "Tunauana Mesiya." lizi eli lilumbunka ngualio Kilistu. **42** Ambahoni Anduleo uatualele munaina Simoni kuli Yesu. Yesu uamatalele, kaha uahandekele kuli ikeye nguendi, "Yove Simoni muna luano, vuno honi

vakakutumbula Kefase." (Lije lilumbunuka Petulu). ikeye nguendi, "Muntu voshe akalivanga kuhana 43 Liamukuavo cimene Yesu uayonguele kuya ku viniu viacili, ambahoni ahana via vishamu munima ya Ngalileya. Tele ali nakuya uauanene Filipu kaha vaje vavalanania vanapende laja. Vuno honi yove uahandeka kuli ikeye nguendi, "Njikave!" 44 Honi hanga uatulika viniu viacili kuheta na kuntsimbu Filipu uahumininine ku Mbetesaina, ku nganda kuje ino." 11 Yesu ualingile eci citantekeyeso cendi ca ku vakele Anduleo na Petulu. 45 Filipu uauanene kulivanga ku Kana mu Ngalileya, nakusholola vumpau Natanele, kaha uamulekele nguendi, "Tunauana uje vuendi, na vandongisi vendi vatsilielele muli ikeye. 12 yasonekele Mosesa mu livulu lia Lishiko naua uje na Munima yevi, Yesu uaile ku Kapenauma na vaina, tunanguizi va Njambi va Njambi ivasonekele, ikeye na vanuanaye, na vandongisi vendi, vakele kuje Yesu uaku Nazaleta, muna Yosefa." 46 Natanele matangua amandende lika. 13 Omo Ciiano ca uamuhuile nguendi, "Nkuma ku Nazaleta kuasa Paseka ca Vayunda cakele muyehi, nankuma Yesu kuhuma cuma cacili ndi?" Filipu uamukumbuluile uaile ku Yelusalema. 14 Mu vimbalaka via njivo ya nguendi, "Ija ukamone." 47 Omo Yesu uamuene Njambi uaeanene vantu vaje vakele nakulandeselamo Natanele alinakuija kuli ikeye, uahandekeli hali vangombe, na vampanga, na mavembe na vaka Natanele nguendi, "Ou ikeye Kaisaleli ua vusunga, kulandulula vimbongo vatumamene ku vimesa viavo. uje muli ikeye kumuesi makuli!" 48 Natanele 15 Nankuma uapangele likote, voshe uavashekelele uamuhuile nguendi, "Uhanjitatekeyela kuli?" Yesu hambarza lia vimbalaka via njivo ya Njambi, hamolika uamukumbuluile nguendi, "Njakumuene uatumama na vampanga na vangombe, kaha uombiliile vimbongo muintsi lia muti ua mukuyu tele kanda Filipu akusane." via muuaya uaya via vaje vakele nakulandulula kaha 49 Natanele uamukumbuluile nguendi, "Mulongisi, uafulumikile vimesa viavo. 16 Kaha ualekele vaje yove unapu Muna Njambi! Yove Muene ua Isaleli!" vakele nakulandesa mavembe nguendi, "Tuhiseni evi 50 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Unatsiliela omuo viuma muno! Keti mupuise Njivo ya Tate mutambela njinakuleke nguange njakumuene uatumama muintsi lia muti ua mukuyu ndi? Ukamona viuma viakama uakulandesela!" 17 Vandongisi vendi vanukile ngeci kupulakanava evi!" 51 Kaha naua Yesu uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Muavusunga njimileka nguange, mukamona ilu liashokoloka, kaha na tungelo va Njambi valonda na kushuluka hali Muna Muntu."

2 Ha litangua lia mucitatu kuakele ciuano ca vulo ku Kana mu Ngalileya, na vaina ya Yesu vakeleko. 2 Yesu na vandongisi vendi navo naua vavalanieku ciuano cije. 3 Omo viniu viahuile, vaina ya Yesu vahandekeli kuli ikeye nguavo, "Viniu vinahu." 4 Kaha Yesu uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Yove mpuevo, keti unijileke viakulinga, ntsimbu yange kanda ihete." 5 Vaina ya Yesu valekele vaje vangamba nguendi, "Lingeni vioshe vije viamileka." 6 Kuje kuakele vinjava via mavue viakutekuila mema vitanu na imo via Vayunda ngue ku tuyati uavo ua kulilelesa, imo na imo yasele kukala na malita a mema akupua vihita. 7 Yesu ualekele vaje vangamba nguendi, "Shuliseni evi vinjava na mema." Kaha vavishulisisle vioshe naku kanua. 8 Uavalekele nguendi, "Honi tekulenimo amo mutuale kuli mukuluntu ua ciuano." Nankuma vamutualelele. 9 Omo uje mukuluntu ua ciuano uamakele aje mema aje atengulukile kupua viniu, ikeye katantekeyele kuje kuviahumine vije viniu (cipue vene vaje vangamba vatekuile aje mema vatantekeyele), nankuma mukuluntu ua ciuano uasanene vavenia vulo 10 kaha uahandekeli kuli

11 Honi ualekele vimbalaka via njivo ya Njambi, kaha mu matangua atatu njikaitunga naua." 20 Kaha Vayunda vahandekeli nguavo, "Eyi Njivo ya Njambi vanaitungile mu miaka yakupua makumi auana na miaka itanu na umo, kaha yove ukaitunga vati mu matangua atatu?" 21 Vuno honi uakele nakuhandeka Njivo ya Njambi ya muvila uendi. 22 Hanima ya kusanguka ku vatsi, vandongisi vendi vanukile nguavo vikevio vahandekeli evi, kaha vatsilielele visoneka na lizi lije liahandekeli Yesu. 23 Honi omo Yesu uakele mu Yelusalema ku ciuano ca Paseka, vavengi vatsilielele mu lizina liendi omuo vanuene vitantekeyeso vije vialingile. 24 Vuno honi Yesu kalihanene ikeye vavenia kuli vakevo, 25 omuo uatantekeyele vantu voshe kaha katondele muntu umo amuleke vukaleho vua hali mukuavo, omuo ikeye vavenia uatantekeyele vije viakеле muli muntu ushe.

3 Honi kuakele Kafaliseo ualizina lia Nikondemo, ntuama ua Vayunda. 2 Uaile kuli Yesu vutsiki nakuhandeka kuli ikeye nguendi, "Mulongisi, tuatantekeyela nguetu u mulongisi uakuhuminina kuli Njambi, omuo naumo uahi asa kulinga vitantekeyeso

evi vi ulinakulinga kuakuhona nzili ya Njambi." ntsimbu lika nakuvambuitika. 23 luano naua uakele 3 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Muavusunga nakumbuitika ku Aenone kuyehi na Salime omuo njikuleka, naumo uahi asa kumona vumuene vua kuakele mema amengi kuje, na vantu vasele nakuya Njambi kuakuhona kusemuka luvali." 4 Nikondemo nakuvambuitika. 24 Ha ntsimbu ije luano tele kanda uahandekele kuli ikeye nguendi, "Vatihoni muntu vamuahake mu kamenga. 25 Vamo vandongisi va asa kusemuka luvali munima yakukola laja? Nkuma luano vasele nakulinga vimpata na Kayunda umo ha muntu asa kukovela muzimo lia vaina luvali na futisi ya kulilelesa. 26 Vaile kuli luano nakumulekesa kusemuka naua ndi?" 5 Yesu uamukumbuluile nguavo, "Mulongisi, yala uje uakele nove musinia lia nguendi, "Muavusunga vene njikuleka nguange, ndonga ya Yundai uje iualingilile vukaleho, kuno ali naumo uahi asa kukovela mu vumuene vua Njambi nakumbuitika, na vantu voshe valinakuya kuli ikeye." kuakohona kusemuka ku mema na ku Cimbembesi. 27 luano uavakumbuluile nguendi, "Naumo uahi asa 6 Uje uasemuka ku muntu uapua muntu na uje kutambula cuma kuvanga vanamuhanaco kuilu. 28 uasemuka ku Cimbembesi uapua Cimbembesi. 7 Yeni muvakaleho vange ngue muje munjahandekel Keti ukomoke nga njikuleka nguange unapande nguange, 'Keti yange Kilistu, vuno honi vananjitumu kusemuka luvali. 8 Mpunzi ikapekumuka kuoshe kulutue luendi.' 29 Uje ali na shombolua ikeye vavenia kuje kuikatondo, kaha mukevu ciliilimo cayo, vuno vulo, vuno honi kavusamba ua vavenia vulo uje honi kuuasa kutantekeya kuje kuihuminina cipue kuje nemana nakumuviuila, avuahelela cikuma omo evua kuiya. Nankuma, omu mukemo vene mucinapu na kuli lizi lia vavenia vulo. Nankuma, mukemo mucikafua uoshe uje asemuka ku Cimbembesi." 9 Nikondemo kuvuahelela cange. 30 Ikeye napande kuvuezelela, uamuhuile nguendi, "Evi vikalinguia vatihoni?" 10 vuno honi yange njapande kuhumisa." 31 Uje ahuma Yesu uamukumbuluile nguendi, "Keti yove mulongisi muliu nahiana voshe, uje ahuma hano ha mavu ua Isaleli, nkuma naua kuuvitantekeya evi viuma nakundama kuvia ha mavu nakuhandeka viuma via ndi?" 11 Muavusunga vene njikuleka, tukahandeka hano ha mavu. Vuno honi uje ahuma muliu ali helu lia vije vitutantekeya nakuambulula vukaleho vua vije voshe. 32 Akahandeka vukaleho vua vije viakamono vitukamono, vuno honi yeni kumue kutambula na kuivua, vuno honi naumo uahi akatambula vukaleho vukaleho vuetu. 12 Njamilekele viuma via ha vuendi. 33 Uoshe uje natambula vukaleho vuendi mavu, vuno honi kumua njitsiliela, kaha vatihoni amuesa ngeci Njambi uapua ua vusunga. 34 Uoshe mukanjitsiliela nga njikamileka viuma via muliu? uje yanatumu Njambi akahandeka mezi a Njambi, 13 Naumo uahi uaya muliu kuvanga Muna Muntu lika uje uezile kuhuma muliu. 14 Ngue Mosesa muje muajunduile linoka mu vindinda, mucifua cimo vene vakajundula na Muna Muntu, 15 linga uoshe akatsiliela muli ikeye akakale na muono uayaye. (aiōnios g166) 16 Omuo Njambi uazangele vaka mavu cikuma ngeci uahanene Munendi umolika, linga uoshe atsiliela muli ikeye keti akanonge vuno honi akale na muono uayaye. (aiōnios g166) 17 Omuo Njambi katumine Munendi hano ha mavu mukuhisa vaka mavu, vuno honi linga mavu ovoke kuhitila muli ikeye. 18 Uje natsiliela muli ikeye kuvakamuhisa, vuno honi uje katsiliela vanamuhisa laja, omuo katsiliellele mu lizina lia Muna Njambi umolika. 19 Nankuma eci cikeco cisompelo, ceke cezile ha mavu, vuno honi vantu vazangele milima kupulakanca ceke omuo vilinga viavo viapuile via vupi. 20 Omuo uoshe uje muka kulinga vupi uazinda ceke nakuhona kujia ku ceke, linga vilinga viendi keti vilisholole. 21 Vuno honi uoshe uje muka kulinga via vusunga akeja ku ceke, linga cilimuese cilivene vilinga viendi viakundama kuli Njambi. 22 Munima yevi, Yesu na vandongisi vendi vaile ku cihela ca Yundai, kuje kuakele navo ka

4 Honi omo Muene uatantekeyele nguendi Vafaliseo vanovu nguavo Yesu alinakuuanu nakumbuitika vandongisi wavengi kupulakanca luano 2 (cipuevne nguavo keti Yesu uje uakele nakumbuitika vuno honi vandongisi vendi vacilingile.) 3 Omo Yesu uevile vije vivakele nakuhandeka, kaha uahumine ku Yundai nakuhilukila ku Ngalileya. 4 Vuno honi mu vungenzi vuendi vuakuya kuje uahitile mu Samaliya. 5 Nankuma, mu Samaliya uahetele ku nganda ivatumbuile Sikali, muyehi na lihia lije Yakomba uahanene kuli munendi Yosefa. 6 Lisima lia Yakomba liakele kuje, Yesu uatumamene kuyehi na lisima omuo uahonene cikuma kuenda. Ntsimbu yapuile hhakati ka mutue. 7 Mpuevo ua Kasamaliya uezile nakutekula mema, kaha Yesu uahandekel kuli ikeye nguendi, "Njihaneko mema njinue." (8 Vandongisi vendi vaile

mu nganda nakulanda via kulia.) 9 Mpuevo ua yove Kayunda ulombe mema akunua kuli mpuevo ua Kasamaliya?" (Vayunda kuvekilitambosona viuma hamolika na vaka Samaliya.) 10 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Nga uatantekeyele vuana vuje Njambi vualinavuo hali yove, nou ali nakuhandeka kuli yove nguendi, 'Njihane ko mema akunua,' ngue unamulombo, kaha ngue nakuhana mema a muono." 11 Mpuevo uahandekele kuli ikeye nguendi, "Muene, Kuuesi na cuma cakutekuisa mema, na lisima lialovo. Kulihoni ukauana mema a muono? 12 Nkuma yove uuakama kupulakana kuku yetu Yakomba, uje uatuhanene lisima eli, nakunuinamo ikeye vavenia na vana vendi na vimuna vendi vaje vanuininanemo ndi?" 13 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Uoshe anua ku mema aua akevua naua mpuila, 14 vuno honi voshe vakuanua ku mema aje anjikavahana kuvakevu naua mpuila. Mema aje anjikamuhana akapua lisima lia livuelu vuelu muli vakevo lije likavahana mema a muono na kuvahana muono ua yaye." (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Mpuevo uahandekele kuli ikeye nguendi, "Muene, njihane ko ouo mema, linga keti njikeyue naua mpuila cipue keti njikeye eje naua kuno nakutekuila mema." 16 Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Ya ukasane yala liove, kaha uhiluke kuno." 17 Mpuevo uamukumbuluile nguendi, "Kunjesi na yala." 18 omuo unashomboka ku vamala vatanu, honi ou yuli nendi hano keti yaliove. Viunahandeka via vusunga!" 19 Mpuevo uahandekele kuli ikeye nguendi, "Muene, njamono nguange u kananguizi ua Njambi. 20 Vakukululila vetu valemeselele ha munkinda ou, vuno honi yeni muhandeka ngueni cihela cije vantu vanapande lika kulemeselani mu Yelusalema." 21 Yeni mukalemesa uje kumutantekeya, vuno honi yetu tukalemesa uje itutantekeya, omuo kuovoka cahuma kuli Vayunda. 23 Vuno honi ntisimbu ilinakuija, nua inahete laja, omo vaka kulemesa va vusunga vakalemesa Tate mu Cimbembesi na mu vusunga, omuo Tate uatonda vantu ava kumulemesa. 24 Njambi ikeye vene Cimbembesi, na voshe vaje vamulemesa vanapande kulemesa mu Cimbembesi na mu vusunga." 25 Mpuevo uahandekele kuli ikeye nguendi, "Njatantekeya nguange Mesiya ali nakujia" (uje ivatumbula Kilistu) "Omo akeja, akatuleka viuma vioshe." 26 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Yange vene ikeye, uje ali nakuhandeka nove." 27 Hajevene vandongisi va Yesu vezile. Valikomokelele cikuma hakuuana Yesu ali nakuhandeka na mpuevo, vuno honi naumo uahi uahandekele kuli ikeye nguendi, "Uli nakutonda vika?" Cipue kuihula Yesu nguavo, "Vika uli nakuhandekela nendi?" 28 Ambahoni uje mpuevo uasezele njava yendi nakuhiluka ku nganda. Uakalekele vantu kuje nguendi, "Ijeni mukamone yala uje nanjileka viuma vioshe vinjalingile! Asa kupua Kilistu noi?" 30 Kaha vahumine mu nganda nakuya kuli Yesu. 31 Tele vandongisi vakele nakumulambelala nguavo, "Mulongisi, liako viakulia." 32 Vuno honi uahandekele kuli vakevo nguendi, "Njilina viakulia vije kumutantekeya." 33 Nankuma, vandongisi vaputukile kulihula umu na mukuavo nguavo, "Nkuma kuli umu namunehela viakulia ndi?" 34 Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Viakulia viange vinapu kupanga cizango cendi uje uanxitumine nakumanesa cipangi cendi. 35 Nkuma kumue kuhandeka ngueni, 'Kuasala lika vingonde viuana, kaha tukateja ndi?' Vuno honi njimileka nguange, talesesenii muacili, taleni muje vibimbo muvinahilamo linga vaviteje. 36 Muka kuteja natambula laja fueto yendi, naua ali nakukungulula vushuka vua muono uayaye, linga muka kukuna na muka kuteja voshe vavuahelle hamolika. (aiōnios g166) 37 Nankuma, lizi eli liapua lia vusunga ngualio, "Umo akuna kaha mukuavo akateja." 38 Njinakutumu kuteja vije kuuapangele. Vakueni vapangele, kaha yove unauanenamo vimo ha vipangi viavo." 39 Vaka Samaliya wavengi vanu nganda ije vatsiliele kuli Yesu omuo uje mpuevo uahandekele nguendi, "Nanjileka viuma vioshe vinjalingile." 40 Nankuma, omo vaka Samaliya vezile kuli ikeye, vamulombele linga akale navo, kaha Yesu uakele kuje matangua avali. 41 Vavengi vatsilielele kuli ikeye omuo ya mezi endi. 42 Vantu valekele uje mpuevo nguavo, "Keti nguavo omuo viunahandeka viatunehesa linga tutsiliele, vuno honi tualiuvila yetu vavenia, tuatantekeya nguetu ou mua vusunga vene ikeye Muyoyesi ua vaka mavu." 43 Omo Yesu uakele kuje matangua avali, kaha uahumineko uaile ku nganda ya Ngalileya. 44 (omuo ikeye vavenia uahandekele nguendi naumo uahi kananguizi ua Njambi ivasingimika mu lifuti liendi). 45 Omo uahete mu nganda ya Ngalileya, vaka Ngalileya vamutambuile muacili, omuo vakamuene vioshe vije vialingile mu Yelusalema ku ciuano, omuo navakevo vaile ku ciuano. 46 Ambahoni Yesu uahilukile ku Kana mu nganda ya Ngalileya, kuje uatenguluile mema kupua viiniu. Kuje uakele mukuluntu ua vaka kusuana uakele na munendi ua yala uje uakele na kuvavalua Kapenauma. 47 Omo uevuile ngeci Yesu nahumu

ku Yundeya neja ku nganda ya Ngalileya, uaile uapuile iya, omuo Yesu uavombolokele mu civunga kuli ikeye nakumulomba ngeci eje ku Kapenauma cije cakele kuje. 14 Munima yevi, Yesu uamuuanene nakukanguisa munendi, uje uatondele kutsa. 15 Kaha ali mu Njivo ya Njambi kaha uahandekele kuli Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Naumo uahi ikeye nguendi, "Tala, unakanguka! Keti ukalinge hhakati keni atsiliela kuvanga mumone vitantekeyeso vupi naua, kuteua viavipi vikalingue kuli yove." 15 na vikomoueso." 16 Uje mukuluntu uahandekele Ambahoni uje yala uaile nakuleka vaje vantuama nguendi, "Muene tuye mumo ntsimbu kanda munange va Vayunda nguendi Yesu ikeye namukanguisa. atse." 17 Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Ya, 16 Nankuma, vaputukile kupakesa Yesu, omuo munove akayoya!" Uje yala uatsilielele mezi a Yesu, uakanguisile muntu ha litangua lia sapalalo. 17 kaha uaile. 18 Omo uakele nakuya kuimbo, ualianene Vuno honi Yesu uavakumbuluile nguendi, "Tate na vangamba vendi vaje vamulekele nguavo munove alinakupanga ntsimbu yoshe, nange naua njinapande ali nakuyoya. 19 Nankuma, uavehuile ntsimbu muka kupanga." 18 Vihandeka evi vialingisile cikuma munendi uayoyele, kaha vamukumbuluile nguavo, vantuama va Vayunda linga vamutsihe, omuo keti "Izau tele mutania, lisika sika lia muhumine." 20 Ishe lika uapokuele lishiko lia ha litangua lia sapalalo, uanukile ngeci ikeyo ntsimbu ije Yesu uamulekele vuno honi uahandekele naua nguendi Njambi ikeye nguendi, "Munove akayoya." Nankuma, ikeye hamo Ishe, mu ngila eyi ualipuisile mumo na Njambi. na ntanga yendi voshe vatsilielele muli Yesu. 21 19 Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Mua Eci cikeco citantekeyeso ca mucivali cije ca lingile vusunga njimileka nguange: Muana kasa kupanga hali Yesu omo uahumine ku nganda ya Yundeya kuija ku kialiendi lika, vuno honi akalungi lika vije amona Ishe avilinga, omuo vije vioshe viakalingi Ishe, vikevio naua vialinga Muana. 20 Omuo Ishe uazanga Muana kaha amumuesa vioshe vije viakalingi, amumuesa vipangi viakama kupulakana evi, linga muka likomokele. 21 Ngue muje Ishe akasangula vatsi nakuvahana muono, mucifua cimo vene naua Muana akahana muono kuli vaje atonda. 22 Ishe kekusompa hali uoshe vuno honi nahana cisompelo kuli Muana, 23 linga voshe vasingimika Muana ngue muvakasingimika Ishe. Uoshe uje kasingimika Muana kasingimika Ishe uje uamatumine. 24 "Mua vusunga njimileka nguange, uoshe evua lizi liange na kutsiliela kuli uje uanjitumine alina muono uayaye, naua kuvakamusompo vuno honi nahumu ku kutsa nakovela ku muono. (aiōnios 9:16) 25 "Mua vusunga njimileka nguange, ntsimbu ilinakuija, naua inahete laja, omo vatsi vakevua lizi lia Muna Njambi, kaha voshe vaje valivua vakayoya. 26 Ngue muje Ishe uakala na muono muli ikeye vavenia, mukemo vene napuisa na Muana kukala na muono muli ikeye vavenia, 27 naua namuhana nzili yakama ya cisompelo, omuo ikeye napu Muna Muntu. 28 Keti mulikomokele hali eci, omuo ntsimbu ilinakuija omo voshe vaje vali mu vihilo vakevua lizi liendi 29 kaha vakahumamo, voshe vaje vapangele muacili vakasangukila ku muono na vaje voshe vapangele vupi vakasangukila ku cihiso. 30 "Kunjasa kulinga cimo mu nzili yange vavenia. Njikasompo lika muje muanjileka Njambi, cisompelo cange naua capua lika ca vusunga, omuo kunjekulilingila cizango cange vuno honi cizango cauje uanjitumine. 31 "Nga njiliambulula yange vavenia, vukaleho vuange keti vua vusunga. 32 Kuali ueka uje akuambulula

5 Munima yevi, Yesu uaile ku nganda ya Yelusalema ku ciuano ca Vayunda. 2 Kuje ku Yelusalema kuyehi na Cikolo ca Vampanga kuakele cisali cakele na mambalandia atanu, cije mu Cihevelu vacitumbula nguavo Mbetezaza. 3 Civunga cakama ca vaka mishongo ya vupuputua, vilema, na vaka kalepa vakosele kuje. 4 Omuo kangelo ka Muene ha ntsimbu yoshe uashulukilile muje mu cisali na kutupuisa mema. Kaha uoshe uje muka kuvalava alivangamo, akanguka ku mushongo uendi. 5 Kuakele yala umo kuje uavavalele miaka makumi atatu na miaka itanu na itatu. 6 Omo Yesu uamumuene nakosa kuje nakutantekeya nguendi uje yala nakala kuje ntsimbu yailaha, uahandekele kuli ikeye nguendi, "Utonda kukanguka ndi?" 7 Uje yala uakuvavala uamukumbuluile nguendi, "Muene, kunjesi naumo uakunjikovelesa mu cisali omo mema atupuka, omo njeseka nguange njikovelemo, ueka naua alivangamo." 8 Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Katuka, ambata linala liove kaha enda." 9 Hajevene uje yala uakanguile, uambatele linala liendi nakuputuka kuenda. Lije litangua liapuile lia sapalalo. 10 Nankuma, Vayunda valekele uje yala ivakanguisile nguavo, "Lino linapu lia sapalalo, eci cinapi kuluisa lishiko omo unambata linala liove." 11 Vuno honi uavakumbuluile nguendi, "Yala uje nanjikangula ikeye nanjileka nguendi, 'Ambata linala liove, enda!'" 12 Vamuhuile nguavo, "Iya ou yala nakuleka nguendi, 'Ambata linala liove kaha enda?'" 13 Honi uje yala ivakanguisile katantekeyele indi

vukaleho vuange, njatantekeya nguange vukaleho 8 Umo ua vandongisi vendi, Anduleo munaina ya vuje ali nakuambulula hali yange vunapu vua vusunga. Simoni Petulu, uahandekele kuli ikeye nguendi, 9 33 Muatumine tunganda kuli luano, uavalekele "Kuli kanike kayala kuno alina mikasha itanu ya vusunga. 34 Keti ngue vukaleho vunjitambula mbolo na vantsi valavi. Vuno honi viasa kupuamu vuahumu ku muntu, vuno honi njilinakuhandeka kuli vantu voshe ava ndi?" 10 Yesu uahandekele evi viuma linga muovoke. 35 Uapuile ndeya nguendi, "Lekeni vantu voshe vatumame ha mavu." yakushukuma na kutua ceke, nenii muavuahellele Kuakele muila uauingi ku cihela cije, nankuma voshe ka ntisimbu lika mu ceke cendi. 36 Vuno honi yange vatumamene ha mavu, kuakele vamala vakupua njili na vukaleho vuakama kupulakana vukaleho mu makulukazi atanu. 11 Kaha Yesu uatambuile ije vuje vuambuluile luano. Omuo evi vikevio vipangi mikasha ya mbolo, uatsatselele kuli Njambi, kaha viananjihana Tate linga njivimanusule, vipangi evi vene uaipangezelele vantu vaje vatumamene, ualingile vinjilinakupanga, vilinakuhandeka hali yange kumesa cuma cimo naku vantsi naua, voshe valile kaha ngue Tate uanxitumine. 37 Na Tate uje uanxitumine vakutile muva tondelelelemo. 12 Omo voshe vakutile, alinakuhandeka vukaleho hali yange. Kanda muvuelo Yesu ualekele vandongisi vendi nguendi, "Kungululen iizi liendi, cipue kumona cihanga cendi, 38 naua evi vimbazuvuila vinasalaho, keti tuvhiseho cipue yeni kumuekuniunga mezi endi mu mitima yeni, tuatundende." 13 Nankuma vavikunguluile vioshe, kuje omuo kumuatsilielele kuli uje yatumine. 39 Muli ku vimbazuvuila via mikasha itanu ya mbolo ivasezele vaje valile, vashulisileho mitonga likumi na ivali. 14 g166) 40 Vuno honi yeni muviana kuija kuli yange linga kananguizi ua Njambi uje akeja hano ha mavu." 15 mukale na muono. 41 "Yange kunxitondo linga vantu Omo Yesu uatantekeyele nguendi vatonda kumukuva vanjishangazale. 42 Vuno honi njatantekeya nguange linga vamupuise muene, uaille naua ku munkinda kumuesi na cizango ca Njambi muli yeni. 43 Njineja likaliendi lika. 16 Omo litangua liatokole, vandongisi va mu lizina lia Tate, vuno honi yeni kumuanjitunguile, Yesu vaile ku cisali, 17 vakovelele mu vuato nakuya nga ueka ejia mu lizina liendi lika, mukamatumbula. musinia lia cisali ku Kapenauma. Kuaputukile milima, 44 Muasa kutsiliela vati? Yeni mukatumbula vumpau tele hanga Yesu kanda acihete kuli vakevo. 18 Cisali kuli umo na mukuavo nakuhona kusetela vumpau cakele nakulininganga omuo kuhatile mpunzi yakama. vuje vuhuminina kuli umo lika ikeye Njambi. 45 19 Omo vajavuile ntunda ya mantambo akupua atatu Keti tuyongole ngueni njikamivangya kuli Tate, cipue auana, vamuene Yesu alinakuenda ha mema Mosesa vene uje imuatsilielele ikeye akamivangya. kuija kuyehi na vuato, kaha vovuile liova. 20 Vuno honi 46 Nga muatsilielele kuli Mosesa, nange naua ngue musinia lia cisali ca vantu vaje vasalele musinia lia cisali ca Timbeliase. 2 Civunga cakama camukavele, omuo vamuene vitantekeyeso vije viakele nakulinga ku vaka kuvalava. 3 Yesu ualondole ku munkinda nakutumama hamo na vandongisi vendi. 4 Tele Paseka Ciiano ca Vayunda cakele tuyehi. 5 Omo Yesu uanduile mesho endi uamuene civunga cakama cili nakuija kuli ikeye, nankuma uehuile Filipu nguendi, "Kuli tuasa kulanda viakulia via vantu ava linga valie?" 6 Uahandekele eci mukumueseka, omuo ikeye vavenia uatantekeyele vije viakalinga. 7 Filipu uamukumbuluile nguendi, "Cipue vihita vivali via vimbongo via muuaya uaya kuviasa kulanda viakulia viakulisa ava linga umo na umo auane kakandende."

6 Munima yevi Yesu uaile musinia lia Cisali ca Ngalileya, cije civatumbula naua nguavo Cisali ca Timbeliase. 2 Civunga cakama camukavele, omuo vamuene vitantekeyeso vije viakele nakulinga ku vaka kuvalava. 3 Yesu ualondole ku munkinda nakutumama hamo na vandongisi vendi. 4 Tele Paseka Ciiano ca Vayunda cakele tuyehi. 5 Omo Yesu uanduile mesho endi uamuene civunga cakama cili nakuija kuli ikeye, nankuma uehuile Filipu nguendi, "Kuli tuasa kulanda viakulia via vantu ava linga valie?" 6 Uahandekele eci mukumueseka, omuo ikeye vavenia uatantekeyele vije viakalinga. 7 Filipu uamukumbuluile nguendi, "Cipue vihita vivali via vimbongo via muuaya uaya kuviasa kulanda viakulia viakulisa ava linga umo na umo auane kakandende."

viakulia vije vikapola, vuno honi pangeleni viakulia via muono ua yaye, vije Muna Muntu akamihanavio. Omuo Njambi, Ishe namuhaka cimueso ca kumutava." (aiōnios g166) 28 Kaha vamuhiule nguavo, "Vika tuapande kulinga linga tulinge vije viatonda Njambi?" 29 Yesu uavakumbuluile nguendi, "Eci cinapi cipangi ca Njambi, linga mutsiliele muli uje yanatumu." 30 Nankuma, vamuhiule nguavo, "Citantekeyeso muka ukatuhana honi, linga tukacimone na kukutsiliela? Cipangi muka ukalinga? 31 Vakukuluila vetu valile maana mu Mpambo, ngue muvanacisoneka nguavo, "Uavahanene mbolo yakuhuminina kuilu linga valie!" 32 Kaha Yesu uahandekele kuli vasevo nguendi, "Mua vusunga vene njimileka nguange, kapuile Mosesa uje uamihane mbolo yakuhuma kuilu, vuno honi Tate ikeye akamihana mbolo ya vusunga ya kuhuma kuilu. 33 Omuo mbolo ya Njambi yapua ije ihuma muilu nakuhana muono kuli vaka mavu." 34 Vahandekele kuli ikeye nguavo, "Muene, tuhane eyi mbolo ntsimbu yoshe." 35 Yesu uavalekele nguendi, "Yange mbolo ya muono. Uoshe uje ejia kuli yange kakatsiho njala, naua uoshe uje atsiliela kuli yange kakevuiho mpuila. 36 Vuno honi njimilekele nguange muanjimonu vuno honi kumuasa kunjitsiliela. 37 Coshe cije canjhana Tate cija kuli yange, na uoshe uje ejia kuli yange kunjikamusheke, 38 omuo njahumine muilu, keti ngue mukulinga cizango cange, vuno honi cizango cauje uanjitumine. 39 Honi ya malombelo ku Kapenauma. 40 Omo vandongisi eci cikeco cizango cauje uanjitumine, linga keti vendi vavengi vovuile evi, vahandekele nguavo, njikahone cimo ku vioshe vije viananjhana, vuno honi njikavasanguile ku muono ha litangua liama manusuilo. 41 Eci cilivene cikeco cizango ca Tate, ngeci uoshe amona Muana nakutsiliela kuli ikeye akakale na muono ua yaye, kaha njikamusanguile ku muono ha litangua liama manusuilo." (aiōnios g166) 42 Vakele nakuhandeka nguavo, "Keti ikeye Yesu ou, muna Yosefa, uje ishe na keni kuli vamo vaje vakuhona kutsiliela." Omuo Yesu vaina vatantekyeta ndi? Cija vati ahantekele nguendi, "Ketinu ikeye vije viananjhana, vuno honi njahumine muilu?" 43 Yesu uavakumbuluile kuhona kutsiliela, na vaje vaka muenda vungunu. nguendi, "Keti muliniengete hhakati keni. 44 Naumo 45 Vanacisoneka uahandekele nguendi, "Ha cuma eci uahi asa kuija kuli yange kuvanga uje yaneha Tate uanxitumine, kaha njikamusanguile ku muono uje kuvanga Tate amutavese." 46 Keti nguavo muntu uoshe uamona Tate, vuno honi kuvanga lika uje uahuma kuli Njambi ikeye uamona Tate. 47 Mua vusunga vene njimileka nguange, uje uoshe atsiliela alina muono uayaye. (aiōnios g166) 48 Yange mbolo ya muono. 49 Vakukuluila veni valile maana mu Mpambo na kutsa. 50 Eyi ikeyo mbolo ije ihuma muilu, linga uoshe uje aliako kakatsi. 51 Yange mbolo ya muono ije yahumine muilu. Uoshe uje alia ku mbolo eyi akayoya miaka yoshe, kaha mbolo ije injikahana ya muono ua vaka mavu inapu muivila uange." (aiōnios g165) 52 Vantuama va Vayunda vaputukile kulinga vimpata hhakati kavo, vahandekele nguavo, "Cija vati ou yala atuhane muivila uendi linga tu ulie?" 53 Nankuma, Yesu uahandekele kuli vasevo nguendi, "Mua vusunga vene njimileka nguange, nga kumukali muivila ua Muna Muntu na kunua maninga endi, kaha kumukakala na muono. 54 Voshe valia muivila uange na kunua maninga ange valina muono uayaye, kaha njikavasanguile ku muono ha litangua liama manusuilo, (aiōnios g166) 55 omuo muivila uange ukeuo viakulia via vusunga na maninga ange akeuo viakunua via vusunga. 56 Vaje voshe valia muivila uange na kunua maninga ange vakala muli yange, nange njikala muli vasevo. 57 Ngue muanjitumine Tate uakuyoya, nange njilinakuyoya omuo Tate, nankuma uoshe akanjilia akayoya omuo yange. 58 Eyi ikeyo mbolo ije yahumine muilu, keti ngue ije ivalile vakukuluila veni, kaha vatsile. Vuno honi uoshe uje alia mbolo eyi akayoya miaka yoshe." (aiōnios g165) 59 Yesu uakele vardo vavengi vovuile evi, vahandekele nguavo, "Vilongesa evi viavikal, iya asa kuvitambula?" 60 Vuno honi Yesu hakutantekyeta ngeci vandongisi vendi vali nakuliniengete ha cikeco, uahandekele kuli vasevo nguendi, "Nkuma eci cilinakumivisa kupihia ndi? 61 Kaha vatihoni nga muamuene Muna Muntu alonda kuya kuakele ha kulivanga? 62 Cimbembesi ua Njambi ikeye akahana muono, muvilani uapua hali ikeye omuo uahandekele nguendi, "Yange mbolo uangoco. Mezi aua anjinahandeka kuli yeni akeuo ije yahumine kuilu." 63 Vane vende vavengi vovuile evi, vahandekele kuli vasevo nguendi, "Ketinu ikeye vije viananjhana, vuno honi njahumine muilu?" 64 Vuno honi hhakati "Keti ikeye Yesu ou, muna Yosefa, uje ishe na keni kuli vamo vaje vakuhona kutsiliela." Omuo Yesu vaina vatantekyeta ndi? Cija vati ahantekele nguendi, "Ketinu ikeye vije viananjhana, vuno honi njahumine muilu?" 65 Nankuma, uahandekele nguendi, "Ha cuma eci uahi asa kuija kuli yange kuvanga uje yaneha Tate uanxitumine, kaha njikamusanguile ku muono uje kuvanga Tate amutavese." 66 Omuo yevi vilongesa, muntu ha litangua liama manusuilo. 67 Nankuma Yesu uehuile vandoingisi vendi likumi na vavali nguendi, "Neni njamilekele nguange naumo uahi asa kuija kuli yange uanxitumine, kaha njikamusanguile ku muono uje kuvanga Tate amutavese." 68 Simoni Petulu uamukumbuluile nguendi, "Muene, kuli iya tuasa kuya? Yove uli na mezi a muono ua yaye. (aiōnios g166) 69 Tuatsiliela honi nakutantekyeta nguetu yove uapua

Umo Uakulela ua Njambi.” 70 Yesu uavakumbuluile Vuno honi naumo uahi hhakati keni aniunga lishiko nguendi, “Nkuma keti yange njamihanguile, yeni eli. Vika muli nakutondela ngila ya kunjitsihilamo?” 20 vandongisi likumi na vavalu ndi? Vuno honi umo ueni Vivunga vamukumbuluile nguavo, “Uli na lihamba! Iya napu satana.” 71 Uakele nakuhandeka Yundasa alinakutonda kukutsiha?” 21 Yesu uavakumbuluile muna Simoni Sakaliote, cipue vene uapuile umo nguendi, “Njalingile cipangi cimo, kaha muva voshe uavaje vandongisi likumi na vavalu, ikeye akamuenda vungungu.

7 Munima yevi, Yesu uendanganene mu Ngalileya.

Katondele kuendangana mu Yundeya omuo vantuama va Vayunda vakele nakutonda ngila ya kumutsihilamo. 2 Ntsimbu ya ciuano ca Mapapela ca Vayunda cakele mu yehi. 3 Nankuma, vamuanyaye vahandekele kuli ikeye nguendo, “Huma kuno uye ku nganda ya Yundeya linga vandongisi vove navakevo naua vakamone vipangi viulinakulinga, 4 omuo naumo uahi ashueka vije vialinga nga atonda kutsimana. Nga ulinakulinga viuma evi, lisholole yove vavenia ku vaka mavu.” 5 (Omou cipue vene vamuanyaye kuvamutsilielelele.) 6 Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, “Ntsimbu yange kanda ihete, vuno honi yeni ntsimbu yoshe ili kuno. 7 Vaka mavu kuvasa kumizinda, vuno honi vazinda yange omuo njilinakuvaloka nguange vipangi viaho via vipi. 8 Yeni ku ciuano yeni vavenia. Yange kunjiiko ku ciuano eci, omuo ntsimbu yange kanda ichete.” 9 Munima yakuhandeka evi, Yesu uasalele mu Ngalileya. 10 Vuno honi omo vamuanyaye vanai laja ku ciuano, ambahoni Yesu nendi uaile, kaile citoma mesho vuno honi uaille mu vushueke. 11 Vantuama va Vayunda vakele nakumutonda ha ciuano nakuhandeka nguavo, “Alikuli ikeye?” 12 Kuje kuakele kumufueya mu civunga. Vamo vakele nakuhandeka nguavo, “Ou yala uacili,” kaha vamo vakele nakuhandeka nguavo, “houe, alinakutangula civunga.” 13 Vuno honi naumo uahi uahandekele hali ikeye citona mesho omuo vakele na liova lia vantuama va Vayunda. 14 Ciuano cakele kuyehi nakuhua omo Yesu uaile ku Njivo ya Njambi nakukaputuka kulongesa. 15 Vantuama va Vayunda valikomokelele cikuma, kaha vahandekele nguavo, “Cija vati yala ou akale navilongesa evi, omo ikeye kalilongesele?” 16 Kaha Yesu uavakumbuluile nguendi, “Vilongesa evi keti viange vuno honi via uje uanjitumine.” 17 Uoshe uje atonda kulinga vije viatonda Njambi akatantekeya nga evi vinjilinakulongesa vihuma kuli Njambi cipue njilinakulihandekela lika yange vavenia. 18 Vaje vakalihandekela vakevo vavenia, vakatondo kuuana vumpau vakevo vavenia, vuno honi uje atonda vumpau vua uje uamutumine napu muntu ua vusunga, naua muli ikeye kumuesi makuli. 19 “Nkuma Mosesa kamihanene lishiko ndi?

Vivunga vamukumbuluile nguavo, “Uli na lihamba! Iya napu satana.” 20 Uakele nakuhandeka Yundasa alinakutonda kukutsiha?” 21 Yesu uavakumbuluile muna Simoni Sakaliote, cipue vene uapuile umo nguendi, “Njalingile cipangi cimo, kaha muva voshe uavaje vandongisi likumi na vavalu, ikeye akamuenda vungungu. 22 Mosesa uamishikile kulovoka mu mukanda (kucapuile ca Mosesa, vuno honi cahumine kuli vakukuluila veni), yenihoni mukalovola yala ha litangua lia sapalalo. 23 Nga yala alovoka ku mukanda lia sapalalo linga keti mupokole lishiko lia Mosesa, nkuma vika munieguela yange omuo njakanguisile muntu ha litangua lia sapalalo? 24 Keti musompele vulemu vuno honi sompeni mu vusunga.” 25 Vamo vantu vaku Yelusalema vakele nakuhandeka nguavo, “Keti ikeye ou yala uje ivatonda kutsiha vantuama va Vayunda ndi? 26 Nkuma ali kuno, mukuhandeka citona mesho ku vantu vuno honi vakevo nacimo cahi civali nakuhandeka kuli ikeye! Nkuma vaka nzili yakama vatantekeya ngeci ikeye vene Kilistu ndi? 27 Yetu tuatantekeya laja kuje kuahuminina ou yala, vuno honi omo Kilistu akeja, naumo uahi akatantekeya kuje kuakahuma.” 28 Kaha Yesu uatambakanene cikuma tele alinakulongesa mu vimbalaaka via Njivo ya Njambi nguendi, “Muanjitanterkeya naua muatantekeya kuje njihuma. Kunjalizililile vuno honi uje nanjitungine aupua ua vusunga naua kumu mutantekeya. 29 Yange njimutantekeya, omuo njihuma kuli ikeye naua ikeye uanjitumine.” 30 Kaha vatondele kumukuta vuno honi naumo uahi uasalekele livoko hali ikeye, omuo ntsimbu yendi tele kanda ihete. 31 Vuno honi vantu vavengi va muje mu civunga vamutsilielele nakuhandeka nguavo, “Omo Kilistu akeja, nkuma ikeye akalinga vitantekeyeso viavingi kupulakana evi vianalingi ou yala ndi?” 32 Vafaliseo vovuile civunga cije cakele nakungunguta hali Yesu ha viuma evi, nankuma, vakuluntu va tusasendote na Vafaliseo vatumine vaka kuniunga Njivo ya Njambi mukuata Yesu. 33 Kaha Yesu uahandekele nguendi, “Njikakala neni ka ntsimbu kakandende lika, ambahoni njikaya kuli uje uanjitumine. 34 Mukanjitoronda vuno honi kumukanjuana, kaha kuje njikakala kumukasa kuyako.” 35 Vantuama va Vayunda valihandekesele umu na mukuavo nguavo, “Kuli atonda kuya ou yala kuje kutukasa kumuana? Atonda kuya ku Vinganda via Vangelengu kuje kuvanashandokela vantu vetu nakulongesa Vangelengu ndi? 36 Alinakulumbunguna vika mukuhandeka nguendi, ‘Mukanjitoronda vuno honi kumukanjuana’ naua ‘kuje njikakala, kumukasa kuyako?’” 37 Ha litangua lia kumanusula ciuano naua likelio litangua liakama, tele Yesu nacimana kuje, uatambakanene cikuma nguendi, “Uoshe uje

ali nampuila eje kuli yange linga akunue mema, kaha uandukile nakuhandeka kuli vakevo nguendi, 38 na uoshe uje atsiliela kuli yange anue. Ngue "Iya uje hhakati keni kesi na vupi aputuke kumuasha muvinahandeka visoneka nguavio, 'Mu mitima ya livue.' 8 Kaha naua uakotamene nakusoneka ha vaka kutsiliela mukahuma vindonga via mema a mavu. 9 Omo vovuile eci, vaputukile kuya umo na muono!" 39 Yesu uahandekele evi hali Cimbembesi uje umo kuputukila ku vakuluntu, kaha Yesu uasalele vaka kutsiliela ivakatambula, haje tele kanda kukale likaliendi na mpuevo uje yemanene nendi. 10 Yesu Cimbembesi omuo Yesu tele kanda vamujundule uandukile nakuhandeka kuli uje mpuevo nguendi, ku vumpau. 40 Omo vovuile mezi aua, vamo mu "Mpuevo, valikuli? Nkuma naumo uahi nakuhisa ndi?" civunga vahandekele nguavo, "Mua vusunga vene 11 Uahandekele nguendi, "Naumo uahi, Muene." ou yala ikeye Kananguizi ua Njambi." 41 Kaha Kaha Yesu uahandekele nguendi, "Nange kunjikhuhisa. vamo vahandekele nguavo, "Ou ikeye vene Kilistu." Ya, kuhuma hano kuya kulutue keti ukalinge vupi Vuno honi vamo vehuile nguavo, "Nkuma Kilistu naua."] 12 Kaha naua Yesu uahandekele kuli asa kuhuma ku Ngalileya ndi? 42 Nkuma visoneka vakevo nguendi, "Yange ceke ca mavu. Uoshe kuviahandekele nguavio Kilistu akahuminina ku tuyati anjikava kakende mu milima vuno honi akakala na ua Ndaviti na kusemukila mu Mbetelehema, mu limbo ceke ca muono." 13 Kaha Vafaliseo vahandekele muje muakele Ndaviti ndi?" 43 Nankuma kuakele kuli ikeye nguavo, "Ulinakuhana vukaleho vuove lihangununo hhakati ka civunga omuo yendi Yesu. vavenia, vukaleho vuove keti vua vusunga." 14 Yesu 44 Vamo vatondele kumukuta vuno honi naumo uavakumbuluile nguendi, "Cipue vene njilinakuhana uahi uasalekele mavoko hali ikeye. 45 Omo vaka vukaleho vuange vavenia, vukaleho vuange vunapu kuniunga Njivo ya Njambi vahilukile kuli vakuluntu va vua vusunga omuo njitantekeya oku njihuma noku tusasendote na kuli Vafaliseo, vavehuile nguavo, "Vika njiya, vuno honi kumutantekeya oku njihuma noku kumua mukutilile?" 46 Vaka kuniunga Njivo ya Njambi njiya. 15 Mukasompo mu vuntu, vuno honi yange vakumbuluile nguavo, "Naumo uahi asa kuhandeka uahi njikasompo. 16 Cipue vene nga njikasompo, ngue ou yala!" 47 Kaha Vafaliseo vavakumbuluile kusompa cange capua ca vusunga, omuo keti nguavo, "Neni naua vamikuisa ndi? 48 Nkuma kuli likaliange njikasompo, vuno honi yange na Tate umo ua vaka nzili yakama cipue ua Vafaliseo natsiliela uje uanjitumine. 17 Mu lishiko lieni vasoneka kuli ikeye ndi? 49 Vuno honi civunga eci kucitantekeya nguavo vukaleho vua vantu vavalu vunapu vua lishiko lia Mosesa, kaha cinasingiu." 50 Nikondemo vusunga. 18 Njihana vukaleho vuange hali yange uje uaile kuli Yesu hakulivanga, uehuile vakuavo vavenia, kaha naua na Tate uanjitumine ahana nguendi, 51 "Nkuma lishiko lietu likahisa vantu vaje vukaleho hali yange." 19 Kaha vahandekele kuli kanda tucivue viavo na kuuana vika vivanalingi ndi?" ikeye nguavo, "Ali kuli Isho?" Yesu uavakumbuluile 52 Vakevo vamukumbuluile nguavo, "Nkuma nove nguendi, "Nga kumutantekeya yange kaha na Tate naua uhuma ku Ngalileya ndi? Tondesesa kaha kumu mutantekeya. Nga muanjitankeyele nga na ukuuana nguove naumo uahi Kananguizi ua Njambi Tate muamatantekeya naua." 20 Uakele nakuhandeka akahuminina ku Ngalileya." 53 [Kaha muntu na muntu evi oku tele ali nakulongesa mu vimbala via njivo ya Njambi kuyehi na mulili ua vimbongo via mulambu, vuno honi naumo uahi uamukutile, omuo ntsimbu yendi tele kanda ihete. 21 Naua Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Njili nakuya, kaha mukanjitonda, vuno honi mukatsa na vupi vueni. Oku njiya, kumuasa kuyako." 22 Kaha vantuama va Vayunda vahandekele nguavo, "Aya nakulitsiha ndi? Vikahoni vianalumbununa mukuhandeka nguendi, 'Oku njiya, kumuasa kuyako?'" 23 Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Yeni muhuma kuintsi, vuno honi yange njihuma kuilu. Yeni mu vaka mavu, vuno honi yange keti njiuahano ha mavu. 24 Njamilekele nguange mukatsa ku vupi vueni, cilivene mukatsa ku vupi vueni kuvanga noho muatsiliela ngueni, 'Yange vene ikeye.'" 25 Vahandekele kuli ikeye nguavo, "Yove iya?" Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi,

8 Vuno honi Yesu tele nayi ku Munkinda ua Oliveta.

2 Cimene mene uahilukilile ku vimbala via Njivo ya Njambi. Kaha vantu voshe vezile kuli ikeye kaha uatumamene ha mavu nakuvalongesa. 3 Valongisi va mashiko na Vafaliseo vanehele mpuevo uje vakuatele oku alinga vupangala, nakumuimika ha lutue luavo voshe, 4 kaha vahandekele kuli ikeye nguavo, "Mulongisi, ou mpuevo tuamuuanalinga vupangala. 5 Mu lishiko lije Mosesa uatushikile lihandeka ngualio mpuevo ua cifua eci napande kumutsiha na mavue. Honi yove uhandekaho vika?" 6 Vahandekele eci mukumueseka, linga vamuuaneneho mulonga. Yesu uakotamene nakusoneka na munie uendi ha mavu. 7 Omo vatualeleleho kumuuhula,

njiya, kumu mutantekeya. Nga muanjitankeyele nga na Tate muamatantekeya naua." 20 Uakele nakuhandeka akahuminina ku Ngalileya." 53 [Kaha muntu na muntu evi oku tele ali nakulongesa mu vimbala via njivo ya Njambi kuyehi na mulili ua vimbongo via mulambu, vuno honi naumo uahi uamukutile, omuo ntsimbu yendi tele kanda ihete. 21 Naua Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Njili nakuya, kaha mukanjitonda, vuno honi mukatsa na vupi vueni. Oku njiya, kumuasa kuyako." 22 Kaha vantuama va Vayunda vahandekele nguavo, "Aya nakulitsiha ndi? Vikahoni vianalumbununa mukuhandeka nguendi, 'Oku njiya, kumuasa kuyako?'" 23 Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Yeni muhuma kuintsi, vuno honi yange njihuma kuilu. Yeni mu vaka mavu, vuno honi yange keti njiuahano ha mavu. 24 Njamilekele nguange mukatsa ku vupi vueni, cilivene mukatsa ku vupi vueni kuvanga noho muatsiliela ngueni, 'Yange vene ikeye.'" 25 Vahandekele kuli ikeye nguavo, "Yove iya?" Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi,

9 Tele Yesu alinakuenda, uamuene yala uje ua semukile vupuputua. 2 Vandongisi vendi vamuuhile nguavo, "Mulongisi, iya ualingile vupi, ou yala indi visemi vendi, linga a semuke vupuputua?" 3 Yesu uavakumbuluile nguendi, "Voshe kuvalingile vupi, uasemukile vupuputua linga vipangi via Njambi visholoke muli ikeye. 4 Tuapande kupanga vipangi viendi uje uanjitumine tuyeni tupange ntsimbu kucili mutania, omo vutsiki vuakeja tukahona kupanga. 5

Ntsimbu njicili ha mavu, njinapu ceke ca vaka mavu." 6 23 Nankuma visemi vendi vahandekel nguavo, Omo uamanusuile kuhandeka evi, uajekuililile ha mavu "Nakolo, muhuliseni." 24 Nankuma vasanene uje yala kaha uambatele mavu a kupandakana na malenzi uapuile kapuputua lua mucivali, kaha vahandekel naku ahaka ha mesho a uje yala, 7 nakuhandeka kuli kuli ikeye nguavo, "Hana kalemeso kuli Njambi! ikeye nguendi, "Ya, ukatane ku mesho ove mu cisali ca Tuatantekeya nguetu ou yala napu muka vupi." 25 Siloame" (Siloame ilumbunuka vana mutumu). Kaha Uakumbuluile nguendi, "Kunjitanterkeya indi muka vupi uaile nakutana omo uahilukile vaputukile kumona. 8 indi kuahi. Cuma cimo cinjitanterkeya lika nguange Vandambo vendi na vaje vamumuene laja tele acili njapuile njikapuputua, vuno honi hano njimona." muka kulomba vukuasi, vaputukile kuihula nguavo, 26 Vahandekel kuli ikeye nguavo, "Nalingile vika "Ou keti ikeye uje yala uakele nakutumama na kuli yove? Nakuumisa vati?" 27 Uavakumbuluile kulomba vukuasi ndi?" 9 Vamo vaputukile kuhandeka nguendi, "Njamilekesa laja, vuno honi ku muanjivuile. nguavo, "Ikeye vene." Vamo vahandekel nguavo, Vika mutondela naua kucivua? Neni naua mutonda "houe, vuno honi muntu lika ueka uakulifua nendi." kupua vandongisi vendi ndi?" 28 Kaha vaputukile Kaha ikeye uahandekel nguendi, "Yange vene uje nakuhandeka nguavo, "Yove ndongisi uendi, vuno yala." 10 Vuno honi vatauleleho kumuihula nguavo, honi yetu tuvandongisi va Mosesa. 29 Tuatantekeya "Kaha mesho ove anemuka vati?" 11 Uavakumbuluile nguetu Njambi uahandekel kuli Mosesa, vuno honi nguendi, "Yala ivatumbula nguavo Yesu uambatele hali ou yala, kutuatantekeyele kuje kuahuma." 30 mavu nakunjhaka ha mesho, nakuhandeka kuli Uje yala uakumbuluile nguendi, "Eci cinapu cuma yange nguendi, 'Ya ku Siloame ukatane.' Kaha cakukomouesa! Kumuatantekeyele kuje ahuminina, njaile nakutana mukemo njaputukile kumona." 12 vuno honi nemuisa mesho ange. 31 Tuatantekeya Vahandekel kuli ikeye nguavo, "Ali kuli honi?" nguetu Njambi kekuivuila kuva ka vupi, vuno honi Uahandekel nguendi, "Kunjitanterkeya." 13 Vanehele akevuila kuli uje muka kumulemesa na uje muka uje yala uapuile kapuputua kuli Vafaliseo. 14 Liapuile kuononoka cizango cendi. 32 Hume kuva tangelele litangua lia Sapalalo lije Yesu uemuisile uje yala. 15 mavu, naumo uahi uevua muntu uje emuisa muntu Kaha Vafaliseo naua vaputukile kumuihula nguavo, uasemukile vupuputua. (aiōn g165) 33 Nga ou yala cineja vati linga umone. Uahandekel kuli vakevo kahumine kuli Njambi, ngue nevi ali nakulinga viahi." nguendi, "Uanjihakele mavu ha mesho ange. Kaha 34 Vamukumbuluile nguavo, "Yove uasemukililile njataneneko, mukemo njili nakumona." 16 Vamo va mu vupi, nkuma utonda kutulongesa ndi?" Kaha Vafaliseo vahandekel nguavo, "Ou yala kahumu vamushekele mu njivo ya malombelo. 35 Omo kuli Njambi, omuo kekuniunga litangua lia sapalalo." Yesu uevule nguavo vanamusheke, kaha omo Vuno honi vakuavo vahandekel nguavo, "Muka uamuuanene, uahandekel nguendi, "Uatsiliela muli vupi asa vati kulinga vitantekeyeso evi?" Kaha Muna Muntu ndi?" 36 Uamukumbuluile nguendi, vali hangunuine. 17 Kaha Vafaliseo vahandekel "Napu iya, Muene? Njileke, linga njimutsilele." 37 Yesu naua kuli uje kapuputua nguavo, "Uhandekaho uahandekel kuli ikeye nguendi, "Uamumono, nou ali vika hali ikeye? Mesho ove akeo anemuisile." nakuhandeka kuli yove ikeye vene." 38 Uahandekel Uahandekel nguendi, "Ikeye Kananguizi ua Njambi." nguendi, "Muene, njitsiliela." Kaha uamulemesele. 39 18 Vakuluntu va Vayunda kuvatsilielele nguavo uapuile Yesu uahandekel nguendi, "Njezile hano ha mavu kapuputua kaha ali nakumona naua, kuvanga noho mu kusompa linga vaje kuvamono linga vamone." 40 Vamo nguavo, "Ou ikeye vene muneni, uje imuahandekel va Vafaliseo vaje vakele hayehi nendi vovuile eci ngueni nasemuka vupuputua ndi? Cija vatihoni linga vahandekel kuli ikeye nguavo, "Cili vene netu naua amone?" 20 Visemi vendi vakumbuluile nguavo, tutupuputua ndi?" 41 Yesu uahandekel kuli vakevo "Tuatantekeya vene nguetu ou ikeye munetu, naua nguendi, "Nga muapuile tupuputua, ngue kumuesi na ikeye vene uje uasemukile vupuputua, 21 vuno honi vupi. Vuno honi muhandekel ngueni, 'Tumona,' vupi kutuatantekeyele cije canehesa linga amone, kaha vueni hanga vuakala."

kutuatantekeyele naua nauje nemuisa mesho endi. Muhuliseni, mukuluntu alihandekela ikeye vavenia." 22 Visemi vendi vahandekel eci omuo vateuele vantuama va Vayunda, omuo vantuama va Vayunda valitavasanene nguavo uoshe ahandekel nguendi Yesu ikeye Kilistu vakamusheka mu njivo ya malombelo.

10 Yesu uahandekel nguendi, "Mua vusunga vene njimileka nguange, uoshe uje akovelela ku cikolo ca limba lia vampanga napu kaniungi ua vusunga, vuno honi uje aliquasesa ngila yeka napu muizi cipue muhuza, 2 vuno honi uje akovelela ku

cikolo napu kaniungi ka vampanga. 3 Muka kuniunga vuno honi kumuvisiliela, omuo kumuakundamene ku ku cikolo akamushokuelela cikolo, kaha vampanga vampanga vange. 27 Vampanga vange vakevu lizi vakevu lizi liendi. Akavasana vampanga vendi ha lizina nakuvatuamenena mukulovoka. 4 Omo nga natuhuisa voshe, akai kulutue luavo, kaha vampanga Naumo uahi akavahumisa mu livoko liange. (aiōn vaka mukavangyea omuo vatantekeya lizi liendi. 5 g165, aiōnios g166) 29 Vije viananjihana Tate vinapu Kuvakakava mungenzi, vuno honi vakamuteua omuo viakama kupulakan vioshe, kaha naumo uahi asa kuvatantekeya lizi lia vangenzi." 6 Yesu ualikuasesele kuvihumisa mu livoko lia Tate. 30 Tate nange tunapu mezi aua kuli vasevo, vuno honi kuvevuisisile viakel kuli Tate, hali vioshe evi njalingi cilihoni munjashela kulutue luange vapuile vezi na mihuza, vuno honi mavue?" 33 Vantuama va Vayunda vambatele mavue nakuhandeka kuli vasevo. 7 Kaha naua Yesu linga vamuashe. 32 Yesu uavakumbuluile nguendi, uahandekela kuli vasevo nguendi, "Cili vene njimileka "Njamipangela vipangi viacili viavingi viakuhuminina nguange, yange cikolo ca vampanga. 8 Voshe vezile uoshe akovela kuhitila muli yange, akovoka, kaha mavue, vuno honi yove uli nakushaula Njambi, omuo akakovela nakulovoka na kuuana muila ua cili. 10 yove u muntu lika vuno honi ulinakulilinga ngue u Muizi akeja lika na kuiva, na kutsiha na kupihisa, Njambi." 34 Yesu uavakumbuluile nguendi, "Nkuma yange njezilile lika linga vakale na muono uacili kuvacisonekele mu lishiko lieni nguavo, 'Njahandekela mukushula. 11 "Yange kaniungi uacili. Kaniungi uacili nguange, mu vanjambi ndi'? 35 Nga kuli vaje lizi akatsila vampanga vendi. 12 Uakukumuna uje keti lia Njambi liezile vavatumbuile nguavo 'vanjambi' kaniungi naua kakale na vampanga, omo amona (naumo uahi asa kuhaka kumukulo vije vivihandeka kangunga kaha aseza vampanga na kuteua, kaha uje visoneka), 36 nkuma muhandeka ngueni uje Tate kangunga akuata vaje vampanga nakuvashandola. 13 yanalelesa nakumutuma ha mavu alinakushaula Uje uakukumuna ateuu omuo kazangele vampanga. Njambi omuo njahandekela nguange, 'Nji Muna 14 Nji kaniungi uacili, njitantekeya vange kaha vange Njambi ndi'? 37 Nga kunjesi nakupanga vipangi naua vanjitanterkeya, 15 ngue omuo Tate anjitanterkeya via Tate, kaha keti munjitsilie, 38 vuno honi nga nange naua njitantekeya Tate, kaha njitsila vampanga njilinakuvipanga, cipue vene kumunjitsiliela, tsilieni vange. 16 Kaha njili na vampanga veka, vaje keti vipangi, linga mukatantekeye na kuvua ngueni Tate va mulimba lino, njapande kuvaneha naua, kaha ali muli yange kaha nange njili muli Tate." 39 Kaha vakouillila lizi liange. Kaha vakapua vutanga vumo, na vesekete kumukuta vuno honi uapusunukile mu kaniungi umo. 17 "Mucifua eci vene Tate uanjizanga, mavoko avo. 40 Kaha uahilukilile naua musinia omuo nijhana muono uange, linga njikauambate naua. 18 Naumo uahi akauambata kuli yange, vuno honi njihana muono uange mukulihana. Njili nanzili yaku utula, naua njili nanzili yaku uambata, eci kushika 41 Vavengi vezile kuli ikeye nakuhandeka nguavo, nanzili yaku uambata, eci kushika 42 Kaha vavengi vamutsilielelele."

Vuingi vuavo vahandekela nguavo, "Ali na lihamba naua nazaluka, vika muli naku muivuillila?" 21 Vakuavo vakele nakuhandeka nguavo, "Aua keti mezi a muntu uje ali na lihamba. Nkuma lihamba liasa kuimuisa kapuputua ndi?" 22 Ha ntsimbu ije ciuano ca Kukundika cakele ku cihela ca Yelusalema. Capuile cisika, 23 na Yesu uakele nakuenda mu vimbalaka via njivo ya Njambi, mu mbalanda ya Solomoni. 24 Kaha vantuama va Vayunda vamuzengelekele nakuhandeka kuli ikeye nguavo, "Vintsimbu vingahi ukatuseza mu citanga? Nga yove Kilistu tuleke vusunga." 25 Yesu uavakumbuluile nguendi, "Njamilekele vuno honi ku muanjitsilielele. Vipangi vije nijkapanga mu lizina lia Tate, vihandeka vukaleho hali yange, 26

11 Kuakele yala uakele nakuvavalua lizina lia Lazalu uaku Mbeteniya, kuje kuvakele vamunaina Maliya na Mata. 2 Ou ikeye Maliya uje uetilile Muene mazi akunika aseho nakumuhunda ku viliato na vinkambu viendi ikeye uje munaina Lazalu uakele nakuvavalua. 3 Nankuma vamuanaye vatumine mezi kuli Yesu nguavo, "Muene, uje kavusamba kove ali nakuvavalua." 4 Vuno honi omo Yesu uacivuile uahandekela nguendi, "Eci kuvavalua keti ca kutsa, vuno honi cinapu ca vumpau vua Njambi, linga Muna Njambi vamujundule kuhitila muli cikeco." 5 Yesu uazangele Mata na munaina Lazalu. 6 Munima yakuivua nguavo Lazalu ali

nakuvavala, uatumameneko naua matangua avali vakele nendi mu njivo nakumusimpisa, vamuene kuje kuakele. 7 Kaha munima yakuivua ou muzimbu Maliya akatuka vuasi vuasi nakuya hambanza, uahandekele kuli vandongisi vendi nguendi, "Tuyeni vamukavele omuo vasinganiekele nguavo alinakuya ku nganda ya Yundeya naua." 8 Vandongisi vendi ku cihilo nakulililako. 32 Omo Maliya uahetete kuje vahandekele kuli ikeye nguavo, "Lambi, vantuama kuakele Yesu nakumumona, uauiilile ku vilato viendi va Vayunda vatondele kukuasha mavue, nkuma nakuhandeka nguendi, "Muene, nga unakele kuno uciyako naua ndi?" 9 Yesu uavakumbuluile nguendi, ngue muanetu katsile." 33 Omo Yesu uamumuene "Nkuma keti mahola likumi na avali ha litangua ndi? alinakulila na vaje Vayunda vezile navo, uakele na Vaje vakakuenda mutania, kuvekutsutsuka omuo vusiuia cikuma mu Cimbembesi. 34 Kaha uahandekele vakamono ceke ca ha mavu. 10 Vuno honi vaje nguendi, "Mua mutsindi kuli?" Vahandekele kuli ikeye vakakuenda vutsiki vakatsutsuka, omuo ceke kucesi nguavo, "Muene, ija umone." 35 Yesu ualilile. 36 muli vakevo." 11 Munima yakuhandeka eci, uavalekele Kaha Vayunda vahandekele nguavo, "Haaa! Taleni nguendi, "Kavusamba ketu Lazalu nakosa tulo, vuno mua muzangelele!" 37 Vuno honi vamo vavo honi njiya naku muhindula mutulo." 12 Vandongisi vahandekele nguavo, "Keti ikeye uje uemuisile uje vendi vahandekele kuli ikeye nguavo, "Muene, nga yala ua kapuputua ndi, vikahoni kalingililile ou yala nakosa tulo, kaha akahinduka." 13 Yesu uahandekele linga keti atse?" 38 Kaha Yesu naua uakele na vusiuia kutsa ca Lazalu, vuno honi vakevo vasinganiekele cikuma, kaha uaire ku cihilo. Capuile cihilo cakuhinda nguavo nahandeka nguendi nakosa tulo lika. 14 Kaha mu livue, kuakele livue ku cikolo ca cihilo. 39 Yesu Yesu uavalekele vusunga nguendi, "Lazalu natsi. 15 uahandekele nguendi, "Humiseniko livue eli." Mata Omuo yeni njauahelela negei kunjakeleko, linga munaina ya uje yala uatsile, uahandekele kuli ikeye mutsiliile. Vuno honi tuyeni kuli ikeye." 16 Tomasi, nguendi, "Muene, ntsimbu ino alinakunika, omuo ali ivatumbuile nguavo Mpasa, uahandekele kuli vakuavo na matangua auana mu cihilo." 40 Yesu uahandekele vandongisi nguendi, "Netu tuyeni, linga tutkatse nendi." kuli ikeye nguendi, "Nkuma kunjakulekele nguange 17 Omo Yesu uahetete, uuanene Lazalu tele ali na nga uatsiliilele nga umona vumpau vua Njambi ndi?" matangua auana mu cihilo. 18 Mbeteniya yapuile 41 Kaha vahumisileko livue. Kaha Yesu uandukile kuyehi na nganda ya Yelusalema mu mantambo atatu nakuhandeka nguendi, "Tate, njantsantselako ha lika, 19 kaha vuingi vua Vayunda vezile kuli Mata na kunjivua. 42 Njantantekeya nguange ukanjivu ntsimbu Maliya mukuva simpisa omuo hakutsa ca munaina yoshe, vuno honi njahandeka evi ha mesho a Lazalu. 20 Omo Mata uevuile nguavo Yesu ali nakuija, vantu ava vanemana hano, linga vatsiliile nguavo uamusheshele, tele Maliya ali mu njivo. 21 Mata yove uanxitumine." 43 Munima yakuhandeka evi, uahandekele kuli Yesu nguendi, "Muene, nga unakele uatambakanene nguendi, "Lazalu, humamo!" 44 Uje kuno, muanetu ngue katsile. 22 Vuno honi cipue uatsile uahindukile, oku mavoko na mikono yendi ntsimbu ino njantantekeya nguange vioshe ulomba yakukuta na vintanga, na cihanga cendi vacizengele kuli Njambi, akahuhanavio." 23 Yesu uahandekele na ntanga. Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, kuli ikeye nguendi, "Muanoko ahinduka naua." 24 "Muzitulen, kaha mueceleni aye." 45 Vuingi vua Mata uahandekele kuli ikeye nguendi, "Njantantekeya Vayunda vaje vezile na Maliya omo vamuene vialingile vene nguange akahinduka ha ntsimbu ya kusanguka Yesu, vatsiliilele muli ikeye, 46 vuno honi vamo ha litangua lia mamanusui." 25 Yesu uahandekele vaile kuli Vafaliseo nakuvalekesa vialingile Yesu. 47 kuli ikeye nguendi, "Yange kusanguka na muono, Narkuma vakuluntu va tusasendote na Vafaliseo voshe vaje vatsiliela muli yange, cipue vakatsa, valiuanene na vaka mpunga nakuhandeka nguavo, vakayoya naua, 26 kaha uoshe ayoya nakutsiliela "Vika vituapande kulinga? Omuo ou yala alinakulinga muli yange kakatsiho. Utsiliela eci ndi?" (aiōn g165) vitantekeyeso viavingi. 48 Nga tumuecelela muje 27 Uahandekele kuli ikeye nguendi, "Eyo, Muene, vene, kaha mutu uoshe akatsiliela muli ikeye, kaha Njatsiliela nguange yove Kilstu Muna Njambi, uje Valoma vakeja naku pihsa njivo ya Njambi na lifuti akeja hano ha mavu." 28 Munima yakuhandeka evi, lietu." 49 Vuno honi umo uavo, Kayafase, uje aupuile Mata uaire nakusana munaina Maliya, uamusinanene kasasendote uakama ha muaka uje, uahandekele kuali kaliendi nakumulekesa nguendi, "Mulongisi uno kuli vakevo nguendi, "Navimo viahi vimutantekeya! 50 ali nakukusana." 29 Kaha omuo uacivuile, uakatukile Kumuevuile nguavo cacili mutu umolika kutsila vantu, vuasi vuasi nakuya kuli Yesu. 30 Honi Yesu tele kupulakana lifuti lioshe kunonga." 51 Kahandekele eci kanda ahete hembo, vuno honi uakele ku cihela mu nzili yendi lika, vuno honi mukupuako kasasendote kuje kualianenene na Mata. 31 Vayunda vaje uakama ha muaka uje, uananguile nguendi Yesu

napande kutsila vantu, 52 kaha keti vantu lika uje eja mu lizina lia Muene, Shukulu ua Isaleli!" 14 vuno honi kukungulula vana va Njambi na vaje Kaha Yesu uuanene muna cimulu, kaha ualondeloh valishandokela ku mafuti eka. 53 Kuhuma ha litangua nakutumama, ngue muje vacisoneka mu visoneka lije vatondele njila ya kumutsihilamo. 54 Nankuma nguavio, 15 "Keti uteue, muana ua mpuevo ua Zioni, Yesu kalisholuele ceka naua kuli Vayunda, vuno honi tala, Muene yove ali nakuija natumama ha muongo ua uahumine kuje nakuya ku nganda ije ivatumbuile muna cimulu!" 16 Vandongisi vendi kuvatantekeyele Efalime ku mutambela uje uakele kuyehi namu evi hakulivanga, vuno honi omuo Yesu vamujunduile mpambo, kaha uakakele kuje na vandongisi vendi. 55 mu vumpau vuendi, kaha vanukile nguavo evi viuma Tele Ciuano ca Paseka ya Vayunda cakele kuyehi, vavisonekele hali ikeye kaha vialingiuile kuli ikeye. 17 wavengi vahumine mu lifuti nakuya ku Yelusalema Civunga cije cakele nendi omo muahinduile Lazalu ntsimbu kanda Paseka ihete nakulilelesa vakevo na kumuhumisa mu cihiho nakumusangula kuvatsi vavenia. 56 Vakele nakutonda Yesu kaha vakele vahanene vucaleho. 18 Omo civunga cevile nguavo nakulihozola umo na mukuavo oku tele vali mu nalingi vitantekeyeso kaha vaile nakuliuana nendi. 19 vimbalaka via njivo ya Njambi nguavo, "Musinganieka Kaha Vafaliseo vahandekeli kuli umo na mukuovo vika? Nkuma cilivena keja kuno ku ciuano ndi?" nguavo, "Taleni, mavu oshe ali nakumukava." 20 57 Honi vakuluntu va tusasendote na Vafaliseo Hhakati kavaje vaile na kulemesa ku ciuano, vamo vashikile nguavo uoshe uje atanantekeya kuje kuali vapuile Vangelengu. 21 Kaha vezile kuli Filipi uje uahumine ku Mbetesainda ku nganda ya Ngalileya, vahandekeli kuli ikeye nguavo, "Muene, tutonda linga tumone Yesu." 22 Filipi uaile nakuleka Anduleo, kaha Anduleo uaile na Filipi nakuleka Yesu. 23 Kaha Yesu uavakumbuluile nguendi, "Ntsimbu inahete linga Muna Muntu vamujundule. 24 Cilivena njimileka nguange, kuvanga nona ya tiliku uiile ha mavu na kutsa, kaha ikakala likaliayo, vuno honi nga itsa, kaha ikahaka vushuka vua vuingi. 25 Voshe vaje vazanga miono yavo vaka izimbalesa, kaha na vaje voshe vazinda miono yavo hano ha mavu vanalitulikila miono yayaye. (aiōnios g166) 26 Nga uoshe uje anjipangela napande kunjikava, kaha kunjikakala yange, na vangamba vange vakakalako. Uoshe anjipangela, na Tate akamusingimika. 27 "Mutima uange uli nakulinienga. Kaha njikahandeka vika, 'Tate, njohiele ha hola ino ndi?' Houe, omuo ha cuma eci njinahete ha hola ei. 28 Tate, lemesa lizina liove." Kaha lizi liahumine muilu ngualio, "Njalilemesa, kaha njikalilemesa naua." 29 Civunga cije cemanene kuje cevile evi kaha vahandekeli nguavo muhiato nalumlu. Veka vahandekeli nguavo, "Kangelo nahandeka kuli ikeye." 30 Yesu uavakumbuluile nguendi, "Eli lizi linezila omuo yeni, keti yange. 31 Eci cinapu kusompa ca mavu, honi muka kuyula ua hano ha mavu vaka muhumisaho. 32 Nga yange omo vaka njijundula hano ha mavu, vantu voshe vakeja kuli yange." 33 Uahandekeli eci kumuesa kutsa cije cakatsilamo. 34 Civunga camukumbuluile nguavo, "Tunevu ku lishiko ngualio Kilistu akayoya miaka yoshe. Cineja vati uhandeke nguove Muna Muntu vakanujundula? Iya honi ou Muna Muntu?" (aiōn g165) 35 Yesu vahandekeli kuli vakevo nguendi, "Ceke cili neni lika muka ntsimbu kakandende. Endeni oku muli na ceke, linga milima

12 Tele matangua atanu na limo kanda ahete a paseka, Yesu uezile ku Mbeteriya kuimbo lia Lazalu, uje ya sanguile Yesu kuvatsi. 2 Vamuvuaheselele kulia ca cinguezi, Mata uamuhanene via kulia, na Lazalu uapuile umo uavaje vakele nendi ku mesa. 3 Maliya uambatele kantsazi kakupuisa hhakati ka mazi a luengo luacili nakuvuavesa ku viliato via Yesu nakuhunda viliato viendi na vinkambu viendi, kaha njivo yoshe yashulile na luengo luacili lua mazi. 4 Vuno honi Yundasa Sakaliote, umo ua vandongisi vendi (ikeye uje akamuenda vungungu), uahandekeli nguendi, 5 "Vika aua mazi a luengo lua cili ku va alandesela ha vimbongo via muuaya uaya viakupua vihita vitatu na kuviana ku tuhutu?" 6 Uahandekeli evi keti ngue uakele nakuniunga vuino tuhutu vuno honi omuo uapuile muizi, uakele na cikuama cakuhaka vimbongo muje muakele nakuiva. 7 Yesu uahandekeli nguendi, "Mueceleni atumbikile ha ntsimbu yange ya kunjitsinda. 8 Tuhutu mukala navo ntsimbu yoshe, vuno honi yange kumukakala nange ntsimbu yoshe." 9 Omuo civunga ca Vayunda ca tanentekeyele nguavo ali kuje, vezile keti lika omuo ya Yesu vuno honi kuija nakumona Lazalu, uje ivasanguile ku vatsi. 10 Kaha vakuluntu va tusasendote vasinganiekele muakutsihila Lazalu naua. 11 Omuo ya vije vialinguile kuli ikeye vuingi vua Vayunda va vavianene kaha vatsilielelelele Yesu. 12 Omuo kuacele liamukuavo vantu wavengi vezile ku ciuano kaha vovuile nguavo Yesu ali nakuija ku nganda ya Yelusalema. 13 Kaha vambatele mintango ya miti ya mambale nakumushesha oku vatambeka nguavo, "Hosana! Hosana! Uakukuisuliuia

keti imihiane, uje enda mu milima, kekutantekeya kuje viliato via vandongisi vendi, kaha uavahundile na ali nakuya. **36** Ha ntsimbu ije mucili na ceke, tsilieeni ntanga ije ya likutile mu mbunda. **6** Uezile kuli Simoni mu ceke, linga mukapue vana va ceke." Munima Petulu, kaha Petulu uahandekele nguendi, "Muene, yakuhandeka evi, Yesu uaille nakulishueka. **37** Cipue ukatanesa viliato viange ndi?" **7** Yesu uamukumbuluile vene ualingile vitantekeyeso viavingi hhakati kavo, nguendi, "Vinjili nakulinga kumuvitantekeya ha ntsimbu vuno honi vantuama va Vayunda kuvamutsilielele. **38** ino, vuno honi kulutue muka vitantekeya." **8** Petulu Eci capuile kushulisia lizi liahandekele kananguizi ua Njambi Isaya ngualio: "Muene, iya natsiliela viliato viange." Yesu uamukumbuluile nguendi, "Nga muzimbu uetu, kaha kuli iya livoko lia Muene kunjikutanesa, ku ukapu naua ndongisi uange." (aiōn kuvanalisholuela?" **39** Kaha kuvatsilielele, omuo **9165** **9** Simoni Petulu uahandekele kuli ikeye nguendi, Isaya naua uahandekele nguendi, **40** "Napuisa mesho "Muene, keti utanese lika viliato viange vuno honi avo vupuputua nakukolesa mitima yavo, linga mesho utanese na mavoko ange na mutue uange!" **10** avo keti amone, na mitima yavo keti ivuisise kaha Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Uoshe uje kuvakatengulukila kuli yange linga njika vakanguise." natana katela kutana naua, kuvanga lika ku viliato **41** Isaya uahandekele eci omuo uamuene vumpau viendi, vuno honi muvila uendi una lele laja, kaha vuendi na kuhandeka hali Yesu. **42** Cipue vene ngoco, nenii mualele, vuno honi keti muva voshe." **11** Omuo vamo vantuama va Vayunda wavengi vatsilielele uantantekeyele uje akamuenda vungungu, ha cuma muli ikeye. Vuno honi omuo hakuteua Vafaliseo eci mukemo uahandekele nguendi, "Keti muva voshe kuvalitavelelele, hakuteua nguavo vakavasheka mu munale." **12** Omuo Yesu uamanusuale kuvatanesa njivo ya malombelo, **43** omuo vazangele kulemesa ca ku viliato viavo, kaha uambatele kazaku kendi vantu kupulakanca kulemesa ca Njambi. **44** Kaha Yesu nakuzala, uahilukile nakukatumama ku mesa, kaha uatambakanene cikuma nguendi, "Uoshe atsiliela uahandekele kuli vakevo nguendi, "Mutantantekeya muli yange, katsilielele muli yange lika vuno honi vinjinalingi kuli yeni ndi?" **13** Mukanjitungula ngueni, muli uje ua njitumine. **45** Kaha uoshe uje amona "Mulongisi na Muene, eyo mukahandeka muacili, yange, namono naua na uje ua njitumine. **46** Njineja omuo omu mukemo vene munjafua. **14** Nga yange ngue ceke ha mavu, linga uoshe atsiliela muli yange vene Muene ueni na Mulongisi ueni, njamitanesa ku keti akale mu milima. **47** Kunjikasompo uoshe uje viliato vieni, nenii naua muapande ku tanesa umo na evua mezi ange nakuhona kuanunga, omuo kujezile mukuavo ku viliato vieni. **15** Omuo yange njamihana mukusompesa mavu, vuno honi muku ovolu. **48** cimueso, linga nenii mulinge munjinalingi kuli yeni. **16** Uje uoshe anjiviana nakuhona kutambula lizi liange Cilivene muavusunga njimileka nguange, ngamba alina muka kusompa, ha litangua liama manusuilo kapulakana muene uendi, cipue kanganda kasa lizi eli njahandeka likapua ngue muka kusompa. **49** Kupulakanca uamutumine. **17** Nga muantantekeya evi Omuo kunjahandekele mu nzili yange lika, vuno viuma, kaha mupua vakukuisuliua nga muvililinga. **18** honi Tate uje uanjitungume ikeye vavenia nanjhiana "Kunjesi nakuhandeka muva voshe, njatantekeya ava lishiko muje munjikahandekela. **50** Kaha njatantekeya njinahangula. Vuno honi linga visoneka vilishulislile nguange lishiko liendi linapu muono uayaye. Evi vije vihandeka nguavio, 'Uje ualile mbolo yange lelo na njitengulukila.' **19** Njimileka eci ha ntsimbu ino kanda vilingiue, linga omuo vikaliningia mukatsiliele ngueni, 'Yange vene ikeye.' **20** Cilivene muavusunga njimileka nguange, uoshe uje atambula uje injituma natambula yange, kaha uoshe anjitambula atambula uje uanjitungume." **21** Munima yakuhandeka evi, Yesu uakele na vusua mu Cimbembesi, kaha uahandekele nguendi, "Cilivene muavusunga njimileka nguange, umo ueni akanjenda vungungu." **22** Vandongisi vendi valitalele umo na mukuavo, kuvatanantekeyele uje yahandekele. **23** Umo ua vandongisi vendi uje Yesu yazangele cikuma, uajendamenene cikuma ha ntulo ya Yesu, **24** nankuma Simoni Petulu uayevetele kuli ikeye nguendi, "Muihule atuleke uje yali nakuhandeka." **25** Omuo uajendamenene cikuma

13 Tele kanda ciuano ca Paseka cihete, Yesu uantantekeyele nguendi ntsimbu yendi yakuhuma ha mavu nakuya kuli Ishe inahete. Ha kuzanga vendi vaje vakele ha mavu, uavazangele nakumamanusuilo. **2** Kaha ha kulia ca cinguezi, Satana tele nakovela laja mu mutima ua Yundasa Sakaliote, muna Simoni, uje akamuenda vungungu, **3** Yesu ha kutantekeya nguendi Ishe namuhana vioshe mu mavoko endi, omuo uahumine kuli Njambi kaha naua ali nakuhiluka kuli Njambi, **4** uakatukile ku mesa, uashuluile cikovelio cendi cahelu, kaha ualikutile ntanga yendi mu mbunda. **5** Kaha uetilile mema mu lilonga, nakuputuka kutanesa

kuli Yesu, uamuhiile nguendi, "Muene, nkuma iya ngila?" 6 Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, honi?" 26 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Uje vene "Yange ngila, na vusunga, na muono. Naumo uahi injikahana ei mbazuvuila ya mbolo munima yakuitanta ejá kuli Tate, kuvanga kuhitila muli yange. 7 Nga mu lilonga." Kaha omo naitanta, uaihanene Yundasa, muatantekeya yange, kaha na Tate muamatantekeya muna Simoni Sakaliote. 27 Munima yakutambula naua, kuhuma hano kutuala kulutue muamatantekeya ije mbazuvuila ya mbolo, Satana uakovelele muli kaha mua mumono." 8 Filipu uahandekele kuli ikeye Yundasa. Kaha Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, nguendi, "Muene, tumuese Isho, kaha tuapusamo." 9 "Linga vuasi vije vitonda kulinga." 28 Naumo uahi Kaha Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Nkuma kuje ku mesa uatantekeyele vika uahandekele kunjakele nove ntsimbu yailaha Filipu, vuno honi evi kuli ikeye. 29 Vamo vasinganiekele nguavo, na ntsimbu ino kanda unjitatekeya ndi? Uoshe omuo Yundasa uapuile muka kuniunga cikuama namono yange namono na Tate naua, uhandeka ca vimbongo, Yesu uamulekele nguendi, "Landa vatihoni nguove, 'Tumuese Tate'?" 10 Nkuma ku vije vitondeka ha ciuano." cipue ahaneko vimo uatsilielele nguove njakala muli Tate, na Tate uakala kuli tuhutu. 30 Munima ya kutambula mbazuvuila muli yange ndi? Mezi aua njihandeka kuli yeni," ya mbolo, hajevene uahumineho. Tele vutsiki. 31 kunjesi nakuhandeka mu nzili yange vavenia, vuno Omo Yundasa uahumineho, Yesu uahandekele honi Tate uakala muli yange ikeye akapanga vipangi nguendi, "Vuavuno Muna Muntu vamulemesa, kaha viendi. 11 Njitsilieleni ngueni njakala muli Tate kaha na muli ikeye naua Njambi vamulemesa. 32 Nga Tate uakala muli yange, vuno honi nga kumunjitsiliela, Njambi vamulemesa kuhitila muli ikeye, na Njambi kaha tsilieleniko lika vipangi njili nakulinga. 12 naua akamulemesa kuhitila muli ikeye vavenia, Muavusunga vene njimileka nguange, uoshe atsiliela nakumulemesa ha ntsimbu ije vene. 33 Vana muli yange na ikeye akalinga vipangi vinjili nakulinga, vavandende, njili není katsimbu kakandende lika. cilivene akalinga vipangi viakama kupulakana evi, Mukanjitonda, ngue muje munjahandekele kuli omuo njilinakuya kuli Tate. 13 Njikalinda coshe vantuama va Vayunda mukemo naua njihandeka kuli mukalomba mu lizina liange, linga Tate vaka mulemese yeni nguange, 'Kunjili nakuya, kumukasa kuyako.' 34 kuhitila muli Muana, 14 Nga mulomba cili coshe mu Njimihana lishiko lialihia: lizangeni umo na mukuavo. lizina liange, njikamilingilaco. 15 "Nga munjizanga, Ngue munjinamizangelamo, není naua muapande mukanjunga mashiko ange. 16 Njikalomba Tate, kulizanga umo na mukuavo. 35 Hakulinga eci vantu kaha akamihana mukuasi mukuavo, uje akakala není voshe vakatantekeya nguavo mu vandongisi vange, njiaka yeshe. (aiōn g165) 17 Ou ikeye Cimbembesi nga muli na cizango hali umo namukuavo." 36 Simoni ua vusunga, uje vaka mavu kuvasa kumutambula, Petulu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Muene, kuli omuo kuvekumumona cipue kumutantekeya. Yeni ulinakuya?" Yesu uamukumbuluile nguendi, "Oku njili mu mutantekeya, omuo uakala není, naua akakala nakuya kumuasa kunjikava ha ntsimbu ino, vuno honi muli yeni. 18 "Kunjikamiseze ngue vantsiua, njikeja mukanjikava munima." 37 Petulu uahandekele kuli kuli yeni. 19 Muka ntsimbu kakandende vaka mavu ikeye nguendi, "Muene, vika kunjasela kukukava ha kuvakanjimonu, vuno honi yeni mukanjimona. Omuo ntsimbu ino? Njikatula muono uange hali yove." 38 njayoya, není naua mukayoya. 20 Ha litangua lije Yesu uakumbuluile nguendi, "Nkuma ukasa kutula mukatantekeya ngueni njakala muli Tate, kaha yeni muono uove hali yange ndi? Muavusunga vene muakala muli yange, nange naua muli yeni. 21 "Voshe njikuleka nguange, ntsimbu kanda ndemba atambeke vaje vali na mashiko ange naku aniuunga vasevo ukanjiviana lutatu.

14 "Keti mulinienge mu mitima yeni, tsilieleni muli Njambi kaha tsilieleni muli yange naua. 2 Mu njivo ya Tate muakala milili yaingi, nga ketimo, nga njamileke nguange njija nakumivuahesela cihela ndi? 3 Honi nga njija nakumivuahesela cihela, njikeja naua nakumiambata yange vavenia, linga kuje kunjakala není mukakaleko. 4 Kaha honi mukatantekeya ngila ya kuje ku cihela kunjili nakuya." 5 Tomasi uahandekele kuli ikeye nguendi, "Muene, kututantekeya oku ulinakuya, tukatantekeya vati

muli yeni. 18 "Kunjikamiseze ngue vantsiua, njikeja mukanjimona, vuno honi yeni mukanjimona. Omuo ntsimbu ino? Njikatula muono uange hali yove." 38 njayoya, není naua mukayoya. 20 Ha litangua lije mukanjunga ngueni njakala muli Tate, kaha yeni muakala muli yange, nange naua muli yeni. 21 "Voshe njikuleka nguange, ntsimbu kanda ndemba atambeke vaje vanjizanga, kaha voshe vaje vanjizanga na Tate akavazanga, nange naua njikavazanga kaha njikalisholola yange vavenia kuli vasevo." 22 Yundasa (keti Sakaliote) uahandekele kuli ikeye nguendi, "Muene, cikapua vati linga ukalisholole yove vavenia kuli yetu, vuno honi keti ku vaka mavu?" 23 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Uje uoshe uanjizanga akaniunga lizi liange. Kaha na Tate akamuzanga, kaha tukeja kuli ikeye nakutumama hamo nendi. 24 Uoshe uje kanjizanga, kaniungu mezi ange, na mezi munevu keti ange, vuno honi a Tate uje uanjitumine. 25 "Njahandeka evi viuma kuli yeni

ha ntsimbu ino njili nen. 26 Vuno honi Mukuasi, Muene uavo, vuno honi njamisana vavusamba vange, Cimbembesi Uakulela, uje Tate akatuma kuhitila mu omuo njamitankekeyesa vioshe vije vinjevuile kuli Tate. lizina liange, akamilongesa vioshe, nakumianukisa 16 Kumuanjihanguile vuno honi njamihanguile. Kaha vioshe njahandeka kuli yeni. 27 "Ciyulo cikale nen, njamihanguile nguange mukeme vushuka, vushuka ciyulo cange njamihana. Kunjichiana kuli yeni ngue vuje kuvukahu, linga Tate akamihane vioshe vije muje mavu akahanenamo. Mitima yeni keti ilinienge, vimukalomba mu lizina liange. 17 Njili nakumihana naua keti muteue. 28 Muevuile omo njahandekele aua mashiko linga mukalizange umo na mukuavo. 18 kuli yeni nguange, 'Njili nakuya, kaha njikeja naua "Nga vaka mavu vaka mizinda, mutantekeye ngueni kuli yeni.' Nga muanjizangele, ngue muavauhelela vazindile yange tele kanda vazinde yeni. 19 Nga ngueni njija kuli Tate, omuo Tate uakama kupulakana muakundamene ku vaka mavu, ngue vaka mavu vaka yange. 29 Njimileka viuma evi ntsimbu kanda vilingiue, mizanga ngue muvavo. Omuo kumuakundamene linga omuo vikaliningia mutsiliele. 30 Kunjikahandeka kuva ka mavu, vuno honi njamihangula kuhuma kuli cikuma nen, omuo muka kuyula ua hano ha mavu vaka mavu, nankuma vaka mavu vamizinda. 20 alinakuija. Kesi na nzili hali yange, 31 vuno honi Anukeni lizi lije linjahandekele kuli yeni nguange, njilinga ngue omuo muananjishikilamo Tate linga 'Vandungo kuvasa kupulakana vimiene vavo.' Nga mavu akatankekeye nguauo njazanga Tate. "Katukeni, vanijpakesele, kaha nen naua vakamipakesa, nga vaniungile lizi liange, kaha nen naua vakaniunga mezi eni. 21 Vuno honi vakalinga vioshe evi kuli yeni omuo lizina liange, omuo kuvatantekeya uje uanxitumine. 22 Nga kunjezile nakuhandeka kuli vakevo ngue kuvakele na vupi, vuno honi kuvesi nacimo cije casa kuvohiela ku vupi vuavo. 23 Uoshe uanjizinda, uazinda Tate naua. 24 Nga kunjalingile vipangi vije naumo uahi uavilinga hhakati kavo, nga kuvesi na vupi, vuno honi vanavimono, kaha vananjizindi nakuzinda Tate. 25 Capuile kushulisia lizi lije livasoneka mu lishoko liavo nguavo, 'Vanjizindile kuakuhona mulonga.' 26 "Vuno honi omo Mukuasi akeja, uje injikatuma kuli yeni kuhuminina kuli Tate, cipue Cimbembesi ua vusunga uje akahuminina kuli Tate, akahandeka vukaleho vuange. 27 Neni naua mukahaha vukaleho omuo munakala nange hume hambango.

15 "Yange mukolovozi ua vushuka vua vusunga, kaha Tate ikeye ndimi. 2 Ikeye akatete mintango muli yange jie kuyimi vushuka. Kaha muntango uoshe uje uima vushuka aunonga linga uime vushuka vua vuingi. 3 Vamilelesa laja na lizi lije njahandeka kuli yeni. 4 Kaleni muli yange ngue omuo yange njakala muli yeni. Ngue omuo muntango kuuasa kuima vushuka hali kaliau vuno honi kuvanga ukala ha mukolovozi, neni naua kuvanga mukale muli yange. 5 "Yange mukolovozi, kaha yeni munapu mintango kaha vaje vakakala muli yange nange njikakala muli vakevo. Kaha vakema vushuka vua vuingi, omuo kuakuhona yange nacimo cahi muasa kulinga. 6 Uje uoshe kakala muli yange vakamumbila ngue muntango kaha akoma, kaha mintango ya cifua eci vaka yihaka hamo nakuyumbila mu tuhia nakuitsimika. 7 Nga mukala muli yange, na mezi ange akakala muli yeni, lombeni vioshe vimutonda, kaha vakamihanavio. 8 Mucifua eci, Tate vaka mulemesa cikuma omo nga mukema vushuka vua vuingi na kupua vandongisi vange. 9 Ngue muje muanjizanga Tate, nange vene njamizanga, kaleni mu cizango cange. 10 Nga muniunga mashiko ange, mukakala mu cizango cange ngue muje yange "Kunjahandekele viuma evi kuli yeni hambango, munjaniungila mashiko a Tate nakukala mu cizango cendi. 11 "Njahandekele viuma evi kuli yeni linga kuli uje uanxitumine, vuno honi na umo uahi hali kuvuahelena cange cikale muli yeni, kaha kuvuahelena yeni anjihula nguendi, 'Urina kuya kuli?' 6 Omuo ceni cikapuisemo. 12 Eli likelio lishiko liange, lizangeni njahandekele evi kuli yeni, vusiua vunashulu mu umu na mukuavo ngue munja mizangela. 13 Naumo mitima yeni. 7 Cipue ngocovene njimileka vusunga, uahi alina cizango cakama ngue eci, cakutsila va cacili kuli yeni nga njija, nga kunjiyi, mukuasi kakeja vusamba vendi. 14 Muva vusamba vange nga mulinga kuli yeni, vuno honi nga njija, njikamatuma kuli vije vinjimishika. 15 Kunji kamisana vandungo naua, yeni. 8 Kaha omo akeja, akamuesa vaka mavu ha omuo vandungo kuvekuntatekeya vije via kalingi vupi na vusunga na cisompelo, 9 ha vupi, omuo

kuvanjitsilielelele, 10 ha vusunga, omuo njilinakuya njahuma kuli Njambi. 28 Njahumininine kuli Tate kaha kuli Tate kaha kumukanjimono naua, 11 ha cisompelo, njezile ha mavu naua, njili nakuseza mavu kaha njili omuo muka kuyula mavu vanamusompo laja. 12 Nakuhiluka kuli Tate. 29 Vandongisi vendi vahandekela "Njicili navia vingi via kuhandeka nenii, vuno honi nguavo, "Haaa! Ulinakuhandeka muacili kaha honi vimilemuuila cikuma. 13 Omo Cimbembesi ua vusunga tulinakuivuisisa, kuuesi nakulikuasesa visimo! 30 akeja, akamituanenena ku vusunga vuoshe, omuo Kaha hano tuatantekeya nguetu utantekeya viuma kakahandeka mu nzili yendi, vuno honi akahandeka vioshe, kaha naumo uahi asa kukuihula vihula naua, vije via kevua, nakuhandeka kuli yeni viuma vije ha viuma evi tuatsiliela nguetu uhuma kuli Njambi." vikeja. 14 Akanijjundula omuo akambata viange 31 Yesu uavehuile nguendi, "Muatsiliela honi ndi? 32 nakumilekavio. 15 Vioshe vije viali navio Tate vinapu Ntsimbu ikeja, kaha ineja laja, omo mukalishandozaka viange. Mucifua eci vene njahandekela nguange muntu na muntu ku njivo yendi, kaha mukanjiseza akambata vije viange nakumilekavio. 16 "Muka lika liange. Vuno honi kunjesi lika liange omuo Tate ali ntsimbu kakandende lika, kumukanjimono, kaha naua muka ntsimbu kakandende lika, mukanjimona." 17 nange. 33 Njahandeka evi kuli yeni, ngeci kuhitila muli Kaha vamo va vandongisi vendi valihandekesele yange linga mukale na ciyulo. Ha mavu mukamona umo na mukuavo nguavo, "Vika alinakulumbununa mapakeso. Vuno honi simpeni, njahiana mavu!" mukuhandeka kuli yetu nguendi, 'Muka ntsimbu kakandende lika, kumukanjimono, kaha naua nguendi muka ntsimbu kakandende lika, mukanjimona', omuo 'Njili nakuya kuli Tate?' 18 Vahandekela nguavo, "Vika alinakulumbununa omo alinakuhandeka nguendi, 'Muka ntsimbu kakandende lika'? Kututantekeya evi alinakuhandeka." 19 Yesu mukutantekeya nguendi vatondele kumuihula, kaha uahandekela kuli vakevo nguendi, "Muli nakulihandekesa yeni vavenia vika njalumbununa omo njahandeka nguange, 'Muka ntsimbu kakandende lika kumukanjimono, naua muka ntsimbu kakandende lika mukanjimona?'" 20 Mua vusunga vene njimileka nguange, mukalila na kusikoka cikuma vuno honi vaka mavu vaka vuahelela, muka pihilila, vuno honi kupihilila ceni cikahimpuka kuvuahelela. 21 Nga mpuevo ali ku cihela ca kusemena, akevu kuvalava, omuo ntsimbu yendi yahete. Vuno honi nga muana nasemuka, kekululuka naua kuje kuvalava ca nevuile omuo cakuvuahelela cije cakuneha muntu ha mavu. 22 Muvua kuvalava hano, vuno honi njikamimona naua, kaha mitima yeni ikavuahelela, naumo uahi akambata kuvuahelela ceni. 23 Ha litangua lije nacimo cahi cimukalomba kuli yange. Mua vusunga njimileka nguange, nga mukalomba cuma kuli Tate mu lizina liange, aka mihanaco. 24 Hume haje na kuheta lelo kumualombele nacimo cahi mu lizina liange. Vuno honi lombeni kaha mukatambula, linga kuvuahelela ceni cikapuembo. 25 Njahandeka viuma evi kuli yeni mu visimo. Ntsimbu ikeja omo kunjikahandeka nenii mu visimo, vuno honi njikamilekesa via Tate via vusunga. 26 Ha litangua lije mukalomba mu lizina liange. Kunjahandekela kuli yeni nguange njikamilombelela kuli Tate, 27 omo Tate ikeye vavenia ua mizanga, omuo muazanga yange kaha muantsiliela ngueni njahuma kuli Njambi. 28 Njahumininine kuli Tate kaha kuli Tate kaha kumukanjimono naua, 11 ha cisompelo, njezile ha mavu naua, njili nakuseza mavu kaha njili omuo muka kuyula mavu vanamusompo laja. 12 Nakuhiluka kuli Tate. 29 Vandongisi vendi vahandekela "Njicili navia vingi via kuhandeka nenii, vuno honi nguavo, "Haaa! Ulinakuhandeka muacili kaha honi vimilemuuila cikuma. 13 Omo Cimbembesi ua vusunga tulinakuivuisisa, kuuesi nakulikuasesa visimo! 30 akeja, akamituanenena ku vusunga vuoshe, omuo Kaha hano tuatantekeya nguetu utantekeya viuma kakahandeka mu nzili yendi, vuno honi akahandeka vioshe, kaha naumo uahi asa kukuihula vihula naua, vije via kevua, nakuhandeka kuli yeni viuma vije ha viuma evi tuatsiliela nguetu uhuma kuli Njambi." vikeja. 14 Akanijjundula omuo akambata viange 31 Yesu uavehuile nguendi, "Muatsiliela honi ndi? 32 nakumilekavio. 15 Vioshe vije viali navio Tate vinapu Ntsimbu ikeja, kaha ineja laja, omo mukalishandozaka viange. Mucifua eci vene njahandekela nguange muntu na muntu ku njivo yendi, kaha mukanjiseza akambata vije viange nakumilekavio. 16 "Muka lika liange. Vuno honi kunjesi lika liange omuo Tate ali ntsimbu kakandende lika, kumukanjimono, kaha naua muka ntsimbu kakandende lika, mukanjimona." 17 nange. 33 Njahandeka evi kuli yeni, ngeci kuhitila muli Kaha vamo va vandongisi vendi valihandekesele yange linga mukale na ciyulo. Ha mavu mukamona mapakeso. Vuno honi simpeni, njahiana mavu!"

17 Yesu omo uamanesele kuhandeka mezi aua, uatalele kuilu nakuhandeka nguendi, "Tate ntsimbu inahete jundula Munove linga na Munove akujundule. 2 Omuo uamananene nzili ya kuyula vantu voshe, na kuhana muono uayaye kuli vaje voshe vaua muhanene. (aiōnios g166) 3 Kaha ou ukeuo muono uayaye, linga vakutantekeye ngeci aupua Njambi ua vusunga lika, na Yesu Kilitu uje iuatumine. (aiōnios g166) 4 Njakujjundula hano ha mavu mukumanesa vipangi vije viuanjihanene kupanga. 5 Kaha honi Tate njijjundule ha mesho ove, na vumpau vuje njakele navuo hamo nove tele kanda utange mavu. 6 "Njinalingisa lizina liove linga valitantekeye kuli vantu vaje uanjihanene hano ha mavu. Vapuile vove, vuno honi uanjihanenevo, kaha vanononoka lizi liove. 7 Kaha vanatantekeya vioshe vije viuanjihanene vije via humine kuli yove. 8 Kaha aje mezi auanjihanene njinahana kuli vakevo, kaha vana atambula nakutantekeya muavusunga nguavo njihuminina kuli yove, kaha vanatsiliela nguavo yove uanjitungine. 9 "Njili nakuvalombelela. Kunjesi nakulombelela vaka mavu, vuno honi njilinakulombelela vaje vauanjihanene, omuo yove. 10 Voshe vange vanapu vove, naua vove vanapu vange, kaha vumpau vuange vukalisholola muli vakevo. 11 Hano honi kunjesi ha mavu, vuno honi vakevo vali ha mavu, yange njilinakuhiluka kuli yove naua. Tate Uakulela! Vaniunge mu lizina lije liuna njihana, linga vakapue umolika, ngue omo yetu tuapua umolika. 12 Omo njakele navo njavaniungile mu lizina liove lije liuanjihanene. Njavaniungile, kaha naumo uahi uavo uazimbalele kuvanga uje ivatantekeyele nguavo akazimbala, linga visoneka vilishulisise. 13 Kaha honi njilinakujia kuli yove, njili nakuhandeka mezi aua ku vaka mavu linga vakakale nanzolela yange ije

ikashula muli vakevo. 14 Njavahana mezi ove, vuno vauililile ha mavu. 7 Kaha naua uavehuile nguendi, honi vaka mavu vana azindi omuo kuuakundamene "Iya muli nakutonda?" Kaha vahandekele kuli ikeye kuli vaka mavu, ngue yange kunjakundamene kuli nguavo, "Yesu uaku Nazaleta." 8 Yesu uavakumbuluile vaka mavu. 15 Kunjesi nakulomba linga uvahumise nguendi, "Njamileke laja nguange yange vene ikeye." hano ha mavu, vuno honi njikulomba linga uvaniunge Kaha nguendi, "Nga munjitonda, eceleni ava va mala ku citozi. 16 Kuvakundamene kuli vaka mavu, vaye." 9 Uahandekele evi linga vije viahandekele ngue yange kunjakundamene ku vaka mavu. 17 vilishulisise nguavo, "Kunjazimbaleseleho naumo uahi Valelese mu vusunga omuo lizi liove liapua lia kuli vaje vauanjihanene." 10 Kaha Simoni Petulu vusunga. 18 Ngue muje uanjitumine ha mavu, uakele na mukuale, uatete ndungo ya kasasendote nange naua njavatumu ha mavu. 19 Omo yavakevo uakama lituiti lia ku cilio. Lizina lia uje ndungo liapuile njalilelesa yange vavenia, linga navakevo valilelese Maleka. 11 Yesu uahandekele kuli Petulu nguendi, mua vusunga. 20 "Kunjilombo omuo yavo lika, vuno "Haka mukuale uove mucindalo cauo. Nkumanii honi kuli voshe vaje vatsiliela muli yange kuhitila mu yange kunjasa kunua ei nganja yanjihanene Tate mezi avo, 21 linga voshe vapue vamo lika. Ngue ndi?" 12 Nankuma, masualale Valoma na mukuluntu omo yove, Tate, uakala muli yange nange naua ua vaka kushika na vaka kusuana va vantuama njakala muli yove, kaha na vakevo vakale muli yetu, va Vayunda vakuantele Yesu, kaha vamukutile 13 linga vaka mavu vatsiliile nguavo yove uanjitumine. Ha kulivanga vamutualele kuli Anase, uje uapuile 22 Vumpau vuje vuuanjihanene njavahanako navo, vaishe mueno ya Kayafase, uje uapuile kasasendote linga vapue vamolika, omo yetu tuapua umolika, uakama ha muaka uje. 14 Kayafase ualekele 23 yange muli vakevo kaha yove muli yange, kaha vantuama va Vayunda nguendi cacili muntu umo navo vapue vantu vamolika mu vusunga, linga vaka kutsila vantu voshe. 15 Kaha honi Simoni Petulu mavu vatantekeye nguavo yove uanjitumine kaha na ndongisi mukuavo vakavangeye Yesu. Uje uavazanga ngue omo muuazangela yange. 24 "Tate, ndongisi vamutantekeye cikuma kuli kasasendote njitonda nguange vaje vauanjihanene vakakale hamo uakama, uakovelele na Yesu mu cipango ca njivo ya nange kuje ku njikakala, linga vakamone vumpau kasasendote uakama, 16 vuno honi Petulu uemanene vuange vuje vuuanjihanene omuo uanjizangele tele hambarza ku cikolo. Ngeci uje mukuavo ndongisi, kanda utange mavu. 25 Tate uavusunga, vaka mavu uje ivatantekeye cikuma kuli kasasendote uakama, kuvakutantekeya, vuno honi yange njikutantekeya, uaile hambarza, nakuhandeka na mpuevo uje uakele kaha ava vatantekeya nguavo yove uanjitumine. nakuniunga ku cikolo, kaha uakovelesele Petulu 26 Njatanterkeysiu lizina liove kuli vakevo, kaha mukati. 17 Uje mpuevo uahandekele kuli Petulu njikalitsimanesa, linga cizango cije ciuanjizanga naco nguendi, "Nkuma keti yove uavamo ua vandongisi cikakale muli vakevo, kaha nange muli vakevo."

18 Hanima ya Yesu kuhandeka mezi aua, uaile na vandongisi vendi musinia lia cana ca Kindeloni. Ku cihela kuje kuakele citungu cije ikeye na vandongisi vendi vakovelelemo. 2 Kaha Yundasa uje uamuendele vungungu, nendi uatantekeye ku cihela kuje, omuo vintsimbu via vingi Yesu uakele na kulinanenako cikuma na vandongisi vendi. 3 Kaha Yundasa uaile ku citungu cije, uaile hamo namusalale va Loma na vamo vaka kuniunga Njivo ya Njambi vaje vavatamine kuli tusasendote hamo na Vafaliseo, vezile na mitetengo ya tuhia, na vindeya na vitua. 4 Kaha omo Yesu ha kutantekeya vije vikaliningua kuli ikeye, uezile kuli vakevo nakuvehula nguendi, "Iya muli nakutonda?" 5 Vamukumbuluile nguavo, "Yesu uaku Nazaleta." Yesu uavakumbuluile nguendi, "Yange vene ikeye." Yundasa uje uamuendele vungungu uakele hamo navo. 6 Omo Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Yange vene ikeye," vahilukilile munima kaha

vaya yala ou ndi?" Petulu uamukumbuluile nguendi, "Keti yange." 18 Kaha vangamba na vaka kuniunga vavuekele tuhia omuo kuakele lisika, kaha voshe valizengelekele kuje ku tuhia nakuota. Na Petulu nendi uemaneneko nakuota. 19 Kasasendote uakama uehuile Yesu via vandongisi vendi na vilongesa viendi. 20 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Njahandekele citona mesho ku vaka mavu, njinakala nakulongesa mu vinjivo via malombelo na mu njivo ya Njambi, muje muva kakungulukila Vayunda voshe. Kunjahandekele cuma mu vushueke. 21 Vika munjihuila? Ihulenii vaje vovuile vije vinjakele nakuhandeka kuli vakevo, vatantekeya vije njakele nakuhandeka." 22 Omo uahandekele eci, umo ua vaka kuniunga uemanene hayehi nendi, uapupile mbanda Yesu ha mesho nakuhandeka nguendi, "Nkuma omu mukemo muuapande kutava Kasasendote uakama ndi?" 23 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Nga njinahandeka cuma ca cipi, leka vantu voshe vatantekeye. Vuno honi nga njinahandeka vusunga, vika honi uanjpupila?" 24

Kaha Anase uatumine Yesu kuli Kayafase uje uapuile Kasasendote uakama oku vanamukutu. 25 Kaha Simoni Petulu uemanene nakuota tuhia. Vamuhiule nguavo, "Keti yove umo ua vandongisi vendi ndi?" Uavianene nakuhandeka nguendi, "Keti yange." 26 Umo ngamba ua Kasasendote uakama, kavushoko kauje yala yatetele lititui Petulu, uamuhiule nguendi, "Nkuma kunjakumuene na Yesu mu citungu ndi?" 27 Kaha naua Petulu uavianene, kaha ha ntsimbu ije vene ndemba uatambikele. 28 Tele cimenemene vahumisile Yesu kuli Kayafase nakumutuala kuli Pilato ku lipela liakama. Kuje vakevo kuvakovelele mu lipela liakama, omuo kuvatondele kulijualesa linga vakase kulia ciuano ca Paseka. 29 Kaha Pilato uaile hambanza kuli vakevo nakuhandeka nguendi, "Mulonga muka muamu uana nauo ou yala?" 30 Vamukumbuluile nguavo, "Nga ou yala kapuile muhuza, ngue kutuamunehela kuli yove." 31 Pilato uahandekele kuli vakevo nguendi, "Muambateni yeni vavenia linga muka musompe muje muayila lishiko lieni." Vantuama va Vayunda vamukumbuluile nguavo, "Kuvatutavesele kutsiha muntu." 32 (Eci capuile kushulisia aje mezi ahandekele Yesu omo uahandekele kutsa cije akatsa naco apue a vusunga.) 33 Kaha Pilato uakovelele mu lipela liakama naua, uasanene Yesu nakumuihula nguendi, "Yove Muene ua Vayunda ndi?" 34 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Cihula eci cihuminina kuli yove vavenia, indi kuli vamo vanakuleke viange?" 35 Pilato uamukumbuluile nguendi, "Usinganieka nguove yange Kayunda ndi? Vantu vove na vakuluntu va tusasendote vakevo vanahana yove kuli yange. Vika unalingi?" 36 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Vumuene vuange keti vua hano ha mavu, nga vumuene vuange vuapuile vua hano ha mavu, ngue vakuasi vange ngue vanalu kuvigilika kunjhana ku mavoko a vantuama va Vayunda. Vuno honi ngue mucinailamo, vumuene vuange keti vua hano ha mavu." 37 Pilato uamuhiule nguendi, "Nkumanri yove muene ndi?" Yesu uamukumbuluile nguendi "Ukahandeka nguove nji muene. Ha cuma eci vene mukemo njasemukile, kaha naua ha cuma eci vene mukemo njezile ha mavu mukuhandeka vusunga. Uoshe uje nakundama ku vusunga akevuiilia ku lizi liange." 38 Pilato uamuhiule nguendi, "Vusunga vika?" Munima yakuhande evi vioshe, Pilato uaile naua hambanza kuli vantuama va Vayunda nakuvaleka nguendi, "Kunjauanene mulonga uakumuluisa nauo ou. 39 Vuno honi muli na cilika ngueni njimihumisile umo ha litangua lia Paseka. Nkuma mutonda linga njimihumisile Kuene ua Vayunda ndi?" 40 Vatambakanene cikuma

nakumukumbulula nguavo, "Keti ou yala, vuno honi mbalambasa!" Honi mbalambasa uapuile muhuza.

19 Kaha Pilato uambatele Yesu nakuvahanaye linga va mupupe makote. 2 Masualale vazengele cilongo ca vimbimbo vacihakele ku mutue uendi, nakumuzika cikovelo calaha ca vunengu. 3 Vakele nakuja kuli ikeye okuvahandeka nguavo, "Uavalie, Muene ua Vayunda!" Oku valinakushuena kuyehi nendi nakumupupanga ku cihanga. 4 Pilato naua uatuuhukile hambanza nakuhandeka kuli vakevo nguendi, "Taleni, njilinakumuneha kuli yeni linga mutantekeye ngueni kunjauanene mulonga muli ikeye uakumuluisa." 5 Kaha honi Yesu uatuuhukile hambanza, oku nazala cilongo ca vimbimbo na cikovelo calaha ca vunengu. Pilato uahandekele kuli vakevo nguendi, "Ou yala uno." 6 Omo yakuluntu va tusasendote na vaka kuniunga njivo ya Njambi vamumuene, vatambakanene cikuma nguavo, "Mushukikeni! Mushukikeni!" Pilato uahandekele kuli vakevo nguendi, "Muambateni yeni vavenia linga mumushukike, kunjauanene mulonga muli ikeye uakumuluisa nauo." 7 Kaha vantuama va Vayunda vamukumbuluile nguavo, "Tuli na lishiko, kaha kuya ku lishiko eli napande kutsa omuo nalitumbula kupua Muna Njambi." 8 Honi omo Pilato uevuje eci, uovuile liova kupulakana hakulivanga. 9 Uakovelele naua mu lipela liendi nakuihula Yesu nguendi, "Uhuminina kuli?" Vuno honi Yesu kamukumbuluile. 10 Nankuma Pilato uahandekele kuli ikeye nguendi, "Nkuma uviana kuhandeka nange ndi? Nkuma kuuatantekyele nguove yange njili na nzili yaku kuhumisa, na nzili ya kukushukika ndi?" 11 Yesu uamukumbuluile nguendi, "Kueesi na nzili hali yange kuvanga vanakuhanayo kuhuminina kuli Njambi, nankuma uje uajnjinehele kuli yove ali na mulonga ua vupi uakama." 12 Kuhuma haje Pilato uatondele ngila ya kumuecela, vuno honi vantuama va Vayunda vatambakanene cikuma nguavo, "Nga uecela ou yala linga aye, kaha keti ukavusamba ka Sezale. Uoshe uje alitumbula ikeye vavenia kupua muene napu citozi ca Sezale." 13 Omo Pilato uevuje mezi avahandekele, uatuuhuisle Yesu hambanza, kaha uatumamene ha citumamo ca kusompela ku cihela civatumbuile nguavo, "Cihela cakujala mavue," kaha mu Cihevelu nguavo "Ngavata." 14 Kaha liapuile litangua lia Kulivuahesela Paseka, tele mutania. Pilato uahandekele kuli vantuama va Vayunda nguendi, "Ou Muene uenil!" 15 Vatambakanene cikuma nguavo, "Mutsihe! Mutsihe! Mushukike ha cilindakano!" Kaha Pilato uavehiule nguendi, "Mutonda njishukike Muene

ueni ndi?" Vakuluntu va tusasendote vanukumbuluile ha litangua lia Sapalalo omuo liapuile litangua nguavo, "Kutuesi na muene ueka vuno honi Sezale." **16** liakama cikuma. Kaha Vayunda valombele Pilato linga Kaha Pilato uavahaneneye linga vamushukike. Kaha vapokozole mikono ya vaje vamala va vashukikile vambatele Yesu linga vakamushukike **17** kaha Yesu na mivila yavo linga vahumise ha vilindakano. **32** uambate cilindakano cendi vavenia, vaile ku cihela cije Kaha masusalale vezile nakupokozola mikono ya civatumbula nguavo Cikola, mu Cihevelu vacitumbula vaje mihuza va vashukikile hamo na Yesu. **33** Vuno nguavo Ngolongota. **18** Kuje kuvamushukikile, kaha honi omo vahetele kuli Yesu vamuuanene natsi laja, vashukikile naua nava mala valali, umo ku cilio nankuma kuvapokuele mikono yendi. **34** Umo ua mukuavo ku cimoshue, na Yesu mukati kavo. **19** vaje masusalale, uatuviye Yesu likunga ku vimpati, Pilato uasonekele helu lia cilindakano nguendi, "Yesu kaha haje vene maninga na meme atuhukileko. **35** uaku Nazaleta, Muene ua Vayunda." **20** Vayunda (Uje uamuene vioshe evi muvialingiule uahanene vavengi vatandele haje helu lia cilindakano, omuo vukaleho ngeci nenii naua mutsiliele. Vukaleho vuendi ku cihela kuje kuvamushukikilile cakele kuyehi na vua vusunga, kaha atanantekeya nguendi ahandeka nganda, kaha haje hacilindakano uasonekeleho mu vusunga.) **36** Vioshe evi via lingiule linga visoneka Cihevelu na mu Cilatini, na mu Cingelengu. **21** Kaha vilishulisisi vije vihandeka nguavio, "Kuvitsiha viendi vakuluntu va tusasendote na vantuama va Vayunda nacimo cahi cikapokokako." **37** Kaha naua visoneka vahandekele kuli Pilato Nguavo, "Keti usonekeho vikuavo vihandeka nguavio, "Vakatonda uje ivatuvile nguove, 'Muene ua Vayunda,' vuvoni nguove, 'Ou likunga,'" **38** Munima ya viuma evi, Yosefa uaku yala uahandekele nguendi nji Muene ua Vayunda." Alamatiya, uje uapuile ndongisi ua Yesu mu vushueke, **22** Pilato uavakumbuluile nguendi, "Vinjasoneka, omuo ya liova lia vantuama va Vayunda uezile kuli njasoneka." **23** Omo masusalale vamanusuile kushukika Pilato nakumulomba linga ambate muvila ua Yesu. Yesu, vambatele vizalo viendi, kaha vavipangele Kaha Pilato uamuhanene nzili yakuhumisa muvila mu vimbazuviila viuana, lisualale umo na umo ua Yesu ha cilindakano, Kaha ua uhumiisile. **39** uambateleko cendi. Kaha naua vambatele cikovelo Nikondemo, uje ikeye ha kulivanga uaile kuli Yesu cendi ca mukati cakupanga ha ntanga imolika ya vutsiki na ikeye uaileko, uambatele makilo akupua maka yakuhona mungundo, kuhuma kuilu na ha makumi atatu a mukundu, uakupandakana na miila mavu. **24** Valihandekesele umo na mukuavo nguavo, na malimangango. **40** Vambatele muvila ua Yesu "Keti tucitavle, vuno honi tuteni nkela tumone iya nakuzengela ha vintanga via liniu hamo na mukundu, akacambata." Eci calingiule linga visoneka vilishulisisi kuya muvakatsindila ku cilika ca Vayunda. **41** Kuakele vije vihandeka nguavio, "Valipangezelele vizalo viange citungu ku cihela cije kuvamushukikilile, muje mu hhakati kavo, kaha omuo ya vuzalo vuange vatile citungu muakele cihiho cije kanda vatsindemo muntu. nkela." Evi vikevio vivalingile masusalale. **25** Kaha vaje **42** Omuo liapuile litangua lia Vayunda lia Kulivuahesela vemanene kuyehi na cilindakano ca Yesu vaupile ciuano ca paseka, kaha omuo na cihiho cakele muyehi, vaina, na shongo ya vaina, na Maliya mpuevo ya kaha vatsindilemo Yesu.

Kolopase, na Maliya Mangandalena. **26** Omo Yesu uamuene vaina na ndongisi uje yazangele cikuma uemanene kuyehi nendi, kaha Yesu uahandekele kuli vaina nguendi, "Mpuevo, tala, munove!" **27** Kaha uahandekele kuli ndongisi yendi nguendi, "Tala vanoko!" Kuhuma ha ntsimbu ije uje ndongisi uataualele vaina ya Yesu ku njivo yendi. **28** Hanima yevi Yesu uatanantekeyele ngeci vioshe vinahu kaha uahandekele nguendi, "Linga visoneka vilishulisisi, 'Njilinakuvua mpuila!'" **29** Kuakele nganja kuje ije ya shulile na viniu. Kaha vajavekelemo mupelo muje mu viniu na ku haka ku muntango ua Isope, vaukakuile naku haka ku kanua kendi **30** Omo Yesu uatambuile viniu kaha uahandekele nguendi, "Kunahu." Kaha uatepuile mutue uendi nakuecela Cimbembesi cendi. **31** Omo liapuile litangua lia Kulivuahesela ciuano ca paseka. Vayunda kuvatondele mivila isale ha cilindakano

20 Cimene mene ha litangua lia calumingu tele kuacizivala, Maliya Mangandalena uaile ku cihiho, kaha uamuene livue vana lihumisa ku cihiho. **2** Kaha uashatukilile kuli Simoni Petulu na ndongisi mukuavo naua uje uazangele Yesu cikuma, kaha uavalekele nguendi, "Muene uetu vana muhumisa mu cihiho kaha kututantekeya oku vanamuhaka!" **3** Hajevene Petulu na uje ndongisi mukuavo vaile ku cihiho. **4** Kaha voshe vavalii vakele nakushatuka hamo, vuno honi uje ndongisi mukuavo uashatukile cikuma kupulakana Petulu, kaha uapuile uakulivanga kuheta ku cihiho. **5** Uemanene nakutalezeku mu cihiho, kaha uamuene vintanga via liniu, vuno honi kakovelelemo. **6** Simoni Petulu uje uamukavele munima na ikeye uahetele, hajevene ikeye uakovele mu cihiho uamuene lika vintanga via liniu vili ha mavu,

7 na ntanga ije yakele ku mutue ua Yesu kuyakele omo Yesu uezile. 25 Kaha vakuavo vandongisi va hamo na vintanga via liniu vuno honi yalihuminine Yesu vamulekele nguavo, "Tuamono Muene." Kaha nakukala hali kaliayo lika. 8 Kaha uje ndongisi ikeye uahandekele kuli vakevo nguendi, "Kuvanga mukuavo ualivangele kuheta ku cihilo, nendi naua njinamumono mu mavoko muje mu vatuvile vimbambo, uakovelelemo, kaha uamuene nakutsiliela. 9 Cipue nakukuatamo na munie uange, nga keti ngoconi ngocovene kuvovuvisisile visoneka vije vahandekele kunjitsiliela." 26 Omo kuahitile matangua atanu na nguavio napande kusanguka ku vatsi. 10 Kaha atatu kaha vandongisi vendi naua vakele mu njivo, vaje vandongisi vahilukile ku membo avo. 11 Vuno kaha Tomasi uakele hamo navo. Cikolo capuile honi Maliya uemanene ku cihilo nakulila kaha omo cakupata, vuno honi Yesu uezile nakuimana hhakati tele ali nakulila uakotamene nakutala mu cihilo, 12 kavo nakuhandeka nguendi, "Ciyulo cikale nen." uamuene tungelo valavi vanazala vizalo via kutoka 27 Kaha uahandekele kuli Tomasi nguendi, "Kuuta vanatumama kuje kuakele muvila ua Yesu, umo munie uove mu livoko liange, tala mavoko ange kaha ku mitue mukuavo ku viliato. 13 Vahandekele kuli humisa livoko liove nakulihaka ku vimpati viange linga ikeye nguavo, "Mpuevo vika ulinakulila?" Kaha keti ukale navimpata vuno honi untsiliele." 28 Tomasi uahandekele kuli vakevo nguendi, "Vanambata Muene uamukumbuluile nguendi, "Muene uange, Njambi uange, kaha kunjantekeya oku vanamuhaka!" 14 yange!" 29 Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, Omo tele acili nakuhandeka vioshe evi, utalele "Uatsiliela omuo uanjimonu ndi? Vanakuiluua vaje kunima kaha uamuene Yesu nemana kuje, vuno honi kuva njimuene vuno honi vanatsiliela." 30 Kaha katantekeyele nguendi Yesu. 15 Yesu uamuuhile Yesu ualingile vitantekeyeso viavingi ha mesho a nguendi, "Mpuevo, vika ulinakulila iya utonda?" Maliya vandongisi vendi, vije kuvasonekele mu livulu eli. 31 uasinganiekele nguendi ndimi, kaha uahandekele Vuno honi evi vanavisoneka linga mutsiliele negei kuli ikeye nguendi, "Muene, indi yove unamuambata, Yesu ikeye Kilistu, Muna Njambi, kaha mukutsiliela njileke oku kunamuhaka, linga nijkamuambateko." 16 mukakala na muono kuhitila mu lizina liendi.

Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Maliyal!" Kaha

Maliya utengulukile nakuhandeka nendi mu Cihevelu nguendi, "Lavonil!" (Kulumbununa Mulongisi). 17 Kaha Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Keti unjikuate omo kanda njilonde kuya kuli Tate. Vuno honi ya kuli vavusamba vange ukavaleke ngrove njili nakuhiluka kuli Tate ikeye uje ishueni, kuli Njambi yange ikeye uje Njambi yeni." 18 Maliya Mangandalena uatile nakuleka vandongisi nguendi, "Njinamono Muene." Kaha Maliya Mangandalena uavalekele nguendi Yesu ikeye nahandeka viuma evi kuli ikeye. 19 Omo capuile cinguezi ca litangua lia calumingu, vandongisi valikungululile hamolika mu njivo ije vikolo viapuile viakupata omuo vakele na liova lia kuteua vantuama va Vayunda, kaha Yesu uezile nakuimana navo nakuhandeka nguendi, "Ciyulo cikale nen." 20 Omo uamanesele kuhandeka evi, uavamonesele mavoko endi mukati na helu, kaha vandongisi vendi vavuahelolele kumona Muene uavo. 21 Yesu uahandekele kuli vakevo naua nguendi, "Ciyulo cikale nen. Omuo Tate uanxitumine nange naua njimituma." 22 Omo uamanesele kuhandeka evi, uavahuiminine nakuhandeka kuli vakevo nguendi, "Tambuleni Cimbembesi Uakulela. 23 Nga mukonekela vipi vuamukueni, kaha vanamukonekela, nga kumuvakonekela, kaha kuva kavakonekela." 24 Vuno honi Tomasi (uje ivatumbuile nguavo mpasa), uje umo ua vaje likumi na valavi kakele hamo navo

21 Hanima yevi Yesu ualisholuele vavenia naua kuli vandongisi vendi ku cisali ca Timbeliae, ualisholuele ikeye vavenia mu ngila eyi. 2 Simoni Petulu, na Tomasi uje ivatumbuile mpasa, na Natanele uje uahumine ku Kana mu nganda ya Ngatileya, na vana va Zembendeo na vakuavo vandongisi valavi voshe vakele hamo. 3 Simoni Petulu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Njili nakuya nakuta vatsi." Kaha vahandekele kuli ikeye nguavo, "Tuya mumo." Kaha valie hamo mu vuato, vuno honi vutsiki vuje kuvakuatele na umo uahi. 4 Liamukuavo cimene mene, Yesu uemanene ku cisali, vuno honi vandongisi vendi kuvantantekeyele nguavo Yesu. 5 Kaha Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Vana vange, kumuakuateleko cipue itsi umo ndi?" Kaha vamutavele nguavo, "Houe." 6 Kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Teni vuanda vueni ku cihela ca cilio ca vuato, kaha mukakuata vatsi." Vatele vuanda vuavo kuje kaha vahonouele cipue kukoka vuje vuanda omuo vatsi vapuile vavengi. 7 Uje ndongisi ivazangele cikuma kuli Yesu uahandekele kuli Petulu nguendi, "Nkumanu Muene!" Omo Simoni Petulu uevile nguendi uapuile Muene, uazalele vizalo viendi, omuo uashuluile vizalo viendi viahelu, kaha uakovelele mu mema. 8 Vuno honi vandongisi veka vakevo vezile mu vuato, vakele nakukoka vuanda vuje vuashulile na vatsi. Omo kuvakele kulahako

na ntunda, vuno honi yapuile lika ntunda yakupua cizango cange akayoya noho njikeja, nkuma evi matambo cihita. 9 Kaha omo vahetele ha ntunda vikevio vika kuli yove? Njikave!" 23 Kaha muzimbu ou vamuene manungu a tuhia hali na itsi na mbolo. 10 uashandokelele muimbo lioshe, nguavo ou ndongisi Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, "Neheniko ka katsi. Vuno honi Yesu kahandekele kuli ikeye vatsi vamo vamu nakuata." 11 Kaha Simoni Petulu nguendi ka katsi, vuno honi nguendi, "Nga ku cizango uakovelele mu vuato, nakukokela vuanda ku ntunda cange ngue akayoya noho njikeja, evi vikevio vika vuje vuashulile na vatsi vakama cikuma, vatsi vapuile kuli yove?" 24 Ou ikeye ndongisi uje ahandeka cihita na makumi atanu na vatsi vatatu, kaha cipue vukaleho vua viuma evi vialingiuile nakuvisoneka, vene tele vatsi vapuile vavengi, vuno honi vuanda kaha tutantekeya nguetu vukaleho vuendi vunapu ku vuatavukile. 12 Yesu uahandekele kuli vakevo vua vusunga. 25 Vuno honi kuvili vimo viuma viavingi nguendi, "Ijeni muakulie via kulia via cimene." Kaha vikuavo vije Yesu ualingile, nga vioshe va visonekele, naumo uahi ua vandongisi uehuileko nguendi, "Yove njatantekeya nguange nga mavu oshe ku asele iya?" Omuo vatantekeyele nguavo Muene. 13 Kaha kuuana cihela cakutulikila mavulu aje avanasoneka. Yesu uezile nakuambata mbolo na kuvahanayo, kaha ualingile cimo vene naua na ku vatsi. 14 Eyi yapuile ntsimbu ya mucitatu ije Yesu ualisholuele kuli vandongisi vendi hanima yakusanguka ku vatsi. 15 Omo vamanusuile kulia via kulia via cimene, kaha Yesu uahandekele kuli Simoni Petulu nguendi, "Simoni muna luano, nkuma uanjizaka kupulakana ava ndi?" Petulu uamukumbuluile nguendi, "Eyo Muene nove utantekeya nguove njakuzanga." Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Lisa vana va vampanga vange." 16 Kaha Yesu uahandekele kuli ikeye ntsimbu ya mucivali nguendi, "Simoni muna luano, uanjizanga ndi?" Petulu uamukumbuluile nguendi, "Eyo, Muene, nove utantekeya nguove njakuzanga." Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Niunga vampanga vange." 17 Kaha Yesu uahandekele kuli ikeye ntsimbu ya mucitatu nguendi, "Simoni muna luano, uanjizaka ndi?" Petulu uevuile kupihia omuo uamuihuile ntsimbu ya mucitatu nguendi, "Uanjizanga ndi?" Kaha uahandekele kuli ikeye nguendi, "Muene, utantekeya nove nguove njakuzanga." Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Lisa vampanga vange. 18 Cilivene mua vusunga njikuleka nguange omo tele uapuile u kanike, uakele nakulikuta muiva uove mu mbunda nakuya kuoshe kuje ku uatondele. Vuno honi omo ukakuluvala ukolola mavoko ove kaha mukueni akakukuta muiva mu mbunda yove nakukutuala kuje ku utondo." 19 (Mukuhandeka evi, Yesu uahandekele vutsi vuje vuakatsa navuo Petulu vuje vukaneha vumpau kuli Njambi.) Kaha Yesu uahandekele kuli Petulu nguendi, "Njikave!" 20 Petulu uatengulukile kaha uamuene uje ndongisi ivazangele cikuma kuli Yesu alinakumukava, uje uasindamenene ha ntulo ya Yesu ha ntsimbu ije ivalile via kulia via cinguezi naua ikeye uje uahandekele nguendi, "Muene iya akakuenda vungungu?" 21 Omo Petulu uamumuene, uehuile Yesu nguendi, "Muene, vika vikaliningua kuli ou yala?" 22 Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Nga ku

Vilinga

1 Kuli ua cizango Telefilo, Mu livulu lia kulivanga Njasonekele hali vije vioshe Yesu ualingile na kulongesa cendi hume hambangelo, 2 nakuheta litangua lije vamutualele muilu, munima yakuhanan vishika kuhitila mu Cimbembesi Uakulela ku tunganda vaje vahanguile. 3 Munima ya kutsa na kusanguka cendi, ualisholuele ikeye vavenia kuli vakevo mu vingila vije viakele na vukaleho ngeci ikeye alinakuyoya. Ualisholuele kuli vakevo mu matangua akupua makumi auana nakuhandeka via vamuene vua Njambi. 4 Tele acilinavo, uavashikile nguendi, "Keti vakahume mu Yelusalema vuno honi vakavandamenene kuje cikulaheso ca Tate. Evi vikevio viahandekele vije vimuevuile kuli yange. 5 Iuano uambuitikile na mema vuno honi ha matangua amandende lika vakamimbuitika na Cimbembesi Uakulela." 6 Omo tunganda vakele hamo na Yesu, vamuuihuile nguavo, "Muene, nkuma kuntsimbu inovene ukahiluisila vamuene ku Isaleli?" 7 Yesu uavakumbuluile nguendi, "Keti kuli yeni kutantekeya vintsimbu cipue matangua aje Tate anavauahesa kuya ku nzili yendi. 8 Vuno honi mukatambula nzili omo Cimbembesi Uakulela cikeja hali yeni, kaha mukapua vakeleho vange mu Yelusalema, na mu Yundeya muoshe na mu Samaliya, na kuma manusuili a mavu." 9 Omo uamanusuile kuhandeka eci, vamukakuile naku mutuala muilu te oku vamutalelela, lishelia liamuambate kaha kuvamumuene naua. 10 Tele vali nakutalelela muilu, hajevene vamala vavalii vazalele via kutoka vemanene kuli vakevo. 11 Vehuile nguavo, "Vamala vaku Ngalileya, vika munemanena nakutala muilu? Ou Yesu, uje ivanambata kuli yeni nakumutuala muilu, akeja naua mucifua cimo nge muje mumuamumuenene aya muilu." 12 Kaha tunganda vahilukille ku Yelusalema omo vahumine ku Munkinda ua Oliveta uje uakala kuyehi na Yelusalema, yapuile ntunda yakupua ngue kilomita yakele hali umo na umo uavo. 13 Omo vakovelele mu nganda, kaha Cimbembesi Uakulela kaha vaputukile kuhandeka mu vaile ku mulili ua kuilu kuje kuvakele va Petulu, vindaka vieka, nge muje Cimbembesi cavalingile linga na Iuano, na Tiango, na Anduleo, na Filipu, na vahandekemo. 14 Vakele civunga cakama cakungulukile. Voshe valikomokelele nakulikungulula hamolika mukulombela na mutima omuo muntu uoshe uovuile vaje vaka kutsiliela umo, hamo na vampauevo veka na Maliya vaina vahandeka mu vindaka viavo. 15 cikuma nakuhandeka nguavo, "Nkuma ava vali Mu matangua aje Petulu uemanene hhakati ka nakuhandeka ngeci keti voshe Vangalileya ndi? 8 Cija vaka kutsiliela hamolika na civunga cakupua cihiha vati honi tuvavoshe tuvevua umo na umo mu moyati

na vantu makumi avali nakuhandeka nguendi, 16 "Vavusamba vange, visoneka vinapande vilishulisise muje Cimbembesi Uakulela kuhitila muli Ndaviti cahandekele hali Yundasa, uje uatuamenenene vaje vakutile Yesu. 17 Yundasa uapuile umo uetu, omuo vamuhanguile kupua uakuvipangi vietu." 18 (Na vimbongo vije viatambuile Yundasa ha vilinga viendi via vipi, uavilandele lihia muje mualiuililile na kutsa, uatavukile lizimo na mila yendi yatutulukile hambanza. 19 Vantu voshe vakele mu Yelusalema vacuvuile, kaha mu moyati uavo vatumbuile lije lihia nguavo Akalundama, "kulumbununa nguavo Lihia lia Maninga.") 20 "Omou vanacisoneka mu livulu lia Miaso nguavo, 'Njivo yendi ipue yamupulungua, keti mukale cipue umo.' vacisoneka naua nguavo, 'Muntu ueka akahinge ha vipangi viendi.' 21 Nankuma tuapande kuhangula umo ha vamala vaje vanakala netu ntsimbu yoshe ije Muene Yesu uendanganene netu, 22 kuputukila ku ntsimbu ije Iuano uambuluile muzimbu uendi uakumbuitika nakuheta ha litangua lije omo vahumisile Yesu kuli yetu nakumutuala muilu. Ha cuma eci, umo uavo napande kupua mukaleho uetu ku kusanguka cendi. 23 Nankuma, vahanguile vamala vavalii, Yosefa uje ivalukile Mbalasambase (naua vamutumbuile nguavo Njasitase) na Maseyase. 24 Ambahoni valombelolelenguavo, "Muene, utantekeya mutima ua muntu uoshe. Tumuese hali ava vavalii iya uje iunahangula 25 kuambata cihela mu vipangi evi na kupanga vipangi via vunganda vije Yundasa uasezele nakuya ku mutambela uendi." 26 Kaha vavatelele nkela, na nkela yauililile hali Maseyase, nankuma vamupandakanene ku tunganda likumi na umo.

2 Omo litangua lia Pentekosita liahete, vaka kutsiliela voshe vakungulukile mu njivo imolika. 2 Hajevene muilu muahumine cililimo ngue kupekumuka kua mpunzi yakama, kaha yashulisile njivo yoshe muje muvatumamene. 3 Vanuene vije viafuile ngue milengi vaka kuivuila Njambi liova vaje vahumine ku mafuti Alufeya, na Simoni Zelote uje ualuvisile vaka kusuana oshe ahano ha mavu. 6 Omo vovuile kalua kaje, va Valoma, na Yundasa muna Tiango. 14 Vakele civunga cakama cakungulukile. Voshe valikomokelele nakulikungulula hamolika mukulombela na mutima omuo muntu uoshe uovuile vaje vaka kutsiliela umo, hamo na vampauevo veka na Maliya vaina vahandeka mu vindaka viavo. 7 Voshe valikomokelele ya Yesu hamolika na vashongo vendi Yesu. 15 cikuma nakuhandeka nguavo, "Nkuma ava vali Mu matangua aje Petulu uemanene hhakati ka nakuhandeka ngeci keti voshe Vangalileya ndi? 8 Cija vaka kutsiliela hamolika na civunga cakupua cihiha vati honi tuvavoshe tuvevua umo na umo mu moyati

uetu vavenia? 9 Vamo vetu vahuma ku Palitiya, omuo ali ku livoko liange lia cilio kaha kunjikajaja. 26 Mendiya na ku Elame, vakuavo ku Mesopotamia, Nankuma mutima uange uvuahelela, na mezi ange Yundeya na ku Kapandosiya, vakuavo ku Pontiyasi anashulu na nzolela. Kaha muvila uange ukahuima na ku vinganda vimo via Valoma via mu Asiya, 10 mu lutsilielo. 27 Omuo kukanjiseze mu vukalo vua vamo ku Filingiya na ku Pampiliya, vakuavo ku Ingito vatsi, cipue kutava muka kulela uove linga apolele mu na ku mitambela ya Limbiya kuyehi na Silene, vamo cihilo. (Hadēs g86) 28 Unanjitankeyesa vingila vituala vangenzi vahuma ku nganda ya Loma 11 (Vayunda ku muono, ukanjishulisa na nzolela mukukala muyehi na ava keti Vayunda vuno honi lika vakakava futisi nove.' 29 "Vakuetu, njihandeka kuli yeni nakusimpa ya Vayunda), vamo vetu vahuma ku Kelete na ku hali kukuluila yetu Ndaviti uje uatsile na kumutsinda, Alambiya yetu tuvavoshe tulinakuvevua vahandeka na cihilo cendi hanga tucili naco na lelo lino. 30 Ndaviti vikomoueso via Njambi mu miyati yetu." 12 Kaha voshe upuile kananguizi ua Njambi, kaha uatantekeyele valikomokelele nakukala na citanga, kaha valihozuele nguendi Njambi uamukulahesele na kulisinga nguendi umo na mukuavo nguovo, "Eci cilumbunuka vika?" 13 akapuisa umu ua vatekuluila vendi kukala ha litanda Vuno honi vamo vavo vashendumuine vaka kutsiliela lia vumuene. 31 Ndaviti ha kumona vije vikalgingika nakuhandeka nguovo, "Vantu ava vanapende viniu!" 14 Vuno honi Petulu uemanene na vakuavo tunganda likumi na umu, uahandekele na lizi liakama ku mu vukalo vua vatsi, muvila uendi kuuapolelele mu civunga cije nguendi, "Vamala vaku Yundeya nenii cihilo." (Hadēs g86) 32 Njambi nasangula ou Yesu ku voshe muakala mu Yelusalema, tantekeyeni eci vatsi, kaha yetu voshe tunapu vakaleho va viuma cuma, kaha ivuililene muacili kuli evi njihandeka. evi. 33 Ikeye hakumujundula kuya ku livoko lia cilio 15 Cilivene, vantu ava kuvapendele nge mumuli lia Njambi, nakutambula Cimbembesi Uakulela kuli nakuyonguelamo, ino inapu ntsimbu ya mucitanu Ishe cije camu kulahesele, kaha netilahoni vije vimuli na viuana ku cimene. 16 Vuno honi evi vikevio nakumona na kuivua hali yetu. 34 Omuo keti Ndaviti vahandekele kananguizi ua Njambi Njuele nguendi. uje ualondèle muilu, vuno honi ikeye uahandekele 17 Njambi ahandeka nguendi, "Eci cikeco nifikalinga mu nguendi, 'Muene uahandekele kuli Muene yange matangua amamanusuililo njiketila Cimbembesi cange nguendi, Tumama ku livoko liange lia cilio 35 noho hali muntu na muntu. Vana veni va vamala na ava cikapuisa vitozi vove vuliatelo vuave.' 36 "Nankuma va vampuevo vakambulula vunanguizi, na vakuenje vantu voshe va Isaleli vanapande kutantekeya muacili veni vakamona vimona, na vakulukazi veni vakalota ngeci ou ikeye Yesu, uje imuashukikile ha cilindakano vinjozi. 18 Mu matangua aje njiketila Cimbembesi ikeye Njambi yanapuisa Muene na Kilistu." 37 cange, cipue hali vangamba vange, va vamala na Omo vantu vovuile evi, cavakuate ku mitima yavo ava va vampuevo kaha vakambulula vunanguizi. kaha vahandekele kuli Petulu na kuli tunganda 19 Nifikalinga vikomoueso muilu na vitantekeyeso vakuavo nguovo, "Eni vakuetu, tuapande kulinga hano ha mavu, kukakala maninga, na tuhia, na vuisi vati?" 38 Petulu uahandekele kuli vakevo nguendi, vuakama. 20 Litangua likazivala vuiii, na ngonde "Muntu na muntu napande kutenguluka ku vipi viendi ikavenga ngengu ngue maninga, ntsimbu kanda nakumumbuitika mu lizina lia Yesu Kilistu linga litangua liakama lia vumpau vua Muene lihete. 21 vamisambese ku vipi vieni, kaha mukatambula vuana Kaha uoshe akasana lizina lia Muene akovoka.' 22 vua Cimbembesi Uakulela. 39 Omuo cikulaheso ca Yeni vamala vaku Isaleli! "Ivuililene ku mezi aua, Njambi cinapu ceni na vana veni, na kuli voshe vaje vali Yesu uaku Nazaleta uapuile yala uje nzili yendi kulahako, vaje voshe vakasana Muene Njambi yetu yakama yavu Njambi yasholuele muacili kuli yeni veje kuli ikeye." 40 Petulu uahandekele kuli vakevo vikomoueso na vitantekeyeso vije vialingile Njambi na mezi eka akuvanangula nakuvalambelela nguendi, kuhitila muli ikeye hhakati keni, nge muje yeni vavenia "Lioheleni yeni vavenia ku miyati eyi ya vilinga via mualitankeyela. 23 Njambi mu kutantekeya cendi na vipi." 41 Vaje voshe vatambuile muzimbu ua Petulu mu viyongola viendi via laja ngeci Yesu vaka muhana vavambuitikile, kaha ha litangua lije kualivezelele ku mavoko eni, kaha yeni muamatshile hakutava vantu vakupua makulukazi atatu. 42 Vakakateyele ku vaka vupi linga vamushukike ha cilindakano. 24 Vuno vilongesa via tunganda na mukukunguluka hamo, na honi Njambi uamusanguile ku vatsi, uamupatuile ku mukutavula mbolo na mukulombela. 43 Vikomoueso na nzili ya kutsa, omuo kucatavele linga kutsa cimupuise vitantekeyeso viavingi vivalingile tunganda viovuisile cinzinda. 25 Omuo Ndaviti uahandekele hali ikeye vantu voshe liova. 44 Vaka kutsiliela voshe vakele nguendi, 'Muene kulutue luange ntsimbu yoshe, hamo mukulitombola, kaha valipangelele vufuko

vuavo voshe. **45** Valandesele viuma viavo na vufuko Pilato te nayongola kumuecela. **14** Vuno honi yeni vuavo, kaha valipangezelele vimbongo hhakati kavo, muamuvianene Uakulele na Vusunga kaha muashikile kuya muje muanazenekele muttu. **46** Ha litangua na Pilato linga amiecelele na kumihana muhuza. **15** litangua valikungulile mu Njivo ya Njambi, vakele Kaha muamutsihile uje ikeye Vavenia muono, vuno nakutavula mbolo mu vinjivo viavo na kulia viakulia honi Njambi uamusanguile ku vatsi. Yetu tunapu viavo mukuvuahela na mitima ya kulikehesa, **47** tuvakaleho ha cuma eci. **16** Mukutsiliela mu lizina lia Yesu, lizina liendi ikeye vavenia likelio liahana ou yala nzili, ou mumona nakutantekeya, nalutsilielo luakuhitila muli Yesu lunamuhana kukanguka kuacili ku mesho eni voshe. **17** "Honi vanuanetu njantantekeya nguange vije mualingile kuli Yesu, yeni na vantuama veni muavilingilile mu nzimba. **18** Mu ngila eyi vene Njambi uashulisiile vije viahandekele laja kuhitila ku tunanguizi va Njambi va Njambi voshe nguendi, Kilstu uendi akayanda. **19** Omuo acuma eci tengulukeni, kaha hilukeni kuli Njambi linga amisambese ku vipi vieni, **20** Vitsimbu via kuuirma viakahuminina kuli Muene kaha akatuma Kilstu uendi uje yahanguile laja ikeye Yesu. **21** Napande kukala muilu noho ntsimbu ikaheta ije Njambi akapuisa viuma vioshe vuha, nge muahandekele laja kuhitila muli tunanguizi va Njambi vendi va kulela. (aiōn g165) **22** Mosesa uahandekele nguendi, 'Muene Njambi yeni akamitumina kananguizi nge muje muatumine yange, akapua umo uakuhuma hhakati ka vantu veni, mukononoke vioshe vije viakamileka. **23** Uoshe kakononoka uje kananguizi vakamuhumisa kuli vantu va Njambi.' **24** Tunanguizi va Njambi voshe nge muvana vahandekelamo, kuhuma kuli Samuele na vaje vezile munima yendi, navo naua vambuluile vije vilingiu matangua ano. **25** Mu vatekulula va tunanguizi va Njambi va Njambi na litavasano lije Njambi uahanene kuli vakukulula veni nge muahandekele kuli Avilahama nguendi, 'Kuhitila muli vatekulula vove miyati yoshe ya vantu hano ha mavu vakakisuliua.' **26** Omo Njambi ujunduile ngamba yendi, uamutumine kuli yeni hakulivanga, mukumikuisula linga muttu uoshe ahume ku vilinga viendi via vipi."

3 Ha litangua limo Petulu na Iuano vaile ku Njivo ya Njambi ha ntsimbu ya kulombela, yapuile ntsimbu ya maola atatu ku mutania. **2** Kuje ku cikolo civatumbuile nguavo Cikolo Cacili ca Njivo ya Njambi, kuakele yala umo uje uapuile cilema hume kukusemuka cendi. Vakele nakumutuala tuala ku cikolo ha litangua na litangua linga alombe vuana kuli vantu vaje vakele nakukovela mu Njivo ya Njambi. **3** Omo uamuene Petulu na Iuano valinakukovela mu Njivo ya Njambi, uavalombe linga vamuhaneko cimo. **4** Petulu na Iuano voshe vamutalele ntoma, kaha Petulu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Tutale!" **5** Nankuma uavatalele ntoma, uayonguele nguendi hamo vamuhanako cimo. **6** Vuno honi Petulu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Kunjesi na Silivelu cipue Ngolinde, vuno honi eci njilinaco cikeco cinjikhuna, mu lizina lia Yesu Kilstu uaku Nazaleta imana linga uende." **7** Ambahoni uamukuate ku livoko liendi lia cilio nakumukatula, hajevene viliato na tutsendengele tuendi viakele na nzili. **8** Uakatukile nakutumbuka kaha uaputukile kuenda, uakovelele hamo navo mu Njivo ya Njambi, uendele nakutumbuzoka na kushangazala Njambi. **9** Vantu voshe kuje vamuene alinakuenda nakushangazala Njambi, **10** omo vamutantekeyele ngeci ikeye uje uakele nakutumama ku cikolo cije civatumbuile nguavo Cikolo Cacili ca Njivo ya Njambi nakulomba vuana, kaha voshe valikomokelele cikuma ha cuma cije calinguile kuli ikeye. **11** Omo uje yala uakakateyele kuli Petulu na Iuano, vantu voshe valikomokelele kaha voshe vashatukililile kuli vakevo mu Mbalanda ya Solomon. **12** Omo Petulu uamuene vaje vantu, uahandekele kuli vakevo nguendi, "Yeni vaka Isaleli, vikahoni mualikomokela ha cuma eci, cipue vikahoni mututalela ntoma? Muayongola ngueni eci cinalingiu mu nzili yetu cipue mu vunjambi vuetu mukemo tunendesa ou muttu ndi? **13** Njambi ua Avilahama, na Isake na Yakomba, Njambi ya vakukulula vetu, ikeye nahana vumpau kuli ngamba yendi Yesu, uje imuahanene kuli vaka kusuana nakumuviana ku mesho a Pilato, cipue

4 Tele Petulu na Iuano vacili nakuhandeka ku vantu, vamo tusasendote na ntuama ua Njivo ya Njambi na Vasanduki vezile kuli vakevo. **2** Vanieuqe cikuma omuo vakele nakulongesa vantu nguavo Yesu nasanguka ku vatsi, eci camuesele ngeci vatsi vakasanguka. **3** Nankuma, vavakuate nakuhahaka mu kamenga noho liamukuavo, omuo kuapuile laja cinguezi. **4** Vuno honi vavengi vaje vovuile lizi vatsilielelele, kaha vuingi vua vamala vapuile makulukazi atanu. **5** Liamukuavo vantuama va Vayunda, na vakuluntu, na valongisi va mezi a Lishiko valikungulilile mu Yelusalema. **6** Valiuanene

hamo na Anase Kasasendote Uakama na Kayafase tusasendote na vanтуама kuli vakevo. 24 Omo vaka na luano na Alekizanda na voshe vaje vapuile kutsiliela vovuile viuma evi, voshe vakungulukile vaka ntanga ya Kasasendote Uakama. 7 Omo hamo nakulombela kuli Njambi nguavo, "Muene vemikile Petulu na luano ku mesho avo vatondele Samatanga ua lili na mavu, na mema a kalunga na kutantekeya kaha vavehuile nguavo, "Nzili yeya vioshe vilimo! 25 Yove uahandekele na Cimbembesi mulinayo cipue mu lizina lieya munalingi cuma eci?" 8 Uakulela kuhitila muli kukuluila yetu Ndaviti, ngamba Ambahoni Petulu hakushula na Cimbembesi Uakulela, yove, omo ikeye uahandekele nguendi, "Kaha uavakumbuluile nguendi, "Yeni vanтуама va vanту omuo vika ava keti Vayunda vanienguele, na omuo na vakuluntu, 9 nga muli nakutuihula lelo ha vilinga vika vanту vatumba matumbe akuhona seho? 26 viacili vinalingiuia kuli yala ou ua cilema na vati Vamieni va hano ha mavu valivuahesele vualumo muje muanakangukilamo, 10 yeni voshe munapande vakevo vavenia, na vaka kusuana valikunguluile kutantekeya, na vanту voshe vamu Isaleli vanapande hamo nakuluisa Muene na Kilistu uendi.' 27 Cilivene kutantekeya ngeci muntu ou nemana ku mesho Helonde na Pontiyu Pilato valikunguluile hamo mu eni nakanguka muacili mu lizina lia Yesu Kilistu ua nganda ino hamo na ava keti Vayunda na vanту va ku Nazaleta, uje imuashukikile ha cilindakano, uje Isaleli nakuluisa ngamba yove uakulela Yesu, uje yasanguile Njambi ku vatsi. 11 Ou Yesu ikeye uje iuavuavesele. 28 Valikunguluile nakulinga vioshe visoneka vihandeka nguavo 'Livue limuayenguile vije viuatondele laja na nzili yove na cizango cove yeni vaka kutunga, ikeye honi napu cisimi caseho linga vikalingiue. 29 Kaha vuavuno, Muene, tala cikuma ca mumbango kupulakana vioshe.' 12 Kutuasa muvali nakutushunguiya, kaha tava linga vangamba kuuana kuovoka muli ueka naua, omuo kukuesi vove vambulule lizi liove na kusimpa. 30 Sholola lizina lieka hano ha mavu lianahana Njambi ku livoko liove mukukanguisa nakulinga vitantekeyeso vanту litunapande kuovokelamo." 13 Vaka mpunga na vikomoueso mu lizina lia ngamba yove uakulela vakomokele omo vamuene kusimpa kua Petulu na Yesu." 31 Omo vamanusuile kulombela, cihela cije luano omuo vamuene ngeci vapuile vanту vangoco vakungulukilile caliningangele. Kaha voshe vashulile vakuhona kulilongesa, kaha vavanonganuene ngeci na Cimbembesi Uakulela nakuambulula lizi lia Njambi vakevo vakele hamo na Yesu. 14 Vuno honi hakumona nakusimpa. 32 Civunga ca vaka kutsiliela vakele na uje muntu ivakanguisile nemana hamo na Petulu na mutima umolika na viyongola vimolika, naumo uahi luano, kuvasale kuhandeka cuma cimo cakuvaluisa uatumbuile viuma viendi vije viafukile kupua viendi, naua. 15 Nankuma, vavalekele linga vatuhuke mu vuno honi valipangezelele vioshe viavo vije vivakele njivo ya Mpunga, kaha vaputukile kulihandekesa navio. 33 Kaha na nzili yakama tunganda vambuluile hhakati kavo nguavo, 16 "Vika tulinga nava vamala? vukaleho vua kusanguka kua Muene Yesu, kaha na Omuo muntu uoshe mu Yelusalema natantekeya kavumbi kakama kakele hali vakevo. 34 Kukuakele ngeci eci cikomoueso caciba civanalingi, kaha kutuasa umo hhakati kavo uajenekele cuma, omuo vaje vakele kuciviana. 17 Vuno honi kuvidika cuma eci ngeci na mehia cipue vinjivo vavilandesele kaha vanehele keti citsimane naua hhakati ka vanту, tunangulenii vimbongo vivatambuile ku viuma vije valandesele ava vamala linga keti vahandeke naua kuli muntu 35 nakuvihana kuli tunganda, kaha vavipangezelele mu lizina lia Yesu." 18 Nankuma, vasanene mukati ku muntu na muntu ngue kukujeneka cendi. 36 nakuvashika linga keti vahandeke cuma cimo cipue Kaha Yosefa, Kalevi uje uasemukilile mu sapulasi, kulongesa naua mu lizina lia Yesu. 19 Vuno honi uje tunganda vamutumbuile nguavo Mbanambasa, Petulu na luano vavakumbuluile nguavo, "Yeni kulum bunuka nguavo "Muka kuzembeleka," 37 vavenia uaneni cuma muka cacili ku mesho a ualandesele lihia liendi, kaha uanehele vimbongo Njambi, kuononoka yeni indi kuononoka Njambi. nakuvhaka kuli tunganda.

20 Omuo kutuasa kuholoka kuhandeka viuma vije vituamono nevi vitunevu." 21 Hanima yakuvanangula cikuma kaha vavecelele. Vamuene ngeci capuile cacikaluu kuvahana kashitiku, omuo vanту voshe vashangazale Njambi ha vije vialingiule. 22 Uje yala ivalingilile cimueso cakumukanguisa uakele na miaka yakupulakana makumi auana. 23 Omo Petulu na luano vavecelele, vahilukile kuli vanту vavo nakuvaleka vije vivahandekele vakuluntu va

5 Kuakele yala umo lizina liendi Ananiya, na mpuevo yendi Safila valitavasanene kulandesa mutambela ua vufuko vuavo. 2 Hakulitavasana na mpuevo yendi uashuekele mutambela ua fuvuko, kaha uatualele mutambela umo ua vimbongo kuli tunganda. 3 Kaha Petulu uahandekele kuli ikeye nguendi, "Ananiya, vika unatavela Satana akovele mu mutima uove nakuhandeka makuli kuli Cimbembesi Uakulela

hakushueka mutambela ua vimbongo viunatambula va Isaleli, kaha honi vatumine vantu ku kamenga hakulandesa lihia liavo? 4 Tele kanda uvulandese, linga vanehe tunganda ku mesho avo. 22 Vuno honi vuakele vuove, naua namunima yakuvulandesa, omo vaje vaka kuniunga Njivo ya Njambi vhahete kuje, vimbongo viapuile viove. Nkuma vika uayonguela kuvaanene vaje tunganda mu kamenga, nankuma kulinga cuma eci? Kuakuisele vantu vuno honi unakuisi vahilukile ku Mpunga nakuambululu nguavo, 23 Njambi!" 5 Hajevene omo Ananiya uovuile mezi "Omo tuahete ku kamenga tuuanene kuakupata aua, uauiilile ha mavu na kutsa, kaha vantu voshe ngongongo na vaka kuniunga voshe te vanemana vaje vuovuile evi vakele na liova. 6 Vakuenje ku vikolo, vuno honi omo tunashokoluele tuuanene vezile nakuzenga muvila uendi, kaha vamutualele mukati naumo alimo uahi." 24 Omo vakuluntu hambanza na kumutsinda. 7 Omo kuahitile maola va tusasendote na mukuluntu ua vaka kuniunga atatu mpuevo yendi uezile, katantekeyele cuma cije Njivo ya Njambi vovoile viuma evi, valikomokelele calinguile. 8 Petulu uamuihuile nguendi, "Njileke cikuma nguavo cuma muka cinalingiuia. 25 Ambahoni nga evi vikevio vimbongo vimunalandesele lihia yala umo uezile nakuhandeka kuli vakevo nguendi, lieni yove na yaliove?" Kaha Safila uamukumbuluile "Taleni, vaje vamala vamunahakele mu kamenga nguendi, "Eyo, vikevio vene evi." 9 Nankuma, Petulu vali mu Njivo ya Njambi nakulongesa vantu!" 26 uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Nkuma vika yove Nankuma, uje mukuluntu ua vaka kuniunga Njivo ya na yaliove muayongola kueseka Cimbembesi ca Njambi uaile na vantu vendi mukuambata tunganda. Muene? Tala, vamala vanakatsinda yaliove ava vali Kuvakapangesele nzili omuo vovoile liova nguavo ku cikolo, vakevo vakutuala nove naua." 10 Hajevene hamo vantu vavasha mavue. 27 Omo vanehele Safila uauiilile ha mavu ku vilatio via Petulu na tunganda, vavemikile ku mesho a Mpunga. Kaha kutsa. Omo vaje vakuenje vakovele vamuuanene kasasendote uakama uavehozuele nguendi, 28 natsi, kaha vamutualele nakumutsinda kuyehi na "Tuamishikile nguetu keti mulongese naua mu lizina lia yaliendi. 11 Cikungulukilo coshe na vantu voshe yala ou, vuno honi yeni munashandola laja vilongesa vaje vovoile viuma evi vakele na liova liakama. 12 vieni mu Yelusalema muoshe kaha mutonda naua Tunganda valingile vitantekeyeso na vikomoueso mutuhake mulonga ua kutsa cendi!" 29 Vuno honi viavingi hhakati ka vantu. Kaha vaka kutsiliela voshe Petulu na tunganda vakuavo vavakumbuluile nguavo, vakungulukilile hamo mu Mbalanda ya Solomon. 13 "Tunapande kuononoka cikuma Njambi kupulukana Cipue vene vantu vavashangazalele cikuma, vuno vantu. 30 Njambi ya vakukulula vetu ikeye uasanguile honi naumo uahi ualipandakanene navo. 14 Vantu Yesu ku vatsi, uje imuatsihile mukumushukika ha vavengi valivuezelele ku civunga cavo, civunga ca cilindakano. 31 Njambi uamujunduile nakumutuala vamala na vampievo vaje vatsiilelele kuli Muene. ku livoko liendi lia cilio na kumupuisa Ntua na 15 Nankuma, ku vije vivalingile tunganda, vantu vakele Muyoyesi linga akahane Isaleli ntsimbu yakutenguluka nakuneha vaka kuvalava ku vitapalo nakuvalangeka ngeci vavasambese ku vipi viavo. 32 Tuvakaleho va ha miha na ha vitalatala linga Cimbembesi ca Petulu viuma evi, yetu hamo na Cimbembesi Uakulela cije cihite helu lia vamo omo ahita kuyehi. 16 Vivunga via Njambi nahana kuli vaje vamuononoka." 33 Omo vantu vavengi vezile kuhuma ku membo akuzenguluka vaje vaka Mpunga vovoile evi, vanienguele cikuma Yelusalema, vanehele vaka kuvalava na vaje vakele nakutonda linga vatsihe tunganda. 34 Vuno honi navaje vanakele nakuyandisiua ku vimbembesi via umo uavo, uapuile Kafaliseo lizina liendi Ngamaliele, kujual, kaha voshe vavakanguisile. 17 Ambahoni uapuile mulongisi ua mezi a Lishiko kaha naua kasasendote uakama na vakuavo vaje va mu mpunga vantu vamusimikile cikuma, uakatukile nakushika ya Vasanduki, vovoile cipululu kaha vakele na vutumbe Mpunga linga vacituhule tunganda hambanza muka vua kuvaluisa. 18 Vakuate tunganda nakuvahaka mu ntsimbu kakandende. 35 Kaha uahandekeli ku kamenga ka civunga. 19 Vuno honi ku vutsiki vujevene Mpunga nguendi, "Yeni vakuetu Vaisaleli, zangameni kangelo ua Muene uashokoluele vikolo via kamenga, ha viuma evi mulinakulinga kuli ava vamala. 36 Ha kaha uatuhausile tunganda hambanza, nakuhandeka vintsimbu via kunima kuasholokele Teundase uje kuli vakevo nguendi, 20 "Yeni mukemanie mu Njivo ya ualipuisile uakama, kaha vamala vakupua makulukazi Njambi nakuleka vantu vioshe via muono ou ua uha." auana valipandakanene nendi. Vuno honi vamutsihile 21 Omo vovoile evi vakovelele mu Njivo ya Njambi kaha na voshe vaje vamukavele valishandokele, kaha cimene mene nakuputuka kulongesa vantu. Omo cije civunga cendi cahuile. 37 Munima yendi Yundasa Kasasendote uakama na vantu vendi vahete kaha Kangalileya uasholokele ha ntsimbu yakutanda vasanene mpunga hamo navakuluntu voshe va vamtu vantu, uakokele civunga cakama vuno honi nendi

naua vamutshile kaha na voshe vaje vamukavele Vakuavo vahumine ku mbonge ya Silisya na ku valishandokele. 38 Nankuma, ha cihande eci njimileka Asiya valingile vimpata na Setefano. 10 Vuno honi nguange, keti mueseke kulinga cuma cimo hali Cimbembesi cahanene Setefano mana linga omo ava vamala. Veceleni! Nga evi vanayongola nevi ahandeka naumo uahi uasele kumuahiana kulinga vali nakulinga vinahumu ku vantu, kaha vikahua, nendi vimpata. 11 Ambahoni vahanene vamala vamo 39 vuno honi nga vinahumu kuli Njambi, kaha lizika kanua linga vahandeke nguavo, "Tunamuvu kumuasa kuvahiana. Ha mulonga ou mukaliuana alinakuhandeka mezi akushaula Mosesa na Njambi." lika muli nakuluisa Njambi!" Kaha vovuisisile mezi a 12 Kaha mu ngila eyi vene vashongangeyele vantu na Ngamalie. Kaha Mpunga yakavele kunangula kua vakuluntu na valongisi va mezi a Lishiko. Vakuate Ngamalie. 40 Nankuma, vasanene vaje tunganda Setefano nakumutuala ku Mpunga. 13 Ambahoni linga vakovele, vavapupile nakuvashika nguavo keti vanehele vakaleho vamakuli vaje vamuvangeyele naua vahandeke mu lizina lia Yesu, kaha vavecelele. nguavo, "Ou yala ntsimbu yoshe alinakuluisa Njivo ya 41 Ambahoni omo tunganda vasezele ije Mpunga, Njambi ya kulela na Lishiko lia Mosesa. 14 Tunevu vavuahelelele cikuma omuo Njambi uavayonguelele ahandeka nguendi ou Yesu ua ku Nazaleta akasiula kuyanda nakushauka omuo ha lizina lia Yesu. 42 Njivo ya Njambi, nakutengulula futisi yatuhanene Kaha ha litangua na litangua vakele nakulongesa Mosesa." 15 Voshe vatumamene muje mu Mpunga nakuambulula Muzimbu Uacili ua Yesu Kilistu mu mesho avo atalele hali Setefano, kaha vamuene Njivo ya Njambi na mu vinjivo via vantu. cihanga cendi casholokele ngue ca kangelo.

vana va Yakomba vovuiliile cipululu shongo yavo mukuavo uanakuile Mosesa nakuhandeka kuli ikeye Yosefa, vamulandesele ku vundungo mu Ingito. Vuno nguendi, 'Iya nakupuisa muka kusuana cipue lihako honi Njambi uakele hamo nendi 10 nakumuniunga hhakati ketu? 28 Nkuma utonda linga unjitsihe naua muacili mu tuyando tuendi tuoshe. Omo Yosefa nge munatsihile uje Kaingito izau ndi?' 29 Omo uasholokele ku mesho a Falao muene ua Ingito, Mosesa uovuile mezi aua, uateuele mu Ingito naua Njambi uamuhanene mana na kavumbi, kaha muene nakukala mu lifuti lia Mindyani. Kaha kuje uakakele ua Ingito uapuisse Yosefa ngufulu uaka yula Ingito na vana vavalii va vamala. 30 "Omo kuahitile miaka yoshe ya njivo ya muene. 11 Ambahoni kuakele makumi auana, kangelo uasholokele kuli Mosesa mu njala mu lifuti lioshe lia Ingito na mu Kanana, kaha mulengi ua tuhia tuakele nakushukuma mu liputa njala ije yanehele tuyando tuakama. Kaha vakukuluila mu mpambo kuyehi na Munkinda ua Sinai. 31 vetu kuvaseli kuuana viakulia, 12 vuno honi omo Omo Mosesa uamuene evi ualikomokelele ha cuma Yakomba uovuile nguovo ku Ingito kuli viakulia, cije camuene, kaha uashuenene kuyehi na liputa uatumineko vana vendi, vakukuluila vetu, ha vungezi mukumonesesa muacili. Vuno honi uovuile lizi lia vuavo vua kulivanga. 13 Kaha ha vungenzi vuavo Muene ngualio, 32 'Yange Njambi ya vakukuluila vove, vua mucivali Yosefa ualisholuele kuli vamanaye, Njambi ya Avilahama na Isake na Yakomba.' Kaha kaha Falao muene ua Ingito uatantekeyele ntanga Mosesa uajajele nakuvua liova, kaha kataleleko naua. ya Yosefa. 14 Nankuma, Yosefa uatumine lizi kuli 33 Kaha Muene uahandekeli kuli ikeye nguendi, ishe Yakomba linga vakamuleke hamo na ntanga 'Shulula vinkaku viove, omuo ha mutambela ha yendi ngeci veje ku Ingito, vapuile makumi atanu unemana hanapu ha kulela. 34 Njinamono omo muvali na avali na vantu vatanu. 15 Ambahoni Yakomba na kuyandeselamo vantu vange vaje vali mu Ingito. uasikumukile uaile ku Ingito, ikeye na vakukuluila Kaha njinevu kulinienieta kuavo, njineja ha mavu vetu vakatsililileko. 16 Mivila yavo vaitualele ku nakuvamena. Kaha ija honi, linga njikakutume ku Shekeme kuje vakavatsindile mu cihiho cije calandele Ingito.' 35 "Ou ikeye Mosesa uje ivavianene omo Avilahama na vimbongo kuli vana va Hamole. 17 vahandekeli nguovo, 'Iya nakupuisa muka kusuana "Vuno honi omo ntsimbu yahete muyehi linga Njambi cipue lihako hhakati ketu?' Ikeye vene uje yatumine ashulisise cikulaheso cendi kuli Avilahama, vantu vetu Njambi kupua muka kusuana na muka kupatula valanene cikuma mu Ingito. 18 Kaha kuasuanene kuhitila muli kangelo uje uasholokele kuli ikeye mu muene ueka uje katantekeyele Yosefa. 19 Ikeye liputa lije liakeli nakuuema. 36 Ikeye uahumisile vantu uazangamesele vakukuluila vetu nakuvapangesa mu Ingito, ualingile vitantekeyeso na vikomouesu mu mua mupi, nakuvasindiya linga vombile kuti vana vavo Ingito, na ku Cisali ca Kuvenga naua na mu mpambo linga vatse. 20 Ha ntsimbu ivene Mosesa uasemukile, ha miaka makumi auana. 37 "Ou ikeye Mosesa uje uapuile kanike uacili cikuma ku mesho a Njambi. ualeke vantu va Isaleli nguendi, 'Njambi akahumisa Vamulelele mu njivo ya ishe mu vingonde vitatu, 21 kananguizi ngue yange uje akahuma hhakati ka vantu kaha omo vamuhumisile mu njivo yavo, muna muene veni vavenia.' 38 Ikeye uakele hamo na vantu va Isaleli Falao ua mpuevo uamuambate nakumulela muacili omo vakungulukilile mu mpambo, naua hamo na nge munendi. 22 Mosesa vamulongesele mana oshe a vakukuluila vetu na kangelo uje uahandekeli kuli ikeye vaka Ingito, kaha uapuile yala uakama mukuhandeka ha Munkinda ua Sinai, kaha uatambuile muzimbu cendi na mu vilinga. 23 "Omo Mosesa uakele na miaka ua kuyoya ua Njambi nakutuhanauo. 39 "Vakukuluila makumi auana, cahuminine kuintsi lia mutima uendi vetu vavianene kumuononoka, kaha vamunakulilile kuya nakumenekela vavushoko vendi vaka Isaleli. 24 kumukulo nakutonda linga vahilukile naua ku Ingito. 40 Kaha omo uamuene Kaingito ali nakuyandesa umo Nankuma, vahandekeli kuli Alone nguovo, 'Tupangele ua kuli vavushoko vendi, nankuma, uashueneneko vanjambi linga vatutuamenene. Kututantekeya cuma nakuohiela uje Kaisaleli kaha uatsihile uje Kaingito. 25 muka cinalingua kuli Mosesa uje uatuhumisile ku Uayonguele nguendi hamo va Isaleli vendi vovuisisa Ingito.' 41 Yapuile ntsimbu ije ivamungile kamponia ngeci Njambi alinakumupangesa linga akavohiele, mu cifuia ca ngcombe ua nkomba nakukombelelako vuno honi kuvatantekeyele. 26 Ha litangua liamukuavo nkombelo nakulinga ciuano cakusingimika cipangi Mosesa uamuene Vaisaleli vavalii valinakulua, kaha ca mavoko avo. 42 Vuno honi Njambi uavatalesele uezile mukati kavo nakuhandeka kuli vakevo na nima, kaha uavecelele linga valemese viuma via mezi a ciyulo nguendi, 'Eni vamala ivuilileni, yeni muilu, nge muvanasoneka mu livulu lia tunanguizi muvushoko vueni, kaha vika mulinakuliluisa umo va Njambi va Njambi nguovo, "Vantu va Isaleli! namukuavo?" 27 Vuno honi uje yala uakele nakuluisa Keti kuli yange muatsihilile nakukombelela tutsu

ha miaka makumi auana mu mpambo. 43 Yapuile nguendi, "Muene Yesu tambula Cimbembesi cange!" mbalaka ya njambi Moleki ikeye imuambate, na 60 Kaha uatsikamene ha mavuli endi nakutambakana cifua ca Lefane, njambi yeni ua vintangantanga, na lizi liakama nguendi, "Muene, keti uanuke vupi ava vakevo tumponia tueni tuje tumuapangele linga vuavo ovu vuvanalingi!" Omo uahandekele mezi au mutulemese. Nankuma, njikamituma ku vunzinda kaha uatsile.

musinia lia Mbambilone." 44 "Vakukuluila vetu vakele na mbalaka yakulihanena vukaleho mu mpambo.

Vaipangele nge Njambi muashikile Mosesa linga vaipangemo, kuya mu cifua cije vene civamuesele Mosesa. 45 Vakukuluila vetu vaje vatambuile mbalaka kuli vaishavo vayambate omo vaile na Yoshua nakutambula lifuti ku miyati ije yashekelemo Njambi omo vakele nakuya kulutue. Nankuma, cakele kuje noho ha ntsimbu ya Ndaviti. 46 Ikeye vene Ndaviti uje uuanene kavumbi ku mesho a Njambi, kaha uehuile Njambi amutavese linga atungile Njambi ya Yakomba Muakukala. 47 Vuno honi aupuile Solomoni uje uamutungilile njivo. 48 "Vuno honi Njambi ua Helu Liavioshe kekukala mu vinjivo viakutunga na mavoko a vuntu, ngue muje alinakuhandeka kananguizi ua Njambi nguendi, 49 'Muene ahandeka nguendi, lili lipua litanda liange, na mavu apua vuliatelo vuange. Njivo ya muyati muka muasa kunjitungila? Mutambela ua muyati muka munjasa kukala?' 50

Nkuma keti livoko liange vene vavenia liapangele evi viuma vioshe ndi?" 51 "Yeni vantu vakukaluua," Kaha Setefano uataaleleho kuhandeka nguendi, "Yeni vantu va mitima yakuhona kukutsiliela, na matuitui eni anashoko ku lizi lia Njambi! Yeni naua muli nakuviana Cimbembesi Uakulela nge muvalingile vakukuluila veni. 52 Iya kananguizi ua Njambi ivahonouele kuyandesa vakukuluila veni? Vatsihile tunganda va Njambi vaje kusenku vambuluile kuija kua Ngamba yendi ua Vusunga. Kaha honi yeni muamuendele vungungu nakumutsiha. 53 Yeni muatambuile Lishiko lia Njambi lije livamihanene tungelo, vuno honi kumualiononokele." 54 Omo vaje vaka mpunga vovuile evi viuma kuli Setefano, vanienguele cikuma nakulishumanga ku mazo avo mukupihilila. 55 Vuno honi Setefano mukushula na Cimbembesi Uakulela uatalele muilu, kaha uamuene vumpau vua Njambi na Yesu nemana ku livoko lia cilio lia Njambi. 56 Uahandekele nguendi, "Talen! Njinamono lili linashokoloka na Muna Muntu nemana ku livoko lia cilio lia Njambi!" 57 Vuno honi vaje vaka mpunga vatambekele na lizi liakama cikuma na kuzika matuitui avo. Kaha voshe vaile hamo vuasi kuli ikeye, 58 ambahoni vamukokelele hambanza lia nganda, kaha vamuashole mavue. Vakaleho vasezele vikovelio viavo mukuviniunga kuli mukueje umo lizina liendi Saulu. 59 Tele vali nakumuasha mavue, Setefano ualombelele

8 Kaha Saulu uatavele kutsa kua Setefano. Ha litangua lije vene cikungulukilo ca mu Yelusalema caputukile kuyanda na mapakeso. Vaka kukutsiliela voshe valishandokelele mu mafuti a Yundeya na mu Samaliya kaha kuvanga lika tunganda vakevo vasalelemo. 2 Vamo vamala vaka kulemesa Njambi vatsindile Setefano, vamulilile cikuma. 3 Vuno honi Saulu uesekele kunongesa cikungulukilo, uaile ku njivo na njivo nakukokangeya vamala na vampuevo nakuvahaka mu kamenga. 4 Vaka kukutsiliela vaje vashandokele vaile mutambela na mutambela nakuambulula lizi. 5 Filipi uasikumukile ku nganda ya Samaliya nakuambulula muzimbu ua Kilstu kuli vantu vaje vakele kuje. 6 Omo civunga ca vantu vovuile Filipi nakumona vitantekeyeso vije vialingile, kaha voshe vovuillilile kuli vije viakete nakuhandeka. 7 Vimbembesi viakujuala viahumine muli vantu vavengi oku vitambakana na lizi liakama, vaka tulepa vavengi na vilema vakangukile. 8 Nankuma, mu nganda ya Samaliya muakele kujolela kuakama. 9 Mu nganda ije muakele yala umo ua lizina lia Simoni, uje ha ntsimbu yahaniima uakomokesele vaka Samaliya na mantseno endi. Ualimuesele ikeye vavenia kupua umo uakama, 10 kaha vantu voshe muje mu nganda, vantu va vulemu na vaje keti va vulemu vovuillilile kuli ikeye, kaha vahandekele nguavo, "Ou ikeye vene nzili ya Njambi uje ivatumbula nguavo Nzili Yakama." 11 Vakele nakumuivuilia omuo ha ntsimbu yalahua uavakomokesele na mantseno endi. 12 Vuno honi omo vatsilielelele uje muzimbu uahandekele Filipi kuli vakevo ua muzimbu uacili ua vumuene vua Njambi na via Yesu Kilstu, kaha voshe vamala na vampuevo vavambuitikile. 13 Cipue Simoni nendi vene naua uatsilielele, kaha omo vamumbuitikile uakele hamo na Filipi, ualikomokelele cikuma omo uamuene vikomoueso na vitantekeyeso viakama vije viakete nakulinga. 14 Omo tunganda vaje vakele mu Yelusalema vovuile nguavo vantu va mu Samaliya vanatambula lizi lia Njambi, Nankuma, vavatuminine Petulu na luano. 15 Omo vahete kuje, vakalombelele vaje vaka kutsiliela linga vatambule Cimbembesi Uakulela, 16 omuo Cimbembesi Uakulela te kanda cije kuli vakevo, vuno honi vavambuitikile lika mu lizina lia Muene Yesu. 17 Ambahoni Petulu na luano vasalekele mavoko avo hali vakevo, kaha

vatambuile Cimbembesi Uakulela. 18 Omo Simoni nguendi, "Njileke, iya nkuma yanatumbula kananguizi, uamuene nguendi tunganda vanahana Cimbembesi ikeye vavenia indi mukuavo ueka?" 19 Ambahoni Filipi kuli vaka kutsiliela mukusaleka mavoko avo hali uputukile kuhandeka na visoneka evi, umulekele vakevo, nankuma uahanene vimbongo kuli Petulu Muzimbu Uacili ua Yesu. 20 Kaha omo vakele na luano 21 nakuhandeka nguendi, "Nange naua nakuenda mu ngila, vahete ku mutambela umo kuje njihananiko eyi nzili yakama linga uoshe injikasaleka kuakele mema, kaha uje Kayunike uahandekeli mavoko ange akatambule Cimbembesi Uakulela." 20 nguendi, "Tala mema aua! Vika naua vihonouesa Vuno honi Petulu uamukumbuluile nguendi, "Yove kunjimbuitika?" 27 [Filipu uamukumbuluile nguendi, na vimbongo viove munonge hamo, omuo yove "Citava kukumbuitika nga unatsiliela na mutima uove uayongola nguove hamo uasa kulanda vuana vua uoshe." Ikeye uamukumbuluile nguendi, "Muavusunga Njambi na vimbongo! 21 Yove kuuesi na mutambela vene njitsiliela nguange Yesu Kilistu ikeye Muna cipue cihela mu vipangi vietu, omuo mutima uove Njambi."] 28 Kaha uje Kayunike uashikile linga vemike kuuesi muacili ku mesho a Njambi. 22 Nankuma, litemba, kaha voshe vavalii, Filipu na uje Kayunike tenguluka linga uhume ku viyongola viove via vipi, vakovelele mu mema, kaha Filipu uamumbuitikile. kaha lomba kuli Muene linga akusambese ku viyongola 29 Omo vajavulukile mu mema, Cimbembesi ca viove nge evi. 23 Omuo njinamono nguange yove Muene catualele Filipu kueka. Kaha uje Kayunike unashulu na cipululu cacipi naua unapu u cincinda kamumuene naua, vuno honi uaile vungezi vuendi ca vupi." 24 Kaha Simoni uahandekeli kuli Petulu nakuvuahelela cikuma. 25 Vuno honi Filipu ualuanene na luano nguendi, "Njilombeleleniko kuli Muene ikeye vavenia ali ku Azotase, kaha uaile ku Sesaliya, linga viuma evi vimunahandeka keti vilingiue kuli mu ngila muoshe uaile nakuambulula Muzimbu Uacili yange." 26 Omo vamanusuile kuhana vukaleho vuavo nakuambulula muzimbu ua Muene, Petulu na luano vahilukile ku Yelusalema. Mu ngila yavo vakele nakuambulula Muzimbu Uacili mu membo amengi a mu Samaliya. 27 Kaha kangelo ka Muene uahandekeli kuli Filipu nguendi, "Katuka uye ku mbuela ku ngila ije ihuma ku Yelusalema iya ku Ngaza." (Ngila eyi yapua ya mu mpambo.) 28 Nankuma, Filipu uakatukile nakuya kaha ualuanene na kayunuke uje uapuile Kaisopia, ikeye uapuile mukuluntu ua vulemu muka kuniunga vufuko vuoshe vua Kandeke muene ua mpuevo ua ku Isopia. Kaha uaile laja ku Yelusalema nakulemesa Njambi. 29 Omo uahilukile kuimbo uatumamene mu litemba liendi nakutanda livulu lia Isaya kananguizi ua Njambi. 30 Kaha Cimbembesi Uakulela cahandekeli kuli Filipu nguaco, "Shuena kuyehi na litemba lije." 31 Nankuma, Filipu uashatukilileko kaha uamuivuile ali nakutanda mu livulu lia kananguizi ua Njambi Isaya. Kaha uamuuhile nguendi, "Ulinakuivuisa evi ulinakutanda ndi?" 32 Uje mukuluntu uamukumbuluile nguendi, "Vathioni njasa kuvivuisa kuvanga umo anjilumbuininevio?" Kaha ualombele Filipu linga alonde nakutumama hamo nendi mu litemba. 33 Kaha mezi amu visoneka atandele uje yala akeuo aua: "Uapuile ngue mpanga uje vatualua nakumutsiha. Ngue muna mpanga uje aholoka kului kuli vaka kumutehula. Mukemo vene muaholokelelele na ikeye. 34 Vamukehesele, kaha kuvamusompelelele vusunga. Iya asa kuambulula ntanga yendi? Omuo muono uendi vauambate hanu ha mavu." 34 Kaha uje Kayunike uehuile Filipu

9 Ha ntsimbu ijevene Saulu uakele navutenu vuakutonda kutsiha vandongisi va Muene, uaile kuli kasasendote uakama 2 nakuvalomba mikanda ya ku vinjivo via malombelo vije viakele ku NdamaSika, linga nga akuananako vamo vakundama ku Ngila ya Yesu, vampievo cipue vamala, akavakuate nakuvatuala ku Yelusalema. 3 Omo Saulu uahete kuyehi na nganda ya NdamaSika, vuasi vuasi ceke cahumine muilu nakutuila hali ikeye nakumuzengeleka. 4 Uaulilile ha mavu kaha uovuile lizi lihandeka kuli ikeye ngualio, "Saulu, Saulu, vika ulinakunjiyandesela?" 5 Kaha Saulu uehuile nguendi, "Yove iya, Muene?" Kaha lizi liakumbuluile ngualio, "Yange Yesu, uje iulinakuyandesa. 6 Vuno honi katuka uye mu nganda, kaha vakakuleka viunapande kulinga." 7 Vamala vaje vendele hamo na Saulu vemanene kuakuhona kuhandeka omuo vovuile lika lizi vuno honi kuvamuene muntu cipue umo uje alihandeka. 8 Saulu uakatukile ha mavu kaha uemuine mesho endi vuno honi kamuene cuma cimo. Nankuma, vamukuate ku livoku nakumutuala ku NdamaSika. 9 Ha matangua atatu kasele kumona, kalile cipue kunua cuma cimo. 10 Mu NdamaSika muakele ndongisi ua Njambi lizina liendi Ananiyasi. Uamuene cimona cije Muene uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Ananiyasi!" Kaha ikeye uakumbuluile nguendi, "Yange uno Muene." 11 Kaha Muene uamulekele nguendi, "Katuka uye ku Ngila ya Kusungama ku njivo ya Yundasa ukehuleko yala nahumu ku Talisi lizina liendi

Saulu. Omuo ha ntsimbu inovene alinakulombela, **28** Nankuma, Saulu uatumamene hamo navo kaha **12** kaha mu cimona cendi namono yala umo lizina uahitanganene mu Yelusalema muoshe nakumbulula liendi Ananiyasi neja nakumusaleka mavoko endi mu lizina lia Muene nakusimpa. **29** Uahandekel linga ase kumona naua.” **13** Vuno honi Ananiyasi nakuliluisa na Vayunda vaje vakele nakuhandeka uakumbuluile nguendi, “Muene, njinevu viou yala kuli Cingelengu, vuno honi vatondele kumutsiha. **30** vantu wavengi, na viuma viavangi viavikalu vianalingi Omo vaka kutsiliela vovuile evi, vatualele Saulu ku vantu vove vakulela mu Yelusalema. **14** Kaha neja ku Sesaliya nakumutuma ku Tasisi. **31** Nankuma, kuno na nzili yakama yakuhuma kuli vakuluntu va cikungulukilo coshe mu Yundeya na mu Ngailleya na tusasendote mukukuata voshe vaje valemesa lizina mu Samaliya viakèle na ntsimbu ya ciyulo. Hakukuasa liove.” **15** Vuno honi Muene uahandekel kuli ikeye kua Cimbembesi Uakulela vikungulukilo viakolele nguendi, “Ya, omuo njinamuhangula linga anjipangele nakulivuezelela, nge hakuyoya kuavo kuakuvuila mukusholola lizina liange kuli vaje keti Vayunda Muene liova. **32** Petulu uendanganene oku noku, na kuli vamiene na kuli vantu va Isaleli. **16** Yange kaha ha ntsimbu imo uaile kumona vaka kutsiliela vavenia njikamuleka muje muanapande kuyanda vaje vakele mu Linda. **33** Kuje uakauanene yala omuo ya lizina liange.” **17** Nankuma, Ananiyasi umo lizina liendi Aeneyase uje uapuile muka kalepa uaile nakukovela mu njivo kaha uasalekele mavoko kasele kuhuma ha linala ha miaka itanu na itatu. **34** endi hali Saulu nakuhandeka nguendi, “Muanetu Petulu uahandekel kuli ikeye nguendi, “Aeneyase, Saulu, Muene Yesu uje uasholokele kuli yove mu Yesu Kilistu akukanguise. Katuka jandula linala ngila omo uakele nakuija kuno, nanjitu linga liove.” Hajevene Aeneyase uakatukile. **35** Vantu uase kumona naua kaha ushule na Cimbembesi voshe vamu Linda na mu Shalone vamumuene kaha Uakulela.” **18** Hajevene viuma viakufua ngue mavanda vatengulukilile kuli Muene. **36** Mu Yopa muakele viahumine ha mesho endi, kaha uasele kumona naua. ndongisi ua mpuevo lizina liendi Tambita, (lizina Ambahoni uakatukile kaha vamumbuitikile, **19** kaha liendi mu Cingelengu ikeye Ndokasi, kulumbunuka munima yakulia viakulia, uakele na nzili naua. Saulu “Nsonge”) ntsimbu yoshe uakele nakulinga viacili uakele matangua amandende lika na vandongisi nakukuasa tuhutu. **37** Ha ntsimbu ijevene uavavalele, mu Ndamasika. **20** Hajevene uaile ku vinjivo via kaha uatsile. Vatanesele muvila uendi nakuulangeka malombelo via Vayunda nakukaputuka kuambulula ku mulili ua helu lia njivo. **38** Linda yakele kuyehi na nguendi Yesu ikeye Muna Njambi. **21** Voshe vaje Yopa, kaha omo vandongisi vaje vakele mu Yopa vamuviile valikomokelele nakuihula nguavo, “Nkuma vovuile nguavo Petulu ali mu Linda vatumine vamala ou keti ikeye uje yala uakele mu Yelusalema uje vavalu kuli ikeye nguavo, “Muane, unapande kuija uakele nakutsiha voshe vaje valemesele lizina eli vuasi kuno kuli yetu.” **39** Nankuma, Petulu uakatukile ndi? Kaha nkuma kezile kuno mukukuata vaje vantu nakuya navo. Omo uahete kuje vamutualele ku linga avatuale kuli vakuluntu va tusasendote ndi?” **22** mulili uahelu kuje vantuluue voshe vamuzengelekele Saulu uakele na nzili cikuma, uipayesele Vayunda nakulila nakumumuesa vimbinja na vikovelio vije vaje vakele mu Ndamasika mukuvaleka vusunga vialingile Ndokasi ha ntsimbu ije yakele navo. nguendi Yesu ikeye Kilistu. **23** Omo kuahitile matangua **40** Petulu uavahumisilemo voshe muje mu mulili, amengi, Vayunda valikunguluile hamo nakutumba kaha uatsikamene ha mavu nakulombela, ambahoni vutumbe vuakutsiha Saulu, **24** vuno honi Saulu uatengulukilile ku civimbi ca Ndokasi nakuhandeka uatantekyele via vutumbe vuavo. Mutania na vutsiki nguendi, “Tambita, hinduka!” Kaha uemukile, kaha vakele nakuniunga ku vikolo via ku nganda linga omo uamuene Petulu, uahindukile na kutumama. **41** vamutsihe. **25** Vuno honi vutsiki vumo vandongisi vendi Petulu uamukuate ku livoko nakumuimika. Ambahoni vamuakele mu mutonga nakumusosela hambanza uasanene vaka kutsiliela voshe na vaje vantuluue, lia civumbe mu njanena. **26** Omo Saulu uaile kaha uavahaneneye oku alinakuyoya. **42** Kaha ku Yelusalema uesekele kulipandakana hamo na Muzimbu ou uashandokelele mu Yopa muoshe, kaha vandongisi, vuno honi voshe vamuteuele omuo vantu wavengi vatsilielele kuli Muene. **43** Kaha kuvatsilielele nguavo ikeye napu ndongisi. **27** Vuno Petulu uakele mu Yopa ntsimbu yalaha hamo na honi Mbanambasa uamuambate nakumutuala kuli Simoni muka kufutungula vilambu.

tunganda. Uavalumbunuine muje Saulu uamuene Muene ha ngila na muje Muene uahandekel kuli ikeye. Kaha naua uavalekele kusimpa kua Saulu omo uambuluile mu lizina lia Yesu mu Ndamasika.

10 Kuakele yala umo mu Sesaliya lizina liendi Koneliasi, uje uapuile ntuama uamasualale cihita cimo va Valoma vaje vavatumbuile nguavo,

"Civunga ca masualale va Itali." 2 Uapuile yala Vayunda voshe vakamusingimika. Kaha Kangelo ua uavakakulemesa Njambi uakuivuila Njambi liova hamo Njambi kamulekele linga akulanie uye ku njivo yendi na ntanga yendi yoshe. Naua uakele nakukuasa linga akevuiile vije viukahandeka." 23 Kaha Petulu cikuma vantu vakuhutua, kaha ntsimbu voshe uakele ualaniene vaje vamala linga vakose mu njivo yendi. nakulombela kuli Njambi. 3 Kuntsimbu imo te mutania Kaha liamukuavo uaile hamo navo, navamo vaka ua vihola vitatu, uakele nacimona cije muamuene kutsiliela vaje vahumine ku Yopa vahile hamo nendi. muacili kangelo ua Njambi uezile nakuhandeka kuli 24 Kaha liamukuavo vahete ku Sesiliya, kuje Koneliasi ikeye nguendi, "Koneliasi!" 4 Uatalele kuli kangelo uakele nakuvavandamena, hamo navavushokona na na liova nakuhandeka nguendi, "Vika Muene?" vavusamba vendi vaje valaniene. 25 Hakuheta Kangelo uamukumbuluile nguendi, "Njambi navuluka kua Petulu, Koneliasi uamusheshole nakuua ku malombelo ove na ku vipangi viove viacili. 5 Kaha viliatio viendi nakumulemesa. 26 Vuno honi Petulu honi tuma vamala vaye ku Yopa kuli yala umo Simoni uamukatule nakuhandeka nguendi, "Katuka njinapu ivatumbula Petulu kaha vamunehe kuno. 6 Ikeye napu nji muntu lika." 27 Kaha omo uakele nakuhandeka mungezi mu njivo ya Simoni uje muka kufutungula nendi, uakovelele mu njivo kaha uuanene vantu vilambu, njivo yendi ili kuyehi na mema a kalunga." 7 vavengi valikungulula hamo. 28 Kaha uahandekele Omo uje kangelo yakele nakuhandeka nendi uaile, kuli vakevo nguendi, "Yeni munatantekeya ngueni kaha Koneliasi uasanene vangamba vendi vavalilna Kayunda Lishiko liendi kultavesa kulimenekela na lisualale uje uapuile uavaka kulemesa Njambi, umo kukala hamo nava keti Vayunda. Vuno honi Njambi uavaje vakele nakumupangela. 8 Hanima yakuvaleka nanjimuesa negeci yange keti njiyongole muntu umo vioshe, uavatumine ku Yopa. 9 Liamukuavo, omo nguange uakujuala cipue uakuhona kulela. 29 Kaha vakele mu ngila nakuya ku Yopa, kaha Petulu omo muanjisanene, njinezile kuakuhona vimpata. uaile ha tsimba lia njivo nakulombela te litangua Kaha honi njihula vika muanjisanenena." 30 Koneliasi lili hhakati ka mutue. 10 Uevuile njala kaha uakele uamukumbuluile nguendi, "Yapuile nge ntsimbu ino nakutonda viakulia, te vali nakuvuahesa viakulia, vene te munahati matangua auana omo njakele uakele nacimona. 11 Uamuene lili liashokoloka na kulombela mu njivo yange ha ola ya mucitatu na cuma cimo cakulifua ngue ntanga yakama ije ya cinguezi. Kaha hajevene yala umo uazalele yazezumukilile ha mavu yakuta ku vimbango viuana vizalo viakuviazima uemanene kulutue luange. 31 via lifuti. 12 Mukati kayo muakale miyati yoshe Kaha uahandekele nguendi, "Koneliasi lilombelo liove ya tusitu, tusitu vakulikoka ha mavu na tuzila. 13 vanalivu na vipangi viove vanavianuka kuli Njambi. 32 Kaha uevuile lizi ngualio, "Katuka Petulu, tsiba kaha Tuma umo ku Yopa linga akasane yala umo lizina liendi alia." 14 Vuno honi Petulu uahandekele nguendi, Simoni ivatumbula Petulu. Napu mungezi ku njivo "Muene kuahi, omuo kanda njicilieho cuma cimo ya Simoni uje mukakufutungula vilambu uje uakala cakujuala cipue cakujeneka kujela." 15 Kaha lizi kungenge ya cisali.' 33 Nankuma, njakusanene vuasi liahandekele kuli ikeye naua ntsimbu ya mucivali vuasi, kaha unavuahesa omo uneja. Kaha tuavoshe ngualio, "Keti utumbule nguove viakujuala vije Njambi tuli kuno ku mesho a Njambi nakuivuili vije Muene nalelesa 16 Eci calingiuile vintsimbu vitatu, kaha nakushiki kuhandeka." 34 Kaha Petulu uaputukile cije cuma vacihiluisile naua muliu." 17 Tele Petulu kuhandeka kuli vakevo nguendi, "Mua vusunga nalikomokela cije cimona mucinalumbunukila, vamala njinevuisisa nguange Njambi kekuyengula. 35 Vaje vaje vavatumine kuhuma kuli Koneliasi vehuile ku voshe vamuteua nakulinga vije viacili navatambula, njivo ya Simoni kaha vemanene ku cikolo. 18 Vehuile kakatala ku muyati ua vantu. 36 Muatantekeya nguavo, "Kuli mungezi kuno ivatumbula nguavo muzimbu utatumine kuli Vaisaleli, uje uakuambulula Simoni Petulu ndi?" 19 Tele Petulu ali nakusinganieka Muzimbu Uacili ua ciyulo kuhitila muli Yesu Kilistu, cimona, Cimbembesi cahandekele kuli ikeye nguaco, Muene ua voshe. 37 Uje muzimbu uashandokelele "Tala, vamala vatatu vali nakutonda. 20 Katuka mu Yundeya, uaputukilile mu Ngalileya munima ya yauye ha mavu, linga ukaye navo kuakuhona kuhona, Iuano ha kuambulula kumbuitika kua kutenguluka. omuo yange njavatumu." 21 Kaha Petulu uaile 38 Muje Njambi uavuavesele Yesu uaku Nazaleta ha mavu kuli vaje vamala nakuhandeka nguendi, na Cimbembesi Uakulela na nzili. Uakele nakuya "Yange uno muli nakutonda. Vika munezila kuno?" 22 kuoshe nakupanga viacili nakukanguisa vaje voshe Kaha vamukumbuluile nguavo, "Koneliasi Ntuama vakele na nzili ya Liyavolo, omuo Njambi uakele ua masualale cihita cimo ikeye natutumu kuno. hamo nendi. 39 Tuvakaleho kuvijie vioshe vialingiuile Ikeye yala uacili mukakulemesa Njambi, kaha naua mu Yundeya namu Yelusalema. Kaha vamutsihile

mukumushukika ha cilindakano. 40 Vuno honi Njambi vamala vatatu vaje vavatumine kuli yange kuhuminina uamusanguile ku vatsi ha litangua lia mu citatu na ku Seseliya vahete ku njivo kuje kunjakele. 12 kumutavesa linga alisholole, 41 keti ku vantu voshe Cimbembesi canjilekele nguaco njiye navo kuakuhona vuno honi kuli yetu lika vaje vahanguile Njambi kupua kulisindiya. Ava vakuetu vatanu na umo vaka kutsiliela vakaleho vendi, yetu vaje valile nendi na kunua vaile hamo nange ku Seseliya, kaha tuavoshe nendi munima yakusanguka ku vatsi. 42 Uatoshikile tuakovelele hamo mu njivo ya Koneliasi. 13 Uatulekele kuambulula ku vantu na kuambulula vukaleho ngeci omo muamuenenemero kangelo uje uemanene Njambi namuhangula kupua muka kuyula uavaka mu njivo yendi nakuhandeka nguendi, 'Tuma vantu kuyoya na vatsi. 43 Kaha tunanguizi va Njambi ku Yopa vakasane Simoni, uje ivatumbula Petulu. voshe va Njambi vakahana vukaleho nguavo uoshe 14 Akamihana muzimbu uje yove na ntanga yove uje akatsiliela muli ikeye vakamukonekela ku vupi yoshe mukovokela.' 15 Omo njaputukile kuhandeka, vuendi kuhitila muli lizina liendi." 44 Tele Petulu Cimbembesi Uakulela cakele hali vakevo nge muje uakele nakuhandeka, Cimbembesi Uakulela cezile mucakele hali yetu hambangelo. 16 Nankuma njili hali voshe vaje uevuile muzimbu. 45 Kaha Vayunda nakuvuluka lizi liahandekele Muene nguendi, 'luano vaje vaka kutsiliela vaje vezile na Petulu kuhuma uambuitikile na mema, vuno honi vakamimbuitika ku Yopa valikomokelele cikuma hakumona vuana na Cimbembesi Uakulela.' 17 Nga Njambi avahana vua Cimbembesi Uakulela vanacihana cipue kuli vuana vuakulifua ngue vuje vua tuhanene omo vaje keti Vayunda. 46 Vevuile vali nakuhandeka mu tuatsilielele muli Muene Yesu Kilistu, kaha yange vindaka viakuliseza sezna nakulemesa vukama vua iya honi linga njivianese Njambi?" 18 Kaha omo Njambi, kaha Petulu uahandekela nguendi, 47 "Ava vovuile vije viahandekele, vecelele kumuluisa kaha vantu vanatambula Cimbembesi Uakulela, nge muje vaputukile kulemesa Njambi nakuhandeka nguavo, yetu tuacitambuile. Nkuma kuli umo asa kuvavindika "Nkuma Njambi nahana ntsimbu kuli ava keti Vayunda kuvambuitika ku mema ndi?" 48 Kaha uavashikile linga vatenguluke naku yoya." 19 Vakakutsiliela vaje valishandokele ha mapakeso na ha ntsimbu ije ivatsihile Setefano vaile kulahako, vaile ku Funisiya na ku sapulasi na ku Antioke nakuambulula lizi kuli Vayunda lika. 20 Vuno honi vaka kutsiliela vakuovo vaje vahuminine ku Sapulasi naku Silene vaile ku Antioke kaha naua vaile nakuambulula muzimbu kuli Vangelengu, nakuvalekesa Muzimbu Uacili ua Yesu Kilistu. 21 Nzili ya Muene yakele hamo navo, kaha vantu vavengi vatengulukile na kutsiliela muli Muene. 22 Muzimbu uoshe uahete ku cikungulukilo ca mu Yelusalema, kaha vatumine Mbanambasi ku Antioke. 23 Omo uezile uamuene kavumbu ka Njambi muje muka nakuisulia vantu, uavuahellele kaha uavalambelele ngeci vapue vaka vusunga kuli Muene na mitima yavo yoshe. 24 Mbanambasa uapuile yala uacili uakushula na Cimbembesi Uakulela na lutsilielo, kaha na vantu vavengi vezile kuli Muene. 25 Kaha Mbanambasa uahile ku Tasisi mukutonda Saulu. 26 Kaha omo uamuuanene uamutualele ku Antioke, mu muaka uoshe uamutuntu ava vavalii valiuane na vantu va mu cikungulukilo nakulongesa civunga cakama kaha ku Antioke kuje Vandongisi vavaputukile kuvaladeka nguavo vaka Yesu. 27 Ha ntsimbu ije tunanguizi va Njambi va Njambi vahumine ku Yelusalema vasikumukile ku Antioke. 28 Umo uavo ua lizina lia Angambase uemanene na nzili ya Cimbembesi nakuambulula vunanguizi nguendi njala yakama ilinakujia hano ha mavu oshe a vaka

11 Kaha Tunganda na vaka kutsiliela vaje vakele mu Yundeya vovuile nguavo vaje keti Vayunda navakevo vanatambula lizi lia Njambi. 2 Omo Petulu uaille ku Yelusalema, vaje keti Vayunda vaje vauanene kavumbi ha kulovoka vamuluvisile, 3 nakuhandeka nguavo, "Vika unaila kuli ava keti Vayunda vakuhona kulovoka nakulia navo?" 4 Kaha Petulu uaputukile kuvalumbunuina kuputukila hambangelo nguendi, 5 "Omo tele njakele nakulombela mu mbonge ya Yopa, njamuene cimona. Njamuene cimo cezile ha mavu cakulifua ngue ntanga yakama yakukuta ku vimbango viuana kuhuminina muilu, kaha yatulilie kuyehi nange. 6 Omo njataalele cikuma mukati kayo njamuene miyati ya tusitu vamikono iuana, tungunga, tusitu vakulikoka ha mavu, na tuzila. 7 Kaha njevuile lizi liahandekele kuli yange ngualio, 'Katuka Petulu, ntsiha kaha ulie!' 8 Vuno honi njakumbuluile nguange, 'Muene kuahi, omuo kanda njicilieho cuma cimo cakujuala cipue cakujeneka kulela.' 9 Kaha lizi liahandekele kuli yange naua ntsimbu ya mu civali kuhuminina muilu ngualio, 'Vije Njambi nalelesa, keti uitumbule nguove viakujuala.' 10 Eci calingiuile ha vintsimbu vitatu, kaha jie ntanga na vioshe vije viakaleho vavihiluisile naua muilu. 11 Kaha hajevene

Loma (kaha eci calinguile omo Kalaundiase uapuile kuvakungulukilile vantu vavengi nakulombela. 13 Kaha Sezale). 29 Nankuma vandongisi vasinganiekele Petulu ua tote ha cikolo ca hambanza, kaha ngamba ngeci umo na umo hhakati kavo akatume vukuasi umo ua lizina lia Londa uezile nakumutava. 14 ngue muanasela mukukuasa vakuavo vaka kutsiliela Uantantekeyele lizi lia Petulu kaha uavuahellele cikuma, vaje vakele mu Yundeya. 30 Kaha valingile cuma uahilukile kuli vakevo kuakuhona kushokolola cikolo eci, vananene vimbongo kuli Mbanambase na Saulu ngeci vavituale kuli vakuluntu va cikungulukilo. 15 Kaha voshe vahandekele kuli ikeye nguavo, "Uzaluka!"

12 Kaha ha ntsimbu ije vene muene Helonde uaputukile kupakesa vaka cikungulukilo. 2 Uatsihile Tiango munaina ya luano, namukuale. 3 Kaha omo uamuene ngeci navuahellesa Vayunda, kaha uataualeleleho lutue kukuta Petulu. (Eci capangiuile ha ntsimbu ya ciuanao ca Mbolo yakuhona cimbaluila.) 4 Kaha omo uamukutile uamuhankele mu kamenga, kaha vanuhanene ku vivunga via masualale viuana muje muakele vauana mu civunga cimo na cimo linga vamuniunge. Helonde uatondele kumusompesela ha civunga ca vantu omo ciuano ca Paseka nga cinahu. 5 Tele Petulu acili mu kamenga, Cikungulukilo cakele nakumulombelela kuli Njambi. 6 Vutsiki vujevene ntsimbu Helonde kanda a mutuale kuli vantu, Petulu uakosele mukati kavaje vakele nakumuniunga vaval. Vamukutile na malienge avali, kaha kuakele masualale ha cikolo vaje vakele nakuniunga. 7 Kaha hajevene kangelo ua Njambi uasholokele na ceke kutuila mu kamenga, kaha uje kangelo uaningangele Petulu nakuhandeka kuli ikeye nguendi, "Katuka vuasi." Kaha hajevene malienge aje akele ku mavoko endi azitukile. 8 Kaha kangelo uahandekele naua kuli ikeye nguendi, "Kuta muiva uove kaha zala na vinkaku viove." kaha Petulu ualingile muje muamulekelelemo, kaha kangelo uahandekele naua nguendi, "Zala cikovelo cove kaha njikave." 9 Kaha Petulu uamukavangeyele hambanza lia kamenga, vuno honi katantekeyele nguendi vije viakеле nakulinga kangelo viapiule via vusunga, uasinganiekele nguendi hamo ali nakumona lika cimona. 10 Omo vapulakanene civunga ca masualale ca kulivanga na cije ca mucivali, kaha vhete ku cikolo lia cikuavo cije cakushokoluela cikolo caku nganda. Kaha cikolo calishokolokelele cikeco vavenia, kaha vatuhukile hambaza. Vendele hamo kaha hajevene kangelo uasezeze Petulu. 11 Petulu uasinganiekele hali vije vialingiuile kuli ikeye kaha uahandekele nguendi, "Hano honi njatantekeya muavusunga ngeci Muene natumu kangelo uendi linga anjovole ku nzili ya Helonde naku vioshe vije Vayunda vasinganiekele nguavo vikalingiu." 12 Omo uantantekeyele vioshe vije via lingiuile, uaille ku njivo ya Maliya vaina ya luano uje ivatumbuile Mako, kuje

nakuhandeka nguendi, "Petulu ali hambaza." 15 Kaha voshe vahandekele kuli ikeye nguavo, "Uzaluka!" Kaha uavasindiyiye nguendi njimileka vusunga. Kaha vamukumbuluile nguavo, "kuman kangelo uendi." 16 Vuno honi Petulu uatualeho kutota ha cikolo, kaha omo vashokoluele ku cikolo vamumuene kaha valikomokelele cikuma. 17 Uavaniatelele na livoko liendi linga vaholoke kulu, kaha uavalekele omo Muene namuhumisilamo mu kamenga nguendi, "Lekeni evi kuli Tiango na vakakutsiliela." Kaha uavasezele nakuya ku mutambela ueka. 18 Kaha omo kuacele cimene kuakele citanga cikuma hhakati ka masualale vaje vaka kuniunga kamenga, hali vije vialingiuile kuli Petulu. 19 Helonde uavashikile linga vamutonde vuno honi kuvamuuanene, uehozuele vaje vaka kuniunga kaha uashikile linga vavatsihe, nankuma Helonde uahumine mu Yundeya na kuya ku Sesaliya, nakukalako. 20 Nankuma Helonde uanienguelele cikuma vantu vaku Tile na Kusindone. Kaha civunga cakama caile nakumumona. Hakulivanga valambelele Mbalasitase muka kuniunga lipela ngeci avakuase. Kaha honi vaile kuli Helonde nakumulomba ngeci kukale ciyulo, omuo lifuti liavo liakele nakutambula via kulia via kuhuma ku lifuti lia muene. 21 Ha litangua lia kuhangula, Helonde ualikutile mukole uendi ua vumuene nakutumama ha vumuene vuendi nakuhandeka ku vantu. 22 Vatambakanene cikuma nguavo, "Keti lizi lia mutu lihandeka vuno honi lizi lia tunjambi!" 23 Hajevene kangelo ua Njambi uapupile Helonde, omuo kahanene kasingimiko kuli Njambi. Kaha mavuno amulile, kaha uatsile. 24 Vuno honi lizi lia Njambi liatualeleleho kuya lutue. 25 Omo vamanusuile vije vivaililile kuli Mbanambasa na Saulu kaha vahilukile ku Yelusalema hamo na luano, uje ivatumbuile naua nguavo Mako.

13 Kaha mu cikungulukilo ca Antioke kuakele tunanguizi va Njambi va Njambi na valongisi, vapuile Mbanambase na Simioni uje ivatumbuile nguavo uaku zivala, na Luyasi (uje uahumine ku Silene) na Manane, (Uje ivalelele hamo na Sezale Helonde) na Saulu. 2 Omo vakele nakulemesa Muene nakuliumina via kulia, Cimbembesi Uakulela cahandekele nguaco, "Njitepeseleniko Mbanambase na Saulu linga vapange vipangi vije njavasanenene." 3 Hanima yakuliumina via kulia na kulombela,

nakuvasaleka mavoko kaha vavatumine. 4 Omo mafuti a miyati itanu na ivali mu lifuti lia Kanana, Cimbembesi Uakulela ca tumine Mbanambase na kaha uapusile lifuti lije vusiana vua vantu vendi. Saulu vaye ku Seleusiya, kaha hakuhuma kuje 20 Kaha evi viuma vioshe via linguiile ha miaka vasikumukile mu vuato ku nkundu lia Sapulasi. 5 yakusetekesa vihita viuana na makumi atanu. "Kaha Omo vahete ku Salamisi vaputukile kuhandeka lizi lia munima yevi uavahanene mahako noho ha ntsimbu Njambi mu virijivo via malombelo via Vayunda. Kaha ya kananguizi Samuele. 21 Valombele muene, kaha luano uakele hamo navo mukuvakuasa vipangi. 6 Njambi uavahanene Saulu muna Kishe, uaku muyati Vendele mu nkundu muoshe nakuheta kuli Pafose kuje ua Mbenjameni, ngeci apue muene uavo ha miaka vakauanene umo muka matseno lizina liendi Mbala- makumi auana. 22 Kaha omo Njambi uahumisile Saulu Yesu, ikeye Kayunda uje ualitumbuile ikeye vavenia ha vumuene, uapusile Ndaviti muene uavo. Eci cikeco kupua kananguizi ua makuli. 7 Uapuile kavusamba cahandekela Njambi hali ikeye nguendi, 'Njinuana kauje mukuluntu uamuje mu nkundu lizina liendi Ndaviti muna Njesi ikeye yala uje injazanga, uje Selengiyase Pauluse, uje uapuile yala uamangana. akalinga vioshe vije njitonda ngeci avilinge.' 23 Ikeye Nguvulu ua Loma uasanene Mbanambase na Yesu uaku ntanga ya Ndaviti uje Njambi uamupuisile Saulu omuo uatondele kuiuva lizi lia Njambi. 8 muyoyesi ua vantu va Isaleli ngue muakulahesele Vuno honi vakele nakuvaluisa kuli muka mantseno laja. 24 Ntsimbu kanda Yesu aputuke vipangi viendi, Eliamase (eli likelio lizina liendi lia Cingelengu), uje luano uambuluile kuli vantu voshe va Isaleli ngeci uesekele kuhumisa Nguvulu lutsilielo. 9 Vuno honi vatengulupe ku vupi vuavo nakuvambuitika. 25 Kaha Saulu uje ivatumbuile nguovo Paulu uashulile na omo luano uahete tuyehi nakumanesa vipangi viendi, Cimbembesi Uakulela, uatalele uje muka mantseno. uehuile vantu nguendi, 'Musinganieka ngueni Yange 10 Nakuhandeka nguendi, "Yove muna Liyavolo, iya? Keti yange uje muli na kuvandamena. Vuno honi yove citozi ca vusunga, uakushula na makuli oshe ivuililien! Alinakuija munima yange, yange kunjasa na lizangamena lioshe, kaha yove ntsimbu yoshe cipue kuzitula miva ya vinkaku viendi.' 26 "Vavushoko uli nakueseka kutengulula vusunga vua Muene vange vaka Isaleli vatekulila va Avilahama, kaha nenii kuvupuisa makuli. 11 Muene akakuluisa, kaha ukapua voshe keti Vayunda yeni mulikuno vaka kulemesa kapuputua muka ntsimbu lika, kukamono kutua ca Njambi: muzimbu ou uakuovoka vanautumu kuli yetu! litangua." Kaha hajeve mbundi na milina viezile ha 27 Omuo vantu vaje valinakuyoya mu Yelusalema na mesho endi kaha uahonouele kumona, uaputukile vakuluntu omuo kuvatantekeyele ngeci ikeye napu kutonda muntu linga amukuate ku livoko. 12 Kaha muyoyesi, cipue kuivuisisa mezi a tunanguizi va omo Nguvulu uavimuene vije via linguiile uatsiliele, Njambi va Njambi aje avakatanda ha litangua na omuo ualikomokelele cikuma ha vilongesa via Muene. litangua lioshe lia Sapatalo, cipue ngoco valingisile 13 Kaha Paulu na vakuovo vajavukile mu vuato kuya mezi a tunanguizi va Njambi va Njambi kupua musinlia Pafose, kaha vezile ku Pelenga nganda a vusunga mukuhana Yesu mulonga. 28 Cipue ya mu Pamefeliya, kaha luano uavasezele uahilukile ngocovene kuvaanene vukaleho ngeci vanuhatuile ku Yelusalema. 14 Vahumine ku Pelenga vahete mulonga ua kutsa, vuno honi valombele Pilato linga ku Antioke mu Pisindiya, kaha lia Sapatalo vaile amutsihe. 29 Kaha omo valingile vioshe vije ngue mu njivo ya malombelo ya Vayunda na kutumama. muviahandeka visoneka hali ikeye, vamuhumisile ha 15 Omo vatandele Lishiko lia Mosesa na visoneka cilindakano na kumuhaka mu cihilo. 30 Vuno honi via tunanguizi va Njambi va Njambi kaha vantuama Njambi uamusanguiile ku vatsi, 31 kaha ha matangua va mu njivo ya malombelo ya Vayunda vatumine amengi ualisholuele kuli vaje uendele navo kuhuma lizi kuli vakevo nguovo, "Vavusamba tumilomba ku Ngaliyea nakuheta ku Yelusalema. Vakevo honi ngueta muhandeke kuli vantu nga muli na mezi vanapu vakaleho vendi kuli vantu va Isaleli. 32 akuvatakamesa." 16 Kaha Paulu uemanene na kualola Yetu tulikuno naku minehela Muzimbu Uacili, uje livoko liendi muilu nakuhandeka nguendi, "Vavushoko Njambi uakulahesele vakukuluila vetu kuvilinga, 33 vuange vaka Isaleli neni keti Vayunda vaka kulemesa vikevio natilingila yetu vatekulila vavo mukusangula Njambi, tolililien kuli yange! 17 Njambi ua vantu Yesu ku muono ngue muvanasoneka mu livulu lia va Isaleli uahanguile vakukuluila vetu, nakuvapuisa mucivali lia Mioso ngualio, 'Yove unapu u munange, muyati uakama ha tsimbu ije vakele vangezi mu litangua lia lelo njinapu nji Isho.' 34 Kaha eci cikeco Ingito. Kaha Njambi uavahumisile mu Ingito na nzili cahandekela Njambi hakumusangula ku vatsi nguendi yendi yakama, 18 Kaha uavaniungile mu mpambo kakapolela mu cihilo kuahi, 'Njikakuhanava vivesikiso miaka yakupua makumi auana. 19 Uanongesele via kulela via vusunga vije njakulahesele Ndaviti.'

35 Ngue muanahandeka naua mu mikanda yeka ca vantu va kuje, kaha vaile ku Ikonyame. 52 Kaha nguendi, 'Kukatava ngamba yove uakulela linga vandongisi mu Antioke vashulile nakuvuahelela na apole mu cihilo.' 36 Kaha omo Ndaviti uapangele cizango ca Njambi ha ntsimbu yendi vavenia, kaha uatsile, vamutsindile na vakukuluila vendi, kaha muvila uendi uvolele mu cihilo. 37 Vuno honi kuli uje yasanguile Njambi ku vatsi muvila uendi kuuapolelele mu cihilo. 38 "Kaha yeni voshe vavushoko vange vaka Isaleli munapande kutantekeya ngeci kuhitila muli Yesu mukemuo vali nakuambulula muzimbu uaku sambuesa ca vipi. 39 Kaha muapande kutantekeye ngeci uoshe uje atsiliela muli Yesu nazituka ku vipi, Njambi amupuisa kupua ua vusunga ku viuma vioshe vije Lishiko lia Mosesa ku liasele kumupuisa ua vusunga. 40 Zangameni linga vije vivahandekel Tunanguizi keti vilingiue kuli yeni. 41 "Taleni yeni vaka kusembulula, kaha likomokeleni na kutsal! Omuo cuma cije njikalinga mu matangua eni cikapua cuma cije kumukatsiliela, cipue vamilumbunuineco!" 42 Omo Paulu na Mbanambase vahumine mu njivo ya malombelo ya Vayunda, vantu vavalaniene naua kuhiluka kuli vakevo ha litangua lia Sapalalo likuavo nakuvaleka viuma evi. 43 Omo vantu vahumine kuje ku njivo ya malombelo ya Vayunda, Vayunda vavengi na vaje keti Vayunda vaje vapuile va kulongua ku futisi ya Vayunda vakavele Paulu na Mbanambase. Kaha vahandekel kuli vakevo nakuvatakamesa kukakateya ha kuyoya mu kavumbi ka Njambi. 44 Kaha lia Sapalalo yakaveleho vantu vavandende lika vasalele mu nganda omuo voshe vezile mukuivua lizi lia Muene. 45 Omo Vayunda vamuene civunga, vakele nacipululu, valuisile vije viakele nakuhandeka Paulu nakumutukanga. 46 Vuno honi Paulu na Mbanambase vahandekel nakusimpa nguavo, "Capandele ngue lizi lia Njambi valihandeke kuli yeni ha kulivanga. Vuno honi mualivianene, kaha munalisnganieka yeni vavenia ngueni kumuafuililile kutambula muono uayaye, kaha tumiseza nakuya kuli vaje keti Vayunda. (aiōnios g166) 47 Ormuo eli likelio Lishiko lianatushiki Muene nguendi, "Njinampuisa ceke kuli ava keti Vayunda, ngeci vaka mafuti voshe vakovoke." 48 Omo vaje keti Vayunda vuovuile evi, vavuahelole nakulemesa lizi lia Muene, kaha vaje vavahanguile kupua na muono uayaye vatsiliele. (aiōnios g166) 49 Kaha lizi lia Muene liashandokelele kuoshe mu lifuti lije. 50 Vuno honi Vayunda vashongangeleye vantuama va mu nganda, nava vampuevo vakutsimana vaje keti Vayunda vaje vakulongua vaka kulemesa Njambi. Kaha vaputukile kupakesa Paulu na Mbanambase nakuvasheda mu lifuti liavo. 51 Vuno honi tunganda vatotomuene likungu ku viliato viavo kupua cihiiso ca vantu va kuje, kaha vaile ku Ikonyame. 52 Kaha Cimbembesi Uakulela.

14 Cuma cimolika calingiuile mu Ikonyame, muje Paulu na Mbanambase vaile mu njivo ya malombelo ya Vayunda vahandekel mu ngila ije yanhehesele ngeci civunga cakama ca Vayunda na Vangelengu linga vatsiliele. 2 Vuno honi Vayunda vaje vakakuhona kutsiliela vashongangeleye vaje keti Vayunda nakuluisa vaka kutsiliela. 3 Kaha Paulu na Mbanambase vakele kuje ntsimbu yalah, vahandekel nakusimpa hali Muene, uje uasholuele ngeci muzimbu uavo ua kavumbi uapuile ua vusunga mukuvahana nzili ya kulinga vitantekeso na vikomoueso. 4 Vuno honi vantu va muje mu nganda valitepele, vamo vemanene na Vayunda, vakuavo vemanene na tunganda. 5 Kaha Vayunda na vaje keti Vayunda hamo na vakuluntu vavo, valitavasanene kuyandesa tunganda nakuvasha mavue. 6 Kaha omo tunganda vanangukile eci, vateuelele ku Lisitala na ku Ndomba vinganda via mu Likaoi na ku mitambela yakuhatako. 7 Kaha kuje vambuluile Muzimbu Uacili. 8 Mu Lisitala muakele yala umo uje uapuile cilema ua mikono hume ha kusemuka cendi kasele kuenda. 9 Uatumamene kuje nakuivua mezi a Paulu, Paulu uamuene ngeci natsiliela, kaha asa ku kangka nankuma umatalele ntoma. 10 Kaha Paulu uatambekele na lizi liakama nguendi, "Katuka uiimane na mikono yove!" Kaha uje yala uatumbukile nakuputuka kuenda. 11 Omo civunga camuene vije Vialingile Paulu, vaputukile kutambeka mu ndaka yavo ya Ciliaoniya nguavo, "vanjambi vaneja kuli yetu mu cifua ca vuntu!" 12 Kaha valukile Mbanambase lizina nguavo Zeyase, naua lizina lia Paulu nguavo Helemese, omuo ikeye na uapuile mukuluntu uakuhandeka. 13 Kasasendote ua Zeyase uje njivo yendi yakulemesela yakele hambanza lia nganda, uanehele vangombe va vankomba na vitsani ku cikolo, omuo ikeye na vaje vivunga vatondele kukombelela nkombelo ku tunganda. 14 Vuno honi omo Mbanambase na Paulu vovuile vije vatondele kulinga, vatavozuele vizalo viavo nakushatukila mukati ka civunga nakutambeka nguavo, 15 "Vika muli nakulingila cuma eci? Netu tunapu vantu ngeci yeni! Tulikuno mukuambulula Muzimbu Uacili, nakumitengulula ku viuma viangoco ngeci muije kuli Njambi ua kuyoya, uje uatangele liu na mavu na mema a kalunga na vioshe vilimo. 16 Ku miaka ya vakukuluila vetu uatavesele vantu voshe linga vaye mu vingila viavo vavenia. 17 Vuno

honi ha ntsimbu ije uahanene vukaleho vuakukala honi vakakutsiliela vamo vaje vakundamene ku cendi vavienia ha viuma via cili, kaha akamihana civunga ca Vafaliseo vakatukile nakuhandeka nguavo, kalunga na vimbuto ha ntsimbu yavio, akamihana "Vaje keti Vayunda vanapande kulovoka nakuvaleka via kulia nakushulisa mitima yeni nakuvuahelela." 18 ngeci vononoke Lishiko lia Mosesa." 6 Tunganda Cipue ngocovene na mezi aua a tunganda kuvaselé hamo na vakuluntu vakungulukile na nakusinganieka kuvindika civunga kukombelela nkombelo kuli vakevo. cihula eci. 7 Kaha omo vahandekelé ntsimbu 19 Vuno honi Vayunda vamo vahuminine ku Antioke yalaha, Petulu uakatukile nakuhandeka kuli vakevo mu Pisindiya naku Ikonyame vashongangeyele nguendi, "Vakakutsiliela muantantekeya hume laja vivunga kaha vashele mavue Paulu nakumukokela Njambi uahanguile yange hhakati keni na kuambulula hambaza ya nganda omo vayonguele nguavo hamo Muzimbu Uacili kuli vaje keti Vayunda ngeci vovue na natsi. 20 Vuno honi omo vandongisi vamuzengelekele, kutsiliela. 8 Njambi uje atantekeya visinganieka via uahindukile nakuimaná nakuhilukila mu nganda. mutu uoshe, uamuesele vukaleho vuendi kuli vaje Kaha liamukuavo ikeye na Mbanambase vaile ku keti Vayunda hakuvahana Cimbembesi Uakulela, ngue Ndomba. 21 Omo Paulu na Mbanambase vambuluile muje muatuhanene yetu. 9 Kaha kamonesele kahangu Muzimbu Uacilil mu Ndomba, kaha vauauanene hhakati kavo netu, vuno honi uavasambesele ku vupi vandongisi vavengi. Kaha vahilukile ku Lisitala na ku vuavo omo vatsilielele. 10 Kaha honi vika muesekela Ikonyame noho vahete ku Antioke, mu Pisindiya. 22 Njambi nakutuika citeli ha miongo ya vandongisi cije Vakolesele vandongisi nakuvatakamesa ngeci vapue cipue vakukuluila vetu cipue yetu kutuasa kucambata. vaka vusunga muktsiliela, vavalongesele nguavo, 11 Tutsiliela na kuovoka ha kavumbi ka Muene Yesu, "Tuapande kuhita mu tuyando tuuatingi ngeci tukovele ngue vakevo naua." 12 Kaha civunga coshe ca mu vumuene vua Njambi." 23 Mu cikungulukilo vantu vaholokele kulu omuo vovuile Mbanambase na na cikungulukilo vemikilemo vankulutu, kaha na Paulu valumbununa vitantekeyeso na vikomoueso malombelo na kuli kela kulia vavakundikile kuli Muene vije vialingile Njambi muli vakevo hali vaje keti uje ivatsilielele. 24 Kaha omo vahete mu mutambela Vayunda. 13 Omo vamanusuile kuhandeka vioshe, ua Pisindiya, vezile ku Pampaliya, 25 kuje vambuluile kaha Yakomba uahandekelé nguendi, "Vavusamba lizi ku Pelenga, kaha vasikumukile ku Ataliya. 26 njivuilileni! 14 Simoni ahavene natulumbunuina muje Kaha kuhuma kuje vajavukile mu vuato nakuhiluka ku vati Njambi hakulivanga uahakelele mana kuli vaje Antioke ku mutambela uje vavakundikile kukavumbi keti Vayunda mukuhangulaho vamo hhakati kavo ka Njambi ku vipangi vije vinamanesele ku linga ha ngeci vapue vantu vendi. 15 Vihandeka via tunanguizi ntsimbu ije. 27 Omo vahete mu Antioke vakunguilile va Njambi va Njambi via litombola muacili na viuma hamo vantu vaka cikungulukilo nakuvaleka viuma vije evi. Ngue muje muviendeka visoneka, 16 'Kaha via lingile Njambi, muje muu shokololuele ngila kuli Muene Njambi alinakuhandeka Nguendi, munima vaje keti Vayunda ngeci vatsiliele. 28 Kaha vakele ya viuma evi njikeluka nakuluisa naua vumuene kuje ntsimbu yalaha na vandongisi.

15 Vuno honi vamala vamo vahumine ku Yundeya
vaile ku Antioke vaputukile kulongesa vaka
kutsiliela nguavo, "Kumuasa kuovoka kuvanga
mutuhuke ngue kuya ku Lishiko lia Mosesa." 2 Kaha
Paulu na Mbanambase vakele na vimpata cikuma na
vakevo ha cuma eci, vasinganiekele ngeci Paulu na
Mbanambase na vamo veka vantu va mu Antioke
vaye ku Yelusalema nakuliuana na tunganda na
vakuluntu vamu nganda ije. 3 Nankuma, cikungulukilo
ca vatamine, kaha omo vahitile mu Fonisiya na mu
Samaliya, kaha valumbunuine muje vati vaje keti
Vayunda vatengulukilile kuli Njambi, ou muzimbu
uanehele kuvuahelela cikuma kuli vaka kutsiliela
voshe. 4 Kaha omu vahete Yelusalema, vavatambuile
ku cikungulukilo na tunganda na vakuluntu, kaha
valimbunuine vuoshe vije valingile Njambi. 5 Vuno

mukemuo mualinakuhandekela Muene, uje uasholuele
viuma vioshe kusankulu.' (aiōn g165) 19 Yakomba
uahandekelé nguendi "Muvisinganieka viange,"
nguange, "kutua kupesa vaje keti Vayunda vaje
vanatengulukila kuli Njambi. 20 Vuno honi tunapande
kuvasonekela mukanda uakuvaleka nguetu keti valie
viakulua via kujeneka kulela omo vanavikombelela
ku tumponia nakulitenga kuvupangala, kaha naua
keti valie tusitu tua kutikinia cipue kulia maninga.
21 Kuhuma kuntsimbu ya laja Lishiko lia Mosesa
valitanda muvi njivo via malombelo via Vayunda
ha litangua lia Sapalalo, kaha naua mezi endi va
ambulula mu vinganda vioshe." 22 Kaha tunganda na
vakuluntu hamo na cikungulukilo coshe vasinganiekele
kuhangula vantu vamo, vahanguile vamala ku civunga

cavo ngeci vavatume ku Antioke hamo na Paulu na Mbanambase. Vahanguile naua vamala vavalivaje vavasingimikile cikuma vaka kutsiliela, Yundasa ivasanene Mbalambase na Silasi. 23 Kaha vavatumine hamo na mukanda uakuya kuli vasevo nguavo, "Vakuetu yetu tunganda na vakuluntu, tunatumu vihindu vietu kuli yeni voshe vakuetu vaje keti Vayunda ku cisemua vaje muakala mu Antioke na mu Siliša. 24 Tunevu nguavo vamo vamala vamu civunga cetu vaneja na nakumitanganesa na vije vivanahandeka vasevo kuvatambuile vilongesa viakuhuma kuli yetu. 25 Kaha tualikunguluile nakulitavasana tu vavoshe kuhangula vamo vamala nakuvatuma kuli yeni. Hamo na vavusamba vetu vatuažangele cikuma Mbanambasa na Paulu, 26 vaje vahanene muono uavo mukupangela Muene uetu Yesu Kilistu. 27 Kaha tunatumu Yundasa na Silasi vaje vakamileka viuma vimo vije vituli na kusoneka. 28 Omo Cimbembesi Uakulela hamolika netu tualitavasana ngeci kutuapandele kumituika citeli ceka lelo kuvanga lika mashiko aua nguetu, 29 Keti mulie viakulia vije viakukombeleku tumponia, keti munue maninga, keti mulie kasitu uakutikinia, kaha litengen iku vupangala, mukakala muacili nga muliniunga kuakuhuna kulinga viuma evi, vihindu vieni." 30 Kaha vaje vavatumine vasikumukile ku Antioke kuje vakakunguluile civunga coshe ca vaka kutsiliela nakuvahana uje mukanda. 31 Kaha omo vantu muvatandele uje mukanda vavuahellelele cikuma ha muzimbu uakuvasimpisa. 32 Kaha Yundasa na Silasi vaje vapuile tunanguizi va Njambi va Njambi, va vasimpisile nakuvatakamesa cikuma. 33 Omo vasele navo kuje ha ntsimbu imo, kaha vaka kutsiliela vavahiluisile kuli vaje vavatumine nakuhandeka kuli vasevo nguavo endeni mu ciyulo. 34 [Kaha Silasi uasinganiekele kukala kuje.] 35 Vuno honi Paulu na Mbanambasi vasalele mu Antioke, hamolika na vakuavo veka vavengi valongesele na kuambulula Muzimbu Uacili ua Muene. 36 Ha ntsimbu imo Paulu uahandekel kuli Mbanambase nguendi, "Tuye tuhiluke linga tukameneke vakakutsiliela mu vinganda vioshe muje tuambuluile lizi lia Muene, linga tukamone vati muje vali nakuyoya." 37 Kaha Mbanambase uatondele kuambata luano uje ivatumbuile Mako, linga vaye nendi. 38 Vuno honi Paulu uasinganiekele nguendi keti cacili kuya nendi, omuo kakele hamo navo mukumanesa vipangi, vuno honi uahilukile nakuvaseza mu Pampaliya. 39 Hakele vimpata, kaha valitepele Mbanambase uambate Mako nakuya ku Sepulasi na vuato. 40 Vuno honi Paulu uahanguile Silasi nakuya nendi, vamutavesele kuli vaka kutsiliela

kuhitila mu kavumbi ka Muene. 41 Omo vaile vahitile mu silia namu Siliša mukukolesa vikungulukilo

16 Kaha Paulu uahete naua ku Ndomba na kuli Lisitala, kuje kuakele mukua Yesu umolizina liendi Timateo. Vaina navakevo vapiule vakua Yesu vaje vapiule Kayunda, vuno honi ishe uapiule Kangelengu. 2 Kaha voshe vaka kutsiliela vamu Lisitala na mu Ikoniyame vashangazalele cikuma Timoteo. 3 Kaha Paulu uatondele kuya na Timoteo, kaha uamutuhuisile. Ualingile vioshe evi omuo Vayunda voshe vaje vasele mu mitambela ije vatantekeyele ngeci ishe ya Timoteo uapiule Kangelengu. 4 Omo vasele nakuhita mu vinganda, vahanene vakakutsiliela mashiko aje avasinganiekele tunganda na vakuluntu mu Yelusalema, kaha vavalekele linga vononoke aje mashiko. 5 Vikungulukilo viakele na nzili mukutsiliela kaha valivuezelele ha litangua na litangua. 6 Kaha vahitile mu mutambela ua Filingiya na mu Ngataliya omuo Cimbembesi Uakulela cavavindikile kuambulula muzimbu mu nganda ya Asiya. 7 Kaha omo vahete ku nginga ya Misiya vesekele kuya mu lifuti lia Mbitaniya, vuno honi Cimbembesi ca Yesu kucavatavesele. 8 Kaha vahitile mukati ka Misiya nakuya ku Tolouase. 9 Kaha ku vutsiki vuje vene Paulu uamuene cimona muje uamuene yala umo ua ku Masendoniya nemana nakumulomba nguendi, "Ija kuno ku Masendoniya uakutukuse." 10 Kaha omo Paulu uamuene eci cimona, hajevene tuatatkile nakuya ku Masendoniya, omuo tuasinganiekele nguetu Njambi natusana mukuambulula Muzimbu Uacili kuli vantu kuje. 11 Omo tuahumine ku Tolouase tuajavukile mu vuato nakuya ku Samotalase, kaha lia mukuavo tuaile mu Neyapolise. 12 Kaha kuhuma kuje tuahile ku Filipu, nganda yamatambela uakulivanga mu lifuti lia Masendoniya, ikeyo naua yapuile nganda ya Loma kaha tuakele muje mu nganda matangua amengi. 13 Kaha lia Sapalalo tuatatkile mu nganda tuaile ku ngenga ya ndonga kuje tuayonguele nguetu kuli mutambela uakukungulukila mukulombela. Kaha tuatumamene nakusikama na vampievo vaje vakungulukilili kuje. 14 Kaha umo uavo uatuviuele uapiule Lindiya uahumine ku Tiyatile uapiule mukakulandes vintanga viacili viakuvenguluka naua uapiule mpuevo ua kulemesa Njambi, kaha Muene uashokoluele mutima uendi kukuviulila ku vije viakele nakuhandeka Paulu. 15 Kaha omo vamumbuitikile ikeye na vantu vamu njivo yendi, kaha uatulaniene nguendi, "Ijeni mukakale mu njivo yange nga muasinganieka ngueni njinapu muka kutsiliela

muli Muene." Nankuma uatusindiile linga tuye. **16** Yesu, kaha ukovoka, yove na ntanga yove yoshe." Ha litangua limo omo tuakele nakuya ku muhela **32** Kaha vambuluile lizi lia Muene kuli ikeye na kuli uakulombelela, tualuanene na ngamba ua mpuevo voshe vaje vakele mu njivo yendi. **33** Kaha ha ntsimbu uje uakele na Cimbembesi cakujuala uje uakele ijevene ya vutsiki uje mukakuniunga kamenga uaile nakumupangesa mukumona viuma via kulutue. Kaha navo, kaha uakushile ha vimbandu viavo, kaha uapitisile cikuma muene uendi mukuhandeka viuma hajevene ikeye na ntanga yendi voshe vavambuitikile. viacili vije vikalgingua kulutue. **17** Ou mpuevo uakavele **34** Nankuma, uatualele Paulu na Silasi ku njivo Paulu hamo netu kaha uatambekele nguendi, "Ava yendi, kaha uakavanahene viakulia. Kaha ikeye na vamala vanapu vangamba va Njambi Uahelu lia ntanga yendi vavuahelle cikuma, omuo vatsilielele Vioshe! Vali nakuambulula kuli yeni ngila ya kuovoka!" muli Njambi. **35** Kaha liamukuavo cimenemene **18** Nankuma ualingile eci matangua amengi, vuno honi vakuluntu Valoma vashikile vantuama masualale Paulu uapililihile, kaha uatengulukile nakuhandeka nguavo, "Eceleni ava vamala vaye." **36** Kaha uje kuli uje Cimbembesi nguendi, "Mu lizina lia Yesu muka kuniunga kamenga ualekele Paulu nguendi, Kilistu njikushika nguange huma muli ikeye!" Kaha "Vakuluntu Valoma vanashiki lizi kuli yove na kuli Silasi hajevene Cimbembesi cahumine muli uje mpuevo. **19** nguavo tumiecele. Muasa kuya, kaha yeni mu ciyulo." Omo liavenia uje ngamba uevuile nguendi uje mpuevo **37** Vuno honi Paulu uahandekele kuli vaje vankuluntu ngila ya kupangelamo vimbongo inahu, vakuate Paulu vamasualale va kamenga nguendi, "Kuvatuuanene na na Silasi nakuvakokangye nakuvatuala hambarza mulonga, vuno honi vanatupupilile ku mesho a vantu kuli vakakusuana ku muhela uakulandesela. **20** kuakuhona kutusompesa, cipuevne yetu tuapua Kaha vavatualele ku mesho a vakuluntu Valoma vandambo va lifuti lia Loma! Kaha vanatuhakele nakuhandeka nguavo, "Ava vamala vanapu Vayunda, mukamenga. Kaha vuavuno vatonda kutuecela mu kaha valinakuneha vukalu mu nganda yetu. **21** vushueke indi? Vakuluntu Valoma vanapande kuija Vali nakulongesa futisi ije iluisa Lishiko lietu, yetu kuno vakutuecele vakevo vavenia linga tuye." **38** tu Valoma, kaha kutuasa kutava futisi yavo cipue Kaha vantuama vamasualale vambuluile mezi aua kuyikava!" **22** Kaha civunga coshe calitavasanene kuli vankuluntu Valoma, kaha omo vovoile ngeci Paulu kulisua Paulu na Silasi. Kaha honi vaje vakuluntu na Silasi vapoile vandambo va lifuti lia Loma, kaha vatavozuele vizalo via Paulu na Silasi. Nakushika vovoile liova. **39** Kaha vaile kuli vakevo nakulomba ngeci vavapupe. **23** Kaha omo vavapupile cikuma, cikonekelo, kaha honi vavahumisile mu kamenga, vavahakele mu kamenga, kaha vashikile cikuma muka kaha vavalombele linga vahume mu nganda ije. **40** kuniunga kamenga ngeci apate cikuma ku vikolo. Omo Paulu na Silasi vahumine mu kamenga, vaile ku **24** Omo uje muka kuniunga kamenga uatambuile njivo ya Lindiya. Kuje vakaliuanene na vaka kutsiliela, Lishiko eli, kaha uavahakele mukati ka mulili ua kaha vahandekele kuli vakevo mezi akuvasimpisa, kamenga nakuhaka mikono yavo mu vikuuali. **25** kaha vaile.

Vuno honi mukati kavuntsiki Paulu na Silasi vakale nakulombela nakuimba miaso ya Njambi, kaha vaje vinzinda vakele mu kamenga vavevuiile. **26** Hajevene kuakele mandunduma akama cikuma kaha luvula lua kamenga luajajele cikuma. Kaha hajevene vikolo via kamenga viashokolokele, kaha malienge ahumine kuli vinzinda voshe. **27** Omo uje mukakunianga kamenga uahindukile, kaha omo uamuene vikolo via shokoloka, uasinganiekele nguendi, vinzinda voshe vanateue, kaha uashomuene mukuale uendi linga alitsihe. **28** Kaha Paulu uatambakanene cikuma na lizi liakama nguendi, "Keti ulitsihe! Omuo tuvavoshe mutuli munoi!" **29** Kaha uje mukakunianga kamenga uasanene ngeci vamuneheleko ndeya, kaha uashatukillilemo, kaha uatsikamene ku mikono ya Paulu na Silasi oku ali nakujaja. **30** Kaha uavatuhiile hambarza nakuvehula nguendi, "Muene, vika njasa kulinga linga njovoke?" **31** Kaha vamukumbuluile nguavo, "tsiliela kuli Muene

17 Paulu na Silasi omo vaile vahitile mu Afipolise na mu Apoloniya, kaha vezile ku Tesalonika, kuje kuakele njivo ya malombelo ya Vayunda. **2** Kaha ngue ku cilika cendi Paulu, uaile mu njivo ya malombelo ya Vayunda ha matangua atatu a Sapalalo uakele nakuhandeka na vantu nakuvaleka, **3** nakuvalumbunuina visoneka, nakuvamuesa vukaleho vua kuhuma mu visoneka ngeci Kilistu napande kuyanda nakusanguka ku vatsi. Kaha Paulu uahandekele nguendi, "Ou Yesu njihandeka kuli yeni ikeye vene Kilistu." **4** Kaha vamo hhakati kavo vatsilielele, kaha valipandakanene na Paulu na Silasi hamo na vampievo vaje vapoile vantuama na civunga cakama ca Vangelengu vaje vakakulemesa Njambi. **5** Vuno honi Vayunda vakele na cipululu, kaha vakunguliuile vamo viendangane va mihuza mu vitapalo, kaha vapangele civunga. Vanehele citanga

cakama muje mu nganda yoshe, kaha valuisile njivo uhandeka vinapu viavihia kuli yetu, kaha tutonda ya Njasone mukueseka kuuana Paulu na Silasi kutantekeya muvialumbunukila." 21 (Omo vaka Atena linga vavatuale ku civunga ca vantu. 6 Vuno honi voshe na vangezi vakele muje vatondele kupihisa omo kuvavauanene, vakokangeye Njasone na ntsimbu yavo yoshe mukuhandeka na kuivua viuma vamo vaka kutsiliela nakuvatuala kuli vakuluntu va viavihia.) 22 Kaha Paulu uemanene ha lutue lua nganda kaha vatambakanene nguavo, "Ava vamala mpunga ya Ale pangase nakuhandeka nguendi, "Yeni vananeha vukalu mu lifuti lioshe kaha vaneja kuno, 7 vantu vamu Atena, njamono nguange mu vilinga kaha Njasone uavatambuile mu njivo yendi. Voshe vieni vioshe munapu mu vaka kulemesa. 23 Omuo valinakupokola mashiko a Sezale nakuhandeka njakele nakuenda mu nganda yeni nakutala muacili nguavo kuli muene ueka naua lizina liendi Yesu." mutambela mukalemesela, njuanene ha mutula 8 Kaha ha mezi aua vanehele citanga cakama ku uasonekele nguavo, 'Kuli Njambi uje kutantekeya.' civunga na kuli vakuluntu va nganda. 9 Kaha vakuluntu Cije mukalemesa cipue ku mucitantekeya cikeco va nganda vafuetesele Njasone na vakuavo vimbongo njilinakuambulula kuli yeni lelo. 24 Njambi uje vije viatondekele linga vavecele vaye. 10 Hajevene utangelle lifuti na vuoshe via kalamo, uapua Muene omo vutsiki vuezile vaka kutsiliela vatumine Paulu na ua Melu na Mavu, kaha kekuyoya mu njivo yakutunga Silasi ku Mbeleya. Omo vahete kuje vaile mu njivo ya ku mavoko a vantu. 25 Cipue kekutonda linga malombelo ya Vayunda. 11 Vayunda vakuje vapuile va tumupangele cipue cuma cimo, omuo ikeye akahana ceke kupulakana vaku Tesalonika. Vakele nakuivuilila muono na mpunzi ije ituhuima na viuma vioshe ku lizi na mitima yakuzituka kaha ha litangua na kuli vantu voshe. 26 Kaha utangelle mihat iyeshe litangua vakele nakutanda mu visoneka linga vamone kuhuma kuli yala umo ngeci vakale ha mavu oshe. vije viandekele Paulu indi via vusunga. 12 Kaha vuingi Ikeye vavenia uavuahesele laja vintsimbu na vinginga vua Vayunda vatsiliele, kaha na vampuevo vamo na vihela kuje vaka yoyela. 27 Ualingile eci linga vavengi va vakuluntu va Vangelengu na vamala vamo vamutonde, kaha omo vakamutonda hamo vaka vavengi va Vangelengu vatsiliele navo. 13 Vuno honi muuana. Vuno honi cipue ngoco Njambi kakele kulako omo Vayunda vaku Tesalonika vatantekeye nguavo netu kuahi, 28 ngue umo uahandekeli nguendi, 'Muli Paulu nambulula lizi lia Njambi mu Mbeleya vaile ikeye mu kemo mutuayoyela, mukemuo mutuendela kuje naku shongangeya civunga. 14 Kaha hajevene mukemuo mutuli.' Ngue muhandeka miaso yeni imo vaka kutsiliela vatumine Paulu ku cikuma ca mema nguayo, 'Netu naua tunapu tu vana vendi.' 29 Kaha a kalunga, vuno honi Silasi na Timateo vasalele hakupua tuvana vendi, kutupandele kusikanieka mu Mbeleya. 15 Kaha vamala vasindikiile Paulu nguetu Njambi uapua ngue cifua ca Ngolinde cipue vaile nendi kuvanga naku Atena kaha vahilukilile ku ca Siliva indi cipue livue lia kushonga na vutongue na Mbeleni, kaha Paulu uavashikile nguendi Silasi na mana a muntu. 30 Laja Njambi uakele nakutalelela Timateo vanapande kumukavangeye vuasi vuasi. vantu omo kuvamatantekeye, kaha hanohoni 16 Omo te Paulu uakele nakuvandamina Silasi na alinakushika vantu voshe linga vatenguluke Timateo mu Atena, uanienguele cikuma omo uamuene ku vupi vuavo. 31 Omuo nalivuahesela laja litangua muje mu nganda muashulile tuponia tuatuingi cikuma. Ije akasompa lifuti lioshe kuakuhona kahangu kuhitila 17 Kaha muje mu njivo ya malombelo ya Vayunda muli yala uje yanahangula. Kaha ha cuma eci nahana uahandekeli na Vayunda na vaje keti Vayunda vaje vukaleho kuli muntu uoshe hakusangula yala uje ku vaka kulemesa Njambi, kaha ha litangua na litangua vatsi!" 32 Omo vovuile Paulu ahandeka kusanguka uakele nakuhandeka na vaje vakele nakuliuana navo ku vatsi, vamo vamushendumuine vuno honi vamo ku cihera cakulandesela. 18 Vamo valongisi va civunga vahandekeli nguavo, "Tutonda linga tuyue viuma civatumbula nguavo Epikuliu na civunga ca Sitoike evi naua kuli yove." 33 Kaha Paulu uasezele cije valingile vimpata nendi, kaha vamo vamuhiile nguavo, cikungulukilo. 34 Kaha vamo vamala valipandakanene "Vika atonda kuhandeka ou cilema uakulihalesa?" nendi nakupua vaka kutsiliela, hhakati kavo umo veka vahandekeli nguavo, "Kumoneka ngue ali uapuile Ndiyonisiyase, uapuile umo ua mpunga ca nakuhandeka vanjambi veka naua." Vahandekeli Elepase, na mpuevo umo lizina liendi Ndamlise, evi omo Paulu uakele nakuambulula via Yesu na navakuavo veka naua.

18 Hanima ya viuma evi, Paulu ua humine ku Atena na kuya ku Kolinte. 2 Kaha kuje ualiuanene na Kayunda ualizina lia Akuila, uje uasemukilile ku

Pontase, uje uahuminine ku Itali na mpuevo yendi uakele mu Kolinte hamo na vaka kutsiliela matangua Pilisila, Omuo Sezale Kalaundiasi uashikile linga amengi, kaha honi uavasezele uaile mu vuato ku Vayunda voshe vahume mu Loma. Kaha Paulu Siliya hamo na Pilisila na Akuila. Tele kanda ahume uaile nakuvamona, 3 kaha uatumamene nakupanga ku Senkilise Paulu uatehuile ku mutue uendi omuo hamo navo, omuo uakele nakutunga vimbalaka, ya cisingo cije calisingile. 19 Omo uahete mu Efeso, ngue muvakele nakulinga vakevo. 4 Paulu uakele kuje Paul uasezele Pilisila na Akuila, uakovelele mu nakuhandeka mu njivo ya malombelo ya Vayunda njivo ya malombelo ya Vayunda nakuhandeka na ha litangia lia Sapalalo lioshe, mukuesaka Vayunda Vayunda. 20 Omo vantu vamulombele linga akale na Vangelengu linga vatsiliele. 5 Omo Silasi na navo ntsimbu yalahua, vuno honi kavatavele. 21 Vuno Timoteo vhete mukuhuma ku Mbeteseniya, Paulu ha honi uavalekele omo uavasezele nguendi, "Nga eci ntsimbu yendi yoshe ualihanene kuambulula muzimbu cinapu cizango ca Njambi, kaha njikahiluka naua nakuhana vukaleho kuli Vayunda negei Yesu ikeye kuli yeni." Kaha uakovelele mu vuato nakuhuma Kilistu. 6 Omo vamuluisile nakuhandeka viuma via ku Efeso. 22 Omo uahete ku Sesaliya, uaile ku vipi kuli ikeye, kaha uatotomuene likungu ku vintanga Yelusalema mukukameneka cikungulukilo, ambahoni viendi nakuhandeka nguendi, "Nga munazimbala, uaile ku Antioke. 23 Munima yakukala navo ntsimbu unapu mulonga ueni vavenia! Yange kujesi namulonga imo, uahumineko uaile mu mutambela ua Ngalatiya naumo uahi. Kuhuma lelo nakuya kulutue njija kuli na mu Filingiya nakukolesa vandongisi voshe. 24 vaje keti Vayunda." 7 Kaha Paulu uahumine mu Ha ntsimbu ije Kayunda umo ua lizina lia Apolo njivo ya malombelo ya Vayunda nakuya ku njivo ya uje uasemukilile mu Alekizandiliya uezile ku Efeso. yala umo lizina liendi, Tito Yusitasi muka kulemesa Uapuile mutu uakuhandeka muacili, kaha uakele Njambi, njivo yendi yalihatela na cikolo ca njivo ya na mana akulumbununa visoneka. 25 Vamunanguile malombelo ya Vayunda. 8 Kaha Kilispase uje uapuile laja mu Ngila ya Muene, kaha uakele na ntuima ntuama ua mu njivo ya malombelo ya Vayunda yakuambulula nakulongesa muacili cili viuma via hali uje uatsilielele kuli muene hamo lika na ntanga Yesu. Cipueveme ngoco, vuno honi uatantekeyele lika yendi yoshe, kaha na vantu vavengi vamu Kolinte viakumbuitika kua luano. 26 Uaputukile kuhandeka vovoile lizi na kutsiliela kaha vavambuitikile. 9 Kaha nakusimpa mu njivo ya malombelo ya Vayunda. Vuno vutsiku vumo Paulu uamuene cimona cije Muene honi omo Pilisila na Akuila vamuviuile, vamutualele uahandekeli kuli ikeye nguendi, "Keti uvue liova, ku njivo nakumunangula muacili cili cikuma Ngila ya vuno honi tualelelaho kuhandeka kaha keti ulikele, 10 Njambi. 27 Omo Apolo uatondele kuya ku Akaya, omuo yange njili hamo nove. Kaha naumo uahi asa kaha vaka kutsiliela va mu Efeso vamukuasele kukuvalumuna, omuo njili na vantu vavengi munganda mukusonekela mukanda kuli vandongisi va mu eyi." 11 Kaha Paulu uakele kuje muaka umo na Akaya nakavalomba negei vamutambule muacili. vingonde vitanu na imo, mukulongesa vantu lizi lia Omo uahele kuje, uapuile mukakukuasa cikuma kuli Njambi. 12 Omo Ngaliyo uapuile ngufulu ua Loma mu vaje vapuile vaka kutsiliela ngue ku kavumbi ka nganda ya Akaya, kaha Vayunda valikunguliuile hamo Njambi. 28 Omuo ha nzili yendi yakulivianangana vakuate Paulu nakumutuala hambanza lia nzango uavianene Vayunda muviahandeka viavo citona ya kusompela. 13 Vahandekeli nguavo, "Yala ou mesho mukumuesa vukaleho vua mu visoneka negei alinakusindiya vantu kulemesa Njambi mu ngila ya Yesu ikeye Kilistu.

kuluisa Lishiko!" 14 Tele Paulu uatondele kuhandeka kaha Ngaliyo uahandekeli kuli Vayunda nguendi, "Nga eci cimpande capuile ca mulonga uakuvulumuna cipue via vupi vumo vuanalingi, nge njinevuiliya yeni Vayunda. 15 Vuno honi omuo cinapu cimpande ca kulivianangana ha mezi na mazina na Lishiko lieni vavenia, munapande kuvimanusula yeni vavenia. Yange kunjapandele kupua lihako ua viuma evi!" 16 Kaha uavashekele mu nzango ya kusompela. 17 Kaha voshe vakokangeyele Sosetene, uje uapuile ntuama ua njivo ya malombelo ya Vayunda, vamupupilile ha mesho a nzango yakusompela. Vuno honi Ngaliyo kombileko mutima ku cuma cije. 18 Kaha Paulu

19 Tele omo Apolo uakele mu Kolinte, Paulu uahitile ku vihela via minkinda via mu mbonge kaha uasikumukilile ku Efeso. Kuje uakuanene vandongisi vamo 2 kaha uahandekeli kuli vakevo nguendi, "Muatambuileho Cimbembesi Uakulela omo muapuile vaka kutsiliela ndi?" Vamukumbuluile nguavo, "houe, kanda tuivueho nguavo kuakala Cimbembesi Uakulela." 3 Kaha uahandekeli nguendi, "Mu cimbuitiko muka va mimbuitikile naco?" Vamukumbuluile nguavo, "Mu cimbuitiko ca muka kumbuitika luano." 4 Kaha Paulu uahandekeli nguendi, "luano uambuitikile mu

cimbuitikilo cakutenguluka ku vupi, kuleksa vantu Kaha uahandekele nguendi, "Munima yakuya kuje, linga vatsilie kuli uje eja munima yendi, uje ikeye, njapande naua kuya ku Loma". 22 Kaha uatumine Yesu." 5 Omo vovuile eci, kaha vavambuitikile mu vakuasi vendi vaval, Timateo na Elasitase, ku lizina lia Muene Yesu. 6 Omo Paulu uavasalekele Makindoniya, te ikeye uacikele mu mbonge ya Asiya ha mavoko endi, Cimbembesi Uakulela cezile hali vakevo ntsimbu imo. 23 Ha ntsimbu ije kuakele mpindangano kaha vaputukile kuhanda mu mindaka vieka kaha yakama mu Efeso omuo ya Ngila ya Muene. 24 Yala naua vaputukile kuambulula vunanguizi. 7 Voshe umo ivatumbuile nguavo Ndemeteliase mukakufula vaupile ngue likumi na vaval. 8 Uakovellele mu viuma via siliva, ualingile cifua ca njivo ya siliva njivo ya malombelo ya Vayunda kaha ha vingonde yakulifua ngue njivo ya Atemesi kalunga ua mpuevo, vitatu uahandekele nakusimpa, nakulambelela cikuma kaha evi vipangi viendi vianehele vimbongo viavingi vantu via vumuene sua Njambi. 9 Omo vamo kuli vaka kupanga. 25 Uakunguluile voshe hamolika vakukola mitima vavianene kutsiliela nakuhandeka vakuavo veka vaje vakele navipangi ngue viavo, viavipi angila ya Njambi ku mesho ya civunga kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Yeni vamala, ca vantu, kaha uavasezele, nakuya na vandongisi muatanterkeya ngueni vufuko vuetu vukahumu ku uakele nakuhandeka navo mu njivo ya kuli longesela vipangi evi. 26 Mu namono kaha munevu naua nguavo mu Tilanase. 10 Eci catualeleleho ha miaka keti mu Efeso lika vuno honi na mu mutambela ua ivali, linga voshe vantu varmu mbonge ya Asiya, mbonge ya Asiya, ou Paulu nakoko vantu wavengi Vayunda na Vangelengu vovue lizi lia Muene. 11 nakuhandeka nguendi tumponia tuakupanga na Njambi ualingile vikomoueso viavingi kuhitila muli mavoko keti tulunga. 27 Kaha kuli vukalu keti lika Paulu. 12 Cipue vitambala na vizalo vije viakele kundando yetu vuno honi naua na ku njivo yakama ya nakulikuasesa vavihanene kuli vakakuvala, kaha na kamponia ua mpuevo Atemise kuvaihana kalemesa, mishongo yoshe yavahumine, kaha na vimbembesi kaha uoshe muntu ua mu mbonge Asiya na lifuti lioshe viavipi via humine muli vakevo. 13 Kaha vamo uahi akamulemesa!" 28 Omo vovuile evi, vanienguele Vayunda vaje vakele nakuendangana nakuhumisa na kutambakana nguavo, "Uakama Atemise uava vimbembesi via vipi mukulikuasesa mukutumbula Efeso!" 29 Mu nganda muoshe muakele kalua, kaha lizina lia Muene Yesu kuhumisa vimbembesi viavipi. vantu vashatukilile mu njivo yakuehela kaha vakuute Kaha vakele nakuhandeka kuli vaje vakele navio Ngayasie na Alisitakase, vaku makondoniya vaval nguavo, "Njimishika mu lizina lia Yesu uje yali vaje vaupile nakusindikiya Paulu. 30 Paulu uazangele nakuambulula Paulu humamo." 14 Vaje vana vatanu kuya ha katati kacivunga, vuno honi vandongisi na vaval va vamala va Kayunda uje uapuile Mukuluntu vamuvidikile, 31 navajevene vakuluntu va mbonge ua Kasasendote ivatumbuile nguavo Sikeva, vakevo ya Asiya, vaje vaupile vasepa liendi, vamutuminine vakele nakulinga evi. 15 Vuno honi Cimbembesi mezi akumulekesa nguavo keti akovele mu njivo cacipi ca handekele kuli vakevo nguaco, "Yesu yakuehela. 32 Ha ntsimbu ije, vamo vakele na njamatantekeya, na Paulu naua njamuivuaho viendi, kutambakana cuma cimo, vamo cikuavo, kaha civunga vuno honi yeni, yeni veya?" 16 Kaha uje yala cakele namiyoyo na vuingi vavo kuvatantekeyele uakele na Cimbembesi cacipi uavaluisile, navukalu, civali kunguililile. 33 Vamo vantu va ha civunga cije nakuvahiana voshe kaha vahumile mu njivo mutototo vasompesele Alekizanda, uje ivatualele Vayunda na vimbandu. 17 Omo eci vacitanterkeyele ku vantu kulutue. Kaha Alekizanda uavaholuesele nakueseka voshe vaje vakele Efeso, Vayunda na Vangelengu, kulohiela hhakati ka vantu. 34 Vuno honi omo kaha muntu uoshe uakele na liova, kaha lizina lia vatantekeyele nguavo ikeye Kayunda, mu vihola Muene Yesu valimesele. 18 Kaha naua vuingi vivali voshe vatambakanene mukulivuasana nguavo, vuavaje vaupile vakakutsiliela vahandekele vupi vuavo "Uakama Atemise ua va Efeso!" 35 Vuno honi omo na kuambulula vilinga viavo. 19 Vuingi vua vaje muka kusoneka ua nganda uaholuesele civunga, vakele nakulinga matseno vambate mavulu avo na ku uahandekele nguendi, "Vantu va mu Efeso, iya atsimika hakati ka civunga, kaha omo vapandakanene katantekeya nganda ya Efeso yapua njivo vimbongo via aje mavulu viapuile makulukazi a ya kutumbikila Atemisi uakama na kamponia uje makumi atanu a vimbongo via muuayaaya Siliva. 20 uauile kuilu? 36 Omuo viuma evi kuviasiua kuviviana Kaha lizina lia Muene liakolele cikuma nakushandoka. muapande kuholoka kaha naua keti mulinge viuma 21 Hanima ya kulingua viuma evi, Paulu hakupua mu muvuasi. 37 Munanehe vantu ava keti ngue vezi Cimbembesi uasingariekele kuya ku Makandoniya na va mu njivo ya tumponia cipue nguavo vanashaula ku Akaya kaha nakutualelelaho kuya ku Yelusalema. kamponia ua mpuevo. 38 Nga Ndemeteliase na vaka

kupanga vendi valinakuvangeyaho umo, vinzango cikuma. 13 Vuno honi yetu tualivangele kuya mu vuato viashokoloka mukuhana ciyulo, kaha tulu naura na nakukajavuka kuya ku Asose, kuje tuaile nakukambata vaka nzili yakama vaka kusompesa kaha veceleni vanehe vimpande viavo viakuliluisa vakevo vavenia. 14 Kaha omo 39 Nga kuli vimo vikuavo mutonda kutantekeya, uatuuanene ku Asose, tuamukovelesele mu vuato ka muapande kuvihandekela mu nzango yakuliuhanena. 15 Kaha omo tuajavukile mu vuato 40 Hanima yevi vinalingua lelo, tulu muvukalu vuakama kuhuma kuje, liamukuavo tuahete kuje ku cihela ca vuakutuvangeya nguavo yetu tunanehe mpindangano. 16 Nankuma, Paulu uasinganiekele kuhona kuhita kuhita ku Efeso, linga keti akale ntsimbu yailaha mu Asiya, omuo uatondele kuheta ku Yelusalema, nge casiua, omuo uatondele kuheta ku Yelusalema, nge casiua, ha litangua lia Pentekosita mu mbonge ya Asiya. 17 Omo uakele ku Miletu kaha uatumine mezi ku Efeso 18 ku vakuluntu va cikungulukilo linga valiuane nendi. 19 Kaha omo vezile kuli ikeye, uahandekela kuli vakevo nguendi, "Yeni vavenia muatantekeya omo njayoyele hhakati keni ha ntsimbu yoshe kuputuka ha litangua liakulivanga lije linjahete mu mbonge ya Asiya, 20 mukupangela Muene nakulihana na masozi na vieseko vianjiuanene omuo yakunjiyandesa kuli Vayunda. 21 Nacimo cahi cije cacili njahonouele kuhandeka kuli yeni, kaha naura nakumilongesela hhakati ka vantu, kaha nakumilongesela ku njivo na njivo. 22 Nakuhana vukaleho kuli Vayunda na Vangelengu ha kutengulukila kuli Njambi na lutsilielo kuli Muene uetu Yesu Kilstu. 23 Kaha taleni njilinakuya ku Yelusalema ngue muje mucitondelamo Cimbembesi Uakulela, kuakuhona kutantekeya vika vikalingua kuli yange kuje. 24 Vuno honi njasinganieka nguange mmuono uange kuuesi na seho kuli yange, njatondo lika kumanesa vipangi vianjianene Muene Yesu kuvililinga, vije vikevio kuambulula Muzimbu Uacili ua kavumbi ka Njambi. 25 "Kaha honi njatantekeya nguange naumo uahi hhakati keni injinambuluila Vumuene vua Njambi, akamonaho cihanga cange, lueka naura. 26 Nankuma njimilekesa ha litangua lia lelo nguange kunjesi na mulonga ua maninga hali umo ueni nga azimbala. 27 Omuo kunjahonouele kumileka vioshe via cizango ca Njambi. 28 Liniungeni kaha naura niungeni vutanga vua vampanga vuje Cimbembesi Uakulela camihana kumona, kuniunga cikungulukilo ca Njambi cije cambate na maninga a munendi. 29 Njatantekeya nguange nga njinai, tungunga vaje vakuteuesa vakeja hhakati keni na kupihisa vutanga vua vampanga. 30 Vamo vaku civunga ceni vakeja nakuhandeka makuli linga vatangule vandongisi linga vavakave. 31 Nankuma zangameni, anukeni ngueni ha miaka itatu

20 Hanima yakuhua kuampindangano ije Paulu uasanene vandongisi, kaha uahandekela kuli vakevo mezi akuvasimpisa nakuvasalesa. Ambahoni uakatukile nakuya ku Mesendoniya. 2 Omo te alinakuhita mu vihela vije nakukolesa cikuma vandongisi, uaire ku Akaya, 3 kuje uakatumamene vingonde vitatu. Ha ntsimbu ije uakele nakulivuahesela linga aye na vuato ku Silia kaha kalua ka kumuluisa kuli Vayunda kaputukile, kaha uasinganiekele kuhiluka nakuhita ku Mesendoniya. 4 Vamusindikiile kuli Sopata muna Piase uakuhuma ku Mbeleya, na Alisitikase na Sekundase uaku Matesoloniqa, na Ngayase na Timoteo vaku ndemba, Taikikase na Tolofimase vaku mbonge ya Asiya. 5 Vaile kulutue luetu na kutuvandamena mu Tolouasi, 6 vuno honi tuajavukile mu vuato kuhuma ku Filipi hanima ya ciuano ca mbolo yakuhona cimbaluila, kaha munima ya matangua atanu tuakavuanen ku Tolouasi, kuje kukeko tuakakele matangua atanu na avali. 7 Ha cinguezi cakuhua litangua lia Sapalalo, tualuanene nakutavula mbolo, kaha Paulu uakele nakuhandeka navo, kaha uatualeleho kuhandeka cikuma noho mukati kavutsiki, omuo uatondele kuya lia mukuavo. 8 Muakele vindeya viavingi mu milili ya kuilu uje mukemo tuakele nakuliuhanena. 9 Mukueje ua lizina lia Yutikase, uje uatumamene ku njanena, uaputukile kunenguka omo te Paulu alinakuhandeka ntsimbu yailaha, kaha uauililile ha mavu kuhuma haje ha mulili uahelu lia njivo ya mu citatu ya injivo viakulipandakan. Kaha omo uamukuate uauanene natsi. 10 Vuno honi Paulu uasikumukile ha mavu, nakukotama hali ikeye nakumuvumbatela. Kaha uahandekela nguendi, "Keti mulishoshomuene, omuo hanga acilina kuyoya!" 11 Kaha Paulu ualondèle ku milili ya kuilu, kaha hanima yakupazula mbolo na kulia, uatualeleleho kuhandeka navo mu ntsimbu yailaha noho cimene, kaha uaire. 12 Kaha vatualele uje mukuenje kuimbo liavo oku te ali na kuyoya kaha eci cava simpile

vutsiki na mutania kunjahonouele kunangula uoshe muiva uje, kaha uahandekeli nguendi, "Cimbembesi na masozi. 32 Kaha honi njimikundika kuli Njambi Uakulela cihandeka nguaco, Eyi ikeyo ngila Vayunda linga aminiunge naku muzimbu ua Kavumbi kendi, vamu Yelusalema vakakuta yala uavavenia muiva uje uasa kumitungisa na kumihana vikuisulo vije viali ou kaha vakamuhana kuli vaje keti Vayunda." 12 navio Njambi ha vantu vendi voshe. 33 Ku njatondele Omo tuevuile eci, yetu na vakuetu vakele muje siliva cipue ngolinde cipue vuvalo tua muntu. 34 Tualombele Paulu linga keti aye ku Yelusalema. Muatantekeya yeni vavenia ngueni njapangele na 13 Kaha Paulu uakumbuluile nguendi, "Vika muli mavoko ange vavenia hakulikuusa yange vavenia na nakulinga, kulisila ngacije kaha muli nakupokola mutima vakuasi vange. 35 Ha vioshe evi njamihana cimueso uange? Njalivuahesela keti lika kunjikuta vuno honi negeci ha vipangi evi tuapande kukuasa vaka kuzeya, cipue kukatsila mu Yelusalema omuo ha lizina lia kuvuluka mezi a Muene Yesu, omuo ikeye vavenia Muene Yesu." 14 Omuo kutuhahasele kumusindiya, uahandekeli nguendi, 'Cinapu cakuvezika cikuma tuaholokele kulu kaha tuahandekeli nguetu, "Cizango kuhana kupulakana kutambula.'" 36 Omo uamanusile ca Muene cilingiue." 15 Hanima ya matangua akukala kuhandeka, uatsikamene ha mavu navo voshe na kuje kaha tualivuahesele kuya ku Yelusalema. 16 kulombela. 37 Valilile cikuma hhakati kavo voshe, Vamo va vandongisi vaje vahumine ku Sesaliya kaha vamuvumbatele na ku mutsuumba. 38 Vakele na vakevo vezile netu kaha vatutualele ku njivo na vusua omuo vovuile ahandekeli nguendi ku ya Manasone ua ku sipulasi, uje uapuile ndongisi vakamumonoho ceka naua. Kaha vamusindikiile ku uakulivanga. 17 Omo tuahete ku Yelusalema, kaha vakuetu vaka kutsiliela vatutambuile muacili. 18 Omo kuacele Paulu uaile netu hamo nakukamona Tiango, na vakuluntu va cikungulukilo kuvakele.

21 Hanima yakulisalesa navo kaha tuajavukilile musinia, kaha tuahete ku Kose, kaha lia mukuavo tuahete ku Londese, kaha kuhuma kuje tuahete ku Patala. 2 Omo tuuananene vuato vuakuya ku Fonisiya, tuakovelele mu vuato kaha tuaile. 3 Tuahete kaha tuamuene sipulase, kaha tuajavukilile ku mbuela yaku Silia kaha tuahete ku Tile, omuo vuato vuapandele kuhumisa vitenga kuje. 4 Tuakauanene vandongisi kaha tuakakele navo matangua atanu na avali. Kuhitila mu Cimbembesi valekele Paulu nguavo keti aye ku Yelusalema. 5 Omo matangua etu ahuile kuje, tuatualeleleho na vungenzi vuetu, kaha voshe va mala na va mpuevo vavo na vanike, vatusindikiile hakuhuma munganda. Kuje tuatsikamene hamavu kungenga amame a kalunga kaha tua lombele. 6 Kaha tualisalesele umo namukuavo. Kaha tuaile nakukovela mu vuato, kaha vakevo velukile ku membo avo. 7 Tuatualeleleho vungenzi vuetu kuhuma ku Tile, kaha tuahete ku Putolemaise kaha tuamenekele vakakutsiliela kaha tuatumamene navo litangua limo. 8 Omo kuacele tuaile kaha tuahete ku Sesilia, kaha tuakovelele mu njivo ya Filipi uje mukakutualua lizi lia Njambi ku vantu, uavaje vatanu na vavalii, vaje vavahanguile mu Yelusalema kupua vakuasi kaha tuatumamene nendi. 9 Uakele na vana vendi vauana va vampievo vakuhona kushomboka vaje vakele na vuana vua vunanguizi. 10 Tuatumamene kuje ha matangua amo, kananguizi ua Njambi iva tumbuile nguavo Angambase uezile kuhuma ku Yundeya. 11 Uezile kuli yetu kaha uambate muiva ua Paulu, ualikutile kuviliato na mavoko endi na 19 Hanima yakuvameneka, Paulu ualumbuniune cimo na cimo ha viuma Njambi vialingile kuli vaje keti Vayunda kuhitila mucipangi cendi. 20 Omo vacivuile, vashangazalele Njambi. Kaha vahandekeli kuli vakevo nguavo, "Tala, muanetu Paulu, unamono makulukazi aje a Vayunda vaje muje muvanatsiliela, kaha namuje muvanalihanenamo vakevo vavenia voshe ku Lishiko lia Mosesa. 21 Vanavalekesa viove nguavo ulinakulongesa voshe Vayunda vaje vatunga hhakati kavaje keti Vayunda linga keti vakave Lishiko lia Mosesa, kaha naua nguove keti vatuhule vana vavo cipue keti vaniunge futisi ya Vayunda. 22 Cilivene vakevua nguavo unajia. Kaha vikahoni vikalingika? 23 Evi vikevio vitutonda yove linga uvilinge. Kuli vamala vauana kuno vaje vanakulahesa Njambi. 24 Ya hamo nava vamala vauana ulipandakane navo mu cilika ca kulisilelesa, kaha fueta ndando yavo, linga vakatehule ku mitue yavo. Mu ngila eyi vene muntu uoshe akantekeli negeci vioshe vijevene vanakala nakuhandeka hali yove keti via vusunga, vuno honi yove vavenia uli nakuononoka Lishiko lia Mosesa. 25 Vuno honi hali ava keti Vayunda vuno honi vaka kutsiliela, tunatumu mukanda ua kusompa kuetu nguetu vahume ku via kulia vije vanakombela ku tumponia na ku maninga naku tisitu tuakutikinia nakulihimisa vakevo vavenia ku vupangala." 26 Kaha liamukuavo Paulu uaile navaje vamala hanima yakulilelesa, uakovelele mu Njivo ya Njambi navo, nakuvalekesa matangua a kulisilelesa muje muakahuiila, omo vakakombela nkombelo hali

umo na umo uavo. 27 Vuno honi omo matangua atanu na avali te atonda kuhua, Vayunda vaje vahumine ku mbonge ya Asiya, vaje vanuene Paulu mu Njivo ya Njambi. Vashongangeyele civunga coshe linga vanuate Paulu. 28 Vatambekele nguavo, "Vamala vaku Isaleli, tukuaseni! Ou ikeye yala uje ali nakulongesa vantu voshe kuoshe linga valuisse vantu va Isaleli, na Lishiko lia Mosesa, na Njivo ya Njambi ino. Kaha honi nanehe naua na Vangelengu mu Njivo ya Njambi linga vajualesa eci cihela cakulela." 29 Omo muva voshe lelo. 30 Kaha citanga eci vanuene Tolofimase uaku Efeso hamo na Paulu mu vaje vakavele Ngila ya Muene eyi. Njakutile vamala nganda, kaha vasinganiekele nguavo hamo Paulu na vampievo nakuvatuala mukamenga. 31 Cije civunga casinganiekele kumutsiha, kaha lizi vakele kuje nakuvahilisa mu Yelusalema linga liaile kuli Ntuama ua masualale ua Loma ngualio vavazangamese." 32 "Kaha omo njakele nakuya Yelusalema voshe ili mumpindangano. 33 Hajevene nakuheta kuyehi na NdamaSiku, hhakati ka mutania uambate masualale na vantuama ua masualale kaha vuasi vuasi ceke ca humine muilu ca kuviazima cihita cimo kaha vashatukilile ku civunga. Kaha omo catuile nakunjizeengeleka. 34 Vamo uje ulinakuyandesa.' 35 Omo Paulu Muene uahandekeli kuli yange nguendi, 'Katuka linga uahete ha vindendelo, kaha vukalu vua civunga uye ku NdamaSiku, kuje vakakuleka viuma vioshe vije vuakele vuakama ngeci valingile uakukakula kuli via nakuumikila Njambi linga uvilinge.' 36 Civunga cije cavakavele catualeleleho njikaputupa omuo ca ceke cakuviazima, kaha vaje kutambeka, "Mutsihenil" 37 Hajevene Paulu vatondele njendele navo vanjikuate ku livoko nakunjitala kumuneha mu vinjivo muje muakala masualale. 38 Uezile kuli yange, kaha uemanene kuyehi nange kaha Nkuma keti yove Kaingito uje ha ntsimbu yakunima uahandekeli nguendi, 'Muanetu Saulu mona naua!' uatengulukilile vumuene nakutuamenena vamala Kaha ha ntsimbu ijevene njamuene naua nakutala vanzita vakupua makulukazi auana mu ndinda ndi? kuli ikeye. 39 Paulu uakumbuile nguendi, "Yange nji Kayunda, ua vakukuluila vetu nakuhangula linga utantekeye njasemukilile ku Talisi mu Silisha, mundambo ua cizango cendi, nakumona ngamba yendi ua vusunga nganda yakasingimiko. Njitavese linga njihandeke nakumuviila omo ahandeka na lizi liendi. 40 Omuo kuli vantu. 41 Kaha uje mukakushika masualale ukapua mukaleho uendi ku vantu voshe ku vije uamanenene ntsimbu yakuhandeka, kaha Paulu viunamono na ku vije viunevu. 42 Kaha honi vika uemanene ha vindendelo nakuolola livoko liendi linga viuvandamena? Katuka linga vakumbuitike, kaha vantu voloke. Omo vantu vaholokele, kaha Paulu vupi vuove vavusambese, hakusana lizina liendi.' uahandekeli kulivakevo mu Cihevelu.

22 "Vamuanetu na vatatetu Vayunda, njivuulileni omo njili na kuli amena hakati keni." 2 Kaha omo vanuvuile ali nakuhandeka kuli vakevo mu Cihevelu, kaha vaholokele cikuma. Kaha uahandekeli nguendi, 3 "Yange Kayunda, njasemukilile ku Talisi mu Silisha, njakolele mu nganda ino vene ya Yelusalema, na kulikolesa cikuma kuli Njambi, nge omo mu munapu Njambi linga vajualesa eci cihela cakulela." 4 Njapakesele noho nya tsihile vantu vamuene Tolofimase uaku Efeso hamo na Paulu mu vaje vakavele Ngila ya Muene eyi. Njakutile vamala nganda, kaha vasinganiekele nguavo hamo Paulu na vampievo nakuvatuala mukamenga. 5 Kupua uamutualele mu Njivo ya Njambi. 6 Kaha citanga eci Kasesondote uakama na mpunga yoshe vanahase cashandokelele mu nganda yoshe, kaha vantu voshe kuhana vukaleho hali yange. Kulivakevo njatambuile vashatukile hamo. Vakuate Paulu nakumuhumisa mu mikanda yakuhuminina kuli vakuetu Vayunda va Njivo ya Njambi, kaha hajevene vashokele vikolo. 7 Kaha njauililile ha vamuene Ntuama ua masualale, kaha mavu kaha njevuile lizi lihandeka kuli yange ngualio, vecelele kupupa Paulu. 8 Kaha Ntuama ua masualale 'Saulu, Saulu, vika uli na kunjiyandesela?' 9 Kaha uezile kuli Paulu, uamukutile, kaha uashilkile nguendi njehuile nguange, 'Yove iya Muene?' Kaha lizi vamukute na malienga avali, kaha uavehuile nguendi, liakumbuluile ngualio, 'Yange Yesu ua ku Nazareta "Ikeye iya ou yala, kaha naua nalingi vika." 10 Vamo uje ulinakuyandesa.' 11 Kaha njapuile masualale. 12 "Mu nganda muje muakele Ntuama ua masualale likulukazi limo uahandekeli kuli yala umo lizina liendi ikeye Ananiyasi, uakulongua vakuluntu nguendi, "Njasakuhandekako cuma cimo nakurononoka Lishiko lietu kaha vamusigimikile kuli yieni?" Uje Ntuama ua masualale likulukazi limo cikuma kuli voshe Vayunda vakele MundamaSiku. 13 uakumbuile nguendi, "U tantekeya ci Ngelengu?" 14 Uezile kuli yange, kaha uemanene kuyehi nange kaha Nkuma keti yove Kaingito uje ha ntsimbu yakunima uahandekeli nguendi, 'Muanetu Saulu mona naua!' uatengulukilile vumuene nakutuamenena vamala Kaha ha ntsimbu ijevene njamuene naua nakutala vanzita vakupua makulukazi auana mu ndinda ndi? kuli ikeye. 15 Omuo kuli vantu. 16 Kaha uahandekeli nguendi, 'Njambi njasemukilile ku Talisi mu Silisha, mundambo ua cizango cendi, nakumona ngamba yendi ua vusunga nganda yakasingimiko. Njitavese linga njihandeke nakumuviila omo ahandeka na lizi liendi. 17 "Hanimaya kuhilukila ku Yelusalema, kaha ha ntsimbu ije njakele nakulombela mu Njivo ya Njambi,

njamuene cimona, 18 mu cimona cije njamuene Muene ahandeka kuli yange nguendi, 'Zangulako huma mu Yelusalema vuasi, omuo vantu valimuno Isaleli! Visinganieka viange vinapu via vusunga kuvasa kutambula vukaleho vuove omuo yange.' 19 ha ngila ije injinayoyo nayo ku mesho a Njambi "Kaha njamukumbuluile nguange, 'Muene, vakevo nakuheta ku litangua lia lelo.' 2 Kaha mukuluntu ua vavenia vatanantekeya nguavo njakele nakuya mu kasasendote uakama ua lizina lia Ananiyasi uashikile vinjivo vioshe via malombelo via Vayunda kaha njakele vaje vemanene kuyehi nendi linga vapupe Paulu nakuya nakuvakuta nakuvapupa vaje vatsilielele muli kukanua. 3 Ambahoni Paulu uahandekele kuli ikeye yove. 20 Kaha omo mukaleho uove Setefano muva nguendi, "Muavusunga vene Njambi akupupa, yove mutsihile, kunjakele nange vene hakulitavasana navo civumbe cakukuita mufuitilo uakutoka! Uatumama ha kutsa cendi, kaha njaniungile tuzaku tua vaje aha linga unjisompe kuya na Lishiko, vuno honi yove vamutsihile." 21 "Kaha Muene uahandekele kuli unapokola Lishiko lia Mosesa mukuvashika linga yange nguendi, 'Ya, omuo njikakutuma kulahako vanjipupe!' 4 Vaje vamala vemanene kuyehi na Paulu kuli vaje keti Vayunda." 22 Kaha vantu vovuile vije vahandekele nguavo, "Ulinakutuka Kasasendote viahandekele Paulu, kaha vaputukile kutambakana Uakama ua Njambi!" 5 Kaha Paulu uavakumbuluile cikuma nguavo, "Kutuamutondele ou yala! Mutsiheni! nguendi, "Vamuanetu vaka Isaleli kunyatantekeyele Kapandele kuyoya!" 23 Vakele nakutambakana nguange uapuile Kasasendote Uakama, omuo cikuma na kuashanga vizalo viavo, nakushaula livu vacisoneka nguavo, 'Keti uhandeke vupi hali ntua ma muili. 24 Kaha uje mukuluntu ua masualale ua Loma ua vantu vove.' 6 Vuno honi omo Paulu uamuene uashikile vantu vendi linga vatuale Paulu mu vinjivo nguendi vamo va muje mu civunga uapuile Vasanduki muvakakala masualale kaha uavalekele nguendi kaha naua vakuavo vapusile Vafaliseo, uatambakanene vamupupe nakuuana omuo vika Vayunda vakele ku mpunga nguendi, "Vamuanetu, yange nji Kafaliseo, nakutambekela nakumuluisa. 25 Vuno honi omo muna Vafalisi. Va linakunjisompa kuno omuo ya vamukutilile linga vamupupe, Paulu uahandekele hakutilliela cinje cinjili naco ca ha kusanguka kua kuli mukuluntu uje uemanene kuje nguendi, "Nkuma vatsi." 7 Kaha omo uahandekele evi, hajevene linapu Lishiko kupupa mundambo ua mu lifuti lia Vafaliseo na Vasanduki vaputukile vimpata, kaha Loma uje kuvasompele linga vauane mulonga vaka mpunga valipangele. 8 (Omuo Vasanduki uanalangi ndi?) 26 Omo uje ntua ua masualale vahandeka nguavo vantu kuvakasanguka ku vatsi, cihihita cimo uevuile evi, uaile kuli mukakushika ntua kaha naua kukuesi tungelo cipue vimbembesi, ua masualale cihihita cimo kaha uahandekele kuli vuno honi Vafaliseo vatsiliela muviuma vioshe evi ikeye nguendi, "Vika utonda kulinga? Ou yala napu vitatu). 9 Ambahoni vantu vaputukile kutambakana ka Loma." 27 Kaha uje mukakushika ua masualela cikuma mukuhandeka, kaha vamo valongis vaa uairenakuihula Paulu nguendi, "Njileke, unapu uka mashiko a Mosesa vaje vakele ku mpunga ya Loma ndi?" Kaha Paulu uahandekele nguendi, "Eyo." Vafaliseo vemanene nakuhandeka na nzili nguavo, 28 Kaha uje mukuluntu uamasualale uahandekele "Kutuanenene cuma cimo cacipi canalangi ou yala! nguendi, "Yange ovu vundambo vua mu lifuti lia Loma Hamo muavusunga Cimbembesi cipue kangelo njavulandele na vimbongo viavingi cikuma." Vuno nahandeka kuli ikeye!" 10 Kaha omuo vimpata honi Paulu uamukumbuluile nguendi, "Vuno honi viatualeleho cikuma, uje Ntuama ua masualale cihihita yange njasemukila mu nove vene." 29 Hajevene vaje cimo uevuile liova nguendi hamo Paulu vamutavozola vamala vatondele kuihula Paulu vamushondolekele vimpindi vimpindi. Kaha uashikile masualale kukovela nakuya kaha na uje mukuluntu uamasualale naua hakati ka mpunga cije linga vakatundiseho Paulu uevuile liova, omo uakutantekeyele nguendi nkuma nakumutuala ku vinjivo vivakatumama masualale. Paulu uapuile mundambo ua mu lifuti lia Loma, 11 Kuvutsiki vujevene Muene uemanene kuyehi na vuno honi uamuhakele mu malienge. 30 Vuno honi Paulu kaha nakuhandeka nguendi, "Keti uivue liova! uje mukakushika masualale uatondele muacili vika Unahana vukaleho vuove hali yange muno mu cuma cika Vayunda vakele nakuvangela Paulu, Yelusalema, kaha uapande kulinga cifua cimo naua kaha liamkuavo uashikile linga vazitule Paulu, kaha na mu Loma." 12 Kaha omo liamkuavo cimene uashikile vakuluntu vavasasendote na vakampunga vamo Vayunda valiuwanene nakulitumba vutumbre voshe vakunguluke. Ambahoni uatualele Paulu vuavushuenge. Valisingile nguavo naumo uahi alia nakumuimika ha mesho avo.

23 Tele Paulu uatalele ntoma hali ije mpunga,

kaha uahandekele nguendi, "Vamuanetu, vaka

vutumbi vuje hamo. 14 Kaha vaile kuvakuluntu va Felekisi, vihindu. 27 Vayunda vakuate ou yala tusasendote na ku vakuluntu kaha vahandekele kaha vatondele kumutsiha. Kaha omo njevuile nguavo, "Tunalikutu tuva voshe nakulisinga ngueto nguavo mundambo ua mu lifuti lia Loma, njaile na naumo uahi amakela vioshe kuvanga noho tuatsihi masualale vange na kumuyoyesa. 28 Kaha njatondele Paulu. 15 Kaha honi yeni na vaka mpunga muapande kutantekeya vika vakele nakumuvangeya, nankuma, kutuma lizi ku Ntuama ua masualale cihita cimo njamutualele kuli vaka mpunga yavo. 29 Njauanene ua Loma linga atume Paulu kuli yeni, mulikuese nge nacimo cahi cacipi calingile cije vatondele ngue mutonda kuuana vukaleho vuacili hali ikeye. kumutsihila cipue kumuhaka mu kamenga. Vakele Vuno honi yetu tulivuahesela kumutsiha ha ntsimbu nakumuvangeya viuma vije viakundama kuvihula via kanda ahete kuno." 16 Vuno honi muihua ua Paulu mashiko avo vavenia. 30 Kaha omo vanjilekesele uevuile vutumbre ou, kaha uaile ku vinjivo vivakakala nguavo vali navutumbre vua kumuluisa, hajevene masualale, uakalekele evi kuli Paulu. 17 Kaha Paulu njasinganiekele kumutuma kuli yeni. Njalekesele vaje uasanene umo ua vaje Vantuama va masualale vamuvangeyeye linga vamuhanne mulonga ha mesho cihita cimo nakuhandeka kuli ikeye nguendi, "Tualeni eni." 31 Masualale valingile mu vavashiklililemo. ou mukuenje kuli Ntuama ua masualale likulukazi Vambate Paulu nakumutuala vutsiki vuje vene kuli vimo ali navimo vije atonda kumuleka." 18 Ambahoni Antipatilisise. 32 Liamukuavo vaje masualale vahilukile uje ntuama ua masualale cihita cimo uamutualele kuvihela viavo nakuseza vaje vaka kuendela ha tuvalu kuli Ntuama ua masualale cihita cimo nakuhandeka linga vaye nendi. 33 Vamutualele ku Saseliya, kaha nguendi, "Ou cinzinda Paulu na njilombele nguendi vahanene uje mukanda kuli Nguvulu, nakuhetesa njinehe ou mukuenje kuli yove, kuli vimo atonda Paulu kuli ikeye. 34 Nguvulu uatandele uje mukanda kukuleka." 19 Kaha Ntuama ua masualale cihita kaha uehuile Paulu nguendi uhuma ku mbonge muka. cimo va Loma uakuate ku livoko lia uje mukueje, Omo uuanene nge Paulu uatundile ku Silisha, 35 nakumutuala ikeye vavenia, kaha uamanenene kaha uahandekele nguendi, "Njikakuivuilila nga vaje kumukulo kualikaliavo, uamuhuulisile nguendi, "Vuima vanakuvangeya vanahete kuno." Kaha uashikile linga vikahoni utonda kunjileka?" 20 Kaha uahandekele vaniunge Paulu mu mapela a Nguvulu.

nguendi, "Vaka nzili yakama ya Vayunda valitavasana kukulomba linga vatuale Paulu kuli va ku mpunga imene, mukulimuesa nge vakanodesesa muacili ha vukaleho vuendi. 21 Vuno honi keti uevvuile, omuo kuvali vamala vakupulakan makumi auana vaje vakavanda nakuvandamena Paulu. Vanalisingi linga keti valie vakuilia cipue kunua mema kuvanga noho vanamutsihi. Vanalivuahesela laja kulinga eci, kaha vanamuvandamena nakuvandamena lika yove linga uvatave." 22 Kaha uje ntuama ua masualale cihita cimo uahandekele nguendi, "Keti ulekeko muntu cipue umo nguove unahandeke evi kuli yange." Kaha uashikile uje mukuenje linga aye. 23 Ambahoni Ntuama ua masualale cihita cimo uasanene vantuama ua masualale cihita cimo vali kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Ambateni masualale vakupua vihita vivali valivuahesele kuya ku Sesaliya, hamo makumi vatanu na avali vaje kakuendela ha tuvalu na masualale vakupua vihita vivali vaje vakakula na makunga, liuaheseleni kukatuka ha ntsimbu ya vitanu na viuana vutsiki vuno vene. 24 Vuaheseniko vamo tuvalu linga Paulu alondeho, kaha muhetesen muacili kuli ngufulu Felekisi." 25 Kaha uje Ntuama ua masualale cihita cimo uasonekele mukanda muje muakele mezi aua, 26 "Kalaundiase Lisiyase kalemesa, kuli Nguvulu

24 Hanima ya matangua atanu Kasasendote Uakama Ananiyiuaile ku Sesaliya na vamo vakuluntu na lihako umo ua lizina lia Tetulase. Vezile ku mesho a Nguvulu Felekisi nakumulekesa mulonga ua Paulu. 2 Kaha uasanene Paulu linga akovele mukati, kaha Tetulase uaputukile kuvangeya Paulu nguendi, "Uakalemesa Felikisi, kutuamenena kuove kua mana cinatunehela ciyulo ntsimbu yakama, kaha viuma viavinga vinatenguluka linga vantu vetu vakale muacili. 3 Tunacitambula eci kuoshe na ha ntsimbu yoshe, kaha naua tuavuahelela cikuma kuli yove. 4 Kunyatondele kumipihisila ntsimbu yeni cikuma, cipue ngoco, njikulomba ukakeleko na ngozi nakuvuilia ku mezi etu amandende. 5 Tuauana ou yala kupua muntu ua kalua, uaputukile kulinga mpindangano hhakati ka Vayunda mu cifuti coshe, kaha naua ikeye ntuama ya mpunga ya vaka Nazalite. 6 Ikeye naua uatondele kujalesa Njivo ya Njambi, kaha tuamukutile. [7 Vuno honi Lisiyase ntuama ua masualale cihita ua Loma uezile, kaha na nzili yakama uatutambuileye.] 8 Nga umuhulisa yove vavenia ou yala uasa kuuana kuli ikeye vioshe vije vitunamuvangeya." 9 Vayunda navo naua vamuvangeyeye nguavo vioshe evi via vusunga. 10 Kaha Nguvulu uashovueyele Paulu linga ahandeke, kaha Paulu uahandekele nguendi, "Njatatentekeya

nguange yove unapu ulihako ua lifuti eli ha miaka tsimbu ino, omo njikauana ntsimbu kaha njikakusana yaingi, kaha njavuahela cikuma kuliohiela yange naua.” 26 Hatsimbu ijevene uasinganiekele nguendi vavenia ku mesho ove.” 11 Ngautondesesa, keti hamo Paulu amuhanako vimbongo vimo, kaha ha matangua a kupulakana matangua likumi na avali mulonga ou linga akamusane sane nakuhandeka anahitimo ha njailile nakulemesa ku Yelusalema. 12 nendi. 27 Munima yakuhita miaka ivali, Posiyase Vayunda ku vanjiuanene njili nakulinga vimpata naumo mu Njivo ya Njambi cipue kuneha mpindangano mu civunga cipue mu njivo ya malombelo ya kaha uasezele Paulu mu kamenga.

Vayunda cipue mu nganda yoshe. 13 Cipue vase kukuhana vukaleho vua makuli au vali nakunjhana hano. 14 Vuno honi njitava cuma eci kuli yove nguange njikalemesa Njambi ua vakukulula vetu mukukavangeya Ngila ije ivatumbula vakevo nguavo ya makuli. Kahanaua njikatsilieku mu vioshe vije vivanasoneka mu Lishiko lia Mosesa na mu mavulu a tunanguizi va Njambi va Njambi. 15 Njili na lutsilielo muli Njambi nge muje muvalinaluo vakevo, luje luvatumbula nguavo kukakala kusanguka kua vaka vupi na vaka vusunga. 16 Nankuma njili nakulinga na nzili yange yoshe linga njikale na lishungu ku mesho a Njambi na ku mesho a vantu. 17 Hakuhona kukala mu Yelusalema ha miaka yaingi, kaha njahilukileko mu kutuala vukuasi ku vantu vange nakukakombelela vinkombelo. 18 Omo yapuile ntsimbu ije njakele nakulinga eci vanjiuanene mu Njivo ya Njambi te njinamanesa kulijeleza. Kunjakele na civunga ca vantu cahi, cipue kulinga kalua. 19 Vuno honi vamo va Vayunda vaje vahumine ku mbonge ya Asiya vakele kuje, vakevo vapandele kuija ku mesho ove nakunjivanganya nga vakele navimo viakuluisa yange. 20 Cipue tava ava vamala valikuno linga vahandeke mulonga uvanjiuanene nauo omo njemanene ku mesho a mpunga. 21 Kuvanga lika mpano ha cuma cimo cije njatambekete omo njemanene ku mesho avo nguange, “Mulinakunjisompa ku litangua lia lelo omuo njatsiliela nguange vatsi vaka sanguka.” 22 Ambahoni Felekisi, uje ualilongesele cikuma ha vimpande via Ngila ya Muene uemikile kuje kusompa, “Omo Lisiyase uje ntuama ua masualale cihiha akeja ambahoni njikasinganieka ha mulonga uovo.” 23 Kaha uashikile uje muka kunuinga linga anuinge muacili Paulu, vuno honi napande kumuhanako kupatuka kumo nakuta vavusamba vendi linga vamukuse. 24 Hanima ya matangua amo Felekisi uezile na mpuevo yendi Ndulusila, uje uapuile Kayunda, uamuminine vantu linga vakambate Paulu linga eje kaha akumuviilile uje muahandeka via lutsilielo muli Kilistu Yesu. 25 Vuno honi Paulu uakele nakuhandeka ha vucili, na kuliniunga, kaha na ha kuija kua Litangua lia cisompelo, Felekisi uevuile liova kaha uahandekeli nguendi, “Yahoni ha

25 Hanima ya matangua atatu Fesitase uahete mu nganda, uahumine ku Sesiliya nakuya ku Yelusalema, 2 kuje vakuluntu va tusasendote na vakuluntu va Vayunda vamuhanene vimpande viakuananena mulonga Paulu. Kaha valombele Fesitase 3 linga avakuaseko kutuma Paulu ku Yelusalema omuo vatumbule vutumbre vuakumutshila mu ngila. 4 Fesitase uakumbuluile nguendi Paulu vali nakumuniungila mu kamenga ka ku Sesaliya kaha naua ikeye vavenia na singanieka kuhiluka kuje hano vene. 5 Kaha uahandekeli nguendi, “Haliyen iamo vaje vali na nzili vaye nange, nga kulicimo capihiako kuli uje yala, linga vakamuvangeye mulonga.” 6 Hanima yakutumama navo matangua keti akupulakana matangua atanu na atatu cipue likumi, kaha uaile ku Sesaliya, liamukuavo cimene uatumamene ha cituamo cendi cakusompela kaha uashikile vanehe Paulu kuli ikeye. 7 Omo Paulu uahete, Vayunda vaje vahumine ku Yelusalema vamuzengelekele, kuneha milonga hali ikeye, ha viuma vije kuvahelesa vukaleho. 8 Paulu ualiamenene ikeye vavenia nguendi, “Naimo yahi ngila injinapokuelamo Lishiko lia Vayunda, cipue kuluiisa mu Njivo ya Njambi, cipue kuluiisa Sezale.” 9 Vuno honi Fesitase, uatondele kuvahelesa Vayunda kaha uehuile Paulu nguendi, “Nkuma utonda kuya ku Yelusalema linga njikakusompele kuje ha milonga eyi ndi?” 10 Paulu uahandekeli nguendi, “Njikemana ku mesho a Sezale, kaha kuje vene munapande kunjisompesa. Nacimo cahi njapihisa kuli Vayunda, nge nove vene muje munatantekeyela. 11 Nga njapokola Lishiko nakulinga cuma ca cipi cije cinjinapande kutsila, kaha kunjikalombo kuteua. Vuno honi nga kuhesi vusunga ha milonga eyi ivali nakunjinehela, kaha naumo uahi akanjhiana ku mavoko avo. Kaha njikatualaho kulomba kuli Sezale.” 12 Kaha Fesitase hanima ya kilitavasana na vakakumunangula vendi uakumbuluile nguendi, “Unatuala vimpande viove kuli Sezale, kaha kuli Sezale vene kukeko ukaya.” 13 Hanima ya matangua amo muene Angilipa na Mbenisi vaile ku Sesaliya kumeneka Fesitase. 14 Omo vakele kuje matangua

amo, Fesitase uanehele mulonga ua Paulu kuli muene Kaha Paulu uoluele livoko liendi kaha uaputukile kaha uahandekele nguendi, "Kuli yala kuno yasezele kuliamena ikeye vavenia nguendi, 2 "Muene Angilipa! Felekisi mu kamenga, 15 omo njakele mu Yelusalema, Njamono nguange njavezika hakuliamena yange vakuluntu vatusasendote navakuluntu va Vayunda vavenia kulitangua lia lelo ku mesho ove ha viuma vanjilekele via hali ikeye kaha vanjilombele nguavo vioshe vali na kunjivangeya Vayunda, 3 Omuo njimuhane mulonga. 16 Kaha njavalekele nguange keti unatantekeya muacili futisi na viula via Vayunda. kuvutisi yetu va Loma kuhisa muntu uje ivanavangeya Nankuma njikulomba unjivuile mukusimpa. 4 mulonga, ntsimu kanda alimone mesho na mesho 'Vayunda voshe vatantekeya vati njinayoyo hume navaje vanamuvangyea, nakumuhana ntsimbu ya kuvukujenie vuange. Vatantekeya kuyoya kuange kuliamena ku mulonga uendi. 17 Kaha omo vezile kuoshe, ha vantu vange na mu Yelusalema. 5 Ntsimbu kuno, kunjeshualele, kaha lia mukuavo njatamatmene yoshe vanatantekeya, nga vatonda kuhana vukaleho ha cituamo ca vusompele kaha njashikile uje yala ovu, njaupile umo ua civunga ca Vafaliseho vaje vaka nguange vamunehe kuli yange. 18 Kaha omo vaka kavangeya cikuma ngila ya muje tukalemeselamo kumuvangeya vemanene, kuvamuhanene mulonga Njambi yetu. 6 Kaha honi njinemana hano linga uavupi ngue muje njavandamenene nguange vaka vanjisompe omuo njahaka lutsilielo mu cikulaheso lingamo. 19 Vuno honi vakele nakulinga vimpata ca Njambi calingile kuli vakukuilila vetu, 7 Aci nendi ha lutsilielo luavo nali yala umo ivatumbuile cikeco cikulaheso cije miyati yetu likumi na ivali cije nguavo Yesu, uje uatsa, vuno honi Paulu anga civatonda kumona cili shulisise omuo yakulemesa anjili nakuhandeka nguendi acili nayoya. 20 Omuo Njambi vutsiki na mutania. Muene Angilipa, omuo njahonouele kutondesesa cimpande eci, njamuihuile lualtulsieliolu mukemo Vayunda vali nakunjivangeya nguange utonda kuya ku Yelusalema linga vaka evi." 8 Vika muhandekela ngueni cakaluua kuli musompeleko ha milonga ei. 21 Vuno honi Paulu yetu kutsiliela ngueni Njambi akasangula vatsi? 9 ualombele linga vamuniunge kaha na Sezala linga "Nange vene njasinganiekele kulinga viuma viavingi asinganieke ha mulonga uendi. Kaha njahanene viakuluisa lizina lia Yesu uaku Nazaleta. 10 Evi vikevio mashiko kuli ikeye linga vamuniunge kuvanga noho njalingile mu Yelusalema. Ha kutambulako nzili kuli njikamatuma kuli Sezale." 22 Angilipa uahandekele kuli vakuluntu vatusasendote, na kuhaka vantu vavengi Fesitase nguendi, "Njitonda njimiuive yange vavenia va Njambi mukamenga, omo vavatsihele nange naua ou yala omo a handeka." Kaha Fesitase uakumbuluile njatavete." 11 Njavazangamesele ha vintimbu viavingi nguendi, "Imene ukamuivua." 23 Kaha liamukuavo mu vinjivo via malombelo via Vayunda njesekele Angilipa na Mbenisi vezile na kalua kua kama, kaha linga vaviane kutsiliela kuavo. Kaha njanienguele vakovelele mu njivo muva kakungulukila civunga na cikuma navo negei njaile ku vinganda via vungezi vakuluntu va masualale na vamala ava vakakumona na kuvayandeselako. 12 "Ha mulonga ou njaile ku via nganda. Kaha Fesitase uashikile linga Paulu Ndamasika na nzili yakama cikuma na Lishiko lia vamunehe mukati. 24 Kaha Fesitase uahandekele kuhuma kuli vakuluntu vatusasendote. 13 Yapuile nguendi, "Muene Angilipa na voshe valihano netu, mu ngila omo te litangua lili hakatati kamutue, muamono ou yala uje Vayunda voshe kuluisa yove Muene, njamuene ceke cakuviazima cikuma hali yange, voshe vamu Yelusalema na vamuno, vali kupulakana litangua cahumine muilu canjizengelekele nakutambeka nguavo kapandele kuyoya naua. 25 na vantu vaje njendele navo. 14 Kaha tuvavoshe Vuno honi njauanene nguavo nacimo cacipi canalangi tuauililile hamavu, kaha njevuile lizi mu Cihevelu cahi oco napandela kutsila kaha omo ualilombeleli handeka kulyiange ngualio, 'Saulu, Saulu! Vika kuli Sezale, njatondele kumutuma kuli ikeye. 26 ulinakunjiyandesela? Ulinakulivulumuna yove vavenia Vuno honi kunjesi na cimo hali ikeye cinjapandele omo ulinakuliamena, ngue ngombe uakulimisa kusonekela Sezale. Nankuma njamuneha hhakati aliatangela ku citi ca muene uendi.' 15 Ka njehuile keni voshe, ngue cikuma kuli yove muene Angilipa, nguange, 'Yove iya Muene?' Muene uanjikumbuile linga, hanima yakutondesesa mulonga uendi, hamo nguendi, 'Yange Yesu ulinakuyandesa. 16 Honi njikala nacimo ca kusoneka. 27 Omuo kucikamoneka katuka njalisholola kuli yove linga njikuhangule kupua muacili kuli yange kutuala cinzinda mu kamenga ngamba na mukaleho uange ha viuma evi unamo kuakuhona kumonesa mulonga uendi."

26 Angilipa uahandekele kuli Paulu nguendi, "Uli na ntsimbu yakuliamena yove vavenia." 18 Ukatonesa mesho avo na kuvahumisa kumilima na kuvatuala ku ceke nakuvahumisa ku nzili ya

satana nakuvatuala kuli Njambi, linga ha kutsiliela kuhuma ku Andalamitayame, vuje vavuahesele kuavo kuli yange vakavasambese ku vupi vuavo cimueja kuya kuvikuma via ku mbonge ya Asiya, nakutambula muhela uavo hakati ka vantu vaje kaha vasunuine vuato nakuya. Kaha Alisitakase vanahangula Njambi.” 19 “Nankuma Muene Angilipa, uje Kamasindonia uahumine ku Tesalonika, uakele njononokele cimona cije njamuene cahumine muilu. hamo netu. 3 Liamukuavo tuahete ku Sindone. Kaha 20 Vuno honi hakulivanga njambuluile mu Ndamasika, Njiliasi uakele na ngozi kuli Paulu kaha uamutavesele kaha mu Yelusalema ambahoni mu lifuti lia Yundeya, kuya kuli vasepa vendi linga vakamuhane ko vukuasi. na kati kavaje keti va Vayunda, njambuluile linga 4 Tuahumine ku Sindoni nakuya. Kaha mpunzi vatengulu ke ku vupi vuavo nakuhiluka kuli Njambi yakele nakuhuminina kuje tuakele nakuya kaha nakulinga viuma vije vimuesa linga vanatengulu ka. tuakele na kukavangeya lika nkundu lia Sepulasi. 21 Omuo ha cuma eci mukemuo vanjiku ate Vayunda 5 Hanima yakujavuka musinia lia mema a kalunga mu Njivo ya Njambi kaha vatondele kunjitsiha. 22 kuseza Silisha namu Pamefiliya, kaha tuahete ku Vuno honi na kulitangua lia lelo Njambi nanjikuasa, Maila mu Lisiya. 6 Kuje mukuluntu uuanene vuoto nankuma njihana vukaleho vuange kuli yeni voshe, vuahumine ku Alekizandiya vuakele nakuya ku vakuluntu na vanike. Vije vinjihandeka vinaupi vimo vije Itali, kaha uatukoveselemo. 7 Tuajavuile matangua vivahandekela laja tunanguizi va Njambi tua Njambi na amengiko kamandende kamande kaha tuuanene Mosesa linga vikalangiue: 23 nguavo Kilstu napande vukalu vuakama te kanda tuhete ku nganda ya kuyanda nakupua umo uakulivanga kusanguka kuvatsi Sinindase. Kaha mpunzi yatuwindikile kuya kulutue, nakuambulu ceke ca kuovoka kuli Vayunda na kaha tuasuangesele lika nkundu lia Kelete kuje kuli vaje keti Vayunda.” 24 Kaha omo Paulu uakele mpunzi kuyakele na kupekumuka cikuma nakuhita nakuliamena mungila eyi, Fesitase uatambekele kuli tuyehi na cikuma ca Salemone. 8 Tuashuenie ikeye nguendi, “Ove Paulu unazaluka! Kulilongesa kuyehe na cikuma na kukaluhua cikuma, kaha kuove kua cikuma kuli nakukuzaluisa!” 25 Vuno honi tuahete kumutambela uje vatumbuile nguovo Vikuma Paulu uakumbuluile nguendi, “Yove muene Fesitase, viakuhona vukalu, keti kulako na nganda ya Laseya. kunjazalukile! Vuno honi njili nakuhandeka mezi a cili 9 Kaha tuakele kuje ntsimbu yalahi cikuma omuo a vusunga. 26 Kunjasa kuteua kuhandeka cuma eci kuakele na vukalu muvungenzi vuetu, omuo ntsimbu kuli Muene Angilipa! Omuo njatentekeya nguange ino litangua lia ku liumina via kulia linahiti laja. Ngue atantekeya cuma eci. Kaha unamonoho cimo hali umo muavananguile Paulu, 10 Nguendi “Yeni vamala na umo uovo voshe, omuo cuma eci kucalinguiilie njamono nguange vungenzi vuetu kuhuma hano muvushueka. 27 Muene Angilipa, uatsiliela tunanguizi nakuya kulutue vukakala na vukalu, vitenga vili va Njambi va Njambi? Njazivuka nguange utsiliela!” muvuto vi kapihia, kaha naua na vuato vukapihia 28 Kaha Angilipa uahandekela kuli Paulu nguendi, na miono ikanonga.” 11 Vuno honi mukuluntu ua “Mukantsimbu kakandende uasinganieka nguove masualale uatavele via mukakuendesa vuato navije uasa kunjipuisa mu kua Yesu?” 29 Kaha Paulu viahandele vavenia vuato kupulakana via handekela uamukumbuluile nguendi, “Cipue njilinge vuasi cipue Paulu. 12 Kaha cije cikuma kucapuile cacili kukalamo mu ntsimbu yailaha, lilombelo liange kuli Njambi ha ntsimbu ya cisika, nankuma vamala vakele na nguange yove na vaje voshe vali nakunjivuila lelo cizango cakusununa vuato nakuseska kuheta Fonikisi, vapue ngue munjinapu yange kuhumisako lika aua nga citava, linga tukakaleko ha ntsimbu ya cisika. malierige!” 30 Kaha Muene uemanene, hamo na Fonikisi capuile cikuma camu Kelete cije cakenga mu nguvulu na Mbenisi na voshe vaje vatumamene navo, mbuela ya mu kangombe kayambi na mukunto ya 31 kaha omo uapuile nakuya, vahanandekela kuli umo na mungangela. 13 Kaha mpunzi lia lindende liuhumine mukuavo, “Ou yala viahi napihisa linga atse cipue va ku mbuela yaputukile kuhuu kaha vaje vamala muhake mukamenga.” 32 Angilipa uahandekela kuli vasinganiekele nguovo vasa kutualelaho na vutumbu Felisitase nguendi, “Ou yala napandele kumuecela vuavo, linga vakokele lisonga lia vuato nakujavuka kuhita kuyehi na cikuma ca Kelete. 14 Vuno honi ngue kaile kuli Sezale.”

27 Omo vasinganiekele nguovo tuapande kujavuka nakuya ku Italia, vahanene Paulu na vakuavo vinzinda mu mavoko a Njiliasi mukuluntu ua mpunga ya masualale ua va Loma ije vatumbuile nguovo, “Masualele va Nguvulu.” 2 Kaha tuakovelele muvuto

mpunzi ya huile omo tuahete ku mbuela ya nkundu luavuato. 31 Vuno honi Paulu uahandekele kuli lia lindende lije vatumbuile nguavo kaunda. Kaha uje mukuluntu na masualale nguendi, "Nga ava kuakele vukalu vumo tuasele kukuata kavuato kaje vakakujavula kuvakala muvuato kuvasa kuovoka." kakandende nakukahaka mu vuato vuakama linga 32 Kaha masualale vavatuile mukole uakuate vuato kakale muacili. 17 Vakokele kaje ka vuato kamandende nakuvueca vuye. 33 Omo litangua kanda like Paulu nakukakutilia helu lia vuato vua kama, ambahoni uavalombele voshe valie viakulia nguendi, "Munakala vakutile vuato vuakama na mikole nakuvushetula na kuvandamena matangua likumi na auana, kaha cikuma. Vakele na liova cikuma nguavo hamo vuato ntsimbu yoshe ei kumuakele nakulia viakulia. 34 vukakateya ha mutumbo ualishakeshe lia masima Nankuma njimilomba muvoshe mulie viakulia, linga a mema a kalunga kuyehi na cikuma ca Limbiya, muyoye, omuo naumo uahi a kunongesa cinkambu linga vavungile vije vintanga viendesele vuato na cakumutue uendi." 35 Hanima yakuhandeka evi, mpunzi nakuecela vuato linga vupekumuke lika uambate mbolo, nakusatsela kuli Njambi ha mesho na mpunzi. 18 Mpunzi yakama cikuma liakele na avo voshe, uaipazuile nakuputuka kulia. 36 Kaha kuhuua, nankuma, liamukuavo vaputukile kumbangela voshe valisimpisile kaha vambate viakulia valile. 37 mundonga vivala vimo vije viakele mu vuato, 19 Kaha (Tuavavoshe tuapuile vihita vivali na makumi atanu ha litangua lia mucitatu naua vombilile mu ndonga naua avali na vantu vatanu na umo tuakele muvuato.) vimo viakulikuasesa ku vuato. 20 Kaha matangua 38 Hanima yakulia nakukuta, vombilile tilku mu mema amangi kutuahasele kumona litangua cipue vintanga a kalunga linga vuato vuehueke. 39 Kaha omo kuacele, ntanga, kaha mpunzi liakele na kuhuua cikuma. vakakujavula vanuene vuno honi ku vatantekeyele Kaha hamamanusuililo kutuakele na lutsilielo lua kuje kuakele, vuno honi vanuene cinkonde cimo kuvolokoa. 21 Omo voshe vakele ntsimbu yailaha cakele na lishenkaru, kaha vayonguele nguavo nga kuhona kulia, kaha Paulu uemanene nakuhandeka citava, vapande vakatutike vuato kuje kuliskenkaru. kuli vakevo nguendi, "Vamala, nga muanjivuile na 40 Nankuma vavatuile vinkovo nakuviseza vivombele kuhona kujavuka kuhuma ku Kelete nga viuma evi mu mema, kaha ha ntsimbu ije vene vazituisse mikole ku viapihile na kuzimbala. 22 Vuno honi njimilomba ije yakele ku vilapo vije viendesele vuato. Ambahoni honi nguange koleseni, mitima naumo uahi ueni a vajuinduile vintanga vije viendesele vuato na mpunzi kazimbalesa muono uendi, kuvanga lika vuato. 23 vije viakele kulutue lua vuato linga mpunzi liperekumune Omuo izau vutsiki kuli yange kunemanene kangelo vuato kulutue, kaha tuasungamene ku cikuma. 41 Vuno ka Njambi kuje kunjakundama nauje njikalemesa, honi vuato vuapupile ha mutumbo ua mushekesheshe 24 kaha uahandekele nguendi, 'Keti muvve liova, lia ha cimbaluila lia mema, kaha vuakakatele, kaha Paulu! Uapande kuimana ku mesho a Nguvulu. Kaha kuyahasele kushuena, ha ntsimu ijevene ntongo Njambi na kuniungila voshe ava uli nakujavuka navo ya kunima ya putukile kutavozoka vimbazivuila- mu vuato.' 25 Kaha likoleseni, vamala, muomu njili mbazivuila na nzili ya mankimba. 42 Vutumbe vua na lutsilielo muli Njambi kaha cikalingua vene ngue masualale vatondele kutsiha vinzinda, linga cipue omuo vana njilekelele mo. 26 Vuno honi mankimba naumo napandele kuteua. 43 Vuno honi mukuluntu ua akatutuala ku linkanda limo." 27 Omo vuakele vutsiki masualale, uazangele kuyoyesa Paulu, uavavindikile vua mu likumi navuuana, tuakele na kuhungumuka kulinga vutumbe vuavo. Uashikile voshe vaje vahonele mu cisali ca Andiliya, omo vuakele vtsiki kaha va kutana linga vatumbuke muvuato cakulivanga kaha kakujavula vasinganyekele nguavo vuavuno vahete vatanu nakuya ku ntunda, 44 kaha voshe vaje kuntunda. 28 Kaha vesekele kulova kua mema, vasaleleho vavakave, valikuantele ha mavaya vamo kaha vauanene kulova kuapuile mamita makumi valikuantele kuviuma vije via pokuozokele ku vuato. auana, omo kuahitile ka ntsimbu kakandende naua Kaha voshe vahete muacili kuntunda.

vesekele kulova kua mema naua, kaha vauanene kulova kua mema mamita makumi atatu. 29 Kaha vakele na liova nguavo vuato vukongumukila ku mavue, nankuma, kaha vasoselele vinkovo viuana mu mema ku ntongo ya kunima ya vuato, kaha vavandamene nguavo kuke vuasi 30 Vuno honi omo vakakujavula vesekele kuteua kuhuma muvuato, vahakele kavuato kakandende mu mema linga vaje vaya nakuhaka vinkovio vimo ku ntongo ya kulutue

28 Omo tuhete ku ntunda kuhona vukalu, tuuanene negeci linkanda lije vatumbuile nguavo Melita. 2 Vavenia Vaje vakele kuje vakele na ngozi netu. Kaha kalunga uaputukile kunoka, kaha kuakele lisika kujevene, vavuvuekelele tuhia nakututambula muacili tuvavoshe. 3 Kaha Paulu uakunguiye mukuta uavikuni, kaha omo uahakele vije vikuni acoto, uje linoka akiuvua ku yukuma uahumine muje mutuhia

na kumushuma nakuniengelela ku livoko liendi. 4 cije cinjalingile cije cinjapandela kutsila. 19 Vuno Vavenia Vaje vakele kuje vamuene uje linoka ali honi omo Vayunda vavianene eci, kaha canjilingisile nakuniengela ku livoko lia Paulu, vali handekesele linga njituale cimpande cange kuli Sesale, cipue umo na mukuavo nguavo, "Cili vene ou yala napande yange kunjauanenene vantu vange mulonga. 20 mu ka kutsiha, cipue vene novoka kumema njambi Omuo ha cuma eci mukemuo njamisanene linga uje uazangamesele vantu kuvipi viavo akalinga njimimone nakuhandeka nenii. Yange njili mu maliengue ngeci atse." 5 Vuno honi Paulu uamiakelile uje aua omuo lizina liou uje muvanatsiliela vantu va linoka mu tuhia kuakuhona kuvetua. 6 Vamutalelele Isaleli." 21 Kaha vahandekele kuli ikeye nguavo, hamo a nzimba vuasi cipue kuuila hamavu na "Kutuatambuile mikanda yakuhuma ku Yundeya ya kutsa. Vuno honi omo vavandamenene ntsimbu hali yove, cipue kuno kukuezile umo ua vamuanetu yakama kuakuhona kumona cuma cimo cacikaluu kuhuma kuje na muzimbu umo, cipue kuhandeka calinguile kuli ikeye, kaha vatenguluile visikanieka via vipi hali yove. 22 Vuno honi tutonda kutantekeya viavo, na kuhandekele nguavo, "Napu njambi." 7 viyongola viove, omuo tuatantekeya nguetu kuoshe Kaha kuyehi namutambela uje kuakele mehia a kuoshe vantu valinakuhandeka viakuluuisa civunga Pambiliase, muene ualije linkanda. Uuatutambuile eci cije mu uli." 23 Nankuma, vahanguile litangua muacili, kaha tuampuile tu vangezi vendi matangua liakuliiana na Paulu. Kuhuma ku cimene kuheta atatu. 8 Kaha ishe ya Pambiliase uakele mu mulili ku cinguezi uavalumbunuinire muzimbu uendi ua uendi na kuvalava cikuma masika sika na kuhuma Vumuene vua Njambi, kaha uesekele kuvalumbunuina maninga. Kaha Paulu uakovelele mu mulili uendi, vukaleho vua Yesu ha kuvalaka mezi a mu Lishiko ualombelile kaha uasalekele mavoko endi hali ikeye lia Mosesa na mezi a mu visoneka via tunanguizi nakumukakusa. 9 Omo eci calinguile, voshe vaje va Njambi tua Njambi. 24 Vamo vatavele mezi vakakuvalava vamuje mu linkanda vezile, kaha endi, vuno honi veka kuvatsiliellele. 25 Nankuma, vakangukile. 10 Vatusingimikile cikuma, kaha omo vaile oku valinakuliviana hakati kavo, omuo Paulu tuasunuiue vuato, vahakele mu vuato vioshe vije nahandeka navo cuma eci nguendi, "Cimbembesi tuatondele a vungenzi vuetu. 11 Kaha omo kueticile Uakulela cahandekele vusunga kuli vakukuluila vingonde vitatuakovelele mu vuato vua humine ku veni hali kananguizi Isaya! 26 Omo uahandekele Alekizandiliya, vuje vatumbuile nguavo, "Vanjambi nguendi, 'Ya ukahandeke kuli vantu ava nguove, va Vana vampsasa," vuje vuakele kuje cisika coshe kuivua mukevuilila, vuno honi kumukevuisisa, kumona muje mu nkundu. 12 Tuahete mu nganda ya Silakuse, mukamona, vuno honi kumukamonesesa. 27 Omuo tuakele kuje matangua atatu. 13 Kuhuma kuje mitima ya vantu ava inapu yakuzeza, vanaziki matuitui tuajavukile mu vuato nakueta mu nganda ya Lendile. avo, kaha vanalalameka na mesho avo. Kuteua Kaha liamukuavo naua mpunzi ya shangumukile mesho avo amona, na matuitui avo evua, kaha mana kuhuma ku mbuela, kaha mu matangua avali tuahete avo akevua, kaha vakatengulukila kuli yange, mukemo mu nganda ya Puteoli. 14 Kuje tuuanene va mualinakuhandeka Njambi, kaha njikavakanguisa." kakutsiliela vamo vaje vatulombele kukala navo 28 Kaha Paulu uamanesele kuhandeka nguendi, matangua atanu na avali. Kaha tuete ku Loma. "Munapande kutantekeya ngueni muzimbu ua Njambi 15 Kaha vakakutsiliela va mu Loma omo vovuile uakuovola vanautumu kuli vaje keti Vayunda. Kaha nguavo tunete, vezile kuhuma ku vinganda viakulako vakauvuilila!" 29 Omo Paulu uamanesele kuhandeka via kulandesela via Apiyase na vinjivo vitatu via mezi aua, Vayunda varmusezele oku valinakulinga vangezi mukuliiana netu. Omo Paulu uavamuene, vimpata viakama hhakati kavo vavenia. 30 Paulu kaha uatsatselele kuli Njambi nakulikolesa. 16 Omo uakele kuje miaka ivali mu njivo yakulifuetela ikeye tuahete mu Loma, Paulu vamutavesele kukala mua vavenia, kaha uakele nakutambula voshe vaje vezile lika liendi lika amo na lisualale muka ku muniuka. kuli ikeye nakumumona. 31 Uambuluile via vamuene 17 Ha matangua atatu uasanene vakuluntu voshe vua Njambi nakulongesa via Muene Yesu Kilstist vayunda linga valiuane hamo. Omo valiuane nakusimpa na mutima uakupatuka.
hamo, uendekele kuli vakevo nguendi, "Vakuetu vaku Isaleli, cipue ngoco kunjalingile cimo ca kuluise vantu cipue futisi ije ituatambuile kuli vakukuluila vatu, vuno honi vanjikutile Mu Yelusalema nakunjihana kumavoko a Valoma. 18 Omo vanjihuile, Valoma vatondele kunjecela, omuo kuvaluanene cuma cimo

Loma

1 Yange Paulu, ndungo ya Yesu Kilistu na kanganda uje yahanguile nakunjisana kuli Njambi mukuambulula Muzimbu uendi Uacili. 2 Njambi uakulahesele laja Muzimbu Uacili kuhitila muli tunanguizi va Njambi vendi, nge muvanavisioneka mu Visoneka via Kulela. 3 Vinapu via Munendi, ngue ku vuyoye vuendi vua ha mavu, usasemukile ku ntanga ya Ndaviti, 4 kuhitila mu Cimbembesi Uakulela Yesu vamumuese na nzili yakama kupua Muna Njambi omo vanusanguile ku vatsi. 5 Kuhitila muli Yesu tuatambuile kavumbi na vunganda linga tusane vaje keti Vayunda linga vononoke kulutsilielo omuo ya lizina liendi. 6 Kaha neni naua munapu vamo hhakati kavaje keti Vayunda vaje vavanasana linga vakundame kuli Yesu Kilistu. 7 Nankuma, njilinakusonekela kuli yeni voshe muli mu Loma vaje Njambi vazanga nakumisana linga mupue vantu vendi vakulela. Njambi Tatetu na Muene Yesu Kilistu vamihane kavumbi na ciyulo. 8 Cakulivanga, njitsatsela kuli Njambi yange kuhitila muli Yesu Kilistu hali yeni voshe, omuo lutsilielo lueni lunatsimana ha mavu oshe. 9 Njambi ikeye mukaleho uange linga vije vioshe vinjihandeka vinapu via vusunga, Njambi uje injili nakupangela na mutima uange uoshe mukuambulula Muzimbu Uacili ua Munendi. Njambi natantekeya ngeci njikamianuka, 10 ntsimbu yoshe mu malombelo ange njikalombo nguange Njambi mu cizango cendi nga atava njije kuli yeni nakumimeneka. 11 Njishunguiya cikuma kumimona, linga njakumihaneko vuana vua mu Cimbembesi mukumitakamesa. 12 Hano njilumbununa ngeci yeni nange tuakulikolesa ha ntsimbu imolika, yeni ha lutsilielo luange kaha nange ha lutsilielo lueni. 13 Vavusamba vange, munapande kuvuluka ngueni vintsimbu viavingi njakele na vutumbe vuakuija oko nakumimeneka, vuno honi kuli cuma cimo cinanjivindika. Njitonda kukoka vantu hhakati keni ngue munjinalingi hhakati ka vaje keti Vayunda. 14 Njilina likongo lia vipangi hhakati ka vantu voshe, kuli Vangelengu na ava keti Vangelengu, na kuli vaka kunangula na vilema. 15 Nankuma, njitonda cikuma kuambulula Muzimbu Uacili nakuli yeni naua muakala mu Loma. 16 Kunjesi na shuamua ya kuambulula muzimbu uacili, omuo unapu nzili ya Njambi ije ineha kuovoka kuli vaje voshe vatsiliela, hakulivanga kuli Vayunda, kaha naua na kuli Vangelengu. 17 Omuo muli likelio vusunga vua Njambi vanavusholola kuhitila mulutsilielo ngue muvihandeka visoneka nguavio, "Muntu uje ivanapuisa muka vusunga ku mesho a

Njambi ha lutsilielo akayoya." 18 Vutenu vua Njambi vunasholoka kuhuma muilu nakuluisa vupi vuoshe na vilinga via kupihia via vantu vaje vilinga viavo viavipi vivindika vusunga linga keti vavutantekeye. 19 Omuo vije vineha nguavo linga vatantekeye Njambi vinasholoka, omuo Njambi navisholola kuli vasevo. 20 Hume haje Njambi hatangelele mavu, vifua viendi vije kutuasa kumona, nzili yendi ya yaye na cifua cendi ca Vunjambi vinasholoka muacili, vantu vasa kuvitantekeyela mu viuma vije vianalingi Njambi. Nankuma, vantu ava kuvasa kulisambuesa kuahi. (aidios g126) 21 Cipue vene vatantekeye Njambi, vuno honi kuvamusingimikile cipue kumuhana citsatsela. Vuno honi visinganieka viavo vinapu viangoco kaha na mitima yavo yamupulungua inashulu na milima. 22 Vakahandeka nguavo vanapu vaka mana, vuno honi vanapu vilema, 23 kaha vanalikelka kulemesa uje kekutsa, nakulemesa viuma via vifua via vuntu vije kuviekuyoya miaka yoshe na vifua via tuzila cipue tusitu cipue viakulikoka. 24 Nankuma, Njambi navecelela linga valinge viuma via mazilo ngue ku mashungu a mitima yavo, kaha valinga viuma via shuamua kuli umo na mukuavo. 25 Vanaviana kutsiliela vusunga vua Njambi, kaha vanatsiliela makuli nakulemesa nakupangela vije vianatanga Njambi kuhona kulemesa wavenia uje uavitangele, uje ivanapande kushangazala miaka yoshe ya yaye! Ameni. (aiōn g165) 26 Omuo ha cuma eci, Njambi navecela linga valinge viuma via shuamua ngue ku mashungu avo. Cipue vampuevo vanatenguluka kulinga vilika na vamala mu ngila ya cisemua, vuno honi valinakulinga mu vingila vije kuviapandelemo. 27 Kaha mu ngila imo naua vamala vanatenguluka kulinga vilika na vampuevo mu ngila ya cisemua, vuno honi valinakulinga vukoyi na vakuavo vamala. Vamala vali nakulinga viuma via shuamua kuli umo na mukuavo, kaha ha cuma eci vanatambula fueto inavapande omuo ya vilinga viavo viavipi vije vianalingi. 28 Omuo vantu ava vanaviana kuniunga vusunga vuakuivuisa Njambi mu viyongola viavo, Njambi navecelela linga vakale na mana a api, linga valinge viuma vije kuviapandele kulinga. 29 Vanashulu na viuma vioshe via mazilo na vipi na lizangamena na cizindo, vanashulu na cipululu nakutsiha na luozi na makuli na lizangamena. Vakafueye, 30 nakuhandeka viavipi hali umo na mukuavo, vanapu vakakuzinda Njambi, vaka likamba, vaka kulihalesa, kaha vaka kulipamba, vayongola vingila viavingi viakupangalamo vupi, kuvekuononoka visemi vavo, 31 kuvekuivuisa, kuvekuniunga vikulaheso viavo, kaha kuvekumuesa ngozi cipue kuvuila vakuavo cikeketima.

32 Cipuevene vatantekeya nguavo kusompa kua viuma evi vinapu via vusunga, omuo vintsimbu vimo Njambi kuhandeka nguanguo vantu vaje vayoya viyongola viavo vikavahisa kaha naua vintsimbu mu ngila eyi vanapande kutsa, keti lika viuma evi valinakutualelelaho kulinga kuahi, vuno honi naua vacilitavasana na vaje vakakuilinga.

2 Yove kavusamba kange, nkuma ukasompo vakueni ndi? Kuli yove kukuesi kusambua, cipue vene yove iya. Nga yove usompa vakueni kaha ulinga viuma vije vivalinga vakevo, ulinakulihisa yove vavenia. 2 Tuatantekeya ngeci kusompa ca Njambi capua ca vusunga ha vantu vaje valinga viuma via vipi. 3 Nkuma omo yove, muntu lika, usompa vakueni kaha naua ukalingi viuma vije vivakalingi, uayongola nguove uasa kuputumuka ku kusompa ca Njambi ndi? 4 Cipue ulinakukehesa ngozi yendi yakama na kulongua cendi na kusimpa cendi. Muavusunga utantekeya nguove Njambi uakala na ngozi omuo alinakueseka kukutuamenena linga utenguluke. 5 Vuno honi omuo ya mutima uove uakukola nakukaluua, kaha ulinakulingisa cihiiso cove linga cipue cakama ha Litangua lije omo vutenu vua Njambi nakusompa cendi ca vusunga vikasholoka. 6 Njambi akahana vuana ku muntu na muntu kuya kuvipangi viendi vije vianalingi. 7 Vamo vantu vali nakutualelelaho kulinga muacili, nakutonda vumpau na kasingimiko na muono uje kuuekutsa, kuli vakevo Njambi akavahana muono ua yaye ya yaye. (aiōnios g166) 8 Vuno honi vamo vantu valizanga vakevo vavenia nakuviana via vusunga nakukava vije viakupihia, kaha Njambi akamuesa vutenu vuendi na matoto endi hali vakevo. 9 Kukakala tuyando nalamba kuli vantu voshe vaje valinga vupi, hakulivanga kuli Vayunda kaha naua nakuli Vangelengu. 10 Vuno honi Njambi akahana vumpau na kasingimiko na ciyulo kuli voshe vaje valinga muacili, hakulivanga kuli Vayunda kaha naua na kuli Vangelengu. 11 Muafua Njambi kakele nacivembulu. 12 Vaje keti Vayunda vaje kuvesi na lishiko lia Mosesa, valinga vupi kaha vazimbala omuo liakuhona lishiko. Vayunda vaje vali na lishiko, valinga vupi kaha vavasompa na lishiko. 13 Muafua keti hakuvua lika lishiko lia Mosesa ngeci vantu vavapuisa vaka vusunga kuli Njambi, vuno honi vaje vononoka lishiko lia Mosesa vakavatumbula nguovo vaka vusunga. 14 Cilivene vaje keti Vayunda kuvakele na lishiko lia Mosesa, vuno honi vioshe vivakalingi na mana aje muaya lishiko lia Mosesa, vakevo vavenia vanapu lishiko liavo, cipuevene kuvakele na lishiko lia Mosesa. 15 Cifua cavo cimuesa ngeci vije lishiko lia Mosesa lishika vanavisoneka mu mitima yavo. Kaha naua na vilinga viavo vimuesa ngeci

viuma evi vinapu via vusunga, omuo vintsimbu vimo vikuavo vikavahisa kaha naua vintsimbu Uacilijilinakuambulula, omu mukemo mucikafua ha Litangua lia Kusompa lije omo Njambi akahisa viyongola viavushueke via vantu voshe kuhitila muli Yesu Kilstu. 17 Honi yove, nga ultumbula yove vavenia nguove nji Kayunda, nga uajendamena ha Lishiko lia Mosesa nakulipamba hali Njambi, 18 kaha unatantekeya vika Njambi atonda linga uvilinge, kaha unalilongesa ku lishiko lia Mosesa kuhangula vije vinapu vusunga, 19 kaha unatantekeya muacili ngeci yove unapu ntuama ua tupuputua, naua ceke kuli vaje vali mu milima, 20 unapu umuka kusungamesa vilema, naua mulongisi ua vaje vali kunzimba. Uatantekeya muacili nguove mu lishiko lia Mosesa unauanamo mana akushula na vusunga. 21 Ukalongesa vakueni, nkuma vikahoni kulislongesela yove vavenia? Ukambulula nguove, "Keti muive." Vuno honi yove vika ukevila? 22 Ukahandeka nguove, "Keti mulinge vupangala." Nkuma yove vika ukalingila vupangala? Uazinda tumponia, nkuma ukevi via mu vinjivo viakulemesela tumponia ndi? 23 Ukalishasha ha lishiko lia Njambi, vuno honi kuuekuvisua Njambi shuamua omo upokola lishiko liendi ndi? 24 Visoneka vihandeka nguavio, "Omuo yeni Vayunda, nankuma, vaje keti Vayunda vashaula Njambi." 25 Nga muononoka lishiko, kulovoka ceni cili na seho, vuno honi nga kumuononoka lishiko, mukapua cilivene ngue kumualovokele. 26 Nga vaje keti Vayunda, vaje kuvatuhukile, vononoka vije lishiko lia Mosesa lilinakushika, nkuma Njambi kakavaniungu ngue vaka kulovoka ndi? 27 Kaha yeni Vayunda vakamihisa kuli vaje keti Vayunda omuo mukapokola lishiko lia Mosesa, cipuevene vanamisonekelario kaha naua muapua muvaka kulovoka, vuno honi vakevo valinakuononoka lishiko cipuevene kuvatuhukile ku cisemua. 28 Munima yavioshe evi, iya Kayunda ua vusunga, uje uakulovoka muavusunga? Keti muntu uje ikeye Kayunda hambanza lika, uje kulovoka cendi kunapu kua muvila lika. 29 Vuno honi Kayunda ua vusunga ikeye muntu uje Kayunda mukati, uje mutima uendi unalovoka, kaha eci cinapu cipangci a Cimbembesi ca Njambi, keti ca lishiko liakusoneka. Muntu ua cifua eci Njambi amushangazala, keti vantu kuahi.

3 Nkuma Vayunda vanapulakana vaje keti Vayunda ndi? Cipue nkuma kulovoka cili na seho ndi? 2 Cuma cakama cikuma mu vingila vioshe! Mu cihela cakulivanga, Njambi uakundikile lizi liendi

kuli Vayunda. 3 Vuno honi vathihoni nga vamo vavo na vumpau vua Njambi. 24 Vuno honi vanavapuisa kuvapuale vakulongua? Nkuma eci cilumbunuka vaka vusunga kuli Njambi ha vuana vua kavumbi ka ngue Njambi keti muka kulonqua ndi? 4 Houe keti Njambi kuhitila muli Yesu Kilistu, uje navapatula. 25 ngoco! Njambi napande kupua ua kulonqua, cipue Njambi uamupuisile nkombelo, linga ha nkombelo ya vantu voshe vapua vaka makuli. Ngue muvasoneka kutsa cendi akapue cihingo cakusambuesa vupi vua mu visoneka nguavo, "Unapande kusholoka muka vantu halutsilielo luavo muli ikeye. Njambi ualingile kulonqua omo uhandeka, unapande kuhiana mulonga cuma eci mukumuesa ngeci napu muka vusunga. Ha uove omo vakusompa." 5 Vuno honi nga vilinga kulivanga Njambi uasimpile, kaha kahakeleko mutima vietu viakupihia vije vituli nakulinga visholola muacili ku vupi vua vantu, 26 vuno honi ku ntsimbu ino vusunga vua Njambi, nkuma tuasa kuhandeka alinakusompa vupi vua vantu, mukumuesa vusunga ngueta Njambi akalingi muamupi omo atuhana vuendi. Mu ngila eyi vene Njambi alinakumuesa kashitiku ndi? (Njilinakuhandeka mucifua ca vuntu.) ngeci ikeye vavenia napu muka vusunga kaha muntu 6 Houe keti ngoco! Nga Njambi keti ua kulonqua, ushe uje atsiliela muli Yesu Njambi amupuisa muka kaha vathihoni asompa vaka mavu? 7 Vuno honi vusunga. 27 Kaha honi kulihi naua tukalishasha? nga makuli ange amuesa vumpau vua Njambi houe vene! Omuo tuononoka lishiko ndi? houe, vuno hakusholola vusunga vuendi muacili, omuo vika honi omuo tutsilieila. 28 Omuo tuayongola ngeci muntu naua hanga vacinjisompa ngue muka vupi? 8 Kaha vamupuisa muka vusunga ku mesho a Njambi ha vikahoni kumuhandekela ngueni, "Tulingeni vupi lutsilielo lika, vuno honi keti mukulinga vije lishiko linga vucili vusholoke?" Cilivene, vantu vamo vali vilishika. 29 Cipue Njambi nkuma uapua Njambi nakunjishaula nakunjivangeya nguavo njinahandeka ua Vayunda lika ndi? Nkuma kapuile Njambi ua cuma eci! Vakavahisa ngue mucinapandelamo. vaje keti Vayunda naua ndi? Cilivene uapua Njambi 9 Vathihoni, nkuma yetu Vayunda tunapu tuvacili uavoshe. 30 Omuo Njambi uapua umolika, kaha kupulaka Vangelengungu ndi? Keti ngoco kuahi! Omuo akapuisa Vayunda kupua vaka vusunga ku mesho njamilekele laja nguange Vayunda na Vangelengu voshe vali mu nzili ya vupi. 10 Ngue muvasoneka ngeci halutsilielo luavo. 31 Nkuma eci cinalumbunuka mu visoneka nguavo, "Naumo uahi muka vusunga, ngoco, vuno honi tulinakukolesa lishiko.

11 naumo uahi ali na mana cipue muka kulemesa Njambi. 12 Voshe vanatenguluka kuhuma kuli Njambi, voshe vanalingi vupi, naumo uahi akalingi cuma ca vusunga. 13 Majui avo anashulu na vusungu vua makuli, vindaka viavo vihandeka makuli, tunua tuavo tuhandeka mezi akupihia ngue vusungu vua linoka. 14 Hendekesi yavo inashulu na visingo via kushasha. 15 Vakazambula kuvulumuna na kutsiha vakuavo, 16 mu vingila viavo muli kupihisa na kunongesa. 17 Ku vatantekeya ngila ya ciyulo, 18 kaha na mu mesho avo kuvekuivula Njambi liova." 19 Honi tuatantekeya ngeci viuma vioshe mu lishiko viakundama kuli vaje vali mu lishiko, mukuvindika kulisambuesa kuoshe kua vantu nakuneha vantu voshe kukusompa ca Njambi. 20 Omuo naumo uahi napu muka vusunga ku mesho a Njambi mukulinga vije lishiko litonda, vipangi via lishiko vikevio vinapu kuleka yetu linga tutantekeya nguetu tu vaka vupi. 21 Vuno honi ngila ya Njambi yakupuisa vantu linga vapue vaka vusunga ku mesho endi inasholoka. Kuyesi nacimo na lishiko, cipue lishiko lia Mosesa na tunanguizi va Njambi vahanene vukaleho hali likelio. 22 Vusunga vua Njambi kuhitila mu lutsilielo muli Yesu Kilistu kuli voshe vaka kutsiliela. Omuo kukuesi kahangu kahi, 23 vantu voshe vanalingi vupi, kaha vakelekulahako

4 Nankuma, vikahoni tuhandeka hali kukuluila yetu Avilahama? 2 Nga Avilahama vamupuisile muka vusunga ku mesho a Njambi ha viuma vije vialingile, nge uapandele kulishasha, vuno honi ikeye kalishashale ku mesho a Njambi. 3 Visoneka vihandeka nguavio, "Avilahama uatsilielelele Njambi, kaha omuo ha lutsilielo luendi, Njambi uamatambuile kupua muka vusunga." 4 Muntu uje apanga atambula fueto, vuno honi fueto yendi kuvasa kuitumbula nguavo vuana, omuo inapu cuma cije napangela. 5 Vuno honi muntu uje natsiliela lika ha lutsilielo, keti ha vilinga viendi, kaha uje atsiliela kuli Njambi uje muka kusambuesa muka mulonga kupua uakuhona mulonga, kunapu kutsiliela cendi kuje Njambi ayongola linga amupuisse muka vusunga ku mesho endi. 6 Eci cikeco calumbunuine Ndaviti omo uahandekela hakuvezika kua muntu uje Njambi namupuisa muka vusunga, kuakuhona cuma cimo cije calinga uje muntu, 7 "Vanavezika vantu vaje Njambi navasambesa ku vipi viavo, Vantu vaje vipi viavo vanavifuiki! 8 Uakukuisula muntu uje Muene kakamuaukila vipi viendi!" 9 Nkuma kuvezika kuje kuahandekela Ndaviti kuakundama lika kuli vaka kulovoka ndi? Cilivene kuahi! Kunakundama naua nakuli vaje vaka kuhona

kulovoka. Omuo tunamono laja mu visoneka nguavio, ku mesho a Njambi. 23 Mezi aua a "Vamutambuile "Avilahama uatsilielelele kuli Njambi, kaha omuo ha kupua muka vusunga," kuva asonekelele kuli ikeye lutsilieulo luendi Njambi uamatambuile kupua muka lika kuahi. 24 Va asonekelele naua nakuli yetu vusunga." 10 Ntsimbu mukahoni eci calingiuile? kupua vaka vusunga, vaje vanatsiliela kuli Njambi uje Eci calingiuile te Avilahama kanda atuhuke, keti te uasanguile Muene yetu Yesu ku Vatsi. 25 Vamuecele natuhuka laja. 11 Vamutuhuile, kaha kulovoka cendi linga atse omuo vipi vietu, kaha uamusanguile linga vatupuise vaka vusunga ku mesho a Njambi.

cendi Njambi uavatambuile kupua muka vusunga ntsimbu kanda vacimutuhule. Nankuma, Avilahama napu ishe ua voshe vaka kutsiliela kuli Njambi, kaha Njambi navatambula kupua vaka vusunga, cipue vene kuvatuhukile. 12 Kaha ikeye naua napu ishe ua voshe vaje vanatuhuka, keti lika kuli vaje vanatuhuka vuno honi linga vavuezeleleko mukulovoka, vayoya yoyesi yakutsiliela ije yayoyele tatetu Avilahama ntsimbu kanda vamutuhule. 13 Omo Njambi uakulahesele Avilahama na vatekuluila vendi ngeci vakasuana mavu, ualingile eci, keti nge Avilahama uononokele lishiko kuahi, vuno honi uatsilielele, kaha Njambi uamatambuile kupua muka vusunga. 14 Omuo nga vije viakulahesele Njambi vavihana kuli vaje vononoka lishiko lia Mosesa, kaha lutsilieulo lua muntu lupua luangoco, naua kaha cikulaheso ca Njambi cinapu cakuhona seho. 15 Omuo lishiko lineha vutenu vua Njambi, vuno honi nga kukuesi lishiko, kaha kukuesi kupokola lishiko. 16 Nankuma, cikulaheso cajendamenene ha lutsilieulo, linga cikulaheso vapande kucikolesela kupua vuana vua Njambi kuli vatekuluila voshe va Avilahama, keti lika kuli vaje vononoka lishiko kuahi, vuno honi na kuli vaje vatsiliela nge mualingile Avilahama. Omuo Avilahama napu tate yetu voshe vaka kutsiliela. 17 Ngue muvanasoneka mu visoneka nguavo, "Njinakupuisa ishe ya mafuti oshe." Nankuma, cikulaheso cinapu cacili ku mesho a Njambi, uje yatsilielelele Avilahama, Njambi uje muka kusangula vatsi, uje hakushika cendi aneha viuma vije kuviesiko linga vikaleko. 18 Avilahama uatsilielele nakukala na lutsilieulo, cipuevne kukuakele cuma catsilielele, kaha uapuile "Ishe ya mafuti oshe." Ngue muvanasoneka mu visoneka nguavo, "Nankuma, vatekuluila vove vakapua vavengi cikuma nge vintangantanga." 19 Avilahama ha ntsimbu ije uakele na miaka yakupua cihita cimolika, vuno honi lutsilieulo luendi luazeyele omo uayonguele ha muvila uendi uje uakele kuyehi na kutsa, cipue ha cuma cije ngeci Sala kasa kusema vana. 20 Kalitaliangelelele mukutsiliela cendi, kaha kakele na kulunienga ha cikulaheso ca Njambi, vuno honi uatsilielelele cikuma kaha uashangazalele Njambi. 21 Uatsilielelele nguendi Njambi asa kulinga vije vianamukulahesa. 22 Omu mukemo Avilahama ha lutsilieulo luendi, vamutambuile kupua muka vusunga

5 Nankuma, omuo vanatupuisa vaka vusunga ku mesho a Njambi kuhitila mu lutsilieulo, kaha tuli mu ciyulo na Njambi hali Muene yetu Yesu Kilistu. 2 Hali ikeye natulingisa linga tutantekeye kavumbi ka Njambi, kaje tuli nakuyoyelamo hano. Kaha tulinakulipamba ha kutsiliela kua vumpau vua Njambi. 3 Keti lika ovio vuno honi tuli nakulipamba ha tuyando tuetou, omuo tunatantekeya nguetu tuyando tusholola lukakateya, 4 kaha lukakateya lupuisa linga muntu apue ua vilinga viacili, kaha evi vilinga vineha kutsiliela. 5 Kaha kutsiliela eci kucasa kutuvuisa shuamua, omuo Njambi netila cizango cendi mu mitima yetu kuhitila mu Cimbembesi Uakulela, uje ikeye napu vuana vua Njambi kuli yetu. 6 Ha ntsimbu ije tuapiule tuvakuzeya, Kilistu uatsililile vaka vupi ha ntsimbu ije yahanguile Njambi. 7 Cinapu cuma cacikalu cikuma kuuana muntu atava kutsila muka vusunga. Cipuevne nguavo casa kupua cacasi kuuana muntu uje atava kutsila muntu uacili. 8 Vuno honi Njambi nasholola cizango cendi cakama kuli yetu, omo ha ntsimbu ije tuapiule tuvaka vupi kaha Kilistu uatutsililile! 9 Omuo ya maninga a Yesu Kilistu, vanatupuisa vaka vusunga ku mesho a Njambi, nankuma, cikahiana cikuma Kilistu kutuamena ku vutenu vua Njambi! 10 Tuapiule vitozi va Njambi, vuno honi tunapu vavusamba vendi kuhitila ha kutsa kua munendi. Kaha honi omuo tunapu vavusamba va Njambi, tukovoka ha muono ua Kilistu! 11 Vuno honi keti evi lika kuahi, tujolela omuo ha vije vianalingi Njambi kuhitila muli Muene uetu Yesu Kilistu, uje hanohoni natupuisa vavusamba va Njambi. 12 Vupi vuezile hano ha mavu kuhitila mu muntu umolika, nankuma vupi vuendi vuanehele kutsa. Kaha kutsa kuezile ku miyati yoshe ya vantu omuo voshe vanalingi vupi. 13 Vupi vuakele ha mavu ntsimbu kanda vahane lishiko, vuno honi kuje kukuakele lishiko, vupi kuvavutandelo. 14 Vuno honi kuhuma ku ntsimbu ya Andama nakuheta ku ntsimbu ya Mosesa, kutsa cayulile ha vantu voshe, cipue hali vaje kuvalingile vupi ngue mualingile Andama omo kononokele lishiko lia Njambi. Andama uapuile cimueso ca uje akeja. 15 Vuno honi vuana vuje kuvuakele ngue vupi, omuo vuana vua Njambi kuvuakele ngue vupi vua Andama kuahi. Muavusunga

vene vantu vavengi vanatsi omuo vupi vua muntu nzili nua hali ikeye. 10 Kaha omuo ikeye uatsile, umolika. Vuno honi kavumbi ka Njambi kakama kakatsiho nua ku vupi, kaha honi alinakuyoyela muli cikuma, kaha na vuana vuendi vuakuhona kupangela Njambi. 11 Mu ngila eivene munapande kuanuka vuje vuanahana kuli vantu vavengi mu kavumbi ka ngeni munatsi, kuesakesa na vupi, vuno honi muli muntu uje umolika, ikeye Yesu Kilistu vunapu nua nakuyoya muli Njambi hali Kilistu Yesu. 12 Keti mutave vuakama cikuma. 16 Vuana vua Njambi kuvasa vupi vuyule mu mivila yeni ije kuye kuyoya yaye, kuvuesekesa nge vupi vua muntu umolika. Munima mukurononoke mashungu auo. 13 Cipue vilio vieni ya vupi vumolika, kuezile "Kuhisa," Vuno honi munima keti muviecelele ku vupi mukuvipangesa mu viuma ya vipi viavingi, kuneja vuana vuakuhona kupangela via kuhenga-henga vuno honi likundikeni kuli Njambi, vuje vunaneha "Kukonkama!" 17 Muavusunga kuhitila ngue vantu vaje vavahumisa ku kutsa nakuvaneha ku mu vupi vua muntu umolika kutsa cayulile omuo ya muono, kaha kundikeni vilio vieni vioshe kuli Njambi uje muntu umolika. Vuno honi viuma vije vinasholoka ngeci vavipangese mu viuma via vusunga. 14 Omuo vialingile uje muntu umolika, ikeye Yesu Kilistu vupi kuvuapande ku miyula kuahi, omuo kumuesi vinahiana cikuma! Voshe vaje vanatambula kavumbi nakuyoya ku Lishiko lia Mosesa kuahi vuno honi, mu ka Njambi ka miaka yoshe ya yaye vanavapuisa kavumbi ka Njambi. 15 Vatihoni tuhandeka? Nkuma vaka vusunga ku mesho endi vakayula mu muono tunapande kulinga vupi, omuo kutuesi ku Lishiko kuhitila muli Kilistu. 18 Nankuma, nge ha vupi lia Mosesa vuno honi tuli mu kavumbi ka Njambi vumolika vantu voshe vanavahisa, mu ngila eyi vene ndi? Houe keti ngoco. 16 Muavusunga muatantekeya cipangi cimolika ca kukonkama cinapatula vantu ngeci omo mulikundika yeni vavenia ngue vandungo voshe nakuvahana muono. 19 Kaha nge vantu voshe kukuononoka muntu umo, munapu mu vandungo vavapuisile vaka vupi hakuhona kuononoka kua va uje muene imuli nakuononoka, cipue ku vupi muntu umolika, mu ngila eyi vene voshe vakavapuisa vuje vuneha kutsa, cipue hakuononoka, kuje kuneha vaka vusunga ku mesho a Njambi ha kuononoka kua kumpuisa vaka vusunga ku mesho a Njambi. 17 muntu umolika. 20 Lishiko liasholokele linga vilinga Vuno honi tutatsela kuli Njambi! Omuo cipue laja via vupi vilane, vuno honi kuje kuvualanene vupi, kavumbi ka Njambi kalanene cikuma. 21 Nankuma, nge omo vupi vuayulile ha kutsa, mukemo vene nua kavumbi ka Njambi kalinakuyula ha vusunga, nakututuamenena ku muono ua yaye ya yaye kuhiti muli Yesu Kilistu Muene yetu. (aiōnios g166)

6 Nankuma, vikahoni tukahandeka? Nkuma tunapande kutualelelaho kuyoya mu vupi ngeci kavumbi ka Njambi kalane ndi? 2 Houe keti ngoco! Tunatsi ku vupi, kaha vatihoni tuasa kuyoyelamo? 3 Omuo muavusunga mutantantekeya ngeni omo vatumbuitikile hamo muli Kilistu Yesu, vatumbuitikile mu kutsa cendi. 4 Kaha hakutumbuitika, tuatsile hamo nendi kaha vatutsindile hamo nendi, ngeci, ngue omo Kilistu vamusanguile ku vatsi na vumpau vua Ishe, ngeci netu tunapande kuyoyela mu muono uauha. 5 Omuo nga tunapu hamo nendi mu kutsa cendi, mu ngila eyi vene tukapua hamo nendi ha kusanguka cendi. 6 Kaha tuatantekeya nguetu vuntu vuetu vualaja vavushukikile hamo na Kilistu ha cilindakano, ngeci muvila ua vupi vaunongese, ngeci keti tupue nua tuvandungo va vupi. 7 Kaha omuo tutsa, vatuzitula ku nzili ya vupi. 8 Omuo tunatsi na Kilistu, tutsilila nguetu tukayoya nua hamo nendi. 9 Omuo tuatantekeya nguetu Kilistu uasangukile ku vatsi kaha kakatsi nua kuahi, kutsa kukuesi na yala liendi atsa, kaha honi uje mpuevo napatuka

7 Vavusamba vange, mua vusunga muasa kuvuisisa evi vinjihandeka kuli yeni, omuo yeni voshe muatantekeya Lishiko lia Mosesa. Lishiko lia Mosesa lili na nzili hali vantu omo valinakuyoya lika. 2 Mpuevo uakushomboka vanamukutu na Lishiko kuli yala liendi, omo yala liendi ali nakuyoya, vuno honi nga

ku Lishiko lije lia mukutile kuli yala liendi. 3 Kaha liakulinga via cili, vuno honi ku njasa kuvilinghamo. 19 nga uje mpuevo akala na yala ueka naua omo yala Omuo kunjekulinga vucili vuje vunjikatondo kulinga, liendi acili na kuyoya, kaha vamuhandeka nguavo vuno honi nijkalingi vupi vuje kutualelelaho. 20 Nga muka vupangala, vuno honi nga yala liendi atsa, njilinga cije kunjatondele kulinga, eci cinalumbunuka kaha akashomboka kuli yala ueka naua, ou mpuevo ngeci keti yange njilinakucilinga, vuno honi vupi napatuka kapu naua muka vupangala. 4 Vavusamba vuje vuli muli yange vuvevuo vulinakucilinga. 21 vange, neni naua cifua cimo, neni naua mu natsi ku Kahavene, njinauana nguange Lishiko lia Mosesa lishiko omuo munapu vilio via muvila ua Kilistu, kaha eli lilinakupanga, omo njitonda kulinga via cili, kaha honi munakundama kuli ikeye, uje ivasanguile ku haje vene vupi vusholoka. 22 Omuo njivuahelela mu vatsi linga tupangele Njambi vipangi viacili. 5 Omuo Lishiko lia Njambi mukati ka mutima uange. 23 Vuno tuayoyele mu vusitu, mashungu a vupi aje Lishiko lia honi njimona Lishiko lieka lilinakupanga mu muvila Mosesa liashangumuiine akele nakupanga mu mivila uange, Lishiko lije lilinakuluisa Lishiko lije linjinatsiliela yetu, kaha vioshe vitualingile viatutuelele ku kutsa. 6 mu mutima uange. Linanjipuisa cinzinda ca Lishiko lia Vuno honi, tunapatuka ku Lishiko lia Mosesa, omuo vupi lije vulinakupanga mu muvila uange. 24 Yange tuatsile ku cije catupuisile vinzinda. Kutuesi naua muntu uakovindama! Iya honi akanjamena ku muvila nakupanga mu ngila ya laja ya Lishiko lia Mosesa lia ou unjitalua ku kutsa? 25 Kutsatselela kuli Njambi halikusoneka, vuno honi mu ngila yaiba ya Cimbembesi. Muene uetu Yesu Kilistu! Kaha, mukemuo munjinifu, 7 Kaha honi, tunapande kuhandeka nguetu Lishiko likelio liapua vupi ndi? Houe keti ngoco! Vuno honi nge lika njasa kupanga Lishiko lia Njambi na mutima liapuile Lishiko lije lianjilingisile linga njitanterkeye vupi. 8 Kukuesi cihiro kuli vaje vali na kuyoya muli Kilistu

Yasu. 2 Kaha omuo Lishiko lia Cimbembesi, lije litunehela muono muli Kilistu Yesu, linanjipatula ku lishiko lia vupi na kutsa. 3 Njambi ualingile vije lishiko lia Mosesa liahonouele kulinga. Omuo vuntu vuakele vua kuzeya, Uahisile vupi mu vuntu hakutuma Munendi, uje uezile mu cifua ngue cetu ca vuntu, mukuhumisa vupi. 4 Njambi uapangele eci ngeci vilinga via vusunga via Lishiko lia Mosesa vavishulise muli yetu vaje vavalu nakutuamenena mucimbembesi, keti mu vuntu kuahi. 5 Kaha omo vaje vanapu vaka vuntu, vayongola viuma via vuntu, vuno honi vaje vanapu vaka Cimbembesi, vayongola viuma via Cimbembesi. 6 Nga cizango ca vuntu cikutuamenena, kaha fueto yaco kutsa vuno honi nga cizango ca Cimbembesi cikutuamenena, kaha fueto yaco inapu muono na ciyulo. 7 Muntu uje akatonda via vuntu akempuka citozi ca Njambi, omuo akaviana kukavangeya mashiko a Njambi, muavusunga vene kaha akavangeya. 8 Kaha voshe vaje vali nakutuamenena ku vuntu kuvasa kuvuahela Njambi. 9 Kumuekuyoya nge muje vuntu vutonda linga muyoyemo, vuno honi muyoya ngue muje Cimbembesi mucitonelahamo, nga Cimbembesi ca Njambi cikala muli yeni. Uoshe uje kesi na Cimbembesi ca Kilistu, kaha kakundama kuli Kilistu. 10 Vuno honi nga Kilistu ali muli yeni, cipue mivila yeni inapu ya kutsa omuo vupi, vuno honi vimbembesi vieni vilinakuyoya muli yeni omuo vanamipuisa vaka vusunga ku mesho a Njambi. 11 Nga Cimbembesi ca Njambi, cije casanguile Yesu ku

vatsi, cikala muli yeni, kaha uje uasanguile Kilistu ku muacili na vaje vamuzanga, kaha navaje vanasanam
vatsi ikeye naua akahana muono ku mivila yeni ya ku cizango cendi. **29** Kaha vaje vahanguile Njambi
kutsa ha Cimbembesi cendi cije cili muli yeni. **12** Kaha vakevo naua vatepele kuvapuisa ngue Munendi, linga
vavusamba vuange, kutuapandele ngue kuyoyela mu Munendi apue uakulivanga kusemuka ha wavengi
vuntu ngue muvuatonda vuntu vuetu kuahia. **13** Kaha vakakutsiliela. **30** Kaha vaje vatepele Njambi, vakevo
nga muyoya ku vupi vua vuntu mukatsa, vuno honi vasanene, kaha vaje vasanene, uavapuisile vaka
nga ku Cimbembesi mutsihia vilinga via muvila ua vusunga ku mesho endi, kaha vaje vapuisile vaka
vupi vua vuntu, kaha mukayoya. **14** Omuo voshe vaje vusunga ku mesho endi vakevo vahanene vumpau
Cimbembesi ca Njambi cilinakuvaluamenena vanapu vuendi. **31** Kaha ha viuma vioshe evi, tukahandeka
vana va Njambi. **15** Kaha Cimbembesi cije canamihana vatihoni? Nga Njambi napu uetu, kaha iya honi asa
Njambi campuisle mu vandungo linga mukale na kutuluisa? **32** Njambi kavianene kuhana munendi
liova, vuno honi Cimbembesi cije scinamipuisa umo lika, vuno honi uatueceleleye yetu voshe! Uje
vana va Njambi, kaha na nzili ya Cimbembesi uatuhanene Munendi, nkuma kasa kutuhana viuma
tulinakutambeka kuli Njambi nguetu, "Abba! Tatetu!" **16** vioshe ndi? **33** Kaha iya honi asa kuvangeya vaje
Cimbembesi ca Njambi calintavasana na Cimbembesi vanahangula Njambi? Njambi ikeye muka kuvapuisa
cetu ngeci tu vana va Njambi. **17** Omuo tu vana va vusunga. **34** Kaha iya asa kuvahisa? Keti Kilistu Yesu,
Njambi, tukatambula vikuisulo vije Njambi natulikila uje uatsile, cipue uje ivasanguile ku vatsi kaha ali
vantu vendi, kaha naua tukatambula muli Kilistu ku livoko lia cilio lia Njambi, mukutulambelelako kuli
vije vianamutulikila Njambi, omuo tuyanda hamo Njambi! **35** Kaha iya asa kutuhangununa ku cizango ca
na Kilistu, kaha naua tukakala hamo nendi mu Kilistu? Tuyando cipue vukalu, cipue mapakeso cipue
vumpau vuendi. **18** Yange njasinganieka nguange njala cipue kuhutuua, cipue vushonde, cipue kutsa
tuyando otu tutulinakuyanda ntsimbu ino kutuasa ndi? **36** Nge muvanasoneka mu visoneka nguavo,
kutuseteka na vumpau vuje vukasholoka kuli yetu. "Omuo ya lizina liove tulu muvushonde vua kutsa
19 Nankuma, viakutanga vioshe vili na cizango ntsimbu yoshe, valinakutupangesa ngue vampanga
cakama cakuvandamena Njambi ngeci ashohole vaje vaya mukuvatsihia." **37** Houe, mu viuma vioshe
vana vendi. **20** Omuo viakutanga vioshe vavihisile yetu tunahiana muli ikeye uje uatuzangele! **38** Omuo
ngeci vipue viuma viangoco, keti ngue ku cizango njatantekeya nguange mua vusunga nacimo cahi
cavio kuahia, vuno honi capuile cizango ca Njambi casa kutuhumisa ku cizango ca Njambi, cipue kutsa
linga cipue ngacije. Vuno honi cipue ngocovene cipue muono, cipue tungelo cipue vaka kusuana
kuakele kutsiliela. **21** nga viakutanga ku litangua limo cipue vaka nzili vaje vakala muilu, cipue ku ntsimbu
vikapatuke ku vundungo vua kutsa, kaha vukakale ino vene cipue ku ntsimbu ya kulutue, **39** cipue cuma
na vumpau vuakupatuka kua vana va Njambi. **22** cili muilu, cipue cuma cili ha mavu, nacimo cahi
Omuo tutantekeya nguetu kuheta na ku ntsimbu ino, cakutanga casa kutuhumisa ku cizango ca Njambi
viakutanga vioshe vili nakulikemanga ngue mpuevo cije cinapu cetu muli Kilistu Yesu Muene yetu.
uje atonda kusema. **23** Vuno honi keti viakutanga lika
vilinakulikemanga kuahia, netu naua tulu na Cimbembesi
ngue vaje vakulivanga kupua vana va Njambi ngeci
atupuise vana vendi nakupatula mivila yetu. **24** Omuo
tunovoka muafua ha kutsiliela, vuno honi kutsiliela kuje
kutumona kukeko keti kutsiliela, nkuma iya honi ali
nakutsiliela vije vianamono? **25** Vuno honi nga tulu na
kutsiliela vije kutuamuene, kaha hanga tucivandamena
nakusimpa. **26** Mu ngila iyivene Cimbembesi citukuasa
mukuzyea kuetu. Omuo kututantekeya muje vati
tunapande kulombela vuno honi Cimbembesi cikeco
cikalamelela kuli Njambi na mezi akulikemanga aje
kutuasa kutumbula. **27** Kaha Njambi uje amona mu
mitima yetu, atantekeya muviafua visinganieka via
Cimbembesi omuo Cimbembesi cikalamelela kuli
Njambi hali vantu vendi ngue ku cizango cendi. **28**
Tutantekeya nguetu mu viuma vioshe Njambi akalingi

9 Njihandeka vusunga muli Kilistu Yesu, kaha
kunjesi nakuhandeka makuli. Visinganieka viange
lelo vilinakuambulula hamo nange hali Cimbembesi
Uakulela, **2** kaha omo njikahandeka nguange njili na
vusiuva vuakama cikuma, nakuvavalala kuje kukuasa
kuhua mu mutima uange, **3** njayonguele nguange
njakele mu cisingo ca Njambi na kulitepa kuli
Kilistu omuo ya vantu vange. **4** Kaha ava vanapu
vaka Isaleli, vaje Njambi uapusile vana vendi
mukuvasholuela vumpau vuendi, ualingile litavasano
navo nakuvahana Lishiko lia Mosesa, vakalemesa
mu njivo ya Njambi, kaha vakatambula vikulaheso via
Njambi. **5** Kaha vanapu vatekuluiila va vakukuluila
vakutsimana, na Kilistu mu vuntu vuendi, nakundama
ku cisemua cavo. Njambi uje muka kuyula viuma
vioshe, vamushangazalele miaka yoshe! Ameni. (aiōn

g165) 6 Kunjesi nakuhandeka nguange cikulaheso ca vuakama, vuje vuamuaniene hali yetu vaje amuesa Njambi cinahonoua, omuo keti vantu voshe va Isaleli cikeketima, yetu vaje vanavuahesa linga tutambule vapua vantu va Njambi. 7 Keti voshe vatekuluila vumpau vuendi. 24 Kaha omuo tunapu vana vaje va Avilahama vapua vana va Njambi kuahi. Vuno vanasana, keti lika hhakati ka Vayunda kuahi, vuno honi Njambi uahandekele kuli Avilahama nguendi, honi naua na hhakati ka vaje keti Vayunda. 25 Kaha "Kuhitila muli Isake mukemuo lika mukakala na evi vikevio Njambi uahandekele mu livulu lia Hosiya vatekuluila vaje njamikulahesele." 8 Eci calumbunuka nguendi, "Vantu vaje kuvapuile vange Njikavasana ngue vana vaje vasemuka ku cisemua ca vuntu keti 'Vantu vange.' vantu vaje kunjazangele Njikavasana vana va Njambi, vuno honi vantu vaje vanasemuka nguange, 'vanjazanga.' 26 Kaha ku cihela kuje omuo cikulaheso ca Njambi vakevo vavatumbula kuvavalekele nguavo, 'Keti mu vantu vange,' Kuje vatekuluila va vusunga. 9 Cikulaheso ca Njambi vakavasana nguavo vantu va Njambi ua kuyoya." 27 calishulisile ha mezi aua nguaco, "Ha ntsimbu Kaha Isaya uahandekele hali vaka Isaleli nguendi, ino vene mungolosika njikahiluka naua, kaha Sala "Cipue vantu va Isaleli vanalana nge museke ua ku akasema muana ua yala." 10 Kaha keti eci lika cikuma ca mema a kalunga, vuno honi vavandende kuahi. Vuno honi omuo vana va Lambeka va vamala lika vakovoka. 28 Omuo Njambi akasompa vuasi vakele na ishavo umolika, ikeye kukuluila yetu Isake. vuasi vantu voshe va hano ha mavu ntsimbu imolika 11 Omo kanda vaje vampsasa vasemuke naua te nakumanusula." 29 Ngue muje muahandekele Isaya kanda valinge viacili cipue viavipi, linga cizango ca ha kulivanga nguendi, "Nga Njambi muka nzili Njambi cakuhangula citualeleleho, 12 kaha Njambi yoshe nge katuszezeleko vatekuluila, nge tunapu ualekele Lambeka nguendi, "Mukuluntu akapangela ngue Sondoma na Ngomola." 30 Kaha vikahoni shongo yendi." 13 Nge muvanasoneka mu visoneka tukahandeka? Tukahandeka ngueta vaje keti Vayunda nguavo, "Njazangele Yakomba, nakuzinda Isau." 14 vaje kuvalipuisile vakevo vavenia vaka vusunga ku Vikahoni tuhandeka? Nkuma Njambi uakahangu ndi? mesho a Njambi, vavapusile vaka vusunga ku mesho Houe keti ngoco. 15 Kaha Njambi uahandekele kuli endi ha lutsilielo, 31 te kanda vantu va Njambi vaje Mosesa nguendi, "Njikovuila cikeketima hali uoshe vatondele Lishiko lia Mosesa linga livapuise vaka uje njikazanga, kaha njikevuila ngozi hali uoshe vusunga ku mesho a Njambi, kuvaliuanene. 32 Kaha uje injitonda kuivuila ngozi." 16 Kaha viuma vioshe omuo vikahoni? Omuo kuvajendamenene ha lutsilielo kuvikundama kuli vije viatonda muntu cipue vije vuno honi hali vije vivalingile. Kaha vatsutsukile ha vialinga kuahi, vuno honi ha cikeketima ca Njambi "livue lia kutsutsukisa." 33 Nge muvanasoneka mu lika. 17 Nge muvanasoneka mu visoneka nguavo visoneka nguavo, "Tala njikahaka livue mu Siyone Njambi uahandekele kuli muene ua Ingito nguendi, Lije likatsutsukisa vantu, Livue lije likavauisa. Vuno honi uoshe uje atsiliela kuli ikeye kakova shuamua." nzili yange nakunjitsimanesa mu lifuti lioshe." 18 Kaha honi, Njambi ali na cikeketima hali uoshe yatonda, kaha akaluuisa mitima ya uoshe uje yatonda. 19 Kaha nga umo ueni akanjhula nguendi, "Nga omu mukemo mucinafu, kaha Njambi asa kutupaya vati? Iya asa kuviana cizango ca Njambi?" 20 Kaha yove iya kavusamba kange, linga ulikumbulule na Njambi? Ndeho ya vuma kuyasa kuihula muntu uje uaishongele nguayo, "Nkuma vika uanjamungila muje?" 21 Nkuma uje muka kushonga vindeho kesi na nzili yakupangesa vuje vuma muoshe muatondela ndi? Nkuma kasa kushonga vindeho vivali ha cipama cimolika ca vuma, ndeho imo yakupangesa viuma via seho, kaha ndeho ikuavo yakupangesa viuma viangoco ndi? 22 Kaha eci cinapu cavusunga ha vije vianalingi Njambi. Njambi uatondele kumuesa vukalu vuendi nakumuesa nzili yendi. Vuno honi uasimpile nakuyanda hali vaje uatalele na vukalu, vaje uafuillile kunongesa. 23 Kaha naua Njambi uatondele kumuesa vumpau vuendi

10 Vavusamba vange, vinjitonda cikuma mu mutima uange na lilombelo liange kuli Njambi vinapu vantu vange vovoke! 2 Yange njinapu mukaleho uavo omuo vakevo vapua vakaluhana cikuma kuli Njambi, vuno honi kuilhana kuavo keti kua mana avusunga. 3 Omuo kuvatantekeyele ngila ije yakapuisa Njambi vantu linga vapue vakavusunga ku mesho endi, vuno honi vakevo vaneseka kupangesa ngila yavo vavenia, ngeci, kuvalihanene vakevo vavenia ku ngila ya Njambi ije yakapuisa vantu linga vapue vaka vusunga. 4 Muafua Kilistu ikeye mamanusuluilo a Lishiko lia Mosesa, linga uoshe uje atsiliela vamupuise muka vusunga ku mesho a Njambi. 5 Mosesa uasonekele evi hakupuisa muntu linga apue muka vusunga ku mesho a Njambi ha kuononoka Lishiko nguendi, "Uoshe uje ononoka Lishiko akayoya." 6 Vuno honi visoneka vihandeka hakupua muka vusunga ku mesho a Njambi ha lutsilielo vikevio evi nguavio, "Keti ulihule

Cikapua vatihoni omo vanavatambula? Cikapua ngue muono kuvakakutsa! 16 Nga mbazuvuila yakulivanga ya mbolo vahana kuli Njambi, nankuma,

namukasha uoshe uamutuntu unapu uendi naua, Vayunda, kumuononokele Njambi ku senkulu, vuno nga mizi ya muti vaikombela kuli Njambi, kaha honi vuavuno munatambula cikeketima ca Njambi na mintango naua inapu yendi. 17 Vuno honi nga omuo hakuhona kuononoka ca Vayunda. 31 Mucifua mintango imo ya ku muti ya olive yakukuna vana cimo vene, omuo ya cikeketima cimunatambula, kuhojola, kaha muntango ua olive ua mu musenge Vayunda honi kuvesi nakuononoka Njambi linga vanainungiyako. Kaha yeni keti Vayunda munapu ngue navakevo vatambule cikeketima ca Njambi. 32 Omuo muti uamumusenge ua olive, kaha honi mulipangela cimbembesi ca vuyoye vua Vayunda. 18 Nankuma, kumuapandele kuyengula vaje vavahojuuele ngue Njambi napuisa vantu voshe vinzinda vakuhona mintango. Vatihoni muhasa kulihalesa? Yeni munapu lika mu mintango, kumue kukuata mizi, vuno honi mizi ikeyo ili nakumikuata. 19 Vuno honi muhandeka cikuma! "Iya honi asa kulumbununa matumbe endi?" nakuononoka, linga amuese cikeketima kuli voshe. (eleesé g1653) 33 Vufuko vua Njambi vuapua vuavungi cikuma! Kutantekeya cendi na mana endi viapua viakulova 34 Nge muvanasoneka mu visoneka nguavo, "Iya honi atantekeya mana a Muene? Iya honi asa vanjinungleko yange." 20 Eci cinapu ca vusunga. kumunangula?" 35 "Cipue iya honi uamuhanene Vavahojuuele omuo kuvatsilielele, vuno honi yeni cuma cimo linga amuhiluisele fueto?" 36 Omuo muatumamene mumuhela ueni omuo munatsiliela. ikeye uatangele viuma vioshe, kaha viuma vioshe Vuno honi keti mulihalese ha visinganieka evi, vilinakuyoya muli ikeye nahali ikeye. Kuli Njambi munapande kulikolesa kaha mukale na liova. 21 Nga Njambi katetela Vayunda vaje vanapu ngue mintango kulekale vumpau ku miaka yoshe ya yaye! Ameni. (aión ya cisemua, kaha musinganieka ngueni akamitetela ndi? 22 Hano tumona ngozi ya Njambi nakukaluua cendi. Ikeye napu uakukaluua kuli vaje vanau, vuno honi napu muka ngozi kuli yeni nga mutualelaho mu ngozi yendi. Vuno honi nga kumulingi ngoco, kaha nenii naua vakamihojolako. 23 Nga Vayunda vakaputuka kutsiliela naua, kaha vakavahiluiseilaua mumutambela muje muvakele, omuo Njambi asa kulinga ngacije naua. 24 Yeni keti Vayunda munapu ngue muntango ua muti ua olive uamu musenge uje uvanahojola, kaha ngue keti mucifua cauo, vuno honi vanaunungila ku muti ua olive uakukuna. Vayunda vanapu ngue uje muti uakukuna, kaha cikapua cacasi cikuma kuli Njambi kunungilako eyi mintango ivanajokuele ku muti uayo naua. 25 Vavusamba vange kuli vusunga vuakushuekesa vuje njitonda linga mutantekeye, omuo vukamivindika kusinganieka ngueni munapu vakuzangama. Okukukaluua kua mitima yeni vantu va Isaleli keti ngue ku miaka yoshe kuahi, vuno honi kukakalako lika noho vaje keti Vayunda vanapumo cuija kuli Njambi. 26 Omu mukemo vantu va Isaleli voshe muva kavamena. Nge muvanasoneka mu visoneka nguavo, "Muyoyesi akahuma ku Siyone, kaha akahumisa vupi vuoshe kuvatekulila va Yakomba. 27 Kaha njikalitavasana navo litavasano eli omo njikahumisa vupi vuovo." 28 Omuo vanaviana Muzimbu Uacili, kaha ava Vayunda vanapu vitozi va Njambi omuo yeni keti Vayunda. Vuno honi omuo kuhangula ca Njambi vanapu vavusamba vendi omuo hali vakukulila vavo. 29 Omuo Njambi kekutengulula visinganieka viendi kuli vaje nahangula na kukuisula. 30 Ngue hali yeni keti navakevo vatambule cikeketima ca Njambi.

32 Omuo Kutantekeya cendi na mana endi viapua viakulova cikuma! "Iya honi asa kulumbununa matumbe endi?" 34 Nge honi atantekeya mana a Muene? Iya honi asa vanjinungleko yange." 35 "Cipue iya honi uamuhanene kumunangula?" 36 Omuo ikeye uatangele viuma vioshe, kaha viuma vioshe vilinakuyoya muli ikeye nahali ikeye. Kuli Njambi kulekale vumpau ku miaka yoshe ya yaye! Ameni. (aión g1653)

12 Nankuma, vavusamba vange, omuo cikeketima ca Njambi cakama cikuma kuli yetu, njimilambelela nguange, lihaneni yeni vavenia kuli Njambi ngue cikombelo cakuyoya, likundikeni kuvipangi viendi nakumuvuahelaesa. Okukukeko kulemesa kua vusunga kuje munapande kulinga. 2 Keti mulipuise ngue mu vantu vahano ha mavu, vuno honi eceleni Njambi atengulule visinganieka via mu mitima yeni. Ambahoni mukatantekeye cizango ca Njambi, vije viacili nevi vimuvuahelaesa nevi via kusungama. (aión g1653) 3 Omuo vuana njinatambula vua kavumbi ka Njambi, njihandeka kuli yeni voshe nguange, keti musinganieke yeni vavenia kupua vakama cikuma kupulakana muje mumunafu. Vuno honi, muapande kulikehesa muvisnganieka vieni, lihilulenii yeni vavenia ngue ku lutsilielo lueni luje luanamihana Njambi. 4 Tuli navilio viavingi mu muvila umo, kaha cimo na cimo cili navipangi viaco. 5 Mucifua cimo vene, cipue tunapu tuavengi, tunapu muvila umolika muli Kilistu kaha yetu voshe vanatunungu kuivilio via muvila umolika. 6 Nankuma, tunapande kupangesa vuana vuetu vuakuliseza-seza ngue ku kavumbi ka Njambi, kaje natuhana. Nga vuana vuetu vunapu vuakuambulula vunanguizi, kaha tunapande kuambulula vunanguizi kuya ngue nalutsilielo luetu tuli naluo, 7 nga vuakupangela, kaha tunapande kupanga vene, nga vuakulongesa, tulongesenii vene, 8 nga vuakukolesa vakuetu, kaha tunapande kulinga ngoco vene. Uoshe uje mukakuhana vakuavo napande kuhana na mutima umo, kaha uje uoshe muka nzili napande kupanga

cikuma na nzili, uoshe uje amuesa ngozi kuli honi naua omuo ha visinganieka viacili. 6 Eci cikeco vanuavo napande kucilinga nakuvuahelela. 9 Cizango naua mulinakufuetela lisimu, omuo vaka nzili yakama cinapande kutungukua. Zinden'i viuma vioshe vije vali nakupangela Njambi omuo nga vashulisa vipangi vinapu viavipi, kakateyen'i kuli vije viacili. 10 Lizangeni viavo. 7 Nankuma fueteni vije vinapu viavo, vafueteni umo na mukuavo, kaha lisingimiken'i umo na mukuavo. vieni na lisimu lia ku vufuko vueni, kaha mueseni 11 Nankuma pangeni cikuma na nzili keti mupue kasingimiko kuli voshe ava. 8 Keti mukale nalikongo vilenda. Pangeleni Muene nakulihakako na mutima kuli umo na mukuavo, likongo munapande kukala uoshe. 12 Vuaheleni mukutsilila kueni, pueni vaka nali'o linapande kulizanga umo namukuavo. Uoshe ku simpa mutuyando tueni, kaha lombeleni ntsimbu uje azanga mukuavo kaha nonoka lishiko. 9 Mashiko yoshe. 13 Lipangezeleni vije mulinavio navakueni nguaao, "Keti ulinge vupangala, keti utsihie, keti ui've, vaka Yesu vaje vana honoua, tambuleni vangenzi mu keti uliveyele cuma camukueni." Kaha vioshe evi, vinjivo vieni. 14 Vezikiseni vaje valinakumiyandesa, navieka naua, vanavipuisa lishiko limolika nguavo, eyo, vavezikiseni, kaha keti muvasinge kuahi. 15 "Zanga mukueni ngue muualizanga yove vavenia." Vuaheleni navaje valinakuvuahelela, lileni navaje 10 Nga uzanga mukueni, kaha kukasa kumulinga vali nakulila. 16 Yoyeni multavasano umo na mua mupi, nankuma, kuzanga, kukekuo kuononoka mukuavo. Keti mulihalese, vuno honi likeheseni lishiko lia Mosesa lioshe. 11 Yeni munapande kulinga muvipangi. Keti musinganieke yen'i vavenia ngue ngacijevene, omuo munatantekeya ngueni ntsimbu munapu vakuzangama. 17 Nga umo nakupihisila, inahete ya kuhinduka mutulo. Omuo ntsimbu ya keti umuhiluisile vupi vuendi naua. Lingeni viacili kutuamena ilimuyehi kupulakana muje tuyakele omo ku mesho a vantu voshe. 18 Lingeni viuma vioshe tuatsilielele hakulivanga. 12 Vutsiki vuavuno vuhua, ngue mumunahasel'a nakuyoya mu ciyulo kuli muntu litangua vuavuno lituhuka. Tulikeleni kulinga viuma na muntu. 19 Keti mulihiluisile vupi ku vupi, vuno vije viakundama ku milima, kaha tuambateni vitua honi eceleni vukalu vua Njambi vucilinge. Omuo viakulua navio mumutania. 13 Tuendeni muacili, visoneka vihandeka nguavo, "Yange njikahiluisila vupi, ngue vantu vaje valinakuyoya mu ceke ca mutania, njikavahiluisila fueto yavo, muanahandeka Muene." 20 keti kulinga kalua kakuvuiano cipue kupenda, cipue Vuno honi nge muvanasoneka mu visoneka nguavo, kulinga vupangala, cipue lizangamena, cipue kulinga "Nga citozi cove ali na njala, muhane viakulia, nga luozi cipue cipululu. 14 Vuno honi zaleni vitua via ali nampuila, muhane mema anue, omuo hakulinga Muene Yesu Kilistu, keti muivuili'e naua cifua ceni ca eci ulinakumulingisa linga evue shuamua." 21 Keti vuntu na kukavanguya mashungu aco kuahi. mutave vupi yumihiiane, vuno honi hianeni vupi na viuma viacili.

14 Tambuleni vaje vanazeye mulutsilieko, vuno honi keti mulinge vimpata navo ha visinganieka

13 Vantu voshe vapande kuononoka kuli vaka viavo. 2 Iutsilieko lua vantu vamo luvatavesa kulia nzili, omuo naumo uahi asa kushika kuvanga nkala coshe, vuno honi vantu vamo vaje vanazeye Njambi namuhangula, kaha vaka nzili vaje valiko mulutsilieko valia lika visapa sapa. 3 Muntu uje alia Njambi ikeye navahakaho. 2 Nankuma, uoshe uje vioshe keti ayengule muntu uje ke kulia vioshe, kaha aluisa vaka nzili kaha naluisa na vije via nashiki uje alia lika visapa sapa keti ahise uje alia nkala coshe, Njambi, kaha uoshe alinga evi alinehela cihiiso omuo Njambi ikeye namutavesa. 4 Yove iyajo linga ikeye vavenia. 3 Omuo vakakulinga muacili kuvasa uhise ngamba yambala? Kuvanga uje Muene yavo kuivuila liova vakakuyula, vuno honi kuvanga vaje ikeye ahangula nga valinga muacili cipue vanahonoua. valinga mua mupi. Yove ku uivuila liova muntu Omuo Muene yavo akavakolesa linga vase. 5 Vantu uje alina nzili yakama ndi? Nankuma linga muacili vamo vasinganieka ngue litangua limo lili naseho kaha na ikeye akakushangazala, 4 omuo vanapu kupulakana matangua akuavo, kaha vakuavo naua vangamba va Njambi valinakumipangela viacili. vasinganieka nguavo matangua oshe apua hamolika. Vuno honi nga ulinga mua mupi, kaha vovuile Muntu na muntu napande kukolesa mukusinganieka liova, omuo nzili yavo yakukuzangamesa inapu ya viendi viampa'u viacili. 6 Vaje Voshe vasinganieka vusunga. Vakevo vanapu vangamba va Njambi, seho ya litangua limo napande alinga mukusingimika kaha valinakuneha kuzangamesa ca Njambi kuli Muene, uoshe uje alia cuma coshe napande ku ciliala vaje valinga mua mupi. 5 Nankuma ha cuma eci mukusingimika Muene, omuo atsetsela kuli Njambi muapande kuononoka ku vaka nzili yakama, keti ha kulia. Voshe vaje vaviana viakulia vimo vaviana ngue hakuzangamesa ca Njambi lika kuahi, vuno kusingimika Muene, kaha atsetsela kuli Njambi. 7

Naumo uahi haliyetu aka liyoyela ikeye vavenia, kaha kulivuahela yetu vaveni. 2 Vuno honi tuva naumo uahi haliyetu akalitsila ikeye vavenia. 3 Nga voshe tuapande kuvuahela vakuetu mukuvalingila tuyoya, tulinakuyoyela kuli Muene, kaha nga tutsa, viacili, linga vakole mu lutsilielo. 3 Omuo Kilstu tuttsila kuli Muene. Nankuma, cipue tuyoya cipue kalivuahelese ikeye vavenia kuahi. Vuno honi ngue tutsa, tunapu vana va Muene. 9 Omo Kilstu uatsile, muvanasoneka mu visoneka nguavo, "Kushaula kuje kaha uayoyele naua mukupua Muene ua vakakuyoya kuvamishauile kuneja hali yange." 4 Vuima vioshe na vatsi. 10 Nankuma, kuli yove ukali lika visapa vije vanasoneka mu visoneka vavisionekelle linga sapa, vikahoni uhisa mukueni? Kaha naua yove ukali vitulongese, linga tusimpe na kilitakamesa kuje vioshe, omuo vika uyenguila mukueni? Yetu voshe kuvanatuhana mu visoneka linga tukale nakutsiliela. tukemana kumesho a Njambi na kutusompesa. 11 5 Kaha Njambi uje ikeye ntsina ya kusimpa na Omo vavisionek muvisoneka nguavo, "Mua vusunga kutakamesa, amihane kuyoya vuino mukati keni omo njiyoya, vantu voshe vakatsikama kumesho ange, umo na mukuavo kuhitila muli Kilstu Yesu, 6 kaha vantu voshe vakalitavela nguavo yange Njambi." linga mu voshe mukashangazale Njambi Ishe ya 12 Nankuma, yetu voshe, tukahandeka vietu vavenia Muene uetu Yesu Kilstu na lizi limo. 7 Nankuma, kumesho a Njambi. 13 Nankuma tuecele kulihisa umo litambuleni umo namukuavo, ngue muanamitambula namukuavo. Vuno honi uapande kusinganieka linga Kilstu, linga muhane vumpau kuli Njambi. 8 Omuo keti uhake citsutsukiso mungila ya mukueni cipue njimileka nguange Kilstu vamupuisile mukakupangela cakumuuisa. 14 Muvumo vuange muli Muene Yesu Vayunda, mukumuesa nge Njambi uapua ua vusunga, muavusunga njitatekeya nguange kukuesi viakulia mukulingisa vikulaheso viendi kuli vakukuluila vavo viakujuala mua lika liavio, vuno honi nga munatsiliela linga vipue via vusunga, 9 kaha naua mukulingisa linga viakulia vimo vinapu viakujuala, nankuma, vipua vaje keti Vayunda linga vashangazale Njambi ha viakujuala kuli yeni. 15 Nga uvulumuina vakueni omuo cikeketima cendi. Nge muvanavisionek muvisoneka ha cakulia, kaha kuuesi nakumuesa cizango kuahi. nguavo, "Nankuma, njikakushangazala hhakati ka Keti utave viakulia vije viulua vinongese muntu uje vaje keti Vayunda, njikemba nakukushangazala." 10 yanatsilile Kilstu! 16 Nankuma, keti utave vije viacili Kaha naua nguavo, "Yeni vaje keti Vayunda joleleni ku mesho ove linga vipue nalizina lia lipi. 17 Omuo hamo na vantu va Njambi!" 11 Kaha naua nguavo, vu Muene vua Njambi keti ngue vunapu vuakulia "Shangazaleni Muene, yeni voshe keti Vayunda, na kunua kuahi, vuno honi vunapu vua vusunga mushangazaleni yeni vantu voshe!" 12 Kaha naua na ciyulo nakujolelela mu Cimbembesi Uakulela. Isaya ahandeka nguendi, "Mutekuluila ua Njesi 18 Kaha nga mupangela Kilstu mungila eyi vene, akasholoka, akeja mukuyula vaje keti Vayunda, kaha muvuahesa Njambi, kaha na vantu vamuttsiliela naua. vakahaka kutsiliela kuavo muli ikeye." 13 Kaha Njambi, 19 Nankuma, ntsimbu yoshe tunapande kusinganieka uje ntsina ya kutsiliela, amishulise na kuvuahela ha viuma vineha ciyulo navije vikuasa kukolesa umo kuoshe na ciyulo omuo halutsilielo lueni muli ikeye, na mukuavo. 20 Keti unongese vipangi via Njambi linga kutsiliela ceni citualeleleho kukola na nzili omuo havia kulia lika. Via kulia vioshe viapua via ya Cimbembesi Uakulela. 14 Vavusamba vange, kulela, vuno honi keti muacili kulia cuma cimo cije yange vavenia njinamono nguange muavusunga yeni casa kulingisa umo linga auile mu vupi. 21 Cuma munashulu na vucili, kaha muli na mana oshe, kaha cacili kulinga cinapu keti mulie ntsitu nakununa viniu, naua muasakulilongesa umo na mukuavo. 15 Vuno cipue kulinga cuma cimo cije cistustukisa mukueni. honi mu mukanda ou njinasimpi ha kusoneka viuma 22 Lutsilielo luje lu muli natio lutulikeni hhakati keni vimo njamianukisa. Njinasimpi omuo ha kapandi kaje vavenia na Njambi, nakukuisula muntu uje kevu kananiihana Njambi, 16 ha kupua ngamba ya Kilstu shuamua omo a panga cuma cimo namono nguendi Yesu hakupangela vaje keti Vayunda. Njilinakupanga cacili! 23 Vuno honi nga vakevo vali navimpata hali ngue kasasendote mukuambulula Muzimbu Uacili ua vije vialia, kaha Njambi navahisa laja omo vavilia, Njambi, linga vaje kenti Vayunda vapue nkombelo omuo vilinga viavo kuvikundamene ha lutsilielo. yakuvatambula kuli Njambi, ije ivanalelesa kuli Omuo cuma coshe cije kucakundamene halutsilielo Cimbembesi Uakulela. 17 Muvumo muli Kilstu Yesu, njihasa kulishasha hakupangela Njambi. 18 Omuo njikasimpa nakuhandeka lika vije vianalingi Kilstu kuhitila muli yange mukutuamenena vaje keti Vayunda linga vononoke Njambi. Nalingi evi muli mezi na vilinga, 19 na nzili ya vikomoueso na vitakeyeso, na

15 Yetu vaje vanakolo mu lutsilielo tunapande
kukuasa vaje kanda vakole mu lutsilielo
hakuvakusa kuambata viteli viavo. Kutuapandele

nzili ya Cimbembesi ca Njambi. Nankuma, kuhuma yange. Njatsetsela, keti yange lika, vuno honi naua na ku Yelusalema na kuheta ku llukiume, njinamanesa vikungulukilo vioshe via vaje keti Vayunda. 5 Vihindu kuambulula Muzimbu Uacili ua Kilistu. 20 Cizango naua ku cikungulukilo ca vaje vakakungulukila mu njivo cange ntsimbu yoshe cinapu kuambulula Muzimbu yavo. Vihindu kuli kavusamba kange Epaenetase, Uacili mumitambela ije kanda vovue via Kilistu, uje uapuile yala uakulivanga kutsiliela muli Kilistu kuteua njikatungila ha luvula luanahindi laja muntu mu mumbonge ya Asiya. 6 Vihindu kuli Maloya, ueka. 21 Ngue muvanasoneka mu visoneka nguavo, uje uamipangelele cikuma. 7 Vihindu naua kuli "Vaje kuvavalekele via hali ikeye vakamumona, kaha Andolonikase na Njuniyase, vakuetu Vayunda vaje vaje kuvevuile, vakevuisisa." 22 Kaha evi vikevo mutuakelelele mu kamenga, vapua vakutsimana vianjhonouesele vintsimbu viavingi kujia kuli yeni. 23 hhakati ka tunganda, kaha vapuile vaka Yesu Vuno honi omo honi njamanesa vipangi viange mu ntsimbu kanda yange njitsilie. 8 Vihindu viange kuli vihela evi, kaha njatondele ha miaka yayingi linga Ampiliatase, kavusamba uange ha kulitombola muli njije njakumimone, 24 njinatsiliela kulinga ngoco vene. Muene. 9 Vihindu naua kuli Ambanase, mukuetu mu Njitonda kumimona ha vungenzi vuange vuakuya vipangi via Kilistu, na kuli Sitacise kavusamba kange ku Sepeine, linga muakunkikuase hakuya kuje, kaha ua cizango. 10 Vihindu kuli Apelese, uje kulonga njikahandeke nenii mu matangua amandende lika. 25 cendi muli Kilistu vanacishangala. Vihindu kuli vaje Kaha hano vene njili nakuya ku Yelusama nakupangela vanakundama ku ntanga ya Alisitombolase. 11 Vihindu vantu va Njambi kuje. 26 Omuo vikungulukilo viamu kuli Helondione, mukuetu Kayunda, na kuli vaka Masendonia na mu Akaya vanasinganieka kuhanako Yesu mu ntanga ya Nasisase. 12 Vihindu viange kuli mulambu mukukuasa tuhutu hhakati ka vantu va Talafaena na kuli Talafosa vaje vapanga mu vipangi Njambi mu Yelusalema. 27 Viapuile visinganieka viavo via Muene, na kuli kavusamba kange Pelesise, uje vavenia lika, vuno honi cilivene ha cuma eci, vakevo napanga cikuma vipangi via Muene. 13 Vihindu kuli vakele na likongo lia kuvakuasa. Omuo Vayunda Lufase, uje uakuhangula muli Muene, hamo na vaina valipangelele vikuisulo viavo via cimbembesi na vaje vaje vakele nakunjiniunga ngue nji munendi. 14 keti Vayunda, kaha vaje keti Vayunda vanapande Vihindu kuli Asinikilitase na Felengone na Helemese kupangesa vikuisulo viavo via vufuko mukukuasa na Patolombase na Helemese na vakuetu voshe muli Vayunda. 28 Omo njinamanesa vipangi evi nakuneha Yesu vali hamo navo 15 Vihindu kuli Filolongese na vimbongo vioshe kuli vakevo vije vivanavakungulua, Njuniyase na Neliasa na ndumbuendi uampuevo, na kaha njikaya ku Sepeine nakumisikamesa ha vungenzi kuli Olimpase na kuli vantu voshe va Njambi vaje vali vuange vua kuya kuje. 29 Kaha omo njikeja kuli hamo navo. 16 Kaha lihinduiseni umo na mukuavo yeni, njatantekeya nguange njikeja nakushula kua nakulitsuumba ca kulela. Vikungulukilo vioshe via vikuisulo via Kilistu. 30 Njimilambelela vavusamba Kilistu vanamimeneka. 17 Njimilomba vamuanetu vange, kuhitila muli Muene uetu Yesu Kilistu na nguange, Zangameni kuli vaje vaneha kulihangunuka kuhitila mu cizango ca Cimbembesi, lipandakaneni nakutanganesa lutsilielo lua vantu nakuluisa vilongesa hamo nange mukunjilombelela cikuma kuli Njambi. vije vimuatambuile. Vashondolokeni! 18 Kaha omo 31 Lombeleni linga njikahone kukala na vushonde voshe vaje valinga viuma evi, kuvesi nakupangela kuli vakakuhona kutsiliela mu Yundeya, kaha naua Kilistu Muene yetu vuno honi vali nakupangela vipangi viange mu Yelusalema vakavitambule vantu lika mazimo avo, kaha na mezi avo akukokueya va Njambi vaje vali muje. 32 Nankuma, njikeja kuli na hendekesi yavo yakuzembeleka vakuise vantu yeni nakuvuahela kuoshe, nga cinapu cizango ca vakuhona mulonga. 19 Omo vantu voshe vanovu Njambi, na kuvuahela mukumisikamesa. 33 Kaha kilongua kueni ku muzimbu uacili kaha acuma eci njili Njambi, ntsina ya ciyulo, akale nenii voshe. Ameni. nakuvuahela cikuma hali yeni. Njitonda nguange mupue vaka mana kuviuma viacili, vuno honi mpueni vakakuhona mulonga kuviuma via vupi. 20 Kaha Njambi ua ciyulo, vuavuno akatsena Satana muintsi ya viliato viendi. Kavumbi ka Muene yetu Yesu kakale hamo neni. 21 Mukuetu Timoteo muvipangi, alinakumihana vihindu, na Lusiyasi na Njasone na Sosipata vakuetu Vayunda. 22 Kaha yange Teshase muka-kusoneka mukanda ou njamitumu vihindu muli Muene. 23 Ngayase, muka kunjijumbula, uje mu

16 Njikundika muanetu uampuevo Fuivi kuli yeni, uje muka kupangela cikungulukilo ca ku Senkili. 2 Mutambuleni mu lizina lia Muene nge muje muvakalingi vantu va Njambi, kaha mukusensi vioshe vije atonda kuli yeni, omuo ikeye uapua kavusamba uacili kuli vantu vavengi na kuli yange naua. 3 Vihindu kuli Pilisika na Akuila, vaka kupanga nange mu vipangi via Kilistu Yesu, 4 vakevo vecelele muono uavo omuo

njivo yendi cikungulukilo cikaliuanena, na Elasitase uje mukakutulika cikuama ca nganda, namuanetu Kuatase, vanatumu vihindu viavo kuli yeni. 24 Ciyulo ca Muene Yesu Kilistu cikale neni. Ameni 25 Nankuma vumpau vukale kuli Njambi! Ikeye asa kumipangesa linga mukolese multsilielo lueni, kuya ku muzimbu ua cili njikambulula via Yesu Kilistu, nakuya kukusolola kua vusunga vuakushueka vuje vuvashuekele hume laja. (aiōnios g166) 26 Vuno honi vuje vusunga vanavunehe ambanza mutania muelu muvisoneka via tunanguizi va Njambi tua Njambi, nakushika ca Njambi ua miaka yoshe vanavutantekeyesa kuli vaje keti Vayunda voshe, linga voshe vatsiliele nakuononoka. (aiōnios g166) 27 Kuli Njambi umo lika uje ua mana oshe, kukale vumpau kuhitila muli Yesu Kilistu ku miaka yoshe ya yaye! Ameni. (aiōn g165)

1 Kolinte

1 Kuhuminina kuli yange Paulu uje ivasanene ku cicango ca Njambi kupua kanganda ua Kilistu Yesu, njili na Sosetane muanetu. **2** Njili nakusonekela Ku cikungulukilo ca Njambi cije cili ku Kolinte, kuli vaje vanakundama kuli Kilistu Yesu, vaje vavasanene nguavo vantu va kulela va Njambi hamo na voshe vaje vali mu mitambela yoshe ije ikasana ha lizina lia Muene Yesu Kilistu, ikeye muene uavo na muene uetu. **3** Kavumbi kakaleneri na ciyulo kuhuminina kuli Njambi Tatetu na Muene Yesu Kilistu. **4** Ntsimbu yoshe Njikahana citsantselo kuli Njambi, hali yeni omuo ya kavumbi ka Njambi kaje kavamiahane yeni muli Kilistu Yesu, **5** linga mu viuma vioshe mupue vakupita muli ikeye na vihandeka vioshe na mana oshe, **6** cipue vene vukaleho vua Kilistu vanavushulisia hali yeni, **7** linga keti muhonoue cimo mu vuana vua Cimbembesi, omo muli nakuvandamina cikuma kuma kusholoka kua Muene uetu Yesu Kilistu, **8** ikeye uje akamikolesa noho na kumamanusuililo, linga keti vakamiuane na mulonga mulitangua lia Muene uetu Yesu Kilistu. **9** Njambi uapua kulongua uje muli ikeye vanamisanene kupua vumo na munendi Yesu Kilistu Muene uetu. **10** Njimilambelela yeni vamuenetu, mu lizina lia Muene uetu Yesu Kilistu, linga yeni mu voshe mu litavasane kaha naua linga keti hakale mahangununo hhakati keni, vuno honi linga mulitombole mu mana amo na viyongola vimo. **11** Omuo vantu vaku Koloe vanacambulula kuli yange nguavo kuli kulicokota hhakati keni vamuanetu. **12** Njilumbununa ngeci umo na umo ueni ahandeka nguendi, "Njakundama kuli Paulu," cipue nguendi, "Njakundama kuli Apolo," cipue nguendi "Njakundama kuli Kefase," cipue nguendi "Njakundama kuli Kilistu." **13** Nkuma Kilistu vamutepé ndi? Nkuma Paulu vamushukikile omuo yeni ndi? Cipue nkuma vamimbuitikile mu lizina lia Paulu ndi? **14** Njitsantsela ngeci kunjambuitikile cipue umo kuli yeni kuvanga lika Kilisipase na Ngayase, **15** linga naumo uahi ase kuhandeka nguendi vamumbuitikile muli lizina liange. **16** (Njambuitikile naua ntanga ya Setefanase. Kuhuma hali ava naua kunjitantekeya indi njambuitikileho umo naua.) **17** Omuo Kilistu kanjumine mukumbuitika vuno honi mukuambulula muzimbu uacili, keti na mana a vuntu, linga cilindakano ca Kilistu keti vacihuise nzili yaco. **18** Omuo lizi lia cilindakano linapu lia vulema kuli vaje vananongo, vuno honi kuli yetu vaje vavanovola linapu nzili ya Njambi. **19** Omuo vacisoneka nguavo, "Njikanongesa mana a vaka kuzangama, nakuvuisisa ca vaka

kulilongesa njikacipihisa." **20** Nkuma ali kuli yala ua mana? Nkuma ali kuli mulongisi? Nkuma ali kuli muka vimpata ua matangua ano? Nkuma Njambi kalingile mana a mavu ku apuisa vulema ndi? (aiōn g165) **21** Hume laja mu mana a Njambi, mavu katantekeyele Njambi kuhitila mu mana auo, mavu avuahelosele Njambi kuhitila mu viuma via ngoco vije vituambuluile mukuovola vaje vaka kutsiliela. **22** Omuo Vayunda vakatondo vimueso kaha va Ngelengu vakatondo mana, **23** vuno honi yetu tuambilula kushukika ca Kilistu ha cilindakano, livue liakutsutsuka kuli Vayunda kaha liapua lia vulema kuli vaje keti Vayunda, **24** vuno honi kuli vaje vavanasana voshe Vayunda na va Ngelengu, Kilistu ikeye nzili ya Njambi na mana a Njambi. **25** Omuo vulema vua Njambi vunapu vua mana kupulakanava vantu, na kuzeya ca Njambi cinapu ca nzili kupulakanava vantu. **26** Vamuanetu singaniekeni muje mumuafulie omo vamisanene, keti vuingi vueni vuoshe muapuile vaka mana kuya mucinafuilamo mavu, keti voshe vapiule va nzili, keti vuingi vuavo vasemukile muacili. **27** Vuno honi Njambi uahanguile via vulema ha mavu linga apayese vaka mana, naua Njambi uahanguile vije via kuzeya hano ha mavu linga apayese vaka nzili, **28** Njambi uahanguile vije via kulikehesa na vije viakusembulula ha mavu, na vuima vije kuviesiko, linga ahonouese viuma vije vivanamono nguavo vili naseho kupua viangoco, **29** linga keti muntu alihalese ku mesho a Njambi. **30** Ikeye ntsina ya vuyoye vueni muli Kilistu Yesu, uje Njambi yanapuisa mana etu, vusunga vuetu, nakulela cetu na vovoke vuetu, **31** nankuma ngue muje muvanacisoneka nguavo, "Eceleni uoshe uje alihalesa, alihalesele muli Muene."

2 Omo njezile kuli yeni vamuanetu, kunjezile nakuambulula kuli yeni vukaleho vua Njambi muku likuasesa mezi akama cipue mana. **2** Omuo kunyatondele kutantekeya cipue cimo cahi hakati keni kuvanga lika Yesu Kilistu uje ivashukikile ha cilindakano. **3** Kaha njakele nenii mu kuzeya na mu liova cikuma na kujaja, **4** kaha vihandeka viange na muzimbu uange kuviakele na mezi avutongue a mana, vuno honi na citantekeyeso ca Cimbembesi ua nzili, **5** ngeci linga lutsilielo lueni keti lukundame mu mana a vantu vuno honi mu nzili ya Njambi. **6** Honi kuli vaje vanakolo mu mana tukahandeka navo mu mana, cipue vene keti mana a ntsimbu ino cipue a vaka kuyula va ntsimbu ino, vaje nzili yavo ikahua. (aiōn g165) **7** Vuno honi tukahandeka vushueke na mana a Njambi akulishueka, aje Njambi nahangula omuo ya vumpau vuetu tele ntsimbu

kanda mavu aputuke. (aiōn g165) 8 Na umo uahi hali vaka kuyula va ntsimbu ino vovuisisile eci, nga vovuisisile ngue kuwashukikile Muene ua vumpau. (aiōn g165) 9 Vuno honi ngue muje vacisoneka nguavo, "Cije lisho ku liamuene cipue lituitui kulieuile, cipue mutima ua muntu kuuasinganiekele nguavo cikalingiuia, vikevio vije Njambi navuahesela vaje vamuzanga," 10 Njambi na tusholuela laja kuhitila mu Cimbembesi. Omuo Cimbembesi cikatondo viuma vioshe, cipue vene viuma viakulova via Njambi. 11 Honi nga muntu umo atunga haje ha luvula na Nkuma keti cimbembesi ca muntu cije cili muli ikeye cikeco citantekeya visinganieka viendi ndi? Nankuma mu ngila imo vene naumo uahi atantekeya mana a Njambi kuvanga lika Cimbembesi ca Njambi. 12 Honi kutuatambuile cimbembesi ca mavu, vuno honi Cimbembesi cije cihuminina kuli Njambi, linga tuvuisise vuanatuhana Njamba. 13 Tuahandeka evi mu mezi aje keti akutulongesa ku mana a vuntu vuno honi ku mezi aje atualongesele kuli Cimbembesi, kulumbununa vusunga vua ku cimbembesi kuli vaje vali na Cimbembesi. 14 Muntu uje uakuhona cimbembesi kekutambula mavuana a Cimbembesi ca Njambi, omuo anapu akuhona seho kuli ikeye, kaha kasa ku evuisisa omuo anapu aku Cimbembesi. 15 Muntu uaku cimbembesi akasompo viuma vioshe, vuno honi ikeye naumo uahi asa kumusompa. 16 Ngue muvihandeka visoneka nguavio, "Nkuma iya atantekeya mana a Muene linga amushike?" Vuno honi tuli na mana a Kilstu.

3 Vuno honi vamanetu, kunjasele kuhandeka kuli yeni ngue vantu vaje vayoya mu cimbembesi, vuno honi ngue vantu vaje vayoya mu vuntu, ngue tukeke muli Kilstu. 2 Njamilisile na mavele keti na via kulia via kukola, omuo tele kanda mucili vuaheselelevio, kaha cipue hano vene kanda mulivuahesele, 3 omuo hanga mucili ku vuntu. Omuo nga hanga hhakati keni ha cili cipululu na lifuua, nkuma keti yeni vaka mavu, vantu vaje vayoya kufutisi ya mavu ndi? 4 Nkuma nga omo umo ahandeka nguendi, "Yange njakundama kuli Paulu," kaha mukuavo nguendi, "Yange njakundama kuli Apolo," Nkuma yeni keti mu vantu va mavu ndi? 5 Nkuma Apolo ikeye iya? Nkuma Paulu ikeye iya? Tu vangamba lika kuhitila muli uje imuatsilielele, kuya muje Muene uacihanene kuli umo na umo. 6 Yange njakunine, kaha Apolo uetilile mema, vuno honi Njambi ikeye uakolessa. 7 Nankuma muka kukuna cipue muka kuitilila na umo uahi ali naseho, vuno honi kuvanga lika Njambi uje muka kukolesa. 8 Muka kukuna na muka kuitilila voshe vanalieseka. Kaha umo na umo akatambula

fueto kuya kuvipangi viendi. 9 Omuo tunapu vamo mu vipangi via kupangela Njambi, kaha yeni munapu lihia lia Njambi, Naua munapu njivo ya Njambi. 10 Kuya ku kavumbi kaje kanjihanene Njambi, ngue napande kuzangama muje muatungilaho. 11 Omuo nalumo luahi luvula lueka luje muntu asa kujalaho Cimbembesi. 12 Honi nga muntu umu atunga haje ha luvula na Nkuma keti cimbembesi ca muntu cije cili muli ikeye ngolinde, na siliva, na mavue a seho cikuma, na viti na muila cipue na vishati, 13 muntu na muntu vipangi viendi vikasholoka, omuo Litangua lia Muene lika visholola, omuo vikasholoka na tuhia, tuhia tukesesaka. 14 Nga vipangi vije viatungile muntu na muntu uoshe ha luvula vili muacili, kaha akatambula vuana. 15 Kaha nga vipangi via muntu na muntu uoshe vaka viuemeka, kaha nacimo cahi cakauanaho, cipue vene ikeye liavenia vaka muovola, vuno honi kuhitila lika ngue unaputumuka mu tuhia. 16 Nkuma yeni kumuatantekeyele ngeci muapua mu njivo ya Njambi, Njambi akamupihsa. Omuo njivo ya Njambi yapua kaha ngeci Cimbembesi ua Njambi uakala muli yeni kasa ku evuisisa omuo anapu aku Cimbembesi. 17 Nga muntu apihsa njivo ya Njambi, kaha na Muntu uaku cimbembesi akasompo viuma vioshe, Njambi akamupihsa. Omuo njivo ya Njambi yapua lika ya kulela, kaha ije njivo ya Njambi ikeye vene kasa ku evuisisa omuo anapu aku Cimbembesi. 18 Keti kukale muntu umo alikuise ikeye vavenia. Nga hhakati keni hali umo asinganieka nguendi ali na mana a matangua ano, mueceleni apue cilema ngeci akapue ua mana. (aiōn g165) 19 Omuo mana a mavu ano apua a vulema kuli Njambi. Omuo vacisoneka nguavo, "Akakuata vaka mana mu kuzangama cavo," 20 kaha naua nguavo, "Muene atantekeya ngeci visikanieka via vaka mana viapua viangoco." 21 Nankuma keti kukale muntu cipue umo alihalese omuo ya vantu. Omuo viuma vioshe vinapu vieni, 22 cipue vene Paulu, cipue Apolo, cipue Kefase, cipue mavu, cipue muono, cipue kutsa, cipue ntsimbu ino, cipue kulutue, vioshe vinapu vieni, 23 kaha yeni munapu vantu va Kilstu, kaha Kilstu napu ua Njamba.

4 Omu mukemo muntu muanapande kutuambatelamo ngue vangamba va Kilstu, na vaka kuniunga vusueke vua Njambi. 2 Kaha cuma cije citondeka cikuma kuli vakakuniunga ngeci vapue vantu vakukonkama. 3 Vuno honi kuli yange cinapu cuma ca cindende ngeci linga yeni munjisompe cipue na mpunga ili yoshe ya vantu. Cipue vene yange vavenia kunjekulisompa. 4 Kunjitantekeyaho cipue cimo cije cakulilusa naco yange vavenia, vuno honi

cipue ngoco kucimuesa ngue kunjesi na mulonga. Vuno honi muene ikeye uje akanjisompo. 5 Nankuma kuli yeni na likote indi na cizango mu cimbembesi ca kulikehesa?

keti musompe ntsimbu kanda iyete, ntsimbu kanda Muene eje, uje akaneha ku ceke viuma vije hano vialisueke mu milima nakusholola mashungu a mutima. Ambahoni muntu ku muntu akatambula vije via mupande kuhuminina kuli Njambi. 6 Njinalingi vioshe evi kuli yange vavenia na kuli Apolo omuo yeni, vamuanetu ngeci mulilongesele kuli yetu linga keti mupulakane vije vivanasoneka, ngeci keti kukale umo ueni alihalesele ku umo kaha asebulule mukuavo. 7 Nkuma iya akamona cuma ca kuliseza muli yeni? Vika muli navio vije kumuatambuile? Ambahoni nga muacitambuile, kaha vika mulihalesa ngue ku capuile vuana? 8 Muli laja na viuma vioshe vimutonda! Kaha laja naua munapu vaka kufuka! Kuakuhona yetu munapu vimiene! Kaha munapande ngeci muyule, linga netu tuase kuyula neni! 9 Omuo njiyongola ngeci Njambi natuhaka yetu tunganda ngue vakumanusula ku voshe, ngue vaje vantu va vanasompela kutsa, tunapu cimueso ku vaka mavu, naku tungelo naku vantu. 10 Tuvilema omuo ya Kilistu, vuno honi yeni muvaku zangama muli Kilistu, yetu tuvakuzeya, vuno honi yeni muva kutakama. Yeni vamisingimika, vuno honi yetu vatushaua. 11 Kuntsimbu ino tunantsi njala na kuvua mpuila, tuzala via kutavuozoka nakutuyandesa kaha kutuesi na membo, 12 kaha tukapanga cikuma na mavoko etu vavenia. Omo vatusinga, yetu tukuisula, omo vatupakesa, yetu tutualelelaho kuimana ngoo, 13 Kaha nga vatushaua, yetu tukeseka kilitavasana, tunapu kaha honi tunapu ngue vilinge via ngoco via ha mavu, kuvuima vioshe na kuntsimbu ino. 14 Kunjasonekele eci ngeci yeni muvve shuamua, vuno honi mukuminangula ngue vana vaje vanjazanga. 15 Kaha nga cipue vene muli navaka kuimanena wavengi vaje kuvasiuva kuvatanda muli Kilistu, vuno honi kumuesi navaishueni wavengi. Omuo yange njapuile ishueni muli Kilistu Yesu kuhitila mu muzimbu uacili. 16 Ambahoni njimisindiya nguange mpueni vaka kunjitemuinina. 17 Nankuma njituma Timateo kuli yeni, muana uje injazanga uakulonga muli Muene, linga amianukisa vingila viange muli Kilistu, ngue muje munjika vilongeselamo kuoshe mu vikungulikilo vioshe. 18 Vamo vanapu vaka kulihalesa, nguevene kunjezile kuli yeni. 19 Vuno honi njili nakuija, kuli yeni vuavuno, nga cizango ca Muene citava, kaha kunjikauana lika vihandeka via vantu ava vaka kulihalesa vuno honi nzili yavo. 20 Omuo vumuene vua Njambi kuvuapuile lika mukuhandeka vuno honi na mu nzili. 21 Nkuma vika mutonda? Mutonda njije

kuli yeni na likote indi na cizango mu cimbembesi ca kulikehesa?

5 Vana cambulula vene nguavo kuli cikuma vupangala hakati keni, vuje cipue hhakati ka vaje vakakuhona kutsiliela kuvekuvulinga, omuo yala alinga vupangala na mpuevo ya ishe. 2 Kaha muli nakulihalesa! Nkuma kumuapandele kupihilila ndi? Kaha uoshe uje nalingi eci vamuhumise hhakati keni. 3 Cipuevene nguavo kunjesi neni mu vuntu, vuno honi njili neni mu cimbembesi. Kaha nga kunjili, njinasompo laja 4 mu lizina lia Muene Yesu hali yala uje nalingi viuma evi. Omo mukukunguluka hamo, kaha cimbembesi cange cili neni hamo na nzili ya Muene yetu Yesu, 5 haneni ou yala kuli Satana linga anongese muvila, ngeci cimbembsi cendi vakacovole ha litangua lia Muene Yesu. 6 Kulihalesa ceni keti cacili, nkuma kumutantekeya ngueni cimbaluila cacindende casa kufutunisa mukasha uoshe ndi? 7 Humiseni cimbaluila calaja linga mupue mukasha uauha, ngue muje cilivene mumulimo vakuhona cimbaluila, omuo Kilistu ikeye napu muna mpanga ua paseka yetu kaha vana munkombelela laja. 8 Nankuma tuyeni tuvuahellele Ciuano eci, keti na cimbaluila calaja, cikeco cimbaluila ca vungungu na vupi, vuno honi na mbolo yakuhona cimbaluila ya kulela na vusunga. 9 Njasonekele mu mukanda uange nguange yeni keti mukalehamo na vantu vaje vakakulinga vupangala, 10 kunjilumbununa nguange vupangala vua hano ha mavu, cipue vaje vaka cipululu na vezi, cipue vaje vaka kulemesa tumponia, ambahoni acuma eci yeni munapande kuhuma a mavu aua. 11 Vuno honi njimisonekela nguange keti mukalehamo na uoshe uje alitumbula ikeye liavienia nguendi muka kutsiliela nga ikeye ali na mulonga uakulinga vupangala cipue cipululu, cipue ikeye ali na kulemesa tumponia, muka kushaula, muka kupenda, cipue muizi. Keti mueseke cipue kulia na muntu uacifua eci. 12 Vikahoni nkuma vinjilinga nga njisompa vaje vali hambanza? Nkuma keti vaje vali mukati ka cikungulukilo vakevo vamunapende kuvasompa indi? 13 Njambi akasompo vaje vali hambanza. Ngue muje muvihandeka visoneka nguavio, "Humiseni uoshe muka vupi uje ali hhakati keni."

6 Omuo nga hhakati keni hali umo ali nienga hali munaina, nkuma napande kuya kuvaka lishiko vaje vaka kuhona kulela kupulakana kuya ku vantu vakulela va Njambi ndi? 2 Nkuma kumutantekeya ngueni vantu va Njambi vakulela vakasompa mavu ndi? Kaha nga mavu vakasompa kuli yeni, kaha muhonoua vati kusompa vimpande via vindende? 3 Nkuma

kumutantekeya ngueni yetu tukasompa tungelo ndi? vavenia, 20 yeni vamilandele na ndando. Nankuma Kaha tukahonoua vati honi kusompa viuma vije shangazaleni Njambi mu mivila yeni.

viakundama ku vuyoye ovu! 4 Nankuma nga muli na vimpande via cifua eci, nkuma vika mukavitualela kuli vaje kuvasingimikiua mu cikungulukilo? 5 Njilinakuhandeka evi linga shuamua imikole. Nkuma hhakati keni kukuesi yala ali na mana cikuma linga ase kusompa kulinenga cije cili hhakati ka vaka kutsiliela ndi? 6 Vuno honi muka kutsiliela atuala mukuavo muka kutsiliela ku lishiko mukulisompa kuli vaje vakuhonra kutsiliela? 7 Cije cineha linga mulituale umo na mukuavo kuvaka lishiko cimuesa ngeci muahonoua. Nkuma vikahoni kumutavela linga vamipihiise? Nkuma vikahoni kumutavela linga vamikuise? 8 Vuno honi yeni vavenia mukapihisa na kuiva, cipue kuli vamuano. 9 Nkuma kumutantekeya ngueni vaka vupi ku vakasuana vumuene vua Njambi ndi? Keti vamikuise, cipue vikuizi cipue vaka kulemesa tumponia cipue vaka kulinga vupangala cipue vundeyi, 10 cipue vaka kuiva cipue vaka cipululu cipue vaka kupenda cipue vaka kushaula cipue mihuza navakevo kuva kasuana vumuene vua Njambi. 11 Kaha na hhakati keni vamo muapuile ngue vakevo, vuno honi vamikushile na kumilelesa, vamipuisle vaka vusunga mu lizina lia Muene Yesu Kilistu na mu Cimbembesi ua Njambi yetu. 12 "Viuma vioshe viapua via lishiko kuli yange," vuno honi keti viuma vioshe vije viasa kunjikuasa. Viuma vioshe viapua via lishiko kuli yange. Vuno honi yange kunjikapu nji ndungo ku cuma coshe. 13 Viakulia viapua via lizimo, kaha lizimo liapua lia viakulia. Vuno honi Njambi akaphisha vioshe. Nankuma muvila kuvahupangelele kulinga vupangala vuno honi ukeuo vaupangelele Muene, kaha Muene vamupangelele mu muvila. 14 Kaha Njambi uje uasanguile Muene ikeye naua akatusangula na nzili yendi. 15 Nkuma kumutantekeya ngueni mivila yeni yapua vilio via Kilistu? Nankuma njasa kuambata vilio via Kilistu na kuvipuisa vilio via cinkoyi ndi? Kuahi! 16 Nkuma ngeci kumutantekeya ngueni uoshe uje alipandakana ikeye vavenia na cinkoyi apua muvila humo nendi ndi? Omuo ngue muje muvacisoneka nguavo, "Vavalí vakapua muvila umo." 17 Vuno honi uoshe uje nalipandakana kuli Muene napu Cimbembesi umo nendi. 18 Humeni kuvupangala. Kaha vupi voshe vueka vuje muntu a linga vunapu vua hambanza lia amuvila uendi, vuno honi muntu uje alinga vupangala akalingi vupi vua kuluisa muvila uendi vavenia. 19 Nkuma kutantekeya nguove muvila uove uapua njivo ya Njambi ya Cimbembesi ua kulela uje ali muli yove, uje yuli nendi kuhuminina kuli Njambi ndi? Kaha yeni kumuakundamene kuli yeni

7 Honi kuya kuvimpande vije vimuasonekele, cacili kuli yala kuhona kulinga vupangala na mpuevo. 2 Vuno honi omuo ya vieseko vua vupangala, kaha yala uoshe napande kukala na mpueyendi kaha naua na mpuevo uoshe napande kukala na yaliendi. 3 Kaha yala napande kulinga vije via mupande kuli mpueyendi, kaha na mpuevo naua napande kulinga mumo vene kuli yaliendi. 4 Omuo mpuevo kesi na nzili yakuyula muvila uendi vavenia, vuno honi kuvanga yaliendi, mu ngila imo vene yala kasa kuyula muvila uendi vavenia, vuno honi kuvanga mpueyendi. 5 Keti muli vianene umo na mukuavo, kuvanga nga mualitavasana ha cuma cimo linga mulihane yeni vavenia mukulombela, vuno honi munima yavio munapande kulipandakana hamo naua, kuteua Satana linga keti amieseke omuo yakuhona kuli hilula yeni vavenia. 6 Njilinakuhandeka evi mukumitavesa, vuno honi keti ngue kumishika. 7 Njitonda nguange ngue muva voshe muapua ngue muje munjili yange, vuno honi muntu uoshe ali na vuana vuamatela vuje vuuhuma kuli Njambi, ou vueka kaha mukuavo vueka. 8 Kuli vazike na kuli vantulueve njihandeka nguange cacili kuli vakevo kukala muje vene kuakuhona kuliambata ngue muje mu njilimo yange. 9 Vuno honi nga kuvasa kulihilula vakevo vavenia kaha vanapande kuambata, omuo cacili kuambata kupulakana kukala nantuima ya mashungu. 10 Kuli vaje vaka kuliamba njili nakumishika, keti yange vuno honi Muene ngeci, mpuevo kapandele kulisepa na yaliendi, 11 (vuno honi nga alitepa na yaliendi napande kukala muzike cipue kulihilula na yaliendi), kaha na yala kapandele kukondola mpueyendi. 12 Ku voshe njilinakuhandeka eci, keti Muene, nguange nga muanoko ali na mpueyendi uje keti uakutsiliela, kaha atava kukala nendi, kaha kapandele kumukondola. 13 Nga mpuevo uoshe uje ali na yaliendi uakuhona kutsiliela, kaha atava kukala nendi kaha kapandele kumukondola. 14 Omuo yala uje uakuhona kutsiliela vanamulelesa kuhitila muli mpueyendi, kaha na mpuevo uje uakuhona kutsiliela vanamulelesa kuhitila muli yaliendi. Keti ngoconi vana veni vakapua vakuhona kulela, vuno honi muje mucilimo vanapu vakulela. 15 Vuno honi nga mukuavo uje uakuhona kutsiliela ashunguiya kulisepa, cifue ngocovene, kaha ha mulonga ou munaina ua yala cipue uampuevo napatuka, omuo Njambi uatusanenene ciyulo. 16 Yove mpuevo nkuma utantekeya vati nguove uasa kukovola yaliove? Kaha

nove naua yala nkuma utantekeya vati nguove uasa kuli hangununa. Kaha na mpuevo uje uakuhona kukovola mpueyoye? 17 Muntu uoshe napande kushomboka cipue uje kanda alimone na yala ikeye kuyoya vuyoye vuje Muene namuhana, kaha na ali nacishoti ku vipangi via Muene, muje vati muasa muje Njambi namusanenamo. Eli likelio lishiko liange kulelesa muvila uendi na cimbembesi, vuno honi mu vikungulukilo vioshe. 18 Nkuma muntu uoshe mpuevo uakushomboka ikeye ali nacishoti ku viuma ualovokele laja ha ntsimbu ije ivamusanene ndi? via hano ha mavu, muje vati muasa kuvuahellesalamo Kaha keti ahumise cimueso cije cimuesa nguavo yaliendi. 35 Njihandeka eci omuo ya kumikuasa ceni, nalovoka laja. Muntu uoshe uje ivasanene tele kanda kunjitondo kumiteuesa. Vuno honi linga mukale mu alovoke ha ntsimbu ije ivamusanene ndi? Kaha ngila yacili ya kusungama ya kuhona lihangununo ngoconi kaha keti alovoke. 19 Kulovoka cipue kuhona mukulihana kuli Muene. 36 Kaha nga muntu umo kulovoka kucilumbununa cimo, vuno honi kutulika asinganieka nguendi kesi nakulinga muacili kuli muna mashiko a Njambi. 20 Omuo muntu ali uoshe napande mpuevo uje ya nalama, kaha nga mashungu endi kukala mungila ije ivamusanene nayo. 21 Nkuma anapu akama cikuma, kaha napande kulinga muje uapuile undungo omo vakusanene ndi? Nankuma muatondelamo, nankuma vanapande kuliambata keti uhakeleko mana, vuno honi nga uasa kuuana kuvalingi vupi. 37 Vuno honi uoshe uje natambula eci kupatuka cove, likuasese ntsimbu yove. 22 Omuo mu mutima uendi, kuakuhonoua kumusindiya vuno uoshe uje ivasanene muli Muene ngue ndungo honi asa kuendesa mashungu endi, mukumuniunga ikeye napu muntu uakupatuka ua Muene. Kaha kupua mpueyendi uje kanda alimone na yala kaha mu ngila imo vene uje uapuile uakupatuka omo akalinga muacili. 38 Nankuma uoshe uje ambata vamusanene, ikeye napu ndungo ua Kilistu. 23 uje mpuevo kanda alimone na yala alinga muacili, Vamilandele na ndando, ngeci keti mupue vandungo vuno honi uje kamuambata alinga muacili cikuma. 39 va vantu. 24 Nankuma vamuanetu, mu ngila yoshe Mpuevo vanamukutu kuli yaliendi mu miaka yoshe ije ije ivakusanenemo, muje vene kalamo na Njambi. yaliendi ayoya, nga yala atsa, napatuka kushomboka 25 Honi kuya kuli vije vimuahandekela hali vazike, naua kuli yala uoshe uje yatonda, kuvanga lika kuli kunjesi na cimo cahi cinjishika cije cihuminina kuli yala uje ali muli Muene. 40 Vuno honi mukusompa Muene, vuno honi njihana viyongola viangle ngue cange ou mpuevo napu uakuvuahelela nga akala umo uje ha kuya ku cikeketima ca Muene napu muka muje vene muali, kaha njasikanieka ngeci nange vusunga. 26 Njasikanieka nguange kuya ku vieseko vene njili na Cimbembesi ua Njambi.

8 Honi kuya ha via kulia vije viakukombelela ku tumponia, tutantekeya ngueta, "Tuvavoshe tuli namana." Mana aje akalingisa muntu linga alihalese, vuno honi cizango cikeco citungisa. 2 Nga kuli umo akasinganieka nguendi atantekeyako vimo, vuno honi katantekeya kuya muje muanapandele kutantekeyelamo. 3 Vuno honi nga uoshe uje azanga Njambi, ou vanamutantekeya omuo ya Njambi. 4 Nankuma kuya ku kulia viakulia vije viakukombelela tumponia, tutantekeya ngueta kamponia cilivene kekuyoya, kaha kukuesi Njambi ueka vuno honi umo. 5 Omuo cipue vene nga kuvali vaje vavasana nguavo, "vanjambi," muilu cipue hano ha mavu, cilivene ngue muje mukuli "vanjambi" vavengi na "vamuene" vavengi, 6 vuno honi kuli yetu kuli lika Njambi umo, Tatetu, kaha kuli ikeye kukeko kuahuma viuma vioshe, kaha muli ikeye mukemo tuyoyela, ikeye Muene umo lika, Yesu Kilistu, ikeye uje muli ikeye muli viuma vioshe kaha muli ikeye mukemo tuyoyela. 7 Vuno honi keti vantu voshe vatantekeya mana aua, vuno honi vamo hanga vacili na cisemua cakulemesa tumponia, vakali viakulia vije vivanakombelela ku tumponia, kaha

visinganieka viavo hakupua via kuzeya vinajuala. 8 vuingi ndi? Cipue ngoco vene kutualikuaseseleko Viakulia kuviasi kutuneha kuyehi na Njambi, nacimo muacili aka kapandi. Vuno honi tunapande kuyanda cahi casa kutukuasa cipue nga kutuvili, kaha nacimo cahia naaua cituua naho cipuevene tuvilie. 9 Kaha zangameni lika kuteua eci kupatuka ceni linga keti cikapue citsutsuiso kuli vaje vanazeye. 10 Omuo viakulia viavo mu njivo ya Njambi, kaha na vaje nga muntu umo akumona, yove yala uje ua mana, vakapanga ha mutula vakalipangela kombelo ije uatumama ku mesa mu njivo ya tumponia, nkuma kasa kusimpa nga visinganieka viendi viazeye linga Muene uashikile nguensi vaje valinakupanga mu njivo ya Njambi vakuana cikapue citsutsuiso kuli vaje vanazeye. 11 Omuo viakulia viavo mu njivo ya Njambi, kaha na vaje uacili ua Kilistu. 12 Kaha uacili uacili uacili. 13 Nkuma kumutantekeya nguensi vaje valinakupanga mu njivo ya Njambi vakuana cikapue citsutsuiso kuli vaje vanazeye. 14 Mungila imo vene, uacili vanapande kuuana vuyoye vuavo ku muzimbu 15 Vuno honi kunjalikuasesele cipue cimo uacili. 16 Omuo uacili uacili uacili. 17 Omuo uacili uacili uacili. 18 Nkuma uacili uacili uacili. 19 Omuo uacili uacili uacili. 20 Nkuma uacili uacili uacili. 21 Nkuma uacili uacili uacili. 22 Nkuma uacili uacili uacili. 23 Nkuma uacili uacili uacili. 24 Nkuma uacili uacili uacili. 25 Nkuma uacili uacili uacili. 26 Nkuma uacili uacili uacili.

11 Omuo ya mana ove kaha uje yala uakuzeya akanonga, muanoko uje omuo ya ikeye mukemo Kilistu uantsile. 12 Kaha nga ulinga vupi kuli muanoko nakuvulumuna visinganieka viendi omo vinazeye, kaha uli nakulinga vupi kuli Kilistu. 13 Nankuma uacili uacili uacili. 14 Nkuma uacili uacili uacili. 15 Nkuma uacili uacili uacili. 16 Nkuma uacili uacili uacili. 17 Nkuma uacili uacili uacili. 18 Nkuma uacili uacili uacili. 19 Nkuma uacili uacili uacili. 20 Nkuma uacili uacili uacili. 21 Nkuma uacili uacili uacili. 22 Nkuma uacili uacili uacili. 23 Nkuma uacili uacili uacili. 24 Nkuma uacili uacili uacili. 25 Nkuma uacili uacili uacili. 26 Nkuma uacili uacili uacili.

9 Nkuma kunjapatukile ndi? Nkuma keti nji kanganda ndi? Nkuma kunjamuene Yesu Muene uetu ndi? Nkuma keti yeni vushuka vua vipangi viange muli Muene ndi? 2 Nga honi kuveka keti yange kanganda, cilivene kuli yeni njinapu nji kanganda, omuo yeni munapu kasateso ka vunganda vuange muli Muene. 3 Kaha eci cikeco kuliluila cange kuli vaje vanjeseka. 4 Nkuma kutuesi nakapandi ha viakulia na viakunua ndi? 5 Nkuma kutuesi nakapandi kakutusindikiya kuli mpueyetu, ngue vakuetu tunganda na vamuanaye ya Muene na Kefase ndi? 6 Nkuma kuvanga lika Mbanambasa nange yetu lika vaje kuvesi na kapandi kakuhona kupangela vuyoye ndi? 7 Nkuma iya akapanga ngue lisualale kaha alifueta ikeye vavenia? Nkuma iya akuna lihia lia mikolovozi ya viniu kuakuhona kulia ku vushuka vuayo? Nkuma iya akaningu vampanga kuakuhona kunua mavele avo? 8 Nkuma njili nakuhandeka evi na nzili yakama ya vuntu ndi? Nkuma lishiko kulihandeka evi vene viakulifua ndi? 9 Omuo vanacisoneka mu lishiko lia Mosesa nguavo, "Keti mukute ngombe ku kanua omo oku alinakujungula vinona." Nkuma Njambi nahakela lika mana vangombe ndi? 10 Nkuma cilivene kekuhandeka evi vioshe omo yetu ndi? Vacisonekele omuo yetu nguavo, omuo uoshe uje muka kulima napande kulima mu kutsiliela kaha na muka kujungula napande kujungula mu kutsiliela kumutambela ua vimbuto viendi. 11 Nga tunakunu vimbuto via Cimbembesi hhakati keni, nkuma kucipu cuma cakama cikuma nga tuteja vuana vuje vuli muli yeri ndi? 12 Nga kuli vamo vaje vali navukuasi vuje vuuminina kuli yeri, nkuma kutuesi navuo mu

kunjekushatuka mua ngoco, kunjekulua na vinkome Singaniekeni ha vantu va mu Isaleli, nkuma keti ngue uje apupa mu mpuzi, 27 vuno honi yange vakevo vaje valipangelele mu kulia vinkombelo via njikakolesa muvila uange na vinkombe naku upuisa ndungo yange linga munima ya kuambulula ku vakuetu, linga yange vavenia keti njikahonoue kuuana fueto.

10 Vamuanetu njitonda linga mutantekeye nguange vakukuluila vetu voshe vakele muintsi lia lishelua, kaha voshe vahitile mu mema a kalunga. 2 Kaha voshe va vambuitikile kuhitila muli Mosesa mu lishelua na mu mema a kalunga, 3 kaha voshe valile viakulia via kulifua viaku cimbembesi, 4 kaha voshe vanuine via kunua via kulifua viaku cimbembesi omuo vanuine mu Livue lia ku cimbembesi lije lia vaka vangeyele, kaha lije Livue liapuile Kilistu. 5 Cipue ngocovene Njambi kavuahelelele kuli vamo vavo, omuo vatsililile mu mpambo. 6 Honi evi viuma vinapu cinangulo kuli yetu, keti tushunguiye vupi ngue muje muvalingile vakevo. 7 Keti mulemese tumponia ngue muje muvalingile vamo vavo, ngue muje muvacisoneka nguavo, "Vantu vatumamene mu kulia na kunua kaha vemanene mukukina." 8 Kutuapandele kulinga vupangala ngue muje vamo vavo valingile, kaha voshe makulukazi avali na vatatu vatsile litangua limo. 9 Kutuapandele kueseka Muene, ngue muje muvalingile vamo vavo kaha voshe vavashumine ku manoka na kutsa. 10 Kaha kutuapandele kulinienieta ngue muje muvalingile vamo vavo kaha vavanongesele kuli Mukakunongesa. 11 Honi viuma vioshe evi vialingiuile kuli vakevo kupua ngue cinangulo, vuno honi vavisonikele kupua ngue vishika kuli yetu, omuo tuli na kuyoya ku ntisimbu ya mamanusilo. (aiōn g165) 12 Nankuma nga kuli umo asinganieka nguendi asa kuimana ngoo kaha napande kuzangama linga keti aue. 13 Nacimo cahi ceseko civamiese ka naco cije keti ca mualolo kuli muntu. Njambi uapua uakulongua, kaha kamitavesa linga vamieseke vieseko vije vipulakana nzili yeri, vuno honi asa kumieseke na ceseko cije casa naua kumisholuela na ngila ije imuasa kuteuelamo, linga muase kuimana ngoo nalukakateya. 14 Nankuma honi vamuanetu vanjazanga, teueni kulemesa tumponia. 15 Njilinakuhandeka ngue ku vantu vaje vana nanguka, kaha lisompeni yeni vavenia hali evi njili nakuhandeka. 16 Nganja ya cikuisulo ije tukakuisula, Nkuma keti kulipandakana mu maninga a Kilistu ndi? Kaha nkuma na mbolo ije tukapazula, Nkuma keti kulipandakana mu muvila ua Kilistu ndi? 17 Omuo kuakala lika mbolo imo, kaha netu vaje vavengi tunapu muvila umo lika, omuo tuvoshe tukali mbolo imo lika. 18

Singaniekeni ha vantu va mu Isaleli, nkuma keti ha mutula ndi? 19 Nkuma vika njilumbununa honi? Nkuma via kulia vije vivakalambuila ku tumponia viasa kupua cili coshe, indi nkuma kamponia asa kupua cili coshe ndi? 20 Kuahi vuno honi njilinakuhandeka ngeci vinkombelo vivaka lambuila vaje vaka kuhona kutsiliela vaka vilambuila ku mahamba keti kuli Njambi, kunjitondo nguange nenii mukale hamo na mahamba. 21 Kumuasa kunuina mu nganja ya Muene kaha naua na kunuina na mu nganja ya mahamba. Kaha kumuasa kulia ku mesa ya Muene kaha naua na kulia ku mesa ya mahamba. 22 Nkuma tuapande kulingisa Muene linga evue cipululu ndi? Nkuma yetu tuvakukolesa kupulakan ikeye ndi? 23 "Viuma vioshe viakala na lishiko," Vuno honi keti viuma vioshe viapua viaseho. "Cilivene viuma vioshe viakala na lishiko," Vuno honi keti viuma vioshe vitungisa. 24 Muntu uoshe keti atonde vucili vuendi, vuno honi atonde vucili vua kavusamba kendi. 25 Lieni vioshe vije vivalandesu ku cihela cakulandesela ntsitu kuakuhona kuihula kuje kuvihuminina linga mitima yeri keti imihise. 26 Omuo visoneka vihandeka nguavio, "Mavu apua a Muene, na viuma vioshe vije vilimo." 27 Kaha nga umo ua vaje vakakuhona kutsiliela amilania ku kulia ca cinguezi, kaha mutonda kuya, kaha lieni vioshe vije vivanamivuahesela cakuhona kuihula cihula ca kuje kuvihuminina linga mitima yeri keti imihise. 28 Vuno honi nga muntu umo ahandeka kuli yeri nguendi, "Evi vanavilambula kupua nkombelo." kaha honi keti uvilie omuo ya mulonga ua uje uakulekele, na mulonga uavisinganieka viove. 29 Njilumbununa nguange visinganieka viendi keti vieni linga keti muvilie, Omuo nkuma vika kupatuka cange vacisompa ha visinganieka via muntu ueka? 30 Kaha nga citsantsela oku njilia, nkuma vati honi vahandeka hali yange viuma via vipi omuo yakuhana citsantsela? 31 Nkuma cipue mulia cipue munua cipue vioshe virmilinga, vilingeni vioshe ku vumpau vua Njambi. 32 Keti muhane mulonga kuli Vayunda cipue kuli Vangelengu cipue ku cikungulukilo ca Njambi, 33 ngue muje munjili nakueseka kuvuahalesa vantu mu viuma vioshe vinjili nakulinga, kunjekutonda vucili vuange vavenia lika, vuno honi vucili vua vavengi, linga vase kuovoka.

11 Njitemunuiseni ngue muje yange munjikatemunuisa Kilistu. 2 Njimishangazala yeri omuo mukanjivuluka mu viuma vioshe nakutuialeho kukavangye vilongesa ngue muje vene munja mihanenevio. 3 Vuno honi njitonda

linga ngeci muvisise ngeci mutue ua yala uoshe kuli yeri? Nkuma njimishangale mu cuma eci ndi? uapua Kilistu, kaha mutue ua mpuevo uapua yaliendi, Houe kunjilingimo. 23 Omuo vije vinjatambuile kuli kaha mutue ua Kilistu uapua Njambi. 4 Kaha yala Muene vikevio vije njamihane yeri, ngeci Muene uoshe uje alombela cipue anangula oku naufuiki ku Yesu ha vutsiki vuje omo vanuendele vungunu mutue uendi, kaha kasingimikile mutue uendi. 5 Vuno uambatele mbolo, 24 kaha hanima yakuhana honi mpuevo uoshe uje alombela cipue anangula citsantselo, uambatele mbolo na kuipezala na cakuhona kulifika ku mutue uendi kaha kasingimika kuhandeka nguendi, "Ou ukeuo muvila uange uje mutue uendi, mucifua cimo vene vinkambu viendi uvanamihana yeri, kaha lingeni eci mukunjivuluka." ngue vanavitehula. 6 Vuno honi nga mpuevo kafuiki 25 Mu ngila imo vene uambatele nganja naua hanima ku mutue uendi, kaha napande kutehula vinkambu ya mesa kaha uahandekel nguendi, "Eyi nganja viendi, vuno honi nga cishaula kuli mpuevo kulitehula inapu litavasano lialiha mu maninga ange. Lingeni vinkambu viendi, kaha napande kuzala citambala. 7 eci ntsimbu yoshe omo munuinamo mukunjivuluka." Omuo yala kapandele kufuika mutue uendi, omuo 26 Omuo ntsimbu yoshe muli na kulia eyi mbolo ikeye uapua cifua na vumpau vua Njambi, vuno na kunuina mu nganja eyi, kaha mukulinga eci honi mpuevo uapua vumpau vua yala. 8 Omuo yala muli nakuhana vukaleho vua kutsa ca Muene noho kuvamatangele kuhuminina kuli mpuevo, vuno honi akeja. 27 Nankuma uoshe uje alia mbolo cipue anua mpuevo vamutangele kuhuminina kuli yala. 9 Omuo ku nganja ya Muene kuakuhona kasingimiko ali yala kuvamatangelele mpuevo, vuno honi mpuevo na mulonga ua upi uakuluisa muvila na maninga vamutangelele yala. 10 Omu mukemo mpuevo a Muene. 28 Eceleni muntu uoshe alihilule ikeye napande kuzala citambala ku mutue uendi omuo ya vavenia, ntsimbu kanda alie mbolo na kunuina mu tungelo. 11 Cipue ngocovene, muli Muene mpuevo nganja. 29 Omuo muntu uoshe uje alia na kunua kalimanena likaliendi kuakuhona yala kaha cipuevene kuakuhona kutantekeya muje vika uje muvila ualua yala kalimanena likaliendi kuakuhona mpuevo. 12 na nganja ije yanuina, kaha alinehela kusompa Omuo ngue muje mpuevo vamutangele kuhuma hali hali ikeye vavenia. 30 Omu mukemo vuungi vueni yala, mucifua cimovene yala ikeye honi nasemuka kuli muazeye na kuvavala, kaha vamo vanatsi. 31 Vuno mpuevo. Kaha viuma viosha viahuminina kuli Njambi. honi nga tulisompa yetu vavenia mu vusunga, 13 Lisompeni yeri vavenia, nkuma cacili mpuevo kaha kuvapandele kutusompa. 32 Vuno honi nga kulombela kuli Njambi oku kalfuikile ku mutue ndi? vanatusompo kuli Muene, kaha vanatuhaka mu ngila 14 Nkuma keti ciyyoyelo ca viuma cikeco camilongesa ya cili linga keti valuhisile hamo na vaka mavu. 33 yeri negei nga yala ali na vinkambu vialaha evuisa Nankuma vamuanetu nga muliuana hamo mu kulia, shuama, 15 vuno honi nga mpuevo ali na vinkambu litatelel umo na mukuavo, 34 nga kuli umo natsi vialaha, nkuma keti cikeco kuhihalesa cendi ndi? njala napande kulisila ku njivo yendi, linga honi omo Omuo vinkambu viendi vamuhanavio kupua kulifika muliuana hamo keti linga vamihise, kaha ha viuma cendi. 16 Nga muntu uoshe atualelelaho lutue kulinga vikuavo njikahana vishika omuo njikeja.

vimpata, kutuesi na cisemua ceka naua, cipue mu

vikungulukilo via Njambi. 17 Vuno honi ha vishika vimo kunjimishangazala, omuo yeri nga muliuana hamo kaha kuliuanan ceni kucecupua cacili vuno honi cakupihisa. 18 Cakulivanga, omuo muliuana hamo hakupua cikungulukilo, njilinakuiva ngeci kuli mahangununo hhakati keni, kaha njili nakucisiliela. 19 Cilivene hanapande kukala lihangununo hhakati keni linga vavatantekeyehele vaje vali na vusunga. 20 Kaha omo muliuana hamo, keti ngue muli nakulia mesa ya Muene. 21 Kaha omuo muli na kulia, muntu na muntu ali nakuya kulutue na via kulia viendi, kaha mukuavo natsi njala mukuavo ikeye napende. 22 Vika! Nkuma kumuesi na vinjivo via kulilamo na via kunuinamo ndi? Cipue nkuma mukasembulula cikungulukilo ca Njambi nakuvuvisa shuama vaje kuvesi na cimo ndi? Nkuma vika honi njikahandeka

12 **Vamuatetu** kuya ha mavuana a cimbembesi, kunjitondo linga mukale kunzimba. 2 Muatantekeya ngeci omo muapuile vaka kuhona kutsiliela, kaha vintsimbu viavingi vamitanganesele na kumizimbalesa ku tumponia vatuveveve. 3 Nankuma njitonda nguange mutantekeye ngueni naumo uahi uje asa kuhandeka mu Cimbembesi ca Njambi evi nguendi, "Yesu asingu!" kaha naumo uahi naua asa kuhandeka nguendi, "Yesu ikeye Muene," kuakuhona Cimbembesi Uakulela. 4 Vuno honi kuli mavuana akuliseza sez, vuno honi Cimbembesi uapua umo lika. 5 Kaha kuli vipangi viakuliseza sez, vuno honi Muene uapua umo lika. 6 Kaha kuli muakupangela muakuliseza sez, vuno honi Njambi umo lika ikeye akavituamenene vioshe kuli uoshe. 7 Ku muntu na muntu vanamuhana vukaleho vua Cimbembesi omuo

ha vuima viacili. 8 Ku umo vanamuhana kuhitila mu Cimbembesi ca muzimbu ua mana, kaha mukuavo vanamuhana mangana kuya ku Cimbembesi uje vene ua kulifua. 9 Ueka vanamuhana lutsilieko kuli Cimbembesi uakulifua, kaha mukuavo vanamuhana vuana vua kukanguisa kuli Cimbembesi ujevene umo lika. 10 Kaha kuli mukuavo vanamuhana vinzili via vikomoueso, mukuavo vanamuhana kuambulula vunanguizi vua Njambi, mukuavo vanamuhana akunongonona vifua via vimbembesi, kaha mukuavo vanamuhana kuhandeka mu vindaka via kuli sezaseza, kaha naua ueka vanamuhana kunungulula kahna vakuasi, na vaka kutuamenena, kaha na vindaka. 11 Kaha vuima vioshe evi vavituamenena ku Cimbembesi umo lika uakulifua, kaha uavipangelele kuli umo na umo, kuya muje muatondelamo. 12 Omuo ngue muje vene muvila uapua umo lika kaha uakala na vilio viavingi, kaha vilio via muvila vioshe cipuevene viapua viavingi, vuno honi viapua muvila umo lika, kaha mukemo vene mucafua na Kilstu. 13 Omuo ha Cimbembesi cimo tuva voshe vatumbuitikile mu muvila umo lika, cipue Vayunda cipue Vangelengu, vandungo cipue vaka kupatuka kaha voshe vavapuisile kunu ka Cimbembesi cimo lika. 14 Omuo muvila kuuakele lika na cilio cimo vuno honi viavingi. 15 Nga ciliato cihandeka nguaco, "Omuo kunjapule nji livoko, kaha kunjakundamene ku muvila," Eci keti cikeco casa kulingisa nguavo cimo cavio keti cipue cilio ca muvila. 16 Kaha nga lituitui lihandeka ngualio, "Omuo kunjapule lisho, kaha kunjakundamene ku muvila." Eci keti cikeco casa kulingisa ngeci cimo cavio keti cipue cilio ca muvila. 17 Nga muvila uoshe uapuile lisho, kaha ngue ukevuila kuli? Kaha nga muvila uoshe uapuile lituitui, kaha ngue ukevuila kuli kunika? 18 Vuno honi ngue muje mucilimo, Njambi uavuahesele vilio vioshe via mu muvila, cimo na cimo kuya muje muatondelelemo. 19 Kaha nga vioshe viapuile cilio cimo, kaha ngue muvila uli kuli? 20 Ngue muje mucilimo viapua vilio viavingi, vuno honi muvila umo. 21 Kaha lisho kuliasa kuhandeka ku livoko ngualio, "Kunjesi nove naseho," Cipuevene mutue kuhandeka ku ciliato nguauo, "Kunjesi nove naseho," 22 Mu ngila ikuavo naua, vilio via muvila vije vikamoneka ngue viakuze ya kutuasakupanga cili coshe kuakuhona vikevio. 23 Kaha vilio via muvila vije tusinganieka nguetu kuviesi na seho cikuma vikevio tukaningu cikuma na seho. Kaha vilio vije kuviekusholoka ku vantu vikevio tukaningu cikuma naseho, 24 oku vilio vietu vije vikasholoka ku vantu kutuekutonda kuviniunga cikuma na seho, vuno honi Njambi ununganakanene muvila kaha uahana kasingimiko kakama cikuma ku vilio vije kuviakele na seho, 25 linga keti muvila ulihangunune, vuno honi linga vilio viliniunge muakulifua kuli cimo na cikuavo. 26 Kaha nga cilio cimo ciyanda, kaha vilio vioshe viyandela hamo, kaha nga cilio cimo vacisingimika, kaha vilio vioshe vivuahela hamo. 27 Honi yeni munapu muvila ua Kilstu kaha muntu uoshe napu cilio ca muvila ou. 28 Kaha Njambi mu cikungulukilo hakulivanga uahanguile tunganda, kaha vamucival tunanguizi va Njambi, kaha vamucitatun valongisi, ambahoni vaka kulinga vikomoueso, kuhatakanako vaka kukanguisa, kaha na vakuasi, na vaka kutuamenena, kaha na vaka kuhandeka mu vindaka via kulisza seza. 29 Nkuma voshe vapua tunganda ndi? Nkuma voshe vapua tunanguizi va Njambi ndi? Nkuma voshe vapua valongisi ndi? Nkuma voshe vakalingi vikomoueso ndi? 30 Nkuma voshe vali na mavuana a kukanguisa ndi? Nkuma voshe vakahandeka mu vindaka ndi? Nkuma voshe vakanungulula ndi? 31 Vuno honi na mitima yeni yoshe tonden mavuana aje aseho cikuma, Kaha hanga naua vene njikamimuesa cije ca cili cikuma kuma.

13 Kaha nga njihandeka mu vindaka via vantu cipue na via tungelo, vuno honi kunjesi na cizango, kaha njinapu lika ngue kutenda ca ngongi cipue kuohia ca ngenzo. 2 Kaha nga njili na nzili ya vunanguizi, na kuvuisisa vushueke vuoshe na mana oshe, kaha nga njili nalutsilieko luoshe luje luasa kuhumisa minkinda, vuno honi kunjesi na cizango kaha njinapu uangoco. 3 Kaha nga njihana vioshe vije njili navio, kaha naua nga njililhana muvila uange linga vautsimike, vuno honi kunjesi na cizango kaha nacimo cahi cinjuanaho. 4 Cizango capua kusimpa na ngozi, cizango kucapuile cipululu cipue kulihalesa, 5 kucekushaula cipue kulivua, cizango kucekulilinga cikeco vavenia, cipue kuniengua, kucakele nankulundundu. 6 Cizango kucekuvuahelahe ha viuma via vupi, vuno honi cikavuahela ha viuma via vusunga. 7 Cizango cakala na viuma vioshe, cakala na lutsilieko ku viuma vioshe, cikatsilela viuma vioshe, kaha cakala na lukakateya ku vuima vioshe. 8 Cizango kucekuhua, vuno honi vunanguizi vukahita lika, nakuhandeka mu vindaka kuoshe kukahua, kaha na mana nauo akahita lika. 9 Omuo mana etu keti a kusungama kaha na vunanguizi vuetu keti vua kusungama, 10 vuno honi omo viakusungama vikeja, kaha vije via kuhona kusungama vikahua. 11 Omuo njapuile nji kanike, njapuele nakundeka ngue kanike, njakele nakusinganieka ngue kanike, njakele nakulinga viuma ngue kanike, vuno honi omo

njakolele kupua yala njalikelele kulinga viuma via ali kuvieka. 15 Nkuma njilinge vika honi? Njikalombela vuanike. 12 Omuo hano honi tulinakumona lika vuima na cimbembesi kaha naua njikalombela na mana, ngue tuli nakavimona muka likengelo, ambahoni kaha njikemba na cimbembesi kaha naua njikemba tukamona mesho na mesho. Kaha vije njatantekeya na mana. 16 Keti ngoconi nga mushangazala Njambi hano vinapu viavindende, vuno honi njikevuisisa na cimbembesi, nkuma vati honi muntu uje ahuminina muakushula, cipuevene njavivuisisa laja mukushula. kueka ahandeke nguendi "Ameni" ku kutsantsela 13 Nankuma lutsilielo, na kutsiliela na cizango, ha ceni? Omuo ikeye katantekeya vije muli nakuhandeka. viuma evi vitatu vuoshe, vuno honi cakamaho hali evi 17 Omuo yeni muasa kuhanas citsantselo ceni muacili vioshe capua cizango, cikuma, vuno honi veka kucivakuasa cipue cimo.

14 Kavangeyeni ngila ya cizango na kushunguiya cikuma mavuana a cimbembesi, cikuma kuma mavuana a kunangula vunanguizi. **2** Omuo umo uje kahandeka mu vindaka kekuhandeka ku vantu vuno honi akahandeka kuli Njambi, omuo naumo uahi asa kumuivuisisa, vuno honi ahandeka viuma via vushueke mu Cimbembesi. **3** Mu ngila ikuavo naua, uje ahandeka vunanguizi akahandeka ku vantu mu kuvakolesa naku vasimpisa na kuvazembeleka. **4** Uje uoshe akahandeka mu vindaka akalikuasa ikeye vavenia lika, vuno honi uje muka kuhandeka via vunanguizi ikeye akakuasa cikungulikilo. **5** Honi njitonda linga muva voshe muhandeke mu vindaka, vuno honi cakama cikuma njitonda nguange munangule. Uje anangula ali cikuma na seho kupulakana uje ahandeka mu vindaka, kuvanga nga kuli umo uje anungulula vije via handeka, linga vikuase cikungulukilo coshe. **6** Honi vamuanetu nga njija kuli yени oku njihandeka mu vindaka, kaha nkuma honi njikamikuasa vati kuvanga mpamo njiminehele kusholuela cimo cipue mana cipue vunanguizi cipue vilongesa. **7** Nga cipuevene viakuimbisa vije viakuhona muono vije ngue mbendo cipue kalialia, nga kuviohuo muacili, kaha nkuma muntu asa kutantekeya vati vije vivemba? **8** Kaha nga luperombo kuluohuo muacili, nkuma iya honi asa kuli vuahesela nzita? **9** Mucifua cimo vene nenii naua nga muhandeka mu vindaka vije kuvivuika, nkuma vati honi muntu umo asa kutantekeya vije muhandeka? Omu mukahandekela lika mu mpunzi. **10** Cilivena hano ha mavu hali miyati yaingi ya kuliseza, vuno honi yoshe ili naseho. **11** Vuno honi nga kunjitanterkeya muje vije viulumbununa uje tuyati, kaha njikapua nji mungezi kuli uje ahandeka kaha na uje ahandeka akapua mungezi kuli yange. **12** Mu ngila imovene nenii naua omuo muli nakutonda cikuma vije vivihandeka cimbembesi, asekeneri kutonda mavuana aje atunga cikungulukilo. **13** Nankuma, uje ahandeka mu vindaka napande kulomba nzili ya kunungulula. **14** Omuo nga njilombela mu vindaka, cimbembesi cange cilombela vuno honi mana ange

ali kuvieka. 15 Nkuma njilinge vika honi? Njikalombela na cimbembesi kaha naua njikalombela na mana, kaha nijkemba na cimbembesi kaha naua nijkemba na mana. 16 Keti ngoconi nga mushangazala Njambi na cimbembesi, nkuma vati honi muntu uje ahuminina kueka ahandeke nguendi "Ameni" ku kutsantsela ceni? Omuo ikeye katantekeya vije muli nakuhandeka. 17 Omuo yeni muasa kuhana citsantselo ceni muacili cikuma, vuno honi veka kucivakuasa cipue cimo. 18 Njitsantsela kuli Njambi negei njikahandeka mu vindaka cikuma kupulakana yeni voshe. 19 Vuno honi lika mu cikungulukilo njapande kuhandeka lika mezi atanu na mana ange linga negei njituamenene vakuetu kupulakana kuhandeka mezi makulukazi mu vindaka. 20 Vamuanetu, keti mupue ngue vanike mukusinganieka ceni, pueni tukeke mu viuma via vipi, vuno honi kusinganieka ceni cipue ca vukuluntu. 21 Muvisoneka vanasoneka negei, Muene nahandeka nguendi, "Kuhitila mu vantu vakuhandeka vindaka via vungezi Na kuhitila mutunua tuavangezi. Mukemo njikahandeka ku vantu ava, vuno honi cipue ngoco kuvakananjivula." 22 Kaha kuhandeka mu vindaka keti cimueso ca vaka kutsiliela vuno honi ca vaka kuhona kutsiliela, kaha vunanguizi keti vuavakuhona kutsiliela vuno honi vua vakakutsiliela. 23 Nankuma nga cikungulukilo coshe cilikunguilila hamo na kuhakandeka mu vindaka, kaha vantu veka cipue vakakuhona kutsiliela vakovela, nkuma kuvakahandeka nguavo muazaluka indi? 24 Vuno honi nga voshe vahandeka vunanguizi, kaha uje mukakuhona kutsiliela cipue muntu uje ahuminina kueka akovela, voshe vakatsiliela nguavo cilivene muka vupi kaha voshe vaka musopa nguavo mukavupi, 25 kaha vushueke vua mutima uendi vakavusholola, kaha akatsikama a mavuli nakulemesa Njambi, nakulitavela nguendi, "Muavusunga Njambi ali hakati keni!" 26 Nkuma vika honi tukahandeka vamuanetu? Omuo mukaliuana hamo kaha umo na umo ueni ali na muaso, mukuavo ali na cilongesa, mukuavo ali na kusholola, mukuavo ali na kuhandeka mu vindaka, cipue mukanungulula, kaha viuma vioshe evi vavilinge mu kukuasa cikungulukilo. 27 Nga muntu umo ahandeka mu vindaka, kaha kukale vavalii cipue vatatu vahandeke kaha umo na umo napande kuhandeka anstimbu yendi, kaha umo anungulule. 28 Vuno honi nga kukuesi umo uje anungulula kaha voshe vanapande kuholoka mu cikungulukilo, kaha napande lika kuhandeka kuli ikeye vavenia na kuli Njambi. 29 Aceleni vavali cipue vatatu tunanguizi va Njambi vahandeke, kaha vakuavo vanapande kuhilula vije vivalinakuhandeka.

30 Kaha nga kusholola vanacimuesa kuli mukuavo yange kukapuile kangoco. Cipue ngoco, njapangele uje natumama kuyehi, kaha uje mukakuhandeka cikuma kupulakana voshe, cipuevene keti yange, uakulivanga napande kuholoka. 31 Omuo muvavoshe vuno honi kavumbi ka Njambi kaje kali nange. 11 muasa kuhandeka vunanguizi umo na umo, linga Cipuevene nguavo yange cipue vakevo, nankuma voshe valilongese na kulitakamesa. 32 Kaha yetu tuambulula kaha yeni honi muatsilielele. 12 Honi cimbembesi ca tunanguizi va Njambi cakala muintsi nga Kilistu vamuambulula nguavo vamusanguile ku lia tunanguizi va Njambi. 33 Omuo Njambi keti vatsi, nkuma kuija vati negei vamo veni vahandeka Njambi uampindangano vuno honi uapua ua ciyulo. nguavo kukuesi kusanguka kuvatsi? 13 Vuno honi Ngue muvikungulukilo vioshe via vantu va Njambi nga kukuesi kusanguka ku vatsi, kaha ngue Kilistu vakulela, 34 vampuevo vanapande kuholoka mu kuvamusanguile. 14 Nga Kilistu kuvamusanguile, vikungulukilo. Omuo kuvavatavesele kuhandeka vuno ambahoni kuambulula cetu cinapu ca ngoco kaha na honi vanapande kuononoka ngue muje mulihandeka lutsilie loueni lunapu lua ngoco. 15 Kaha tunauanua lishiko. 35 Nga kuli vimo vije vashunguia kutantekeya, nguetu kutuesi nauimanena Njambi muacili, omuo vanapande kuihula va yaliavo ku vinjivo viavo. Omuo tuahanene vukaleho vua Njambi negei uasanguile cinapu cuma ca shuamua cikuma mpuevo kuhandeka Kilistu, nga cilivene vatsi kuvakasanguka kaha na mu cikungulukilo. 36 Vati! Nkuma lizi lia Njambi Njambi vene kasanguile Kilistu. 16 Omuo nga vatsi lihuma kuli yeni indi? Cipue nkuma kuli yeni lika kuvakasanguka, kaha na Kilistu naua kuvamusanguile. liezile indi? 37 Nga uoshe asinganieka nguendi ikeye 17 Nga Kilistu kuvamusanguile, kaha kutsilie la kueni napu kananguizi ua Njambi, cipue ali na vuana kunapu kuangoco kaha hangavene mucili mu vipi vua cimbembesi, napande kunanguka negei evi vueni. 18 Ambahoni na vaje naua vanatsila muli njilinakusoneka kuli yeni vinapu lishiko lia Muene. Kilistu vananongo. 19 Nga omuo ya vuyoye ovu 38 Kaha nga muntu katantekeyele evi, kaha nendi lika tunatsilie muli Kilistu, kaha hali voshe, yetu naua kuva kamutantekeya. 39 Negei vamuanetu, vanapande kutuviuila cikuma ngozi. 20 Vuno honi shunguieni kuhandeka vunanguizi, vuno honi keti muavusunga vene Kilistu vamusanguile ku vatsi, muvindike vaje vahandeka mu vindaka. 40 Vuno honi vushuka vuakulivanga kuli vaje vanasti. 21 Omuo vuima vioshe viapande kulingiuia muacili na muje kuihitila mu muntu mukemo kutsa cezile, kaha muli muntu naua mukemo muhuminina kusanguka ca vatsi. 22 Omuo kuihitila muli Andama vantu voshe vatsa, mucifua cimovene naua kuihitila muli Kilistu vantu voshe vakayoya. 23 Vuno honi umo na umo akasanguka kuya mungila yendi, Kilistu ikeye vushuka vua kulivanga, kaha omuo akuija kuendi vaje vanakundama muli Kilistu. 24 Ambahoni kuija ma manusilo, omuo Kilistu akahana vumuene kuli Njambi Tate hanima yakunongesa lishiko lioshe na nzili yakama yoshe na nzili. 25 Omuo napande kuyula kuvanga noho nahaka vitozi viendi vioshe muitsi lia viliato viendi. 26 Kaha citozi ca kumanusuila kunongesa cikapua kutsa. 27 Omuo Njambi nahaka viuma vioshe linga vipangele muitsi lia viliato viendi, vuno honi omuo visoneka vihandeka nguavio "Viuma vioshe navihaka linga vipangele muitsi liendi," Calimuesa cilivene negei kucakundamene kuli Njambi, uje aka viuma vioshe muitsi lia Kilistu. 28 Omuo viuma vioshe vanavihaka kuli ikeye, ambahoni na muana ikeye vavenia akalihana kuli uje nahaka viuma vioshe muitsi liendi, linga Njambi apue cuma coshe kuli muntu uoshe. 29 Honi nkuma vantu va lumbununa vika omo vavambuitika nguavo kuimanene vatsi? Nga vatsi vekevo kuvakasanguka, Nkuma vati vantu vavambuitika mukuvemanena? 30 Nkuma vika

15 Honi vamuanetu njimivulukisa nguange mucifua muka muje njambuluile kuli yeni muzimbu uacili, uje umuatambuile, uje umunemana naho, 2 uje umunovoka nauo, nga mukakateya ku lizi lije njambuile kuli yeni. Keti ngoconi muatsilie muangoco. 3 Omuo vije njatambuile njavihanene kuli yeni kupua via kulivanga via seho, negei Kilistu uatsilie muli vuetu, kuya muje muvihandekelamo visoneka, 4 nguavo vamutsindile, kaha vamusanguile ha litangua lia mucitatu kuya muje muvihandekelamo visoneka, 5 kaha negei uasholokele kuli Kefase, ambahoni kuli vaje likumi na vavali. 6 Ambahoni naua uosholokele kuli vamuanetu vavengi kupulakana vihita vitanu a ntsimbu imo lika, vamo vavo vacili nakuyoya, vuno honi cipuevene vamo vanasti. 7 Ambahoni uosholokele kuli Tiango, ambahoni na ku tunganda voshe. 8 Kaha hakumanusuila ku viuma vioshe ambahoni uasholokele na kuli yange naua uje uasemukile vuvishu. 9 Omuo yange njinapu uamundende ku tunganda, uje kafuila kumutumbula kanganda, omuo yange njayandesele cikungulukilo ca Njambi. 10 Vuno honi omuo ya kavumbi ka Njambi mukemo njili muje munjilimo, kaha kavumbi kendi hali

njili mu makalu ntsimbu yoshe? 31 Vamuanetu njili na cifua ca muntu uje uahumine muilu. 50 Vamuanetu nakuluisa kuli halesa cange hali yeni cije njili naco njimileka evi nguange muvila na maninga kuviasa muli Kilistu Yesu muene yetu, njikatsi ha litangua kusuana vumuene vua Njambi, mucifua cimovene na litangua! 32 Vika njianahao nga njihandeka mu cipue cuma cije casa kunonga kucasa kusuana vuntu nguange, njaluile na vikashama ku Efeso, cuma cije kucenonga. 51 Taleni, njilinakumileka nga vakakutsa kuvakasanguka, "kaha tuyeni tulie na vushueka, tuvavoshe kutukatsi, vuno honi tu vavoshe kunua omuo imene tutsa." 33 Keti vamikuise "omo vakatuhimpula. 52 Mukantsimbu lika ngue muje vantu vavapi vapihisa visinganieka viacili." 34 Hilukeni mulikakapula lisho, aluneta yamanamanusui. Omuo kuvisinganieka vieni via cili, kaha keti mukalingeho luneta lunkoya, kaha vatsi vakavasangula, kuakuhona vupi naua, omo vamo kuvesi na mana a Njambi kunonga naua, kaha vaka tuhimpula. 53 Omuo njihandeka eci na shuamua yeni. 35 Vuno honi umo muvila ou uakunonga unapande kuzala uje uakuhona akehula nguendi, "Nkuma vakakutsa vakavasangula kunonga, omuo muvila ou ua kutsa unapande kuzala vati? Kaha namuvila uacifua muka vakeja nauo?" 36 uje uakuhonoua kutsa. 54 Omuo cije cakunonga Yeni vantu vavilema vije mukuna kuvie kuija ku muono kuvanga noho vinatsi. 37 Kaha vije vimukakunu keti ukeuo muvila uje ukakalako, vuno honi nona, yatiliku cipue nona yacili yoshe. 38 Vuno honi Njambi akahana mivila kuya muje muanahanguilamo, kaha ku nona na nona ili yoshe na muvila uayo. 39 Omuo keti mivila yoshe yapua ya kufilua, vuno honi kuli umo uacifua ca vantu, mukuavo ua tusitu ukuavo ua tuzila kaha na ukuavo ua vantsi. 40 Kaha kuli mivila ya muilu na mivila ya ha mavu, vuno honi vumpau vua muilu vuapua vumo, kaha vumpau vua ha mavu vuapua vueka naua. 41 Kuli vumpau vumo vua litangua, kaha vukuavo vumpau vua ngonde, kaha vukuavo naua vumpau vua vitangatanga, omo tangatanga ya liseza ku tangatanga ikuavo mu vumpau. 42 Nankuma omo mukemovene mucinifu na kusanguka ca vatsi. Omo cije civanakunu cikanonga, vuno honi cije civanasangula kucikanongo. 43 Vaukuna kua kuhona kasingimiko, kaha vausangula mu vumpau, kaha naua vaukuna mu kuzeya, vuno honi vausangula mu nzili. 44 Vakautsindi oku ucili muvila ua vuntu, vuno honi vakausangula uku uli mu cimbembesi, kaha nga kuli muvila ua vuntu, kaha kuli na muvila ua cimbembesi naua. 45 Nankuma vacisoneka ngeci, "Yala uakulivanga Andama, uapuile muntu uakuyoya," vuno honi Andama uamamanusui uapuile muntu uakuyoya uakuhana cimbembesi. 46 Vuno honi keti via ku cimbembesi viapua via kulivanaga, vuno honi via vuntu, kaha ambahoni via ku cimbembesi. 47 Muntu uakulivanga uahumininire a mavu, uje muntu uakuhuma mpumputa, kaha muntu uamucivali uahumine muilu. 48 Ngue muje uapuile muntu ua kuhuma ku mpumputa, mukemo vene muvanafu na vaje vahuma ku mpumputa, kaha ngue muje naua muanapu muntu uje uakuhuma muilu, mukemo vene muvanafu na vaje vahuma muilu. 49 Ngue mujevene mutunasemuka ku cifua ca muntu uje uahumine ku mpumputa, mukemo vene naua tukakala na cifua ca muntu uje uahumine muilu. 50 Vamuanetu njili na cifua ca muntu uje uahumine muilu. 51 Taleni, njilinakumileka evi nguange muvila na maninga kuviasa muli Kilistu Yesu muene yetu, njikatsi ha litangua kusuana vumuene vua Njambi, mucifua cimovene na litangua! 52 Mukantsimbu lika ngue muje vantu vavapi vapihisa visinganieka viacili." 53 Omuo njihandeka eci na shuamua yeni. 54 Omuo cije cakunonga Yeni vantu vavilema vije mukuna kuvie kuija ku muono kuvanga noho vinatsi. 55 "Tala kutsa, nkuma kuhiana cove cili kuli? Tala kutsa, vusungu vove vuli kuli?" (Hadès g86) 56 Vusungu vua kutsa vuapua vupi, kaha nzili ya vupi yapua lishiko lia Mosesa. 57 Vuno honi tuttsasela kuli Njambi uje akatuhana kuhiana kuhitila muli Muene uetu Yesu Kilistu. 58 Nankuma vamuanetu vange vanjazanga, imaneni ngo kuakuhona kuliningga. Ntsimbu yoshe pangeni na nzili mu vipangi via Muene, kumuntatekeya ngueni vipangi vieni vije muli nakupanga muli Muene kuviyi muangoco.

16 Honi kuya ku vipande viakukuasa vantu va Njambi vakulela, ngue muje munjashikilile vikungulukilo viaku Ngalatiya, ngecivene nenii munapande kucilinga. 2 Lia calumingu na calumingu, umo ku umo ueni napande kutulikako cuma cimo kumukulo, ngue muje mumunaselamo, linga omo njikeja keti kukakale naua vije viakukuasa. 3 Kaha omo njiheta, njikatuma vaje vamunahangula namikanda linga vakambate vuana vueni ku Yelusalema. 4 Nga cimuesa ngeci nange naua njinapande linga njiyeko, kaha vakaya hamo nange. 5 Njikamimeneka hanima yakuhiha mu Masendoniya, omuo yange njinapande kuhita mu Masendoniya, 6 kaha njikakala neni ciupe ku ntsimbu ya cisika, linga honi mukanjikuase muvuasi muvungezi vuange koshe kuje kunjikaya. 7 Omuo kunjitondo kumimona lika na kumihitilila kuahi, vuno honi njatsiliela kukala neni mu vintsimbu, nga Muene acitavesa. 8 Vuno honi njikakala mu Efese noho ha litangua lia Pantekosita. 9 Omuo vananjishokuelela cikolo cakama cakupanga vipangi viacili, kaha wavengi vakakunjilisa. 10 Omuo Timateo a keja, munapande kumutambula muacili hhakati keni, omuo ali nakupanga vipangi via Muene, ngue

yange. **11** Nankuma keti kukale umo amuyengule, mukuaseni vuasi muvungezi vuendi mu ciyulo, linga ahiluke kuli yange, omuo njamuvandamena hamo na vamuanetu. **12** Kaha ali muanetu Apolo, ntsimbu yoshe njikamusindiya cikuma linga akeje nakumimeneka hamo na vamuanetu vakuavo, vuno honi te keti cizango cendi kuija vuavuno vene, vuno honi akeja omo akauna ntsimbu. **13** Taleleni, imanene ngo mulutsilielo lueni, mpueni vaka kusimpa, mpueni vaka kukolesa. **14** Eceleni vioshe vije vimulinga muvilinge mu cizango. **15** Vamuanetu honi muatantekeya ngueni, ntanga ya Setefanase ikeyo yapuile ya kulivanga kutenguluka mu Akaya, Kaha valihana vakevo vavenia kuvipangi via vantu va Njambi vakulela, **16** kaha njimilambelela ngeci mukave vantu ava na kuli va kakupanga vakuavo na vakakuhundangana hamo navo. **17** Njavuahellele cikuma hakuija ca Setefanese na Fotunatase na Akaikase, omuo vakevo vanapumo mukunjikuasa omo yeni muvahiko. **18** Omuo vanavuahela cimbembesi cange, neci ceni naua. Vantu vanga cije vanapande kuvanuka naua. **19** Vikungulukilo via ku Asiya viatuma vihindu. Akuila na Pilisila, hamo lika na cikungulukilo ca mu njivo yavo, vamimene ka muli Muene. **20** Vamuanetu vanamimeneka. Lihinduiseni umo na mukuavo nakulitsema ca kulela. **21** Yange Paulu njili nakusoneka vihindu evi na livoko liange vevenia. **22** Nga uoshe kesi na cizango hali Muene, vamusinge! Muene uetu Ija! **23** Kavumbi ka Muene Yesu kakale nenii. **24** Cizango cange cikale nenii mu va voshe muli Yesu Kilistu. Amen.

2 Kolinte

1 Mukanda uakuhuminina kuli yange Paulu, kanganda ua Kilistu Yesu ku cizango ca Njambi, njili na Timateo muanetu. Tulinakusonekela ku cikungulukilo ca Njambi cije cili ku Kolinte, naku vantu va Njambi vakulela voshe vaje vali mu Akaya muoshe. **2** Kavumbi na ciyulo vikale kuli yeni vije vihuminina kuli Njambi Tatetu na Muene Yesu Kilistu. **3** Tushangazala Njambi Ishe ya Muene uetu Yesu Kilistu, Tate ua cikeketima, ikeye Njambi kuje kukahumu vukuasi vuoshe! **4** Ikeye mukakutuzembeleka mu tuyando tuetu tuoshe, ngeci netu linga tuase kuzembeleka vaje vali mu tuyando tuakuliseza seza, na kuzembeleka cije kuatuzembelekele naco yetu ca kuhuminina kuli Njambi. **5** Ngue muje mutukalipangela mu vuingi mu tuyando tua Kilistu, mukemo vene naua tuli nakulipangela mu vuingi mu vukuasi vua Kilistu. **6** Nga tuyanda, tuyandela kuzembeleka na kuovoka ceni, cipue nga vatuzembeleka kaha nenii naua vamizembeleke, kuzembeleka cije ciminehela lukakateya na kusimpa mu tuyando tuakulifua tuije tutulinakuyanda netu naua. **7** Nankuma, kutsiliela cetu muli yeni cakolo, omuo tuatantekeya nguetu ngue muje mutuli nakulipangela hamo mu tuyando tuetu, mukemo naua vene mutukalipangela hamo mukuzembeleka cetu. **8** Vanuatetu omuo kututondo linga mukale kunzimba ha tuyando tuije tuahitilemo tele tuli mu Asiya. Omuo tuakele mulamba cikuma, ngeci kutuakele nakutsiliela nguetu tukayoya naua. **9** Tuayonguele nguetu kutsa vene vacihakele hali yetu, vuno honi eci calingiuile ngeci keti tulitsilielie yetu vavenia, vuno honi kuvanga kuli Njambi lika uje muka kusangula vatsi. **10** Uatuhumisile mu vushonde vuakama vua kutsa, kaha akatuovola, hali ikeye tunahaka kutsiliela cetu ngeci akatuovola naua. **11** Neni naua munapande kutukuasa na malombelo eni ngue muje muli nakutukuasa ha malombelo eni akutulombelela, linga wavengi vakahane citsatsela omuo yetu na omuo ya cikuitsulo civatuhanene yetu cinapu cikumbululo ku malombelo amengi. **12** Omuo kulihalesa cetu kukekuo oku, vukaleho vua visinganieka vietu via kuyoya cetu hano ha mavu, kaha cikuma vene na hali yeni, nakulela na vusunga vuakuhuma kuli Njambi keti na mana a vuntu kuahi vuno honi na kavumbi kakuhuma kuli Njambi. **13** Omuo tukamisonekela lika vije vimuasa kutanda na kuvuisisa. Kaha njitsiliela ngeci mukaviuvuisa mukushula. **14** Ngue muje mumunovuile ku vimo, ngeci muapande kulihalesa omuo yetu kaha netu

naua tulihalesa omuo yeni ha litangua lije lia Muene uetu Yesu. **15** Omuo cilivene njavitantekeyele viuma evi, njatondele kujia kuli yeni hakulivanga linga ngeci muvuahelele luvali. **16** Njatondele kumimenekaza ha vungenzi vuange vuakuya ku Masendoniya, kaha naua nahakuhiukamo kuhuma ku Masendoniya, ngeci njjuane ngila yakunjikuasa ha vungenzi vuange vuakuya ku Yundeya. **17** Omo njatondele kulinga eci, nkuma njakele na mitima ivali ndi? Cipue nkuma njikalingi matumbe ange ngue vaka mavu vaje valivuahesela kuhandeka nguavo "Eyo," na "kuahi," ha ntsimbu imolika ndi? **18** Ngue muje cilivene Njambi uapua uakulongua, lizi lietu kuli yeni kuliapiule, "Eyo" na "kuahi." **19** Omuo Yesu Kilistu Muna Njambi, uje ituambuluile hhakati keni, kuli yange na Silase na Timateo, kapuile "Eyo" na "kuahi" vuno honi muli ikeye ntsimbu yoshe muakala lika "Eyo," **20** Omuo vikulaheso vioshe via Njambi vikauana "Eyo" yavio muli ikeye. Omuo ha cuma eci mukemo tukahandeka "Ameni," khuitila muli ikeye ku vumpau vua Njambi. **21** Vuno honi Njambi ikeye akatukolessa ngo muli Kilistu, na kutuvuavesa yetu. **22** Nahaka kapateso kendi hali yetu, na kutuhana Cimbembesi cendi mu mitima yetu kupua ngue vikulaheso vije vianatutulikila kulutue. **23** Vuno honi njitumbula Njambi kupua mukaleho uange, atantekeya mutima uange! Mu ngila ya kumitetela njayonguele ngeci keti njiye ku Kolinte. **24** Keti ngue tuli nakumisindya vije vimunapande kutsiliela kuahi, tulinakupanga hamo neni omuo yanzolela yeni, omuo yeni munemana ngoo mu lutsilie loueni.

2 Omuo, njayonguele mu mutima uange nguangue kunijkejaho naua kuli yeni nakumiuvuisa kupihia ku mitima. **2** Omuo nga njikamiuvuisa kupihia, kaha iya naua akanjivuisa kuvuahelela nkuma keti vasevo vene vaje vanjinovuisa kupihia ndi? **3** Kaha njasonekele ngue muje vene munjasonekelelemo, linga omuo njikeja keti njikakale mulamba kuli vaje vanapande kunjivuahela, omuo njamitsiliela yeni voshe, ngeci nzolela yange ikeyo vene nzolela yeni muvavoshe. **4** Njamisonekelele nakupihilila cakama cikuma na kulinienga mu mutima na misozi yaingi, ngeci keti njimipihiise ku mutima, vuno honi linga mutantekye cizango cakama cije cinjakala naco hali yeni. **5** Vuno honi nga umo na vulumuina mukuavo, kavulumuinie vuno honi na kavumbi kakuhuma kuli Njambi. **6** Omuo eci cinapumo kuli muntu uje cikuma yange ngue muje muanavulumuina yeni voshe, omuo kunjatondele ngeci njipue uamakalu honi nga umo na vulumuina mukuavo, kavulumuinie vuno honi na kavumbi kakuhuma kuli Njambi. **7** Omuo eci cinapumo kuli muntu uje ivanahana kashitiko kuli vantu voshe wavengi. **8** Kaha mukushula, nua cipue ngocovene munapande kumukonekela na kumuzembeleka, keti ngoconi akakala na vusiu

cikuma. 8 Nankuma njimilomba nguange mu mumuese cakutsitsivala. 8 Nkuma vipangi via Cimbembesi cilivene nkumani muamuzanga. 9 Omuo eci cikeco kuvikapu via vumpau cikuma kuma ndi? 9 Omuo nga canehe sele linga njisoneke uje mukanda, ngeci njase kuakele vumpau mu vipangi vije vianehele cihiso. kumieseka na kumona nga yeni muononoka mu Kaha vipangi vije via vusunga vinapande kuvipulakan vioshe. 10 Muntu uoshe uje imukonekela nange cikuma ku vumpau. 10 Cilivene ha cuma eci, cije naua njimukonekela, kaha vije vinjinakonekela, nga cakeleho na vumpau kucesiho naua na vumpau, njakonekela vioshe kaha cinapu omuo yeni ku mesho omuo ya vumpau vuje vua cihana. 11 Omuo nga a Kilistu, 11 linga Satana keti atuhiane, omuo yetu vije viatsitsivalele viezile na vumpau kaha vukahiana kutuesi kunzimba namatumbe endi. 12 Omo njaile ku vati vumpau vuje vua viuma vije kuviekuhua. 12 Tolouasi na kuambulula muzimbu uacili ua Kilistu, Nankuma tuli na kutsiliela eci, kaha tunasimpi cikuma. vanjishokoluelele cikolo kuli Muene. 13 Vuno honi 13 Yetu kutuapuile ngue Mosesa uje uafukile lilesu njaliniengele cikuma omo kunjauanene muanetu ku cihanga cendi ngeci vantu va Isaleli keti vamone Tito kuje. Nankuma njavasezele, nakutualelelaho vumpau vuje vuakele nakutsitsivala. 14 Vuno honi kuya ku Masendoniya. 14 Vuno honi njitsantsela mana avo va akolesele, omuo kuneha na ku litangua kuli Njambi, uje kuitila muli Kilistu ntsimbu yoshe lino omuo nga vatanda litavasano lia laja, lije lilesu lia akatutuamenena yetu mu kuhiana, kaha kuhitila muli kulifua hangavene liakala liakuhona kufukula omuo yetu akashanduola luengo luacili lua mana endi kuvanga lika kuhitila muli Kilistu amba lihume. 15 kuoshe. 15 Omuo tuapua ngue luengo luacili lua Eyo, nakuneha na ku litangua lino ntsimbu yoshe Kilistu kuli Njambi hhakati kavaje vali na kuovoka na nga vatanda Lishiko lia Mosesa, kaha mu mana avo hhakati kavaje vali nakanonga. 16 Kaha kuli vamo vanuka lika lije lilesu. 16 Vuno honi omuo muntu nga napu luengo liakuhuma kukutsa nakuya kukutsa, kaha atengulukila kuli Muene kaha lije lilesu vana lihumisa. ku veka napu luengo lua kuhuma ku muono nakuya 17 Honi Muene ikeye Cimbembesi kaha kuje kuli ku muono. Nkuma iya honi napuisamo ha vuima Cimbembesi ca Muene kukeko kuli kupatuka. 18 Kaha evi? 17 Omuo kutuafuile ngue vaje vakalandesa yetu voshe na vihangna via kuhona kufukula lilesu lizi lia Njambi, vuno honi ngue vamala va vusunga vaje vamuesa vumpau vua Muene vanatuhimpula vaje vavanatumu kuli Njambi, ku mesho a Njambi mucifua cendi kuhuma haseteko imo ya vumpau tuhandeka muli Kilistu. nakuya haseteko yeka, omuo eci cihuminina kuli Muene ikeye vene Cimbembesi.

3 Nkuma tuaputuka kulinzungboka yetu vavenia naua ndi? Cipue nkuma yetu tunapande kulinga ngue muje mu vakalingi veka, kukala na mikanda ya vukaleho vuetu kuli yeri cipue yakuhuma kuli yeri ndi? 2 Yeni vene vavenia munapu mukanda uetu uavukaleho, uje vanasoneka mu mitima yeri linga vautantekeye na kuutanda kuli vantu voshe. 3 Kaha yeri mumuesa ngeci munapu mukanda uakuhuma kuli Kilistu uje utunaneha yetu. Uje keti uakusoneka na tinta, vuno honi na Cimbembesi ua Njambi uakuyoya, keti uakusoneka ha vitale via mavue vuno honi ha vitale via mitima ya vantu. 4 Oku kukeko kusimpa kuje tuli naco kuhitila muli Kilistu hali Njambi. 5 Keti ngue nguavo yetu vavenia tuasa kulinga cili coshe cije cija kuli yetu vuno honi vioshe vije vituasa kulinga vikahuminina kuli Njambi. 6 Ikeye na tuasesa kupua vangamba valitavasano lia lihia, lije keti liakusoneka, vuno honi lia mu cimbembesi. Omuo liakusoneka linea kutsa, vuno honi lia Cimbembesi linea muono. 7 Honi nga vije vipangi vianehele kutsa wavicokuele mu visona ha livue, kaha viezile na vumpau vuangacije ngeci vaka Isaleli kuvasele kutala ku cihanga ca Mosesa omuo ya kuvikula cipue vene omuo capuile

4 Nankuma, omuo kuhitila mu cikeketima ca Njambi ngeci tuli na vipangi evi, kaha keti tuzeye. 2 Tunaviana viuma via vushueke via shuamua, kutuekupangesa makuli kaha naua kutuekuhandeka lizi lia Njambi mu makuli. Vuno honi hakuhandeka vusunga tulizumboka yetu vavenia kumana a muntu uoshe ku mesho a Njambi. 3 Kaha cipue vene nga muzimbu uacili uetu vanaushueke, kaha vanaushuekela lika kuli vaje vanonga. 4 Kuli vakevoni njambi ua mavu aua napuisa mana a vaje vaka kuhona kutsiliela vupuputa linga keti vamone ceke ca muzimbu uacili ua vumpau vua Kilistu, ikeye uje cipue ca Njambi. (aiōn g165) 5 Omuo vije vitukambulula kutuekuliambulula yetu vavenia, vuno honi Yesu Kilistu hakupua Muene, kaha netu naua tunapu vangamba veni omuo ya Yesu. 6 Omuo Njambi ikeye vene uahandekele nguendi, "Eceleni ceke citue ha milima," Njambi ikeye vene uatuililie mu mitima yetu mukutuhana ceke ca mana a vumpau vua Njambi ku mesho a Kilistu. 7 Vuno honi tuli na vufuko ovu mu vindeho via vuma mukumuesa ngeci nzili yakama yakala kuli Njambi keti kuli yetu. 8

Tukakala mu vukalu mu vi ngila via kuli sezza sezza, kuimbo kuli Muene. 9 Nankuma cipue tuli kuimbo indi vuno honi kekutuhiana, akatukuomouesa vuno honi tuvahiko, vitukandondoni kumuvuahaleesa. 10 Omuo ku ekutumanusula kutsiliela coshe. 9 Vakatupakesa tuva voshe tunapande kusholoka ku citumamo ca vuno honi kekutuseza, vaka tuvulumuina vuno honi kusompa ca Kilstu, linga umo na umo atambule vucili kuvekutunongesa. 10 Ha vintsimbu vioshe tukambata cipue vupi kuya ku vije vianapanga mu muvila. 11 kutsa ca Yesu mu mivila yetu, linga muono ua Yesu Nankuma, omuo ya kutantekeya kuivuila Muene liova, vaumone mu mivila yetu. 11 Omuo tuyoya ntsimbu tusindya vantu vuno honi Njambi ikeye atantekeya yoshe tuli mu makalu akutsa omuo ya Yesu, linga muje mutuafua kaha njatsiliea nguange nenii vene muono ua Yesu ulimuese mu mivila yetu, ije yasa naua muacitantekeya mu mana eni. 12 Kutuesi nakuli kutsa. 12 Nankuma kutsa cili nakupanga muli yetu, zumbuoka yetu vavenia kuli yeni naua vuno honi vuno honi muono uli na kupanga muli yeni. 13 kumihana cije cilingisa linga mulihalese omuo yetu, Nankuma omuo tuli na Cimbembesi ca kulfua ca ngeci linga nenii cimiasiuiise kukumbulula vaje vali lutsilielo ngue muje muakala naco uje uasonekele na kulihalesa vakevo vavenia ku mesho a vantu keti nguendi, "Njatsilielele kaha njahandekel," Netu naua ngue ha vilinga viavo. 13 Omuo nga yetu kutuesi tutsiliea ngeci tukahandeka. 14 Ha kutantekeya nakusinganieka muacili, kaha cinapu omuo ya Njambi. ngeci uje uasanguile Muene Yesu akatusangula netu Kaha nga naua tusinganieka muacili kaha cinapu naua hamo na Yesu nakutuneha yetu hamo nenii omuo yeni. 14 Omuo cizango ca Kilstu cikeco ku mesho endi. 15 Omuo vioshe evi vinapu omuo cikatuendesa, omuo cilivene tutantekeya nguetu yeni, linga omuo kavumbi kaheta ku vantu wavengi umo uatsililile voshe. Nankuma voshe vanatsi. 15 cikuma nkuma kaha kavuezelela kuhana kutsatsela Kaha uatsililile voshe, linga voshe vaje vayoya keti ku vumpau vua Njambi. 16 Nankuma keti tuhonoue. Cipue vene oku muvila uetu ueahambaza uli na kuzeya vuno honi muvila uetu uamu ntima vali nauuilinga vuha ntsimbu yoshe. 17 Omuo tuyando otu tua ntsimbu ya indende tuli nakulungisa yetu kulinuahesela kutambula kavumbi kayaye kaje kakama cikuma kupulakana tuyando tuje. (aiōnios g166) 18 Omuo yetu kutueku yongola viuma vije vivamona vuno honi viuma vije kuvekumona, omuo viuma vije vivamona viapua via kantsimbu lika vuno honi viuma vije kuvekumona viapua via yaye. (aiōnios g166)

5 Omuo tutantekeya nguetu, nga mbalaka ya hano ha mavu ije ituakalamo vainongesa tuli na njivo kuli Njambi, njivo ije keti yakutunga na mavoko vuno honi ya yaye muilu. (aiōnios g166) 2 Hano cilivene tuli nakulikemanga, kaha tushunguiya cikuma Njambi linga atuzike muvila uje ukapua ngue njivo yetu ya muilu. 3 Linga hakuuzala kaha keti tukakale vuntselentsele. 4 Omuo tucili na kuyoyela mu mbalaka eyi, tututumuisa na tuyando, keti ngue nguavo tutonda linga vatuhumise muvila ou uaka ntsimbu lika, vuno honi linga hanga vene vatuzikeuo ngeci uje muvila uakutsa vaumine ku muono. 5 Uje natuvuahesela cuma eci ikeye vene Njambi uje natuhana Cimbembesi kupua fueto ya kushulisia cikulaheso. 6 Nankuma ntsimbu yoshe tuna simpi cikuma. Tuatantekeya nguetu omuo tucili kuimbo mu muvila kaha tuli kulahako na Muene. 7 Omuo tukende na lutsilielo keti na mesho. 8 Tuasimpi cikuma kaha tuasa kuhuma mu muvila ou nakuya

valiyoyele vakevo vavenia vuno honi hali ikeye uje omuo yavo ngeci uatsile kaha vanusanguile. 16 Nankuma hume hano honi, kutukambata mutu uoshe kuya ku cifua ca vuntu, cipuevene nguavo ntsimbu imo tuambatele Kilstu mu cifua ca vuntu, vuno honi kutuka kutukamuambatamo naua. 17 Nankuma, nga kuli umo uje ali muli Kilstu, kaha napu kutanga ca ciha. Kaha via laja vinahiti, taleni, viavihia vineja. 18 Vioshe evi vihuma kuli Njambi, uje kuhitila muli Kilstu uatukonekelele linga tuije kuli ikeye kaha uatuhanene cipangi ca kulikonekela umo na mukuovo. 19 Kaha kuhitila muli Kilstu, Njambi uakonekelele mavu naku aneha kuli ikeye vavenia cakuhona kutanda milonga yavo ije yakuvaluisa nayo kaha nakundika kuli yetu muzimbu uakulikonekela umo na mukuovo. 20 Nankuma, yetu tunapu vaka kuimanena Kilstu, Njambi alina kumilania kuhitila muli yetu. Tumilambelela hali Kilstu, likonekeleni kuli Njambi. 21 Kaha omuo yetu, Njambi uamupuisle muka vupi uje katantekeyele vupi, linga kuhitila muli ikeye ngeci tupue vaka vusunga kuli Njambi.

6 Hakupua vaka kupangela hamo na Njambi, tumilambelela nguetu keti mutambule kavumbi ka Njambi nakukecela linga kaye mungoco. 2 Omuo Njambi nahandeka nguendi, "Omuo ntsimbu yacili yahetele njamivuillile, kaha njamikuasele ha litangua lia kuovoka." Taleni, honi ntsimbu yacili ino, taleni, honi litangua lia kuovoka lino. 3 Kaha tuli na kueseka linga keti tuhake citsuntsuiso mu ngila ya mutu uoshe, linga keti vakauane mulonga na vipangi vietu.

4 Vuno honi hakupua vangamba va Njambi tulihana hakulivanga nguange muli mu mitima yetu, tukatsa yetu vavenia mu vioshe kuhitila mu lukakateya hamo na kuyoya hamo. 4 Njili na lutsiluelo luakama luakama, na mu tuyando, na mu lamba, na mu muli yeni, njili nakulihalesa cikuma muli yeni, kaha vitanga, 5 na mu vipumpu, na mu tumenga, na mu njashulu na kusimpa na mu tuyando tuetu tuoshe kulua, na mu kuhundangana, na mu cilavu lavu, njili na nzolela yakama. 5 Omuo cipueveme tuezile na mu njala, 6 na mu kulela, na mu mana, na mu mu Masendoniya mivila yetu kuyahuimine vuno honi kusimpa, na mu ngozi, na mu Cimbembesi Uakulela, ntsimbu yoshe tuakele mulamba kulua na veka kaha na mu cizango ca vusunga, 7 na mu kuhandeka naliova muli yetu. 6 Vuno honi Njambi uje muka ca vusunga, na mu nzili ya Njambi, na mu vitua via kusimpisa vaje vanazeye, uatusimpisile mukuija ca vusunga via ku livoko lia cilio na lia cimoshue. 8 Mu Tito, 7 kaha keti lika hakuija cendi lika vuno honi naua kasingimiko na mukuhona kasingimiko, mukutushaula nakusimpa cije civamusimpisile muli yeni ngue muje na muku tushangazala. Vali nakutuambata ngue muatulekele cishota mitima ceni, nakulila ceni, na tuvaka makuli vuno honi tuvaka vusunga, 9 ngue vaje cizango ceni cakama cikuma hali yange linga nzolela kuvatutantekeya, vuno honi vatutantekeya, ngue vaje yange ipue yakama cikuma. 8 Omuo cipueveme vanatsi, kaha taleni tuyoya ngue vaje vali hakashitiko, njamivuisile vusiua na mukanda uange, kunjalipayele vuno honi kanda vavatsihe, 10 ngue vaje vali mu (cipueveme nguavo njalipayele), omuo njamuene vusiua, vuno honi ntsimbu yoshe tujolela, ngue ngeci uje mukanda uamiuvuisile vusiua cipueveme vihutu, vuno honi tukapuisa vantu wavengi kupua capuile mukatsimbu lika. 9 Ngue muje mucinafu vaka kufuka, ngue vaje kuvesi nacimo, vuno honi tuli njivuahelela, keti ngue nguavo omuo muakele na navioshe. 11 Tunahandeka mua vusunga kuli yeni vusiua vuno honi omuo vusiua vueni vuapuile vua vaka Kolinte, tunashokolola mitima yetu kuli yeni. 12 kutenguluka ku vupi vueni omuo muovuile vusiua vua Kutuesi nakuvindika cizango cetu kuli yeni, vuno honi vunjambi, kaha kumuayandele muangoco homo yetu. yeni muli nakuvindika cizango ceni kuli yetu. 13 Kaha 10 Omuo vusiua vua vunjambi vukanehe kutenguluka omuo yeci, njihandeka kuli yeni ngue vana vange, cije cituala kukuovoka kaha kucekuneha kulipaya, shokololeni mitima yeni neni naua. 14 Keti mupangele vuno honi vusiua vua mavu vukanehe kutsa. 11 hamo na vaje vaka kuhona kutsiliela. Omuo nkuma Omuo taleni vusunga vua vusiua vua vunjambi vuje vusamba muka vuliho hali vaka vusunga na vaje vivunaneha muli yeni, cilivene muje muvunamuesa vaka kuhona kutsiliela? Cipue nkuma vumo muka vuli vusunga vueni, taleni vutemu vuje vuasholokele, ha ceke na milima? 15 Nkuma vumo muka vuliho kuli komokela eci, cishota mutima eci, na cizango hali Kilitu na Satana? Cipue nkuma kulifua muka cakama eci, na kashitiko kakama aka. Mu vintsimbu ciliho hali vaka kutsiliela na vaka kuhona kutsiliela? vioshe mualimuesa yeni vavenia ngeci kumuesi na 16 Nkuma Njivo ya Njambi ili na litavasano muka na mulonga mu cuma eci. 12 Nankuma cipue vene tumponia? Omuo yetu tunapu Njivo ya Njambi, Njambi njamisonekelele mukanda, kuuapuile ya mulonga ua ua kuyoya, ngue muje muahandekele Njambi nguendi, umo uje ualingile vupi cipue ha mulonga ua umo uje "Njikakala muli vakevo nakuenda hakati kavo, kaha ceni cakama hali yetu linga cisholoke kuli yeni ku vange." 17 Nankuma, Muene nahandeka nguendi, mesho a Njambi. 13 Nankuma vatuzembeleka. Kaha "Humeni muli vakevo, kaha litepeni navo. Kaha keti mukutuzembeleka cetu tuavuahelela cikuma omuo mukuate via mazilo, ambahoni njikamitambula. 18 ya nzolela ya Tito, omuo mana endi anahuimi omuo Kaha Muene Uanzili yoshe nahandeka nguendi, yeni. 14 Njaliholesele kuli ikeye omuo yeni, kunjeweille Njikapua nji Ishueni, kaha mukapua vana vange va shuamua vuno honi omuo ngue muje vene vioshe vamala na va vampievo."

7 Nankuma vamuanetu, omuo tuli na vikulaheso evi tuyeni tulilese yetu vavenia ku vioshe vije vijualesa muvila na Cimbembesi. Kaha tuyeni tulilese mua vusunga omuo yakuivuila Njambi liova. 2 Tushokolueleni mitima yeni, naumo uahi utunapihisia, kaha naumo uahi utunazimbalesa lutsiluelo luendi kaha naumo uahi utunkuisa. 3 Kunjesi nakuhandeka evi mu kumisompa, ngue muje munjahandekele

15 Kaha cizango cendi hali yeni capua cakama cikuma omuo nga anuka kuononoka ceni voshe, na liova nakujaja cije ciuamutambuile naco. 16 Njivuahelela omuo njili na lutsilielo lua kusimpa muli yeni.

8 Vamuanetu tutonda linga mutantekeye, ha kavumbi ka Njambi kaje kavanamuesa mu vikungulukilo via Masendoniya, 2 omuo cipueveme vakele

muviyeseke viakama, vuno honi nzolela yavo yapuile vikungulukilo linga ende netu mu vipangi evi via yakama ngeci vakele nakuhana na mutima umo kavumbi vije vituli nakulinga, omuo ya vumpau vua oku cipuevene vapuile vihutu cikuma. 3 Omuo Muene nakumuesa vucili vuetu. 20 Tulinakulinga vakele nakuhana muvaselelemo muoshe, ngue muje muacili linga keti kukakale umo akatupaye ha vuana munjicambululiamo, vakele nakuhana kupulakana ovu vuacili vuje vutuli nakulinga. 21 Omuo tutonda muvije vivakele navio. Kuya ku cizango cavo, 4 kulinga lika viakasingimiko, keti lika ku mesho a vakele nakutulambelela linga tulipandakane mukulinga Muene vuno honi naua naku mesho a vantu. 22 cipangi eci cakukuasa vantu vakulela va Njambi. 5 Kaha tulinakutuma vakevo na muanetu uje ituneseka Omu keti mukemo mutuayongoluelemo, vuno honi lualuingi kaha tunamuuaana kupua ualukakateya mu hakulivanga valihanene vakevo vavenia kuli Muene viuma vioshe, vuno honi uapua uakuluangua cikuma nakuli yetu ku cizango ca Njambi. 6 Nankuma kupulakana laja omuo ya kutsiliela cendi cakama muli tuananguile Tito omuo ikeye hakupua uje uaputukile yeni. 23 Kaha hali Tito ni, napu mukuasi na mukuetu laja, napande kumanusula naua na hhakati keni mutukapangela mu vipangi vieni, kaha hali vanuanetu cipangi eci ca kavumbi. 7 Honi ngue muje mu ni, vanapu tunganda va vikungulukilo, vumpau vua mulinakutualelelaho kukala muacili mu lutsilielo, na Kilistu. 24 Nankuma mueseni ava vantu vukaleho vua mukuhandeka, namu mana, na muvusunga vuoshe, cizango ceni na vika vije yetu tukalihalesela muli yeni, na mucizango ceni hali yetu, taleni tutonda naua linga vikungulukilo vavimone.

9 Honi kucesi na seho naua yange kumisonekela ha vukuasi vua vantu vakulela va Njambi. 2 Omuo njatantekeya ngeci muakala na cizango cakkuusa, cije cinjikalihalesela omuo yeni kuli vantu vamu Masendoniya, njikahandeka nguange vaka Akaya vanalivuahesela vualumo hume muakauli kukuasa, kaha cizango ceni cinatakamesa wavengi vavo. 3 Vuno honi njilina kutuma vanuanetu linga kulihaesa cetu hali yeni ha cuma eci keti ciye muangoco, linga mulivuahesele vualumo, ngue muje munjahandekelinguange mulinge. 4 Keti ngoconi, hamo nga vaka Masendoniya vamo veja nange kaha nakuuan nguavo yeni kumualivuahesele vualumo, kaha tukevua shuama, nacimo cahi vakahandeka hali yeni omuo vamitsiliela laja. 5 Nankuma, njacisinganiekele ngeci cinapande kutuma vanuanetu linga valivange kuija kuli yeni kanda yange, linga mulivuahesela vualumo vuana vuje vumuakulahesele, linga cimuese ngeci mulinakuhana omuo mutonda kucilinga keti ngue valinakumisindiya. 6 Anukeni eci ngeci uoshe uje akuna via vindende hakatia naua via vindende, kaha uoshe uje akuna viavingi hakatia naua viavingi. 7 Umo na umu ueni napande kuhana vije vianasinganieka mu mutima uendi ku vihana, keti oku ulinienga, cipue ngue vanakusindiya, omuo Njambi uazanga uje muka kuhana na mutima umo. 8 Kaha Njambi asa kuhuhana cikuisulo coshe mu vuingi, linga ntsimbu yoshe ukale na viavingi kaha naua uase kukala na viavingi muvuingi, viakulikuasesa ku vipangi viacili. 9 Ngue muvana cisoneka nguavo, "Akahana voshe vaje vanajena, vuoshe vuendi vuapua vua yaye." (aiōn g165) 10 Kaha uje muka kuhana mbuto kuli muka kuli mukakukuna na mbolo kupua cakulia,

akamihana na kuvuezelela viuma vieni nakuvuezelela vavenia. Vuno honi omuo nga valieseka vakevo kutia ca vusunga. 11 Mukafuka mu vingila vioshe vavenia ku umo na mukuavo, kaha kuvekuivuisisa. linga mukale na ngozi yakuhana cikuma vintsimbu 13 Vuno honi kutukalihalesa mukupulakana, vuno vioshe, kaha kuhitila muli yetu ngozi yeni ikapua honi kuhalesa cetu cikapuamo kuya muje Njambi citsantsela kuli Njambi. 12 Omuo cipangi eci cimuli natuhanenamo, eci cipandakana vene na vipangi vije nakupanga keti lika cakukuasa vantu vakulela va vitunalingi kuli yeni. 14 Omuo kutuesi na kutualelelaho Njambi vaje vaka kujena vuno honi naua cinapu kuhalesa cetu ngue yetu kutuezile kuli yeni yetu kuneha kushula mu vitsantsela viavingi kuli Njambi. 13 tuapile vakulivanga kuhuma kulahako kuija kuli yeni, Omuo ya cipangi cije yeni munamuesa yeni vavenia, na muzimbu ua cili ua Kilistu. 15 Kutukalihalesa wavengi vakalemesa Njambi ha kuononoka cije kupulakana seteko yetu mu vipangi vije vivanalingi cinalipandakana nakuambulula ceni ca muzimbu uacili vakuetu veka, vuno honi kutsiliela cetu cinapu ngeci ua Kilistu, kaha omuo ya ngozi yeni mukulipangela lutsilie loueni linga lulivuezele, vipangi vietu hhakati navo na veka voshe. 14 Kaha mu malombe avo hali keni linga lulivuezele, 16 linga tuase kuambulula yeni, mitima yavo ikashota kuli yeni omuo ya kavumbi muzimbu uacili keti kuli yeni lika vuno honi na mu kakama kaje kanamihana Njambi. 15 Vitsantsela vimbonge vieka, kuakuhona kuhalesa ha vipangi vikale kuli Njambi omuo ya vuana vuendi vuje kutuasa vije vivanalingi laja vakuetu. 17 Vuno honi ngue muje muvihandeka visoneka kuavio, "Eceleni uoshe uje alihalesa, alihalese hali Muene." 18 Omuo keti muntu uje alijundula ikeye vavenia ikeye uje ivakatambula, vuno honi muntu uje Muene akajundula.

10 Yange Paulu, njimilambelela nakulikehesa na kilionunesa ca Kilistu, yange uje uakulikehesa omo njilineni, vuno honi njiuakukaluu kuli yeni nga kunjesi hamo nenii. 2 Njimilambelela ngeci omo njija hamo kunjikamuesa kukaluu ngue munjitondelamo ku vantu vamo vaje vasinganieka nguavo tuayoya mu futisi ya mavu. 3 Omuo cipue vene tuayoya ha mavu, vuno honi yetu kutuekulua nzita ngue muje muvakalingilamo vaka mavu, 4 omuo vitua vije vitukalu navio keti via hano ha mavu vuno honi vikevo vili na nzili ya Njambi ije yasa kunongesa vimbonge. 5 Tukanongesa vimpata na cakutanganesa coshe cije cakulihalesa cije ciluisa mana a Njambi, kaha tukalingi viyongola vioshe kupua vunzinda linga viononoke Kilistu. 6 Kaha tukalivuahesela vualumo kuhana kashitiko ku vilinga vioshe vije viakuhona kuononoka, omo nga yeni munapuisamo kuononoka ceni. 7 Yeni mukamono lika muje viuma muvisholokelamo hambarza. Nga kuli vamo vakalitanda nguavo vapua vantu va Kilistu, kaha vanapande kusinganieka ngeci netu naua tuapua tuva Kilistu. 8 Omuo cipue vene nga njilihalesa cikuma ha nzili yakama ije Muene uahanene mukumitunga yeni kaha keti mukuminongesa, kunjika ivuila shuama. 9 Kunjitondo cimuese ngeci njilinakumiteuesa na mikanda yange. 10 Omuo vamo vahandeka nguavo, "Mikanda yendi yapua yakulema nakukola, vuno honi muvila uendi uapua uakuzeza, kaha navihandeka viendi viapua viakuhona seho." 11 Vantu ava vanapande kutantekya ngeci vije vitukahandeka mu mikanda omo tuvahiko, vikevio tukalingi omo kutuli. 12 Kutuekutonda kulijundula cipue kulisakesa yetu vavenia navamo vaje vakalijundula vakevo

11 Njishunguiya ngue munjitasoko kavundende kulinga vulema vuange. Njitaveseni. 2 Njilinakumiuvuila cipululu ca vunjambi, omuo njamikulahesa yeni kuli Kilistu mukumihana ngue shombolua ua vusunga kuli yaliendi umo lika. 3 Vuno honi njili nakuteua ngeci ngue muje linoka uakuisele Eva na kuzangama cendi ca makuli, kaha visinganieka vieni vikamituala kulahako nakuhona kuononoka Kilistu na vucili na kusungama. 4 Omuo nga muntu umo ejia nakuambulula Yesu ueka kupulakana uje ituambulule yetu, cipue nga mutambula cimbembesi ueka kupulakana uje imuatambuile, indi cipue nga mutambula muzimbu uacili ueka uakuliseza na uje umuatambuile, kaha mulihana kuli vikevio mukushula. 5 Njisnganieka ngeci kunjapuile njiuamundende kuli ava vavahandeka nguavo tunganda vakama cikuma. 6 Cipue vene nga keti njiuakulilongesa mukuhandeka muacili, vuno honi njili na mana mu vingila vioshe tunalumbununa evi muacili kuli yeni mu viuma vioshe. 7 Nkuma njalingile vupi mukulikehesa yange vavenia ngeci yeni vamijundule, muje munjambuile muzimbu uacili ua Njambi cakuhona ndando kuli yeni ndi? 8 Njevililile vikungulukilo vieka hakutambula vukuasi kuli vakevo omuo yakumiakusa yeni. 9 Kaha omuo njakele neni nakutonda vimo, kunjahanene citeli kuli muntu uoshe omuo vukuasi vuange vuakele nakuhuma kuli muanetu uje uahumine ku Masendoniya. Nankuma njalikelele, kaha njikalikela naua kupua citeli kuli yeni mu vingila vioshe. 10 Kaha ngue ha vusunga vua Kilistu uje ali hali yange,

eci kulihalesa cange kuvakaciholuesa kuluu mu vange vavenia, njakele mu vukalu kuli vaje keti vihela via Akaya. **11** Nkuma vika honi njihandekela Vayunda, njakele mu vukalu mu nganda, njakele mu eci? Omuo yange kunjamizangele ndi? Njambi vukalu mu mpambo, njakele mu vukalu ku mema a atantekeya ngeci njamizanga! **12** Kaha vije vinjikalgingi kalunga, njakele mu vukalu kuli vaka kutsiliela va njikavitualelelaho kuvilinga, linga njikahonouese makuli. **27** Njahundanganene na kupanga cikuma, vihandeka via vaje vakahandeka nguavo kuvipangi kunjakele na kukosa ku vintsimbu viavingi, njakele viavo viakulihalesa vakapanga hamo netu ngue muje mu njala na mpuila, vintsimbu via vingi cakuhona mutukalingi. **13** Omuo vantu ava vapua tunganda via kulia, njakele mulisika nakuhona vizalo. **28** Kaha va makuli, vaka kupanga va makuli vakalipuisa ku vikuavo viekani, kuli vukalu vua ha litangua na vakevo vavenia ngue tunganda va Kilstu. **14** litangua hali yange vuakushoshomua vikungulukilo Kutukomoka, ngeci cilivene cipue Satana ualipuisile vioshe. **29** Iya nazeye, nkuma yange kunjazeyele ndi? ikeye vavenia ngue kangelo ua ceke. **15** Nankuma iya ivauisilile mu vupi, nkuma yange kunjanienguele kucasa kupua ca kukomouesa nga vangamba vendi indi? **30** Kaha nga njilihalesa njikalihalesa ha viuma na vakevo naua valipuisa vakevo vavenia ngue vije vimuesa kuzyea cange. **31** Njambi na Tate vangamba va Yusunga, mamanusilu avo akalifua na vilinga viavo. **16** Njihilukilaho naua nguange, eceleri muntu uoshe keti a singanieke nguendi njicilema, vuno honi cipuevene nga mucisinganieka, kaha njitambuleni ngue vene cilema ngeci nange naua linga njikalihaleseko muvundende. **17** (Vinjili) nakuhandeka kunjesi nakuhandeka na nzili yakama ya Muene vuno honi ngue cilema mukulihalesa eci ca kusimpa, **18** nankuma omuo vavengi vakalihalesa na viuma via mavu, nange naua njikalihalesa) **19** Omuo yeni muka litavasana muacili na vilema, hakupua yeni vavenia vakuzangama. **20** Omuo yeni mukacitava cipue vene nga muntu amilinga vundungo, cipue amikuisa, cipue amizangamena, cipue uje amikehesa, cipue uje amipupa mbanda ku cihangga. **21** Na shuama yange, njihandeka nguange tuazeyele cikuma ha lievi! Vuno honi vioshe vije muntu atonda linga alihalesele, njilinakuhandeka ngue cilema, nange naua njinapande kulinaheselaco. **22** Nkuma vanapu Vahevamu ndi? Kaha nange vene nji Kahevemu. Nkuma vanapu Vaisaleli ndi? Kaha nange vene nji Kaisaleli, nkuma vapua vatekuilila va Avilahama ndi? Kaha nange vene njimutekuilila ua Avilahama. **23** Nkuma vapua va ngamba wa Kilstu ndi? Kaha yange njapua njiuakama kuvapulakana, njilinakuhandeka ngue muntu uakuzaluka, njinapanga cikuma na kuhundangana, njinakala mu kamenga vintsimbu via vingi na kunjipupa lua luingi nakutonda kunjitsiha lua luingi. **24** Ha vintsimbu vitanu vanjipupile makote makumi auana kuhumisako likote limo kuli vakuluntu va Vayunda. **25** Ha vintsimbu vitatu vanjipupile na vivanzi, kaha lumo vanjashele mavue. Kaha ha vintsimbu vitatu omo njendele mu vuato, vuje vuato vunjendelelemo vavupihiisile, ha vutsiki na mutania njakele mu mema a kalunga. **26** Ha mangenzi a mengi, njakele mu vukalu vua vindonga, njakele muvukalu ku mihuza, njakele mu vukalu ku vantu

32 Ku Ndamasika nguvulu uje uakele muintsi lia Muene Aletasa uaniungile nganda ya Ndamasiku linga vanjikute. **33** Vuno honi vanjisosele mu mutonga kuhitila mu njanena mu ciumbe, kaha njovokele mu mavoko endi.

12 Njapande kulihalesa cipue vene nacimo cahi cinjasa kuuanaho, vuno honi njitalelelaho na vimona na visolola via Muene. **2** Njatantekeya yala umo muli Kilstu uje ha miaka makumi auana laja vamutuatele ku lilu lia mucitatatu, yanini honi indi capuile ku muvila indi keti ku muvila kunjitatekeya, Njambi lika ikeye atantekeya. **3** Kaha njatantekeya ngeci yala ou vamutualele mu lihia lia Njambi yanini honi indi mu muvila cipue keti mu muvila kunjitatekeya, Njambi lika ikeye atantekeya. **4** Kaha njovuile viuma vije kuvasa kuviambulula, vije muntu kasa kuhandeka. **5** Hakuimanenako ou yala njilihalesa, vuno honi hakulimanena yange vavenia kunjikalihalesa, kuvanga lika via kuzyea cange. **6** Kaha cipue vene nga njitonda kulihalesa, kunjikapu njicilema, omuo njikahandeka Yusunga. Vuno honi kunjitondo kucilinga, linga keti muntu umo asinganieke cikuma hali yange kupulakana vije viamona muli yange cipue vievua kuli yange. **7** Kaha hakulinga yange keti njilihalese cikuma na vuingi vua visolola, ngeci vanjhakele mbimbo mu muvila, linga kanganda ua satana anjipakese, ngeci keti njilihalese cikuma. **8** Njalambelele Muene ha vintsimbu vitatu hali eci, linga cinjiseze. **9** Vuno honi uahandekela kuli yange nguendi, "Kavumbi kange kanapu kakama hali yove, omuo nzili yange yapua ya Yusunga mukuzyea." Kaha njikavuahelela cikuma nakuhalesa ha kuzyea cange linga nzili ya Kilstu ihuimine hali yange. **10** Omuo ya Kilstu, njapuisamo na kuzyea, na vituka, na kuhundangana, na mapakeso

na lamba, omuo nga njinazeye, ambahoni njikolesa. honi uapua uanzili muli yeni. 4 Omuo vamushukikile 11 Njilinakulinga ngue njicilema, muanjisindiye linga mukuzeya, vuno honi uayoya ha nzili ya Njambi. njifuemo, omuo yeni muanjitavesele. Omuo kunjapuile Omuo tuapua vakuzeya muli ikeye, vuno honi mu njiuamundende kuli vaje valitumbula vavenia nguavo vusamba nenii tukayoya hamo nendi ha nzili ya tunganda vakama, cipue vene yange nji muntu lika. 12 Njambi. 5 Lihilulenii yeni vavenia, linga mumone Vimueso via kanganda ua vusunga va vilingile hhakati indi hanga muakateya ku lutsilie lo lueni. Liesekeni keni mukusimpa coshe, na vimueso na vikomoueso yeni vavenia. Nkuma kumuatantekeyele ngueni na vipangi via kuhiana 13 Nkuma vamikehesele vati Yesu Kilistu ali muli yeni ndi? Kuvanga mulihilule hhakati ka vikungulukilo vieka, oku yange kunjapuile keti ngoconi cilivene kaha munahonoua ceseko! 6 citeli kuli yeni? Njikonekelenii ku kupihisa eci! 14 Honi Njitsiliela nguange mukauana ngueni kutuahonoue. njali vuahesela vualumo mukumimeneka ha ntsimbu 7 Vuno honi tulomba kuli Njambi ngeci keti mulinge ya mucitatu. Kaha kunjikapu citeli, omuo kunjitondo vije viavipi, keti cisholoke ngue yetu tunasa eci ceseko, vinapu vieni vuno honi yeni, omuo vana kuvapandele vuno honi linga mulinge vije via kusungama, cipue kuniunga visemi vavo, vuno honi visemi kuniunga vene oku cimuesa ngeci tunahonoua. 8 Omuo kutuasa vana vavo. 15 Njikavuahelela cikuma kuhana na kulinga vioshe hakuluisa vusunga, vuno honi vioshe kunjihana omuo ya miono yeni. Nga yange njimizanga lika omuo ya vusunga. 9 Omuo tunavuahelena ngeci cikuma, Kaha nkuma yange cinapande kunjizanga yetu tunapu vakuzeya kaha yeni muvakukolesa. kavundende ndi? 16 Vuno honi taveni ngeci yange Yetu tulinakulomba lika mutualeleleho lutue. 10 kunjapuile citeli kuli yeni, vuno honi mukahandeka Njilinakusoneka eci oku njesi hamo neni, linga ngueni njapuile muka kuzangama na kumikuisa ngeci omo njija keti cikanjikaluile mukupangesa na makuli. 17 Nkuma njamizangamenene kuhitila nzili yakama ije Muene nanjihana yakutunga kaha muli vaje njatumine kuli yeni ndi? 18 Njalambelela keti yakushandola. 11 Cakumanusuila, vamuanetu, Tito linga eje kuli yeni kaha njamutumine hamo salenio. Kakateyenii kulinga viuma via kulumbunka, na muanetu. Nkuma Tito uamizangamenene ndi? ivuileni kukulambelela cange, litavasaneni umo na Nkuma kutualingile vilinga via cimbembesi umo lika mukuavo, yoyeni mu ciyulo. Kaha Njambi ua cizango ndi? Nkuma kutuendele mumolika ndi? 19 Nkuma na ciyulo akakala neni. 12 Lihinduiseni umo na vintsimbu vioshe muka singanieka ngueni tukaliluila mukuavo na kulisemba ca kulela. 13 Voshe vantu yetu vavenia kuli yeni ndi? Ku mesho a Njambi vakulela va Njambi vanatumu vihindu kuli yeni. 14 kukeko kutuli nakuhandeka muli Kilistu, kaha vioshe Kavumbi ka Muene Yesu Kilistu na cizango ca Njambi evi vinapu via kutunga ceni vamuanetu. 20 Omuo na kilitombola ca Cimbembesi Uakulela vikale neni njiteua nguange omuo njikeja kaha njikamiuana muje voshe.

kunyatondele, kaha naua nange mukanjiuana muje kumuatondele. Kaha kukakala kuli cokota, na lifuu, na cipululu, na kuli zanga yeni vavenia, na kulishaula, na kulifueya, na kulihalesa, katumamesi kakuhona kuilamo. 21 Njili na kuteua ngeci omuo njikeja naua Njambi yange hamo akanjikehesa ku mesho eni, kaha hamo njikalila omuo ya vantu vavengi vaje valingile vupi laja kaha kuvatengulukile ku kulijalesa, na kuvupangala na ku vilinga via kuteuesa vije vivalingile.

13 Eyi inapu ntsimbu ya mucitatu ije njija kuli yeni. Mulonga uli uoshe uapande kukala na vakaleho vavalii cipue vatatu. 2 Njananguile vaje valingile vupi hakulivanga na vaje vakuavo voshe, kaha njivanangula hano oku njiuahiko, ngue muje munjalingile oku tele kunjili ha vungenzi vuange vua mucivali, ngeci nga njija naua kaha kunjikavovola, 3 omuo mutonda cimuesa ngeci Kilistu ali nakuhandeka muli yange. Kapuile uakuzyea linga amihonoue, vuno

Ngalata

1 Paulu kanganda uje keti uakuhuma ku vantu cipue kuhitila mu muntu, vuno honi kuhitila muli Yesu Kilstu na Njambi Tate, uje uamusanguile ku vatsi, **2** yange na vamuanetu voshe vaje vanjili navo, tuli nakutuma vihindu, Ku vikungulukilo via mu Ngaliati: **3** Kavumbi kakale nenii na ciyulo vije vihuma kuli Njambi Tate na Muene yetu Yesu Kilstu, **4** uje ualihanene ikeye vavenia ha vipi vietu mukutuhumisa ku vupi ovu vua vuavuno, kuya ku cizango ca Njambi yetu Tatetu. (aiōn g165) **5** Kuli ikeye kukale vumpau ku miaka yoshe ya yaye! Ameni. (aiōn g165) **6** Njalikomokela ngeci yeni voshe muahumu vuasi kuli uje uamisanene mu kavumbi ka Kilstu nakutengulukila ku muzimbu ueka. **7** Keti ngue nguavo kuli muzimbu ueka naua, vuno honi kuli vamo vaje vali nakumitananesa kaha vatonda kutangula muzimbu ua Kilstu. **8** Vuno honi cipue vene nga yetu indi kangelo uakuhuminina kuilu, uje akambulula muzimbu ueka uakuliseza na uje utuambuluile yetu kuli yeni, kaha apue uakusinga. **9** Ngue muje mutunahandeka hakulivanga, nahano hanga naua njicihandeka nguange, nga kukala umo akambulula kuli yeni muzimbu ueka uakuliseza na uje umuatambuile, kaha apue uakusinga. **10** Nkuma yange njilinakutonda ngeci vantu vanjishangale indi Njambi? Indi nkuma njilinakueseka kuvuahelosa vantu? Nga hanga njicili nakuvuahelosa vantu, ngue kunjapuile nji ngamba ya Kilstu. **11** Omuo njitonda linga mutantekeye vamuanetu, ngeci muzimbu uje yange njambulule kuuapiule muzimbu uakuhuma ku muntu. **12** Omuo kunjautambuile kuli muntu, cipue kulilongesaou, vuno honi uezile kuhitila mukusolola ca Yesu Kilstu. **13** Omuo munevu vuyoye vuange vuualaja mu futisi ya Vayunda, muje vati munjapakesele cikungulukilo ca Njambi muakupihia nakutonda kucinongesa. **14** Kaha njahianene mu futisi ya Vayunda kupulakanavaengi vaje mutunapuila hamo ku miaka hhakati ka vantu vange, njalihanene cikuma ku vilika via vatatetu. **15** Vuno honi omo Njambi uje uanjihanguile laja te kanda njisemuke, nakunjisana kuhitila mu kavumbi kendi, **16** uavuahelole cikuma hakusholola Munendi kuli yange linga njikamuambulule hhakati ka vaje keti Vayunda, kunjaile kuli muntu umo mukunjinangula, **17** cipue kuya ku Yelusalema kuli vaje vapuile tunganda yange te kanda, vuno honi njaile mu Alambiya kaha naua njahilukile ku Ndamasiku. **18** Ambahoni munima ya miaka itatu njaile ku Yelusalema mukumenekela Kayafase kaha njakele nendi kuje matangua likumi

na atanu. **19** Vuno honi kunjakamueneko tunganda veka naua kuvanga lika Tiango munaina ya Muene. **20** Muli evi njinasonekela yeni, vusunga vua Njambi kunjesi nakukuisa. **21** Ambahoni njaile ku mitambela ya ku Silia na Silisha. **22** Vuno honi hanga vene kuvanjitanetekeyele ku vikungulukilo via Kilstu via mu Yundeya, **23** vovuile lika nguavo, "Uje uatuyandesele vuno honi alinakuambulula lutsilielo luje luatondele kunongesa." **24** Kaha vahanene vumpau kuli Njambi omuo yange.

2 Ambahoni munima ya miaka likumi na iuana njaile naua ku Yelusalema na Mbanambase hamolika na Tito. **2** Njaile kuje omuo ya kusolola, kaha njaliuanene navo vaje vantuama vuno honi capuile mu vushueke kaha njavahanene muzimbu uje unjikambulula hhakati ka vaje keti Vayunda, njatondele kutantekeya muacili nguange kunjishatukila cipue njashatukilile viangoco. **3** Vuno honi Tito uje uakele nange kuvamusindiyiye linga alovoke, cipue vene ikeye uapuile Kangelengu. **4** Vuno honi omuo ya vaka kutsiliela vamakuli vaje vezile mu vushueke, vaje vezile mukuseveleka linga vakuende vungunu ha kupatuka cetu kuje tulinaco muli Kilstu Yesu, linga vatupuise vandungo. **5** Kutualihanene kuli vakevo cipue muka ntsimbu lika, tualingile eci linga vusunga vua muzimbu vavutulikile yeni. **6** Vuno honi kuli vaje vavakele nakuhana kasingimiko ngue cuma cije caseho, vuno honi muoshe muje muvafuile, kuvalumbunukile ambe cimo kuli yange, Njambi kakele na civembulu, vaje vanjihandeka nguange vantu vakulema kuvahakeleko cimo kuli yange. **7** Vuno honi mu ngila ikuavo naua omo vanuene nguavo njakakateya kuambulula muzimbu kuli vaje vakuhona kulovoka, ngue Petulu muje muakakateyele kuambulula muzimbu kuli vaje kulovoka, **8** omuo Njambi uje uakele nakupangesa Petulu ha vipangi via vaka kulovoka uapangesele nange naua kuli vaje keti Vayunda. **9** Omo vanongonuene kavumbi kaje kavanjihanene, kaha Tiango, na Kayafase, na Iuano vaje vavakele nakuhana kasingimiko ngue vantuama, havanene yange na Mbanambase livoko lia cilio mukupangela hamo, linga tuye kuli vaje keti Vayunda kaha vakevo kuli vaje vakulovoka. **10** Voshe valombe yetu linga tuanuke tuhutu, eci cikeco cuma cije cinjikatondo kulinga. **11** Vuno honi omo Kayafase uezile ku Antioke njamusembulu ku mesho endi omuo ikeye uapihisile. **12** Omuo tele kanda vamala vamo veje kuli Tiango, ikeye ualile na vaje keti Vayunda, Vuno honi omo vezile uavashondolokele nakulihumisako ikeye vavenia

mukuteua kulovoka. 13 Kaha ikeye na vakuavo nguendi, "Muli yove mafuti oshe akakuisulia." voshe Vayunda vaputukile kulinga civembulu linga 9 Nankuma, vaje voshe vantu vali na lutsilielo vene cipue Mbanambase na ikeye vamutanguile ku vanakuisulia hamo na Avilahama uje uakele na civembulu cavo. 14 Vuno honi omo njamuene nguange lutsilielo. 10 Omuo voshe vaje vajendamena ha vipangi kuvesi nakulinga viakusungama ha vusunga vua via lishiko, vali muintsi lia cisingo, omuo vavisoneka muzimbu, kaha njahandekela na Kayafase ku mesho nguovo, "Nasingiuia uoshe uje akaniungu viuma vioshe avo voshe nguange, "Nga yove, cili uje Kayunda vije vivasoneka mu livulu lia lishiko nakuvinga." uyoya ngue uje keti Kayunda vuno honi keti ngue 11 Honi calumbunuka muacili ngeci naumo uahi Kayunda, kaha uasa vati kulinga vaje keti Vayunda muntu ivapuisa uavusunga kuli Njambi ha lishiko, linga vayoye ngue Vayunda?" 15 Yetu vavenia vaje omuo "Uoshe uje alinga vusunga kuhitila mu lutsilielo Vayunda ku cisemua kaha keti vaje keti Vayunda akayoya." 12 Vuno honi lishiko kuliakundamene vaka pipi, 16 tutantekeya ngueta mutu kasa kupua ha lutsilielo, omuo "Uoshe uje avilinga akayoya uakusungama ha vipangi lika via lishiko vuno honi navio." 13 Kilistu uatukulile yetu ku cisingo ca lishiko kuhitila mu lutsilielo muli Kilistu Yesu, cipue yetu hakupua cisingo omuo yetu omuo vacisoneka nguavo, tunatsiliela muli Kilistu Yesu linga tupue vakusungama "Nasingiuia uje alishukika ha muti," 14 linga muli Kilistu ha lutsilielo muli Kilistu, keti ku vipangi via lishiko omuo Yesu ngeci vije vikuisulo via Avilahama vije kuli vaje ha vipangi lika via lishiko naumo uahi akapuila ha keti Vayunda, kaha linga tutambule cikulaheso ca uakusungama. 17 Vuno honi nga mukusetela kuetu Cimbembesi kuhitila mu lutsilielo. 15 Vavusamba linga tupue va vusunga muli Kilistu, kaha yetu vavenia vange njihana cimueso ca litangua lioshe mu muono tualuanene kupua vaka pipi, kaha nkuma Kilistu uetu, naumo uahi asa kuhumisa ku litavasano lia ikeye liavenia vupi ndi? Cilivene kuahi! 18 Vuno honi muntu cipue kuvuezelako, hanima ya kulikuta. nga naua njitunga viuma vije vinjalundumuine, kaha 16 Honi vikulaheso vivapangelele Avilahama na njalimono yange vavenia nguange muka kupihisa. 19 mutekuluila uendi. Visoneka kuvihandeka nguavio, Omuo yange kuhitila mu lishiko njatsile ku lishiko, "Nakuli vatekulula," kulumbununa vavengi, vuno honi linga njikayoye kuli Njambi. 20 Vanjishukikile hamo na Kulumbununa umo lika, "Nakuli mutekuluila uove," Kilistu, kaha keti yange naua uje ayoya vuno honi ikeye Kilistu. 17 Evi vikevio vinjili nakulumbununa: Kilistu ikeye uje ayoya muli yange, kaha na muono lishiko lije liezile ha miaka vihita viuana na makumi uje honi njiyoya mu ntsitu njiyoyela ha lutsilielo muli atatu yakunima, kuliayenguile litavasano lia laja lije Muna Njambi, uje uanjizangele nakulihana ikeye Njambi ualingile, nakuhumisa cikulaheso cendi. 18 vavenia hali yange. 21 Kunjasa kuteua kavumbi ka Omuo nga kusuana cakundama ha lishiko, kaha Njambi, omuo nga vusunga vavuuana kuhitila mu kucesi naua ha cikulaheso, vuno honi Njambi lishiko, kaha Kilistu viahi viatsililie.

3 Eni vilema vaka Ngataliya! Iya namilouo, ku mesho aveya Yesu Kilistu vamuhanene ku vivunga nakumushukika? 2 Maneni njimihule eci lika: Nkuma yeni muatambuile Cimbembesi ha vipangi via lishiko indi vukuvuilila na lutsilielo? 3 Muvilema vati yeni? Hakuputuka na Cimbembesi, nkuma manumanusula honi na ntsitu ndi? 4 Nkuma muahitila vene mu viuma viavingi muangoco ndi? Cilivene nga vinayi muangoco. 5 Nkuma uje akamihana Cimbembesi nakupanga vikomoueso hhakati keni akavipanga na vipangi via lishiko indi ha kuvuilila na lutsilielo? 6 Mukemo vene Avilahama "uatsilielelele Njambi, kaha vamutandeleleko kupua uavusunga." 7 Taleni omu mukemo mucinifu yeni vamala va lutsilielo vaje vakevo vana va Avilahama. 8 Kaha na visoneka hakumona vije vilikulutue ngeci Njambi akalinga vaje keti Vayunda kupua vaka vusunga ha lutsilielo, nakuambulula muzimbu mukulivanga kuli Avilahama

uachihanene kuli Avilahama ha cikulaheso. 19 Kaha omuo vikahoni lishiko? Valihakeleko omuo ya vupi, kuvanga noho hakezila uje mutekuluila uje ivalingilile cije cikulaheso. Lishiko valihanene kuhitila muli tungelo nakulikundika kuli muka kuimanena mukati. 20 Honi muka kuimanena mukati emanena vavengi, vuno honi Njambi uapua umo. 21 Nkuma lishiko linilakuluisa vikulaheso via Njambi ndi? Cilivene kuahi, omuo nga lishiko valihanene nguavo liyoyese, kaha cilivene vusunga ngue vuneja omuo ya lishiko. 22 Vuno honi visoneka vinahaka viuma vioshe ku vupi, linga vioshe vije vivakulahesele ku lutsilielo muli Yesu Kilistu vakavihane kuli vaje vatsiliela. 23 Honi tele kanda lutsilielo luje, vatukutile ku lishiko nakutupuisa vinzinda noho vakasholola lutsilielo. 24 Kaha na lishiko tuakele nakuliedesa kuvanga noho hezilile Kilistu, linga vatupuise vaka vusunga kuhitila mu lutsilielo. 25 Vuno honi luje lutsilielo luneja, kaha honi kutuapuila naua vinzinda va lishiko. 26 Omuo muli Kilistu Yesu muva voshe munapa vana va Njambi kuhitila mu

lutsilielo. 27 Omuo vuingi vueni vaje vavambuitikile Kilistu muli yeni. 20 Njitonda ngue njikale nenii hanoo mili Kilistu munazala Kilistu. 28 Kukuesi honi Kayunda linga citengulule lizi liange omuo njalishoshomuena cipue Kangelengu, kukuesi ndungo cipue uakupatuka, hali yeni. 21 Njilekeni, yeni vaje vatonda kukala kukuesi yala cipue mpuevo, omuo muva voshe muintsi lia lishiko, nkuma kumuekulivua lishiko ndi? munapu umo mili Kilistu Yesu. 29 Kaha nga munapu muva Kilistu, kaha muvatekulula va Avilahama, kaha muva kakusuana kuya ku cikulaheso.

4 Njilina kulumbununa nguange uje muka kusuana
nga acili kanike kaha akapua ngue ndungo cipue
vene oku ikeye vene vavenia vikumba. 2 Vuno
honi akakala mu mavoko avakakumuniunga na vaje
vavanatsiliela kuvanga noho ha litangua lije liatumbuile
ishe. 3 Kaha netu vene omo tele tu vanike tuapuile tu
vandungo va vimbembesi vije vikendesa mavu. 4
Vuno honi omo ntsimbu yahetele, Njambi uatumine
Munendi uakusemuka ku mpuevo, uakusemukila mu
lishiko, 5 mukukula vaje vakele muintsi lia lishiko linga
vatupuise vana. 6 Kaha omuo munapu mu vana,
Njambi natumu Cimbembesi ua Munendi mu mitima
yetu, uje akalili nguendi, "Ambal! Tate!" 7 Nankuma,
kuhitila mili Njambi kuuapuile naua ndungo vuno
honi muana, kaha nga unapu u muana kaha yove
muka kusuana. 8 Ku laja, omo tele kanda utantekeye
Njambi, muakele mu vundungo kuli vaje ku vuntu
keti vanjambi. 9 Vuno honi omuo muatantekeya
Njambi, cipue omuo honi Njambi namitantekeya,
nkuma vati naua muhilukila kuli vije vimbembesi via
kuzeya nangoco, vije mutonda naua linga mupue
vandungo vavio? 10 Yeni mukanlungu matangua,
na vingonde, na vintsimbu na miaka. 11 Njilina
kulishoshomuena nguange hamo nzili yange hali yeni
inai muangoco. 12 Vamuanetu njilinakumilambelela
linga mupue ngue yange, omuo nange naua njinapu
ngue yeni. Kumuanjilingile cipue vupi vumo. 13
Muatantekeya ngueni omuo yakuvavalala mukemo
njambuluile muzimbu kuli yeni ha kulivanga. 14 Kaha
cipue vene cihindu cange capuile vieseko kuli yeni,
kumuanjiyenguile cipue kunjisembulula, vuno honi
muanjitambuile ngue kangelo ua Njambi, cipue ngue
Kilistu Yesu. 15 Vikahoni vije muavauhelelele cikuma?
Omuo njinapu mukaleho nguange nga casiuile ngue
muahumisile mesho eni naku ahana kuli yange. 16
Nkuma honi njinapu citozi ceni omuo yakumileka
vusunga ndi? 17 Ovo vantu vamuesa cizango hali yeni
vuno honi kuakuhona seho, vatonda linga vamitepeso
kuli yetu linga muzange vakevo. 18 Omuo ha mulonga
uacili, cikapu cacili ntsimbu yoshe kulizanga, kaha
keti lika omo nga tulihamo. 19 Vana vange vacizango,
vaje hanga naua njicili mu mushongo uje ngue
mpuevo atonda kusema kuvanga noho muatambula

Kilistu muli yeni. 20 Njitonda ngue njikale nenii hanoo
mili Kilistu munazala Kilistu. 22 Omuo vanacisoneka nguavo Avilahama uakele
na vana vavalii va vamala, umo uakuli mpuevo ua
ndungo kaha mukuavo uakuli mpuevo uakupatuka.
23 Vuno honi muana uje uakuli ndungo uasemukile
kuya ku vuntu, kaha muana uje uakuli uakupatuka
uasemukile kuya ku cikulaheso. 24 Honi eci cinapu
ngue cisimo, ava vampuevo vanapu matavasano
avali. Limu lihuma ku Munkinda ua Sinai, kusemena
vana mu vundungo, ou ikeye Hangale. 25 Honi
Hangale ikeye Munkinda ua Sinai mu Alambiya, ikeye
nemanena Yelusalema ije iliko, omuo ikeye ali mu
vundungo na vana vendi. 26 Vuno honi Yelusalema ije
ili kili ikeyo yakupatuka, kaha ikeye nanetu. 27 Omuo
vanacisoneka nguavo, "Vuaheleleni, yeni vantsimpi
vaje kuvekusema! Lileni nakutambeka na nzolela, yeni
vaje kumuesi mu mushongo uakusema! Omuo vana va
uje ivasezele vanapu vavengi kupulakanana vana vendi
uje nashomboka." 28 Honi yetu, vamuanetu, ngue
Isake, yetu tu vana vacikulaheso. 29 Vuno honi ngue
kuntsimbu ije uje muana uasemukile kuya ku vuntu
uapakesele uje uasemukile kuya ku cimbembesi,
kaha omu mukemo mucilimo cipue hano. 30 Vuno
honi visoneka nkuma vihandeka vika? Vihandeka
nguavio, "Sheka mpuevo ua ndungo na munendi,
omo muana uje ua ndungo kasa kukasuana hamo
na muana ua uje mpuevo uakupatuka." 31 Nankuma,
vamuanetu, yetu keti tu vana va uje ndungo vuno
honi va uje mpuevo uakupatuka.

5 Omuo ya kupatuka mukemo Kilistu natupatula,
nankuma, imaneni ngoo kaha keti mulihane
naua ku mutiyo ua vundungo. 2 Honi yange
Paulu, njihandeka kuli yeni nguange nga mutambula
kulovoka, kaha Kilistu kakakala na seho kuli yeni.
3 Njihilukilaho naua kunangula ku yala uoshe uje
akatambula kulovoka nguange ikeye vanamukutu
mukutulika lishiko lioshe. 4 Vanamihumisa kuli
Kilistu yeni voshe vaje vavapuisa va vusunga ku
lishiko, munahumu ku kavumbi. 5 Omuo kuhitila
mili Cimbembesi ha lutsilielo, tulinakuvandamena
kutsiliela ca vusunga. 6 Omuo mili Kilistu Yesu
kukuesi kulovoka cipue kuhona kulovoka cije cili
naseho, vuno honi lutsilielo lupanga kuhitila mu
cizango. 7 Muakele nakulinga muacili, kaha iya honi
uamivindikile kuononoka vusunga? 8 Eci kusindiya
kucahumine kuli uje uamisanene. 9 Kacimbaluila
kakandende kakafutunuisa mukasha uoshe. 10

Njatsiliela muli Muene nguange kumukatambula mukashulisia lishiko lia Kilistu. 3 Omuo nga uoshe cuma ceka kupulakana cange, kaha na uje uoshe uje asinganieka nguendi nantu uakama, vuno honi keti alinakumiyanadesa akaiana cisompelo cendi. 11 Vuno mukemo muanapu, kaha ali nakulikuisa ikeye vavevia. honi nga yange vamuanetu, hanga njicilinakuambulula 4 Vuno honi muntu na muntu ahilule vipangi viendi kulovoka, nkuma vikahoni hanga vacinjipakesa? vavenia, kaha kuya ku vipangi viendi akasa kulihalesa Ha mulonga ou cije citsuntsuiso ca cilindakano ikeye vavenia keti hali mukuavo. 5 Omuo muntu na vanacihumisa. 12 Njitonda linga vaje vantu vaje muntu akaliambatela citeli cendi vavenia. 6 Muntu valinakumitanganesa keti valengesele aha lika, uoshe uje ivanalongesa lizi akalipangela viuma vioshe veceleni vatualeleleho nakulipuisa vayunuke. 13 viacili na uje namulongesavio. 7 Keti vamikuise, Vamuanetu, omuo yeni vamisanene mukupatuka, kaha honi keti mupangese kupatuka ceni cipue lisesa lia ku muvila ueni ua ntsitu, vuno honi kuhitila mu cizango pueni vangamba kuli umo na mukuavo. 14 Omuo lishiko lioshe vanalishulisia mu lizi limo lika eli ngualio, "Zanga mukueni ngue muua lizanga yove vavenia." 15 Vuno honi nga mulishuma nakulivulumuna umo na mukuavo kaha nangukeni linga keti mukalinongese ntsimbu ikeja jie tutualelelaho umu na mukuavo. 16 Vuno honi njihandeka nguange nalukakateya. 10 Nankuma, omuo tucili nantsimbu, endeni na Cimbembesi kaha keti muvuahelose tuyeni tulinge vucili ku vantu voshe, kaha cikuma mashungu aku muvila ua ntsitu. 17 Omuo mashungu kuma ku ntanga jie ya lutsilielo. 11 Taleni kuhama ca aku muvila ua ntsitu akaluisa Cimbembesi, kaha na visona vije njili nakumisonekela na livoko liange. 12 mashungu a Cimbembesi akaluisa muvila ua ntsitu, Vaje vakatondo kuvuahelosa vantu ku ntsitu vakevo omuo evi kuvalitombuele, kaha vikamikingi ku kulinga vaje vakamisindiya linga mulovoke. Eci vakacilingila vije vimutonda kulinga. 18 Vuno honi nga Cimbembesi lika linga vateue kuvapakesa omuo ya cilindakano cimituamenena kaha kumuesi muintsi lia lishiko. 19 ca Kilistu. 13 Omuo cipue vene vaje vanalovoka Honi vipangi via muvila ua ntsitu viapua viangoco: kuvekulutika lishiko, vuno honi vakashunguiya yeni vikevio viapua vupangala, kuliujalesa, vilinga via linga mulovoke ngeci vauane vumpau mu muvila ueni. kuteuesa, 20 kulemesa tumponia, vulozi, vutozi, 14 Vuno honi yange kunjikalihalesa ha lievi, kuvanga vaka kulua, cipululu, vutenu, vaka kulizanga vavenia, lika ha cilindakano ca Muene uetu Yesu Kilistu, uje vaka kulitepesa ku vakuavo, vaka cimbembesi ca muli ikeye mavu vanaashukika kuli yange, nange kuzanga viuano, 21 vaka lifiuua, vaka kupenda, ku mavu. 15 Omuo kukuesi na mulonga uahi cipue nakulinga viuma vieka ngue evi. Njiminangula ngue ualovoka cipue kuualovokele, vuno honi cakama muje naua munjaminanguile hakulivanga, ngeci vaje kupua uakutanga lualuha. 16 Ciyulo na cikeketima voshe vakalingi viuma evi kuvakasuanu vumuene likale kuli yeni voshe vaje venda na lishiko eli, na kuli vua Njambi. 22 Vuno honi vushuka vua Cimbembesi Isaleli ya Njambi. 17 Kuhuma hano, keti kukale muntu vuapua cizango, nzolela, ciyulo, lukakateya, ngozi, umo anjihane vukalu, omuo rjinambata vitamba via vucili, kukonkama, 23 kulikehesa na kuhililu, kaha Yesu ha muvila uange. 18 Kavumbi ka Muene uetu kukuesi lishiko liluisa viuma evi. 24 Kaha vaje voshe Yesu Kilistu kakale na cimbembesi ceni, vamuanetu. vakundama kuli Kilistu Yesu vanashukika muvila Ameni.

ua ntsitu na vilinga viauo na mashungu auo. 25
Nga tuyoyela hali Cimbembesi, kaha tuyeni tuende naua na Cimbembesi. 26 Kutuapandele kupua vaka kulihalesa cipue kuliputuka umo na mukuavo, cipue kuvuila cipululu umo na mukuavo.

6 Vamuanetu, nga muntu umo vanamuua na mulonga uli uoshe, kaha yeni vaje vanakulahela munapande kumusungamesa mu cimbembesi ca kulikehesa. Kaha lihilulen i yeni vavenia kuteua mukakovele naua mu ceseko eci. 2 Liambateseni viteli via umo na mukuavo, kaha mukulinga eci

Efeso

1 Paulu, kanganda ua Kilstu Yesu ku cizango ca Njambi, Kuli vantu va Njambi vakulela vaje naua vapua vakukonkama muli Kilstu Yesu. **2** Njambi tatetu na Muene Yesu Kilstu vamihane ngozi na ciyulo. **3** Tulemeseni Njambi ikeye Njambi ya Muene yetu Yesu Kilstu kaha ikeye naua ishe. Omuo mukulipandakana kuetu na Kilstu natukuisula navikuisulo vioshe via Cimbembesi mu vihela via muilu. **4** Tele kanda vapange mavu, Njambi uatuhanguile laja tupue vendi muli Kilstu, tupue vakulela na kujeneka mulonga ku mesho endi. Omuo cizango cendi, **5** Njambi uayonguelele kulutue ngeci kuhitila muli Yesu Kilstu akatupuisa kupua vana vendi. Eci capuile cakumulema na vutumbe vuendi vavenia. **6** Nkuma tulemeseni Njambi ou natumuesa ngozi yendi yakama cikuma muafua ya munendi yazema. **7** Mu maninga a Yesu Kilstu tunapatuka na kutusambesa ku vupi vuetu, ovu vuveko vukama vua ngozi yendi yakama cikumakuma. **8** Njambi natuhana ngozi museteko yakama! Mukuendelela na mana oshe na mukutantekeya kuoshe. **9** Njambi ualingile vije uatumbuile kulinga kulutue. Uatusholuelele vutumbe vuendi vua vusueke vuasinganiekele kumanesa kuhitila muli Kilstu. **10** Vutumbe ovu vuje Njambi aka vumanesa omo nga ntsimbu ya cili inapaho, akakungulula vioshe via muilu nevi via ha mavu muli Kilstu. **11** Vioshe viuma Njambi ualingile kuya navutumbe vuendi. Njambi uatuhanguile kupua tuvantu vendi kuhitila muli Yesu Kilstu. Ovu vuveuo vutumbe vuendi vua tumble hume ha katete. **12** Yetu vakulivanga tuakala na likulahelo muli Kilstu tulemeseni vumpau vua Njambi. **13** Neni naua muapuile mu vantu va Njambi omo muazivile lizi lia vusunga, vimpande viacili vije viaminehelele kuovoka. Muakulahellele muli Kilstu, Kaha Njambi namihaka cizivukiso cakupua muvendi hakumihana Cimbembesi cakulela uje uamikulahesele. **14** Cimbembesi cikeco cinatulingisa cili vene tukasuanra vije Njambi nakulahesa vantu vendi, kaha tunasimpi ngeci Njambi a kapatula vantu vendi. Tulemeseni vumpau vuendi! **15** Muafua ya vioshe evi Njambi vianamilingila hume rjeuvile kukutsiliela kueni muli Muene Yesu, na cizango ceni kuli voshe vantu va Njambi, **16** kunjalikele kutsatsela kuli Njambi omuo yeri. Ntsimbu yoshe njikamilombelela. **17** Njili nakutualeleho kulomba kuli Njambi ya Muene uetu Yesu Kilstu, ishe ya ku vumpau amihane Cimbembesi ca mana na ca kusholola linga mutantekeye Njambi muacili. **18** Kulovoka” ngue ku futisi ya Vayunda, vaje valitumbula

Njili na kulomba kuli Njambi linga amihane ceke ca kutantekeya likulahelo lije liva namisanena na vumpau vuakama vua vufuko vuva kasuana vantu vendi. **19** Naua njikalombo nguange mutantekeye nzili yendi yakama kuli yetu vaka kutsiliela. Ije nzili ipanga muli yetu inapu ngue nzili yakama jie **20** uapangesele omo uasanguile Kilstu ku vatsi nakumutumbika ku livoko liendi lia cilio mu lifuti lia muilu. **21** Kuje Kilstu ikeye muka kushika helu lia voshe vaka kushika muilu, vaka mpoko yakama na vaka nzili na vimiene voshe, ikeye ali na lizina lili helu lia mazina oshe a mpoko ali hano vene na aje akejaho. (aiōn g165) **22** Njambi nahana nzili yoshe muli Kilstu nakumupuisa mutue ua vioshe mu cikungulukilo. **23** Cikungulukilo cinapu muvila ua Kilstu, na cikungulukilo cinashulu ikeye na ikeye nashulisia vioshe.

2 Laja muapuile muvatsi ku Cimbembesi omuo ku muononokele Njambi, nakulinga vupi. **2** Ha ntsimbu ije muakavangeyele vingila via vupi via muno mu lifuti, muononokele suana ua muvukambuila ikeye Cimbembesi ou ali na kutuamenena vantu vaje kuvesi nakuononoka Njambi. (aiōn g165) **3** Mua vusunga vene tuva voshe tuafuile ngue vakevo ha ntsimbu imo, kaha tuayoyele vene ngue kucisemua ca mashungu etu a vuntu. Tualingile vije vuntu vuetu na visinganieka via vuntu viakele nakutonda. Muafua kucisemua cetu ca vuntu ngue vantu voshe, tuapandele kuyanda ku vukalu vua Njambi. **4** Vuno honi Njambi aupua ua cikeketima cikuma, muafua ha cizango cendi kuli yetu capua cakama cikuma. **5** Omo tuatsile ku vupi vuetu ku Cimbembesi, Njambi uatunehelle ku muono na Kilstu. Munovoka ha ngozi ya Njambi. **6** Hakukala kuetu muli Kilstu Yesu, Njambi uatusanguile mu Cimbembesi hamo nendi ngeci tukayule hamo nendi muilu. **7** Ualingile evi kupua cimueso kuli voshe ha vintsimbu vioshe na vije vikejako ha kumuesa vukama vua cikeketima cendi cije kutuusa kuseteka na kavumbi kaje katumuesele muli Kilstu Yesu. (aiōn g165) **8** Munovoka muafua ngozi ya Njambi kuhitila mulikulahelo. Eci keti ngue ha vilinga vieni kuahi, vuno honi cinapu vuana vua Njambi. **9** Njambi kamiovuele ha vilinga vieni. Muafua yaevi kukuesi visinganieka linga muntu umo alishashe. **10** Yetu tunapu vakutanga kuli Njambi, kaha hakukala kuetu muli Kilstu Yesu uatutangelele yetu kulinga vipangi viacili, vije uatu vuaheselelevio kulutue ngeci vene tuyoye mu cifua eci vene. **11** Singanienki ha ntsimbu imo yeni keti mu Vayunda kucisemua, vaje vamisana nguavo “Vakakujenekwa” ngue ku futisi ya Vayunda, vaje valitumbula

nguavo "vaka kulovoka" eci cikalingika kumivila ua cendi kuli tunganda na tunanguizi va Njambi va mutu namavoko. 12 Ha ntsimbu ije muahangunukile Njambi vaje vahanguile. 6 Cishueka eci, capuile kuli Kilstu. Muapuile muvangezi kumuakundamene ku ngeci hali lizi lia muzimbu uacili, vaje keti Vayunda vantu va Isaleli vaje Njambi uahanguile. Kumuakele hano honi vali namutambela hamo na Vayunda mu na mutambela mu matavasano, aje emanene ha vikuisulo via Njambi vakevo vanapu muvila umo, vikulaheso via Njambi kuli vantu vendi, kaha yeni na kuli pangazela mu cikulaheso ca Njambi cije ca muayoyele hano ha mavu kua kuhona likulahelo na pangele muli Kilstu Yesu. 7 Njambi uanjhanene kujeneka Njambi. 13 Muakele kulahako na Njambi vuana vuakama vua kuambulula mu muzimbu uacili. ha ntsimbu imo. Vuno honi vanaminehe hayehi muli Ualingile eci kuhitila mu nzili yendi ilina kupanga Kilstu kuhitila mu maninga endi. 14 Omo Kilstu muli yange. 8 Yange njapua nji uamundende ku natunehela ciyulo hakupua Vayunda na vaje keti hiana voshe vantu va Njambi, vuno honi Njambi ua Vayunda kupua umolika. Uahanene muvila uendi nji hanene vipangi viacili viakuambulula muzimbu kupua cikombelo, ca kuvujula civumbe cije cava uacili kuli vaje keti Vayunda ua vufuko vua Kilstu hangunuine na kuvapuisa vitozi. 15 Omo uatsile vuje vua kukomokesa. 9 Uanjhanene naura vipangi uatupuisile kulikela kukavangeya mashiko a Vayunda hamo nakushika kualio na futisi yalio linga yetu vizindo viavo. Kuhitila ha cilindakano napandakana vivunga vivali nakuvipuisa muvila umolika nakuvineha hamo na Njambi. 16 Kuhitila yoshe ya kunima. (aiōn g165) 10 Visinganieka viendi ha kutsa cendi ha cilindakano Kilstu uanongesele hali evi vioshe viapuile kupangesa cikungulukilo vizindo viavo. Kuhitila ha cilindakano napandakana kumuesa vaka kusuana na vaka nzili mu lifuti lia vivunga vivali nakuvipuisa muvila umolika nakuvineha hamo na Njambi. 17 Kilstu uezile nakuambulula muvimbua cili ua ciyulo kuli voshe, kuli yeni keti Vayunda vaje vakele kulahako na Njambi na kuli Vayunda vaje vakele kuyehi na Njambi. 18 Muli Kilstu yetu voshe, Vayunda na vaje keti Vayunda, tuasa kuija ku mesho a Tate mu Cimbembesi ca Njambi. 19 Nankuma, nijimilomba nguange keti kuija ku mesho a Tate mu Cimbembesi ca Njambi. 20 Neni naura vanamitungu ha luvula luan kuyikolesa na kuyipuisa njivo yakulela ya Muene. 21 Ikeye muka kukuatela njivo yoshe hamolika na tunganda na tunanguizi va Njambi, cisimi caseho cikuma ca mu mbango cikeko Kilstu Yesu vavenia. 22 Muli Yesu yeni vana mitungu mumo na vakueni veka ngeci mupue muhela ua Njambi uakayoyela kuhitila hali Cimbembesi cendi.

3 Kuya kuviuma vije vianapanga Njambi, yange Paulu njili nakumilombelela. Njili mu kamenga muafua ha vipangi via Kilstu Yesu hali yeni keti Vayunda. 2 Mua vusunga vene yeni muazivuka ngueni Njambi mu kavumbi kendi nanjhiana vipangi evi via kuambulula muzimbu ua cili. 3 Njambi uajomboluele vutumbe vuendi vua kushueka nakuvusholola kuli yange. Njasoneka laja muvundende ha cuma eci. 4 Kaha nga mutanda vije vinjasoneka muhasa kuvuisisa muje munjikevuisisa vishueka via hali Kilstu. 5 Mu vintsimbu via hanima vantu kuva valekele vishueka evi vuno honi Njambi navisholola alolo hali Cimbembesi

cendi kuli tunganda na tunanguizi va Njambi na kuli pangazela mu cikulaheso ca Njambi cije ca muayoyele hano ha mavu kua kuhona likulahelo na pangele muli Kilstu Yesu. 7 Njambi uanjhanene kujeneka Njambi. 13 Muakele kulahako na Njambi vuana vuakama vua kuambulula mu muzimbu uacili. ha ntsimbu imo. Vuno honi vanaminehe hayehi muli Ualingile eci kuhitila mu nzili yendi ilina kupanga Kilstu kuhitila mu maninga endi. 14 Omo Kilstu muli yange. 8 Yange njapua nji uamundende ku natunehela ciyulo hakupua Vayunda na vaje keti hiana voshe vantu va Njambi, vuno honi Njambi ua Vayunda kupua umolika. Uahanene muvila uendi nji hanene vipangi viacili viakuambulula muzimbu uacili kuli vaje keti Vayunda ua vufuko vua Kilstu vivunga cimolika, linga kukale ciyulo. 16 Kuhitila yoshe ya kunima. (aiōn g165) 10 Visinganieka viendi ha kutsa cendi ha cilindakano Kilstu uanongesele hali evi vioshe viapuile kupangesa cikungulukilo vizindo viavo. Kuhitila ha cilindakano napandakana kumuesa vaka kusuana na vaka nzili mu lifuti lia muvimbua cili ua ciyulo kuli voshe, kuli yeni keti Vayunda vaje vakele kulahako na Njambi na kuli Vayunda vaje vakele kuyehi na Njambi. 18 Muli Kilstu yetu voshe, Vayunda na vaje keti Vayunda, tuasa kuija ku mesho a Tate mu Cimbembesi ca Njambi. 19 Nankuma, nijimilomba nguange keti kuija ku mesho a Tate mu Cimbembesi ca Njambi. 20 Neni naura vanamitungu ha luvula luan kuyikolesa na kuyipuisa njivo yakulela ya Muene. 21 Ikeye muka kukuatela njivo yoshe hamolika na tunganda na tunanguizi va Njambi, cisimi caseho cikuma ca mu mbango cikeko Kilstu Yesu vavenia. 22 Muli Yesu yeni vana mitungu mumo na vakueni veka ngeci mupue muhela ua Njambi uakayoyela kuhitila hali Cimbembesi cendi.

15 Ikeye ishe ua ntanga yoshe ya hano ha muilu na mavu. 16 Njilomba kuli Njambi ha vufuko vua vumpau vuendi ngeci amihane nzili hali Cimbembesi kuyandela viuma evi muafua hali yени. 14 Muafua ha vutumbe vuakama vua Njambi nja ntsikamene liyeni. Muafuila kuziva kalemeso ngueni njalihana kuyandela viuma evi muafua hali yени. 14 Muafua ha mavuli ange naku milombelela ku mesho a tate. 15 Ikeye ishe ua ntanga yoshe ya hano ha muilu na mavu. 16 Njilomba kuli Njambi ha vufuko vua vumpau vuendi ngeci amihane nzili hali Cimbembesi kuyandela viuma evi muafua hali yeni. 14 Muafua ha mavuli ange naku milombelela ku mesho a tate. 17 Njilomba nguange Kilstu ayoye mu mitima yeni ha kutsiliela. Kaha naura njilomba nguange mu shalave mizi mu cizango na luvula lueni lupue mu cizango. 18 Mungila eyi yeni hamolika na vantu va Njambi voshe mukakala na nzili ya kutantekeya muacili vukama vua cizango ca Kilstu ca kuhona kuhua. 19 Njilomba nguange mutantekeye cizango cendi cipue vene ku muhasa kucitankekeya muacili. Kaha nga mutantekeye cizango cendi mukashulilila na cifua ca Njambi. 20 Njambi asa kulinga vije viuma via kuhiana cikuma mu nzili ili nakupanga muli yetu. Ahasa kupanga mu kuhiana vije vituasa kumulomba cipue kuhiana vije vituasa kusinganieka. 21 Kuli Njambi kukale vumpau mu cikungulikilo na muli Kilstu Yesu ku ntsimbu yoshe na ku miaka yayaye Ameri. (aiōn g165)

4 Njili mu kamenga muafua ya kupangela Muene. kulinga viuma via vupangala kaha vali na lishungu lia Njimilomba tuyoye muvu yoye vuaku fulamo kutualelelalo kulinga viuma evi. **20** Muje keti mukemo vua vantu vaje Njambi nahangula kupua vendi. **2** mu muali longeselelemo hali Kilistu **21** Mua vusunga Ntsimbu yoshe pueni vaka kuononoka na kulikehesa yeni muaziva laja via hali ikeye kaha ha kupua vaka naku vandamena. Mueseni kulikonekela umo na kumukava vamilongesele vusunga vuje vuli muli Yesu. mukuavo mu cizango. **3** Koleseni kutulika muacili **22** Vamilongesele kuseza vuntu vueni vua laja vuje vumolika vuana mihana yeni Cimbembesi ca Njambi vuakele naku miyoyesa muje mu muakele. Vuje vuntu mu kukala mu ciyulo cije cinamikutu hamolika. **4** vueni vua laja vavunongesele ha mashungu eni aje Muwavoshe munapu mbazuvuila ya muvila umolika. amakuli. **23** Visinganieka vieni vinapande kupua via Kuli Cimbembesi ca kulela cimolika. Ngue Njambi viha. **24** Kaha munapande kuzala vuntu vua vuha muanamihana likulahelo limolika muamananene. **5** Kuli vuje vuva napanga mu cifua ca Njambi. Ovu vuntu Muene umolika na lutsilielo lumolika na kumbuitika vua vuha vunapu vua vusunga cikuma na kulela. **25** cimolika. **6** Kuli Njambi umo ikeye ishe ya voshe, Nankuma keti muhandeke makuli naua! Muntu na Muene ua voshe, uapanga mu voshe kaha ali mu muntu napande kuhandeka vusunga kuli mukuavo voshe. **7** Umo na umo hali yetu voshe natambula omuo yetu tuva voshe tunapu vilio via mu muvila ua vuana vua cili kuesekesa ku vije Kilisitu uahanguile Kilistu. **26** Nga muniengua keti mutave kuniengua kupangezela. **8** Ngue muvanasoneka mu visoneka kueri cimituale ku vupi. Kaha keti mutokese litangua nguavo, "Omo ikeye uaile ku cihela cilahako, Uambate mu kuniengua lika kuahi. **27** Keti mutave kuhanita vitozi vavengi hamo nendi vaje vakuute Nakuhana Satana muhela. **28** Muntu uje uevile kapandele naua mavuana kuli vantu." **9** Kaha naua "Ikeye uaile ku kuiva vuno honi aputuka kuononoka na kupanga cihela cilahako" cinalumbunuka vika? Cinalumbunuka cikuma linga akale nacimo ca kukuasa vihuto. **29** ngeci ha kulivanga uezile muintsi lia mavu akulova. Keti mulikuasese mezi akupihia omuo muhandeka, **10** Uje uezile muitsi lia mavu, ikeye umolika uaile vuno honi likuaseseni mezi acili aje asakutunga vantu muilu lia melu oshe linga ashulise mavu oshe na kuya kuli vivana honoua ngeci vioshe vimuhandeka ikeye vavenia. **11** Uapuile ikeye ua hanene vuana, vikapue viacili kuli vaje voshe vamitolilila. **30** Kaha keti uemikile vamo tunganda, vamo kupua tunanguizi va munienguese Cimbembesi ca kulela ca Njambi. Omuo Njambi va Njambi, vamo vapue vaka kuambulula Cimbembesi ca kulela ca Njambi capua cimueso muzimbu uacili, vamo vapue tuniungi vamo valongisi. ca Njambi ca cakumuesa ngue muakundama kuli **12** Ualingile evi muku vuahesela vantu va Njambi ikeye. Cimbembesi ca kulela cinapu lishimbikaya vamupangele, mukutunga muvila ua Kilistu. **13** ngeci omo litangua lia kumanusila likeja kaha Njambi Eci cikatualelelalo noho tuva voshe tukapua vantu aka mipatula. **31** Humiseni kushasha kuosha na vamolika muafua mulukulahelo luetu muli Muna vutenu. Keti kukale na kulicokota cipue kulituka umo Njambi muafua tuvavoshe tumutantekeya. Tukapua na mukuavo na matumbe amapi mukati keni. **32** Vuno vantu vakukola mulukulahelo na kuheta haseteko honi pueni vaka ngozi na vaka cikeketima kuli umo ya kumanesela ya Kilistu. **14** Kaha kutukapuho na mukuavo. Lisambueseni umo na mukuavo ngue ngue tuvanike naua. Kutukatavesa vaka makuli na mukuavo misambuesa Njambi muli Kilistu.

5 Muapande kutemunuisa Njambi omuo muapava venu vendi vakumuya ku mutima. **2** Yoyeni tuyoye vua cizango ngue omo Kilistu ua tuzangele na kulisambuila ikeye vavenia hali yetu ngue nkombelo ya luengo luacili. **3** Keti muhane vakueni visinganieka via kuhandeka ngue kuli vupangala, viuma via mazilo na lizangamena hhakati keni, muafua viuma evi keti viacili kupanga ku vantu va Njambi. **4** Ku muapandele kuhandeka mezi ashuamua cipue a vulema ku vantu cipue kuhandeka likehelela lia mazilo. Evi keti viuma viacili kuli yeni vuno honi munapande lika kusantsela Njambi. **5** Muazivuka ngueni uoshe alinga vupangala, cipue muntu ua mazilo cipue ua lizangamena kakasuana ku Vumuene vua Kilistu

novu vua Njambi. Uoshe alinga lizangamena alemesa Naumo uahi uazinda muvila uendi vavenia. Vuno tumponia. 6 Keti mutave umo amikuise na mezi a honi aulisa naku ulela ngue Kilistu vene muakalingi mupulungua, omuo ha viuma evi vukalu vua Njambi ku cikungulokilo, 30 omuo tunapu vilio via muvila vukakala hali vaje vaka kujeneka kuononoka. 7 Keti uendi. 31 Ngue muvanasoneka mu visoneka nguavo, mulipandakane na vije viva kalingi vantu vacifua "Mukemo yala akaseza ishe na ina naku lipandakana canga cije 8 Ha ntsimbu imo muakele mu milima vuno na mpuevo yendi, kaha voshe vavalii vakapua muvila honi omuo munapu mu vantu va Muene muli mu ceke. 9 Ceke visoneka evi, njili nakuhandeka hali via Kilistu na cikeco cikakuneha kuteja kuakama ca kusungama cikungulokilo. 33 Vuno honi cinenika yeni naua, na vusunga. 10 Uaneni vije vivuahelaesa Muene. 11 yala uoshe napande kuzanga mpuevo yendi ngue Keti muambateko mutambela ku viuma viangoco mualizanga ikeye vavenia, kaha mpuevo uoshe vije viva kalingi vantu, viuma vije vinakundama ku napande kusingimika yala liendi.

milima vuno honi vishololeni ku ceke. 12 Cinapu ca shuamua cipue kuhandeka viuma vije vivalinga mu vushueke. 13 Omo viuma vioshe visholoka mu ceke, ambahoni vusunga vuacifua cavio vusholoka, 14 muafua omo ceke cisholola cuma cije cuma cikeco cipua ceke. Omu mukemuo vahandeka nguavio: "Eni vaka kukosa hindukeni Sangukeni muhumu kuvutsi, Kaha Kilistu akatuila ceke cendi hali yeni." 15 Nankuma, zangameni mu mulina kuyoya. Keti moyoye ngue vaka kuhona mana vuno honi ngue vaka mana. 16 Pangeseni muacili vintsimbu vije mulinavio, omo matangua ano anapu a mapi 17 Keti mupue ngue vilema, vuno honi uvuisiseni vije viazanga Muene ngeci mucipange. 18 Keti mupende na viniu vije viasa kumipihisa, vuno honi taveni Cimbembesi ca Njambi cimipangese. 19 Handekeni umo na nukuavo na mezi a miaso ya Visamo na miaso yakulela. Imbeni miaso na kushangazala kuli Muene mu mitima yeni. 20 Ntsimbu yoshe santseleni kuli Njambi tatetu mu viuma vioshe mu lizina lia Muene Yesu Kilistu. 21 Lihaneni umo na mukuavo muafua muka singimika Kilistu. 22 Yeni Vampuevo lihaneni kuli vamala veni, ngue kuli Muene. 23 Yala ali na mpoko hali mpuevo yendi, ngue omo Kilistu ali na mpoko ha cikungulokilo. Kilistu vavenia ikeye moyoyesi ua cikungulokilo uje uekuo muvila uendi. 24 Vampuevo vanapande kulihana kuli vamala vavo mu vioshe, ngue cikungulokilo mucikalihana kuli Kilistu. 25 Eni vamala, zangeni vampuevo veni ngue Kilistu mua zangela cikungulokilo, kaha uahanene muono uendi hali cikeco. 26 Ualingile evi mukulelesa cikungulokilo ha kucikusha mu mema na mezi a Njambi. 27 Uatsile kulinga cikungulokilo cimane ku mesho endi mu vumpau vuaco vuoshe, kuakuhona katoma cipue kapenga kambo cipue ceka ha viuma evi, vuno honi mukulela cipue mukuhona mulonga. 28 Mukemuo naua vamala vanapande kuzanga vampuevo vavo ngue muva kazange mivila yavo vavenia. Yala uje azanga mpuevo yendi alizanga ikeye vavenia. 29

6 Yeni vana ononokeni kuli visemi veni muafua muakundama kuli Muene. Eci cikeco cuma cacili kucilinga. 2 "Singimika isho na noko." Eli likelio Lishiko lia kulisanga muje lije Njambi uakulaheselemo cuma cimo. 3 Eci cikeco cakulahesele, "Nga usingimika visemi vove viuma vioshe vipua viacili kuli yove mu vuyoye vuove kaha ukayoya ntsimbu yakama muno mu lifuti." 4 Eni visemi keti tuyandese vana veni. Omo muvalela valongesenii mu vilongesa via Muene. 5 Eni vangamba, ononokeni vamiene veni va hano ha lifuti. Lingeni eci na mitima ya kasingimiko kavusunga, ngue vene mulina kupangela Kilistu. 6 Lingeni eci keti omo valina kumitalelela, muafua mutonda kuvuahesa ku mitima yavo, vuno honi na mitima yeni yoshe lingeni vije viatonda Njambi, ngue vangamba va Kilistu. 7 Lingeni vipangi vieni via vangamba nakujolela, ngue mulina kupangela Muene, keti ngue vantu. 8 Zivukeni ngueni Muene akafueta muntu na muntu, cipue ngamba cipue ua kupatuka, ha vipangi viendi viacili viali. 9 Neni vamiene, lingeni naua cuma cimo kuli vangamba veni muku vapangesa muacili, keti muva teuese. Zivukeni ngueni yeni na vangamba veni muvavoshe muli kuli Muene umolika ali muilu, uje kakalele nacivembulu. 10 Hakumanusuila, koleseni muli Muene na mu nzili ya vukama vuendi. 11 Zaleni ku vitua vioshe vije Njambi nami hana linga cimiasiuiuse mukukolesa mukulua na matumbe a Satana. 12 Yetu kutuesi na kuluisa vantu vuno honi tuli na kulua na vimbembesi via nzili via ha vuntanga ntanga, vaka kushika, vaka mpoko na vinzili ya ha mavu ya milima. (aiōn g165) 13 Hacuma eci zaleni vitua vioshe via Njambi, kaha omo litangua lia vupi likeja cika miasiusa kuliamena ku citozi kaha cipue muna manusula kuliamena hanga mukemana mbe. 14 Kaleni na kulisangahesela na vusunga ngue muiva umuna likutilila mu vimbunda. Zaleni kulongua cije cikeco cikapua ngue cuma ca kuohielaa ntulo ya ku mivila yeni. 15 Zaleni mu vinkaku vije vinapu

ngue ciyulo cije cihuminina ku muzimbu uacili vije vikamikuasa kuimana mbe mu nzita. **16** Ntsimbu yoshe ambateni lutsilielo ngue ntelo. Hali evi lika mukasa kuzima mivi ya tuhia ije yali na kuasha Satana. **17** Ambateni kuovoka kupua litepa lieni na lizi lia Njambi ngue mukuale uje uvana mihana ku Cimbembesi. **18** Lombeleni mu kulinga viuma evi, lombeni vukuasi kuli Njambi. Ntsimbu yoshe lombeleni ngue omo Cimbembesi mu cimituamenena. Mu cifua eci pueni vakuli vuahesela kaha keti muecele. Lombeleni ntsimbu yoshe ha vantu voshe va Njambi. **19** Nange naua munjikundikeko, linga Njambi anjihane mezi acili omo njihandeka linga njambulule na ku simpa na kusholola vushueke vua muzimbu uacili. **20** Njimu kakuimanena ua Kilistu linga njambulule ou muzimbu uacili cipue vene njili mu kamenga. Lombeleni linga njisimpe mu kuhandeka ngue mucina fuilamo. **21** Njili nakutuma kuli yeni Tatikikase muanetu ituazanga naua ngamba yetu uakulongua mu vipangi via Muene! Akamihana muzimbu uoshe uahali yanga mutantekeye ngueni vati njina hindukilamo **22** Omu mukemo njili nakumutuma kuli yeni, linga akamileke vati yetu voshe mutuna hindukila na kukolesa mitima yeni. **23** Njambi tatetu na Muene Yesu Kilistu vahane kuli yeni vaka kutsiliela ciyulo na cizango mu kutsiliela. **24** Cikeketima ca Njambi cikale na voshe vaje vazanga Muene uetu Yesu Kilistu na cizango ca ku miaka yoshe.

Filipu

1 Kuhuminina kuli yange Paulu na Timateo, vangamba va Kilistu Yesu, Ku voshe vantu va Njambi muli Kilistu Yesu vaje vali ku Filipu, hamo na vanтуама na vakuasi va cikungulukilo: **2** Kavumbi na ciyulo vikale kuli yeni vije vihuminina kuli Njambi Tatetu na Muene Yesu Kilistu. **3** Njikatsantsela Njambi yange mu vintsimbu vioshe vije njikamianuka. **4** Mu malombelo ange oshe hali yeni voshe, njikalombela na nzolela, **5** kutsatsela muje mutunapangela hamo mu vipangi via muzimbu uacili kuhuma ha litangua lia kulivanga nakuheta kulelo. **6** Cilivene njatantekeya nguange uje uaputukile cipangi cacili muli yeni akacitialelelaho nakukufua ha litangua lia Yesu Kilistu. **7** Canjipande yange kuvua ngacije hali yeni voshe, omuo njamihaka ku mutima uange, omuo yeni voshe muli hamo nange mu kavumbi, mu vioshe, cipue njili mu kamenga, cipue mukuamena na mukukolesa muzimbu uacili ngoo. **8** Omuo Njambi ikeye mukaleho uange uje atantekeya muje vati njimitonda yeni voshe na cizango cije cihuminina kuli Kilistu Yesu. **9** Kaha eli likelio liolombelo liange nguange cizango ceni citualeleleho mukukola cikuma, na mana nakumona ca vusunga, **10** linga muase kumona viacili nakupua vakulela nakuhona kapayo ha litangua lia Kilistu, **11** mukashula na vushuka vuacili vuje vuakeja kuhitila muli Yesu Kilistu ku vumpau nakushangazala ca Njambi. **12** Njitonda yeni vavusamba vange mutantekeye ngeci vije vinalingua kuli yange vinakuasa kutuala muzimbu uacili kulutue. **13** Ha cuma eci linga vaka kuniunga lipela na voshe vatantekeye ngeci njili mu kamenga omuo ya Kilistu. **14** Kaha vaka kutsiliela vavengi vanakolesa muli Muene omuo ya kukala kuange mu kamenga, kaha vanasimpi cikuma mukuambulula lizi lia Njambi kuakuhona liova. **15** Vamo cilivene vambulula Kilistu na lifuu na vimpata, vuno honi vamo na cizango cacili. **16** Ava vakukotokela vacilinga omuo ya cizango, vatantekeya ngeci yange vananjihaka mu kamenga omuo yakuamena muzimbu uacili. **17** Ava valinivanga vambuluile Kilistu na cimbembesi ca kulihalesa, keti mu vusunga vuno honi valinakuyongola ngeci vavuezeleko ku tuyando tuange omuo njili mu kamenga. **18** Kaha vathoni? Muli ili yoshe ngila, cipue mu kulikuisa cipue mu vusunga vumbanda lika valinakuambulula Kilistu, kaha ha cuma eci njivuahela. **19** Cilivene, kaha njikavuahela. Omuo njatantekeya nguange kuhitila mu malombelo eni nakukuasa ca Cimbembesi ca Yesu Kilistu vikanjipatula. **20** Cizango cange cakama

na kutsiliela cange ngeci kunjikevu shuama vuno honi nakusimpa coshe hano na vintsimbu vioshe Kilistu vakamuhana kasingimiko mu muvila uange, cipue mu kuyo a cange cipue mu kutsa cange. 21 Omuo kuli yange kuyoya cinapu Kilistu, kaha kutsa cinapu nganio. 22 Nga muono hanga ucikala mu muvila, kaha eci cilumbununa vipangi viacili hali yange. Kaha tahi kunjasa kuhandeka cuma muka njapande kuhangula. 23 Vananjipalakana ku viuma evi vivali. Cizango cange cinapu kuya nakukala na Kilistu, eci cikeco cinahiana cikuma. 24 Vuno honi cakama cikuma omuo yeni, nga kunjaciyo ya tahi. 25 Njatantekeya muacili cuma eci, nankuma njatantekeya nguange njikakala nakutualelelaho nenivoshe, omuo yakuvuezelela ceni nakuvuahelela mu lutsilielo, 26 ngeci muli yange mukase kulihalesa kuje kuneha vumpau muli Kilistu Yesu omuo yakuija cange naua kuli yeni. 27 Kaha katumamesi keni mu vuyoye kapue lika kaseho ya muzimbu uacili ua Kilistu linga hamo njikeja nakumimona cipue hamo njiuahiko, njikevye nguavo muakolesa mu cimbembesi cimo lika, na mana amo aje atsiliela noku noku omuo ya lutsilielo lua muzimbu uacili, 28 keti mukale na liova lia vitozi veni. Eci cikeco cimueso kuli vakevo ngeci mukavahiana, vuno honi ya kuovoka ceni cije cihuminina kuli Njambi. 29 Omuo vanamitumbuilaco nguavo omuo ya Kilistu, kumukatsiliela lika vuno honi naua mukayanda omuo yendi, 30 nenii muakundama ku nzita ije muamuene njakele nayo, naua hangavene ikeyo ije muli nakuivua injicili nayo.

2 Kaha nga kuli kulikolesa kumo muli Kilistu, kaha nga nakuzembeleka kumo kuhuma ha cizango cendi, kaha nga muli nakulitombola kumo muli Cimbembesi, nga ngozi imo cipue nga kulitetela, **2** kaha njipuiseni uakuvuahelela mukukala na mana amo, na cizango cimo, nakupua umo mu cimbembesi na mana amo. **3** Keti mulinge cuma cimo na viyongola via cipululu cipue nakulishasha, vuno honi mukulikehesa kaha ambateni vakueni muvulemu kupulakana yeni vavenia. **4** Keti mukale lika kulivuahelsea yeni vavenia vuno honi lingeni vije vivuahelsea na vakueni naua. **5** Kaleni na mana aua mukati keni, aje anapu eni muli Kilistu Yesu: **6** Uje cipuevene uakele mu cifua ca Njambi, vuno honi kayonguele kupua hamo na Njambi cuma cakukakateya. **7** Vuno honi ualipuisile ikeye vavenia uakuhona seho, ualiambatele ngue ngamba, kaha uasemukile mucifua ca vuntu. **8** Omuo uakele mucifua ca vuntu, ualikehesese ikeye vavenia nakuononoka noho kutsa, cipue vene ha kutsa ca ha cilindakan. **9**

Nankuma, Njambi namujundula cikuma nakumuhana **3** Mukumanusuila, vamuanetu, joleleni muli Muene. lizina lije lili helu lia mazina oshe, **10** linga ha lizina Kunjesi nashuama yakusonekela kuli yeri vuima lia Yesu livuli lili lioshe likatsikama, muilu, na ha viakulifua, kaha eci cimikuasa yeri. **2** Litengeni mavu, na muntsi lia mavu, **11** kaha na ndaka ili yoshe kuli vaje vaka kulinga vupi, vaje tutali, litengeni kuli ikambulula nguayo Yesu Kilstu ikeye Muene, ku vaje vaka kunongesa ntsitu. **3** Omuo yetu tuapua vumpau vua Njambi Tate. **12** Nankuma, vacizango vakulovoka va vusunga, vaje valemesa Njambi mu cange, ngue mumuno nonokelamo ntsimbu yoshe, Cimbembesi, na vumpau muli Kilstu Yesu. Kaha nkuma hano honi, keti lika omuo njiliko vuno honi kutuekutsiliela mu vuntu. **4** Cipue vene yange vavenia cikuma kuma nganjuahiko, pangeleni kuovoka ceni na njili na cuma cakutsiliela mu vuntu. Nga kuli umo liova nakujukukua. **13** Omuo Njambi alinakupanga muli asinganieka nguendi ali na cuma ha kutsiliela mu yeri, linga mukale na cizango nakupanga ha cipangi vuntu, kaha yange njili naviavingi. **5** Kutuhuka ha cendi cacili. **14** Pangeni viuma vioshe kuakuhona litangua lia mucitanu na atatu, ku vantu va Isaleli, kulinienieta cipue vimpati, **15** linga mukapue vakuhona ku tuyati ua Mbenjamine, Kahevelu uakusemuka kapayo nakusamba, vana va Njambi vakuhona kapayo ku Vahevelu, ngue ku lishiko lia Kafaliseo, **6** ngue mukati ka cikota ca lizangamena na makuli. Hali ntuima yakama mukupakesa cikungulukilo, ngue vakevo mukaviakuma ngue vieke ha mavu, **16** muka ku vusunga vua lishiko kuakuhonoua mulonga. **7** kakateye ku lizi lia muono, linga ha litangua lia Kilstu Vuno honi viuma vioshe via ngario vije njakele njikalihalesa nguange nzili yange na vipangi viange navio, njavitandele kupua viangoco omuo ya Kilstu. kuviale muangoco. **17** Cipue vene nga vanjitia ngue **8** Cilivene njilinakutanda vioshe kupua viangoco viakunua ha nkombelo yakukombelela lutsilielo lueni, omuo ha seho yakama ya kutantekeya Kilstu Yesu njivuahelela nakujolela nenii voshe. **18** Mumolika vene Muene uange. Omuo yendi njinamono viuma vioses neni naua munapande kuvuahelela nakujolela nange. kupua viangoco nakuvitanda viakuhona seho linga **19** Njatsiliela muli Muene Yesu kutuma Timateo kuli njinganiale Kilstu **9** nakukala muli ikeye, linga keti yeri vuavuno linga akunjivuahelese na muzimbu njikale na vusunga vuange lika vuje vuakundama uakuhuma kuli yeri. **20** Kunjesi naueka uakulifua ha lishiko, vuno honi vuje vuahitila mu lutsilielo muli ngue ikeye, uje asa kushoshomua cihindu ceni. Kilstu, vusunga vuje vuhuminina kuli Njambi vuje **21** Voshe valinakulimuena vije vivatonda vakevo vuakundama ha lutsilielo. **10** Linga njitantekeye Kilstu vavenia, keti vije viatonda Yesu Kilstu. **22** Vuno na nzili ya kusanguka cendi, na kulipangela tuyando honi muatantekeya vati Timateo muje muanalisholola tuendi nakupua ngue ikeye mukutsa cendi, **11** linga vukaleho vuendi, ngue muje muana muakapanga nga casiuhamo vaka njisangule ku vatsi. **12** Keti na ishe, mukemo muanapanga hamo nange mu ngue nguavo njinahiana laja cuma eci cipue nguavo muzimbu uacli. **23** Nankuma, njatsiliela kumutuma njinale laja houe. Vuno honi njilinakutualelelaho linga vuavuno kuya muje viuma muvikanjendelamo. **24** njicipuise cange, omuo Kilstu Yesu nanjipuisa uendi. Kaha njatsiliela muli Muene nguange nange naua **13** Vamuanetu, kunjekusinganieka nguange njacipuisa vuavuno njija. **25** Njasinganieka nguange cinapande cange, vuno honi cuma cimo njilinakulinga eci, kusuva kutuma Epafolonditusi kuli yeri, uje ikeye muanetu viakunima nakutualelelaho na vije vilikulutue. **14** na mukuetu mutukapangela na mukuetu lisualale, Njilinakutualelelaho lutue linga njiuane vuana vuje ikeye kanganda keni na mukuasi ku vipangi viange. Njambi nanjisanena cikuma kuhitila muli Kilstu Yesu. **26** Ikeye uarmitonda cikuma yeri voshe, kaha nashoto **15** Yetu vaje tunakolo mu mana tunapande kukala mutima omuo munevu nguavo navavalele. **27** Cilivene na mana acifua eci, kaha nga mu vintsimbu vimo navavalele, nakutonda kutsa. Vuno honi Njambi tusinganieka viakuliseza, kaha Njambi akacisholola nakala na cikeketima hali ikeye, keti lika hali ikeye naua kuli yeri. **16** Tuyeni lika tukakateye mua vusunga vuno honi na hali yange naua, nakunjitetela linga kuli vije vitnauana. **17** Vamuanetu, lipandakaneneni keti njikale na vusiua ha vusiua. **28** Nankuma, njili hamo mu kunjitemuinina, hakeleni mana kuli vaje nakutonda cikuma kumutuma linga muakuvuahelele vayoya ngue muje mutualingile yetu. **18** Omuo ngue omo muakumumona naua, linga nange naua keti muje munjamilekesese laja vintsimbu viavingi na hano njishote mutima. **29** Nkuma mutambulenii muli Muene vene njimilekesa naua honi na misozi nguange, yoyeni na nzolela yoshe, nakuhana kasingimiko kuli vamala ngue vitozi va cilindakano ca Kilstu. **19** Mamanusuili vangacije, **30** omuo natondele kutsa ha vipangi avo akapua akunonga, njambi yavo ikeye mazimo via Kilstu nakuhaka muono uendi muvukalu linga avo na vumpau vuavo vuli mu shuama yavo, na amanese vipangi vieni kuli yange.

3 Mukumanusuila, vamuanetu, joleleni muli Muene.
4 Cipue vene yange vavenia
5 Kutuhuka ha cendi cacili.
6 ngue mukati ka cikota ca lizangamena na makuli.
7 kakateye ku lizi lia muono, linga ha litangua lia Kilstu
8 Cilivene njilinakutanda vioshe kupua viangoco
9 nakukala muli ikeye, linga keti yeri vuavuno
10 Linga njitantekeye Kilstu
11 linga vukaleho vuendi, ngue muje muana muakapanga
12 Keti na ishe, mukemo muanapanga hamo nange mu
13 Vamuanetu, kunjekusinganieka
14 na mukuetu mutukapangela na mukuetu
15 Yetu vaje tunakolo mu mana tunapande
16 Tuyeni lika tukakateye mua
17 Vamuanetu, lipandakaneneni
18 Omuo ngue omo muakumumona naua,
19 Mamanusuili vangacije,
20 Vuno honi

yetu vukalo vuetu vuli muilu, kaha hali vukevuo tulina vuana, vuno honi njitonda vushuka vuje vuvuezela kuvandamena Musoyesi, ikeye Muene Yesu Kilistu, ku mbango yeni. 18 Njatambula fueto yakushula, 21 uje akatengulula mivila yetu ya kutsa yakuzeya na viavingi, njinapuisamo, ha kutambula vuana vuje kupua ngue muvila uendi ua vumpau, na nzili ije vumuatumine ku Epafolonditusi, vuje vua mulambu ikamulingisa linga anehe viuma vioshe kuli ikeye ua mazi akunika luengo luacili, na nkombelo ije vavenia.

4 Nankuma, vamanetu, vaje vanjazanga nacishota mutima, nzolela yange na cilongo cange hanga vinemana ngoo muli Muene, vamanetu vanjazanga. 2 Njilambelela Eundiya na Sintike linga valitavasane muli Muene. 3 Kaha njikulomba nove naua mutuapangela hamo ua vusunga, kuasa ava vampuevo omuo vanapanga cikuma hamo nange mu vioshe mu muzimbu uacili na Kelemente na vaje voshe mutuapangelele hamo, vaje mazina avo ali mu livulu lia muono. 4 Joleleni muli Muene ntsimbu yoshe, naua njikahandeka nguange, joleleni. 5 Vantu voshe vatantekeye kalemeso keni. Muene alimuyehi. 6 Keti mushoshomue ha cuma cimo, vuno honi mu vioshe ha llombe nakulihana nakutsantsela eceleni vije vimulomba vavitantekeye kuli Njambi. 7 Kaha ciyulo ca Njambi cije cipulakana kuvuisisa coshe, cikatulika mitima yeni na viyongola vieni muli Kilistu Yesu. 8 Mukumanusuala, vamanetu, vioshe vije viavusunga, vioshe vije via kasingimiko, vioshe vije viakuvuaha, vioshe vije viakulela, vioshe vije via cizango, vioshe vije via kavumbi, nga kuli vucili, nga kuli vimo via seho kupulakana kushangala, kaha singaniekeni ha viuma evi. 9 Vioshe vije vimunalilongesa nakutambula nakuivua nakumona muli yange, vilingeni kaha Njambi ua ciyulo akakala nenii. 10 Njijoleta cikuma muli Muene nguange honi kumamanusui lo kunjhakela mana kueni cinahinduka, cilivene muakele nakunjihakela mana vuno honi kumuakele na ntsimbu yakucimuesa. 11 Keti ngue nguavo munjihandekevi kaha kuli vimo njinajena, omuo njinalilongesa, mu ngila yoshe njilimo, njinapande kupuisamo. 12 Njatantekeya muje mucafua kukala mukuzena, kaha njitanntekeya muje mucafua kukala naviavingi, muli vioshe na mu vintsimbu vioshe njinalilongesa vushueke vuakumona viavingi cipue njala, viavingi kupulakana cipue mukuzena. 13 Njasa kulinga viuma vioshe kuhitila muli ikeye uje akanjatakamesa. 14 Capuile ngozi yeni linga tulipangele tuyando tuange. 15 Yeni vene vavenia vaka Filipu muatantekeya ngueni hambangelo ya muzimbu uacili, omo njahumine ku Masendoniya, nacimo cahi cikungulukilo calipandakanene nange mukuhana na mukutambula kuvanga lika yeni. 16 Omuo cipue vene mu Tesalonika muanjitumine vukuasi vintsimbu viavingi. 17 Keti nguavo njitonda yatambula nakumuvuahela Njambi. 18 Kaha Njambi yange akamihana vioshe vije munazena kuya ku vufuko vuendi mu vumpau muli Kilistu Yesu. 20 Kuli Njambi yetu na Tatetu kukale vumpau miaka yoshe ya yaye! Ameni. (aiōn g165) 21 Vihindu kuli voshe vantu va Njambi muli Kilistu Yesu. Vaka kutsiliela ava vali nange vanamihana vihindu. 22 Vantu va Njambi voshe kuno vanamitumu vihindu, cikuma kuma vaje vaku lipela lia Kayafase. 23 Kavumbi ka Muene Yesu Kilistu kakale na cimbembesi ceni.

Kolose

1 Kuhuminina kuli yange Paulu, kanganda ua Kilistu Yesu ku cizango ca Njambi, njili na Timateo muanetu. **2** Njili nakutuma ou mukanda kuli yeni vantu va Njambi vakulela na vamuanetu vakukonkama muli Kilistu ku Kolose: Kavumbi kuli yeni na ciyulo vije vihuma kuli Njambi Tatetu. **3** Ntsimbu yoshe tukatsantsela Njambi Ishe ya Muene uetu Yesu Kilistu, omo nga tumilombelela, **4** omuo tunevu lutsilielo lueni muli Kilistu Yesu na cizango cije cimulinaco ku vantu va Njambi vakulela voshe, **5** omuo ya kutsiliela cije civanamitulikila yeni muili. Cije cimuevile laja mu lizi lia vusunga, likelio lia muzimbu uacili **6** uje uneja kuli yeni, cilivene ha mavu oshe lilinakuima vushuka nakukola ngue muje mulilinakulingilamo kuli yeni vavenia, kuhuma ha litangua limuovuile nakuvuisisa kavumbi ka Njambi mu vusunga. **7** Ngue muje mumua llongesele kuli Epafalase ngamba mukuetu uje ituazanga. Ikeye napu ntuaama uakulongua ua Kilistu mu kutupangelako, **8** kaha ikeye uje natuleke cizango ceni cije cimuli naco mu Cimbembesi. **9** Kaha omuo ya cuma eci, hume ha litangua lije tuacuvuile, kutualikelele kumilombelela. Tukalombo nguetu linga mushule na mana a cizango cendi mu mana nakuvuisisa kuoshe vije cimbembesi cikahana, **10** linga moyoye vuyoye vuje vuatonda Muene, vuje vumuvuahelaesa mu vingila vioshe, kuima vushuka mu vipangi vioshe vije viacili nakulivuezela mu mana a Njambi. **11** Tukamilombelelako kuli Njambi linga amikolese na nzili yoshe, kuya ku nzili yendi yoshe ya vumpau linga mukale nalukakateya na kusimpa na nzolela, **12** nakuhana kutsantsela kuli Tate uje natupuisa linga tuase kukala na mutambela mukusuanca vantu va Njambi vakulela mu ceke. **13** Natuhumisa ku nzili ya milima nakutuneha ku vumuene vua Munendi uje yazanga, **14** muje muli ikeye mukemo mutunapatukila, cikeco kusambuesa ca vipi. **15** Kilistu ikeye ciufa ca Njambi uje kekumoneka, ntuaata ua viakutanga vioshe. **16** Omuo kuhitila muli ikeye viuma vioshe vavitangele, via muilu na ha mavu, vije vitumona na vije kutumono, cipue matanda, cipue vinzili via vimbembesi, cipue vimiene, cipue vaka nzili yakama. Viuma vioshe vavitangele kuhitila muli ikeye kaha omuo ya ikeye. **17** Ikeye kuakele tele kanda viuma vioshe, kaha muli ikeye viuma vioshe viakala hamo. **18** Ikeye mutue ua muvila, cikeco cikungulukilo, ikeye maputukilo, ntuaata uakuhuma ku vatsi, linga ikeye akale na cihela cakulivanga mu viuma vioshe. **19** Omuo camuvuahelaese Njambi

linga kushula cendi coshe cikale muli ikeye, **20** kaha kuhitila muli ikeye linga anehe viuma vioshe kuli ikeye nakulikonekela, cipue ha mavu cipue muilu, hakulinga ciyulo kuhitila ha maninga aje ahitile ha cilindakano cendi. **21** Kaha yeni, vaje ha ntsimbu imo muakele kulahako na Njambi nakupua vitozi vendi mu mana eni omuo ya viuma viavipi vije vimualingile. **22** Vuno honi nalisambuesa neni kuhitila mu muvila uendi ua vuntu ha kutsa cendi, linga mupue vakulela nakuhona kapayo nakuhona mulonga kuli ikeye, **23** kaha nga mutualelelaho mu lutsilielo, nakukola na lukakateya, cakuhona kuhuma ku kutsiliela ca muzimbu uacili uje muevuile, uje uvanambulula ku cakutanga coshe cije cili muintsi lia melu, kaha na cije yange, Paulu njapuile ngamba. **24** Honi njivuahelela mu tuyando tuange omuo yeni, kaha mu vuntu vuange njimanusula vije vinahonua mu tuyando tua Kilistu omuo ya muvila uendi, uje ukeuo cikungulukilo, **25** cije canjilingisile linga njipue ngamba kuya ku cipangi ca vusunga cije civanjahanene omuo yeni, linga lizi lia Njambi valitankeye muakushula, **26** vushueke vuje vuvashueka ha miaka yaingi na ku vikota vioshe vuno honi vanavusholola ku vantu vendi va Njambi vakulela. (aiōn g165) **27** Kuli vakevo Njambi uahanguile linga vatantekeye muje vati vukama vua vufuko vua vumpau vua vushueke ovu hhakati ka vaje keti Vayunda, vuje vukevuo Kilistu uje ali muli yeni, cikeco kutsiliela ca vumpau. **28** Ikeye uje tulu nakuambulula, kunangula muntu ali uoshe nakulongesa muntu ali uoshe mu mana oshe, linga tupuse muntu uoshe kupua uakukola muli Kilistu. **29** Omuo yeci njilinakupanga cikuma, nakuhundangana na nzili yoshe ije Kilistu akapangesa muli yange.

2 Omuo njitonda yeni linga mutantekye muje vati njikahundangana cikuma omuo yeni, kaha omuo ya vaje vali ku Laondisiya, kaha na omuo ya voshe vaje kanda vamone cihangangane, **2** linga vasimpise mitima yavo oku vali hamo mu cizango, linga vakale na vufuko vuoshe vua kuvuisisa coshe ca vusunga na mana a vushueke vua Njambi, akeuo Kilistu, **3** uje muli ikeye mukemo vashueka vufuko vuoshe vua mana na mangana. **4** Njihandeka eci linga naumo uahi amikuise na vihandeka via makuli cipue vene vivuile vati muacili. **5** Omuo cipue vene njiuahiko mu vuntu, vuno honi njilineni mu cimbembesi, nakuvuahela mukumona katumamesi keni nakukolesa ca lutsilielo lueni muli Kilistu. **6** Nankuma, ngue muje mumunatambula Kilistu Yesu kupua Muene, ngeci vene tualeleniho kuyoya muli ikeye, **7** mizi yeni itandele nakutunga muli

ijkeye nakukolesa mu lutsilielo, ngue muje vene **3** Ambahoni nga vanamisangula hamo na Kilstiu, muvamilongesele, nakushula mukutsatsela. **8** Taleni kaha tondenii viuma vije vili kuilu, kuje kukeko ngeci naumo uahi akamipuise vandungo na mana kuali Kilstiu, natumama ku livoko lia cilio lia Njambi. endi a vuntu na makuli angoco, aje ahuma ku **2** Hakeleni mana eni ku viuma vije vili kuilu, keti ku vilongesa via vantu naku vimbembesi via hano ha viuma vije vili ha mavu. **3** Omuo muatsile, kaha mavu vije vilinakuyula kaha keti ngue kuya kuli muono ueni vanauashueke na Kilstiu muli Njambi. Kilstiu. **9** Omuo muli ikeye kushula coshe ca vunjambi **4** Omo Kilstiu uje ikeye muono uetu akasholoka, mukemo muvuakala mu muvila, **10** kaha neni munapu ambahoni neni naua mukasholoka nendi mu vumpau. vakushula na muono muli ikeye, uje ikeye uapua **5** Nankuma, tsiheni vije vinapu via mavu muli yeni, vije mutue ua lishiko lioshe na nzili yakama. **11** Muli vikevio via vupangala, kuhona kulilelesa, mashungu, ikeye naua mukemo mumualovokele nakulovoka cije mashungu a mapi na cipululu, cije cikeco vene keti ca mavoko, ha kuhumisa muvila ua tsitu mu kulemesa tumponia. **6** Omuo ya viuma evi, vutenu vua kulovoka ca Kilstiu, **12** kaha vamitsindile hamo nendi Njambi vuli nakuija. **7** Mu viuma evi ha ntsimbu imo mu kumimbuitika, naua vamisanguile hamo nendi muendelemo, omo muakele nakuyoyela muli vikevio. kuhitila mu lutsilielo kuya ku vipangi via Njambi, uje **8** Vuno honi hano honi munapande kumbila kuti viuma uamusanguile ku vatsi. **13** Kaha yeni, vaje vatsile evi via kuniengua, vutenu, cizindo, kutuka na mezi a mu vipi nakuhona kulovoka ca ku tsitu yeni, Njambi mapi kuhuma mu kanua keni. **9** Keti mulikuisse umo na naminehe ku muono hamo nendi, mukutukonekela mukuavo, mukumona ngeci munombila vuntu ualaja yetu ku vipi vietu vioshe, **14** uahumisile visoneka na vilinga viauo, **10** kaha munazala vuntu vuavuha, via mulonga uetu na mashiko avio, kaha eci vuje vuvanapuisa vua vuha mu mana a cifua ca uacihumisile hakucimbombotela ha cilindakano. liavencia samatanga. **11** Hano kukuesi Cingelengu **15** Kaha hakuvhahumisa nzili na vinzili viakama, cipue Ciyyunda, vakulovoka cipue vakuhona kulovoka, uavapusile cimueso ku vivunga, uavahianene ha mihuza, vipapoke, ndungo na uakupatuka, vuno cilindakano. **16** Nankuma, keti muecele muntu ali honi Kilstiu napu ua voshe kaha naua mu vioshe. uoshe amisompe mukumihula ha viakulia na viakunua **12** Ambahoni, zaleni ngue vantu vakuhangula va cipue kuya ku viuano, cipue ku ciuano ca kutentama Njambi, vakulela na vakuzanga, cikeketima, ngozi, ca ngonde, cipue via litangua lia sapalalo. **17** Evi kulikehesa, kuholoka nakusimpa, **13** kulikonekela vikevio lika cimbembe ca viuma vije vili nakuija, umo na mukuavo, kaha nga umo alina ciniendo hali vuno honi vusunga vuakundama kuli Kilstiu. **18** Keti mukuavo, kaha lisambesenii umo na mukuavo, ngue muecele muntu ali uoshe amihonouese, uje alisholola muje Muene nasambesa yeni, neni naua munapande ikeye vavenia kupua uakama na kulemesa tungelo, kusambesa. **14** Kaha helu lia vioshe evi hakeleniho omuo ha vimona vimo vije ahandeka hakulikehesa ca cizango, cije cikakutila viuma vioshe hamoloka mu makuli omuo vantu va cifua cangacije vakalihalesa vumo vuacili. **15** Kaha eceleni ciyulo ca Kilstiu ciyule na viyongola viavo via vuntu, **19** kaha vanalikela mu mitima yeni, kuje cilivene vamisanene kupua kukakatela kuli Kilstiu, uje napu mutue ua muvila. muvila umolika. Kaha mupue vakuntsatsela. **16** Uje kuli ukeuo muvila uoshe vanaulisa nakuukuatesa Eceleni lizi lia Kilstiu likale muli yeni cikuma, longeseni hamolika kuhitila mu manunga na vusoso, kaha nakulinangula umo na mukuavo mu mana oshe, kaha uli nakukola ngue muje muatondelamo Njambi imbeni miaso yakuntenkulu, na miaso, na miaso ya linga ukolemo. **20** Nga yeni muatsile na Kilstiu ku cimbembesi nakuntsatsela mu mitima yeni kuli Njambi. vimbembesi vije vili nakuyula via hano ha mavu, **17** Kaha vioshe mulinga, mu lizi cipue mu vilinga, kaha vika mulinakuyoya ngue hanga mucili mu vaka vilingeni vioshe mu lizina lia Muene Yesu, nauhanna mavu? Vika muli nakulihanena ku mashiko avio kuntsatsela kuli Njambi Tate kuhitila muli ikeye. **18** nguavio, **21** "Keti mukuate eci! Keti mumakele cije! Keti Vampuevo, lihaneni yeni vavenia ku vamala veni mukuate cije"? **22** Evi vioshe vilumbununa viuma vije ngue mucinailamo muli Muene. **19** Vamala, zangeni vikanongo hanima yakuvipangesa, kuya ku mashiko vampuevo veni, kaha keti mupue vakutenuka kuli na vilongesa via vuntu. **23** Evi cilivene visholoka vakevo. **20** Vana, ononokeni visemi veni mu vioshe, kupua viakundama ku mana mukusindiya cavo omuo eci cikeco ciuvahelesa Muene. **21** Visemi cakulemesa nakulikehesa ca makuli nakuyandesa va vamala keti muputuke vana veni, ketingoconi mivila, vuno honi akeuo kuesi na seho mukuvindika vaphihilila ku mitima yavo. **22** Vandungo, ononokeni kuli vaje vanapu vimiene veni va ha mavu mu vioshe, keti lika kuvanga kuvali vamimona, ngue vantu vaje

vakakutonda lika kuvuahela vakuavo vantu, vuno ou mukanda nga vanamanusula kuutanda hhakati honi cipuevne muli likalieni mu mitima yeni, omuo keni, kaha naua utanden na mu cikungulukilo ca ku yakuivuila Muene liova. 23 Mu vioshe mulinga, Laondisiya, kaha naua moneni ngeci mutanda uje pangeni na mutima umo, ngue muli nakupangela mukanda uhuma ku Laondisiya. 17 Kaha handekeni Muene keti vantu, 24 okumuatantekeya ngueni kuli kuli Akipase ngueni, "Tala ngeci ushulisise cipangi Muene kukeko mukatambula vusuana kupua ngue cije ciunatambula muli Muene." 18 Yange, Paulu, vuana vueni, omuo mulinakupangela Muene Kilistu. njilinakusoneka aua mezi a vihindu na livoko liange 25 Omuo uje muka kupanga via vipi vakamufueta naua vavenia. Anukeni malenge ange. Kavumbi kakale via vipi vije vianapanga, kaha kukuesi civembulu. nen.

4 Vimiene, lingeni muacili na vusunga kuli vandungo
veni, omuo nen i muatantekeya naua ngueni
muli na Muene mulil. 2 Tualeleniho nalukakateya
mu malombelo, kaha taleleleni oku mulombela
nakuntsatsela kuli Njambi. 3 Kaha tulombeleleni netu
naua, linga Njambi atushokuelele ngila ya lizi linga
tuambulule vushueke vua Kilistu, lije omuo lialio ngeci
njili mu kamenga, 4 lombeleni linga njiliambulule
muacili ngue muje munjinapande linga njilihandeke. 5
Pueni vakuzangama kuli vije mulinga hhakati ka vaje
vakakuhona kutsilela, pangeseni ntsimbu yoshe ije
muli nayo. 6 Eceleni vije vimuhandeka ntsimbu yoshe
vipue via kavumbi, viakushutuka ngue muongua linga
mutantekeye muje vati mukasa kukumbulula muntu
ali uoshe. 7 Taikikase akamileka vioshe via cihindu
cange, ikeye napu muanetu ua cizango kaha uapua
muka kupanga uakulongua na mukuetu ngamba
muli Muene. 8 Njinamutumu kuli yeni omuo yevi
vene, linga mutantekeye muje vati tulimo kaha naua
linga akusimpise mitima yeni, 9 kaha alinakuija na
Onesimasi, muanetu uakulongua uje uacizango, uje
napu umo ueni. Vakumileka vioshe vije vilinakulingiuia
kuno. 10 Alisitakase mukuetu uje unjilinendi mu
kamenga natumu vihindu kuli yeni, kaha na Mako
mpanji ya Mbanambase. (Uje yeni munatambula laja
vishika via ikeye, nga eja kuli yeni, mutambulen),
11 kaha Yesu uje ivatumbula naua nguavo Yusitase,
nendi naua ali nakutuma vihindu. Ava vakevo lika
Vayunda hhakati ka vakuetu mutukapangela omuo
ya vumuene vua Njambi, kaha vanapu vakevo vaje
vanjinaspila. 12 Epafalase, uje napu umo ueni,
ngamba ua Kilistu Yesu, natumu vihindu kuli yeni,
ntsimbu yoshe akamianuka mu malombelo endi
cakuhona kuhuima, linga mukolese nakushula mu
vusunga mu cizango coshe ca Njambi. 13 Omuo
nange njihana vukaleho hali ikeye ngeci napanga
cikuma omuo yeni na omuo ya vaje vali mu Laondisiya
na mu Halapolise. 14 Luka cimbanda uje uacizango na
Ndemase vanatumu vihindu. 15 Haneni vihindu viange
kuli vamuanetu vaje vali ku Laondisiya, na kuli Nifa
na cikungulukilo cije cili mu njivo yendi. 16 Kaha omo

1 Tesalonika

1 Mukanda ua kuhuma kuli Paulu na Siluvanasi na Timateo. Ku vantu va cikungulukilo ca mu Tesalonika, vaje vanakundama kuli Njambi Tate na Muene Yesu Kilstu. Kavumbi na ciyulo vikale nenii. **2** Ntsimbu yoshe tukatsantsela kuli Njambi hali yeni voshe, kaha naua ntsimbu yoshe tukamilobelela. **3** Tukanuka ku mesho a Njambi yetu na Tatetu muje mumunahaka lutsilielo lueni mu vipangi, na muje cizango ceni cili nakumihundanganesa, na muje kutsiliela kueni mukukola ngo muli Muene yetu Yesu Kilstu. **4** Vamuanetu, tuatantekeya nguetu Njambi ua mizanga naua namihangula kupua mu vendi, **5** omuo tuaminehelele Muzimbu Uacili, keti na mezi lika, vuno honi na nzili na Cimbembesi Uakulela, kaha na lukakateya lua Yusunga vuavio. Muatantekeya muje vati tuayoyele omo tuakele hamo nenii, eci capuile ngeci omuo yeni. **6** Muatembeunisile yetu na Muene, kaha cipue vene muayandele cikuma, vuno honi muatambuile muzimbu na nzolela ije ikahumu kuli Cimbembesi Uakulela. **7** Nankuma, yeni muapuile cimueso kuli voshe vaka kutsiliela mu Masendoniya na mu Akaya. **8** Omuo keti lika nge lizi lia Muene liahumine kuli yeni mu Masendoniya na mu Akaya kuahi, vuno honi muzimbu ua lutsilielo lueni kuli Njambi unashandokela kuoshe. Nankuma, nacimo cahi cituasa kuhandeka. **9** Vantu va kucihela kuje vakele nakuhandeka muje vati yeni muatambuile omo tuezile nakumimona, kaha naua na vati muje muatengulukile kuhuma ku tumponia nakuija kuli Njambi, nakupangela Njambi ua Yusunga uakuyoya, **10** nakuvandamena Munendi omo akeja kuhuma muilu, Munendi Yesu, uje yasanguile ku vatsi, naua ikeye uje akatupatula ku vutenu vua Njambi vuje vulinakuija.

5 Muatantekeya muacili ngueni kutuezile kuli yeni mukuhandeka viakuzembeleka, cipue kulikuasesa mezi akumifufuikafuika cipululu, Njambi ikeye mukaleho uetu! **6** Kutuatondele linga vatushangazale kuli muntu umo kuahi, cipue kuli yeni cipue kuli veka, cipue vene nge tunganda va Kilstu nge tuasele kumihana citele. **7** Vuno honi tuakele na ngozi omo tuakele nenii hamo, nge cisemi ua mpuevo omo alinakulela vana vendi. **8** Omuo ha cizango cetu kuli yeni, tualivuheselele linga tulipangezele nenii hamo keti lika Muzimbu Uacili uakuhuma kuli Njambi vuno honi na miono yetu naua. Omuo yeni muapuile vaje vatuazunga cikuma! **9** Muavusunga vene anukeni vamuanetu, vati muje tuapangele nakuhundangana! Tuapangele vutsiki na mutania linga keti tupue citele kuli yeni te mutuambuluile kuli yeni Muzimbu Uacili ua Njambi. **10** Yeni munapu vakaleho vetu, na Njambi naua, linga mu miono yetu ku mesho eni vaka kutsiliela yapuile yakulela, ya Yusunga nakuhona mulonga. **11** Muatantekeya ngueni yetu tuapangesele umo na umo ueni nge visemi vapangesa vana vavo vavenia. **12** Tuamitakamesele, tuamizembelekele nakumisindiya linga moyoye yoyesi ije ivuahela Njambi, uje alinakumisana linga mulipangezele hamo Vumuene vuendi vavenia na vumpau. **13** Naua kuli cuma cikuavo omuo vika ntsimbu yoshe tukatsatsela kuli Njambi. Omo tuaminehelele lizi lia Njambi, yeni mualiuviile nakultambula, keti nge lizi liakuhuma ku vantu vuno honi nge lizi lia Njambi, lije linapu lizi lia Njambi vene. Omuo Njambi alinakupanga hhakati keni vaje vanatsiliela. **14** Vamuanetu, yeni muatembeunisile vikungulukilo via Njambi mu Yundeya, vije vili muli Yesu Kilstu. Muayandele na mapakeso akuhuma ku vantu veni nge muje Vayunda muvayandeselele vikungulukilo, **15** vaje vatsihile Muene Yesu na tunanguizi va Njambi va Njambi, nakutupakesa yetu. Vakevo kuvekuvuahela Njambi! Vapua vitozi kuli vantu voshe! **16** Vesekete kutuvindika kuambulula lizi kuli vaje keti Vayunda linga na vakevo vatambule kuovoka. Mu ngila eyi vene vakevo vanashulisa vene seteko ya vipi vije vivalingile ntsimbu yoshe, Kaha honi vutenu vua Njambi hakukotoka vuneja hali vakevo! **17** Nge hali yetu, vamuanetu, omo tualihangunukile neni mu kantsimbu kakandende lika, keti mu viyongola vietu kuahi, vuno honi ku muvila uatsitu lika, tuamihonene kaha tuahundanganene na kueseka kumimona naua! **18** Tuatondele kuhiluka kuli yeni. Yange vene Paulu njesekete cikuma kuhiluka lualuingi vuno honi Satana katutavesele. **19** Nankuma, Kututondo kueseka kuvuahela vantu, vuno honi hangavene munapu yeni, keti veka kuahi, vaje kuvuahela Njambi, uje muka kueseka mitima yetu.

cje tukalihalesa ha kuhiana ku mesho a Muene Yesu omo akeja. 20 Cilivene, yeni munapu kulihalesa kuetu na nzolela yetu!

3 Hakumanusuila, omuo kutuasele kutualelelaho kulinga cili coshe ha kumimona, kaha tuayonguele linga vatuseze mu Atena likalietu lika. 2 Te tunatumu Timateo, muanetu uje muka kupanga netu mu vipangi via Njambi mu kuambulula Muzimbu Uacili ua Kilstu. Tuamutumine mukumitakamesa nakumikolesa ha lutsilie lo lueni, 3 linga naumo uahi ua hali yeni akahiluke munima omuo ha mapakeso aua. Yeni vavenia muatantekeya ngueni mapakeso aua anapu aku cizango ca Njambi hali yetu. 4 Te ha ntsimbu ije tuakele hamo neni, tuamilekelele vualumo nguetu tukauana mapakeso, nge mumuatantekeyela, evi vikevio cilivene vialingiuile. 5 Eci cikeco cinjatuminine Timateo. Omuo kunjasele kutualelelaho naua, nankuma, njamatumine linga akumone vati lutsilie lo lueni mulunapu. Muavusunga vene kucapule nge Satana namieseka, kaha nge vipangi vietu vioshe viapuile viangoco! 6 Vuno honi Timateo nahiluka kuno, kaha natuleka muzimbu uacili ha lutsilie lo lueni na cizango ceni. Natuleka nguendi ntsimbu yoshe mulinakutuanuka, kaha mulinakutonda kutumona nge naua muje yetu tulinakutonda kumimona. 7 Omuo ha cuma eci, mu makalu etu oshe na tuyando tuetu, tuakele nakulitakamesa omuo hali yeni vamuanelu. Lutsilie lo lueni lukelu luatutakamesele, 8 Honi tuyoya nge yeni muimana ngoo mu vuyoye vueni muli Muene. 9 Honi tuhonoua vati kutsatsela Njambi cikuma omuo yeni. Tulinakumutsatsela ha nzolela ije tulinayo ku mesho endi omuo yeni. 10 Vutsiki na mutania tulinakumulomba na mitima yetu yoshe linga atutave kumimona mesho na mesho nakumihana vije vimunahonoua mu lutsilie lo lueni. 11 Honi Njambi yetu na Tatetu na Muene yetu Yesu Kilstu vatuvahe sele ngila linga tuije nakumimona! 12 Honi Muene akolese cizango ceni kuli umo na mukuavo na kuli vantu voshe nakucipuisa cakama nge cizango cetu kuli yeni. 13 Mu ngila eyi vene akatakamesa mitima yeni, kaha mukapua vakulamba na kulela ku mesho a Njambi yetu na Tatetu omo Muene yetu Yesu akeja na voshe vaka kulela vendi.

4 Mukumanusuila, vamuanelu, tumilomba nakumisindiya muli Muene Yesu, nguetu nge muje mumualilongesele kuli yetu vati munapande kuyoya linga muvuahelise Njambi. Nge muje mumuli nakulunga. Lingeni muje vene nakuvuezelaho cikuma. 2 Omuo muatantekeya vishika vituamihanene kuhilita mu nzili yakama ya Muene Yesu. 3 Njambi

atonda linga mupue vakulela nakupatuka ku vukoyi. 4 Muntu na muntu kuli yeni vamala atantekeye vati napande kuyoya na mpueyendi mu ngila yakulela nakasingimiko, 5 keti na vukoyi, nge vakakuhona kutsiliela vaje kuvatantekeya Njambi. 6 Mucifua eci vene, naumo uahi ueni napande kulinga muamupi kuli vakuavo vaka Yesu cipue kuvazangamena. Tuaminanguile laja cuma eci, kaha tuaminanguile na nzili nguetu Muene akahana kashitiku kuli vaje vakalingi evi. 7 Njambi katusanene linga tuyoye mu vukoyi, vuno honi mu kulela. 8 Nankuma, usos uje aviana vilongesa evi kaviana muntu, vuno honi Njambi, uje akamihana Cimbembesi uendi Uakulela. 9 Kutuapandele kumisonekela via cizango kuli umo na mukuavo. Omuo yeni vavenia Njambi uamilongesele vati muje munapande kulisanga umo na mukuavo. 10 Kaha munakala nakulunga ngeci kuli vaka kutsiliela voshe mu Masendonia muoshe. Nankuma, tumilomba vakuetu, vuezeleleniko cikuma. 11 Pueni vaka kuyoya mukuholoka, hakeni mana eni ku viuma vieni, nakupanga viakulikuasa navio yeni vavenia, nge muje tuamilekele laja. 12 Mu ngila eyi vene, mukatambula kasingimiko kuli vaje keti vaka kutsiliela, kaha kumukayoyela muntu umo kuli vije munahonoua. 13 Vamuanelu, tutonda mutantekeye Yusunga hali vaje vanatsi, linga keti mukale navusiua, nge vaje kuvesi nakutsiliela. 14 Omuo tunatsiliela nguetu Yesu uatsile, kaha uasangukile naua, kaha tunatsiliela nguetu Njambi akaneha hamo na Yesu vaje vatsile mukutsiliela kuli ikeye. 15 Evi tumilongesa hano vinapu vilongesa via Muene linga yetu vaje vacili nakuyoya ha litangua lije Munendi akeja kutukatuama kulutue lua vaje vanatsi. 16 Kukakala mutambi ua lizi liakama liakushika, lizi lia kangelo uakama, nakuohia kua tolombita ya Njambi, kaha Muene ikeye vavenia akashuluka kuhuma muilu. Kaha vaje vatsile mukutsiliela kuli Kilstu vakasangukila ku muono ha kulivanga, 17 ambahoni yetu vaje tucilinakuyoya ha ntsimbu ije vakatukungulila hamo navo mu mashelia nakuliuana na Muene havukambuila. Kaha tukakala hamo na Muene ntsimbu yoshe. 18 Nankuma, litakameseni umo namukuavo na mezi aua.

5 Vamuanelu, kutuapandele kumisonekela ha vintsimbu na miaka omo viuma evi vikalingiuia. 2 Omuo yeni vavenia muatantekeya ngueni Litangua lia Muene likeja nge muje muizi akeja vutsiki. 3 Omo vantu vahandeka nguavo, "Viuma vioshe vili muacili nakuholoka kuluu," ambahoni hajevene kunonga kukavauana! Hajevene cikeja nge mushongo ua

mpuevo atonda kusema, kaha vantu kuvakasa kuteua. 4 Vuno honi yeni vamuanetu, kumuesi mu milima, kaha Litangua lije keti likamikasumune ngue muizi. 5 Yeni voshe muapua vantu vaje vanakundama ku ceke, vaje vanakundama ku mutania. Yetu kutuakundamene ku vutsiki cipue ku milima kuahi. 6 Nankuma, kutuapandele kukosa tulo ngue veka, tunapande kutona nakulihilula. 7 Ikapu ntsimbu ya vutsiki omo vantu vakosa tulo, naua ikapu ntsimbu ya vutsiki omo vantu vakapende. 8 Vuno honi yetu tuakundama ku mutania, kaha tunapande kulihilula. Tunapande kuzala lutsilielo na cizango nge cizalo ca kuliniungisa ha ntulo, nakuzala kutsiliela ca kuovoka kuetu nge tepea. 9 Njambi katuhanguile kuyandela vutenu vuendi, vuno honi tukatambule kuovoka hali Muene uetu Yesu Kilistu, 10 uje uatutsililile linga tukayoye hamo nendi, cipue tuyoya cipue tutsa omo akeja. 11 Nankuma, tulitakameseni umo na mukuavo nakulikuasa umo na mukuavo, nge muje mumuli nakulinga hano. 12 Vamuanetu, tumilomba ngueta haneni kasingimiko kacili kuli vaje vali nakupanga hhakati keni, vaje vamituamenena nakumishika mukuyoya kua vu ka Yesu. 13 Pangeni navo nakasingimiko kakama na cizango, omuo ha vipangi vije valinakulinga. Pueni vaka ciyulo hhakati keni. 14 Vamuanetu, tumisindiya ngueta munangule vilenda, takameseni vipapoke, kuaseni vaka kuzeya, pueni vaka lukakateya kuli uoshe. 15 Taleri ngeci keti kukale umo ahilisa vupi ku vupi, vuno honi ntsimbu yoshe pueni vakakulinga muacili kuli umo namukuavo na kuli vantu voshe. 16 Pueni vaka nzolela ntsimbu yoshe, 17 lombeleni ntsimbu yoshe, 18 ntsatseleni mu viuma vioshe. Eci cikeco catonda Njambi mukuyoya kueni muli Kilistu Yesu. 19 Keti muzime Cimbembesi Uakulela, 20 keti mukehese mezi a tunanguizi va Njambi va Njambi. 21 Pueni vakakueseka viuma vioshe, kaha niungeni vije vinapu viacili, 22 kaha teueni viuma vioshe via vipi. 23 Honi Njambi uje mukakutuhana ciyulo amipuise vaka kulela mu vioshe, kaha aniunge vuntu vueni vuoshe, cimbembesi, na muono na muvila, kuakuhona milonga yoshe hakuija ca Muene uetu Yesu Kilistu. 24 Uje namisana akacilinga, omuo uapua uakulongua. 25 Vamuanetu, netu tulombeleleni naua. 26 Hinduiseni voshe vaka kutsiliela nakulitsuumba ca kulela. 27 Njimilambelela na nzili yakama ya Muene kutanda mukanda ou ku mesho a vaka kutsiliela voshe. 28 Kavumbi ka Muene uetu Yesu Kilistu kakale hamo nenii.

2 Tesalonika

1 Kuhuminina kuli Paulu na Siluvanasi na Timateo. Kuli vantu vaku cikungulukilo ca mu Tesalonika, vaje vanakundama kuli Njambi Tatetu na Muene Yesu Kilstu. **2** Kaha Njambi Tatetu na Muene Yesu Kilistu vamihane kavumbi na ciyulo. **3** Vavusamba vetu tupande kutsantsela kuli Njambi ntsimbu yoshe omuo yeni. Eci cinapu cacili kuli yetu kulinga ngacije, omuo lutsilieku lueni luli nakukola cikuma na cizango cije muli naco kuli umo na mukuavo cili na kupua cakama cikuma. **4** Kaha omu mukemuo tulinakulihalesa hali yeni mu vikungulukilo via Njambi. Tulinakulihalesa ha lukakateya lueni nakutsilieku kueni mu mapakeso oshe aua na tuyando otu muli nakumona. **5** Kaha eci cinapu vukaleho ngeci kusompa ca Njambi cikeco ca vusunga, kaha mukapua vaka seho mu vumuene vuendi vuje yumulinakuyandela. **6** Njambi uapua uavusunga, kaha akaneha tuyando hali vaje valinakumiyanadesa. **7** Kaha akamihuimisa yeni mulina kuyanda, kaha na kuli yetu naua. Akalinga evi omo Muene Yesu akasholoka kuhuma muliu na tungelo vendi va nzili, **8** hamo na milengi ya tuhia, nakuzangamesa vaje kuvatantekeya Njambi, na vaje kuvekuononoka Muzimbu Uacili ua Muene yetu. **9** Kaha vakayanda mukuva zangamesa kua miaka yoshe, nakuvahangununa ku mesho a Muene naku vumpau vuendi vuakama, (*aiōnios g166*) **10** kaha omo akeja ha litangua lije nakutambula vumpau kuli vantu vendi voshe vakulela nakalemeso kuli voshe vaje vanatsilieku. Neni naua mukakala hhakati kavo, omuo nenii naua munatsilieku lizi lije tuamilekele. **11** Kaha omu mukemuo tukamilombelela ntsimbu yoshe. Tulinakulomba kuli Njambi yetu linga amipuse vaka seho ku muono uje uamisanene ngeci moyoyemo. Na nzili yendi yoshe ashulise vutumbe vueni vuoshe vuacili nakumanesa vipangi vieni via lutsilieku. **12** Mu ngila eyi vene lizina lia Muene yetu Yesu likatambula vumpau kuli yeni, nenii naua kuli ikeye, ha kavumbi ka Njambi yetu na Muene Yesu Kilistu.

2 Kuyongola hakujia ca Muene yetu Yesu Kilistu na hakukunguluka cetu linga tukale hamolika na ikeye, njimilomba vamuanelu nguange, **2** keti mukale na citanga mu vuasi mu visinganieka vieni cipue cishoti ku mutima ngueni Litangua lia Muene linahete. Omo vasinganieka ngeci tuahandekeli eci omo tuambuluile vunanguizi cipue omo tuambuluile lizi, nge honi uje mukanda uahumine kuli. **3** Keti mutave umu amikuese mu ngila yeka naua kuahi. Omuo litangua lije kulikeja ngoco kuvanga noho

kulitengulukila kua mamanusuililo kuneja na uje yala uakuhonoua kuononoka lishiko nasholoka, uje vemikile kuya ku mbulu ya tuhia. **4** Kaha ikeye akaluisa viuma vioshe vije vivahandeka nguavo vanjambi na cuma nkala civalemesa, akalihaka helu lia vioshe. Kaha naua akakovela nakutumama mu Njivo ya Njambi nakulitumbula ikeye wavenia nguendi Njambi. **5** Nkuma kumuasa kuanuka ndi? Njamilekele vioshe evi omo njakele hamo nenii. **6** Vuno honi kucili cuma cimo cilinakuvindika evi viuma ngeci keti vilingue hano vene, kaha yeni muatantekeya ngueni cinapu cuma muka. Nankuma, omo ntsimbu ikapuamo amba honi akeje. **7** Vupi vuakukomouesa cikuma vuavushueke vulinakulingia hano vene, vuno honi vije vilinakulingia kuvikalingia kuvanga noho uje muka kuvuvindika vanamuhumisa. **8** Kaha honi uje yala uakuhonoua kuononoka lishiko akasholoka, vuno honi omo Muene Yesu akeja, akamutsiha na mpunzi yakuhuma mu kanua nakumunongesa na vumpau vuendi. **9** Uje yala uakuhonoua kuononoka lishiko akeje na nzili ya Satana nakulinga vitantekeyeso na vikomoueso viakuliseza sezia via makuli, **10** kaha akapangesa miyati yoshe yakapenga ya makuli hali vaje vakanonga. Vakevo vakanonga omuo kuvatambuile nakuzanga vusunga ngeci vovoke. **11** Nankuma, Njambi natumu nzili yakuvasevuisa linga ipange muli vakevo ngeci vatsiliele vije vinapu via makuli, **12** kaha linga voshe vaje kuvatsiliele vusunga, vuno honi vanakundama lika ku vupi, vakavahisa. **13** Tunapande kutsantsela kuli Njambi ntsimbu yoshe hali yeni vakuetu, yeni vaje vazanga Muene. Omuo Njambi uamihanguile kupua vambangelo ku kuamena ha nzili ya Cimbembesi nakumipuisa vantu vendi vakulela, mu lutsilieku lueni lia vusunga. **14** Kaha Njambi uamisanene ngeci mulinge cuma eci ha Muzimbu Uacili ua vije vitiambuluile kuli yeni, uamisanene ngeci mukahinge cihela ceni ca vumpau vua Muene yetu Yesu Kilistu. **15** Ambahoni vamuanelu, imaneni ngoo nalukakateya ku vusunga vuje vutuamilongesele mukuambulula kuetu na mu mukanda uetu. **16** Honi Muene yetu Yesu Kilistu vavenia na Njambi Tatetu, uje uattuzangele na ku kavumbi kendi uatuhanene kutakama cije kucekutenguluka na kusimpa cakutsilieku. (*aiōnios g166*) **17** Njambi amitakameze nakumikolesa mukupanga nakuhandeka vije vinapu viacili ntsimbu yoshe.

3 Hakumanusuila vamuanelu, netu naua tulumbeleleniko linga lizi lia Muene liye kulutue nakushandoka vuasi vuasi linga valitambule nakalemeso, ngue muje mumualitambuile hhakati

keni. 2 Kaha lombeleni naua linga Njambi atuohiele ku vantu va vupi, omuo keti ngue vantu voshe vanapu vaka kutsiliela ku lizi kuahi. 3 Vuno honi Muene uapua ua lutsilielo, kaha akamikolesa nakumiunga kuli uje muka vupi. 4 Kaha Muene natuhana kutsiliela muli yeni, kaha mua vusunga vene tunatsiliela nguetu mulinakutualelelaho kulinga vije vituamilekele linga muvilinge. 5 Kaha honi Muene atuamenene mitima yeni mukuvuisisa cizango ca Njambi na lukakateya luje luanamihana Kilistu. 6 Mu lizina lia Muene Yesu Kilistu tulinakumishika, vaka kutsiliela litengen iku voshe vantu vaje valinakuyoya yoyesi ya vulenda, vaje kuvekukavangye vilongesa vije vituavahanene. 7 Yeni vavenia mutantekeya muacili nguenci munapande kupanga ngue muje mutuapangele yetu. Kutuakele na vulenda omo tuakele hamo neni. 8 Kutualile cuma ca muntu umo kuakuhona kufueta. Vuno honi tuatualeleho kupanga vutsiki na mutania ngeci keti tumituuke citele cimo. 9 Tualingile eci, keti ngue omuo kutuakele na nzili yakuyoyela ha viuma via vukuasi, vuno honi tuacilingile mukumimuesa ngila linga muyikave. 10 Ha ntsimbu ije omo tuakele hamo neni, tuakele nakumileka nguetu, "Uoshe aviana kupanga keti vamutavese kulia." 11 Tunahandeka eci omuo tonevu nguavo hhakati keni kuli vamo valinakuyoya yoyesi ya vulenda kaha vivalingevene viahi vuno honi vakundama lika mu vipangi via vakuavo. 12 Kaha mu lizina lia Muene Yesu Kilistu tulinakushika vantu ava nakuvanangula linga vapande kuyoya muacili nakulinga vipangi vije vivasa kuyoyela. 13 Vuno honi yeni vamuanetu, kumuapandele kuhona kulinga muacili. 14 Kaha hamo kuli yeni umo uje katondo kuononoka lizi lietu lije tuatumu kuli yeni mu mukanda ou. Kaha nga ngoco, mutualeni, kaha mushondolokeni linga shuamua imukole. 15 Keti mumupangese ngue napu citozi, vuno honi munanguleni lika ngue vaka kutsiliela. 16 Kaha Muene vavenia, uje uapua ntsina ya ciyulo cetu, amihane ciyulo ha ntsimbu yoshe na mu vingila vioshe. Muene akale neni muva voshe. 17 Na livoko liange vavenia njasoneka nguange cihindu cakuhuma kuli yange Paulu. Eyi ikeyo ngila ya cimueso ca mikanda yange yoshe, omu mukemuo munjikasoneka. 18 Kavumbi ka Muene yetu Yesu Kilistu kakale neni voshe.

1 Timateo

1 Yange Paulu, kanganda ua Kilistu Yesu mukushika ca Njambi moyoyesi uetu na Kilistu Yesu ikeye kutsiliela cetu, **2** Njikusonekela yove Timateo, munange ua vusunga mu lutsilielo. Kavumbi, cikeketima na ciyulo kuhuminina kuli Njambi Tate na Kilistu Yesu moyoyesi uetu. **3** Ngue muje njakusindiile omo njakele nakuya ku Masendoniya, sala mu Efeso linga umone vantu vamo linga keti valongese vilongesa via makuli, **4** cipue kulinga vakevo vavenia na visimutuila na mikana ya mazina amalaha avakukuluila vavo vije vineha vimpata, omuo kuviekukundama ku vutumbe vua Njambi vuje vuli mu lutsilielo. **5** Vutumbe vua lishiko eli vukevouci cizango, cije ci huma mu mutima uakulela, na vilinga viakutungukua, na lutsilielo lua vusunga. **6** Vantu vamo vanaseze vuima evi nakuhandeka via vulema. **7** Vatonda linga vapue valongisi va lishiko, cakuhona kuvuisisa cipue vije vivahandeka cipue viuma vije vivalina kuhandeka muvina lumbunkilamo. **8** Honi tuantantekeya nguetu lishiko liapua liacili, nga umo alipangesa muacili. **9** Hakuvuisisa eci, ngeci lishiko kuvalipangelelele vaka vusunga vuno honi valipangelelele vipapoke na vakakuhona kuononoka, na vaje vakakuhona kuononoka Njambi na vaka vipi, na vaje vakuhona kulela na vaje vaka kushaula via kulela, na vaka kutsiha vaishavo na vaka kutsiha vainavo, na vaka kutsiha vantu, **10** na vaka kulinga vupangala, na vamala vaje vakakulinga vukoyi na vakuavo vamala, na manguangua, na vaka makuli, na vaka kuhana vukaleho vua makuli, nakulinga viuma vije viluisa vilongesa via vusunga, **11** kuya ku muzimbu uacili ua vumpau vua Njambi uakukuisula uje uvanjhanene. **12** Njitsatsela Kilistu Yesu Muene yetu, uje nanjhana nzili yakulinga vipangi viange, omuo nanjisompo mua vusunga hakunjihangula mu vipangi viendi, **13** cipue vene hakulivanga njapuile muka kumushaula na kumuyandesa nakumutuka, vuno honi njatambuile cikeketima omuo njakele nakuvilinga kuakuhona kutantekyena na kuhona kutsiliela. **14** Kaha kavumbi ka Muene yetu kahitililile hali yange na lutsilielo na cizango vije vili muli Kilistu Yesu. **15** Eci kuhandeka cinapu ca vusunga nakucitambula, cije ci handeka nguaco Kilistu Yesu uezile ha mavu mukuovola vaka vipi, kaha hali voshe ava yange njinapu muka vupi cikuma, **16** vuno honi yange njatambuile cikeketima ha cuma eci, linga muli yange uje uakulivanga, Yesu Kilistu amuese kushula ca lukakateya luendi linga cipue cimueso kuli vaje vapande kutsiliela muli ikeye

ha muono ua yaye. (aiōnios g166) **17** Kuli Muene ua miaka yoshe, uje kekutsa, uje kutuasa kumona, ikeye Njambi lika, kukale kasingimiko na vumpau ku miaka yoshe. Ameni. (aiōn g165) **18** Eli lishiko njikundika kuli yove, Timateo munange, kuya ku vunanguizi vuje vahandekel hali yove, pangesa mezi aua ngue vitua via nzita linga ulue muacili, **19** kaha nuinga lutsilielo luove na vilinga viove via kutungukua. Hakuviana vilinga viavo via kutungukua, vantu vamo vananongesa lutsilielo luavo, **20** hhakati kavo kuli Haimenease na Elekizanda, vaje njinahana kuli Satana linga valilongese kuhona kushaula.

2 Cakulivanga ku vioshe, njimisindiya nguange kulambelela, kulomba, kulombelela, na kutsatsela vinapande kuvalinga ku vantu voshe, **2** ku vimiene na voshe vaje vali ha vituamo viakama, linga tuyoye vuyoye vuakuholoka na ciyulo, vua vunjambi na kasingimiko mu ngila yoshe. **3** Eci cinapu cacili, kaha vacitambula ku mesho a Njambi Muyoyesi uetu, **4** uje atonda vantu voshe linga vovoke nakuija ku mana a vusunga. **5** Omuo kuli Njambi umo lika, kaha kuli umo uje nemana mukati ka Njambi na vantu, ikeye yala Kilistu Yesu, **6** ikeye uje ualihanene ikeye vavenia ngue ndando yakupatula voshe, vukaleho vuje vuasemukilile ha ntsimbu yacili. **7** Omuo yeci vanjhanguile kupua muka kuambulula na kanganda (njili nakuhandeka vusunga, kunjesi nakukuisa), mulongisi ua vaje keti Vayunda mu lutsilielo na vusunga. **8** Ambahoni njitonda nguange mu vihela vioshe vamala vanapande kulombela, vajundule mavoko akulela cakuhona kuniengua cipue vimpata. **9** Nau na vampievo vasoloke muacili nakulikehesa, keti na vinkambu via kuvinda mueka cipue ngolinde cipue vusanga vuaseho cipue vuzalo vua ndando cikuma. **10** Vuno honi na vilinga viacili, ngue via vampievo vaje vaka kulemesa Njambi. **11** Taveseni vampievo valilongese mukuholoka namukulihana kuoshe kuli Njambi. **12** Kunjitavesa mpuevo aliuoshe kulongesa cipue kukala na nzili yakama hali vamala, vuno honi napande kuholoka. **13** Omuo Andama ikeye uapuile uakulivanga kutanga, ambahoni Eva. **14** Kaha keti Andama vakuvisile, vuno honi vakuvisile mpuevo kaha uapokuele lishiko lia Njambi. **15** Cipue vene ngoco mpuevo akovoka kuhitila mukusema vana, nga atualelelaho mu lutsilielo na mu cizango na kulela, na kasingimiko.

3 Cihandeka eci cinapu ca vusunga, nga mutu umo ashunguiya vipangi via vuntuama mu cikungulukilo, kaha ashunguiya cipangi cacili. **2** Honi ntua ma

ua cikungulukilo napande kupua muntu uakuhona kuliambata nakuvindika kulia via kulia vimo vije Njambi mulonga, napande kupua yala uampuevo umo lika, uatangele linga vavitambule nakutsantsela kuli vaje napande kupua muntu uakuhakela mana ku viuma, vanatsiliela nakutantekeya vusunga. 4 Omuo viuma muka kulihilula, muka kulongua, muka kujumbula vioshe viatangele Njambi viapua viacili, kaha na vangenzi, uje asa kulongesa, 3 keti muka kupenda, cimo cahi civanapande kuviana nga vanacitambula keti muka vukalu vuno honi apue muka kuononoka, na kutsantsela, 5 omuo vanavikundika na lizi lia keti muka vimpata, keti muka kuzanga vimbongo. 4 Njambi na lilombelo. 6 Nga uana evi vishika kuli Napande kunuinga ntanga yendi muacili, na vana vanuanetu, kaha ukapua mulongisi uacili ua Kilistu vendi vapue vakuononoka nakasingimiko mu vingila Yesu, nakuhia na mezi a lutsilielo na vilongesa vioshe. 5 Omuo nga yala ahonoua kunuinga ntanga viacili luje lu unakava. 7 Keti ulinge viuma viavipi na yendi, kaha honi asa vati kunuinga cikungulukilo ca visimo viangoco. Lilongese yove vavenia kulinga via Njambi? 6 Kapandele kupua muntu uje natsiliela vunjambi, 8 omuo kupangesa muvila kuli na seho, vuavuno, hamo akalishasha nakulihalesa kaha vuno honi vunjambi vuli na seho yakama mu vingila akauiila mucihiso ca liyavolo. 7 Napande kupua vioshe, omuo vilinalukulaheso lua muono ua ntsimbu muntu uje ivahana kasingimiko naku vantu vaje keti ino na muono uje uli nakuija. 9 Vihandeka vinapu via vamu cikungulukilo cendi, linga keti evue shuamua vusunga kaha vavitambula muacili. 10 Omuo yevi, na kuuila mu muheto ua liyavolo. 8 Vakuasi va mukemo tuli nakuhundangana nakupanga cikuma, mucikungulukilo naua vanapande kupua vafutisi omuo kutsiliela cetu cili muli Njambi uakuyoya, uje yacili, keti vaka vindaka vivali, keti vaka kupenda ikeye Muyoyesi ua vantu voshe, cikumani kuli vaje viniu, keti vaka kuzanga vimbongo, 9 vanapande vatsiliela. 11 Shika nakulongesa viuma evi. 12 Keti kukakateya ku vusunga vua lutsilielo na kutungukua utave muntu umo linga ashaule vukuenje vuove, vuno cacili. 10 Kaha cakulivanga vanapande kuveseka tahi, honi muesa cimueso kuli vaka kutsiliela mukuhandeka ambahoni nga vavaiana nguavo kuvesi na mulonga, kuove, na mufutisi yove, na mu cizango, namu kaha vavapuise vakuasi vamu cikungulukilo. 11 lutsilielo, na mukulela. 13 Kuvanga noho njikezila, Vampuevo navakevo naua vanapande kupua vafutisi hana ntsimbu yove mukutanda visoneka ku vantu, yacili, keti vakalufue, vuno honi vanapande kupua mukuambulula na kulongesa. 14 Keti useze vuana vuje vakulisingimika, nakulongua mu viuma vioshe. 12 vuuli navuo, vuje vahanene kuli yove mu vunanguizi Vakuasi vanapande kupua yala ua mpuevo umolika, omo mpunga ya vakuluntu vasalekele mavoko avo vanapande kunuinga vana vavo na ntanga yavo hali yove. 15 Panga cikuma ha vipangi evi, lihane muacili. 13 Omuo vaje vapanga muacili ngue vakuasi yove vavenia kuli vikevio, linga voshe vamone vipangi vamu cikungulukilo vakauana kasingimiko vakevo viove. 16 Linuinge yove vavenia nakuvilongesa viove, vavenia naua nakusimpa mu lutsilielo luje luli muli kaha tualelelaho kulinga viuma evi, omuo hakulinga Kilistu Yesu. 14 Njitsiliela kuija kuli yeni vuavuno, ngoco kaha ukaliovola yove vavenia na vaje vaka vuno honi njili nakusoneka evi vishika kuli yeni linga, kukuviilila.

15 nga hamo njikotokela kuija, linga mutantekye
muje vati muasa kukala muacili mu ntanga ya Njambi,
cije cikeco cikungulukilo ca Njambi ua kuyoya, cije
cisimi ca seho na luvula lua vusunga. 16 Cilivene
tulinakuliambulula muje vati vusueke vua vunjambi
vuetu muvunapuila vuakama: Uasholokele mu
vuntu, Vuno honi Cimbembesi uamusholuele kupua
ua vusunga, vamumuene kuli tungelo. Uambuluile ku
mafuti, vaka mavu vamutsilielelele, kaha vamutualele
mu vumpau.

4 Honi Cimbembesi ahandeka nguendi ku matangua
a mamanusuilo vamo vakaseza lutsilielo
nakulihana ku vilinga via vimbembesi via makuli
naku vilongesa via mahamba, 2 vilongesa evi
vikeja kuhitila mu vaka makuli va civembulu vaje
mashungu avo anajujuama, 3 vaje vaka kuvindika

5 Keti utenukile mukuluntu ua yala vuno honi
munangule ngue isho, pangesa vakuenje muacili
ngue vanuanoko, 2 pangesa vakuluntu va vampuevo
ngue vanoko, kaha pangesa na vambanda ngue
vanuanoko, mukulela muoshe. 3 Singimika vantuluue
vaje vapua vantuluue va vusunga. 4 Nga ntuluue ali
na vana cipue vatekulu, vapandele tahi kulilongesa
vipangi via kutsiliela ku ntanga yavo nakukuasa
visemi vavo omuo eci cikeco ciuvahelesa ku mesho
a Njambi. 5 Nga uje ntuluue napu ua vusunga,
kaha alinakuyoya lika liendi, kaha nahaka kutsiliela
cendi kuli Njambi na kutualelelaho nalukakateya
mu malombelo vutsiki na mutania. 6 Vuno honi
uje alihana ikeye vavenia musenga natsi laja cipue
vene oku ayoya. 7 Shika eci, linga keti umo auane
mulonga. 8 Nga umo kasa kukuasa vavushoko vendi,

cikuma kuma ntanga yendi, kaha naviana lutsilielo kuvasingimika, linga lizina lia Njambi navilongesa vietu kaha napihia kupulakana uje uakuhona kutsiliela. 9 keti vavishaule. 2 Vaje vali na vimiene vakutsiliela Ntuluue uje kanda ahete ha miaka makumi atanu na kuwapandele kuwashaula omuo navakevo vanapu limo kapandele kumusoneka, hakupua mpuevo ua vamunaina, vuno honi vanapande kuwapangela yala umo, 10 kaha muka kulinga vipangi viacili, uje muacili omuo vaje vauana vukuasi ku vipangi nalele vana vendi muacili, muka kutambula vangenzi viavo vanapu vaka kutsiliela na vaje va vazanga. muacili, muka kutanesa ku mikono ya vantu va Longesa nakuambulula vipangi evi. 3 Nga kuli umo Muene, na kukuasa vaje vali mu tuyando, na kulihana alongesa vieka kaha kalitombola na lizi lia vusunga ikeye vavenia ku vipangi viacili mu vingila vioshe. 11 lia Muene Yesu Kilistu na vilongesa vije viendeleta na Vuno honi viana kusonekesa vantuluue va vanike, vunjambi, 4 napu muntu muka kulihalesa, vuno honi omo nga lishungu likapua liakama vakaseza Kilistu katantekeya cipue cimo, kaha muka kuvalava mu nakutonda kushomboka, 12 kaha vakalinehela cihiyo mashungu nakulinga vimpata via kulikanangana via vakevo vavenia, omuo vanapokola litavasano lia mezi, vije vineha lifuua, na vimpata nakushaula na kulivanga. 13 Keti lika evi vuno honi vakalilongesa viyongola via vipi, 5 nakuhona kulivuasana hhakati kuendangana, kuhuma njivo kuya njivo, kaha keti ka vantu vaje vakusinganieka via vipi, vakuhona kuendangana lika vuno honi na lufue nakulikovelesa vusunga, vasinganieka nguavo vunjambi vunapu mu viuma viambala, nakuhandeka vije kuviapandele cuma cakuanena vufuka. 6 Kuli kufuka cakama mu kuhandeka. 14 Kaha njitonda vantuluue vavanike vunjambi kuya na vije tuli navio. 7 Omuo kutuezile vashomboke, vaseme vana, nakuniunga vinjivo viavo, nacimo hano ha mavu, kaha naua kutukambataho keti tuhane vitozi vetu muhela linga vahandeke cimo hano ha mavu. 8 Vuno honi nga tuli na viakulua viavipi hali yetu. 15 Omuo vamo vanahiluka laja kuli na vuzalo, kaha tukapuisamo. 9 Vuno honi vaje Satana. 16 Nga uoshe mpuevo muka kutsiliela ali na vatonda kufuka vauila mu vieseko, na mu muheto, vavushoko vendi va vantuluue, napande kuvaluasa, na mu viuma viavingi via vulema na mashungu a linga keti cikungulukilo cikale na citeli, linga cikuase mapi aje atuala vantu mukuvapihisa nakuvanongesa. vaje vantuluue vakuhona muka kuvaluasa. 17 10 Omuo cizango ca vimbongo cinapu nsina ya vipi Eceleni vakuluntu vaje vaka kuyula muacili linga vioshe, kuhitila mukutondo vimbongo vamo nahumu vavafuete vimbongo luvali, cikuma kumanu vaje vali ku lutsilielo kaha vanapokola mitima yavo na vusiusa nakupanga vipangi viakuambulula nakulongesa. 18 vuavuingi. 11 Vuno honi ngeci hali yove, muntu ua Omuo visoneka vihandeka nguavio, "Keti ukute Njambi, huma ku vioshe evi, tonda vusunga, na ngombe ku kanua uje ajungula vinona," kaha na, vunjambi, na lutsilielo, na cizango, na lukakateya, "Muka kupanga napande kutambula fueto yendi." 19 nakulikehesa. 12 Lua nzita yacili ya lutsilielo, kuatelerla Keti utave mulonga uli uoshe hali mukuluntu kuvanga ku muono uje kuuekuhua uje vakusanenene omo hali vukaleho vua vantu vavalu cipue vatatu. 20 Kuli ualitavelele ku mesho avakaleho vavengi. (aiōnios vaje vali nakulinga vupi, vatenukile ha mesho a vantu g166) 13 Ku mesho a Njambi uje muka kuhana muono voshe, linga voshe vakale mu liova. 21 Ku mesho ku viuma vioshe, na Kilistu Yesu ali muvukaleho a Njambi naku mesho a Kilistu Yesu naku mesho a tungelo vakuhangula, njikushika kuniunga mashiko vuacili. 14 Njikushika nguange niunga mashiko aua cakuhona civembulu, keti ulinge civembulu kuli aua kuakuhona kapenga na mulonga kutualu noho muntu ali uoshe. 22 Keti uzambule kusaleka mavoko Muene yetu Yesu Kilistu akasholoka, 15 kaha eci ove ha vantu, keti ukovela mu vupi vua mukueni, vakacisholola ha ntsimbu yacili kuli uakukuisula uje liniunge yove vavenia kupua uakulela. 23 Keti unue ikeye Muka kushika umo lika, Muene ua vimiene lika mema, vuno honi nua na tuviniu tuatundende na Shukulu ua vashukulu, 16 uje ikeye lika liendi omuo ya muzimo liove nakuvalava vavala cove. 24 keti kekutsa, kaha uayoya mu ceke cije naumo uahi Vupi vuavamo vantu vunalisholola, vuli nakuvaluala asakushuena, uje na umu uahi muntu uamumona kkusompa, vuno honi vupi vua vamo vuvevuo cipue akamumona. Kuli ikeye kukale kasingimiko vukasholoka kulutue. 25 Mu ngila imo vene, na vilinga nakuyula ca miaka yoshe ya yaye. Ameni. (aiōnios viacili visholoka muacili, cipue vene oku keti viacili, g166) 17 Kuli vaje vanafuku hano ha mavu, vashike vuno honi vatsiliele kuli Njambi uje muka vuno honi kuviasa kulishueka.

6 Ecela voshe vaje vali muintsi lia mutiyo ua vundungo valinge vimiene vavo kupua vaseho na

viacili, vapue vaka kukala muacili nakulipangela na vakuavo na mutima umo vije vivali navio, **19** linga valitulikile vakevo vavenia luvula luacili luakulutue, linga vakauane muono uje ukeuo vene muono uacili. **20** Yove Timateo, niunga vije vanakundika kuli yove. Teua vihandeka viangoco viakuhona vunjambi na vimpata vije mu makuli vavihandeka nguavo mana, **21** omuo vamo nguavo vali nauo, kaha omuo ha cuma eci vanazimbalesa lutsilievo luavo. Kavumbi kakale nove.

2 Timateo

Muene ha Litangua lije! Uatantekeya muacili vipangi vije viakuasele mu Efeso.

1 Yange Paulu, kanganda ua Kilstu Yesu ku cizango ca Njambi kuya ku cikulaheso ca muono uje uli muli Kilstu Yesu, **2** Njikusonekela yove Timateo, kuli yange ha mesho a vakaleho vavengi vaje munange injazanga: Kavumbi, cikeketima na ciyulo vakundama ku vantu valutsilielo vaje vasa kulongesa vije vihuminina kuli Njambi Tate na Kilstu Yesu Muene na vakuavo naua. **3** Lipangele mu tuyando ngue yetu. **3** Njitsantsela Njambi uje injikapangela na mana lisualale uacili ua Kilstu Yesu. **4** Naumo uahi lisualale akutungukua, ngue muje muvalingile vakukuluila asa kulinga nevi na vije mu vipangi viendi via vange, omo njikamianuka vintsimbu vioshe mu vusalale, omuo viyongola viendi vinapu kutonda malombelo ange. **4** Ngue muje njikanuka masozi eni, kuvuahela uje ntuama yendi. **5** Muka kushatuka njikatondo cikuma vutsiki na mutania kumimona, linga kuvasa kumuzika cilongo kuvanga ashatake muailamo njakushule nanzolela. **5** Njilinakuanuka lutsilielo luove mashiko. **6** Ndimi uakupanga cikuma ikeye napande lua vusunga, lutsilielo luje luakele hakulivanga muli kukala na mutambela uakulivanga ua vimbuto. **7** kuku yove uampuevo Loisi na vanoko Yunisi nahano Singaniekaho hali evi njihandeka, omuo Muene vene, cilivene nguange nove uli naluo. **6** Ha cuma eci akakuhana kuvuisisa muli vioshe. **8** Anuka Yesu njikuanukisa linga uhozelele vuana vua Njambi vuje Kilistu, vamusanguile ku vatsi, uapuile mutekuluila vuli muli yove kuhitila muje munjakusalekele mavoko ua Ndaviti, ngue muvanaviambulula mu muzimbu ange. **7** Omuo Njambi katuhanene Cimbembesi ua uange uacili, **9** muzimbu uacili uje unjilinakuyandela liova vuno honi Cimbembesi ua nzili na cizango na nakukala mu malenge ngue nji muhuza. Vuno honi kulihilula yetu vavenia. **8** Keti uvue shuamua ya kuhana lizi lia Njambi likelio kulesi mu malenge. **10** Nankuma vukaleho vua Muene yetu, cipue vuange cinzinda njilina kutualelelaho nalukakateya mu viuma vioshe cendi, vuno honi lipangele nange mukuyandela ha mulonga ua vaje vavanahangula, linga navakevo muzimbu uacili mu nzili ya Njambi. **9** Ikeye uatuovuele vakuauane kuovoka muli Kilstu Yesu na vumpau vuaco nakutusana nakusana ca kulela, keti ngue kuya ku vua miaka yoshe. (aiōnios g166) **11** Eci kuhandeka vipangi vietu vuno honi ku vutumbe vuendi na kavumbi ca vusunga nguavo, "Nga tunatsi nendi, kaha naua vije viatuhanene muli Kilstu Yesu tele kanda mavu tukayoya nendi, **12** nga tutualelelaho na lukakateya, va atange, (aiōnios g166) **10** vuno honi vanacisolola kaha naua tukayula nendi, nga tumuviana, nendi kuhitila mukusoloka ca Muyoyesi uetu Kilistu Yesu, nua akatuviana. **13** Nga kutuesi nalutsilielo, ikeye uje nanongesa kutsa nakuneha muono na kuhona hanga aupua utsilielo, omuo kasa kuliviana ikeye kutsa ku ceke kuhitila mu muzimbu uacili. **11** Omuo vavenia." **14** Vanukise evi, kaha vanangule ku mesho ya muzimbu uacili ou, vanjihanguile kupua muka a Muene linga keti vakale na vimpata ha mezi, eci kuambulula na kanganda na mulongisi, **12** nankuma kucesi naseho, vuno honi cipihisa vaje vaka kuvuili. njilinakuyanda ngue muje munjili nakuyandelamo. **15** Linga muuaselamo kulihana yove vavenia kuli Vuno honi kunjesi na shuamua, omuo njatantekeya uje Njambi ngue uje ivanatambula, ngue muka kupanga njinatsiliela, kaha njatantekeya cilivene asa kuniunga uje kasa kukala na shuama, uje akuata muacili lizi muacili vije vinjinakundika kuli ikeye noho ha Litangua lia vusunga. **16** Litenge ku vimpante via kasaantu na lije. **13** Kavangeya cimueso ca mezi a vusunga aje vimpande via vupi vije vituala lika vantu kulahako unevu kuli yange mu lutsilielo na cizango vije vili na Njambi. **17** Kaha vimpande viavo vinapu ngue muli Kilstu Yesu. **14** Niunga muacili vusunga vuje mbandu yamukongo. Vamo hhakati kavo vapiule vuvanakundika kuli yove na Cimbembesi Uakulela uje Haimenease na Filetase, **18** vakevo vaje vanaseza uakala muli yetu. **15** Uatantekeya nguove voshe vaje vusunga omuo vahandeka nguavo kusangku cinahiti vali mu Asiya vananjitengulukila, kupandakana kumo laja. Valinakupihisa lutsilielo lua vakuavo. **19** Vuno na Fingeliase na Helemengenese. **16** Muene ahane honi luvula lua Njambi hanga luemana ngoo, na cikeketima ku ntanga ya Onesifolase, omuo vintsimbu kasateso aka nguavo, "Muene atantekeya vaje vendi," viavingi ikeye nakala nakunjilisa, kakele na shuama kaha naua nguavo, "Eceleni uoshe uje atumbula lizina na maliende ange, **17** vuno honi omo uahetele mu lria Muene ahume ku viuma via mazilo." **20** Mu njivo Loma, uanjitondele cikuma nakunjijuana. **18** Muene yakama kumuakele lika vitenga via ngolinde cipue via amutavese linga auane cikeketima cije cikahumu kuli siliva vuno honi na via kupanga ha miti na via vuma, vimo via ha cipale navikuavo viakupangesa lika hali

hoshe. 21 Nga umo alilelesa ikeye vavenia ku vitenga vantu vaka vupi na vaka mantseno vakatualelelaho viakupangesa hali hoshe, kaha akapua citenga kulinga vupi cikuma, kukuisa vakuavo na vakuavo cakupangesa ha cipale, viakulela na seho kuli liavienia naua vakavakuisa. 14 Vuno honi yove tualelelaho njivo, vialvuahesela lumo kuvipangesa ku vipangi kuli vije unalilongesa kaha kolesa mukutsiliela omuo viacili. 22 Teua ku mashungu a vukuenje kaha pangela uantantekeya uje kuualilongeselelevio, 15 kuhuma lika vusunga, na lutsilielo, na cizango, na ciyulo ku vuanike vuove uantantekeya vilongesa via kulela hamo na vaje vasana Muene na mitima yakulela. 23 Litenge ku vimpata via vulema na vunzimba, lutsilielo muli Kilistu Yesu. 16 Visoneka vioshe uantantekeya nguove vikanehe kulicokota. 24 Ngamba Njambi uavihuiminine kaha vili naseho mukulongesa, ya Muene kapandele kupua muka kulicokota vuno honi napande kupua ua ngozi ku muntu uoshe, mulongisi uacili, ualukakateya, 25 uje asa kuhilula vaje vamuluisa na mutima uakulikehesa. Linga hamo Njambi akavahananako ntsimbu linga vakanatenguluke ku vipi kaha vakanantekeye vusunga, 26 linga vateue ku muheto ua Liyavolo, uje navakuata linga vapange muaya cizango cendi.

3 Vuno honi ivuisisa eci, mu matangua akumanusilo kukakala vintsimbu viakukaluua. 2 Omuo vantu vakapua vaka kulizanga vakevo vavenia, vakazanga vimbongo, vakalihalesa, vaka lijundula, vakapua vaka kasauntu, vakahona kuononoka visemi viavo, vaka hona kutsatsela, vaka hona kulela, 3 vaka keniuka, vaka hona cikeketima, vakapua vakaleho va makuli, vakapua vaka cipululu, vaka hona kulihilula, vakazinda viacili, 4 vaka luuangania, vaka lupozoka, vaka shula nakulihalesa, vaka zanga senga kupulakana kuzanga Njambi, 5 vaka kakateya viuma via ciufa cakulemesa Njambi vuno honi vakaviana nzili yavio. Litengeni ku vantu ava. 6 Omuo vamo vavo vakalingi vingila viavo viakukovela mu vinjivo via vantu nakukuata vampuevo vaje vakuzeya, vaje vali na viteli via vipi kaha vanashulu na miyati yoshe ya viuma via mazilo, 7 vaje vakevuiilila kuli muntu uoshe vuno honi kuvasa kuheta hatsimbu ya kutantekeya mana a vusunga. 8 Ngue Njane na Njambele valuisile Mosesa, mukemo vene na vantu ava valuisa vusunga, vantu va mana a civembulu kaha vaka kuhonoua mu lutsilielo. 9 Vuno honi kuvasa kuya kolutue, omuo vulema vuavo vukasholoka ku vantu voshe, ngue vua vaje vamala vaval. 10 Honi yeni munakavangeya vilongesa viange, nakatumamesi kange, na vutumbe vua vuyoye vuange, na lutsilielo luange, na kusimpa cange, na cizango cange, na lukakateya luange, 11 na mapakeso ange, na tuyando tuange, na viuma vije vialinguile kuli yange ku Antioke, naku Ikoniyame naku Lisitala, mapakeso akukomouesa aje anjatambuile, vuno honi Muene uanjhielele kuli vakevo voshe. 12 Cilivene uoshe uje atonda kuyoya vuyoye vua vunjambi muli Kilistu Yesu vaka vapakesa, 13 oku

vantu vaka vupi na vaka mantseno vakatualelelaho nuaa vakavakuisa. 14 Vuno honi yove tualelelaho njivo, vialvuahesela lumo kuvipangesa ku vipangi kuli vije unalilongesa kaha kolesa mukutsiliela omuo viacili. 15 Kuhuma lika vusunga, na lutsilielo, na cizango, na ciyulo ku vuanike vuove uantantekeya vilongesa via kulela hamo na vaje vasana Muene na mitima yakulela. 16 Visoneka vioshe uantantekeya nguove vikanehe kulicokota. 17 Linga muntu ua Njambi na mukushulisa, na mukuhilula, na mukuhana vilongesa mu vusunga, 18 linga muntu ua Njambi apue uamatuntu, nakushula mu vipangi vioshe viacili. 19 Njikushika ha mesho a Njambi na Kilistu Yesu vaje vakasompo vaka kuyoya na vaka kutsa, kaha mukusholoka cendi na vumuene vuendi, 2 ambulula lizi, livuahesele vualumo mu vintsimbu viacili cipue via vipi, sungamesa, tenukila, takamesa, longesa na lukakateya, keti uhonoue mukuvandamena namukulongesa. 3 Omuo ntsimbu ilinakuija omo vantu kuvakahakela mana kuvilongesa via vusunga vuno honi hakukala na matuiti akujua, vakalitondela vakevo vavenia valongisi linga vakalinge vije vivatonda. 4 Kaha vakalikela kuvuilila ku vusunga nakuputuka kuvuilila visimo via makuli. 5 Vuno honi yove ntsimbu yoshe livuahesele vualumo, kolesa mu tuyando, linga vipangi viakuambulula muzimbu uacili, shulisisa mu vipangi viove. 6 Omuo yange njalivuahesela vualumo kunjilinga nkombelo, ntsimbu yange yakukatuka inahete. 7 Njinalu nzita yacili, njinashatuka nakumanusula seteko yange, njinaniungu lutsilielo. 8 Honi kuli cilongo ca vusunga civananjitulikila, cije Muene ikeye muka kusompa ua vusunga akanjihanaco ha Litangua lije, kaha keti yange lika vuno honi na vaje voshe vazangele kusholoka cendi. 9 Linga muoshe muuasela linga uiye kuli yange vuavuno. 10 Omuo Ndemase nazange mavu aua aliko, nanjiseze nakuya ku Tesalonika, na Kelesenese nayi ku Ngalatiya, na Tito nayi ku Ndalematiya. (aiōn g165) 11 Kuvanga lika Luka likaliendi ikeye ali nange. Ambata Mako linga uiye nendi, omuo ikeye ali naseho mukunjipangela. 12 Njatumu Taikikase ku Efeso. 13 Omo uija, ija na kazaku kaje kajasezele kuli Kapasi ku Tolouase, na mavulu, kaha cikuma kuma mikanda yange ije yakuzenga ya vilambu. 14 Elekizanda uje muka kufula nanjilingi muamupi cikuma, Muene akamuhana fueto kuya ku vipangi viendi. 15 Litenge kuli ikeye, omuo valuisile muzimbu uetu na nzili. 16 Ha kulinuila cange cakulivanga, naumo uahi uanjiuasele, voshe vanjisezele. Keti vavahisileco! 17 Vuno honi Muene

uakele nange nakunjikolesa mukuambulula muzimbu mukushula, linga na vaje voshe keti Vayunda vauvve. Kaha uanjoyuele naku kanua ka ndumba. **18** Muene akanjohielo ku via vipli vioshe nakunjohielo ku vumuene vuendi vua muilu. Kuli ikeye kukale vumpau ku miaka yoshe ya yaye. Ameni. (**aiōn g165**) **19** Cihindu kuli Pulisila na Akuila nakuli vaka ntanga ya Onesifolase. **20** Elasitase uasalele ku Kolinte, kaha njasezele Tolofimase ku Miletase oku avavala. **21** Linga muoshe muuasela linga uiye ntsimbu kanda cisika cihete. Eumbulase natumu vihindu kuli yove hamo na Pundenisi na Linase na Kalaundiya na vaka kutsilieila voshe vanatumu vihindu. **22** Muene akale na cimbembesi cove. Kavumbi kakale nove.

Tito

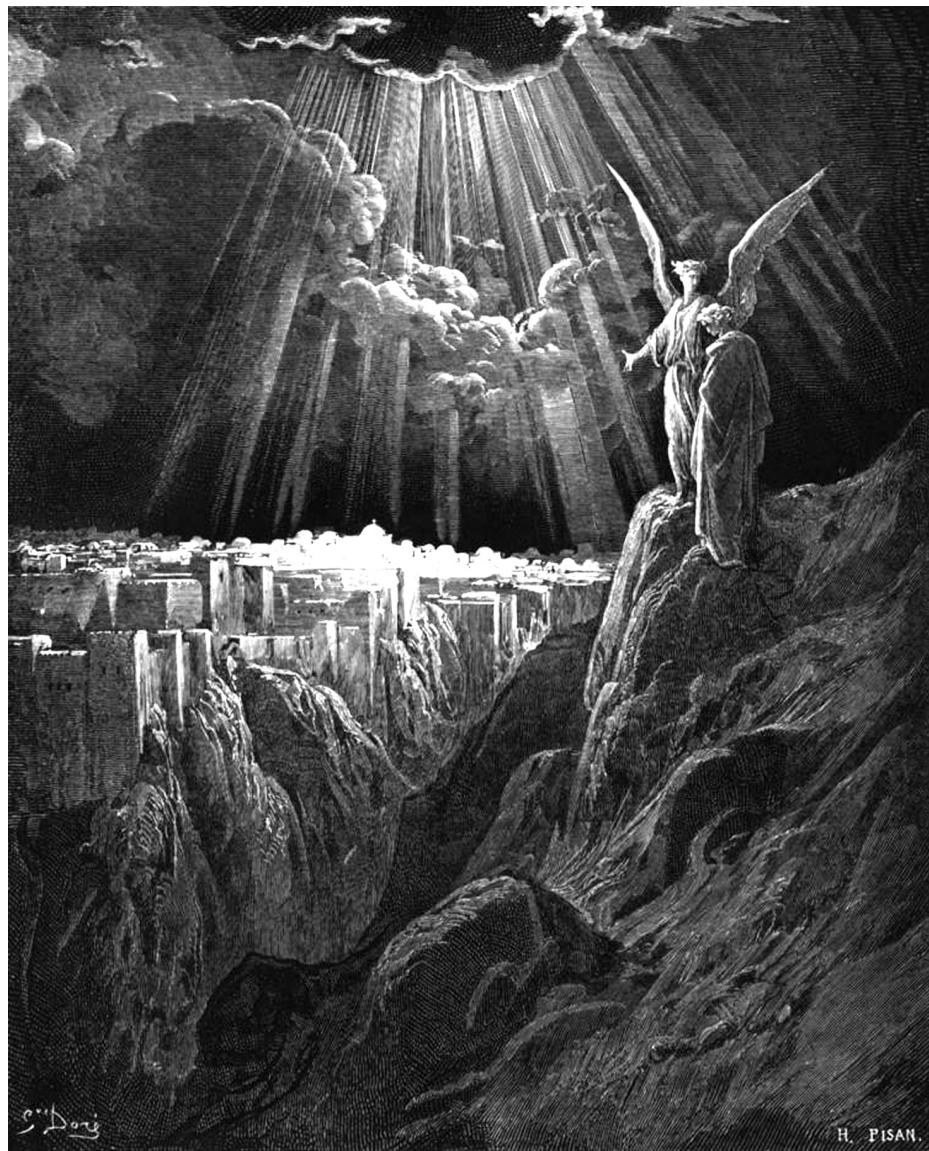
1 Yange Paulu njinasoneka ou mukanda, yange ndungo ya Njambi na kanganda ua Yesu Kilstu. Vanjhanguile nakunjituma mukukolesa lutsilielo lua vantu vaje vanahangula Njambi nakuvatuamenena ku vusunga vua mana vuje vuvalongesele kufutisi yetu yakulemesa Njambi, **2** vusunga vuje vunemana hakutsiliela kua muono uje ua miaka yoshe ya yaye. Njambi uje kekuuisa, uatukulahesele muono ou ntsimbu te kanda vatange mavu, (aiōnios g166) **3** uasholuele lizi liendi kuli yange ha ntsimbu yendi ya cili. Eci vanjkundikileco yange linga njicambulula hakushika ca Njambi Muyoyesi uetu. **4** Njilinakusonekela kuli Tito, munange ua vusunga mulutsilielo luje tulinalo yetu voshe. Njambi tatetu na Kilstu Yesu Muyoyesi uetu vakuhane kavumbi na ciyulo. **5** Evi vikevio njakusezelele mu Kelete linga uvuahese viuma viasaleko, nakuimika va kuluntu vavikungulukilo ku nganda na nganda, ngue muje njakulongesele. **6** Mukuluntu ua cikungulukilo napande uakuhona mulonga, napande kupua yala ua mpuvo umo lika, kaha vana vendi vanapande kupua vakakutsiliela, keti vipapoke cipue vakakuhona kuononoka kuahi. **7** Omuo ntuama ua cikungulukilo uapua kaniungi ka vipangi via Njambi, napande kupua uahona mulonga. Kapandele kupua mukakulihalesa cipue muka kuniengua vuasi, cipue mukakupenda, cipue mukaluoz, cipue mukacipululu ca vimbongo. **8** Vuno honi apue mukakujumbula vangenzi na cizango cije cacili. Napande kupua mukakulihilula ikeye **9** Napande kupua mukalukakatela mu vilongesa via lutsilielo, vije vivasa kutsiliela. Mu ngila eyi vene asa kutakamesa vakuavo na vilongesa via vusunga, nakusholola naua milonga ya vaje vaka kuluisa lizi. **10** Omuo kuvali wavengi vaka kutengulukila na vakakuluisa vakuavo na viuma viavo viangoco cikuma, vaje vakafutisi ya Vayunda. **11** Cafuila kuavavindika vihandeka viavo, omuo vakevo vakanienguesa ntanga yoshe mukuvalongesa vije kuapandele kulinga muafua ya vilinga via shuamua, linga vauane vimbongo. **12** Kaha umo uavo, umo ua tunanguizi va Njambi tuavo, uje uahandekel vusunga mukuhandeka nguendi, "Vaka Kelete ntsimbu yoshe vapua vakamakuli, vapua tusitu vamu musenge, vilenda vakujujuka." **13** Vije viahandekel viapuile via vusunga. Nankuma, vahandekel na mezi akuvambuka ngue mpoko, linga vakale nalutsilielo luamutuntu, **14** linga keti vovuilile ku visimo via

Vayunda na ku mashiko akuhuma kuli vantu vaje vanaviana vusunga. **15** Viuma vioche vinalele kuli vaje vanalele, vuno honi kukuesi cuma cakulela kuli vaje va nalijualesa, na kuli vaje vakuhona kutsiliela, omuo mana na vilinga viavo vinapu via kujuala. **16** Vahandeka nguavo vatantekeya Njambi, vuno honi vilinga viavo kuvavikavangeya. Vapua vaka kuzinda na kuhona kuononoka, kaha kuapandele kulinga viuma viacili.

2 Vuno honi yove unapande kulongesa vije vilitavasana na vilongesa via vusunga. **2** Longesa vakuluntu va vamala linga vapue vakukonkama, vakakunanguka, vaka kulihilula vakevo vavenia, vaka lutsilielo, vaka kacizango, vaka lukakanteya. **3** Mungila imo vene longesen na vakuluntu va vampuevo linga vakale nge vampuevo vaje vayoya mu vuyoye vua kulela. Kuapandele kupua vakalufue cipue vapue vandungo va viniu. Vapande kulongesa vije viacili, **4** linga valongese vambanda kuzanga vamala vavo, navana vavo, **5** vapue vakakulihilula vakevo vavenia, na kulela, nakumpua vampuevo vacili vakakuniunga vinjivo viavo, vaje vali kundika ku vamala vavo, linga naumo uahi ashaule lizi lia Njambi. **6** Mungila imo vene naua, nangulen na vanike va vamala linga valinunge vakevo vavenia. **7** Mu viuma vioche yove vavenia unapande kupua citantekeyeso mu vipangi viacili. Pua uaku likonkomeka na kuhalera mana ku vilongesa viove. **8** Pangesa mezi akusungama aje kuvasa kuyengula, linga vitozi vove vakale na shuamua, kaha vahonoue kuhandeka via vipi hali yetu. **9** Vandungo vapande kulkundiha ku vamiene vavo mu viuma vioche nakuvavuahalesa. Kuapandele kulinga navo vimpata, **10** cipue keti vavevile. Vuno honi vanapande kumuesa ngeci ntsimbu yoshe vakevo vappinga. **11** Omuo Njambi nasholola kavumbi kendi ha kuamena voshe vantu. **12** Kavumbi aka kalinakutulongesa kuviana yoyesi ya kuhona kulemesa Njambi na mashungu amapi aha mavu, nakuyoya yoyesi yakulemesa Njambi hano ha mavu mukulinuunga mukusungama, (aiōn g165) **13** ngue omo tuli nakuvandamina Litangua lia kuezika lje litunatsiliela, omo kutsiliela kua Njambi yetu uakama na Muyoyesi uetu Yesu Kilstu vukasholoka. **14** Ualihanene ikeye vavenia hali yetu, mukutuohela ku vipi vioshe, nakutupuisa vantu vakulela vaje cakulinga viacili. **15** Longesa viuma evi, kaha pangesa

nzili yove yakama omo utakamesa nakuvindika vaje
vaka kuivuilila. Keti utave umo uavo akupayese.

3 Anukisa vantu vove vapue vakakulikehesa kuli
vaka yula na nzili yakama linga vavononoke,
nakuualivuahesela mukulinga muacili muviuma
vioshe. 2 Valeke keti vashaule muntu naumo
uahi, vuno honi vapue vaka ciyulo na kulizanga,
kaha ntsimbu yoshe vasholel vucili vunapandemo
kumesho a vantu voshe. 3 Yetu naua tuapuale
vifumbua, vakakuhona kuononoka, navakakupihisa.
Tuapuale vandungo vamashungu na senga yakuliseza-
seza. Tuahakele vuyoye vuetu kulizangamena, na
cipululu, vakuetu vatuzindile kaha netu tuavazindile. 4
Vuno honi omo ngozi na cizango ca Njambi Muyoyesi
uetu viasholokele, 5 ikeye uatuovuele. Keti ngue
muvililinga vietu vavenia viakusungama vitualingile
kuahi, vuno honi omuo cikeketima cendi vavenia
ngeci tunovoka, kuhitila mu Cimbembesi Uakulela
cije catukushile linga tupue tuvavaha nakuuan mono
uauhua. 6 Njambi uamuaniene Cimbembesi Uakulela
halu yetu muvuingi kuhitila muli Yesu Kilstu Muyoyesi
uetu, 7 linga ha kavumbi kendi vatupuise vaka
vusunga ku mesho a Njambi nakutuhana muono
ua yaye uje tunatsiliela. (aōnios 9:66) 8 Eci cinapu
kuhandeka ca vusunga. Njitonda uhandeke cikuma
viuma evi, linga voshe vaje vakakutsiliela kuli Njambi
vakahane ntsimbu yavo mukulinga vipangi viacili, vije
vinapu viacili, kaha vikuasa muntu voshe. 9 Vuno
honi yove teua ku vimpata via vulema, na via mikana
ya mazina a vakukuili na kucokota nakulizunga
ha Lishiko. Evi vinapu viangoco, kuviesi na seho.
10 Nangula luvali ku vantu vaje vaneha kahangu,
kaha honi keti ulinge naua cuma ceka navo. 11
Unatantekeya ngeci muntu uacifua cangacije uapua
ua mana a api, kaha vipi viendi vilinakumusholola
ngeci napihisa. 12 Omo njikatuma Aletemase cipue
Taikikase kuli yove, kaha unapande kuija kuno kuli
yange ku Nikapolise, omuo njayongola kukala kuje
cisika coshe. 13 Unapande kukuasa Zenase muka-
mashiko na Apolo kuvuahesa via vungenzi vuavo,
kaha naua tala muacili linga vakale na vioshe via
ha vungenzi vuavo vije vazanga. 14 Vantu vetu
vanapande kulilongesa kukala na ntsimbu yakulinga
vipangi viacili, linga keti vahone cuma cimo, kaha
kuvapandele kuyoya vuyoye ngoco. 15 Voshe vaje
njili navo kuno vanatumu vihindu kuli yove. Hana
vihindu vietu kuli vavusamba vetu voshe mulutsilielo.
Kavumbi ka Njambi kakale nenii voshe.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Nkangala at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Nkangala at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Nkangala---Nkangala-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Loma 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

Vilinga 3:21
Vilinga 15:18
Loma 1:25
Loma 9:5
Loma 11:36
Loma 12:2
Loma 16:27
1 Kolinte 1:20
1 Kolinte 2:6
1 Kolinte 2:7
1 Kolinte 2:8

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aïdios

Loma 1:20
Jude 1:6

1 Kolinte 3:18
1 Kolinte 8:13
1 Kolinte 10:11
2 Kolinte 4:4

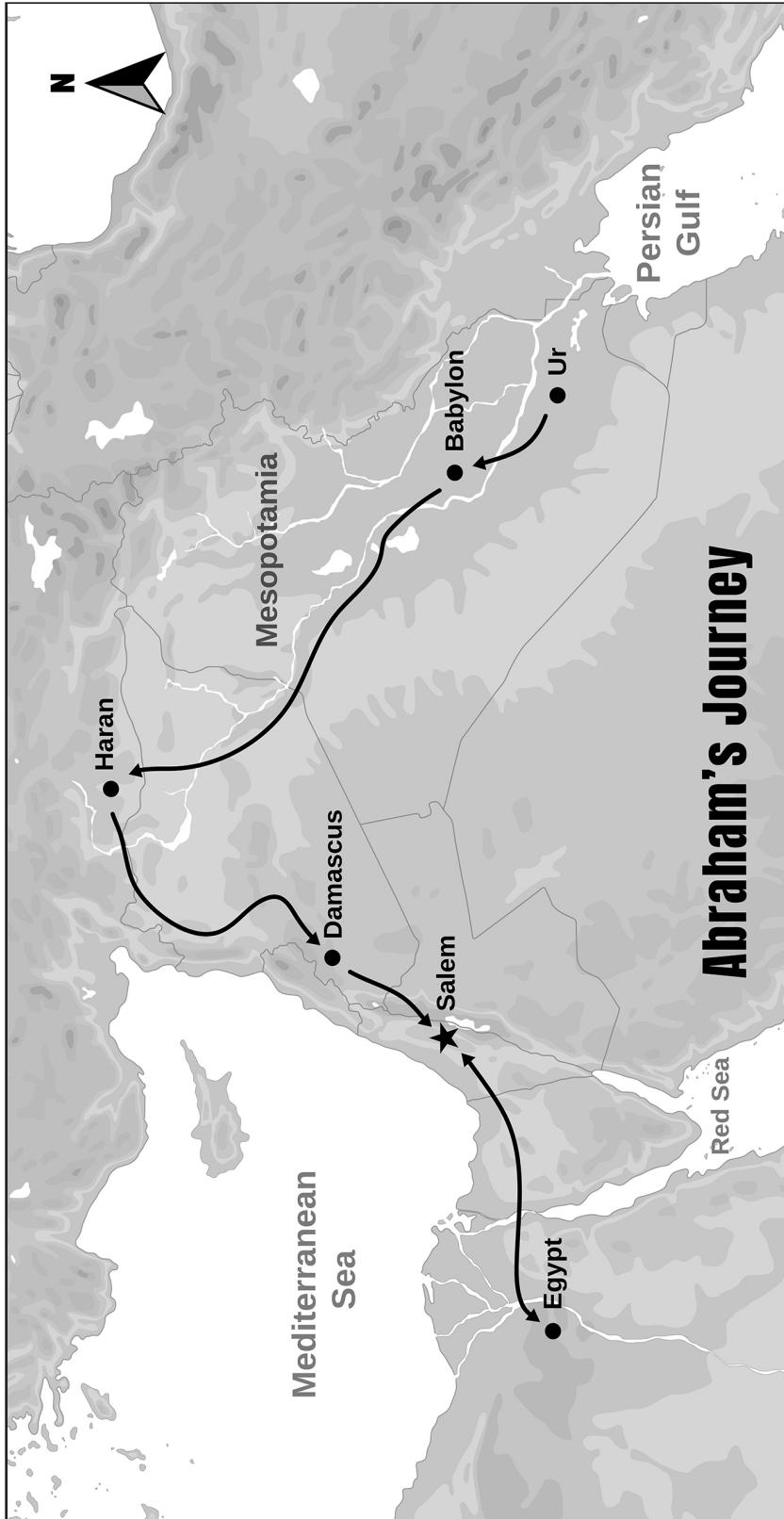
aiōnios

Mateu 18:8
Mateu 19:16
Mateu 19:29
Mateu 25:41
Mateu 25:46
Mako 3:29
Mako 10:17
Mako 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Iuano 3:15
Iuano 3:16
Iuano 3:36
Iuano 4:14
Iuano 4:36
Iuano 5:24
Iuano 5:39
Iuano 6:27
Iuano 6:40
Iuano 6:47
Iuano 6:54
Iuano 6:68

Mateu 12:32
Mateu 13:22
Mateu 13:39
Mateu 13:40
Mateu 13:49
Mateu 21:19
Mateu 24:3
Mateu 28:20
Mako 3:29
Mako 4:19
Mako 10:30
Mako 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Iuano 4:14
Iuano 6:51
Iuano 6:58
Iuano 8:35
Iuano 8:51
Iuano 8:52
Iuano 9:32
Iuano 10:28
Iuano 11:26
Iuano 12:34
Iuano 13:8
Iuano 14:16

2 Kolinte 11:31
Ngalata 1:4
Ngalata 1:5
Efeso 1:21
Efeso 2:2
Efeso 2:7
Efeso 3:9
Efeso 3:11
Efeso 3:21
Efeso 6:12
Filipu 4:20
Kolose 1:26
1 Timadeo 1:17
1 Timadeo 6:17
2 Timadeo 4:10
2 Timadeo 4:18
Tito 2:12
Hebreus 1:2
Hebreus 1:8
Hebreus 5:6
Hebreus 6:5
Hebreus 6:20
Hebreus 7:17
Hebreus 7:21
Hebreus 7:24
Hebreus 7:28
Hebreus 9:26
Hebreus 11:3
Hebreus 13:8
Hebreus 13:21
1 Peter 1:23

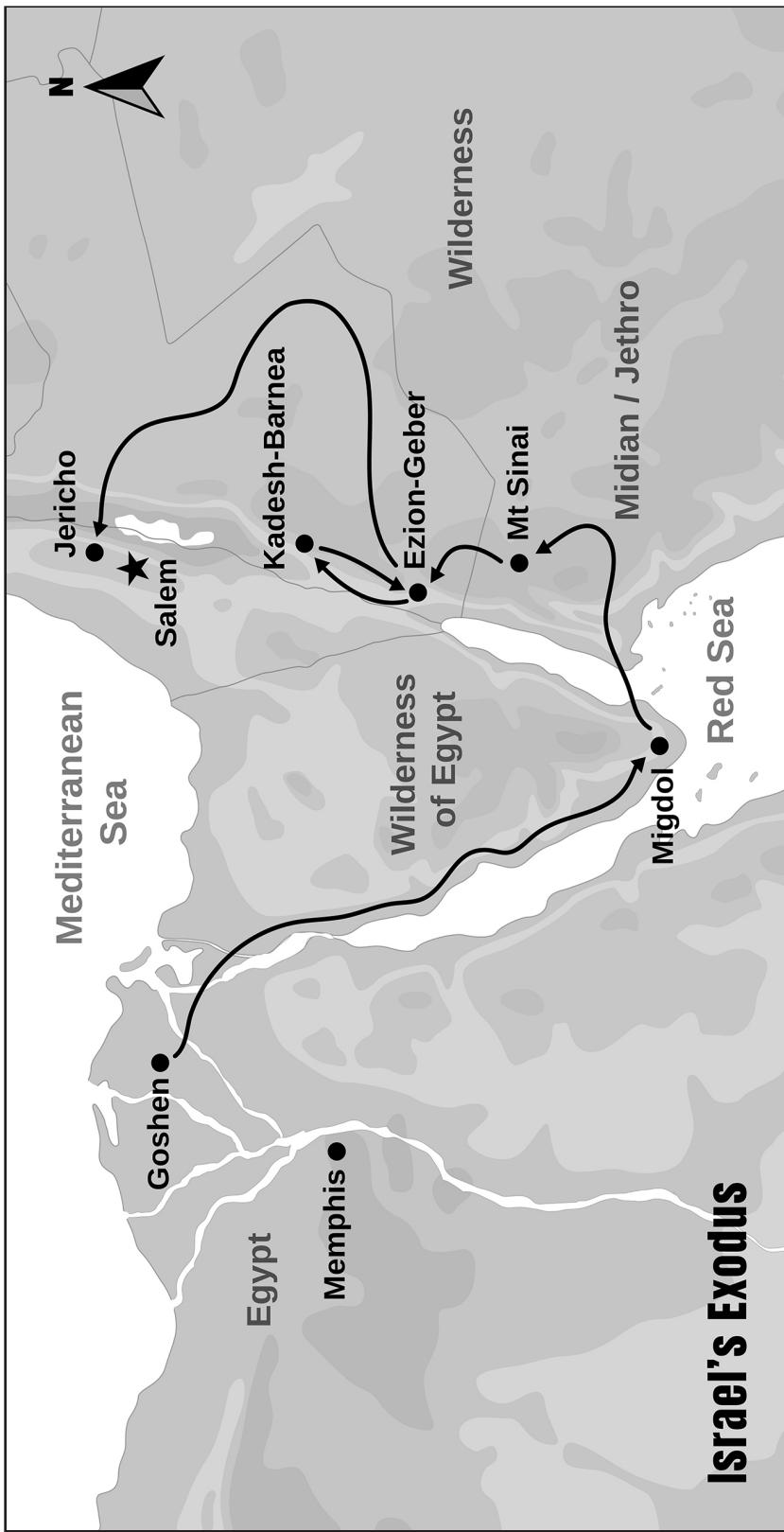
Iuano 10:28	Mako 9:45	Psalms 116:3
Iuano 12:25	Mako 9:47	Psalms 139:8
Iuano 12:50	Luka 12:5	Psalms 141:7
Iuano 17:2	James 3:6	Proverbs 1:12
Iuano 17:3		Proverbs 5:5
Vilinga 13:46	Hadēs	Proverbs 7:27
Vilinga 13:48	Mateu 11:23	Proverbs 9:18
Loma 2:7	Mateu 16:18	Proverbs 15:11
Loma 5:21	Luka 10:15	Proverbs 15:24
Loma 6:22	Luka 16:23	Proverbs 23:14
Loma 6:23	Vilinga 2:27	Proverbs 27:20
Loma 16:25	Vilinga 2:31	Proverbs 30:16
Loma 16:26	1 Kolinte 15:55	Ecclesiastes 9:10
2 Kolinte 4:17	Revelation 1:18	Song of Solomon 8:6
2 Kolinte 4:18	Revelation 6:8	Isaiah 5:14
2 Kolinte 5:1	Revelation 20:13	Isaiah 7:11
Ngalata 6:8	Revelation 20:14	Isaiah 14:9
2 Tesalonika 1:9		Isaiah 14:11
2 Tesalonika 2:16	Limnē Pyr	Isaiah 14:15
1 Timateo 1:16	Revelation 19:20	Isaiah 28:15
1 Timateo 6:12	Revelation 20:10	Isaiah 28:18
1 Timateo 6:16	Revelation 20:14	Isaiah 38:10
2 Timateo 1:9	Revelation 20:15	Isaiah 38:18
2 Timateo 2:10	Revelation 21:8	Isaiah 57:9
Tito 1:2		Ezekiel 31:15
Tito 3:7	Sheol	Ezekiel 31:16
Philemon 1:15	Genesis 37:35	Ezekiel 31:17
Hebrews 5:9	Genesis 42:38	Ezekiel 32:21
Hebrews 6:2	Genesis 44:29	Ezekiel 32:27
Hebrews 9:12	Genesis 44:31	Hosea 13:14
Hebrews 9:14	Numbers 16:30	Amos 9:2
Hebrews 9:15	Numbers 16:33	Jonah 2:2
Hebrews 13:20	Deuteronomy 32:22	Habakkuk 2:5
1 Peter 5:10	1 Samuel 2:6	
2 Peter 1:11	2 Samuel 22:6	Tartaroō
1 John 1:2	1 Kings 2:6	2 Peter 2:4
1 John 2:25	1 Kings 2:9	
1 John 3:15	Job 7:9	Questioned
1 John 5:11	Job 11:8	None yet noted
1 John 5:13	Job 14:13	
1 John 5:20	Job 17:13	
Jude 1:7	Job 17:16	
Jude 1:21	Job 21:13	
Revelation 14:6	Job 24:19	
	Job 26:6	
eleēsē	Psalms 6:5	
Loma 11:32	Psalms 9:17	
	Psalms 16:10	
Geenna	Psalms 18:5	
Mateu 5:22	Psalms 30:3	
Mateu 5:29	Psalms 31:17	
Mateu 5:30	Psalms 49:14	
Mateu 10:28	Psalms 49:15	
Mateu 18:9	Psalms 55:15	
Mateu 23:15	Psalms 86:13	
Mateu 23:33	Psalms 88:3	
Mako 9:43	Psalms 89:48	

Abraham's Journey

"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

Hebrews 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Mediterranean Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★

Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Syria

Decapolis

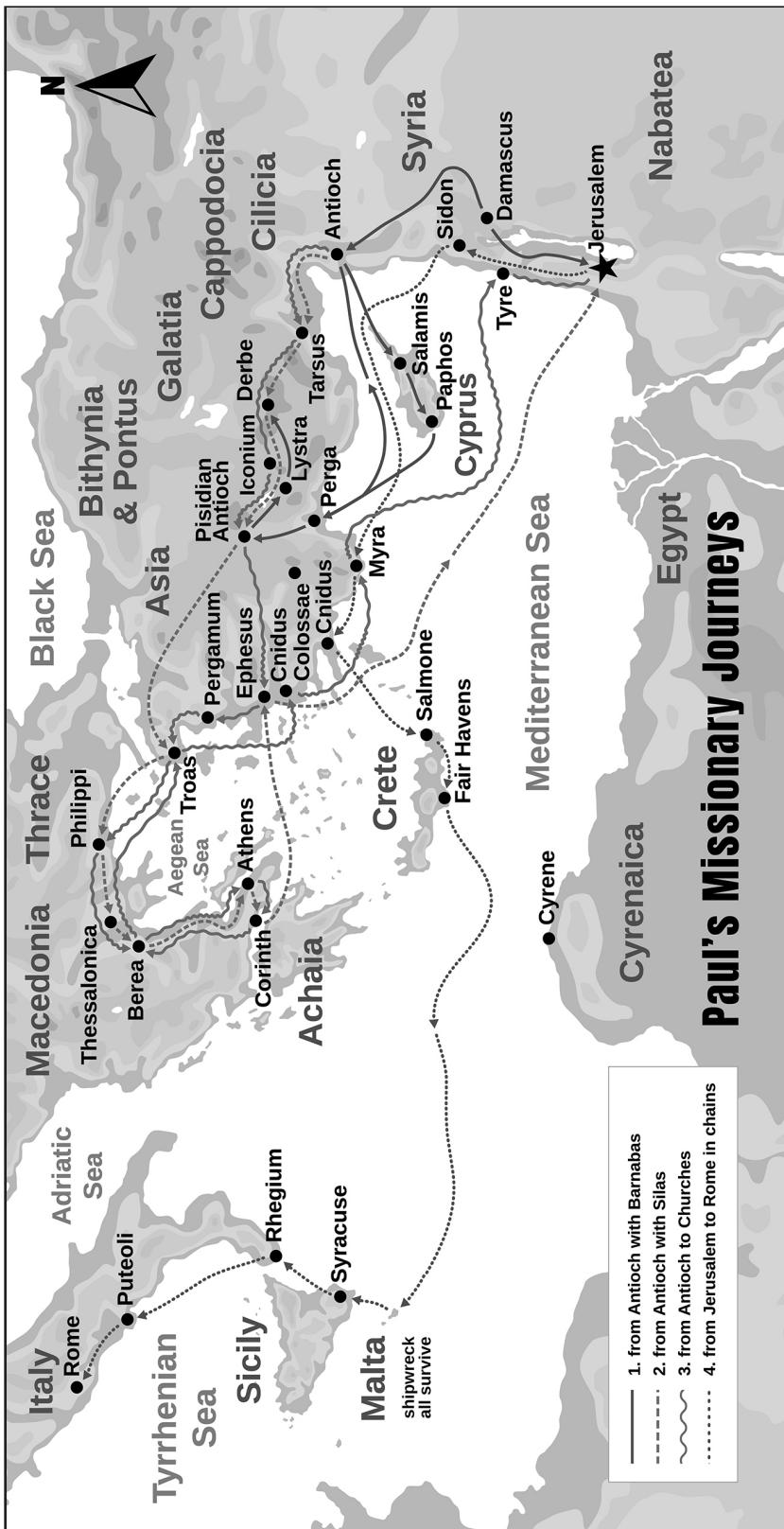
Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Omuo Muna Muntu kezile mukumupangela vuno honi mukupanga, nakuhana muono uendi linga apatule vantu vavengji. - Mako 10:45

Paul's Missionary Journeys

Yange Paulu, ndungo ya Yesu Kilstu na kanganda uje yahanguile nakanjisana kuli Njambi mukuanbulila Muzimbu uendi Uacili. - Loma 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 20:13 Thalaasa				
				Revelation 19:20 Lake of Fire				
				Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Nkangala at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Nankuma yeni mukapuise matutu oshe vandongisi, mukavambuitike mu lizina lla Tate, na lla Muana, na lla Cimbembesi Uakulela, - Mateu 28:19

